TESTAMENTETAK

The new testament of

BUREAU OF AMERICAN ETHNOLOGY LIBRARY. 10123

TAMEDSA:

behold it:

NALEGAPTA PIULIJIPTA

JESUSIB KRISTUSIB

APOSTELINGITALO

PINNIARNINGIT OKAUSINGILLO.

PRINTED FOR

The British and Foreign Bible Society,

FOR THE USE OF THE CHRISTIAN ESQUIMAUX IN THE MISSION-SETTLEMENTS OF THE UNITED BRETHREN ON THE COAST OF LABRADOR.

LONDON:

W. M'DOWALL, PRINTER, PEMBERTON-ROW, GOUGH-SQUARE.

1840.

PINNIARNINGIT.

Matthæus	*Pag.* 1
Markus	80
Lukas	129
Johannes	213
Apostelit pinniarningit	279
Romiunnut	360
I. Korintemiunnut	395
II. Korintemiunnut	430
Galatsiamiunnut	452
Efesusemiunnut	464
Filippimiunnut	477
Kolossusemiunnut	486
I. Tessalonichemiunnut	494
II. Tessalonichemiunnut	502
I. Timoteusemut	507
II. Timoteusemut	517
Titusemut	524
Filemonemut	528
Ebræerinnut	530
Jakob	556
I. Petrus	565
II. Petrus	575
I. Johannes	581
II. Johannes	590
III. Johannes	592
Judas	593
Tækkotitaunek	596

EVANGELISTIB

MATTHÆUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib sivorlingita malliktigẽninginnik.

AGLAIT Kristusib sivorlingita malliktigẽninginnik; tamna Davidib erninga, tamna Abrahab erninga.
2 Abrahab erneriva Isaak. Isaab erneriva Jako. Jakob erneriva Juda kattangutingillo.
3 Judab erneriva Farez, Zaralo Thamaremit. Farezib erneriva Hezron. Hezronib erneriva Ram.
4 Ramib erneriva Aminada. Aminadab erneriva Nahasson. Nahassonib erneriva Salma.
5 Salmab erneriva Boas, Rahabemit. Boasib erneriva Obed, Ruthemit. Obedib erneriva Jesse.
6 Jessib erneriva Attannek David. Attanniub Davidib erneriva Salomon, Uriab nulliarilauktanganit.
7 Salomonib erneriva Roboam. Roboamib erneriva Abia. Abiab erneriva Assa.
8 Assab erneriva Josaphat. Josaphatib erneriva Joram. Joramib erneriva Osia.
9 Osiab erneriva Jotham. Jothamib erneriva Achas. Achasib erneriva Ezechia.
10 Ezechiab erneriva Manasse. Manassib erneriva Amon. Amonib erneriva Josia.
11 Jossiab erneriva Jechonia, kattangutingillo, taipsomane Babilonemut aularutsautillutik.

12 Babilonemit utteramik kingorngagut, Jechoniab
erneriva Sealthiel. Sealthielib erneriva Zorobabel.
13 Zorobabelib erneriva Abiud. Abiudib erneriva
Eliachim. Eliachimib erneriva Asor.
14 Asorib erneriva Zadoch. Zadochib erneriva
Achin. Achinib erneriva Eliud.
15 Eliudib erneriva Eleasar. Eleasarib erneriva
Matthan. Matthanib erneriva Jako.
16 Jakob erneriva Joseph, Mariab uiksanga. Tap-
soma erniariva Jesus, Kristusemik attelik.
17 Ernerēt illunatik Abrahamit David tikkilugo 14
ōvut. Davidemillo Babilonemut aularutsaukāratik
ernerēt 14 ōgivut. Babilonemit utteramik Kristusemut
ernerēt 14 ōgivut.
18 Kristusible erniangōninga imaipok: Anānanga
Maria, Josephemut angersimmalerame, katterkāratik,
mallungnarsivok, singailermet Annernermut ajunginer-
mut.
19 Josephele, uiksanga, idluartogame, kangusuktitso-
mangila, issumakalerporle angigutsilune kemmago-
mavlugo.
20 Taimagle issumalermet, ahak, Nalekab Enge-
linget sakkervigiva sinnektomanikut, okarlune: Joseph,
Davidib erninga, sivoranæk, Maria nulliekset illingnut
pilugo; singainga Annernermit ajunginermit pingmet.
21 Ernermik ernijomārpok, tamna Jesusemik atsera-
reksarivet, innutitanne piulijomārmagit ajorninginnit.
22 Tamedsa tamāt taimailerpok, Nalekab okausingit
nellautaijokut nellautsikovlugit, okartok:
23 Ahak uigasuk singaijomārpok, ernermiglo erni-
jomārlune, Imanuelemiglo atserāromārpæt (attinget tuk-
kinga) imaipok: Gudib illagivātigut.
24 Joseph sinningminit tuppakame, taimailivok, per-
kojaunermitut Nalekab Engelinganut, nullieksane
aivlugo.
25 Aktungilale, erniliaminik ernerkārtinnago at-
serarlugolo piva Jesusemik.

KAPITEL II.

Angutit illissimmajut tuksiarvekariartorninginnik Kristusemik.

JESUSE erniangongmet Bethleheme Judæametome,
Herodese attanniotillugo, ahak, illissimmajut unanget
(nellojut nunanginit) Jerusalemut pivut, okarlutiglo:
2 Erniangokammertok Judit attanninget naneka? Uv-
lorianga unane tækkogaptigo, tuksiarvigijartorpavut.
3 Attangub Herodesib tamanna tussaramiuk, koak-
sarpok, Jerusalemiullo illunatik;
4 Ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimmajut in-
nungnētut tamaita katterkolerpeit; kiglissiniaromavlugit,
Kristuse nāne innulermangæt.
5 Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæamētome. Tai-
mak aglaksimmangmet nellautaijomut:
6 Igvit Bethlehem Judæab nunangane, mingner-
pāngungilatit iglugaseit assinginnit Judæamētunnit; il-
lingnit pijomārmet Nalegak, innutitamnut Israelib kin-
guvānginnut attanniojuksak.
7 Illissimmajut Herodesib angigutsilune kaikoveit,
apperiniarlugit uvloriamik kanga tækkotitomik.
8 Bethlehemut aikoveit okarlunelo: Aileritse, nuta-
rārsuk apperkotigijartorlugo; nennigupsiuglo, okautigis-
singa, uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.
9 Attannek tussarēramitsuk, aularput. Ahak, uv-
loriak, unane tækkojattik sivorlerivæt, nutarārsublo
inninget kollānut pigame, nokarpok.
10 Uvloriak tækkolermigamitsuk, kuviasuvaksoadlar-
put.
11 Iglomut itterlutik, nutarārsuglo anānangalo nai-
pipakit, pāmangavlutiglo tuksiarvigivæt, perkuttitiglo
sakkerpeit, pillilællo Goldemik, Weihrauchemiglo,
Myrrhenmiglo.
12 Gudiblo sinnektomanikut perkoveit, Herodesemut
utterkonnagit. Apkotimiglo assiagut nunamingnut
angerarput.

13 Aularmettale, ahak, Nalekab Engelinget Joseph
sakkervigiva sinnektomanikut, okarlunelo: Makkitit, nutarãrsuglo anãnangalo illingnut pikik, nunamullo Egiptenmut kemmãlerit, tavanelaulutillo uvamnut okautsaulerkãrtinnæk; nutarãrsuk Herodesib tokkonerasuarmago.
14 Makkiporlo tagva, nutarãrsuglo anãnangalo unnuame ingminut pivak, nunamullo Egiptenmut kemmãvok,
15 Tagvanelerdlunelo, Herodes tokkotsiarilugo, Nalekab okausingit nellautsikovlugit, nellautaijokut okartok: Ernera kaikolauktara Egiptenmit.
16 Herodes kaujimalerame, illissimmajuñut tappagijaugame, kanningajadlalerpok, nutarãrsuillo illunaita Bethlehemẽtut erkãnẽtullo, Jahriggit maggungnik nukkardlĩllo tokkotsartorkoveit, illissimmajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervinganik).
17 Tagva nellautaijub Jeremiasib okausingit nellautsimmalerput, okartok:
18 Kakkenne nippersoak tussartaujok, oguadlarnerlo, keanerlo, kajummidlarnerlo; Rahelib kittornganne keagiveit, mannigortaujomananelo; nungutaungmetta.
19 Herodesele tokkungmet, ahak, Nalekab Engelinget Joseph sakkervigiva sinnektomanikut, nuname Egiptenme.
20 Okarlunelo: Makkitit, nutarãrsuglo anãnangalo illingnut pikik, Israeliblo nunanganut uttilerit; tokkungmetta nutarãrsungmik tokkotsijomalauktut.
21 Makkiporlo tagva, nutarãrsuglo anãnangalo neksardlugik, Israeliblo nunanganut pivlune.
22 Tussaumagamiugle, Archelaus attanniolertok Judæame, atãtane Herodes innangẽrdlugo, taikunga ainermik sivõralerpok. Sinnektomanikut Gudemut perkojauvlune, Galilæab erkãnut ailerpok.
23 Iglugasengnullo Nazarethemik attelingnut pivlune, tamanna nunagilerpa; nellautaijut okausingit nellautsikovlugit, okartut: Nazaremiomik attekaromãrpok.

KAPITEL III.

Johannesib Baptiterijub ajochertuininganik.

TAIPSOMANE Johannes Baptiterijok tikkipok, ajo-
chertuilerlune innukangitome Judæamētome.
2 Okarlunelo: Kakkialeritse, (issumataritse) killaub
nalegauvinga palligutingmet.
3 Taimnauvorlo nellautaijub Jesaiasib okautigilauk-
tanga, okarame: Ajochertuijub nippinganik innukang-
itomētokarpok, Nalekab apkotiksanga ãkiksorsiuk, ap-
koserngillo narrotissigik.
4 Tamnale, Johannese, annoralik nergjutsub Kamē-
lib merkunginnik, tapserutekalarmelo amivinnermik;
piglertaujartulle igupsaujartullo orksungit nerkigiveit.
5 Tagva Jerusalemiut annivigivæt, Judæamiullo,
Jordanib erkanētullo illunatik,
6 Baptitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõng-
me, idluinitiglo kigligiksautigilugit.
7 Farisæerillo Saduzæerillo unnuktut tikkitinne bap-
tissivingminut tækkogamigit, okautiveit: Kuglugian-
gojartose illipse, kia kemmakovãse ningautsemit pijo-
mãrtomit?
8 Attele, kiglilingmik sãgiarluse, ablatsamik issuma-
karitse.
9 Issumaniarase, illupsigut okaromavluse: Abraha
atãtagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget
Abraha Gudib kittorngititsungnarpa.
10 Ullimaut nappartub mimmernanganēlerpok. Ta-
manna pivlugo nappartut nelliet ajungitunnik paunga-
kangitok, kippijauniarpok, egitauvlunelo ikkomamut.
11 Uvanga immermut baptipapse nutãmik issuma-
karkovluse; kingunipkulle tikkituksak, pitsartunersau-
vok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutingin-
nik tigumiarnermik; tapsoma baptitsomãrpãse Anner-
nermut ajunginermut ikkomamullo.
12 Tapsomalo poagitine tigumiarpa; kemmatulliving-
me nettinga sanneromãrpa, kakkõjeksetsiello kemmatul-

livingminut kattitsomãrpeit; piungitulle õtsomarpeit ik-
komamut kammitsuitomut.
13 Taipsomane Jesuse Galilæamit Jordanemut Jo-
hannesemut pivok, baptitaujomavlune tapsomunga.
14 Johannesible innerterpa, okarlunelo: Baptitau-
jariakaralloarpunga illingnut; igville tikkiparma?
15 Jesusible kiova, okautivlugolo: Mana taimailerle;
taimak idluarnernik tamaininik namaksijuksauvoguk.
Perkova tava.
16 Jesuse baptitaugame, tuavidlune kõngmit kakki-
vok; ahaglo, killak kollãne angmalerpok. Johannesiblo
Gudib Annerninga tækkova, (tingmiatut) taubetut ak-
kartok, (Jesusib) kãnganullo pijok.
17 Ahaglo, nippe killangmit okarpok: Tagva Ernera
nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITEL IV.

Kristusib nerringininganik õktorluktauninganiglo.

TAGVA Jesuse Annernerub aitipa innukangitomut, õk-
tortaukovlugo Satanasemut.
2 Uvlunnelo 40 ginne unnuennelo 40 ginne nerring-
iname, kãlerpok kingorngagut.
3 Oktortublo Satanasib tikkipa, okautivlugolo: Gu-
dib ernerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojaulerko-
lugit.
4 Kiovalo, okarlune: Aglaksimmavok: Kakkojatui-
nak innub innotigingila; Gudible okausingit tamaita,
kanninganit annijut (innotigiveit).
5 Tagva Satanasib aularutiva iglugaseksoarnut ivsor-
naitunnut, ãlalo kattimaviub nuvugusinganut,
6 Okautivlugolo: Gudib ernerikpattit, kattagit; aglak-
simmangmet: Pivlutit Engelinne perkojomãrpeit, erki-
simiartaukovlutit sapputijauvlutillo, ittikettit appõrkon-
nagit ujarkamut.
7 Tagva Jesusib okautiva: Taimaktauk aglaksim-
magivok: Gudingnik Nalegarnik õktortuksaungilatit.
8 Ama Satanasib aularutiva kakkaksoarmut kingik-

toksoarmut, sillaksublo attannioningit ãnanauningillo
kemmergojautipeit tapsomunga.
9 Okautivlugolo: Makkoa tamaita illingnut tunnijo-
mavakka, pãmangavigijomagumga, tuksiarvigilungalo.
10 Jesusib tava okautiva: Satanase! uvamnit aularit,
aglaksimmangmet: Gudingnut Nalegarnut tuksiartuk-
sauvotit, kissianullo kivgartortuksauvotit.
11 Satanasib tava kemmakpa; ahaglo, Engelit tikki-
pæt kivgartorlugolo.
12 Johannese pititaujok (parngnanẽrsimmavingmut)
Jesusib tussaramiuk, Galilæamut aivok.
13 Iglugaseillo Nazarethemik attiggit kemmakpeit,
Kapernaumut immarbiub sinnanẽtomut pivok, Zabuloni-
blo Naphtaliblo erkængne, tagvanelerdlunelo.
14 Nellautaijub Jesaiasib okausingit nellautsikovlugit,
okangmet:
15 Zabuloniblo Naphtaliblo nunagik, immarbingmut
sangmijuk, Jordanib akkiane, Galilæalo nellojoktalik;
16 Innuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo
tachaliningganẽtunnut kaumajok nuimavok.
17 Nelliutomit tamattomanget Jesuse ajochertuilerpok,
okarlunelo: Kakkialeritse, (ablatsamik issumakaritse)
killaub nalegauvinga kaglilermet.
18 Jesuse Galilæab immarbinget sinnãne pissukame,
angutik nukkarẽk tækkovak, Simon, Petrusemik attipsa-
lik, nukkangalo Andrease; nullutjamingnik ningititsijuk
immãnut, mingeriarniarteogamik.
19 Tapkungnungalo okarpok: Malliktinga; innungnik
aularsarteotitsomavaptik.
20 Tuavilutik nullutjettik kemmakpeit, malliklugolo.
21 Tagvangello sivumualerame, assigik nukkarẽk
tækkogivak, Jakobuse, Zebedæusib erninga, nukkãlo
Johannese, umiakotomẽtuk, atãtatik Zebedæuse illagæl-
lugo, nullutjamingnik killaijailutik; kaikovaglo.
22 Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmakpakit,
malliklugolo.
23 Jesusiblo Galilæab nunanga illunãt ingeravigiva,
illinniarvinginnelo ajochertuivok, okautsillo tussarnertut

nalegaunermik okālatigiveit, kannimajullo atsuiliungitullo
innungnētut innuliveit.
24 Tussaumajaugivoktauk Siriab nunangane illūnane.
Kannimajullo sunatuinait, atsuiliungitut kappiasuktitau-
jullo, Satanasiggillo, illissimmailingajullo, tumangajullo,
illunaita tapsomunga āpeit; illunaitalo tapsoma innuli-
veit.
25 Innugiartoksuittauk mallikpæt Galilæamit, iglu-
gaseksoarnillo tellimaujortunnit, Jerusalemillo, Judæa-
millo, Jordanib akkianillo.

KAPITEL V.

Pilloriktunnik.

INNUGIARTOKSUILLE tækkogamigit, kakkamut
majorarpok, ingimello, illinniartingita tikkipæt.
2 Kanninelo angmardlugo ajochertorpeit, okarlunelo:
3 Pilloridlarput aklujut annernerme; killaub nalegau-
vinga pigileramitsuk.
4 Pilloridlarput kiksartut; mannigortaujomārmetta.
5 Pilloridlarput kennuētut; nuna pigileramitsuk.
6 Pilloridlarput kāktut immeruktullo Gudib idluari-
janganik; illumertaujomārmetta.
7 Pilloridlarput nāpkiniktut; nāpkigijaujomārmetta.
8 Pilloridlarput ivsornaitunnik omættiggit; Gude
tækkojomāramitsuk.
9 Pilloridlarput ullapirsaijut; Gudib kittornganginnik
taijaujomārmetta.
10 Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigæl-
lugo; killaub nalegauvinga pigingmatsuk.
11 Pilloridlarpose innuit suadlarppasse uvanga piv-
lunga, unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigik-
passe, sæglolutik.
12 Alliatitse, sivoraniaraselo, akkillertautsiaromārapse
killangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unang-
migingmattigik.
13 Nunab tarriogivāse. Tarriok pitsartunērupet,

sumut ama pitsartutitaunajarpa? Attoreksaujungnĕrpok, egiteksauvlune innungnullo tulleraksauvok.
14 Sillaksoarmiut kaumanerivăse. Iglugaseit kakkab kanganĕtut tækkuksausuĕrungnangilet.
15 Nennergoak ikkinginivæt, kattaujab attănut illivlugo, nennergoavingmulle pivok, iglomĕtut tamaita kaumaveit tagva.
16 Taimaktauk nennergoase kaumalersiuk innungnut, ajungitullinipsingnik tækkovlugit, Atătase killangmĕtok nakorijaukovlugo.
17 Pĕjaijartorasuginiarassinga perkojennik, nellautaijullonĕt aglanginnik. Pĕjariartungilakka, namaksilugille pinniarpakka.
18 Ahamarik okautivapse: Killaglo nunalo nungukărtinnagik, perkojet aglanginne mingnek, tittărsuglonĕt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksikărtinnagit.
19 Mana perkojet ukkoa illanganik mingnermik nălengitok, innuit taimak ajochertorlugittamna mingnermik taijaujomărpok killaub nalegauvingane. Nalektorle taimaglo ajochertuijok, tamna angijomik taijaujomărpok killaub nalegauvingane.
20 Okautivapsele: Idluarnise namanersaungipet, aglangnik illissimmajut Farisæerillo idluarninginnit, killaub nalegauvinganut piniatsengilase.
21 Tussalauktose, sivorlisse okautsaungmetta: Innuartuksaungitotit; innuartorle erkartuivingmut pijeksauvok.
22 Uvangale okautivapse: Kattanguminut ningartok, erkartuivingmut pijeksauvok; kattanguminulle Racha (unăluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.
23 Tamanna pivlugo, tunnergutit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguvit, kattangutingnut passijaunernik;
24 Tunnergutit altarib sănganekălaule, kattangutillo saimarsariartorlugo, tunnergutillo tava tunnijartoruk.
25 Illingnut akkerartortok saimarsasarniaruk, aiparĕktillutiksulle apkome, akkerartortingnut unertojaukon-

næk kiglissiniartomut, kiglissiniartomullo pititaukonnæk
kivgaminut, tapsomalo parngnanẽrsimmavingmut egilutit.
26 Ahamarik, okautivagit: Tagvanget annititauniæng-
ilatit, kẽnaujet naggatiksanget akkillerkãrtinnago.
27 Tussalauktose, sivorlisse okautsaungmetta: Nulli-
arẽngnermik asseruijuksaungilatit.
28 Uvangale okautivapse: Arnamik tækkunãrtub,
pijomavlugo, tapsoma omamine nulliarẽngnermik asseru-
ikattigijarẽriva.
29 Tallerbiub ĩjivit asserorniarpattit, pẽruk egilugo-
lo. Ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet,
timit illũnat egitaukonnago ãniatitsivingmut.
30 Tallerbikpillonẽt asserorniarpattit, nakkarkit egi-
lugillo. Ajunginersauvok illingnut, avativit illanget
asserorpet, timit illũnat egitaukonnago ãniatitsivingmut.
31 Taimaktauk okarsimmagivok: Nulliaminik avitsi-
jub, tunnitsivigijeksariva aglangnik avitsitiminik.
32 Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (an-
guniartokangipet) nulliarẽngnermik asseruitipa; avitami-
glo nullianiktub, nulliarẽngnek asseroriva.
33 Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta:
Angernerluktuksaungitotit, Gudemulle angileruvit, mal-
lijeksarivettit okautsitit.
34 Uvangale okautivapse: Angernerluktuksautsengi-
lase, (Gudib attinga taivlugo) killangmiglonẽt, Gudib
iksivautaringmago.
35 Nunamiglonẽt, ittigangita ikkovragingmatsuk; Je-
rusalemiglonẽt, Attannersub iglugaseksoaringmagit.
36 Niakorniktauk angernerluktuksaungitotit: nujak
attauserlonẽt kakkorsititsungnanginangne kernersiti-
tsungnanginangnelonẽt.
37 Okausisse imailerlit: Ahaila, ahaila, aukak, au-
kak; unnurnerset idluitomit pivut.
38 Tussalauktose okalauktomik: Ije ĩjemik, kigut
kigumik (akkekariakarpok).
39 Uvangale okautivapse: Idluitullivigikpasse akki-
viginiarassigik; ullutsekulle tallerbikut erksartauguvit,
igloatauk mannilermigiuk.

40 Akkerartoromajokarpello illingnut, ullit tigujomavlugo, tamna ulliksoarniktauk pekarle.
41 Meilemut attautsemut aipaukojauguvit, maggungnut aipariuk.
42 Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.
43 Tussalauktose okalauktomik: Innukattingnik nægliktuksauvotit, omigijillo omigilugo.
44 Uvangale okautivapse: Omigijisse nægligissigik; illipsingnut okauserluktut saimartissigik; illipsingnik omisuktut ajungiviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutissigik:
45 Kittorngaulerkovluse Atãtapsingnut killangmẽtomut. Tapsoma sekkinine nuekongmago ajortunnullo ajungitunnullo, sillalukojilarmelo idluartunnullo idluangitunnullo.
46 Illipsingnigle næglingniktut kissẽta nægligigupsigik, sumik akkillertauniksakaromãrkise tagva? Zoellnerillo taimailiunginivæt?
47 Kattangutisse kissẽta illænnarnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoellnerillo taimailiunginivæt?
48 Tamanna pivlugo namaksileritse, sorlo Atãtase killangmẽtok namatsainarmet.

KAPITEL VI.

Tunnergutiksennik tuksiarnermiglo.

KAMMAGINIARSIGIK tunnergutiksasse, tamakkoninga tunnijikonnase innuit sãnginne, tautuktaujomavluse tapkonunga; taimaipet, akkillertauniksakangilase atãtapsingne killangmẽtome.
2 Taimak pivlugo tunnijiguvit tunnergutiksarnik, nipsausijarkojijuksaungitotit sivunerne, takkormortut illusingititut illinniarvingne iglullo akkorngænne, nakorijaujomalutik innungnut. Ahamarik, okautivapse: Akkillertaujarẽrput

3 Tunnergutiksennik tunnijiguvit, saumit aggaktit
nellolaulit, tallerbikpit tunnergutãnik.
4 Tunnergutiksettit sagvartaukonnagit; Atãtavillo
sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.
5 Tuksiaruvit, takkormortutitun — ĩtuksaungitotit,
taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illinniarvingne,
iglullo sãnginne, tautuktaujomavlutik innungnut. Aham-
arik, okautivapse: Akkillertaujarẽrput.
6 Igville tuksiaromaguvit, iglungnut itterit, upkuan-
galo parngnanẽrlugo, Atãtello sagvangitome tuksiarvi-
giuk; Atãtavillo sagvangitomik tautuktub, akkillero-
mãrpãtit sagvartome.
7 Tuksiarupselo, okausisse amisuliniarassigik nello-
jutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik
amisunnik.
8 Tamanna pivlugo taipkotitunak-ĩtuksaungilase:
Atãtapse attoriakartasse kaujimaveit tuksiarvigekãrtin-
nassiuk.
9 Taimak pivlugo imãk tuksiaritse: Atãtavut killang-
me! Akkit nakorijaule.
10 Nalegaunĩt kailaule. Perkojettit malliktaulit nu-
name sorlo killangme.
11 Uvlome piksaptingnik tunnitsivigittigut.
12 Ajornivut issumagijungnẽrkit, sorlo uvagut uvap-
tingnut ajortullijut issumagijungnẽraptigik.
13 Oktorlungnartomut pitinata, piulittigulle ajor-
tunnit. Nalegaunek, pitsartunerlo, ãnanaunerlo pigi-
gangne issokangitomut. Amen.
14 Innuit tammarningit issumagijungnẽrupsigik, Atã-
tapsetauk issumagijungnẽrniariveit tammarnisse.
15 Innuille tammarningit issumagijungnaingikup-
sigik, Atãtapsetauk issumagijungnẽrnienginiveit tam-
marnisse.
16 Nerringitarangapse, annujuksaungilase takkormor-
tutitut; kẽnatik tautorlertimatsuk nerringitarangamik,
innungnut tautuktaujomavlutik. Ahamarik, okautivapse:
Akkillertaujarẽrput.
17 Nerringitarangaville, niakut mingoaruk, ermiklu-
tillo.

18 Nerringinernik tækkoterkonnæk innungnut, Atã-
tarnulle sagvangitometomut; Atãtavillo sagvangitomik
tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.
19 Perkutinnik pikuminartunnik kattersoijuksaung-
ilase nuname, kaurulillo mangertornerublonẽt assero-
reksanginnik, tigliguillo pijomajeksanginnik, tiglik-
lugit.
20 Perkutinnigle pikuminartunnik kattersoiniaritse
killangme, kaurulillonẽt mangertornerublonẽt assero-
juijeksanginnik, tigliguillo pijomasuẽreksanginnik, tig-
ligungnẽreksanginniglonẽt.
21 Perkutekarvipsingne, omættisse tagvanẽnivut.
22 Ije timib kaumaneriva. Ijit idluarune, timit illu-
nane kaumaniarivok.
23 Ijit nellangaikune, timit illunane tãngniarpok.
Kaumajorle illungnẽtok tãksikpet; tãksoak ingminik
kannok angitigiva?
24 Angajokængnut maggungnut kivgartortokarung-
nangilak; aipa omigilãrpalonet, aipa nægligilugo;
ubvalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo
nunab pingillo attautsekut kivgarlugit sapperpose.
25 Tamanna pivlugo okautivapse: Innosisse pivlugo
siardlerniarase, nerkiksapsingniglonẽt immiksapsingnig-
lonẽt; timipselonẽt annoraksanginnik. Innosisse anner-
narnersaungilet nerkemit? Timisselo annernarnersaung-
ilet annorannit?
26 Tingmitset killaub attanẽtut nautsertorsigik: karng-
asuingilet, pẽrorsijeksenniglo kattersingilet kemmatul-
livingnut, nauglotaimaimet, Atãtapse killangmẽtub ner-
ritipeit. Taipkonanget annernarnersaungilase?
27 Nellisse ingminik uigoksarsijungnarka tallitut
attautsetut takkitigijomik, siardlerutigigalloaruniuk?
28 Sõglo annorãt siardlerutigivissigik? Paunaujau-
jartut naternamẽtut, kannok perortut tækkunarsigik, sen-
nangilet, peraingilellonẽt.
29 Okautivapse: Salomonelonẽt ãnanaunermine illũ-
nane annorarsimmalaungilak, taipkoa illangetitut.
30 Iviksuket naternamẽtut, uvlome perortut, kauk-

pelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib taimak pinnarnar-
tinamigit: annorartitsomanersaringilase? Okpernekitose
tagva!
31 Taimak pivlugo issumanerluktuksaungilase, okar-
luselo: Sumik nerrijomărkita? Sumiglo immeromărpi-
ta? Sumiglonĕt annoraksakaromărpita?
32 Makkoa tamaita nellojut pinasuarpeit; Atătapse
killangmĕtub kaujimavăse, tamakkoninga tamainik pi-
jariakarapse.
33 Gudib nalegauvinga, idluarningalo pinasuarkăr-
sigik, tava tunnitsivioniarpose tamakkoninga tamainik.
34 Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak pik-
saminik pinnialermet. Namakpok, uvlut illunatik ing-
mikut siardlerviokpetta.

KAPITEL VII.

Kristusib ajochertuivlune okălanine sorĕrpa.

ERKARTUINIARASE, erkartuiviolerkonnase.
2 Erkartuinipsingnut erkartuiviojomărpose; ŏktutip-
singnullo ŏktorviojomărivose.
3 Kattanguvit ĭjinget sukkiuta sŏg tækkoviuk, ikăk
ĭjingnĕtok malluginago?
4 Kannorlo kattangutit okautsomaviuk: Ovetsiago,
sukkiutit ĭjingnit pĕromavara? Ahaglo, ikăk ĭjingnĕpok.
5 Takkormortotit, ikăk ĭjingnit pĕrkăruk; kingorng-
agut kattanguvit sukkiuta pĕrasuaruk.
6 Ivsornaitok tunnijeksaringilasse kingminut, sappang-
asselo egiteksaringilasse kuingĕnginnut; ittiganginnut
tullerajartaukonnagit, sangulutiglo alliktoriartorluse.
7 Tuksiaritse, tunnitsivioniarpose tagva; kenneritse,
nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upkuĕrutsauniarpose
tagva.
8 Tuksiartok, pilărmet; kennertorlo, nennisilărmet,
avilortartorlo, upkuĕrutsaulărmet.
9 Innub kia nellipse, erninget tuksiarvigippago kak-
kojamik, ujarkamik tunnitsiviginajarpauk?

10 Mingeriamiglonēt tuksiarvigippago, kuglugiango-
jartomik tunnitsiviginajarpauk?
11 Illipsele, ajoralloartose, kittorngasse tunnitsivigi-
jungnarapsigik tunnergutinnik ajungitunnik; kannok
anginersamik Atãtapse killangmētub tuksiartinne tunnit-
siviginiarpeit ajungitunnik?
12 Tamainigle pinniarviojomanipsingnik innungnut,
tamattomingatauk pinniarvigissigik; tamedsa perkojet
nellautaijullo aglangit.
13 Ittervikitokut itteritse. Ittervik nerrotõngmet,
apkosinerlo sillingmet, ãniatitsivingmut sangmijok; un-
nuktorsuillo tamanna attorpæt.
14 Itterviglo nerrokipok, apkosinerlo amipok, innogu-
mut sangmijok; ikkitullo nachvarivæt.
15 Kammatitse nellautainerluktunnik, taipkoa sauket
aminginnik annorakardlutik tikkipãse; illumikulle kē-
suktorsõvut sorlo amerkut.
16 Sullijanginnit illitarijeksarivasse. Paunget Dor-
ninnit pējarungnarpattigik, Feigillonēt Distelinnit?
17 Taimaktauk nappartut ajungitut illunatik paung-
akarput ajungitunnik; nappartorle ajortok paungakarpok
ajortunnik.
18 Nappartok ajungitok ajortunnik paungakarung-
nangilak, nappartorlo ajortok paungakarungnanginivok
ajungitunnik.
19 Nappartut nelliet, paungakangitok ajungitunnik,
kippijauniarpok, egitaulunelo ikkomamut.
20 Tamanna pivlugo sullijanginnit illitarijeksarivasse.
21 Illunatiungitut, uvamnut okartut: Nalegak, Nale-
gak! killaub nalegauvinganut itterniarput; Atãtamale
killangmētub perkojanginnik nalektut kissimik.
22 Uvloksame nelliutsomãrtome unnuktut okautijo-
mãrpãnga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitiksennik
okalaungitogut? Satanasit atternut annitilaungilavut?
Unnuktunniglo tattamnartullilaungilagut atternut?
23 Tava akkijomãrpakka: Sulle illitarilaungimarik-
papse, tamapse kemmaksinga ajortulliartose.
24 Tamanna pivlugo, okautsimnik makkoninga tus-

sartok, malliktorlo, tamna adsiutipara angumut sillato-
jomut, igloliortomut kairtomut.
25 Sillaluksoalermet, kutjermello, annorersuillo ak-
kunadlarlutik, iglo akkingmivigidlarmatsuk; ochung-
ilak, kairtomut tungagame.
26 Makkoningalo okautsimnik tussartub, mallingitu-
blo, adsigiva angut sillaitok, igloliortok siorkennut.
27 Sillaluksoalermet, kutjermello, annorersuillo ak-
kunadlarlutik, iglo akkingmivigidlarmatsuk; ochovok,
serkorpalludlarlunelo.
28 Okautsillo tamakkoa Jesusib nãngmagit, innuit
ajochertutingit tattamminiariveit.
29 Kimnadlartomik okangmet, aglangnik illissimma-
jutitullo ajochertuingimet.

KAPITEL VIII.

Kristusib tattamnartullininginnik.

KAKKAMIT attersarmet, innugiaktorsuit mallikpæt.
2 Ahaglo, angut kallaktok tikkitok, tuksiarvigilugo
okarpok: Nalegak, pijomaguvit kallagungnaititsung-
naralloarparma.
3 Jesusiblo agganne issakpeit, aktorlãlo, okarlune:
Pijomavunga, kallagungnẽrit. Tagvainarlo kallagung-
naisarpok.
4 Jesusiblo okautiva: Udsertolerit, assingnut tamat-
tominga okarniarnæk; ainiarille, ajochertuijomullo
tækkotilutit, tunnergutiksarlo, Mosesib tunnerkojanga
tunnilugo, nellojungnẽrkovlugit kallagungnẽrnernik.
5 Jesusele Kapernaumut ittermet, sorsuktukset ang-
ajokangeta tikkipa, tuksiarvigivlugo,
6 Okarlunelo: Nalegak, kivgara iglumne nellavok,
tumangajovlunelo anilekteradlartok.
7 Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.
8 Sorsuktukset angajokanget kiovok, okarlunelo:
Nalegak, nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut;
okarille okautsemut attautsemut, kivgara pijungnailarpok.

9 Uvangatauk innuvunga attannelik, kivgakalarmalo sorsuktuksennik; illangennullo okaruma: Ailerit, aigivok; assianullo: Kait, kaigivok; kivgamnullo: Sennalauruk una, sennava tagva.
10 Tamanna Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva, malliktinnelo okautiveit: Ahamarik okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nachvalaungitunga Israelittinne.
11 Okautivapsele: Unnugiartoksuit unanget pãngello tikkitsomãrput, Abrahalo, Isaaglo Jakolo iksivakattigijomãrlugit killaub nalegauvingane.
12 Nalegauviuble kittorngangit ajektortaujomãrput tãrtorsoarmut, tagvane keavaksoadlarnekaromãrpok aglerularnekaromãrlunelo.
13 Jesusiblo sorsuktukset angajokanget okautiva: Ailerit, okperijarnik pilãrpotit. Kivgangalo Stundeme tapsomane pijungnẽrpok.
14 Jesuselo Petrusib iglunganut pivok, sakkingalo nellajok, õlingnartomut kannimavlune, tækkova.
15 Aggangittigullo tigungmago,õlingnartub kemmakpa. Makkilunelo kivgartorpeit.
16 Unnulermello unnuktut satanasiggit pitipeit tapsomunga; annerneãluillo okausẽnarnut annitipeit, sunatuinarniglo kannimasiggit pijungnẽrtipeit.
17 Mellautaijub Jesaiasib okausingit nellautsikovlugit, okangmet: Sangẽnivut ingminut pitilugit, kannimalungnivullo nangmarpeit.
18 Jesusiblo innugaseksuit illummajinne tækkogamigit, immab akkianut ikkarkojivok.
19 Aglangniglo illissimmajub tikkipa, okautivlugo: Ajochertuijok, malligomavagit, nãmullonẽt aiguvit.
20 Jesusib okautiva: Terriennitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut uvlokarivut; Innuble Erninga pekangilarlonẽt niakome akkitiksanganik.
21 Assiello, illinniartime illangeta okautiva: Nalegak, aikãrlaulanga, atãtaga illuveriartorkãrlaulago.
22 Jesusible okautiva: Mallinga, tokkungajullo tokkojiatik illuveriartorlittigik.

23 Umiakotomullo ikkivok, illinniartingitalo mallik-
pæt.
24 Ahaglo, ullajujaksoakalerpok immarbingme, mag-
gillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt; Jesusele sinniktok.
25 Illinniartingitalo tikkipæt, tuppaklugolo okau-
tivæt: Nalegak, piulittigut, sutailerapta.
26 Tagva okautiveit: Illipse okpernikitose, sõg nang-
iarkise? Makkiporlo, annorelo immarbiglo innerter-
pak; ikkubliamarilerpok tava.
27 Innuille tattamminiarput, okarlutiglo: Kina una
angut, annoriblo immarbiublo nalektangæk!
28 Immarbiublo akkianut, Gergesenerit erkãnut
pivok. Tagva satanasiggik magguk nellaupæk, illuvernit
annijuk, erksinartorsõngmenniglo, apkut tamanna at-
tordlugo sappernartok.
29 Ahaglo, nipliadlarlutiglo okarpuk: Jesuse, Gudib
Erninga, suniarpittigit? Nelliutekãrtinnago kappiasuk-
titsartorpittiguk?
30 Kanningitangængne kuingẽngigaseksoakarpok ner-
rijunnik.
31 Tagva satanasit tuksiarvigivæt, okarlutiglo: An-
nititsomaguptigut, kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga
pullakotigut.
32 Okarporlo: Aularitse. Annigamiglo, kuingẽngi-
gaseksoarnut pullavut. Ahaglo, kuingẽngigaseksuit il-
lunatik pangaliklutik ingmingnik ijukãdlarput immãnut,
ippivlutik imãne.
33 (Kuingẽnginnik) mianersijullo kemmavut, igluga-
seksoarnullo aivlutik, tamañalo okautigijartorpæt, sata-
naselæglo illiortaunigik.
34 Ahaglo, iglugaseksoarmiut illunatik annivut, Je-
suse pachrearlugo. Tækkogamitsuglo, tuksiarvigivæt,
erkamingnit aularkovlugo.

KAPITEL IX.

Apostelib Matthæusib annerimmaninganik.

TAGVA umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikkardlune,
iglugaseksoarminullo pivlune.

2 Ahaglo, tapsomunga ãtsivut tumangajomik, aumit-
tinne nellajomik. Okperningit Jesusib kaujimagamigit,
tumangajok okautiva: Ernera, kuviasugit, ajornitit issu-
magijaujungnẽrput.
3 Ahaglo, aglangniglo illissimmajut illangit illumikut
okarput: Una mittautekarpok Gudemik.
4 Jesusible issumangit kaujimagamigit, okarpok:
Sõgle omættipsingne issumakalukise?
5 Nelliængnik okariak ajornanginersauva: Ajornitit
issumagijaujungnẽrput; imãglonẽt: Makkitit arvertarlu-
tillo?
6 Nellojungnẽrkovlusele, Innub Erninga pitsartune-
kangmet nuname ajortoẽrutsinermik, tumangajomut okar-
pok: Makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.
7 Makkilunelo tava, iglominut angerarpok.
8 Innuit tamanna tækkogamitsuk, tattamminiarput,
Gudelo nakoridlarpæt, innuit taimaitunnik pitsartunernik
tunnitsivigilaungmagit.
9 Jesusiblo tamanna kemmakamiuk innuk tækkova
tunniorkaivingme iksivajok, Matthæusemik attelik, okau-
tivalo: Mallinga. Nikkoviporlo, malliklugo.
10 Iglomelo nerrimavingme iksivatillugo; ahak, Zo-
ellnerillo ajortulliartullo unnuktut tikkipæt, Jesuselo
illinniartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.
11 Farisæerit tamaña tækkogamitsuk, illinniartingit
okautiveit: Sõg ajochertortipse Zoellnerillo ajortulliar-
tullo nerrekattigivagit?
12 Jesusib tamanna tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit
innulijikariakangilet, kannimajut kissimik.
13 Tamattomale tukkinga illinniariartorsiuk: Nãpki-
ningnek kuviagivara, tunnergutille idluarinagit. Ajor-
tuggit kaikojartorlaukpakka, ablatsamik issumakarkov-
lugit, idluartut pinagit.
14 Taimak okartillugo, Johannesib illinniartingita
tikkipæt, okarlutiglo: Sõg uvagut Farisæerillo nerringi-
pakkita unnuktunnik, illiniartitille nerringipangilet?
15 Jesusib okautiveit: Nullianiktomut tikkitut kannok
kiksartuksauvæt, uiksak najortigingmatsuk? Nelliutso-

mãrporle, uiksamik aksartauvinget; tagva nerringipang-
niarput.
16 Annoratokak illãrpangilæt nutamik illãksamik;
nutãb alliktormago nutaungitok, alliktornerlo pivallia-
vok.
17 Weinelo nutãk immerkautinnut nutaungitunnut im-
mertutinginivæt; Weinib nutãb alliktormagit immerkau-
tit nutaungitut, Weinelo kovituinarpok, immerkautillo
asserorlugit. Weinele nutãk immerkautinnut nutãnut
immertutijeksauvok, tammarmik tava asserojuikattigẽk-
puk.
18 Taimak okautingmagit, ahak, angajokaijet illanget
tikkipok, pamangavlunelo sãnganut, okarpok: Nalegak,
panniga manna tokkovok; aggangnulle aktoriartoruk,
innuniarpok tagva.
19 Jesuselo nikkovipok, malliklugolo, illiñiartinne
illagivlugit.
20 Ahaglo, arnak, Jahrinnik 12 nik aukatsainartok,
annoranget sinnãgut aktoriartorpa tunnuanit.
21 Illumigut okarame: Annorangalonẽt aktorupko,
pijungnailarpunga.
22 Jesusib keviarame, tækkova, okarlunelo: Panniga,
kuviasugit, okpernivit pijungnẽrtipãtit. Arnarlo Stun-
deme tapsomane pijungnẽrpok.
23 Jesuselo angajokab iglunganut itterame, nipsausi-
jartullo innuillo aulajadlartut tækkogamigit;
24 Okautiveit: Aularitse, niviarsiak una tokkungimet,
sinnikporle. Ijoridlarpællo.
25 Innuille annititaungmetta, itterpok, aggangittigullo
tiguva; niviarsiak tava makkipok.
26 Tamannalo tussaumajaulerpok nuname tapsomane
illunane.
27 Tamannalo Jesusib kemmangmago, tautungituk
mallikpæk, nipperkortovlutik okartuk: Igvit Davidib
Erninga nãpkigittiguk!
28 Iglomullo ittermet, tautungituk tikkipæk. Jesus-
iblo okautivak: Okperpitik, taimaitomik pijungnaraptik?
Tagva okautivæk: Ahaila, Nalegak.

29 Ijikikullo aktorpak, okautivlugiglo: Okperaptik
taimaileritik.
30 Tautulerpuglo. Jesusiblo unipkarkongilak tamat-
tominga, okarlunelo: Udsertoleritik, tamanna innungnut
kaujijaukonnago.
31 Tapkoale unipkariartorpuk nunamut tapsomunga
illunanut.
32 Tapkoa anningmennik, ahak, innuk satanaselik
okarungnangitok tapsomunga ãpæt.
33 Satanaselo annititaungmet, okarungnangitok oka-
lerpok. Innuillo tattamminialerput, okarlutiglo: Tai-
maitomik tækkolaungimarikpogut Israelittinne.
34 Farisæerille okarput: Satanasit annitipeit Satanasit
attanningægut.
35 Jesuselo arvertarpok iglugaseksuit niuvervillo illu-
naitigut, ajochertuilune illinniarvinginne, okautsillo tus-
sarnertut nalegauvingmik okautigivlugit, innungnelo at-
suiliungitut, kannimajullo sunatuinait innuliveit.
36 Innugaseksuillo tækkogamigit nãpkoariveit; per-
lilermetta siamangalutiglo, sauketitut mianerijikangitu-
titut.
37 Tagva illinniartinne okautiveit: kattersivik angi-
jovok, sennajukselle ikkidlarput.
38 Tamanna pivlugo kattersiviub angajokanga tuk-
siarvigissiuk, sennajuksennik tilliklerkovlugo kattersi-
vingminut.

KAPITEL X.

Apostelit tillijaulerningænik tattamnartullijartorkovlugit.

ILLINNIARTINNELO 12 it ingminut kaikoveit, pit-
sartutilaitalo annernernut makkojungnartunnut, annitit-
sikovlugit tamakkoninga, kannimajunniglo sunatuinarnik,
atsuiliungitunniglo sunatuinarnik innuliklerkovlugit.
2 Apostelit 12 it attingit tamedsa: Sivorlek, Simon,
Petrusemik taijak; nukkalo Andrease; Jakobuselo,
Zebedæusib erninga; nukkalo Johannese.
3 Filippuselo, Bartholomæuselo; Thomaselo, Mat-

thæuselo, Zoellneriojok; Jakobuselo, Alphæusib erninga; Lebbæuselo, Thaddæusemik attipsalik;
4 Simonelo Kanamiok; Judaselo Ischariothe (Jesusib) pititigijomãrtanga.
5 Tapkoa 12 it Jesusib tilliveit, perkolaitalo okautiveit: Nellojut apkosininginnut ainiarase, Samarittillo iglugaseksoanginnut itterniarase.
6 Aititsele saukennut tammarsimmajunnut, Israelib iglunganit pijunnut.
7 Ajochertuijartorlusele okaritse: Killaub nalegauvinga kannipok.
8 Kannimajut innulidlarsigik, kalladlartut kallagungnẽrtissigik, tokkungajut omartissigik, satanasit annitissigik. Akkekangitomik pigapsiuk, akkekangitomik tunnissiuk.
9 Goldemiglonẽt Silberemiglonẽt kannujamiglonẽt tapserumiutekartuksaungilase.
10 Takkoakautekarniaraselo ingeraluse, annoralijarniarasetauk maggungnik, ittigagutipsalijarniaraselo, ajaupialijarniaraselo. Sennajok nerkiksaminik pijariakangmet.
11 Iglugaseksoarnut niuvervingmullonẽt itterupse, kiglissiniaritse tagvane ittervigijaujariakartokangmangæt, tapsomanẽtsainaritselo aulakãrase.
12 Iglomulle itterupse, iglub tamattoma innungit sallutikissigik.
13 Tamattomalo iglub innungit pillorikpetta, ullapirsautise tapkonunga piniarpok. Pilloringipettale, ullapirsautipse utterviginiarpãse.
14 Illangitalo illellioromangippasse, okausisse tussaromanagillonẽt: annititse tagvanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt: ittikapselo sanningit katterartissigik.
15 Ahamarik okautivapse: Sodomiblo Gomorrablo nunagik pitlartaunikinersaujomãrpuk erkartuiviub uvloksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.
16 Ahak, sauketitut tillivapse amerkut akkorngænnut; tamanna pivlugo sillatutsiaritse kuglugiangojartutitut, nellangainaselo taubititut.
17 Innungnigle illimmasugitse; kiglissiniarvingming-

nut taipkoa ātsomāngmasse, issakaluselo illinniarvingmingne.
18 Attannernullo attannersoarnullo ātsomārpāse pivlunga, taipkoa, nellojullo nellojungnērutiksangennut.
19 Apassele, sivoraniarase, kannok, sumiglonēt okausiksakarniarmangapse; Stundeme tapsomane tunnitsivioniarapse kigusiksapsingnik.
20 Illipsingnit okanginapse, Atatapsele Annerninget okartipāse.
21 Kattangutible kattangutine tokkomut pititsomārpa, erninelo atātanget, angajokatiglo kittorngangita illaratsautilarpeit, tokkokovlugillo.
22 Illunatiglo omigijomārpāse, attera pivlugo. Sokkosijuitorle naggatiksamut, pilloriktitaujomārpok.
23 Iglugaseksoarnele tagvane unangmikpasse, assinginnut kemmātitse. Ahamarik, okautivapse: Israelitit iglugaseksoangit ingerajarērviginiængilasse, Innub Er ninga tikkerkārtinnago.
24 Illinniartok illinniartitsijiminit anginersaungilak, kivgarlonēt nalekaminit anginersaunginivok.
25 Illinniartok illinniartitsijimitun-īkune, kivgarlo nalekamitun-īkune, namaksivok. Iglub angajokanga Beelzebumik taigamitsuk; anginersamik iglomiokattingit taimak tainajangileit?
26 Tamanna pivlugo erksiginiarassigik. Sagvangitokangilak sakkertitauniængitomik, angigutsutekangilarlo kaujijauniængitomik.
27 Tārtome uvamnit tussartasse, okautigissigik kaumajome. Issibjutaujut tussartasse, okautigissigik iglut kānginē.
28 Erksiginiarassigiglo, timinik tokkotsijut, tarninnigle tokkotsijungnangitut. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarninniglo asserortitsijungnartok ānianartovingme.
29 Kutsertæk magguk kēnaujārsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellonēt nunamut kattangniængilak Atātapse perkungippago.
30 Niakupse nujangille illunatik kittitaumavut.

31 Tamanna pivlugo erksiniarase; kutsertavaksoarnit ajunginersaugapse.
32 Tamanna pivlugo, uvamnik okausilik innungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmẽtomut.
33 Uvamniglo missiutilik innungnut, missiutigijomavaratauk Atãtamnut killangmẽtomut.
34 Ullapirsaijartorasuginiarassinga nunamut. Ullapirsaijartungilanga, saviksoarmigle pititsivunga.
35 Tikkinama, ernek illumiotidlugo atãtanganut, panniglo anãnanganut, okkoarlo sakkinganut.
36 Innublo iglomiokattinne omigijigijomãrpeit.
37 Atãtaminik anãnaminiglonẽt uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo panniminiglo uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik.
38 Senningajoliksaminiglo (kappiasutiksaminiglonẽt) tigusijomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.
39 Innoserminik ivlersijub, assiojijomãrpa, innoserminiglo assiojijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.
40 Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illellioriva.
41 Nellautaijomik illelliortok, nellautaijõngmet, nellautaijotut akkillertaujomãrpok. Idluartomiglo illelliortok, idluartongmet, idluartotut akkillertaujomãrpok.
42 Ukkoarãrsuillo illangenik immertitsijok ermgusiãrsub immanganik niglinartomik, illinniarteõngmet; ahamarik okautivapse, akkẽngartauniængilak.

KAPITEL XI.

Johannesib illinniartingita tillijauningenik Kristusemut.

PERKOJENNELO tamakkoa illinniartiminut 12 innut Jesusib nãgamigit; tagvanget aularpok, ajochertuivlunelo okausijartorpok iglugaseksoanginnut.
2 Kristusible pinniarninginnik Johannese tussarame parngnanẽrsimmavingmẽdlune, illinniartingne magguk tillivak.

3 Apperijaukovlugo: Tamnauvīt tikkituksak, assing-
niglonēt nerrigijeksakarpita?
4 Jesusib kiovak, okautivlugiglo: Johannese ama
okausertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;
5 Tautungitut tautulerput, tussiætullo pissulerput,
kalladlartut kallagungnērput, tussilartullo tussalerput,
tokkungajut omarput, aklujullo okautsauvut okautsinnik
tussarnertunnik.
6 Pilloridlarporlo sinnaungalungitok uvamnik.
7 Uttermennik, Jesuse okalerpok innungnut Johan-
nesemik: Innukangitomut suna tækkojartorpissiuk?
Iviksoak annorib aulatanga sunatuinarnut?
8 Sunalonēt tækkojartorpissiuk? Innuk annorarik-
tok tækkojomavissiuk? Ahak, annorariktut, attanner-
suit iglunginnētsongovut.
9 Sunalonēt tækkojartorpissiuk? Nellautaijok tæk-
kojomavissiuk? Illa, okautivapse, nellautaijomit angi-
nersaujok.
10 Taimnaungmet, aglait okautigijanget: Ahak,
Engeliga sivunernut tillivara, apkotiksarnik sivunerne
ākiksoijuksak.
11 Ahamarik, okautivapse: Arnennit erniangojo-
kangilak, Johannesemit Baptiterijomit anginersaujomik;
mingnerle Gudib nalegauvingane, anginersauvok tapso-
manget.
12 Johannesible Baptiterijub uvlungita kingorngat-
tigut, sulle tagvunga, killaub nalegauvinga aksorōtjau-
vok; tapsomingalo aksorojijut, amualerpæt ingmingnut.
13 Perkojet nellautaijullo illunatik nellautsilaung-
metta Johannese tikkidlugo.
14 Tamannalo okperijomagupsiuk, tagva Eliase tik-
kituksak.
15 Tussajungnik siutelik, tussarle.
16 Innuille ukkoa kimut adsiutitsomavakka? Sor-
rutsit adsigiveit, niuvervingme iksivajut, pingoarkat-
timingnullo nipliutikattartut,
17 Okarlutiglo: Nipsausijarvigilauktapse, okigēsero-
mangitoselo; kiksanartomiglo okautilaukpapse, keajo-
manaselo.

18 Johannese tikkitok, nerrinanelo immingilak; tagva
okarput: Satanasekarpok.
19 Innub Erninga tikkisimmavok, nerrilarmelo im-
milarmelo, tagva okarput: Ahak, innuk una nerretojok-
soak, Weinemiglo immetojoksoak, Zoellnerit ajortul-
liartullo illinnarijinget! Gudible illissimmaninga id-
luarijaujariakarpok kittorngaminut.
20 Tagva iglugaseksuit innungit suadlalerpeit, tattam-
nartulliviginersarilauktanne, ãkilaungimettalo.
21 Kappianamẽk, Korazin! Kappianamẽk, Beth-
saida! Tirusemelo Sidonemelo taimaitut tattamnartut
pikpetta, sorlo illipsingne; kakkialernermut pōksatui-
narnik annorakammerungnẽrajalauktut argsameniarlu-
tik.
22 Okautivapsele: Tiruselo Sidonelo pitlartauniki-
nersaujomarput illipsingnit, erkartuiviub uvluksangane.
23 Igvillo, Kapernaum, kangattarsimmajotit killak
tikkilugo, kappianartovingmut kannunga ajektortaujo-
mãrpotit. Sodomeme taimak angitigijuñik tattamnartok-
alaukpet, sorlo illipsingne; sulle tamedsa uvlome as-
serortautailinajalaukput.
24 Okautivapsele: Sodomib nunanga pitlartauniki-
nersaujomãrpok erkartuiviub uvluksangane.
25 Taipsomane Jesuse okalerpok: Atãtak, killaublo
nunablo nalegangæk, nakorivagit, illissimmajunnut sil-
latõjunnullo tamanna angigutsutigigangne, nutakketitun-
ĩtunnullo nellojungnẽrtijutigigangne.
26 Illa, Atãtak taimak sãngne idluarkolaurangne.
27 Tamaita Atãtab tunnilaukpeit uvamnut. Erner-
miglo illitarsijokangilak, Atãtab kissime; Atãtamiglo
illitarsijokanginivok, Ernerub kissime, Ernerublo nello-
jungnẽrtitsomajangita illitarivæt.
28 Kaititse uvamnut tamapse, ajulertose kappiasuto-
selo, nekorsititsomavapse.
29 Nangmagara illipsingnut pisiuk, illinniarvigilung-
alo; kennuẽnama omættimnetauk piojoringinama; tagva
merngoẽrserviksarsiniarpose tarnipsingnut.
30 Nangmagara idluarmet, nangmioneralo okipok.

BUREAU OF AMERICAN ETHNOLOGY LIBRARY.

KAPITEL XII.

Jesusib sernãrninganik illinniartiminik.

TAIPSOMANE perortut kakkojekset Jesusib apkotigiveit Sabbatheme; illinniartingillo kãleramik, singailit nutsulerpeit, nerrilugillo.
2 Farisæerit tamanna tækkogamitsuk, okautivæt: Ahãk, illinniartitit Sabbatheme pijeksaungitomik pinniarput.
3 Okautiveille: Attuarsilaungilase, Davidib illiorninganik, kãlerame illannelo?
4 Gudib iglunganut itterame, kakkojello tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaunginame, illangillonẽt, ajochertuijut kissimik?
5 Perkojennelonẽt attuarsilaungilase, ajochertuijut Sabbatheogalloame kattimavingme Sabbathemik sujukserkõrningænnik, passidlartaunatiglo?
6 Okaupapsele, tamanẽpok kattimavingmit angnersaujok.
7 Tamannale kaujimagupsiuk sunaungmangæt: Nãpkiningnek kuviagivara, tunnergutit pinagit; passijeksaungitut passidlarajalaungilasse.
8 Innub Erninga Sabbathemuttauk Nalegauvok.
9 Tagvangello sivumuarame, illinniarvingænnut itterpok.
10 Ahãglo, innukarpok tagvane, aggangita iglungit tokkungajunnik. Appersorpællo okarlutik: Sabbatheotillugo innulikleriak idluarka? Passitiksarsiorlutik tapsomunga.
11 Okautiveille: Nellipse, saugatuamik pigub, ittersamut kattekpet Sabbatheme, tigulugo kagvertinasuangikauk?
12 Kannok angitigijomik tagva innuk ivlernarnersauva saukamit? Tamanna pivlugo ajungitulliariak Sabbatheme idluingilak.
13 Tagva innuk tamna okautiva: Aggaktit issakit. Issakpeillo; ãkitaulerpullo, iglungititut illivlugit.

14 Tagva Farisæerit annivut, okarkattigēlerlutik illioriakarnermingnik innuaromavlugo.

15 Jesusible tamanna tukkisigamiuk, tagvanget aularpok. Innugaseksuillo mallingmatsuk, illunaita innuliveit.

16 Innerterpeillo, okautaujomanane innungnut.

17 Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub Jesaiasib okausingit, okangmet:

18 Ahāk, tagva kivgara, annerilauktara, nægligijaralo, tamna tarnima kuviagijanga: Annernimnik illijivigijomavara, nellojullo unipkautsomārpeit idluarnermik:

19 Aivajomananelo kaggudlaromāngilak, nippingalo tussartauniængilak iglut akkorngænne.

20 Iviksoak suvlulik naviksimmajok serkominiængila, mannerlo aumalik kammitsomanginiva, idluarnek ajugakangitilerkārtinnago.

21 Attingalo nellojut nerriugijomārpæt.

22 Tagva Satanaselik tautungitok, okarungnangitorlo tapsomunga āpæt; pijungnērtipalo taimak, tautungitok okarungnangitorlo tamangmik okālalerlunelo tautulermet.

23 Innuillo illunatik tattamminiarput, okarlutiglo: Tamna Davidib Erneringila?

24 Farisæerille, tamanna tussaramitsuk, okarput: Satanasit annitipeit, Beelzebub, Satanasit attanningeta pitsartuninganut kissianut.

25 Jesusible issumangit kaujimagamigit, okautiveit: Attanniovīt nellīt ingmingnut illagēgungnērtut, nunguniarput; iglugaseillo, iglullonēt nellīt ingmingnut illagēgungnērtut, songojungnērput.

26 Satanasib Satanase okattine annitikuniuk, ingminut akkerartorpok; kannorle attanniovinga songonajarka?

27 Uvangale tagva Satanasit annitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse annitipattigik? Tamanna pivlugo taipkoa erkartortigijomārpasse.

28 Satanasille Gudib Annerninganut annitikupkit, Gudib nalegauvinget tagva tikkisimmavāse.

29 Kannorlonēt sangijoksub iglunganut innuk itterajarka, perkutinginniglo aksardlugo; sangijoksoak kel-

lersorkãruniuk kissiane, kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksarnigarilugit?
30 Uvamnik illakaromangitub, akkerartorpãnga, kattersoikattigingitaralo, siamartitsivok.
31 Tamanna pivlugo okaupapse: Innuit ajortullining-
it mittautiksarningillo tamaita issumagijaujungnẽro-
mãrput; Annernermulle innuit mittautiksarningit issu-
magijaujungnẽrniatsengilet.
32 Innublo Erninganik okautekaluktok, issumagijau-
jungnẽrniarpok; Annernermigle ajunginermik okaute-
kalutilik, issumagijaujungnẽrniængilak, tamattomane
nunamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.
33 Nappartok ajungitok nappartigupsiuk, paungakar-
niarpok ajungitunnik; nappartorle ajortok nappartigup-
siuk, paungakarniarpok ajortunnik. Paunganginnit nap-
partok illitarijauvok.
34 Illipse kuglugiangojartut ivajangit, kannok ajungi-
tunnik okarungnarkise, ajorapse? Omættib tættæt-
jutinginnik kannek okajõngovok.
35 Innub ajungitub annitipeit ajungitut omame tæt-
tætjutinnit ajungitunnit; innublo ajortub annitipeit ajor-
tut omame tættætjutinnit ajortunnit.
36 Okaupapsele, erkartuiviub uvluksanga nelliutik-
pet, innuit kiojuksaujomãrmetta okausitik piungitut il-
lunatik pivlugit.
37 Okausernut idluartitaujomãrpotit, okausernullo
sutẽrtaujomãrpotit.
38 Tagva aglangnik illissimmajut Farisæerillo illangita
kiovut, okarlutiglo: Ajochertuijok, nellunaikutamik tæk-
kojomadlarpogut illingnit.
39 Kioveille, okautivlugillo: Ukkoarãluit assiniartut
nellunaikutamik tækkojomavut; nellunaikutable assianik
tunnitsivioniængilet, nellautaijub Jonasib nellunaikutang-
anik kissianik.
40 Sorlo Jonase uvlut pingasut unnuello pingasut ar-
verub nãnganelaungmet; taimaktauk Innub Erninga uv-
lut pingasut unnuello pingasut nunab illuanẽtsomãrpok.
41 Ninivemiut erkartuiviub uvluksangane kinguvãng-
ukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlu-

gillo; Jonasib okālaningit malliklugit, kakkialeramik; ahaglo, tamanēpok Jonasemit anginersaujok.
42 Erkartuiviub uvluksangane kinguvangukattigēt ukkoa illagivlugit attanniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo; Nunamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatuninga tussariartorlugo; ahaglo, tamanēpok Salomonemit anginersaujok.
43 Annernek idluitok innungmit annijarangame, ingeravok sunakangitokut, merngoērserviksarsiorlune, nachvaranelo.
44 Okarpok tava: Iglumnut annivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuglo, pējaiviomajok sannersimmajorlo pinnarnarsimmajorlo tikkipa.
45 Tava ailerpok, annernernik assiminik 7 nik, ingminit ajornersaujunnik illaksarsilune; itteramiglo, tagvanētualerput; kingorngagullo innuk tamna ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ītsomarivut kinguvãngukattigēt kassētoksuit ukkoa.
46 Sulle taimak innungnut okālatillugo; ahak, anãnangalo kattangutingillo angutit sillatanēput, okarkattigijomavlugo.
47 Tagva illangeta okautiva: Ahak, anãnet kattangutitillo angutit sillatanēput, okarkattigijomavlutillo.
48 Tamattomingale okautjine kiova: Kina anãnaga? kikullo kattangutikka?
49 Aggannelo issaklugit illinniartiminut, okarpok: Ahak tagga, anãnaga kattangutikkalo.
50 Atãtama killangmētub pijomajanganik malliktok, tamna nukkarivara, najagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITEL XIII.

Adsiujunnik sunatuinarnik.

UVLORME tapsomane Jesuse iglomit annigame, immab kiglinganut ingitsartorpok.
2 Innugaseksuillo nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo, innugaseksuillo illunatik immab kiglinganētut.

3 Sunatuinarniglo okarvigiveit adsiujunnut, okarlu-
nelo: Ahak, karngasuijok karngasuijartorpok.
4 Karngasuitillugolo, illangit apkosinermut kattekput;
tingmitsello pukkumalukpeit.
5 Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; peror-
tersărpullo ivsorlukamik.
6 Sekkinerle nuingmet, kunnulersărput, amăkangina-
miglo pannilerput.
7 Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngæn-
nut; okpillo kakkilautiggit peroramik, tokkopeit.
8 Illangillo kattekput nunamut ivsoriktomut, peror-
sijeksakalerpullo: illangit 100 nik, illangit 60 nik, il-
langit 30 nik.
9 Tussăjungnik siutelik, tussarle.
10 Illinniartingitalo tikkipæt, okarlutiglo: Sŏg adsiu-
junnut okarvigivigit?
11 Kioveit okautivlugillo: Illipse tunnitsiviovose,
killaub nalegauvinget nellonarninganik kaujimakovluse;
taipkoale tunnitsiviongilet tamattominga.
12 Pekartok sumik, tunnitsiviojomărpok, pekaluar-
kovlugo; pekangitorle, aksartaujomărpoktauk, pinganik.
13 Tamanna pivlugo adsiujunnut okarvigivakka. Ijin-
nut uitajunnut tautungimetta, siutinnullo angmajunnut
tussangimetta; tukkisingimatsuk.
14 Taipkonungalo Jesaiasib nellautainingit nellau-
tsimmalerput, imaitut: Siutipsingnut tussaromărpasse,
tukkisinagolo; ĭjipsingnullo uitajunnut tækkojomărpasse,
illitarinagolo.
15 Innuit ukkoa omættingit mangaidlarmetta, tussar-
nerlulutiglo siutimingnut, sikkungerlutiglo; Tækkojo-
manatik ĭjimingnut, tussaratiglo siutimingnut, tukkisi-
nagolo omættimingnut, sagiaratiglo, piulijaujomanatik
uvamnut.
16 Pilloridlarpulle ĭjisse, tautukamik, siutisselo, tus-
săgamik.
17 Ahamarik, okaupapse: Nellautaijut idluartullo
unnuktut tækkojasse tækkojomadlalaukpæt, tækkolaung-
nagolo; tussajasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungna-
golo.

18 Mana adsiujok tussarsiuk karngasuijomik.
19 Nalegauvingmik okautsinnik tussartokarpet, tukki-
sinagolo; tava Satanasib okautsit pējariartorpeit omætta-
nut karngautigimajut; tamnauvok, apkoserngub sennianut
karngautigimajok.
20 Karngautigimajut kairtomut ivsorluktomut, tam-
nauvok, okautsinnik tussartok, kuviasungnermullo ta-
makkoninga illelliorsartok.
21 Amākanginamele illumine, nekkimarnivok; kap-
pianartokaleranget unangmiklertokalerangellonēt okau-
sek pivlugo, sinnaungasalerpok.
22 Okpille kakkilautiggit akkorngænnut karngautigi-
majut, tamnauvok, okautsinnik tussartok, sillaksublo
mattoma pinginnik siardlernerub, akluitsomanerublo
uivēriklerninget okautsit ippitipeit, sullugainertaranelo.
23 Ivsoriktomulle karngautigimajut, tamnauvok, o-
kautsinnik tussartok, tukkisilunelo, sullugainertarlunelo;
illangit 100 nik, illangille 60 nik, illangit 30 nik.
24 Adsiujub assianik okarvigiveit, okarlunelo: Killaub
nalegauvinga innuktun-īpok, perorsijeksamaringnik
karngasuijok perorsēvingminut.
25 Innuille sinniktillugit, ningarijinget perorsijek-
sakullungnik karngasuijartorpok perorsijeksamarit ak-
korngænnut, aulalarmelo.
26 Perorsijeksamarit perormetta, singailikalilarmiglo;
perorsijeksakulluittauk tækkuksaulerput.
27 Kivget tagva angajokamingnut tikkiput, okarlu-
tiglo: Nalegak, karngasuilaungilatit perorsijeksamaring-
nik perorsēvingnut? Nakit perornerluktuksakarnerka?
28 Kioveit: Ningartub āsit tamanna piva. Kivgangita
okautivæt: Uvaptingnulle tamakkoa nutsugiartorkovigit?
29 Kioveit: Aukak, perorsijeksamarit nutsukassiutini-
arassigik, perornerluktokulluit nutsulerupsigik.
30 Tammarmik perorkattigēkilit kattersivik nelliu-
terkārtinnago; kattersivigle nelliutilerpet kipluijut okau-
tijomavakka: Perornerluktokulluit katterkārsigik, keppi-
lugillo ikkoalaklugit; perornitsiariktulle kattersorsigik
kemmatullivimnut.
31 Adsiujub assianik okarvigiveit, okarlunelo: Kil-

laub nalegauvinga Senfkornetun-īpok, tamna innub
tiguva, perorsēvingminullo illilugo.
32 Unārsuk mingnerōvok perorsijeksennit tamainit;
perorangamele, anginerōvok assiminit perorsijeksennit
Kohlnit, napartolerdlunelo, tingmitset killaub attanētut
innekariartorlutik akkerungita attāne.
33 Adsiujub assianik okarvigiveit: Killaub nalegau-
vinga kakkojet sernautiksangatun-īpok, arnab tamna
tiguva, akkudlugolo ōktutinnut pingasunnut sennaugak-
talingnut, illunāt sernartilugo.
34 Tamakkoninga tamainik Jesuse okarpok innungnut
adsiujunnut, adsiujulle attornagit okarvigingileit.
35 Nellautaijub okausingit nellautsimalerkovlugit,
okangmet: Adsiujunnik okaromavunga, sillab pigiar-
ninganit nellonalauktut unipkautigivlugit.
36 Innuit tava Jesusib aularkoveit, angerarlunelo.
Illinniartingitalo tikkipæt, okarlutiglo: Adsiujomik
mattominga nellojungnērtittigut, perornerluktokulluit
perorsevingmētut pivlugit.
37 Kioveit, okautivlugillo: Innub Erninga perornitsia-
riktunnik karngasuijōvok.
38 Sillaksoak perorsēviōvok. Nalegauviub kittorng-
angit perornitsiariktōvut. Ningālub kittorngangit peror-
nerluktōvut.
39 Ningartok ukkoninga karngasuijok, Satanaseōvok.
Sillaksub mattoma naggatiksanga kattersiviōvok. Kip-
luijut Engeliōvut.
40 Sorlo perornerluktut nutsujongungmagit, ikkoma-
mullo ikkoalaklugit; taimaitsomārivok sillab mattoma
naggatiksangane.
41 Innub Erninget Engelinne tillijomārpeit; taipkoalo
sinnaungajut tamaita idluitullijullo kattitsomārpeit.
42 Kieksaumullo ikkomalingmut ēgitsomārpeit; tag-
vane keavaksoadlarnekaromārpok aglerularnekaromārlu-
nelo.
43 Idluartulle sekkinertut kaumariktigijomārput Atā-
tamik nalegauvingane. Tussajungnik siutelik, tussarle.
44 Ama killaub nalegauvinga perkutemariktut ivler-
nartotut, perorsēvingme ījersimmajotun-īpok. Tamna

innub nachvaleramiuk īјerpa; kuviasungnermullo perkotinne tamaita niorvgotigilerpeit, perorsēviglo tamna pissiarilugo.
45 Ama killaub nalegauvinga niuverniartotut, ajungitunnik sappangarsiortotun-īpok.
46 Sappangaglo pivianartok nachvaramiuk; perkotinne tamaita, tamna pissiarilugo.
47 Ama killaub nalegauvinga nullutsetitut, imānut ningititaumajutitun-īpok, sunatuinarnik nulluartitsivaktutitut.
48 Tættætarangettale; siksamut kakkitipeit, ikterdlutik ajungitut kattilerpeit kattaujamut, piungitulle egipeit.
49 Taimaitsomārivok sillarsub naggatiksangane. Engelit avititsartoromārpeit idluitut idluartunnit.
50 Egilugillo kieksaumut ikkomalingmut; tagvane keavaksoadlarnekaromārpok aglerularnekaromārlunelo.
51 Jesusiblo apperiveit: Tamakkoa tamaita tussāvissigik? Kiovæt: Ahaila, Nalegak.
52 Tagva okautiveit: Tamanna pivlugo aglangnik illissimmajut nelliet, killaub nalegauvinganik illissimmajok, angajokajetut, perkotime pinginnit nutāniglo nutaungitunniglo sakkertitsijotun-īpok.
53 Adsiujullo tamakkoa Jesusib nāgamigit, tagvanget aularpok.
54 Innugorvingminut pivlune, illinniarvinginnelo ajochertorpeit, taimak, tattamminialermetta, okarlutiglo: Oma sillatunine tattamnartullininnelo nakit pivagit?
55 Igloliortib erneringila? Anānanga Mariamik attekangilak? Kattangutingillo Jako, Joseselo, Simonelo, Judaselo;
56 Najangillo, illunatik uvaptingnēngilet? Nakime tamedsa illunāt pivauk?
57 Sinnaungasautigivællo. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nunakattingita iglomiokattingitalo nakoringinersarivæt assinginnit tamainit.
58 Tagvanelo unnuktunnik tattamnartullingilak, okpingimetta.

KAPITEL XIV.

Johannesib Baptiterijub niakoërtauninganik.

TAIPSOMANE Jesusemik Herodese nunab illainang-
ane attannek, tussaumalerpok.
2 Kivgannelo okautiveit: Tagva Johannese, Baptite-
rijok; tokkungajunnit makkisimmagame, taimaitunnik
tattamnartullivok.
3 Johannese Herodesib tigulaungmago, kellersorlugo-
lo, ittertilugolo parngnanẽrsimmavingmut, Herodiase,
nukkame Filippusib nullia pivlugo.
4 Johannesib okautilaungmago: Idluangilak, nullia-
rigangne.
5 Tokkotsomagalloarpalo, innuille erksigiveit, nellau-
taijosugingmatsuk.
6 Herodese innulervingminik uvloksiormet, Herodi-
asib panninga okigẽserpok sãnginne. Tamaña Herodesib
kuviagiva.
7 Tamanna pivlugo okautimariklugo okarpok, tunni-
tsivigijomavlugo pijomajanganik.
8 Anãnaminullo ajochertortaulaukãrdlune, okarpok:
Kaitsilerit uvamnut Johannesib Baptiterijub niakoanik,
pogutamut illimmajomik.
9 Attannerlo kiksalerẽrpok; okamaringninele pivlugo,
nerrikattinnelo pivlugit, tapsominga tunnitsiviokova.
10 Johanneselo parngnanẽrsimmavingmẽtok niakoẽr-
taujartorkova.
11 Niakoalo pogutamut illimmajok kaitaulerpok,
tunnijaularmelo niviarsiamut; tapsomalo ãpa anãnami-
nut.
12 Tagva illinniartingit tikkiput, timingalo tiguvæt,
illuveriartorlugo, tamannalo okautigijartorpæt Jesusemut.
13 Jesusib tamanna tussaramiuk, aularpok tagvanget
umiakotokut, innukangitomut, kissimẽojomavlune. In-
nuillo tamanna tussaramitsuk, kutterorlutik mallikpæt
iglugaseksoarnit.

14 Jesuselo niugame, innugaseksuillo tækkogamigit;
illapsugidlarpeit, kannimajiangillo innuliveit.
15 Uvloklilermelle illinniartingita tikkipæt, okauti-
vlugolo: Tamanna piksakarviksaungimet, uvloklilermello;
innuit makkoa aularlit, niuvervingnut nerkiksarsiniariar-
torkovlugit nangminek.
16 Jesusible okautiveit: Aijariakangilet; illipse
nerkiksanginnik tunnitsivigissigik.
17 Kiovæt: Kakkojakarpogut tellimainarnik, ming-
eriængniglo maggungnik.
18 Okautiveillo: Kaitsigik uvamnut.
19 Ivingnullo kunnulingaitunnut innuit ikterkoveit,
ukkoalo kakkojet tellimæt, mingeriæglo magguk tigu-
veit, killangmullo arlorpok kujalivlune, kakkojello avgor-
peit, illinniartiminullo tunnivlugit; illinniartingitalo in-
nungnut tunniveit.
20 Illunatiglo nerrivut, kãgungnẽrlutiglo, amiakullo
kattersorpeit, amãksuit 12 it tættælugit.
21 Nerrilauktulle anguteĩnait 5000 diojut, arnello sor-
rutsillo kittinagit.
22 Illinniartinnelo Jesusib errinesãlerdlugit umiakoto-
mut ikkiokakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut,
innuit aularterkãrnagit.
23 Innuillo aulartinamigit, innutõvlune kakkamut ma-
jorarpok, tuksiariartorlune. Unnulermello tagvane kis-
simeõjok.
24 Umiakotũllo immarbiub kerkãnelerẽrput, mallik-
soarnullo nangialerdlutik, annore aggormatsuk.
25 Pigarviettale sittamangænne Jesusib tikkilerpeit,
immab kãngagut pissuklune.
26 Immablo kãngagut pissuktok illinniartingita tæk-
kogamitsuk, kakkilãdlarput okarlutiglo: Mittiliõvok;
erksinermullo niplialerput.
27 Tuavilunele Jesusib okarkattigiveit, okautivlugil-
lo: Mannigoleritse, uvangauvunga, erksinase.
28 Petrusible kiova, okarlunelo: Nãlegak, igvioguvit,
kaikolunga illingnut immab kãngagut.
29 Okarporlo: Kailerit. Petruselo umiakotomit ak-
karpok, immagullo pissuklune, Jesuse tikkitsomavlugo.

30 Akkunaksoarle tækkogamiuk, kvaksangalerpok, kivililarmelo niplialerpok, okarlunelo: Nalegak ikkajunga.
31 Jesusible tuavilune agganne issakpeit, tigulālo okautiva: Okpernekitotit, sōg innertomavit?
32 Umiakotomullo ikkingmennik, kassumivok tava.
33 Umiakotomētulle pamaktervigijartorpæt, okarlutiglo: Ahamarik Gudib Ernerivātit.
34 Ikkaramiglo Genezaremiut nunangænnut pivut.
35 Nunablo tapsoma innungita illitarigamitsuk; nunamut illunanut tilliklerput; kannimajullo sunatuinait āpeit tapsomunga.
36 Tuksiarvigilugolo, annoranget sinā aktortaukovlugo taipkonunga. Illunatiglo, tapsominga aktuijut, pijungnailerput.

KAPITEL XV.

Gudib perkojanginnik.

TAGVA aglangnik illissimmajut Farisæerillo Jerusalemiut tikkipæt, okarlutiglo:
2 Sōg illinniartivit mallingipattigik angajokapta illusingit? Aggatik ubvangileit, kakkojaktorniarangamik.
3 Kioveille, okautivlugillo: Sōg Gudib perkojangit nalengipissigik, illusekullupsingnut.
4 Gude perkojijok: Atātarnut anānarnullo nalektuksauvotit; atātaminulle anānaminullo okarnerluktok, tokkoteksauvok.
5 Ajochertuivosele: Atātaminut anānaminullonēt okartok: Namanersauvok illingnut, tunnigupko tunnijivingmut, tamna ajungitullivok.
6 Tamattomunga kingorngagut atātaminut anānaminullonēt nalektailitipasse; taimaglo Gudib perkojangit pijariakarungnērtipasse, illusekulluse pivlugit.
7 Illipse takkormōrtose, Jesaiase illipsingnik nellautailauralloarpok, okarlunelo:
8 Innuit ukkoa kannermingnut tikkipānga, kangasināmingnullo nertorpānga, omættingitale ungasikpānga.

9 Sullinatigle kivgartorpãnga, innuit ajochertusetui-
nangit ajochertuitigileramikit.
10 Innugaseksuillo kaikoveit, okautivlugillo: Naleg-
itse, tukkisilugolo.
11 Kannikut ittertub, innuk sujuktingila; kannikulle
annijub, innuk sujuktipa.
12 Tagva illinniartingita tikkipæt, okaudlugolo: Kau-
jimaviuk, okausek tamanna Farisæerit tussaramitsuk, sin-
naungasarutigingmatsuk?
13 Kioveille, okarlunelo: Perortut illunatik, Atatama
killangmiub illilaungitangit, nutsuktaujomãrput.
14 Allarsigik! tautungitõvut, tautungitullo tapkoa
tessiortigiveit; tautungikattine tautungitub tessioruniuk,
tammarmik tava ittersamut kattekpuk.
15 Tagva Petrusib kiova, okautivlugolo: Adsiujomik
mattominga nellojungnẽrtittigut.
16 Jesusiblo okautiveit: Illipsetauk sulle sillatune-
kangilase?
17 Sulle tamanna nellovissiuk, innub kanningagut it-
tertut illunatik, natjangnut pingmetta, illuserivaktamik-
tullo annititaulermingmetta?
18 Kannerkulle annijut, omamit pivut, tamakkoalo
innuk sujukivæt.
19 Omamit erkarsautekulluit anningmetta, innuarner-
lo, nulliarẽngnermik asserorsainerlo, assiniarnerlo, tigling-
nerlo, sæglutekarnerlo, mittautekarnerlo.
20 Tamakkoa innuk sujuktipæt. Aggangnulle ub-
varsimmangitunnut innuk nerrigalloarpet, mattoma sujuk-
tingila.
21 Jesuse tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sido-
niblo erkængnut pivok.
22 Ahãglo, arnab kanaanemiub tagvanget erkãnit pi-
jub, nipliutidlarlugolo, okarpok: Nalegak, Davidib Er-
ninga, nãpkiginga! Panniga Satanasib ãniatidlarpa.
23 Kiungimarikpa okautsemut attautsemullonẽt.
Tagva illinniartingita tikkipæt, kennuvigivlugo okarlu-
tik: Ikkajorung-una, nipliojormattigut.
24 Kioveille, okarlunelo: Tillijaumatuinartunga sau-

kennut tammarsimmajunnut, Israelib iglunganit pi-
junnut.
25 Taipsomale pămangavigijartorpa, okarlunelo: Na-
legak, ikkajunga.
26 Kiovale, okarlunelo: Idluangilak, kittorngaujut
kakkojanginnik aksarlugit, kingminnullo egilugit.
27 Arnak okarpok: Ahaila, Nalegak, taimaikalloar-
pok; kingmiărsuille nerrivut karnganerlukunnik, anga-
jokamik nerrimavingeñit kattektunnik.
28 Tagva Jesusib kiova, okautivlugolo: Arnak, okper-
nĭt angijŏvok! pijomajarnik pilărpotit. Panningalo Stun-
deme tapsomane pijungnĕrpok.
29 Jesuselo tagvanget aularlune, Galilæab imanganut
tikkipok, majorarlunelo kakkamut, tagvungalo ingipok.
30 Innugaseksuillo nellipsarpæt, taipkoa illagit tus-
siætunnik, tautungitunniglo, okarungnangituñiglo, illa-
kongŏrtunniglo, assinginniglo unnuktunnik, taipkoalo il-
liveit Jesusib ittigangita sangæñut, tapsomalo innuliveit.
31 Innuit tamanna pivlugo tattamminiarput, tækko-
gamikit, okarungnangitut okalermetta, illakongŏrtullo
pijungnĕrmetta, tussiætullo pissulermetta, tautungitullo
tautulermetta; Israeliblo Gudinga nakoridlarpæt.
32 Jesusiblo illinniartinne kaikoveit, okautivlugillo:
Innuit ukkoa illapsugidlarpakka, nerkiksakaratik uvlun-
nik pingasunnik uvamnĕmetta; ĕsitinagillo aularkojo-
mangilakka uvamnit, perlerkoñagit apkome.
33 Tagva illinniartingita okautivæt: Nakit taimak
unnuktigijunnik kakkŏjaksiniarpita tamane innukangi-
tome, innugaseksuit ukkoa kăgungnĕrotiksangiñik?
34 Jesusiblo apperiveit: Kapsinnik kakkojakarkise?
Kiovæt: 7 nik, mingeritsenniglo ikkitunnik.
35 Innugaseksuillo ikterkoveit nunamut.
36 Kakkŏjello ukkoa 7 it, mingeritsello tiguveit, kuja-
livlunelo avgorpeit, illinniartiminullo tunnilugit; illin-
niartingitalo tunniveit innungnut.
37 Illunatiglo nerrivut, kăgungnĕrlutiglo, amiakullo
kattersorpeit, amăksuit 7 it tættælugit.
38 Nerrilauktullo 4000 diovut anguteĭnait, arnet sor-
rutsillo kittinagit.

39 Innuillo aulartinamigit, umiakotomut ikkivok,
Magdalab erkãnut pivlune.

KAPITEL XVI.

Jonasib nellunaikutanganik.

TAGVA Farisæerit Saducæerillo tikkipæt; tapkoa õktorpæt, tækkotitsikojomavlugo nellunaikutamik killangmit.
2 Kioveille, okautivlugit: Unnuganget okarpakpose:
Kaukpet sillakilãrpok, killak aupallulermet.
3 Kaujarangelle okarpakpose: Akkunaliomidlarniarpok, killak aupallulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormõrtose, killaub kannoẽlijarianga kaujimavasse; sõgle nelliutub tamattoma nellunaikutangit kaujimanginivissigik?
4 Ukkoa uivẽtut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut; nellunaikutable assianik tuñitsivioniængilet, nellautaijub Jonasib nellunaikutanganik kissianik. Tava kemmakpeit, aularlunelo.
5 Illinniartingillo akkianut ikkãramik, kakkojennik neksangilet, puigolauramik.
6 Jesusible okautiveit: Nalegitse, udsertorluselo Farisæerit Saducæerillo kakkojangita sernautiksangennik.
7 Tagva issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik:
Taimak pivãtigut, kakkõjamik neksalaunginapta.
8 Jesusib tamanna kaujimaleramiuk, okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg siardlerutigivissiuk, kakkõjamik neksanginise?
9 Sulle tukkisingilase? Erkaumangilase kakkõjennik tellimænnik ipkoninga, 5000 dinnut? Amãksuit kapsit tættælaukpissigik torkorlugillo?
10 Kakkõjenniktauk ipkoninga 7nik? Amãksuit kapsit tættælaukpissigik torkorlugillo?
11 Sõgle tukkisingilase, kakkõjamik okautinginapse, okarama: Udsertoritse Farisæerit Saducæerillo kakkõjangita sẽrnautiksangennik?
12 Tagva tukkisilerput, okangimet, udsertoriakang-

metta kakkōjet sērnautiksangennik, Farisæerille Saducæ-
erillo ajochertutinginnik.
13 Jesuselo Zæsareab, Filippusib iglugaseksoangita
erkānut pivok, illinniartinnelo apperiveit, okarlunelo:
Innuit kannok okarkæt, Innub Erninga kinausugiva-
tsuk?
14 Okarput: Illangita Johanneseosugīvātit Baptiteri-
jok; assingita Eliaseosugivātit; illangita Jeremiaseosu-
givātit, nellautaijullonēt illanget.
15 Apperiveit: Illipsele kinausugivissinga?
16 Tagva Simonib Petrusib kiova, okarlunelo: Kris-
tuseovotit, Gudib omartub Erninga.
17 Jesusiblo kiova, okautivlugolo: Pillorikpotit, Si-
mon, Jonasib erninga; uvingub aublonēt mattominga
nellojungnērtingilātit, Atatamale killangmētub.
18 Okaupagillotauk: Petruseōvotit, kairtomullo mat-
tomunga illagēktitakka tungatitsomavakka, tārtoksublo
pitsartuninget salaginiængileit.
19 Tunnitsivigijomavāgittauk killaub nalegauvinget
pērutānik. Nuname kelleksorniartettit illunatik, kel-
leksorsimmajomārivut killangme; kellerudsarniartettillo
nuname illunatik, kellerudsarsimmajomārivut killangme.
20 Tagva illinniartinne innerterpeit, okarkonnagit
kimullonēt, Jesuse Kristuseonerminik.
21 Mattoma kingorngagut illinniartinne Jesusib
okautilerpeit: Jerusalemut aijariakarnerminik, ang-
ajokaijennullo, ajochertuijoksoarnullo, aglangnik illis-
simmajunnullo āniatitaujariakarnerminik angijomik, tok-
kotaujariakarnerminiglo, makkijariakarnerminiglo, uvluk
pingajuængne.
22 Petrusiblo ingminut pitipa, innerterlugolo okau-
tiva: Nalegak, nungutautailigit; taimailiorvioniarnæk!
23 Keviardlunelo Petruse okautiva: Tunnumnut pīt,
Satanase! sinnaungasaramga; Gudib pingit issuma-
ginginangne, innuit pingit kissēta.
24 Tagva Jesusib illinniartinne okautiveit: Uvamnik
malligomajokarpet, issumaminik piniarane, senningajo-
liksaminik kappiasutiksaminiglonēt nangmarle, mallik-
lungalo.

25 Innoserminik ivlersijomajub, assiojijomărmago; innoserminigle assiojijub pivlunga, nachvaromărpa.
26 Innub suksarivauk, sillaksoak illunăt piksarsiogalloaruniuk, tarnine asserortaupet? Ubvalo, sumik innuk tunnijijungnarka, tarnime sattutiksanganik?
27 Imaitsomărpok, Innub Erninga tikkitsomărmet Atatame ănanauningane Engelekottinne illagilugit, tagvalo illunaita akkillĕvigijomărpeit pinniarninginnit.
28 Ahamarik okautivapse: Nængertut ovane illangita tokko ŏngniængilæt, Innub Erninga nalegaunermine aggertok tækkokărtinnago.

KAPITEL XVII.

Kristusib ănanausijauninganik.

UVLULLO pingasojortut kingorngænne Petruse, Jakobuselo, nukkălo Johannese Jesusib ingminut pitipeit, majorarkattikomavlugit kakkamut kingiktomut.
2 Ananausijauvorlo sănginne, kĕnangalo sekkinertut kaumariktigilerpok, annorangillo kakkorsidlarput kaumanertut.
3 Ahaglo, Mosesiblo Eliasiblo sakkervigiveit, okălavlutik tapsomunga.
4 Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak, tamane ĭtsainarominarpok; pijomaguvit, tagvane pingasunnik igloliorpmavogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.
5 Sulle taimak okartillugo, ahăk nuvujab kaumajub ullikpeit. Ahăglo, nippe nuvujamit okarpok: Tagga Ernera nægliktara, tamna kuviagijara, tamna naleksiuk.
6 Tamanna illinniartingita tussaramitsuk, pamangalerput, kvaksarlutiglo.
7 Jesusible tikkipeit, aktorlugillo okautiveit: Makkitise, erksinaselo.
8 Uitaleramigle, innuksingilet, Jesusekissiet tækkovæt.
9 Kakkamillo attersaramik, Jesusib innerterpeit, okarlunelo: Tækkojasse taimna okautiginiarassiuk in-

nungnut, Innub Erninga tokkungajunnit makkikărtinnago.
10 Illinniartingitalo apperivæt, okarlutiglo: Sŏg aglangnik illissimmajut okarkæt, Eliase sivorliolune tikkitsomărtomik?
11 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Illa Eliase sivorliojuksauvok, tamaitalo idluarsitilugit.
12 Okaupapsele: Eliase tikkitsarĕrpok; illitaringilællo, issumamingnulle pinniarvigilaukpæt. Taimak Innub Erninga ăniatitaujomărivok tapkonunga.
13 Tava illinniartingita tukkisivæt, Johannesemik Baptiterijomik okautingmagit.
14 Innugaseksuillo tikkinamikit, innub tikkipa, ittiganginnullo pămangavok.
15 Okarlunelo: Nalegak, ernera năpkigiuk; illissimmailingajok ăniadlarlune: ikkomamut immănullo ochokattarpok.
16 Illinniartingnullo ălaukpara, ăkigungnangilælle.
17 Jesusible kiova, okarlunelo: Tata ukkoa okpingitut mumiksimmajut kinguvăngukattigĕt, kannok sivitutigijomik najoriakarpapse? Kannok sivitutigijomik kennuĕvigijariakarpapse? Kaitsiuk uvamnut.
18 Jesusiblo Satanase innerterpa, annivorlo tava tapsomanget, nukkapiarlo Stundeme tapsomane pijungnĕrpok.
19 Tagva illinniartingita kissimik tikkipæt, okarlutiglo: Sŏg uvagut annititsungnangilavut?
20 Jesusible kioveit, okautivlugillo: Okpinginise pivlugo. Ahamarik, okautivapse: Senfkornetut okpernekarupse, kakkamut omunga okartuinariakarpose: Tagvanget nŭtit taikunga; nŭniarpok tava, ajugakaraselo.
21 Imaitulle (Satanasit) anniniængilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.
22 Galilæamele pinniarlutik, Jesusib okautiveit: Innub Erninga pititaujomărpok innuit agganginnut.
23 Tapkoalo tokkotsomărpæt, uvluglo pingajuængne makkitsomărpok. Kiksadlalerpullo.
24 Kapernaumut pingmetta, kĕnaujennik Zinsinnik

kattersijut Petruse tikkipæt, okarlutiglo: Ajochertortipse
tunnivangila kẽnaujak Zinse?
25 Okarpok: Aukak. Iglomullo ittermet, Jesusib
ingiarpa, okarlunelo: Kannok issumavĩt, Simon? Ki-
kunnit attannit nunamẽtut Zollit Zinsillonẽt pivattigik?
Kittorngamingnit, tækkorngartennillonẽt?
26 Tagva Petrusib okautiva: Tækkorngartennit.
Jesusib okautiva: Kittornget tava tunnijijariakangilet.
27 Ningaijaukonnagille uvaptingnut, immab sinnãnut
ainiarit, kargsuksarniglo ningitsilutit; sivorlerlo minge-
riak kakkitet, tiguguk. Aitartikungnelo, Statermik nach-
valãrpotit; tamna tiguguk, tunnijilutillo pivlunga pivlu-
tillo.

KAPITEL XVIII.

Kristusib ajochertuininganik.

TAIPSOMANE illinniartut Jesusemut pivut, okarlu-
tiglo: Kina anginerõva killaub nãlegauvingane?
2 Nutarak Jesusib kaikova ingminut, akkorngænnullo
pitipa.
3 Okarlunelo: Ahamarik okautivapse: Utteromang-
ikupse, nutakketitullo ĩngikupse, killaub nalegauvinga-
nut pijomãngilase.
4 Ingminik tagva õtunak nutakkatut miklilertok, ang-
inerõvok killaub nalegauvingane.
5 Nutakkamik imaitomik illelliortub attimne, illellio-
rivãnga.
6 Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit illangeñik asse-
rortitsijomut idluarnersauvok, serkallitsiviub ujaraktang-
anik kongẽsingagut nivingaiviogune, immarbingmullo
ittinersamut ippitilugo.
7 Kappianamẽk sillaksoarmiut asserortaijut! Asse-
rortaijokatsainarporle; kappianamẽgle innuk taimna as-
serorterijok.
8 Aggakpille ittikkavillonẽt asserorpattit, nakkarkit
egilugillo. Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illa-

kongŏrlutillonĕt innŏtsemut itteruvit, igluktut aggakar-
nernit, ittiggakarnernillonĕt igluktut, ikkomamullo kam-
mitsuitomut egitaunernit.
9 Ijivittauk asserorpattit, pĕruk egilugolo. Illingnut
ajunginersauvok, igluinarmik ĭjekarlutit innŏtsemut itte-
ruvit, maggungnik ĭjekarnernit, ikkomamullo kammi-
tsuitomut egitaunernit.
10 Kammatsialeritse, makkoarărsuit illanget nachogi-
nasiuk! Okaupapsele: Engelingita killangmĕtut Ată-
tama killangmiub kĕnanga tækkunătsainarpæt.
11 Innub Erninget piulijartormagit, tammarsimmajut.
12 Kannok issumavise? Innuk 100 nik saugakutte-
karune, tapkoalo illanget tammarpet, 99 git kemmaga-
jangileit kakkennut, tammartok kenneriartorlugo?
13 Nenniguniuglo, ahamarik, okautivapse, tamna ku-
viasutigiluarpa assinginnit 99 nit, tammarsimmangi-
tunnit.
14 Taimaktauk Atătapse killangmiub assiokojomangi-
niva ukkoarărsuit illanget.
15 Kattanguville idluivigiludlarpattit, kissivit nel-
lipsaruk, innerterlugolo kissipteolutik. Nălekunitit,
kattangutit ăkigĕrpok tava.
16 Tussangipattille, attautsemik maggungniglonĕt
illakalerit, okausisse okpernarkovlugit, maggolutik ping-
asŏluselonĕt okalerupse.
17 Tussangipasse, tamanna illagĕktunnut okautigiuk.
Illagĕktullo nălengipagit, nellojosugileruk, Zoellnereo-
sugilugolonĕt.
18 Ahamarik, okautivapse: Kelleksortasse nuname,
kelleksorsimmajomărivut killangme; kellerudsartasselo
nuname, kellerudsarsimmajomarivut killangme.
19 Ama okautivapse: Magguk nuname illagĕkunik,
suminglonĕt tuksiaromavlutik, pijomajatik pilărpæk
Atătamnit killangmĕtomit.
20 Maggugle pingasullonĕt kattimajarangetta attimne,
akkorngænnĕtsomavunga.
21 Tagva Petrusib apperijartorpa, okarlunelo: Na-
legak, kattangutiga idluitullijok uvamnut, kapsertorlunga
issumakarvigijungnĕreksarivigo? 7 ertorlunga namaka?

22 Jesusib okautiva: 7 ertortuinarnernik okautingi-
lagit, 70 gille 7 ertorlugit.
23 Tamanna pivlugo killaub nalegauvinga attannertun-
ĩpok, kiglissiniaromajotut kivgaminik.
24 Kiglissinialermagillo, illanget sakkerpok, akkelik-
salik attannerminut kẽnaujennik 10,000 dinnik.
25 Akkiksakangimet, attanninget tamna, nulliangalo,
kittorngangillo, perkutingillo tamaita pissiniutaukoveit,
akkillertaujomavlune.
26 Tagva kivgab tapsoma pãmangavlune tuksiarvigiva,
okarlunelo: Attannek! kennuẽvigilaunga; tamaita ak-
killeromavakka illingnut.
27 Tagva kivgak tamna attanninget nãpkigilerpa,
aularkovlugolo akkillẽkojungnẽriva akkeliksennik.
28 Tagva kivgak tamna annilerpok, kivgaukattime
illangennik naipitsilune, tamakisimmajiminik kẽnaujennik
100 dinnik; tiguva tagva, torkojãksivlugolo okautiva:
Akkeliksettit uvamnut akkilikit.
29 Tagva kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva,
okarlunelo: Kennuẽvigilaunga; tamaita akkilleroma-
vakka illingnut.
30 Pijomangilarle, parngnanẽrsimmavingmulle itter-
titsartorpa, akkillijeksangit tamaita akkillerkãrtinnagit.
31 Kivgaukattingitale tamanna tækkogamitsuk, kik-
sadlalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit at-
tannermingnut.
32 Tagva attanninget kaikova, okautivlugolo: Kivga-
kullõjotit, akkillijeksettit uvamnut tamaita issumagi-
jungnẽrpakka, tuksiarvigigamga;
33 Kivgaukattille nãpkigijeksaringiniviuk, sorlo nãp-
kigilaurapkit.
34 Attanningalo kanningaumajalerpok, ãniatitsijun-
nullo pitilugo, akkillijeksangit tamaita akkillerkãrtin-
nagit.
35 Taimaktauk Atãtama killangmiub pijomãrivãse,
omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijung-
nẽrniængikupsigik.

KAPITEL XIX.

Kristusib innuliklerninganik kannimajunnik.

OKAUTSIT ukkoa Jesusib nãgamigit, Galilæamit
aularpok, Judæab erkãnut pivlune, Jardanib akkianut.
2 Innugiartoksuillo mallikpæt, innulidlarpeillo tag-
vane.
3 Tagva Farisæerit tikkipæt, õktorlugolo okautivæt:
Nulle angutib, piutsit nellĩt pivlugit, avilugo idluarka?
4 Kioveille, okautivlugillo: Attuarsilaungilase? In-
nungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut
attausẽnak, arnarlo attausẽnak (illagẽkovlugik).
5 Okarlunelo: Tamanna pivlugo angutib atãtane
anãnanelo kemmangniarpak nulliane ungagilugo, taip-
koalo magguk uvinigik attausiksauvuk.
6 Tamanna pivlugo maggojungnẽrlutik, uvinigik at-
tausiksauvuk. Gudib kattititæk, innub avititeksaringi-
lak.
7 Tagva okautivæt: Sõg Mosesib tunnijerkovãtigut
aglangnik avitsitiksennik, avikovlugo arnak?
8 Okautiveit: Mosesib agvialaungilãse, nulliasse
avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganille,
taimaingilak.
9 Okaupapsele: Nulliaminik avitsijub (nulle angu-
nialaungipet), assianĩglo nullianiklune, nulliarẽngnek as-
serorpa. Avitamiglo nulliæktub, nulliarẽngnek assero-
riva.
10 Tagva illinniartingita okautivæt: Angut nullia-
minut imailikpet, nulliarẽgiak idluangilak.
11 Okautiveille: Okausek tamanna illunatiungitut
tukkekartipæt, taipkoale tunnitsiviojut kissimik.
12 Aipaitokarporle illanginnik, anãnamik timinganit
imailutik erniãngõmajunnik; aipaitokarivorlo illangin-
nik, innungnut aipaitokojaujunnik; aipaitokarivorlo il-
langinnik, pijarællutik aipaitsomajunnik, killaub nãle-
gauvinga pivlugo. Tukkekartitsijungnartub, tukkekar-
tiliuk una.

13 Taipsomane nutakket āpeit tapsomunga, aggang-
innut pattiktaukovlugit tuksiarutaukovlugillo; illinniar-
tingitale suadlalerpeit.
14 Jesusele okarpok: Nutakket uvamnut pilit, in-
nerterassigiglo; tapkoa killaub nalegauvinga pigingma-
tsuk.
15 Aggangminullo pattingmiveit, tagvangello aular-
pok.
16 Ahāglo, innub tikkipa, okarlunelo: Ajungitotit
ajochertuijok, sumik ajungitomik pinniartuksauvĩk, pi-
jomavlunga innõtsemik nungusuitomik.
17 Okautivale: Sõg ajunginerarpinga? Ajungito-
kangilak, Gude kissime ajungilak. Innõtsemulle it-
teromaguvit, perkojet mallingniakit.
18 Tapsoma okautiva, Sunāt? Jesusible okautiva:
Innuartuksaungilatit. Nulliarĕngnermik asseroijuksaung-
ilatit. Tigliktuksaungilatit. Innukattitit sæglotigilugit
okartuksaungilatit.
19 Atātangnik anānangniglo nālektuksauvotit. In-
nukattingniglo illiktut nægliktuksauvotit.
20 Tagva innuosuktub okautiva: Tamakkoa tamaita
mallilaukpakka sorrusionimnit; suna kissiet pingipigo?
21 Jesusib okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit
tamaita niorvgotigijartorkit, aklujunnullo pilliutigilugit,
tagva perkutekarniartotit killangme; kailerillo mal-
linga.
22 Okausek tamanna innuosuktub tussaramiuk, kik-
sarlune kemmakpa; akluiname.
23 Jesusible illinniartinne okautiveit: Ahamarik okau-
papse, akluitok killaub nālegauvinganut pilune sapper-
nakasakpok.
24 Ama okautivapse: Ajornanginersauvok, (nergjut-
soak) kamele merkutib ĩjingagut pilune, akluitomit
Gudib nālegauvinganut itterniartomit.
25 Illinniartingita tamanna tussaramitsuk, angijomik
kakkilārutigivæt, okarlutiglo: Kiname pilloridlarung-
narniarka?
26 Jesusible tækkusarlugit okautiveit: Innungnut
ajornarpok, Gudemulle tamaita ajornangilet.

27 Tagva Petrusib kiova, okautivlugolo: Ahăk, ta-
maita kemmalaukpavut, mallilarpillo; sumik akkiksa-
kalarpita?
28 Jesusible okautiveit: Ahamarik, okaupapse, mana
mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Innublo Erninga
ănanaunerme iksivautangane iksivalerpet, illipsetauk ik-
sivajomărivose iksivautenne 12 inne, erkartorlugillo
Israelib kinguvăngit kittorngarēt 12 it.
29 Innub iglune kemmakuniuk, kattangutinnelonēt,
atătanelonēt, anănanelonēt, nullianelonēt, kittorngænne-
lonēt, perorsēvinnelonēt, attera pivlugo; 100 ertorlugit
pijomariveit, innŏtsemiglo nungusuitomik kingormgusi-
lune.
30 Unnuktulle sivorlīt kingorliojomărput, kingorlīllo
sivorliojomărput.

KAPITEL XX.

Weineliksamik perorsēviksiortunnik.

KILLAUB nalegauvinga adsigiva iglub angajokanga,
uvlarortok sennajuksarsioriarlune perorsēvingminut Wei-
neliksamut.
2 Sennajuksello angerkattigijarēramigit, kēnaujamik
attautsemik akkilleromavlugit, uvlok năvlugo sennako-
vlugit, tilliveit perorsēvingminut Weineliksamut.
3 Stundik pingajuængne annigame, assingit tækko-
veit niuvervingmētut sullijeksakangitut,
4 Okautivlugillo: Illipsetauk aileritse perorsēving-
mut Weineliksamut; namaktomik akkilleromavapse.
5 Aivut tava. Ama annigivok Stundit 6 ingane
9 inganelo, taimailiormilune.
6 Stundille 11 ingane ama annigivok, assingittauk sul-
lijeksakangitut tikkiniveit, okautivlugillo: Sŏg uvlok
năvlugo sullijeksakarase tagvanekise?
7 Okautivæt: Tillijekanginapta. Okautiveit: Illip-
setauk aileritse perorsēvingmut Weineliksamut; namak-
tomiglo akkillerniarpapse.
8 Unnulermelle, perorsēviub Weineliksab innuet pi-

maklertokotine okautiva: Sennajut kaikolugillo akkil-
likit, pigialerillo kingorlermit sivorlek tikkilugo.
9 Tagva Stundit 11 ingane sennakojaujut sakkerput,
illunatiglo adsigẽnik kẽnaujennik attautsinnik pivut.
10 Sivorlĩt tikkinamik, unnunersennik pinniarasugi-
laukput; tapkoatauk illunatik adsigẽnik kẽnaujennik
attautsinnik pigivut.
11 Attautsemiglo pigamik, perorsẽviub innua okarner-
lotilerpæt.
12 Okarlutiglo: Kingorlĩt makkoa Stundeme attau-
sẽnarme sennalauktut, uvaptingnullo adsiutipettit, nauk
uvlub kisserninganik okumaininganiglo tukkisilauktogut.
13 Kioveille, illangello okautivlugo: Illænnara, ak-
killẽnerluvigingilagit. Angerkattigẽlaungilaguk kẽnau-
jamik attautsemik?
14 Kẽnaujet piuk, aularlutillo. Kingorlerle tamna
illiktut akkilleromavara.
15 Perkutimniglonẽt issumamnik pinniartuksaungi-
langa? Kattarlungavĩt pitsiarnimnut?
16 Taimak kingorlĩt sivorliojomãrput, sivorlĩllo king-
orliojomãrput. Kaikojaujut unnudlarmetta, annerimma-
julle ikkidlarput.
17 Jerusalemullo majorarpok, ingeravlutiglo, illin-
niartinne 12 it ingmigolilugit ingminut pitipeit, okautivlu-
gillo:
18 Ahãk, Jerusalemut majorarpogut, Innublo Er-
ninga pititaujomãrpok ajochertuijoksoarnut, aglangniglo
illissimmajunnut, taipkoalo tokkoteksautitsomãrpæt.
19 Nellojunnullo pitiniarpæt, taipkoalo mittautigijo-
mãrpæt, issakalugolo kikkiæktoromãrpæt; uvluglo ping-
ajuængne makkitsomãrivok.
20 Taipsomane Zebedæusib kittorngangita anãnangeta
ernængne illagivlugik tikkipa, pãmangavigivlugolo sumik
tuksiarvigiva.
21 (Jesusiblo) okautiva: Sumik pijomavit? Okau-
tiva: Ernækka ukkoa iksivakokik nalegauvingne, aipa
tallerbikpit tungãne, aipangalo saumikpit tungãne.
22 Jesusible kiova, okarlunelo: Tuksiartasse nello-
vasse. Ermgusiãrsub (immanga) immigeksara imme-

rungnarpittiko, baptitauniksaralo baptitauniksarijung-
naralloarpittiko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpavuk.
23 Okautivaglo: Ermgusiārsub (immanga) immigek-
sara immerniaralloarpattik, baptitauniksamnullo bapti-
taujuksaugalloarpotik; tallerbingmale tungāne, sauming-
malonēt tungāne iksivajomanek, uvamnut perkojeksaung-
ilak (illiptingnut), Atātamale iksivakojangit taipkoa
iksivajomārput.
24 Illinniartut 10 it tamanna tussaramitsuk, annujuti-
gilerpakit nukkarēk ukkoa.
25 Jesusible kaikoveit ingminut, okautivlugillo:
Kaujimavose, nunab attanningit attanniotingmetta, attan-
nivīllo pitsartunekangmetta,
26 Illipsele taimaituksaungitose; anginerojomajorle
akkunapsingne, kivgarijomārpasse tamapse.
27 Attanniojomajorle, kivgaulerle illipsingnut.
28 Sorlo Innub Erninga tikkingimet, kivgartortaujo-
mavlune, kivgartoriartorlunele, innōserminiglo tunniji-
vlune unnuktut piulijiksangænnik.
29 Jerichomillo anningmetta, innugiartoksuit mallik-
pæt.
30 Ahāglo, tautungituk apkotāne iksivajuk; Jesuselo
kāngiutiniartok tussaramiko, nipliatlerpuk, okarlutiglo:
Nālegak, Davidib Erninga, nāpkigittiguk!
31 Innuille innerterpakit, nippangerkovlugik. Ni-
plialualerpugle, okarlutiglo: Nālegak, Davidib Erninga,
nāpkigittiguk!
32 Jesusele nokkalerpok, kaikovlugiglo, apperivak:
Sumik pijomavitik uvamnit?
33 Kiovæk: Nalegak, īijivuk uititaukovlugit.
34 Jesusiblo nāpkigilerpak, īijikikullo aktorpak; tag-
vainarlo īijigik tautugungnalerput, malliklugolo.

KAPITEL XXI.

Kristusib ainınganik Jerusalemut.

JERUSALEMULLE kaglileramik, Betfagemut tikki-
lutik, kakkamut orksuktalingmut, Jesusib illinniartingne
magguk tillivak,

2 Okaudlugiglo: Aileritik iglugasengnut nellipting-
netunnut, siutekoktojorlo pittuksimmajok nennilărpattik,
nocharlo senniane; pittudsarlugiglo, uvamut kaitikik.
3 Okarvioniaruptiglo sumik, kiogitik: Nalekab atto-
romangmagik; tava neksartaukolărpak illiptingnut.
4 Tamakkoale illunatik taimailiorput, nellautsikovlu-
git, okautigijaumajut nellautaijokut, okarmet:
5 Zionib pannia okautissiuk: Ahăk, Attannĭt kaivok
illingnut sinnaungaidlune, siutekoktojome iksivalune,
siutekoktojublo nangmarpaktub nochanget kăngane-
dlune.
6 Illinniartuk ailerpuk, pinniarlutiglo, perkojauner-
miktut Jesusemut.
7 Siutekoktojorlo nocharlo kaipakik, annoratiglo kem-
merloanut illivlugik, kănganullo (Jesuse) ingitipæt.
8 Innugaseksuille annoratik issivilerpeit apkotănut,
assingillo napartut kĕsertutingit kippilugit, apkotănut
katterarpeit.
9 Innugaseksuille, sivorlĭllo malliktingillo, kaggudlar-
lutik okarput: Hosianna Davidib Erninga; nertortaule,
Nalekab attingane tikkitok! Hosianna kŏtsingnerme!
10 Jerusalemullo itermet, iglugaseksuit innungit illu-
natik aulajalerput, okarlutiglo: Kina una?
11 Innuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Naza-
retemit Galilæametomit.
12 Jesuselo Gudib iglunganut kattimavingmut itterpok,
pissiniartullo niuverniartullo kattimavingmĕtut annitiler-
peit, kĕnaujenniglo tauksĕjut săngit, tingmitsenniglo
niorvgotiggit iksivautangit ochotidlarpeit.
13 Okautivlugillo: Aglaksimmavok, igluga taijek-
sauvok tuksiarvingmik; illipsele innuarviotilaukpasse.
14 Kattimavingme tautungitullo tussiætullo tikkipæt,
pijungnĕrtipeillo.
15 Ajochertuijoksuille aglangniglo illissimmajut tat-
tamnartitangit tækkogamikit, sorrutsillo kattimavingme
kaggudlartut tussaramikit, okartut: Hosianna, Davidib
Erninga; sinnaungalerput tagva,
16 Okautivlugolo: Tussarpigille, ukkoa okautigijangit?
Jesusib okautiveit: Ahaila. Attuarsilaungilase: Nu-

takket amamaktullo kanninginne nakudlartomik ãkik-
solaukpotit?
17 Tava kemmakpeit, iglugaseksoarnillo annivok
Betaniamut, tagvanelerdlunelo.
18 Uvluble aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut
aigame, kãlerpok;
19 Napartorlo Feigeliksak apkoserngub senniane
tækkogamiuk, nellipsarpa, merkutuinalik tækkogamiuk,
okautiva: Mattoma kingorngagut illingne perortokarnia-
rungnẽrmarigle paungennik. Napartorlo Feigeliksak
pannersãrpok tagvainak.
20 Illinniartingitalo tamanna tækkogamitsuk, tattam-
miniarlutiglo okarput: Napartok una Feigeliksak kan-
nok illingava pannersãdlartovinek?
21 Jesusible kiovlunelo, okautiveit: Ahamarik,
okautivapse, okpernekarupse, innertuinaselo, napartok
Feigeliksak kissiet taimailiortuinarajangilasse; kakka-
mulle omunga okarupse: Kangattarit, immarbingmullo
kattagit; tava taimailiorniarpok.
22 Kennuarijasselo tamaita tuksiarnipsingne, okpe-
rupse pilarpasse tava.
23 Kattimavingmullo ittermet, ajochertuitillugo, ajo-
chertuijoksuit innuillo angajokangita tikkipæt, okauti-
vlugolo: Kimut perkojauvit imailiorkovlutit? Kialonẽt
pitsartunermik mattominga tunnitsivigivãtit?
24 Jesusible kiovlune, okautiveit: Apperijomavapse-
tauk okautsemut attautsemut; mattominga okautigup-
singa, okautijomagivapse, kimut pitsartunekarnimnik
taimailiorlunga.
25 Johannesib baptisitinga nakit piva? Killangmillo-
nẽt, innungnillonẽt? Tagva issumertuivut ingmingne,
okarlutiglo: Killangmit pijok okautigiguptigo; okau-
tiniarpãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?
26 Innungnille pijok okautigiguptigo, innuit erk-
sigijariakarpavut; Johannese innuit illunatik nellautai-
josugingmatsuk.
27 Jesuselo kiovæt, okarlutik: Nakit pingmangæt
nellovavut. Tagva okautiveit: Taimaitomik okauti-
jomangilapsetauk kimit pitsartunekarnimnik taimailior-
lunga.

28 Kannorle issumavise? Angutekalaukpok mag-
gungnik ernelingmik, sivorlermullo tikkipok, okauti-
vlugo: Ernĭk, uvlome sennajartorlaurit perorsĕvimnut
Weineliksamut.
29 Tapsomale kiovlune, okautiva: Aijomangilanga.
Kingorngagullo kakkialerame ailerpok.
30 Aipănullo tikkinivok, taimaktauk okautivlugo:
Tapsomale kiovlune okautiva: Ahaila, Nalegak; aina-
nelo.
31 Tapkoa magguk nelliakita atătamik perkojanga
mallilaukpakko? Kiovæt: Sivorliub. Jesusib okauti-
veit: Ahamarik okautivapse: Zoellnerillo anguniarpak-
tullo killaub nalegauvinganut ittertuksaukŏrnersaujut il-
lipsingnit.
32 Johannesib tikkipăse, ajochertorpăselo apkotik-
samik idluartomik, illipselo okperingilasse; Zoellnerille
anguniarpaktullo okperivæt. Nauglo tamanna tæk-
kolauralloarapsiuk, kakkialingilase, kingorngagut tamna
okperingmilugo.
33 Adsiujomik assianik tussaritse: Angajokăkalauk-
tok perorsĕviksiortomik Weineliksennik illijilune, ava-
talo avaluliudlarlugo, paungello iptĕjartauviksangænnik
sennalaurivok, nuvuguseksoaliorivorlo, perorsĕviksiortun-
nullo pimajaukogamiuk, nuname assianut aularpok.
34 Paungelle innilerviet nelliutilermet, kivganne tilli-
veit perorsĕviksiortunnut paunganginnik pilerkovlugit.
35 Tagva perorsĕviksiortut kivgangit tigudlarlugit,
illanget issakavæt, illanget tokkopæt, illanget ujarkennut
millorpæt.
36 Ama kivget assingit tilligiveit, unnurnerset sivor-
linginnit; tapkoatauk imailioriveit.
37 Kingorliotilerlugo ernine tilligiva taipkonunga,
okarlunelo: Ernera illeraginiarpæt.
38 Perorsĕviksiortulle erninga tækkogamitsuk, ing-
mingnut okalerput: Tagga kingormgujijuksak; atte,
tokkoniarlavut, kingormgujeksangillo uvagut pigiler-
lugit.
39 Tiguvæt tava, perorsĕvingmillo pingujarlugo tok-
kopæt.

40 Perorsēviuble angajokānga tikkikune, perorsēviksiortut ukkoa kannok pinniarpagit?

41 Kiovæt: Ajortulliartoksuit ukkoa tokkoniarpeit, perorsēvinelo perorsēviksiortut assinginnut, paungennik kaitsiniartunnut, innerviet nelliutikpet, pimajaukojomārpa.

42 Jesusib okautiveit: Attuarsilaungilase aglangne: Ujarak, igloliortut nachogijanget, tamna iglub terrekoa ujaraulernertok? Tagva Nalekab pinniarninga, tattamnadlarporlo ījiptingnut.

43 Tamanna pivlugo okautivapse: Gudib nālegauvinga aksarnigaujomārpok illipsingnit, nellojunnullo paunganginnik kaitsijunnut tunnilugo.

44 Ujarkamullo omunga kattektok, serkominiarpok; kattekvigijanele serkalliniarpa.

45 Ajochertuijoksuillo Farisæerillo adsiuningit tussaramikit, mallugivæt okautigingmagit.

46 Tigunasuaralloarpællo, innuille erksigiveit, nellautaijosugingmatsuk.

KAPITEL XXII.

Attannersub erninget nullianilerninganik.

JESUSIB ama okarvigilerpeit adsiujunnut, okarlunelo:

2 Killaub nalegauvinga attannersoatun-īpok, erner-minik nullianikojijotut;

3 Kivgennelo tilliveit nulliarēngnialertungnut nerrijartortukset kaikojaukovlugit; kaijomalungilello.

4 Ama kivget assingit tilligiveit, okarlunelo: Nerrijartortukset okautsartorsigik: Ahāk, nerrimareksavut pijarērpakka, tuktuvakotikkalo koinijut tokkopakka, illunatiglo pijarērput; kaileritse nulliarēngnialertungnut nerrikattigilaulavut.

5 Nachogivælle tamanna, aularlutiglo, illanget perorsēvingminut, illanget sullivingminut.

6 Illangitale kivgangit tiguveit, mittautigivlugillo tokkopeit.

7 Tamanna attannersub tussaramiuk, ningaumajadla-

lerpok, sorsuktokutsoannelo aikoveit, innuartut taipkoa
nungutsartortaukoveit, iglugaseksoangillo ikkilugit.
8 Tagva kivgenne okautiveit: Nerrimarekset pijarẽr-
simmagalloartut, kaikojaulauktulle pijuksaulaungilet.
9 Tamanna pivlugo apkosiniãlungnut aileritse, illu-
naitalo naipiniartasse nerrijartorkogissigik nulliarẽng-
nialertungnut.
10 Kivgello taipkoa apkosiniãlungnut aivut, naipitat-
tiglo illunaita kattitipeit, ajortullo ajungitullo. Nullia-
rẽngnialertuglo iglungak nerrimarkattauniartunnut nim-
niolerpok.
11 Kaikojaujullo attannersub tækkojartoramigit, in-
nuk tækkova tagvane annorarsimmangitok nerrimarkat-
taujuksatut,
12 Okautivalo: Illænnak, kannok ovunga itternerkĩt,
annorãrsimmangitotit nerrimarkattaujuksatut? Tamnale
niplingilak.
13 Tagva attannersub kivgenne okautiveit: Aggang-
illo ittigangillo kellersorsigik, egilugolo tãktoksoarmut,
tagvane keavaksoadlarnekaromãrpok aglerulãrnekaro-
mãrlunelo;
14 Kaikojaumajut unnudlarmetta, annerimmajulle
ikkiput.
15 Tagva Farisæerit kachimiojartolerput, kannok
okausinginnut uivẽrivlugo.
16 Illinniartitiglo tapsomunga tilliveit, Herodesiblo
kivgangit illautilugit, okarlutiglo: Ajochertuijok, okper-
nartõjotit kaujimavaptigit, Gudemullo apkotiksamik
ajochertuitsiartotit, innuillo sivoragingilettit, illunaitalo
nelligigangne.
17 Tamanna pivlugo okautittigut, kannok issumavit?
Idluarka, attinniviksoak Zinsinnik tunnitsivigilugo,
idluangilarlonẽt?
18 Jesusible nipporsainingit tukkisileramigit, okauti-
veit: Takkormõrtose, sõg õktorpissinga?
19 Tækkolago kẽnaujak Zinsiksak. Kẽnaujarlo tap-
somunga sakkerpæt.
20 Appersorpeillo: Kia adsinga, kialo aglangit
kollãne?

21 Kiovæt: Attanniviksub. Tagva okautiveit: Taimak attanniviksoarmut tunnissiuk, attanniviksub piksanga, Gudemullo, Gudib piksanga.
22 Tamanna tussaramitsuk, tattamminiarput, kemmaklugolo aularput.
23 Uvlorme tamattomane Saducæerit tikkipæt, makkiviksakangitomik okartut; apperivællo,
24 Okarlutik: Ajochertuijok, Mosese okartok: Tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nulliarijeksariva, angajune kinguvāksarsilugo.
25 Uvaptingnele nukkarēkalauktok 7 nik. Angajuklek nullianikālauktok, tokkovok; kittornginanelo, nulliane nukkaminut kemmakpa.
26 Taimaktauk aipanget, pingajuæglo, 7 inget tikkilugo.
27 Illunatik kingorngattigut arnak tokkogivok.
28 Makkivingmele, taipkoa 7 it nellieta nullianiktarijomārpauk? Illunatik nulliarilaungmatsuk.
29 Jesusible kioveit, okautivlugillo: Tammarpose, aglait nellogapsigik, Gudib ajugakanginingalonēt.
30 Tokkungajunnut makkitsomārtut nullianingniængilellonēt, uiningniængilellonēt; Gudible Engelingititunītsomārput killangme.
31 Tokkungajunnik makkitsomārtunnik attuarsilaungilase, Gudib okautilaungmasse, okarame:
32 Abrahab Gudigivānga, Isaablo Gudigivānga, Jakoblo Gudigivānga? Gude tokkungajut Gudigingilæt, innōjulle (kissimik).
33 Innuille tamanna tussaramitsuk, ajochertutinga tattamminiarivæt.
34 Farisæerille tussaramik, Saducæerit okausiksērotingmagit, attautsemut kattilerput.
35 Illangetalo, aglangnik illissimmajub ōktorpa, okarlunelo:
36 Ajochērtuijok, perkojennit tamainit nelliet anginerova?
37 Jesusible kiova: Gudingnik Nalegarnik næglik-

tuksauvotit omættingnut tamãnut, tarningnullo tamãnut, issumangnullo tamainut.
38 Tamanna pijariakarnerojok, angnerlo perkojak.
39 Aipangale tapsotunak-īpok: Innukattingnik illiktut
nægliktuksauvotit.
40 Perkojængnut ukkungnunga maggungnut perkojet
illunatik illagĕkput, nellautaijullo aglangit.
41 Farisæerille kattimangmetta, Jesusib apperiveit,
42 Okarlunelo: Kannok issumavisse Kristuse pivlugo?
Kia ernerivauk? Kiovæt: Davidib.
43 Okautiveit: Sõg Davidib annernermigut Nalekaminik taivauk? okarame:
44 Nalegak Nalekamnut okalaukpok: Tallerbingma
tunganut ingitit, omigijingnik illijerkãrtinnanga ittikavit ikovranganut.
45 Nalekaminigle Davidib taingmago, kannok ernerivauk?
46 Illunatiglo kiolugo sappilerpæt, illunatiglo uvlub
tapsoma kingorngagut apperilugo sapperivæt.

KAPITEL XXIII.

Farisæerit takkormõrningita sakkertitauninginnik.

TAGVA Jesusib innuillo, illinniartinnelo okarvigiveit:
2 Okarlunelo: Mosesib iksivautangane aglangnik illissimmajut Farisæerillo iksivavut.
3 Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, tamaita naleklugillo mallingniarsigik; pinniarningille mallingniarasigik, okaralloartut pinniaratiglo.
4 Erksugeksennigle okumaitunnik erksuktaujungnangitunnik kellersivut, innuillo tuinginnut illivlugit; nangminerle aktoromangileit aggangmut attautsemullonĕt.
5 Sullijeksettigle tamaita piveit, innungnut tautuktaujomavlutik. Erkaijutiksakotitik silliksiveit, annoramiglo sinningit angijorortilugit.

6 Nerrimarvingme illinniarvingnelo issukliolutik iksivajomavut.

7 Niuvervingmelo sallutitaujomavut, innungnut taijaujomavlutik Rabbimik (ajochertuijomik).

8 Illipsele taijaujomajuksaungilase Rabbimik: attautsemik ajochertortekarapse Kristusemik; illipsele illunase kattangutigĕkpose.

9 Atātamiglo taisijuksaungilase nuname: attausek atātagigapsiuk, killangmĕtok.

10 Ajochertuijunniglo taijaujomajuksaungilase: attausek ajochertortigigapsiuk Kristuse.

11 Illase anginerojok kivgaksauvok illipsingnut.

12 Ingminik angijorortitok, miklilertitauniarmet: ingminiglo miklilertitok, angijorortitauniarpok.

13 Kappianamĕk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormŏrtose! Killaub nalegauvinga parngnanĕrapsiuk, innuit itterkonnagit! Illipse ittertuksaunase, itteromajullo itterkongilasse.

14 Kappianamĕk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormŏrtose! Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunnik tuksiarutinnik tuksiarutsomavlugit okartose! Taimak pivlugo pitlartaunersaujomărpose.

15 Kappianamĕk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormŏrtose! Nunakullo immakullo ingerarapse, illaksarsiorluse Judiokattiksapsingnik! illagikpasselo, tăktomut kittorngautipasse, maggoertorlune illipsingnit.

16 Kappianamĕk illipse, tautungitose tessiornikteojose, okarapse: Gudib iglunga tailugo angertok, tamanna pijariakangilak; Gudible iglunget Goldinga tailugo angertok, tamna pitlareksauvok.

17 Sillaitose tautungitoselo! Suna anginersauva? Golde, Gudib iglungalonĕt, ivlernartitsijok Goldemik?

18 Altare tailugo angertok, tamanna pijariakangilak; tunnergulle kănganĕtok tailugo angertok, tamna pitlareksauvok.

19 Sillaitose tautungitoselo! Suna anginersauva? Tunnergut, altarelonĕt, ivlernartitsijok tunnergumik?

20 Tamanna pivlugo, altare tailugo angertok, tamna
tailugo angerpok, illunaitalo kãnganẽtut illaliudlugit.
21 Gudiblo iglunga tailugo angertok, tamna tailugo
angerpok, takkamanẽtorlo illaliudlugo.
22 Killaglo tailugo angertok, Gudib iksivautanga tai-
lugo angerpok, iksivajorlo kãngane illaliudlugo.
23 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Fa-
risæerillo, takkormõrtose! Minzelo, Tillelo, Kimmello
tellimaujunginnik tunnigapse; perkojennẽtullo pijaria-
kortonerpangit tunnupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpki-
ningnerlo, okpernerlo! Makkoa pinniareksarivasse, ip-
koalo ipperarnagit.
24 Tautungitose tessiornikteojose! Millugiarãrsuit
kammagigapsigik, Kamelenigle ẽsivose!
25 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Fari-
sæerillo, takkormõrtose! Ermgusiãrsuillo pogutello
sillatatigut keblariksarapsigik, illungille tættæput ark-
tainermiglo nerritunermiglo.
26 Farisæere tautungitotit, ermgusiarsublo pogutablo
illugik sallumarsarkãrkik, sillatigiglo keblaridlarko-
vlugik.
27 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Fari-
sæerillo, takkormõrtose! Illuvertitut mingoarsimmaju-
titun-ĩnapse, sillatingit ãnanaujartut, illungille tættæput
tokkungajut sauninginnik, mamaitoalungniglo.
28 Taimainivosetauk! Kallinipsigut idluartojarpose
innuit tækkoænne; illupsigulle takkormõrnermiglo idlui-
luktomiglo tættæpose.
29 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Fa-
risæerillo, takkormõrtose! Nellautaijut illuvingit sen-
nagapsigik, idluartullo illuvingit ãnanausigapsigik!
30 Okarluselo: Atãtagilauktavut innukattigilaurup-
tigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellau-
taijut aunginnik.
31 Taimak nangminek pivluse kigligiudsivose, nellau-
taijunnik tokkotsijut kittorngaringmasse.
32 Atte, illipsetauk sivorlipse õktutigilauktanget tæt-
tæniarsiuk.

33 Kuglugiangojartose, kuglugiarālojartose, kannok
illiluse erkartortaumanek kappianartolik kemmajomavis-
siuk?
34 Taimaitomik ahak, illipsingnut tillivakka nellau-
taijullo, sillatōjullo, aglangniglo illissimmajut, taipkoalo
illangit tokkotsomārpasse, kējungmut senningajolingmut
kikkiektorlugit, illangillo illinniarvipsingne issakadla-
romārpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit iglugasek-
soarnut.
35 Tikkitaukovluse idluartut aunginnut illunainut,
nunamut kovijaujunnut, idluartub Abelib aunganit, Za-
chariasib, Barachiasib erninget aunga tikkidlugo, tok-
kolauktasse kattimaviub altariblo akkorngængne.
36 Ahamarik, okaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit
kinguvangukattigēt ukkoa akkiniartaujomārput.
37 Jerusalem, Jerusalem, (innuit piveit) nellautaijun-
nik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujarkennut millorang-
ne! kittorngettit kattititsomakattalauralloartakka, sorlo
arnaungub piarkenne kattītimagit esarkominut; pijoma-
laungitosele.
38 Ahak, igluse (kattimavise) innuērutsaujomārpok.
39 Okaupapsele, mattoma kingorngane tækkojung-
nērpapsinga, okarkārtinnase: Nakoridlartaule, Nalekab
attingane tikkitok.

KAPITEL XXIV.

*Kattimaviub serkomitaujomārninget sivorngagut okautau-
ninganik.*

JESUSE kattimavingmit anningmet, illinniartingita tik-
kipæt, kattimaviub sennamaninganik kemmergotiniar-
lugo.
2 Jesusible okautiveit: Tamakkoa tamaita tække-
galloarpissigik? Ahamarik, okaupapse: Ujarket ukkoa
serkomitaujomārput, kallerēktokarungnērlutik.
3 Kakkamelo orksuktalingme iksivalermet, illinniar-
tingita kissiovlutik tikkipæt, okarlutik: Okautittigut,
kakkugo pijukset tamakkoa pijomārkæt? Sunalo nel-

lunaikutaksaujomãrka tikkiviksarnut, sillaksublo nagga-
tiksanganut?
4 Jesusible kiovlune, okautiveit: Kammatitse uivẽri-
jaukonnase.
5 Unnuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo, okar-
lutik: Kristuseõvunga; unnuktullo tammartiniarpeit.
6 Unnatadlartunnik, unnatadlartut nippersoanginnig-
lonẽt tussaromãrpose; kammatitse erksiniaraselo. Tai-
mailiortokartuksaungmet sivorngagut; sillaksuble nag-
gatiksanga nelliutingilak sulle.
7 Innukattigẽt innukattigẽnnut assimingnut sorsugo-
mãrmetta, attannionerlo attannionermut assiminut, kãng-
nartoksoarmiglo kannimalualungnartomiglo pijokaromãr-
pok, nunello sunatuinarne sajukpilugomãrput.
8 Tamedsa kappianartub pigiarniksanga.
9 Taimaipet kappianartomut pititsomãrpãse, tokko-
luselo. Innukattigẽllo illunatik omigidlaromãrpãse, at-
tera pivlugo.
10 Innuillo unnuktut (ingmingnut) sinnaungasãromar-
put, illatiglo kigortigællugit, ingmingnullo omisutijo-
mãrput.
11 Nellautainerluktullo unnuktut sakkeromãrput, un-
nuktut tammartiniarlugit.
12 Idluitulliarnerlo pivalliarmet, unnuktut nægling-
ningit niglisaromãrput.
13 Issuanulle sokkisijuitok, (okperlune) piulijaujomãr-
pok.
14 Okautsillo tussarnertut nalegauvingmik okautau-
jomãrput sillaksoarme illunane, innukattigẽt illunatik nel-
lojungnẽrutiksangænnut; tava sillaksub naggatiksanga
nelliutijomãrpok.
15 Nungutsinerub makkojungnarninga tækkogupsiuk,
okautigijaumajok nellautaijomut Danielemut, ivsornaito-
vingmut pingmet (tamakkoninga attuarsijub kammagiler-
ligit):
16 Taimaipet, Judit nunangænnẽtut, kakkennut kem-
mãlerlit.
17 Iglublo kãnganẽtok akkarniarane, sumik iglominit
aiklerlune.

18 Perorsēvingmētorlo utterniarane, annoranne pijartorlugit.
19 Kappianamēgle singaijut amamaktitsijullo tamanna nelliutikpet.
20 Tuksialeritsele, kemmāviksase okkiome sabbatemēlonēt pilerkonnago.
21 Uvlunnele taipkonane kappiasuviksakarniarpok nellekangitomik, sillaksub pigiarninganit tamanna tikkilugo, kingorngagullo taimaitokarniænginivok.
22 Uvlullo taipkoa ikkiglijauniængipetta, innuk attauserlonēt piulijaunajangilak; annerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomārput.
23 Okautsaugupse: Ahak, Kristuse ovanepok, ikkanelonēt; tamanna okperiniarassiuk.
24 Kristuseonerartunnik sæglojunnik nellautainerluktunniglo sakkertokaromārmet, nellunaikutaksoarnik tattamnadlartunniglo piniarlutik, tammartitaulerkovlugit tammarnartomut annerimmajuttauk (ajornangipetta.)
25 Ahak, makkoninga okautilaukpapse sivorngagut.
26 Tamanna pivlugo, okautikpasse: Ahak, innukajuitomēpok; ainiarase: Ahak, iglomēpok; okperiniarassigik.
27 Sorlo kaumalak annivingminit tikkivingminut kaumangmet: taimaitsomārpoktauk Innub Erninget tikkiviksanga.
28 Nāne killōgkarpet, nektoraggit kattivut.
29 Uvlulle taipkoa kappianartut kingorngattigut sekkinerlo takkerlo kaumajungnēromārpuk, uvloritsello kattegomārput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomārput.
30 Innublo Erninget nellunaikutanga tava tækkuksaujomārpok killangme. Kinguvāngukattigēllo nunamētut illunatik kēadlaromārput, Innublo Erninga tækkojomārpæt killaub nuvujangittigut akkartok pitsartudlarlune ānanaudlartok.
31 Engelinnelo tillijomārpeit tiptulautilijartut nipperkōrtojunnik; annerijangillo kattitilugit annorenit sittamænnit, killaub issuanit issuanut.
32 Adsiujomik illinniaritse napartok Feigeliksak pi-

vlugo. Akkerungit iptekalerangeta siggilerangetalo, kau-
jimavose, aujajaraklilermet.
33 Taimaktauk, makkoa tamaita tækkogupsigik, kau-
jimaleritse, kaglilermet.
34 Ahamarik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa
nunguniængilet, makkoa illunatik namaksikãrtinnagit.
35 Killaglo nunalo nungutsomãrpuk, okautsikkale
nungutsomãngilet.
36 Uvlormigle tapsominga, Stundinganiglonẽt kauji-
majokangilak, Engelillonẽt killangmẽtut, Atatama kis-
sime.
37 Sorlo Noa innotillugo īlauktok, taimaktauk ītso-
mãrivok Innub Erninget tikkiviksanga.
38 Sorlo uvlunne taipkonane, ullitornivaksub sivorng-
agut īlaungmet: nerrivut, immilarmiglo, nullianiktullo,
uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noab ittervia umiak-
soarmut.
39 Kammagingilællo, ullitornivaksoak tikkikãrtinnago
tamaita nungudlugit: taimaitsomãrpoktauk Innub Er-
ninget tikkiviksanga.
40 Tamanna nelliutikpet magguk perorsẽvingmẽt-
somãrpuk; aipanga illelliortaujomãrpok, aipangalo
kemmaktaujomãrpok.
41 Magguk kaivititsikattigẽgomãrpuk: aipanga illel-
liortaujomãrpok, aipangalo kemmaktaujomãrpok.
42 Taimak pivlugo pigãritse; Nalegapse tikkivik-
sanget Stundinga nellogapsiuk.
43 Tamannale nellojungnẽreksarivasse: Tigliktub
tigligiartorvia iglub innuet kaujimaguniuk; pigãrajarpok,
iglominut ittertokarkonnago.
44 Tamanna pivlugo illipsetauk opalungẽrsimma-
tsainaritse; Innub Erninga tikkitsomãrmet Stundeme
nerriuvigingitapsingne.
45 Nellielle nertornartovlune sillatovlunelo kivgauva,
kivgakottinginnut angajokautitaumajok attannerminut,
nerkiksanginnik tunnijikovlugo tapkonunga nelliutija-
ranget.
46 Kivgak tamna pilloridlarpok, imailiortok attan-
ninget tikkippago.

47 Ahamarik, okaupapse: Pimajingortiniarpa perkutiminik tamainik.

48 Kivgakulluble assia, omamigut okarune: Attannerijara sulle tikkiniængilak;

49 Kivgaukattinnelo annaugialerpagit nerrilunelo immilarmelo tallatut illagivlugit.

50 Tava kivgab taipsoma attannerijanga tikkiniarpok uvlorme, nerriuvigingitangane, Stundemelo issumavigingitangane.

51 Asserortiniarpa tagva, akkiviginiarlālo takkormōrtut illagællugit. Tagvane keavaksoadlarnekaromārpok aglerularnekaromārlunelo.

KAPITEL XXV.

Adsiujomik uigasungnik tellimaujortunnik.

TAMANNA nelliutikpet, killaub nalegauvinga uigasuktitut tellimaujortutitut ītsomārpok, kollermingnik tigusijutitut, annijutitullo, uiksak pachrearlugo.

2 Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatōjut.

3 Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuksamingnigle neksaratik.

4 Sillatōjulle illulerkumingne orksumiglo, kollermingniglo neksarput.

5 Uiksarle mulludlarmet, illunatik uerngalerput sinnisilutiglo.

6 Unnuarle ketterarmet nippersoakalerpok: Ahak, uiksak kaivok; annititse, pachreariartorlugo!

7 Tagva uigasuit taipkoa illunatik makkiput, kollitik ākiklugit.

8 Sillaitulle okarput sillatōjunnut: Orksupsingnit tunnitsivigittigut; kollivut kammilermetta.

9 Tagva sillatōjut kiovlutik okautiveit: Aukagle; amigarkonnago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertunnulle pissiniariartoritse nangminiksapsingnik.

10 Pissiniariartortillugillo, uiksak tikkipok; opalungērsimajullo, itterkattigivæt nerrimarkattiginiardlugo; upkuarlo parngnanērtauvok tava.

11 Kingorngattigut uigasuit aipangit tikkinivut, okarlutiglo: Nalegak, Nalegak upkuẽrutittigut!
12 Tapsomale kioveit, okarlunelo: Ahamarik, okaupapse, illitaringilapse.
13 Tamanna pivlugo pigãritse; uvlorlonẽt Stundelonẽt nellogapsigik, Innub Erninget tikkitsomãrvinga.
14 (Imaitsomãrpok:) Sorlo angutetut, nuname assianut aularomajotut, kivgaminik kaikojijotut, perkutiminiglo pimakojijotut tapkonunga.
15 Illangello tunnitsivigiva talentinnik (kenaujennik) tellimænnik, aipa maggungnik, pingajuæk attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; aulasarporlo.
16 Tagva tellimænnik talentinnik pijub, niorvgotigijartoramigit, assinginnik talentinnik tellimænnik illaveit.
17 Taimaktauk talentingnik maggungnik pijub, assigingniktauk maggungnik illagivak.
18 Attautsemigle pijub, nuna ittersellijartorpa, attannerijame kẽnaujanga ijerlugo.
19 Mullulaukãrdlune akkunit kivget ukkoa attanninget tikkipok, kiglissiniarlugit.
20 Tagva sakkerpok, talentinnik tellimænnik pijok, assinginnik talentinnik tellimænnik neksarlune, okarpok: Attannek, talentinnik tellimænnik tunnitsivigilauramga; ahak, tagga assinginnik talentinnik tellimænnik illavakka.
21 Tagva attanninget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit nertornartotillo kivgak, ikkitunnut nertornardlutit piniaravit; pimajingortitsomavagit unnuktunnik: Nalekavit kuvianarninganut itterit!
22 Sakkerivoktauk, talentingnik maggungnik pijok, okarlunelo: Attannek, talentingnik maggungnik tunnitsivigilauramga; ahak tagga, assigingnik maggungnik illavakka.
23 Attanninget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit nertornartotillo kivgak, ikkitunnut nertornardlutit piniaravit; pimajingortitsomavagit unnuktunnik: Nalekavit kuvianarninganut itterit!
24 Sakkerivoktauk talentemik attautsemik pijok, okarlunelo: Attannek, illitarigapkit, sivoranartotit angu-

tausertotit; savijartotit karngasorlaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik.
25 Sivoragamalo, talentit nunamut ijeriartorlauktara; ahak tagga, pīt piuk.
26 Attanningelle kiova, okautivlugolo: Ajortotit erkeasuktotillo kivgaujotit! illitarigamga, savijartunga karngasorlaungitamnik, kattersijungalo illilaungitamnik;
27 Tamanna pivlugo kĕnaujakottimnik tunnijijuksaulauktotit kĕnaujennik tauksējunnut, tikkikumalo, perkutiga tigunajalauktara illakartillugo.
28 Tamanna pivlugo talentemik aksarsiuk, tunnilugolo talentinnik tellimaujortunnik pilingmut.
29 Pekartok, tunnitsiviojomārmet, pekaluarkovlugo; pekangitorle aksartaujomārpok pinganik.
30 Kivgarlo piungitok egissiuk tāktoksoarmut: tagvane kēavaksoadlarnekaromārpok aglerularnekaromārlunelo.
31 Innuble Erninga ānanaunermine tikkikune, Engelillo ajungitut tamaita illagællugit, iksivajomārpok ānanaunerme iksivautangane.
32 Innukattigēllo illunamassiatik sānganut kattititaujomārput. Avititsomārpeillo, sorlo mianersijub saugakottinne arnet avitimagit angutinnit.
33 Okpertullo tallerbingme tungānut pititsomārpeit, okpingitulle saumingme tungānut.
34 Tagva Nalekab tallerbingme tungānetut okautijomārpeit: Kaititse, Atātama nægliktangit, nalegauvik kingormgutigissiuk, illipsingnut pijarērsimajok sillaksub pigiarninganit.
35 Kāktillunga, nerritilaurapsinga. Immeruktillunga, immertilaurapsinga. Tujormitillunga, itterkolaurapsinga.
36 Annorērsimatillunga, annorartilaurapsinga. Kannimatillunga, tækkojartorlaurapsinga. Parngnanērsimavingmetillunga, pullalaurapsinga.
37 Tagva idluartut kioniarpæt, okarlutiglo: Nalegak, kānga kāktotit tækkolaukpittigit, nerritilaukpittigillo? immeruktillutillonēt, immertilaukpittigillo?
38 Kāngalo tujormitillutit tækkolaukpittigit, itter-

kolaukpittigillo? annorērsimatillutillonēt, annorartilauk-
pittigillo?
39 Kãngalo tækkolaukpittigit kannimatillutit, parng-
nanērsimavingmetillutillonēt, pullalaukpittigillo?
40 Nalekablo kioniarpeit, okautivlugillo: Ahamarik,
okaupapse: Ukkoa kattanguma mikkinerojut illanget
sumik pitinapsiuk, tamattominga pilaukpapsinga.
41 Saumingmētunnullo okarniarivok: Idluitoãlojose,
uvamnit aularitse, ikkomamut kammitsuitomut, pijarērsi-
majomut Satanasemut Engelinginnullo.
42 Kãktillunga, nerritilaunginapsinga. Immeruktil-
lunga, immertilaunginapsinga.
43 Tujormitillunga, itterkolaunginapsinga. Anno-
rērsimatillunga, annorartilaunginapsinga. Kannimatil-
lungalo parngnanērsimavingmetillunga, pullalaunginap-
singa.
44 Taipkoatauk kioniarivæt okarlutiglo: Nalegak,
kanga tækkolaukpittigit kãktillutit, immeruktillutillonēt,
tujormitillutillonēt, annorērsimatillutillonēt, kannimatillu-
tillonēt, parngnanērsimavingmetillutillonēt, kivgartu-
laungipittigit?
45 Tagva kioniariveit okarlunelo: Ahamarĩk, okau-
papse: Sumik ukkoa mikkinerojut illanget pitinginapsiuk,
tamattominga pilaunginivapsinga.
46 Tava taipkoa ãnianartoksoarmut nungusuitomut
pijomãrput; idluartulle innõtsemut naksaungitomut.

KAPITEL XXVI.

Kristusib illijininganik Kommunionemik heiligemĩk.

JESUSIBLO okautsinne tamakkoa tamaita nãgamigit,
illinniartinne okautiveit:
2 Nellungilase, uvluk magguk nãkpennik anniviksior-
vioniarmet; Innublo Erninga pititauniarmet, kikkiektor-
taukovlugo. (Kejungmut senningajolingmut).
3 Taipsomane ajochertuijoksuit, aglangniglo illissima-
jut, innuit angajokangillo kattilerput, ajochertuijoksub
Kaifasemik attigub igloksoanganut.

4 Kachimiovlutiglo, kannok Jesuse nipporsallugo,
tigulugo tokkovlugolo.
5 Okarpulle: Anniviksiorvingme pinago, innuit pi-
kabladlarkonnagit.
6 Jesusele Betaniametillugo, Simonib kallakadlartub
iglungane;
7 Arnab tikkipa, ermgusiãrsulijarlune pivianartovak-
soarmik immalingmik, niakoanullo koviva, nerrimar-
vingme iksivatillugo.
8 Illinniartingita tamanna tækkogamitsuk, idluaringi-
læt, okarlutiglo: Tamna sõg kovijauva?
9 Mingoarutiksak tamna akkitudlartomut pissiãng-
õnajalauktok, aklujunnut tunnijeksennik.
10 Jesusib tamanna tussaramiuk, okautiveit: Arnak
una sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.
11 Aklujunnik illakatsainarpose; uvangale najortigi-
tsainangilapsinga.
12 Mingoarutiksak tamna timimnut kovigamiuk, pin-
niarutigiva illuvertauniksamnut.
13 Ahamarik, okautivapse: Nãne okautsit tussarner-
tut ukkoa okautigijaukpetta sillaksoarme illunane, okar-
tokarniarivok tapsoma piniarninganik uvamnut, erkauma-
jauniksanganik.
14 Tagva 12 it illanget Judasemik Ischariotemik atte-
lik, aivok ajochertuijoksoarnut,
15 Okarlunelo: Sumik tunnitsivigijomavissinga?
Illipsingnut pititsomavara. Kẽnaujenniglo 30 ginnik
tunnitsivigijomavlugo okarput.
16 Tamattomanget pitjutiksarsiorpok pititsomavlugo.
17 Kakkojelle sẽrnakangitut uvlungita sivorlingænne
illinniartut Jesuse tikkipæt, okautilællo: Nane ãkiksoi-
jartorkovittigut anniviksiorutiksamik saugãrsungmik ner-
riniartarnik?
18 Okautiveit: Iglugaseksoarnut aileritse, angut tag-
vanetok okautissiuk: Ajochertuijok okautsaukovãtit:
Piviksara nelliutingmet, anniviksioromavunga illingne
illinniartikka illagilugit.
19 Illinniartingillo piniarput, perkojaunermiktut Jesu-
semut, anniviksiorutiksarlo saugãrsuk akiksorpæt.

20 Unnulermello 12 it illagilugit nerrimãrvingmut
ingipok.
21 Nerrivlutiglo, okarpok: Ahamarik, okaupapse,
illapse pitiniarpãnga.
22 Angijomiglo kiksalerput, apperilerpællo nellekar-
dlutik: Nalegak, uvangauniarpĩk?
23 Kioveit, okarlunelo: Aggangminut pogutamut
missukterekattima, pitilãrpãnga.
24 Innub Erninga ainiaralloarpok, sorlo tapsominga
aglaksimangmet; innugle tamna kappianamẽk, Innub
Erninganik pititsiniartok! Innungmut tapsomunga idlu-
arnersauvok erniangongikune.
25 Tagva Judasib pititiginiartanget apperiva, okar-
lunelo: Uvangauniarpĩk Rabbi? Okautiva: Okakotit.
26 Nerrivlutigle, kakkõjak Jesusib tiguva, kujaliv-
lunelo avgorpa, illinniartiminullo tunniva, okarlunelo:
Tigulugo nerrissiuk, tagva timiga.
27 Ermgusiãrsuk tigugiva, kujalivlunelo tunniva tap-
konunga, okarlunelo: Tamapse tagvanget immeritse;
28 Tagva auga, Testamentitab (aunga) kovijauniartok
unnuktut pivlugit, ajornerit issumagijaujungnẽrutiksang-
innut.
29 Okaupapse: Mattoma kingorngagut immerni-
arungnẽrpunga ominga napartub Weineliksab iptinga-
nik, uvlok tamna nelliutikãrtinnago, nutamik immilerupko
illagiluse Atatama nalegauvingane.
30 Nakudlartomiglo tuksiarutsit nãgamikit, annivut
kakkamut orksuktalingmut.
31 Tagva Jesusib okautiveit: Unnuame tamatto-
mane tamapse koaksangautiginiarpapsinga. Aglaksi-
mangmet: Mianersijok unatadlarpara, saukello siamartid-
larniarput.
32 Makkikumale, (tokkungajunnit) sivunapsingne
Galilæamut aijomavunga.
33 Petrusible kiova, okautivlugolo: Illunamassiatik
koaksangautigigalloarpattit, koaksanganiatsengilanga.
34 Jesusib okautiva: Ahamarik, okaupagit: Unnu-
ame tamattomane, angutaunek niplerkãrtinnago, missiu-
tigilarparma pingasuertorlutit.

35 Petrusib okautiva: Tokkokattigigupkillonẽt, missiutigijomangilagit. Taimaktauk illinniartut illunatik okarivut.
36 Tagva Jesuse, illinniartinne illagivlugit igloksoarmut avaluliorsimajomut tikkipok, Gethsemanemik attelingmut, illinniartinnelo okautiveit: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiariartortillunga.
37 Petruselo Zebedæusiblo ernæk illagiveit, kiksalerlunelo kappiaktoadlalerpok.
38 Tagva Jesusib okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigãrkattigilunga.
39 Kannitomullo aivok, pamangavlunelo tuksiarpok, okarlunelo: Atãtak, ajornangipet ermgusiãrsuk una pẽrle uvamnit; pijomajamnigle pinanga, pijomajet pile.
40 Illinniartullo sinniktut tikkipeit, Petruselo okautiva: Stundemik attautsemik pigãrkattigijungnangilapsinga?
41 Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnartomut pekonnase. Annernek pijomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.
42 Aipanganik ama tuksiariartorpok, okarlunelo: Atãtak, ajornangilãk, ermgusiãrsuk una pẽrkovlugo uvamnit? kissiane immilerupko; taimak pijomajet pile.
43 Amalo sinniktut tikkiniveit, ĩjingillo uerngarnermut okumaiput.
44 Tagvungalo kemmakpeit, pingajuæniglo ama tuksiariartorpok, okautsillo taipkoa attorlugit.
45 Tagva illinniartinne tikkipeit, okautivlugillo: Mana sinnikluselo merngoẽrseromavise? Ahãk, Stunde nelliusimavok, Innub Erninget pititaulervinga ajortulliartut agganginnut.
46 Makkititse, aularta; ahãk, tamãnepok, uvamnik pititsijok.
47 Sullelo taimak okartillugo, ahãk, Judase 12 it illanget tikkilerpok, innugiartoksuit illagællugit, saviksoalijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajochertuijoksoarnit, innuillo angajokanginnit pijut.
48 Pititsiniartublo nellunaikutamik tunnitsivigilaukpeit, okarlunelo: Kunnilãrtara taimnauvok; tigusiuk.

49 Tagvaĩnarlo Jesuse aivigiva, okarlunelo: Rabbi,
sallutitaulerit! kunniklãlo.
50 Jesusible okautiva: Illænnara, sõg tamaungãrkĩt?
Tagva tikkipæt, Jesuselo aktorpæt aggangmingnut, ti-
gulugolo.
51 Ahãglo, illagijangita illangeta agganne issakpeit,
saviksoanelo amulugo, ajochertuijoksublo kivganga ulli-
mavlugo, siutã nakkarpa.
52 Tagva Jesusib okautiva: Saviksuit kẽnailitanganut
põleruk; saviksoarmik attortok, saviksoarmut nungutek-
saungmet.
53 Issumavillonẽt, Atãtaga tuksiarvigijungnanginap-
ko, uvamnut tilliklerkovlugo Engelinnik Legioninnik 12
innit unnurnersennik.
54 Aglaille kannok nellautsinajarkæt? Taimaituk-
sauvok.
55 Stundeme tapsomane innugiartoksuit Jesusib okau-
tiveit: Sorlo innuartomut annivose, saviksoalijarluse ajau-
pialijarlapselo, tigujomavlunga. Uvlut tamaita iksiva-
kattigilauralloarpapse, ajochertuivlungalo kattimavingme,
tigulaungilapsingalo.
56 Tamakkoale illunatik imailivut, nellautaijut aglang-
it nellautsikovlugit. Tava illinniartingita illunatik kem-
makpæt, kemmãvlutiglo.
57 Jesusemigle tigusijut, ajochertuijoksoarmut Kaifase-
mut ãpæt, aglangnik illissimajut angajokaijello tagvane
kattimangmetta.
58 Petrusible allivasiktomit mallikpa ajochertuijorsub
iglunganut; itterlunelo, kivget senniænnut ingipok, tæk-
kunãromavlune kannok illiortauniarmangæt.
59 Ajochertuijoksuille angajokaijello, kachimiojullo
illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse pivlugo, tokkotsoma-
vlugo.
60 Nachvangilelle. Nauglo unnuktut passiklertut
sakkeralloarmetta sæglovlutik, sullinginivut. Kingorli-
ovlutik magguk sæglovlutik passiklertuk sakkerpuk,
61 Okarlutiglo: Una okalauktok, Gudib iglunga as-
serortitsungnartara, uvlunnelo pingasunne ama senna-
vlugo.

62 Tagva ajochertuijoksoak nikkovilunelo, okautiva:
Kiungilatit tamakkonunga, ukkoa passiklerninginnut?
63 Jesusele niplingilak. Ajochertuijoksublo kiovlu-
golo, okautiva: Gudib omartub kēnanget sãngane appe-
rivagit, okautittigut Kristuseõmangarpit, Gudib Erninga.
64 Jesusib okautiva: Okakotit. Okautivapsele, ma-
namit imaitsomãrpok, Innub Erninga tækkojomãrapsiuk
iksivajok pitsartunerub tallerbiet tungãne, killaublo nu-
vujangittigut akkartok.
65 Tagva ajochertuijoksub annoranne alliktorpeit,
okarlunelo: Gude okarnerlutigiva; kigligiudjutekaria-
karungnērpogut! Ahãk, mana Gudemik okarnerlujininga
tussarpasse.
66 Kannok issumavise? Kiovut, okarlutiglo: Tok-
koteksauvok.
67 Tagva kēnanga ketserarpæt, tigluklugolo. Il-
langitale kēnangagut tiglukpæt.
68 Okarlutiglo: Nellautalertigut, Kristuse, tigluktit
kinauva?
69 Petrusele avalut illuænne iksivajok. Kivgablo
arnab tikkipa, okarlunelo: Igvittauk Jesuse Galilæamiok
illagilaukpet.
70 Missiarporle illunatik tussartillugit, okarlunelo:
Okautsitit nellovakka.
71 Upkuakulle anningmet, assiet tækkogiva, tagvane-
tullo okautiveit: Tapsoma Jesuse Nazaremiok illa-
gilauriva.
72 Missiarivorlo ama, Gude taivlugo okausiluklune:
Innuk tamna illitaringilara.
73 Killamiojungnērmello tikkipæt, tagvane nængertut,
Petrusemullo okarput: Ahamarik, igvittauk tapkoa illa-
givãtit; okautsivit nellunailingmattit.
74 Tagva ingminut okarnerlulerdlune Gudelo taivlugo,
okarpok: Innuk tamna illitaringilara; tagvaĩnarlo angu-
taunek niplerpok.
75 Tagva Jesusib okausingit Petrusib erkarpeit,
okautilaungmago: Angutaunek niplerkãrtinnago, missia-
rutigilarparma pingasuertorlutit. Annivorlo keavaksoa-
dlarlune.

KAPITEL XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

KAULERMELLE ajochertuijoksuit innuillo angajokangit kachimiolerput Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo.
2 Kellersorlugolo aularutivæt, nunablo attanninganut Pontiuse Pilatusemut unertujutigivæt.
3 Judasib pititinget tamanna tækkogamiuk, tokkomut perkungmatsuk: kakkialerpok, kẽnaujello ipkoa 30 git uttertipeit ajochertuijoksoarnut angajokaijennullo.
4 Okarlunelo: Ajortullilaukpunga, passijeksaungitok auk pitinapko.
5 Okarput: Tamanna pingilavut, igvit pivet. Kẽnaujello ipkoa Gudib iglunganut egipeit, aularporlo kimitsartorlune.
6 Ajochertuijoksuille kẽnaujet tiguveit, okarlutiglo: Idluangilak ukkoa illilugit Gudib iglunget iklervinganut, aungmik akkekalaungmetta.
7 Kachimiolerpulle, machaliortublo perorsẽvinga pissiarivæt kẽnaujennut tapkonunga, tujormitset illuviksangænnik.
8 Tamanna pivlugo perorsẽvik tamna taijauvok aub perorsẽvinganik, uvlomemut tikkilugo.
9 Tagva nellautsimavut, nellautaijub Jeremiasib okausingit, okangmet: Kẽnaujet 30 git tigulaukpeit, pissiangojub akkinga, Israelib kittornginnit pissiarilauktangeta;
10 Akkilliutigivlugillo machaliortub perorsẽvinganut, sorlo Nalekab okarkomanga.
11 Jesusele nunab attanninget sãngane nængertok; nunablo attanninget apperiva, okautivlugolo: Judit attannerivãtit? Jesusible kiova: Okakotit.
12 Ajochertuijoksuillo angajokaijello passidlarmatsuk, kiungilak sumiglonẽt.
13 Tagva Pilatusib okautiva: Tussangilatit, angijomik passidlarmattit.

14 Kiungilale okautsemut attautsemullonēt, taimak,
nunab attanninga tattaminiadlarlune aglæt.
15 Anniviksiolerangetale nunab attanninga illusekar-
pok, innuit pijomajanget, parngnanērsimavingmētut
illanget aularkolugo.
16 Taipsomanele assinginnit uivēluartomik parngna-
nērsimadsaujokarpok, Barrabbasemik attelingmik.
17 Kattimangmettalo, Pilatusib okautiveit: Kina
uvamnut aulartitaukovissiuk? Barrabbaselonēt Jesuse-
lonēt, Kristusemik taijak?
18 Nellunginamigit, kennugivlugo tagvunga pitilaung-
matsuk.
19 Kiglissiniarviublo iksivautangane iksivalertillugo,
nulliet okautsaujartorkova: Idluartok una allaruk;
uvlome sinnektomavlunga, tamna pivlugo angijomik
ikpigilaukpunga.
20 Ajochertuijoksuille angajokaijello innuit okautiler-
peit, Barrabbasemik tuksiarkovlugit, Jesusele tokkotau-
kovlugo.
21 Tagva nunab attanninget kiovlunelo, okautiveit:
Ukkoa magguk nelliængnik aulartitsikovissinga? Okarput:
Barrabbasemik.
22 Pilatusib okautiveit: Kannok Jesuse pijeksarivigo,
Kristusemik taijak? Illunatik okarput: Kikkiektortaule
senningajolingmut.
23 Nunab attanninga okarpok: Sumigle idluitulli-
lauka? Niplialualerpulle, okarlutiglo: Kikkiektortaule.
24 Pilatusele tækkogame sullinginerminik, uivēli-
valliatuinarmettale, immek piva, aggannelo ubvarpeit
innuit tækkoænne, okarlunelo: Passijeksaungilanga
idluartub tapsoma aunganut; illipse pijase.
25 Tagva innugaseksuit illunatik kiovæt, okarlutiglo:
Aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.
26 Barrabbase tava aulartipa tapkonunga; Jesusele
aklunatsennut issakajaukova, unertujutigilālo, kikkiektor-
taukovlugo.
27 Tagva nunab attanninget sorsuktuksangita Jesuse
āpæt iglomut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello illunaita
tagvunga attautsemut kaikoveit.

28 Annorẽrtipællo, ulliksoarmiglo aupaluktamik kap-
pitipæt.
29 Niakotiksamiglo kẽnariktolingmik kakkilautinnik
peraivut, niakoanullo illivlugo, suvlulingmiglo ajaupiser-
pæt aggangittigut tallerbingittigut, serkortorvigællugolo
mittautigivæt, okarlutiglo: Sallutitaulerit, Judit attan-
ninget!
30 Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik tiguvæt, tapso-
mungalo niakoa annaulerpæt.
31 Mittautigijarẽramitsuglo, ulliksoak tapsomanget
pẽrpæt, annoranginnik nangmininginnik attitilugo, aula-
rutivællo, kikkiektorniardlugo.
32 Annileramiglo, innuk naipipæt Zirenemiok, Simo-
nemik attelik; tamna aksorotivæt, kikkiektortauviksanga-
nik erksuktidlugo.
33 Tagvungalo, Golgatamik attelingmut, imaipok,
niakovinertalingmut, tikkinamik,
34 Kassilinartomik sungarmik akkusimajomik immi-
pæt; tamannalo õkamiuk, immeromangila.
35 Kikkiektorẽramitsugle, annorangit avikpeit, imme-
rautigilugillo; aglait nellautsilerkovlugit, okautaumajut
nellautaijomut: Annorakka ingmingnut avikpeit, ullik-
soaralo immerautigivæt.
36 Tagvanelo iksivalerdlutik udsertorpæt.
37 Niakoello kollãnut tokkunget pitjutanik aglaksima-
jomik nippititsivut, imaitunnik: Tamna Jesuseõvok,
Judit attanninget.
38 Illagællugolo innuartuk kikkiektorpakit, aipanga
tallerbiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.
39 Tagvunale arvertartut mittautigivæt, illekettamar-
lutiglo.
40 Okarlutiglo: Gudib iglunganik asseroijotit, amalo
sennalugo uvlunne pingasunne, illingnik piulidlarit!
Gudib Ernerikpattit, senningajolingmit akkarit!
41 Taimaktauk ajochertuijoksuit, aglangniglo illissi-
majut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutiglo:
42 Assiminik ikkajulaukpok, ingminigle ikkajorung-
nangilak: Israelitit attannerikpatsuk, senningajolingmit
mana akkarle, taimak okperijomavavut.

43 Gude tettigingmago, piuliliuk mana, kuviagikpago! Okalaungmet: Gudib Ernerivãnga.
44 Innuartuktauk kikkiektortaumakattikita, taimak mittautigivæk.
45 Stundillo 6 ingænnit nunenne tamaine tãktoksõler-
pok, Stundit 9 inget tikkidlugo.
46 Stundillo 9 ingænne Jesuse nipperkortovlune okar-
pok: Eli, Eli, lama asabtani! imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemmakpinga?
47 Illangitale, tagvane nængertut, tamanna tussara-
mitsuk, okarput: Eliase kaikova.
48 Erinesuklunelo taipkoa illanget akpangerpok, nip-
perkullo tiguva, kassilinartomullo missuklugo, ajaupiamullo kappomitarpa, immertilãlo.
49 Assingille okarput: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib
piulijartorniarmangago?
50 Jesusele ama nipperkortõvlune pivok, annernenger-
dlunelo.
51 Ahaglo tagva, kattimaviub upkuksoanga allikpok
maggolivlune, pãnget ununga tikkidlune.
52 Nunalo sajukpiladlarpok, kairtullo koppidlarput,
illuvrillo angmarterput, unnuktullo sinniktut (tokkungajut) timingit makkiput.
53 Illuvernillo annivut (Jesusib) makkininget king-
orngagut, iglugaseksoarnullo ivsornaitunnut pivut, unnuktunnullo sakkerlutik.
54 Sorsuktukselle angajokangeta illangitalo, Jesusemik
udsertortut, nuna sajukpilladlartok tækkogamitsuk, tattamnartullo assingit, kakkilãngadlalerput, okarlutiglo: Ahamarik, tamna Gudib Erneriva!
55 Tagvanelo arnakarivok unnuktunnik, Jesusemik
malliksimajunnik Galilæamit, kivgartorlauktunnik tapsomunga, allivasiktomit tækkunãrtunnik.
56 Tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo,
Jakoblo Josesiblo anãnangæk, Zebedæusiblo kittorngangita anãnangæglo.
57 Unnulermelle angut akluitok tikkipok Arimathia-
mit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illinniartigiva.
58 Tapsoma Pilatusemut ailune, Jesusib timinganik
tuksiarvigiva. Tagva Pilatusib tunnijaukova tapsomunga.

59 Josefiblo timinga tigugamiuk, uvineruksamik
sutjungitomik imuserpa.
60 Illuverkottiminullo nutāmut illiva, kairtomut sen-
najaukolauktaminut; ujaraksoarlo aksakartidlugo illuviub
upkuanganut, aularpok.
61 Mariale Magdalena, Mariablo assia tagvanētuk,
illuvek sangavlugo iksivavuk.
62 Opalungaijaiviub uvlunget aipangane, ajochertui-
joksuit Farisæerillo illunatik Pilatusemut tikkiput,
63 Okarlutiglo: Attannek, erkaivogut, uivētok imna
okalaungmet sulle innovlune: Uvluk pingajuængne
makkilārpunga.
64 Tamanna pivlugo illuvinga udsertortaukoleruk,
uvluk pingajuæk tikkilugo, illinniartiminut unnuangotil-
lugo tigliktaukonnago, innungnullo okarlutik, tokkunga-
junnit makkisimajomik; uivēriklernek kingorlerpāk
ajornersaukonnago sivorlerpāmit.
65 Pilatusib okautiveit: Udsertortuksakarpose tagva;
ainiaritse, issumapsingnik udsertortaukolersiuk.
66 Ailerput, illuverlo udsertortaukovæt udsertortun-
nut, ujaraksoarlo nellunaikuserdlugo.

KAPITEL XXVIII.

Kristusib makkininganik.

WOCHIBLE uvlungita sivorlerpāngane uvlarārsukut,
Maria Magdalena, Mariablo aipa illuvermut pivuk
tækkojartorlugo.
2 Ahaglo, nuna sajukpiladlarpok. Nalekab Enge-
linget killangmit akkarlune, ujaraksoak illuviub upku-
anganit aksartitsartormago, kānganullo ingidlune.
3 Tapsoma tautua kaumalaktun-īpok, annorangalo
apputitut kakkortigivok.
4 Udsertortulle erksinermut koaksadlalerput, tok-
kungajutitun-īlivlutik.
5 Engelele arnængnut okarpok: Erksiniaratik nel-
lungilaptik Jesuse Nazaremiok kenneraptikko.
6 Tamanēngilak, makkisimavok, sorlo okalaungmet.
Kaileritik, Nalekab innigilauktanga tækkojartortikko.

7 Illinniartingillo tokkungajunnit makkisimajomik
tuavilutik okautsartorsikik. Ahaglo, sivorlerilărpasse
Galilæamut, tavane tækkolărpasse. Ahak, okautilauk-
paptik.
8 Illuvermillo annisalerpuk, erksivlutik kuviasuvak-
soadlarlutiglo; akpangerpuglo, tamattominga illinniar-
tingit okautijartorlugit. Illinniartinginnullo tamatto-
minga okariartortillugik;
9 Ahak, Jesusib părpak, okaudlugiglo: Sallutitau-
leritik! Tapkoalo tikkipæk, ittigangillo aktorpeit,
sanganullo pamangavlutik.
10 Tagva Jesusib okautivak: Erksiniaratik; matto-
minga kattangutikka okautsertorsikik, Galilæamut
aikolugit; tavane tækkolarpănga.
11 Ainiartillugigle, ahak, adsertortut illangit igluga-
seksoarnut tikkiput, illutsiolauktullo tamaita okautigiveit
ajochertuijoksoarnut.
12 Tapkoalo angajokaijet illagivlugit, kachimiolerput,
sorsuktuksennullo kĕnaujavaksoarnik tunnijilutik.
13 Okarlutiglo: okaritse, illinniartingita tigligiartor-
pæt unnuame, sinniktilluta.
14 Nunablo attanninget tussaumalerpago, satomako-
jomavavut, pitlartaukonnase tapsomunga.
15 Kĕnaujello tapkoa tiguveit, piniarlutiglo ajocher-
tortaunermiktut. Tamannalo Judit unipkauserivakpæt
uvlomemut tikkilugo.
16 Illinniartulle 11 it Galilæamut aivut kakkamut,
aikojauvingmingnut Jesusemut.
17 Tækkogamitsuglo, sănganut pămakput; illangille
nekkilersivut.
18 Jesusible tikkipeit okautivlugit, okarlunelo; Tun-
nitsiviovunga pitsartunernik tamainik killangmelo nuna-
melo.
19 Tamanna pivlugo aileritse, innukattigĕksuillo ta-
maita ajochertoriartorsigik, baptilugillo Atatab, Erneru-
blo, Annernerublo attinganut.
20 Ajochertorsigiglo mallikovlugit tamainik, perko-
jamnik illipsingnut; Ahaglo, uvlut tamaita najutsainar-
papse, sillaksub naggatanut. Amen.

EVANGELISTIB

MARKUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Johannesib Baptisininganik.

TAMEDSA okautsit tussarnertut pigiarninget Jesuse Kristusemik, Gudim Erninganik.
2 Sorlo nellautaijut aglanginne aglaksimmangmet: A-
hãk, Engeliga tillivara sivunernut, apkotiksarnik ãkik-
soije sivunangne.
3 Ajochertuijub nippinga innukangitome: (imak pivok)
Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narro-
tissigik.
4 Innukajuitome Johannese baptisivok, ajochertuivlune-
lo kakkialernerub baptijutãnik, ajortunnit pẽjautiksamik.
5 Judæamiut illunatik, Jerusalemiullo annivigivæt,
illunatik baptitaujomavlutik tapsomunga, Jordaneme
kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.
6 Johannesele annoralik nergjutsub kamẽlib merkung-
innik, tapserutekalarmelo amivinnermik; piglertaujar-
tullo igupsaujartullo orksungit nerkigiveit.
7 Ajochertuivlunelo okarpok: Kingunipkut tikkituk-
sak, pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tap-
soma sãngane okkolunga, ittiggagutingit singẽjarlugik.
8 Immermut baptipapse; tapsomale baptitsomãrpãse
annernermut ajunginermut.
9 Nelliutome taipsomane Jesuse Galilæamit Nazare-

temit pivok, baptitaujomavlune Johannesemut Jordaneme.
10 Tuavilunelo kakkingmet, killak angmartok tækkova, annernerlo ajunginek taubetut, (tingmiatut) akkartok Jesusib kãnganut pijok.
11 Tagvalo nippe killangmit pivok okartok: Ernerivagit nægliktagit kuviagijagit.
12 Errinesardlugolo innukangitomut (Gudim) annerninget aitipa.
13 Tagvalo innukangitomẽtok uvlunnik 40 nik, Satanasemullo õktortaulerpok, nergjutillo illagiveit, Engelillo kivgartorpæt.
14 Johannese parngnanẽrsimmavingmẽtitaulertillugo, Jesuse Galilæamut pivok; ajochertuilerlune okautsinnik tussarnertunnik Gudib nalegauvinganik.
15 Okarlunelo: Nelliutok nelliusimmavok, Gudiblò nalegauvinga kaglilerpok; kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) okautsillo tussarnertut okperissigik.
16 Galilæab immanget siksangane pissukame, Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutsamingnik ningititsijuk immãnut, mingeriarniarteogamik.
17 Jesusib okautivak: Malliktinga, innungnik aulasarteotitsomavaptik.
18 Tuavilutik nullutsettik kemmaklugit mallikpæk.
19 Tagvanget sivumualerame, Jakobuse tækkova, Zebedæusim erninga, nukãlo Johannese, umiakotometuk nullutsamingnik killaijaijuk; tuavilo kaikovak.
20 Atãtatiglo Zebedæuse umiakotomut kemmakpæk kivget illagivlugit, (Jesuselo) mallikkivæk.
21 Kappernaumullo pivut; errinesulerdlunelo sabbatine illiniarvingmut itterpok, ajochertuilunelo.
22 Ajochertutingillo tattamminiariveit; kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimmajutituolungitorlo.
23 Tagva innuk illinniarvingmetok, annernermik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,
24 Okarpok: Adjei! sulliniarpita illingnut, Jesuse Nazaremiok? asseroriartorpittigut; kinaujotit kaujimagapkit, Gudeogavit heiligeojotit.
25 Jesusible innerterpa, okarlune: okajuẽrit, omanget (innungmit) annit.

26 Annernerublo makkojungnartub aulajatidlarpa,
nipliadlarlunelo, annivorlo tapsomanget.
27 Illunamassiatik tattamminialerput, taimak apper-
sortigẽlerdlutik, okarlutiglo: Suna una? suna una
ajochertusertãk? Annernerit makkojungnartut pitsar-
tunermut perkoveit, nalekpællo.
28 Tagvainak pinniarningit tussaumajaulerput Gali-
læab erkãne illunane.
29 Errinesulerdlutik illinniarvingmit annivut, Simonib
Andreasiblo igluængnut pivlutik, Jakolo Johanneselo il-
lagællugik.
30 Simoniblo sakkia (arnak) nellajok õlingnartomut
kannimavlune; tapsominga okautisarpæt.
31 Tikkipalo, aggangittigullo tiguva makkitilãlo; tag-
vainak õlingnartub kemmakpa, kivgartorpeillo.
32 Unnulermello, sekkinek nippimalermet, kannimajut
sunatuinait satanasiggillo pitipeit tapsomunga.
33 Iglugaseksoarmiullo illunatik upkutsab sillatãnut
kattilerput.
34 Kannimajullo unnuktut pijungnẽrtipeit, sunatuinar-
nik kannimasiggit; Satanasillo unnuktut annitipeit, Sata-
nasit okarkongileit, illitarigamitsuk.
35 Kaulermello sulle táktillugo makkilune, annivorlo.
Jesuselo innukangitomut aularlune, tagvanelo tuksiarpok.
36 Petrusiblo najortingitalo katsungailutik mallikpæt.
37 Nennigamitsuk okautivæt: Illunatik kennerpãtit.
38 Okautiveillo: Iglugasengnut kanninerojunnut ailer-
ta, tagvanetauk ajochertuijomavlunga; taimak pivlugo
tikkisimmavunga.
39 Galilæamelo illunane illinniarvinginne ajochertui-
vok, Satanasillo annitipeit.
40 Kallaktublo tikkipa, sẽrkortorvigilugolo tuksiar-
vigiva, okautivlugolo: Pijomaguvit kallagungnaititsung-
naralloarparma.
41 Jesusiblo nãpkoariva, aggannelo issakpeit, aktorlãlo
okarlune: Pijomavunga, kallagungnẽrit.
42 Taimaglo okarmet, tagvainak kallagungnẽrsãrpok
tava.
43 Jesusiblo innerterpa aulartisarlãlo.

44 Okautivlugolo: udsertolerit, assingnut taimak
okarniarnæk; ajochertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo
taipsomunga, tunnergutiksarlo Mosesib tunnerkojanga
tunnilugo, kallagungnẽrnernik nellojungnẽrkovlugit.
45 Tamnale annigame pigialerpok okautigiluarlugo,
taimailiornerlo kaujijautipa, taimak kingorngagut sappilerpok
iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune;
sillatãnelerporle innukangitunne, tagvungalo tikkipæt
illunainit.

KAPITEL II.

Tumangajomik.

UVLULLO ikkitut kingorngænne Kappernaumut aigivok;
iglometorlo tussaramitsuk,
2 Innugaseksuit kattisalerput, inniksẽrodsivlutik pãnganelo
aglæt; ajochertorpeillo.
3 Illangitalo tikkipæt, ãtsivlutik tumangajomik, sittamænnut
akkigartaujomik.
4 Tikkitsungnanginamitsuglo innungnut, iglo kãngagut
killerpæt, angmaramitsuglo aumit tumangajub nellavia
ningitipæt.
5 Okperningelle Jesusib tækkogamiuk, tumangajok
okautiva: Ernera ajornitit issumagijaujungnẽrput.
6 Aglangnigle illissimmajut illangit tagvane iksivajut,
issumalerput omættimingne:
7 Una kannoẽtunnik okausekarka akkerartortunnik
Gudemut? Kia ajornerit issumagijungnẽrungnarkagit
Gude kissime?
8 Jesusiblo annernermine issumangit kaujisãramigit
apperiveit: sõgle omættipsingne taimak issumavise?
9 Tumangajomut nelliæk okarnermik okinersauva,
ajornitit issumagijaujungnẽrput; ubvalo: makkitit,
aumittitit pikit, arvertarlutillo?
10 Nellojungnẽrkovlusele, Innum Erninga pitsartunekangmet
nuname ajortoẽrotsinermik, tumangajomut okarpok:

11 Okaupagit, makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.
12 Tautuktillugillo makkisãrpok, aumittinelo neksarlugit annivok; illunatik tattamminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutiglo: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.
13 Ama annigivok immab sinnãnut, innuit illunatik tikkipæt, ajochertorpeillo.
14 Jesusiblo kangiutilerame Levi tækkova, Alfeusim erninga, tunniorkaivingme iksivajok, okautilermago: Mallinga, nikkovilunelo mallikpa.
15 Iglunganelo nerrimavingme iksivatillugo, Zoellnerillo idluitullijullo unnuktut Jesuse illinniartingillo ikterkattigiveit nerrimavingmut. Tapsominga malliktut unnungmetta.
16 Aglangnik illissimmajut Farisæerillo tækkogamitsuk, Zoellnerit idluitullijullo nerrekattigingmagit, illinniartinginnut okarput: Sõg Zoellnerit idluitullijullo nerrekattigivlugillo immerkattigivãgit.
17 Tamanna Jesusib tussaramiuk, okautiveit: ãtsuilit innulijikariakangilet, kannimajut kissimik. Ajortuggit kaikojartorlaukpakka, ablatsamik issumakarkovlugit, idluartut pinagit.
18 Johannesiblo Farisæerillo illinniartingit unnuktunnik nerringipaktut; illangitalo tikkipæt, okarlutik: Sõg Johannesiblo Farisæerillo illinniartingit unnuktunnik nerringipakkat, illinniartitille nerringipangilet?
19 Jesusiblo kioveit: Nullianiktomut tikkitut kannok nerringinajarkæt uiksak najortigigamitsuk? Uiksak taipkoa najortigitillugo, nerritailijungnangilet.
20 Nelliutsomãrporle uiksamik aksartauvinget, tagva nerringipangniarput.
21 Annorãtokak illãrpangilæt nutãmik illãksamik; nutãb alliktormago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.
22 Weinelo nutãk immerkautinnut nutaungitunnut immertutingilæt; Weinib nutãb alliktormagit immerkautit, Weinelo kovituinarpok, immerkautillo asserorlugit. Weinele nutãk immerkautinnut nutãnut immertutijeksauvok.

23 Taipsomane perortut kakkojekset apkotigingmagit sabbateme, illinniartingit ingeravlutik singailingit nutsulerpeit.
24 Farisæerit okautivæt: Ahãk, illinniartittit sabbateme pijeksaungitomik pivut.
25 Okautiveillo: attuarsilaungilase Davidib illiorninganik ajorsalerame, kãleramelo najortingillo?
26 Gudim iglunganut itterame, Abjatar ajochertuinerotillugo; kakkojet tækkojekset nerriveit, tamakkoa nerrilugit ajochertuijut kissimik perkaujauvut, najortiminullo tunnivlugit illangit.
27 Okautiveillo: Innuk pivlugo sabbate pingortisimmavok, sabbatele pivlugo innuk pingortitaungilak. Innub Erninga sabbatemuttauk Nalegauvok.

KAPITEL III.

Apostelit 12 *it annerimmajauninginnik.*

ILLINNIARVINGMULLO ama itterivok. Ahãk innukarpok tagvane, aggangita iglungit tokkungajunnik.
2 Udsertorpæt, Sabbateme innulidlarniarmangago, passitik, sakaromavlutik tapsomunga.
3 Innungmullo tokkungajunnik aggalingmut okarpok: tamaungapīt.
4 Appersorpeillo: Sabbateme ajungitullijuksauvita ajortullijuksauvitalonēt? Innuk piulilugolonēt asserorlugolonēt? Tapkoale niplingilet.
5 Ningarlune illumajine tækkunãrpeit omættingit mangaidlarmetta kiksautigiveit, innuglo tamna okautiva: Aggaktit issakkit. Issakpeillo; aggangillo ãkiktaulerput iglungittitut.
6 Farisæerillo annivut, okarkattigẽlerlutik Herodesib kivgangit illagællugit illioriakarnermingnik innuaromavlugo.
7 Jesusele illinniartinne illagivlugit immab sinnanut aivok; innugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit Judæamillo.
8 Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordanib akkianillo,

Tirusib Sidoniblo erkængnetut, innugiartorsuit, tattam-
nartitanginnik tussartut, tikkipæt.
9 Illinniartinnelo okautiveit, umiaramik pekalerkovlu-
git, innungnut nimniutitaujomanane.
10 Unnuktut innulingmagit, taimak aglæt, kappiasuk-
titaujut illunatik arlialermatsuk, aktoromavlugo.
11 Annernerillo makkojungnartut tækkojarangamitsuk,
pãmakvigivæt niplerlutiglo okarput: Gudib Ernnerivãtit.
12 Angijomigle innerterpeit, nellonẽrtaujomanane.
13 Kakkamullo majorarpok, kaikojivlunelo pijomaja-
minik; kaikojangitalo tikkipæt.
14 12 it anneriveit, najortigẽnaromavlugit okalãjartor-
titsomavlugillo.
15 Pitsartutitsomavlugillo kannimanartunnik pẽjaiko-
vlugit Satanaseniglo annititsikovlugit.
16 Simonelo, Petrusemik atserarpa;
17 Jakobuselo, Zebedæusim erninga, nukãlo Johanne-
se, tapkoa magguk atserarpæk Boanergermik, imaipok:
Kallub kittorngagik.
18 Andreaselo, Fillippuselo, Bartolomeuselo, Mat-
theuselo, Tomaselo, Jakobuselo Alfeusib erninga, Ta-
deuselo, Simonelo kanamiok.
19 Judaselo Ischariot, Jesusib pitigijomãrtanga.
20 Iglomullo angerarmetta; innugaseksuit kattilerivut,
inniksẽrotivlutik nerrinermik ajulerdlutik.
21 Najortingitalo tamanna tussaramitsuk annivigivæt,
innerteromavlugo; okaramik issumairotiniarpok.
22 Aglangnigle illissimmajut Jerusalemit attãrsimma-
jut, okarput: Beelzebubekarpok, Satanasillo angajokang-
ennut Satanasit annitipeit.
23 Attautsemullo kaikoveit, adsiujutigut okautivlugit:
Kannok Satanasib Satanaseokattine annititsungnarpauk?
24 Attannioviub innungit ingmingnut illagẽgungnẽru-
nik, nunguniarput.
25 Iglublo innungit ingmingnut illagẽgungnẽrunik,
nunguniarput.
26 Satanasetauk ingminut akkerartorune, ingminut
illagẽgungnẽrune, sullijungnangilak, nungulerporle.

27 Sangijorsub iglunganut ittertokarungnangilak, perkutinginniglo aksarlugo; kissiane sangijoksoak kellersorkãruniuk, kingorngagut iglunget perkutangit aksarnigarilugit.
28 Ahamarik, okaupapse: Innuit idluitullininginnit tamainit issumagijaujungnẽromãrput, Gudemut mittautiksakarninginnillo aglæt.
29 Annernermigle ajunginermik okarnerlutilik issumagijaujungnẽrniængilak issokangitomut, pititeksauvorle erkartuivingmut nãksaungitomut.
30 Makkojungnartomik annernekartok okautigingmatsuk.
31 Anãnangalo kattangutingillo angutit tikkiput, sillatãne nængerdlutik, tilliklerpullo kaikovlugo.
32 Innuille iksivajut illumangmatsuk, okautivæt: Ahãk, anãnavit kattangutivillo sillatanẽtut apperkotigivãtit.
33 Kioveit, okarlunelo: Kina anãnaga, kikkullo kattangutikka?
34 Avaminelo iksivajut illinniartinne tækkunãrpeit, okarlunelo: Ahãk, tagva anãnaga kattangutikkalo.
35 Gudible perkojanganik malliktok, nukkarivara, najagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITEL IV.

Adsiujunnik sunatuinarnik.

IMMAB kiglingane ama ajochertuilerpok; innugaseksuillo kattilerput tapsomunga, taimak, umiakotomut immãnẽtomut ikkijariakarlerpok ingilunelo; innugaseksuit illunatik immãb kiglinganẽput.
2 Akkunillo ajochertorpeit adsiujunnut, ajochertuivlune okautiveit:
3 Nalegitse, ahãk, karngasoijok karngasoijartorpok.
4 Karngasoitillugolo apkosinermut illangit kattekput; tagva tingmitset killaub attanẽtut pukkumalukpeit.
5 Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersarpullo ivsorlukamik.

6 Sekkinerle nuingmet, kunnulersãrput, amãkanginamiglo pannilerput.
7 Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngannut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit, sullugainerkarkonnagit.
8 Illangillo kattekput ivsoriktomut nunamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsẽeksakalerput; illangit 30 nik, illangillo 60 nik, illangillo 100 nik.
9 Okautiveillo: Tussajungnik siutelik tussarle.
10 Kissimeolermello, najortingita 12 illo illagivlugit apperivæt, adsiujub tamattoma tukkinganik.
11 Kioveit okautivlugillo: Illipse tunnitsiviovose, Gudib nalegauvinget nellonarninganik kaujimakovluse; taipkoale uvaptingnẽngitut adsiujunnik okautsaulerput;
12 Ijinut uitajunnut tautuklutik, illitarinagolo, siutinnullo angmajunnut tussãlutik tukkissinagolo, sagiarkonnagillo, ajorningillo issumagijaujungnẽrkonnagit.
13 Okautiveillo adsiujut tamakkoa tukkissingikupsigik, kannok assingit tamaita tukkissinajarpissigik?
14 Okausek karngãsoijok karngãsoriartorpa.
15 Apkoserngub sennianut karngautigimajut: Tapkoangovut, (Gudib) okausinginnik tussartut tussaraingmagit, Satanasib tava okautsit pẽjariartorpeit, omættinginnut karngautigimajut.
16 Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: Tapkoangovut, okautsinnik tussartut, kuviasungnermullo tamakkoninga illelliorsãrput.
17 Amãkanginamigle illumingne sangusaraidlarput; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausek pivlugo, sinnaungasãlerput.
18 Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, tapkoangovut, okautsinnik tussartut;
19 Nunablo mattoma pinginnik siarklernerub, akluitsomanerublo uiveriklerninget, assingitalo unnuktut ikligunerit, okautsit ippitipeit illumingne, sullugainertaratiglo.
20 Ivsoriktomullo karngautigimajut tapkoangovut, okautsinnik tussartut illelliortullo sullugainerkartilugillo; illangit 30 nik illangillo 60 nik, illangillo 100 nik.

21 Okautiveillo: Nennergoak ikkitaunajarka, kattaujab, sãblonẽt attãnut illilugo? aukagle, nennergoavingmulle illivæt.
22 Ijersimmajokangilak, sakkijaromãngitomik, angejijokanginivok, tussaumajaujomãngitomik.
23 Tussajungnik siutelik, tussarle.
24 Okãutiveillo: Tussartasse naleksigik; õktutipsingnut õktorviojomãrivose; tappekaromãrluselo illipse tamattominga tussartose.
25 Pekartok tunnitsiviojomãrpok; pekangitorlo, aksartauniarpok pinganik.
26 Okarporlo: Gudib nalegauvinga imaipok, sorlo innuk karngãsutinnik karngãsoijotut nunamut,
27 Sinniklunelo unnuganget, makkilarmelo kauleranget karngãsutit nuilerlutik perorput, nellovlugit kannok.
28 Nunab ingminik iviksuket perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingornganelo singailit sullugainekarivut.
29 Sullugainemarille innerangetta, innuetta kibloriartorsãrpeit, kattersivik nelliutingmet.
30 Okarporlo: Sumut Gudib nalegauvinga adsiutitsomavittigo? adsiujullonẽt nelliennut nellonarungnẽrtitsomavavut?
31 Senfkornetun-ĩpok, tamna karngãsortaugame nunamut, mingnerovok assiminit karngãsutinnit nuname.
32 Karngãsortaujarangamelo perorpok, anginersaulunelo kolenit tamainit; akkerokalilarmelo angijunnik, taimak aglæt tingmitset killaub attãnetut innekarungnarlutik tachaliningane.
33 Taimaitunnut adsiujunnut unnuktunnut okautsinnik okarvigiveit, tukkekartitsungnartanginnik.
34 Adsiujoungitutigullo okarvigingileit; anginersamigle illinniartiminut tamakkoa tamaita tukkekartipeit.
35 Uvlormelo taipsomane unnuktome okautiveit: akkianut ikkãrta.
36 Innuit aulartinamikit, umiakotomut ikkitipæt, assingillotauk umiarãrsuit illagigiveit.
37 Ullajutjaradlalermello, maggit umiakotok itibsuavlugo pivæt, tettælugolo.

38 Umiakotublo akkoanepok sinniklunelo akkime, tup-
pãrdlugolo okautivæt: Ajochertuijok, issumagingilet su-
tẽrniarnivut?
39 Makkilune annore innerterpa immarbiglo okautiva:
nippangerit nippangẽrotilutillo. Annorekarungnẽrpok
tava, ikkoblialidlalarmelo.
40 Okautiveillo: Sõg taimak nangiarkise? kannok
tagva okpernekanginapse.
41 Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: Kina una?
annoriblo immarbiublo nalengmakko.

KAPITEL V.

Legionit Satanasit annititauningennik.

IMMABLO akkianut pivut, Gadarenerit erkãnut.
2 Umiakotomit niungmet; innub annernermik makko-
jungnartomik illumiktub pachrearsãrpa illuvernitanni-
vlune.
3 Illuverne innekartok. Kelleksoijungnartokangilar-
lonẽt tapsominga, kellaumgujennullonẽt.
4 Unnuktunnik kellersortaulauabloarangame parngna-
nẽrsutinnut kellaumgujennullo, tapsoma kellaumgujet
kiktoraveit, parngnanẽrsutillo ulluktordlugit asserorti-
peit, nujuititaujungnangilarlonẽt.
5 Uvlunelo unnuenelo kakkennẽtsainarlaukpok illuver-
nẽtsainarlarmelo kàggudlarlunelo ujakkennut ingminik
tiglujarpok.
6 Jesusele tækkogamiuk kanningitomit akpangerlune
pachrearpa pãmàngavigivlugolo nipliadlarlunelo okar-
pok:
7 Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerub erninga?
tuksiarvigilutit Gudib sãngane okaupagit: kappiasuktit-
sikonnæk uvamnik.
8 Okautivale: annĩt annerniojotit makkojungnartotit
innungmit omanget.
9 (Jesusib) appersorpa: Kinauvĩt? Kiovalo: Legi-
onemik attekarpunga, unnudlarapta.
10 Tuksiarvigivalo angijomik, aulartitaujomanatik
mattoma erkãnit.

11 Mattomalo erkãne kuingẽngigaseksoakarpok kakkame nerrijunnik

12 Satanasillo illunatik tuksiarvigivæt, okarlutiglo: Kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigut.

13 Jesusiblo tuavilune perkoveit. Annernerit makkojungnartut tava annivut kuingẽnginnut pullavlutik; kuingẽngigaseksuillo pangaliklutik sivinganariktomit ijukadlarput imãnut, (tapkoale 2,000 deokaseit) ippivlutiglo imãne.

14 Kuingẽnginniglo mianersijut kemmãvut, iglugaseksoarmiunnullo, iglugasengmiunnullo tamanna okautigijartorpæt. Taipkoalo illuserilauktanget tamanna tækkojartorlugo, annivigivæt.

15 Jesuselo tikkipæt, Satanaseliolauktorlo annoratsiartok, sillatõvlunelo iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16 Tamakkoningalo tautulauktut okautiveit, Satanasigub kuingẽngillo illiortauninginnik.

17 Tuksialerpællo, erkãmingnit aularkovlugo.

18 Umiakotomullo ikkimet, satanaseliksolauktub tuksiarvigiva, najoromavlugo okartok.

19 Jesusible perkungila, okautivlugole: Angerarit iglungnut illangnullo okautilugillo, pitsiarvionernik Nalekamut, nãpkigijaunerniglo tapsomunga.

20 Aularporlo, iglugaseksoarnelo tellimaujortunne okãlalerpok, pitsiarvionerminik angijomik Jesusemut. Tamattomingalo tussartut illunatik tattaminiadlarput.

21 Jesuse umiakotokut ikkãrdlune uttermingmet, innugaseksuit kattisãlerlutik tikkipæt, immab sinnãnetok.

22 Ahãglo, illinniarviub angajokangita illanget Jairusemik attelik tikkipok; tækkogamiuglo ittigganginnut pamakterpok.

23 Angijomiglo kennuvigivlugo okarpok: Panniga tokkokasakpok; aggangnut aktoriartorlauruk innulijauvlunelo innokovlugo.

24 (Jesusiblo) tava aiparilerpa; innugaseksuillo mallikpæt nimmiortidlugolo.

25 Arnak tagvanenivok, tamna Jahrinnik 12 nik aukatsainartok,

26 Kappiasudlarlunelo perkutinne tamaita nungu-

laukpeit ãniasiortinnut; sokkoseranele sugaluluartuinar-
tok.
27 Tamna Jesusemik tussalerame, innuit akkorngæt-
tigut annorãnga aktoriartorpa tunnuanit.
28 Okarame: Annorãngalonẽt aktorungnarupko pi-
jungnainajarpunga.
29 Tagvainak aunga koktok kigikpok; timiminelo
missigilerpok, pijungnẽrame kappiagijaminit.
30 Jesuselo mannakut ingminik missigivok pitsartu-
nek ingminit anningmet, innungnullo keviardlune okar-
pok: annorakka, kia aktorpagit?
31 Illinniartingitalo okautivæt: Tækkovotit, innuit
nimniutidlarmattit, okarpotillo: Kia aktorpãnga?
32 Keviarporlo aktortiminut, kennerlugo.
33 Arnarle erksilune sajukpok, (pinniarvionerminik
kaujimagame) pãmangavigijartorpalo, kiglilingmiglo
okautiva.
34 (Jesusible) okautiva: Panniga okpernivit pijung-
nẽrtipãtit; ullapirsautekarlutillo aularit, kappiagijarnil-
lo ãkiktaulerit.
35 Sulle taimak okartillugo, illinniarviub angajo-
kanget kivgangita illangit tikkiput okarlutiglo: Pannĩt
tokkovok, sõg ajochertuijok sulle sullitipiuk?
36 Okausingille tamakkoa Jesusib tussarsãrpeit, il-
linniarviublo angajokãnganut okarpok: Erksiniarnæk,
okperille.
37 Illaukojingilarlonẽt assianik, Petrusele, Jakobu-
selo, Johanneselo Jakobusib nukka kisseta.
38 Illinniarviublo angajokanget iglunganut itterame,
aulajaludlartut tækkoveit, kẽadlartullo, nipliadlartul-
lo.
39 Itterlunelo okautiveit: Sõg aulajaludlarluse kẽa-
dlarkise? Niviarsiak una tokkungilak, sinnikporle. Ijo-
ridlarpællo.
40 Illunaitalo annitipeit, niviarsiab atãtanga, anãnang-
alo illagællugik itterpok niviarsiab nellavianut.
41 Niviarsiarlo aggangittigut tiguva okautivlugolo:
Talita kumi; imaipok: Niviarsiak okaupagit, mak-
kitit.

42 Tagvainarlo niviarsiak makkisarpok arvertarlilar-
melo ; Jahrekarporle 12 nik. Illunatiglo tattamminiadlar-
put angijomik.
43 Innerterpeillo angijomik, kaujijokalerkonnago ta-
mattominga, okarlunelo, nerrititaukovlugo.

KAPITEL VI.

Immab kangãgut Jesusib pissungninganik.

TAGVANGET aularpok, innugorvingminut pivlune;
illinniartingitalo mallikpæt.
2 Sabbatelo nelliutingmet, illinniarvingme ajochertui-
lerpok. Unnuktullo tussartut tamattominga, ajochertu-
tingit tattamminiariveit, okarlutiglo: Nakit oma pivagit
tamakkoa? kannorlo tunnitsivionerka sillatũnermik tai-
maitomik? tattamnartunniglo taimaitunnik aggangittigut
pijunnik?
3 Igloliorteungitok? Mariab Erninga, Jakoblo, Jo-
sesiblo, Judasiblo, Simoniblo kattangutigingilæt? Nai-
jangillo illunatik uvaptingnẽngilet? Illunatiglo sin-
naungasautigivæt.
4 Jesusible okautiveit; Nellautaijok nakorijaunginer-
sauvaktok nunakattiminut illaminullo, assinginnit.
5 Tagvane tattamnartullijungnangilak attautsemiglo-
nẽt, (okpingimetta) kannimajut illainangit aggangminut
aktorpeit, pijungnẽrtilugillo.
6 Okpinginingillo tattamminiariveit. Arvertarporlo
iglugaseksoarnut avaminetunnut, ajochertuivlunelo.
7 12 illo kaikoveit, maggoilivlugillo aularkolerpeit,
annernernullo makkojungnartunnut pitsartũnermik tun-
nitsivigiveit.
8 Perkolugillo, sumik neksarkonnagit ingerarlutik,
ajaupiatuinarmik kissiane; ikpiarsulijaratiglo, kakko-
jalijaratiglo, kẽnaujalijaratiglo tapserutimingne;
9 Ittiggagusersimmakovlugille, annorãngniglo mag-
gungnik attorkonnagit;
10 Okautiveillo: Iglomut itterupse, tapsomanetsai-
naritse, aularkãrase tapsomanget.

11 Illangitalo illellioromangippasse, okausise tussaro-
managillonĕt; annititse tagvanget, ittikkapselo sanningit
katterarsigik nellojungnĕrutiksanginnut. Ahamarik okau-
tivapse: Sodomiblo Gomorablo (innugilauktangit) pit-
lartaunikinersaujomărput erkartuiviub uvloksangane,
iglugaseksoarnit ukkonanget.
12 Ailerpullo ajochertuijartorlutiglo, kakkialeriakar-
nermik.
13 Satanasillo unnuktut annitipeit, kannimajullo un-
nuktut mingoarutiksamut mingoarpeit innulidlarlaitalo.
14 Tamattomingalo attannek Herodese tussaumale-
rame (Jesusib attinga illitarijaulermet) okarpok: Johan-
nese Baptiterijok tokkungajunnit makkisimmavok, taman-
na pivlugo taimaitomik tattamnartullivok.
15 Illangit okarput Eliaseovok, illangille nellautaijo-
vok, nellautaijullonĕt illanget.
16 Herodesele tamattominga tussarame okarpok: Jo-
hanneseovok niakoĕrtautilauktara; tokkungajunnit mak-
kisimmavok.
17 Herodesele tilliklerlaukpok, Johannesemik tigu-
jautitsilune, parngnanĕrsimmavingmullo pititsilune, He-
rodiase, nukkame Fillippusib nullia pivlugo: Tamna
nullianikkamiuk.
18 Herodese Johannesib okautilaungmago: Idluang-
ilak nukkavit nullia pigigangne.
19 Herodiasible (Johannese) tokkonasuaromagalloar-
lugo, ajorpale.
20 Johannesele Herodesib illeragiva, nellunginamiuk
idluartŏvlune issumagiktoksŏngmet; tamanna pivlugo
sapputiva, kakkutikullo nalekpa tussarnerilălo.
21 Uvlokalermello pitjutivingmik Herodesib innuler-
viane, tapsoma attannigaseit, sorsuktuksello angajokangit,
Galilæametullo angajokaonerset nerrimărtimagit.
22 Tagva Herodiasib pannia itterpok, okigĕserlar-
melo, tamanna Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt.
Tagva Attanniub Herodesib niviarsiak okautiva: Issu-
mangnik tuksiarviginga pijomajarnik pillitsomavagit,
23 Okautimariklugolo okautiva: Sumik tuksiarvi-

gigumga illa pillitsomavagit, attannionima koppanganig-
lonēt.
24 Annivlune anānanelo appersoriartorpa: Sumik
tuksiartuksauvīk? Kiova: Johannesib Baptiterijub nia-
koanik.
25 Ittersārivorlo Attannermut, kennulune okarpok:
Tagvainak tunnitsiviojomavunga Johannesib Baptiteri-
jub niakoanik pōgutamut illimajomik.
26 Attannek kiksalerērpok okautsinele okamaringnine
pivlugo, nerrekattinnelo pivlugit, sullinane tuksiarkojo-
malungila.
27 Attanniublo niakoērsije tillisārpa, niakoalo aijau-
kova. Tapsoma parngnanērsimmavingmut niakoēriar-
torpa,
28 Niakoalo pōgutamut illimajok tikkiupa, niviarsia-
mullo tunnilugo, niviarsiable anānaminut tunniva.
29 Tamannalo illinniartingita tussaramitsuk, tikkiler-
put timinga illuvermut illijartorpæt.
30 Apostelillo Jesusemut kattilerput, tamakkoningalo
tamainik okautilugo, pinniarnermingniglo ajochertuiner-
mingniglo.
31 Okautiveillo: Kissipta innukangitomut ailaukta,
merngoēserluselo. Tikkitut uttertullo unnungmetta;
nerrijungnangilellonēt agviartaugamik.
32 Umiakotokullo aularput innukangitomut.
33 Allivaktullo innuit tækkoveit, unnuktullo illitari-
væt, akpangerlutiglo kutterorlutik mallikpæt illagēklu-
tik iglugaseksoarnit tamainit, ingiarlugolo tikkipæt.
34 Jesuselo niovok, innugaseksuillo tækkogamigit, il-
lapsugidlarpeit; saukettitut mianerijekangitotitun-īng-
metta. Unnuktunniglo okallugvigilerpeit.
35 Uvloklilermet, illinniartingita tikkipæt, okautivlu-
golo: Tamanna piksakarviksaungimet, uvloklilermello.
36 Aularlit, mattoma erkāt iglugasenginnut niuver-
vinginnullo, kakkojarsiniariartorkovlugit; nerkiksakang-
inamik.
37 Jesusible kioveit, Okautivlugillo: Illipse nerkik-
sanginnik tunnitsivigissigik. Okautivællo: Kakkojarsi-

niariartortuksauvita, kẽnaujet 200 dit akkinginnut, ukkoa nerkiksanginnik?
38 Okautiveille: Kapsinik kakkojakarkise? ullernẽrsijartoritse. Ullernairamikillo, okarput: Tellimanik, mingeriængniglo maggungnik.
39 Ikterkolerpeillo, nerrimãrtutitut ivingnut kunnulingaitunnut.
40 Tunnulerẽkterdlutik tava ikterput ingmigolivlutik 100 dillo 100 dillo 50 gillo 50 gillo.
41 Ukkoa kakkojet tellimet, mingeriæglo magguk tiguveit, killangmullo arlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illinniartiminullo tunnivlugit, mannijerkovlugit tapkonunga mingeriæglo magguk avikpak illunainut.
42 Illunatik tava nerrivut, kagungnẽrlutiglo.
43 Amiakungillo kattilerpeit, amãksuit 12 it tettædlugit, mingeriæglo illanginnik.
44 Nerrilauktullo anguteĩnait 5000 diojut.
45 Illinniartinnelo errinesãlerdlugit umiakotomut ikkiokarkolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, innuit aularterkãrnagit.
46 Innuillo aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiariartorlune.
47 Unnulermello umiakotũt immab kerkanẽput, Jesuselo kissime nunametok.
48 Tækkovorlo, ipunermik sappikasalermetta, annore aggormatsuk. Pigãrviettale sittamangane unnuame tikkilerpeit, immab kãngagut pissuklune.
49 Kãngerniarkordlugit. Immaglo pissugvigingmago, tækkogamitsuk, mittilionasugivæt, nipliadlarlutiglo.
50 Illunatik tækkogamitsuk kakkilãrput. Tuavile okarkattigilerpeit, okautivlugit: Mannigoleritse uvangauvunga, erksinase.
51 Umiakotomullo ikkivok, tapkonunga, kassumivorlo tava, kakkilãrlutiglo tattamminiadlarput angijomik.
52 Kakkojet pitjutigællugit sillatusinersaulaungilet, omættitik mangaidlarmetta.
53 Ikkãrlauramiglo, Genezaremiut nunangennut pivut, nunalilutiglo.

54 Umiakotomillo niungmetta, innuit illitarijarĕrpæt.
55 Akpangilerlutiglo nunenut mattoma erkānetunnut
tamainut, Kannimajut aumittimingne nellajut, pitilerpeit
najuganut tussaumajamingnut.
56 Niuvervingnut, iglugaseksoarnullonĕt, iglugaseng-
nullonĕt itteranget, kannimajeatik illiveit niuvervingnut,
tuksiarvigilugolo, annorānget sinna aktortaukovlugo taip-
konunga. Tapsomingalo aktuijut, illunatik pijungnĕr-
put.

KAPITEL VII.

Innuk nerkib sujuktingitanganik.

FARISÆERILLO, aglangniglo illissimmajut illangit
Jerusalemit pijut tikkipæt.
2 Illinniartingita illangit tækkogamikit kakkojartortut,
ubvarsimmanagit aggatik, idluaringileit.
3 Farisæerit Judillo illunatik nerringilet, aggatik ub-
varsimmatinnagit, angajokamik illusingit attordlugit pi-
veit.
4 Niuvervingmillo tikkitarangamik, nerringilet ubvar-
kāratik. Assingillo unnuktut imaitut illuseriveit, erm-
gutsillo, immertautillo, machaillo, pogutello sāllo sujung-
aitilugit piveit.
5 Farisæerillo aglangniglo illissimajut appersorpæt:
sōg illinniartivit mallingipattigik angajokarmik illusingit,
sōg kakkojartorket aggangnut ubvarsimmangitunnut?
6 Kioveille okautivlugit: Illipse takkormortose, Je-
saiasib okautigitsiaralloarpāse, sorlo aglaksimmangmet:
Innuit ukkoa kāngasinamingnut nertorpānga, omættingi-
tale ungasikpānga.
7 Sullinatik kivgartorpāngale, innuit ajochertusitui-
nangit ajochertuitigigamikit.
8 Gudib perkojangit kemmakpasse, innuit illusekul-
lungit malliklugit pivasse, kattello ermgusiārsuillo kebla-
riksivlugit; unnuktullo imaitut attorpasse.
9 Okautiveillo: Gudib perkojangit attorungnaitsiar-
tipasse, illusekulluse malligomavlugit.
10 Mosese okangmet: Atātangniglo anānangniglo

nalektuksauvotit; atātaminut anānaminullo okarnerluk-
tok, tokkoteksauvok.
11 Ajochertuivosele: Atātaminut anānaminullo okar-
tok: Korban, imaipok: tunnigupko namanersauvok illing-
nut, tamna ajungitullivok.
12 Kingorngane atātaminut anānaminullo ajungitul-
liartitsitailivose;
13 Taimak Gudib okausingit pijariakarungnẽrtipasse
illusekulluse pivlugit, imailiutsainarposelo unnuktunnik.
14 Innuillo tamaita ingminut kaikoveit, okautivlugit:
Tamapse naleksinga omamigissiuglo.
15 Sunalonẽt innub sillatānit illuanut pijut, sujuktingi-
læt; tapsomangelle annijut innuk sujuktipæt.
16 Tussajungnik siutelik tussarle.
17 Innuille kemmakkamigit iglomullo pingmet, illin-
niartingita appersorpæt mattominga adsiujomik.
18 Okautiveillo: Illipsetauk sillatunekangilase? sulle
nellovissiuk? illunatik sillatānit innungmut pijut, sujuk-
tingilæt?
19 Omættānut pinginamik, nætjangnulle pivut, illuse-
rivaktamiktut annititaulerivut, nerkenik tamainik anni-
titsigamik.
20 Okarporlo: Innungmit annijub innuk sujuktipa;
21 Kamanget, innuit omættinginnit erkarsautekulluit
annivut, nulliarẽngnermik asserorsainerlo, assiniarnerlo,
innuarnerlo,
22 Tiglingnerlo, torkoinerlo, nellangainerlo, nippor-
sainerlo, ikligunerlo, ijingmẽnerlo, Gudemik mittautik-
sarnerlo, piujorinerlo, sillainerlo;
23 Tamakkoa illunatik illuanit annivut, innuglo su-
juktipæt.
24 Nikkovilune tava tagvanget aularpok, Tirusiblo
Sidoniblo erkængnut pivok; iglomullo itterlune, innuit
angigutijomangmagit, ijersimmajungnangilarle.
25 Arnab tapsoma pannia annernelik makkojungnar-
tomik tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiganginnullo pāmang-
avigiva;
26 (Grichillo arnangita illangeta Sirofenitsemiub)
tuksiarvigiva, Satanase annititaukovlugo panningminit.

27 Jesusible okautiva: Kittorngaujut kăgungnaikărlit; idluangilak kittorngaujut kakkojanginnik aksărlugit kingminullo egilugit.
28 Kiovlune okautiva: Ahaila Nalegak, taimaikalloarpok, kingmiărsuille nerrimaviub attănetut nerrivut kittorngaujut karngănerlukunginnik.
29 Okautivalo: Okautsit tamanna pivlugo aularit; panningnit Satanase annisimmavok.
30 Iglominut pigame, Satanase annisimmajok kingorarpa, panninelo aumittimine nellajok naipipa.
31 Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aularmigame Galilæab immanget sennianut pivok, iglugaseksuit tellimaujortut erkănut.
32 Tussilărtok okarungnangitorlo, pitipæt tapsomunga, kennuvigivællo aggangminut aktuikovlugo tapsominga.
33 Innuillo akkorngænnit ingminut pitipa, agganelo siutingnut illiveit, keselarmelo, okangalo aktorpa.
34 Killangmullo ărlorpok annersaumilarmelo okautiva: Hefata, imaipok, angmalerit.
35 Siutiglo tagvainak angmarpuk, okangalo okartitauvok, okatsialilarmelo.
36 Innerterpeillo, tamanna okautaukonnago innungnut. Tagva innerteralloarmagit angijomik, anginersamigle akpautigivæt.
37 Tattamminiarluarlutiglo okarput: tamaita idluartipeit: tussilărtut tussartilugit, okarungnangitullo okartipeit.

KAPITEL VIII.

4000 *dit tattamnartomik nerrititauninginnik.*

UVLUNNE tamakkonane innuit nerkiksakangitut unnuktut tagvanemetta, Jesusib illinniartinne ingminut kaikoveit, okautivlugit:
2 Innuit ukkoa illapsugidlarpakka nerkiksakaratik uvlunnik pingasunnik uvamnĕmetta;

3 Esitinagit aulartikupkit perlidlarajarmetta angerar-
lutik apkome. Illangit ungasiktomit pingmetta.
4 Illinniartingita kiovæt: Nakit kakkojaksiniarpita
tamãne innukangitome, ukkoa kãgungnẽrutiksanginnik?
5 Appersorpeillo: Kapsinik kakkojakarkise? Kiovæt:
7 nik.
6 Innugaseksuillo ikterkoveit nunamut. Kakkojello
ukkoa 7 it tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illinniartiminut
tunnivlugit, innungnut ukkoninga mannijerkovlugit; in-
nungnullo tava manniveit.
7 Mingeritseniktauk ikkitunnik pekarivut; tapkoa pi-
vlugit kujaligivok mannijaukogivlugillo.
8 Nerrivut tava, kãgungnẽrlutiglo, amiakullo kattiler-
peit, amãksuit 7 it tættælugit.
9 Nerrilauktullo 4000 diovut; aularkolerpeillo tava.
10 Tuavilune, illinniartine illagivlugit umiakotomut ik-
kivok, Dalmanutablo erkãnganut pivlune.
11 Farisæerillo annilutik appersutekattigigiarlugolo,
õktorlugolo, tækkotitserkojomavællo nellunaikutamik kil-
langmit.
12 Annernermigut annersaumivlune, okarpok: Kingu-
vãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomava-
suk? Ahamarik, okautivapse: Kinguvãngukattigẽt
ukkoa nellunaikutamik tunnitsivioniatsengilet.
13 Tava kemmakpeit, umiakotomullo ama ikkivok,
ikãrdlune uttimut.
14 Kakkojamiglo neksarlutik puigorlaukput, umiako-
tome attausẽnarmik kakkojakarput.
15 Perkoveillo, okarlune: Nalegitse, udsertorluselo,
Farisæerit sẽrnautiksanganik, Herodesiblo sẽrnautik-
sanganik.
16 Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: taimak
pivãtigut, kãkkojamik neksalaunginapta.
17 Jesusiblo tamanna tukkissigamiuk, okautiveit: Sõg
kakkojakanginise siarklerutigivissiuk? sulle tukkissingi-
lase sillatusinaselo? sullelo omættekarkise mangaitun-
nik?
18 Ijekartose tækkonaselo, siutekartose tussaraselo er-
kainaselonẽt ipsomịnga?

19 Kakkojet tellimet avgorapkit innugaseksoarnut 5000 diunnut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættælaukpissigik torkorlugillo? Kiovæt: 12 it.
20 Kakkojello 7 it avgorapkit innugaseksoarnut 4000 dinnut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættælaukpissigik torkorlugillo? Kiovæt: 7 it.
21 Tava okautiveit: Sõgle tukkissingilase?
22 Betsaitamullo pivok: Tautungitok tapsomunga ãpæt, aktortaukovlugo tuksiarvigivæt.
23 Tautungitorlo aggangittigut tiguva, tessiorlugolo iglugaseit avatãnut, ĩjik ketserarlugik, aggangminullo aktorlugo apperiva: Sumik tækkovit?
24 Uidlune, okarpok: Innuit pissuktut tækkovakka, sorlo napartut.
25 Ijik ama aktorivak aggangminut, amalo tækkokomilugo; ãkiktaulerporlo tava, tamaita tautugungnalerdlugit.
26 Angerarkovalo, okarlune: Iglugasengnut itterniarnæk, iglugasengmiuniglonet taimak okautjiniarnæk.
27 Jesuselo aularpok, illinniartinnelo, Zesariab Fillippusib iglugaseksoangita niuvervinginnut. Ingerarlutik illinniartinne apperiveit okarlune: Innuit kinausugivãnga?
28 Kiovæt: Illangita Johanneseõsugivãtit Baptiterijok; illangitale Eliaseõsugivãtit; ama illangita nellautaijullonẽt illanget.
29 Okautiveillo: Illipsele, kinausugivissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristuseovotit.
30 Innerterpeillo unipkangojomanane innungnut.
31 Ajochertulerpeillo: Innub Erninga ãniatitaujariakarpok angijomik, ajektortaujariakarlunelo angajokaijennut ajochertuijoksoarnullo, aglangniglo illissimmajunnut, tokkotaulunelo, uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.
32 Angigunagillo tamattominga okarpok. Petrusiblo ingminut pitipa, innerterlugo taimailerkonnago.
33 Keviardlunele, illinniartinne tækkunãrpeit, Petruselo innerterpa okarlune: Tunnumnut pĩt Satanase; Gudib pingit issumaginginangne, innuit pingit kisseta.
34 Innuit illinniartinnelo kaikoveit ingminut, okauti-

vlugit: Uvamnik malligomajok issumaminik pinniarane,
senningajoliksaminik kappiasutiksaminiglonēt nangmarle,
malliklungalo.
35 Innoserminik ivlersijub, assiojijomārpa; innoser-
minigle assiojijub pivlunga okautsillo tussarnertut pi-
vlugit assiojiniængila.
36 Innub suksarivauk, sillaksoak illunāt piksarsio-
galloaruniuk, tarnine asserortaupet?
37 Ubvalo, sumik innuk tunnijijungnarka, tarnime
sattutiksanganik?
38 Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok tapkonane
assiniartut ajortulliartullo kinguvāngukattigēnne, tamna-
tauk Innub Erninget kangugijomārpa tikkikune atātame
ānanauningane, Engelit heiligit illagællugit.

KAPITEL IX.

Kristusib ānanausijauninganik.

OKAUTIVEILLO: Ahamarik, okautivapse, nængertut
ovane illangita tokko ŏngniængilæt, Gudib nalegauving-
anik pitsartovlune aggertomik tækkokāratik.
2 Uvlut pingasujortut kingorngænne, Jesusib Petruse,
Jakobuselo, Johanneselo ingminut pitipeit, ingmigoli-
lugillo kakkamut kingiktomut majorarkattautipeit,
ānanausilunelo sānginne.
3 Annorāngillo kaumaridlarlutik kakkorsidlarput
apputitut, kakkorsaijut nunametut taimak kakkortigijomik
sapperput.
4 Eliaselo, Moseselo sakkertuk tapkonunga, Jesuselo
okarkattigivæk.
5 Petruse Jesusemut okarpok: Rabbi, (Ajochertuijok)
tamane-ītsainarominarpok, pingasunik igloliolerta, illing-
nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo
attautsemik.
6 Okautsinele kaujimangileit, koaksaramik.
7 Nuvujablo kaijub ullikpeit. Nippelo nuvujamit
tussartaujok, okarlune: Tagga Ernera nægliktara, tamna
nalegeksarivasse.

8 Tagvaĩnarlo, avamingnut tækkoseramik, innuksingi-
let, Jesuse kissiet tækkovæt.
9 Kakkamille attārsaramik, Jesusib innerterpeit, tæk-
kojamingnik okautjerkonnagit kimullonēt, Innub er-
ninga tokkungajunnit makkikārtinnago.
10 Okausek tamanna illumigivæt ingmingnullo apper-
sutivlutik: Kannok tagva tokkungajunnit makkinek?
11 Appersolerpæt okarlutik: Sog aglangnik illissim-
majut okarkæt? Eliase tikkikārtuksauvok.
12 Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase tikkikārtuk-
saugalloarpok, tamaitalo idluarsitilugit; taimaktauk
Innub Erninga angijomik kappiasuktitaujariakarpok
nachogijaulunelo, Sorlo aglaksimmangmet.
13 Okaupapsele: Eliase tikkitsarērpok, issumaming-
nullo pinniarvigilaukpæt, sorlo taimna pivlugo aglaksim-
mangmet.
14 Illinniartinne tikkinamigit, innugaseksuit tækkoveit,
aglangniglo illissimmajut illumaveit appersorniktut taipko-
ninga.
15 Tagvaĩnarlo innuit illunatik tækkogamitsuk kak-
kilādlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.
16 Aglangniglo illissimmajut apperiveit: Kannok
appersornikise taipkoninga?
17 Innugaseksuit illangeta kiovlune okautiva: Ajocher-
tuijok, ernera tamaunga āpara illingnut, annernekartok
okajuitomik.
18 Tigulerangago aulajartidlarpa kappoalidlalerpok,
nerkolārlarmelo tijilerpok. Illinniartittit okarkattigilauk-
pakka annititaukovlugo, ajorpælle.
19 Kiovale okarlune: Tāta ukkoa okpingitut kĩngu-
vāngukattigēt, kannok sivitutigijomik najoriakarpapse?
Kannorlo sivitutigijomik kennuēvigijariakarpapse? Kai-
tsiuk uvamnut.
20 Apællo tapsomunga: Tagvaĩnarlo Annernerub
okajuitub tækkogamiuk, aulajartidlarpa, nunamullo
ochovok aksakārlarmelo kappoalidlalilarmelo.
21 Atātangalo (Jesusib) apperiva: Kānga imailerka?
okarpok: nutaraunerminit.

22 Unnuktunniglo ochotipa ikkomamullo immãnullo,
tokkonasuarlugo. Sappingikuville nãpkigilertigut ikka-
jorlutalo.
23 Jesusible okautiva: Okperungnaruvit. Okpertomut
ajornartokangilak sumik.
24 Tagvaĩnak sorrusib atãtanga niplialerpok kugvior-
nermut okarlunelo: Okperpunga, nægliktok Nalegak,
okpinginimnit piulinga.
25 Jesuse tækkogame, innuit kaijalermetta, annernek
ivsornartok innerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussãngi-
torlo annernek perkovagit, annĩt omanget, kingornga-
gullo itterungnẽrlutit omunga.
26 Niplialerpok tava, aulajartidlarmilãlo annivok.
Innuk tamna tokkojotun-ĩlertok, unnuktullo tokkojok
okautigivæt.
27 Jesusible aggangittigut tiguva, makkitilãlo, mak-
kivorlo tava.
28 Iglomullo pingmet, illinniartingita ingmikorlutik
appersorpæt: Sõg uvagut annititsungnangilavut?
29 Kiovorlo: (Annernerit) taimaitut annititaujung-
nangilet, kissiane tuksiarnermut nerringinermullo.
30 Tagvangello aularamik, Galilæa apkotigivæt,
tamattomingale innuit kaujimakojomangileit.
31 Illinniartinne ajochertorlugit, okautiveit: Innub
Erninga pititaujomãrpok innuit agganginnut, tokkotso-
mãrpællo; tokkotaupello uvluk pingajuængne makkitso-
mãrivok.
32 Okautsille ukkoa tukkissingileit, appersorlugolo
illeragivæt.
33 Kappernaumut pigivok. Iglomelunelo apperiveit:
Sumik okarkattigẽlaukise apkome?
34 Niplingilelle; Ingerarlutik ingmingnut okalaura-
mik, nellitik anginerongmangæt.
35 Ingidlune 12 it kaikoveit, okautivlugit: Illase
sivorliojomajok kingorliojomãrpok, illunatiglo kivgarijo-
mãrpæt.
36 Nutarak tava tiguva, akkorngænnullo pitipa
erkilugolo, okautiveillo.

37 Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne illellio-
rivãnga, uvamniglo illelliortub, kissima illelliungilãnga,
uvamnigle tilliklertok illellioriva.
38 Johanesible okautilerpa okarlune: Ajochertuijok,
angut tækkolaukpavut atterne Satanasinnik annititsijok
malligatalo; mallingimattigullo tamanna pivlugo inner-
terlaukpavut.
39 Jesusele okarpok: Innertereksaringilasse. Tattam-
nartitsijokangilak attimne, okarnerlutigisarlungalo.
40 Uvaptingnik akkerartungitub illagivãtigut.
41 Ermgusiãrsungmigle immalingmik illipsingnik im-
mertitsijok attimne Kristusib pigingmasse, Ahamarik
okautivapse, akkẽngartauniængilak.
42 Uvamnullo okpertut ukkoarãrsuit illangennik
asserortitsijomut idluarnersauvok, serkallitsiviub ujarak-
tanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, ẽgitauvlunelo
immarbingmut.
43 Aggakpille asserorpattit, nakkarkit, illingnut
ajunginersauvok, illakungõrlutit innotsemut itteruvit, mag-
gungnik aggakarnernit, ãniatitsivingmullo ikkommamut
kammitsuitomut ẽgitaunernit;
44 Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkom-
mangello kamminiængilak.
45 Ittikkavittauk asserorpattit, nakkarkit. Illingnut
ajunginersauvok, tussiælutit innotsemut itteruvit, iglugẽ-
nik ittiggakarnernit, ãniatitsivingmullo ikkommamut kam-
mitsuitomut ẽgitaunernit.
46 Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkom-
mangello kamminiænginivok.
47 Ijivittauk asserorpattit, pẽruk ẽgilugolo. Illing-
nut ajunginersauvok, igloinarmik ĩjekarlutit Gudib na-
legauvinganut itteruvit, maggungnik ĩjekarnernit, ãnia-
titsiviub ikkommanganut ẽgitaunernit.
48 Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomang-
ello kamminiænginivok.
49 Illunatik ikkomamut tarretitaujariakarput, tun-
nergutiksello illunatik tarriomut tarretitauvut.
50 Tarriok ajungidlarpok; tarriorle pitsartuẽropet,

sumut tarẽrsiniarpita? Illipsingne tarriokaleritse, ullapirsautekarkattigẽkluselo illipsingnut.

KAPITEL X.

Nulliarẽngniub avititsininganik.

TAGVANGET ama aularivok, Judæab erkãnut pivlune, Jordanib akkiãnut. Innuillo ama innugiartorsõvlutik tikkipæt, illuserivaktametullo ajochertoriveit.
2 Farisæerillo tikkipæt appersorlugo: angutib nulliane avilugo idluarmangæt; tamattomungalo õktorpæt.
3 Kiovlunele okautiveit: Mosesib kannok perkovãse?
4 Okautivæt: Mosese agvialaungilak, aglait avitsitikset aglaklugit, avilugolo (arnak).
5 Jesusib kioveit okautivlugillo: Omættipse mangainingit pivlugit, perkojamik taimaitomik aglalaukpok illipsingnut.
6 Pingortitelle pigiarningennit Gudib angut attausek arnalo attausek pingortipak.
7 Tamanna pivlugo angutib atãtane anãnanelo kemmangniarpak nullianelo ungagilugo,
8 Taipkoalo magguk uvinigik attausiksauvuk. Tamanna pivlugo maggojungnẽrlutik uvinigik, attausiksauvugle.
9 Gudib kattititæk, innub avititeksaringilak.
10 Iglome amalo illinniartingita mattominga apperingmatsuk;
11 Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, tapsoma nulliarẽngnek asserorpa tapsomunga.
12 Nulliablo uine kemmakkuniuk assianiglo uiniklune, nulliangõnine asseroriva.
13 Nutakket ãpeit tapsomunga, pattiktaukovlugit. Nutakkennigle atsijut illinniartingita suadlarpeit.
14 Tamannale Jesusib tækkogamiuk idluaringila, okautivlugillo: Nutakket uvamnut pilit, innerterasigiglo; tapkoa Gudib Nalegauvinga pigingmatsuk.
15 Ahamarik, okaupapse: Nutakkettut Gudib nalegauvinganik pingitok, itterniængilak.

16 Erkilugillo, aggangminut pattikpeit, saimartilugillo.
17 Annilaungmello apkosinermut, innub ingiarsijub sẽrkortorvigællugo apperiva: Ajungitotit Ajochertuijok, Sumik pinniartuksauvĩk kingormgusijomavlunga innotsemik nungusuitomik?
18 Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga? ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak.
19 Perkojet kaujimagalloarpattit: Arnarniartuksaungitotit. Innuarniartuksaungitotit. Tiglingniartuksaungitotit. Kigliluktomik okautigijakartuksaungitotit. Akkillẽnerlungniartuksaungitotit. Atãtello anãnello nalekik.
20 Kiovale okautivlugolo: Ajochertuijok tamaita tamakkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.
21 Jesuselo tækkusarpa, nægligilugolo okautiva: Attausek sulle pigingilet. Perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aklujunnullo pilliutigilugit, tagva killangme perkutiksariksiniarpotit; kailerillo malliklunga, okumaitiksarniglo illingnut pĩt.
22 Tamannale okausek tussaramiuk annulerpok kiksarlarmelo kemmakpa; perkutekarame unnuktunnik.
23 Jesusele keviarlune, illinniartinne okautiveit: Akluitut killaub nalegauvinganut pilutik sappernakasakpok.
24 Okausingille tamakkoa illinniartingita kakkilãrutigiveit. Jesusib ama kioveit, okautivlugillo: Nægliktakka kittorngakka, Gudib nalegauvinganut itteriak ajornarpak perkutimingnik tettekartunnut.
25 Ajornanginersauvok Kamele, merkutib ijingagut pilune akluitomit Gudib nalegauvinganut itterniartomit.
26 Kakkilãrnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: Kiname pilloridlarungnarniarka?
27 Jesusible tækkusarlugit, okautiveit: Innungnut ajornarpok Gudemulle ajornangilak; Gudemut tamaita ajornangilet.
28 Tagva Petrusib okautiva: Ahãk, tamaita kemmalaukpavut mallilarpillo.
29 Jesuse kiovok okarlunelo: Ahamarik, okaupapse: Innub iglune kemmakuniuk, kattangutinnelonẽt, atãtanelonẽt, anãnanelonẽt, nullianelonẽt, kittorngænnelonẽt, pe-

rorsēvinnelonēt, uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit;
30 Mattomanelune 100 ertortunnik piniarivok iglunnik, kattangutinniglo, anānenniglo, kittorngænniglo, perorsēvingniglo, mane omigijaunermine, sillaksoarmelo pijomārtome innotsemik nungusuitomik.
31 Unnuktulle sivorlit kingorliotsomārput, unnuktullo kingorlīt sivorliotsomārput.
32 Apkomepulle, Jerusalemut majorariardlutik; Jesuselo sivorlerivæt, kakkilādlarpulle, erksivlutiglo mallikpæt. Jesusiblo ama ingminut tapkoa 12 it pitipeit, okautivlugillo, pijauniarnerminik.
33 Ahāk, takpaunga Jerusalemut aivogut, Innublo erninga pititaujomārpok ajochertuijoksoarnut aglangniglo illissimmajunnut; tapkoa tokkoteksautitsomārpæt, nellojunnullo unertojutigijomārpæt.
34 Taipkoa mittautigijomārpæt issakalugolo, ketserarlugolo, tokkotsomārpæt, uvluglo pingajuængne makkitsomārivok.
35 Jakobusiblo, Johanesiblo, Zebedæusib ernikita tikkipæk, okarlutik: Ajochertuijok, pijomavoguk, pinniarviojomavlunnuk illingnut, kēnuarijaptingnik.
36 Apperivak: Uvamnut sumik pinniarviojomavitik?
37 Kiovæk: Perkogittiguk, attausek tallerpikpit tungāne, aipangalo saumikpit tungāne iksivakolunnuk, nalegauvingne.
38 Jesusible okautivak: Tuksiartatik nellovatik Ermgusiarsub immanga immigeksara, imerungnarpittiko, baptitauniksaralo baptitauniksarigalloarpittiko?
39 Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk. Jesusible okautivak: Ermgusiarsub immanga immigeksara immerniaralloarpattik, baptitauniksamnullo baptitaujuksaugalloarpotik;
40 Tallerpingmale tungāne, saumingmalonēt tungāne iksivajomanek uvamut perkojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujulle kissimik iksivajomārput.
41 Illinniartut 10 it tamanna tussaramitsuk, annujutigilerpakit Jakobuse Johanneselo.
42 Jesusible kaikoveit, okautivlugillo: Kaujimavose

Nunab attanningit attanniotingmetta, attannionersangillo
pitsartunekangmetta.
43 Illipsele taimailerniarase, angneromajok kivgek-
sauvok illipsingnut.
44 Illasselo attanniojomajok, kivgeksauvok illunap-
singnut.
45 Innublo Erninga tikkinginivok, kivgartortaujoma-
vlune; kivgartoriartorporle, innotsiminiglo tunnijilune
unnuktut akkilikserotiksanginnut.
46 Jerichomut pivut. Jerichomillo anningmet, nang-
minek illinniartingillo innugiartoksuillo; Tautungitok ap-
kotāne iksivajok, kennuvlunelo, Bartimeusemik attelik,
Timeusib erninga.
47 Jesuse Nazaremiok tussaramiuk, niplialerpok
okarlunelo: Jesuse Davidib Erninga, nāpkiginga!
48 Unnuktullo innerterpæt nipangerkovlugo. Nip-
lialualerporle: Davidib erninga nāpkiginga!
49 Jesuselo nokkardlune, kaikojaukova. Tautungi-
torlo tava kaikovæt, okautivlugolo: Nikkovilutit man-
nigolerit, kaikungmattit.
50 Annorane ẽgipa, nikkovilarmelo Jesusemut pivok.
51 Jesusiblo apperiva: Sumik pijomavit uvamnit?
Tautungitub kiova: Rabbi (Ajochertuijok) tautulero-
mavlunga.
52 Jesusib okautiva: Aularit okpernivit ikkajorpā-
tit. Tagvainarlo tautulerpok, mallikpalo apkome.

KAPITEL XI.

*Kristusib siutekõktojub kãnganedlune Jerusalemut aining-
anik.*

JERUSALEMUT kaglileramik, Betfagemut Betania-
mullo orksuktaliub kakkab sennianut, Jesusib illin-
niartingne magguk tillivak.
2 Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut, nelliptingne-
tunnut, ittituaruptik nochak pittuksimmajok nennilãrpa-
tik kãnganut sulle innungmik ingitokalaungitok. Pit-
tudsãrlugo tamaungalo kaitikko.

3 Imăglo apperijauguptik: Sog imailivitiko? imăk
kiogitik: Nalekab attoromangmago. Tava tamaunga
perkolărpa.
4 Aularpuk, nocharlo nennivæk pittuksimmajok itter-
viub senniet sillatāne, apkoserngub aviktarviane. Pittūd-
sārpæglo.
5 Tagvanetut illangita okautivakit: Sog nochak pit-
tūdsārpitiko?
6 Okautiveille, Jesusemut perkojaunermingnik; in-
nertingilakillo tava.
7 Nochak tamna āpæk Jesusemut, annoratiglo kem-
merloanut illivlugik kānganut tava ingipok.
8 Unnuktut annoratik issivilerpeit apkotiginiartang-
anut. Illangittauk kessertutinnik nappartunnit kippi-
tsivlutik apkotiginiartanganut katteraivut.
9 Sivorlillo, malliktingillo kagudlalerlutik okarput:
Hosiana! Nalekab attingane tikkitok nakorijaule!
10 Atātapta Davidib nalegauninga nakorijaule! Nale-
kab attingane tikkitok, Hosiana kotsingnerme!
11 Nalegarlo Jerusalemut itterpok, kattimavingmullo;
taimaitalo kemmergolerpeit, unnulermello annivok Be-
taniamut, 12 it illagællugit.
12 Uvlub aipangane, Betaniamit annigamik, kālerpok.
13 Napartorlo Feigeliksak allivasiktomit merkolik
tækkogamiuk; nellipsarpa paungakangimangæt. Tik-
kinamiugle, merkutuinarnik tækkovok, paungakaler-
vinga sulle nelliutingimet.
14 Jesusiblo okautiva: Mattoma kingorngagut illing-
nit paungartortokarniarungnĕrle issokangitomut. Illin-
niartingita tamanna tussarpæt.
15 Jerusalemullo pigamik; Jesuse kattimmavingmut
itterpok, pissinniartullo, niuverniartullo, kattimaving-
mĕtut annitilerpeit; kĕnaujenniglo tauksĕjut sāngit,
tingmitsengnniglo niorvgotiggit iksivautangit ochotidlar-
peit.
16 Kattimavikullo perkutinnik akkigartokarkojingilak.
17 Ajochertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilăk:
Igluga taijeksauvok tuksiarvingmik innungnut illunainut?
illipsele innuarviotilaukpasse.

18 Aglangnik illissimmajut ajochertuijoksuillo taman-
na tussaumaleramitsuk; issumajalerput tokkotsomavlugo.
Erksigilãlle, innuit illunatik ajochertutingit tattamminia-
ringmattigik.
19 Unnungmello iglugaseksoarnit annivok.
20 Kaungmello napartok imna Feigeliksak senner,
koleramitsuk, panertok tækkovæt, amãnganut aglæt.
21 Petrusiblo erkaumagamiuk Jesusib okausinga,
okautivalo: Rabbi, (Ajochertuijok) ahãk napartok Fei-
geliksak okautelulauktet, pannersãrnerpok.
22 Jesusib kiovlune, okautiveit: Gudemut okperne-
karitse.
23 Ahamarik, okautivapse, kakkamut omunga okar-
tokarpet: Kangattarit, immanullo kattagit, omættimi-
nelo innertuinane okperlunele okautsime nellautsilar-
ninganik, tagva okausingit malliklugit tunnitsivioler-
pok.
24 Taimak pivlugo okautivapse: Tamainik tuksiar-
nipsingne kennuarijapsingnik, okpertuinaritse, tunni-
tsivioniarapse tamakkoninga, taimak pilãrpasse.
25 Nængerluse tuksiarupse, assipsingnut passitiksase,
issumagijungnẽrsigik, Atãtapse killangmẽtub issumagi-
jungnẽrniariveit tammarnise.
26 Assipsele tammarningit issumagijungnaingikupsi-
gik Atãtapsetauk issumagijungnẽrnianginiveit tammar-
nise.
27 Jerusalemullo ama utterivut. Kattimavingmullo
tikkingmet, ajochertuijoksuit aglangniglo illissimmajut
innuillo angajokangita tikkipæt,
28 Appersorlællo: Kimut perkojauvit imailiorlutit?
Kialonẽt pitsartujomik mattominga tunnitsivigivãtit
imailiorkovlutit?
29 Jesusible kiovlune, okautiveit: Apperijomavap-
setauk okautsemut attautsemut; kiogissinga, taimak
okautijomavapsetauk, kimit pitsartunekarama imailior-
lunga.
30 Johannesib Baptisitinga killangmit piva, innung-
nillonẽt? kiogissinga.
31 Issumertuivullo ingmingne, okarlutiglo: Killang-

mit pijok okautigiguptigo, okautinajarpātigut: Sog, ok-
perilaungipissiuk?
32 Innungnille pijok okautigiguptigo, innuit erksigi-
vavut. Johannese innuit illunatik nellautaijokasuging-
matsuk.
33 Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit pingmangæt
nellovavut. Jesusiblo kiovlune okautiveit. Tamanna
pivlugo okautingilapsetauk kimit pitsartunekarnimnik
imailiorlunga.

KAPITEL XII.

Adsiujomik Perorsēvingmik Weineliksamik.

ADSIUJUNNIK okarvigilerpeit: Angut perorsēvillior-
pok Weineliksennik illijilune, avatalo avaluliodlarlugo,
paungello iptējartauviksangennik sennalaurivok, nuvugu-
seksoaliorivorlo, perorsēviksiortunnullo pimmajaukova
nunablo assianut aularpok.
2 Paungello innilerviet nelliutingmet kivgame illanget
tilliva perorsēviksiortunnut, perorsēviub paunganginnik
pijartorkolugo.
3 Tapkoale tiguvæt, annaudlarlugolo neksartinagolo
aulartipæt.
4 Ama kivgab assia tilligiva taipkonunga; tamna
ujakkennut millorpæt, niakoa killidlarlugo, mittautigi-
vlugolo aulartipæt.
5 Ama kivgab assia tilligiva; tamnale tokkopæt:
assingillo unnuktut, illangit issakaveit, illangillo tokko-
lugit.
6 Sulle ernetuakarpok, nægligijaminik; tamna king-
orliotilerlugo tilligiva taipkonunga, okarlune: Ernera il-
leraginiarpæt.
7 Weinemigle perorsēviksiortut ingmingnut okarput:
Tagva kingormgujijuksak; atte tokkolaumilavut, king-
ormgujeksangit uvagut pigilerlugit.
8 Tigulugo tokkopæt, perorsēviublo sillatānut ēgi-
lugo.
9 Perorsēviub angajokanga, kannok tagva pijomārka?

tikkitsomărpok, perorseviksiortullo ukkoa tokkolugit, perorsĕviglo assinginnut pimmajaukojomărpa.
10 Aglait ukkoa attualaungilase: Ujarak, iglolior-
tut egitanget, tamna iglub terrekoa ujaraulernertok?
11 Tagva Nalekab pinniarninga, tattamnadlarporlo
ijiptingnut.
12 Tigunasualerpællo, (innuille erksigiveit) mallugi-
gamitsuk mattomunga adsiujomut okautigingmagit; kem-
maklugolo, tava aularput.
13 Farisæerillo Herodesib kivgangita illangit tilli-
veit tapsomunga, okausinginnut uiverijomavlugo.
14 Tapkoa tikkinamitsuk, apperivæt: Ajochertuijok,
okpernartŏjotit kaujimavaptigit, innuillo sivŏragingilettit,
Gudemullo apkotiksamik ajochertuitsiarpotit. Attan-
niviksoak tunnitsivigilugo Zinsinik idluarka idluangilar-
lonĕt? tunnijijuksauvita tunnijijuksaungipitalonĕt?
15 Takkormorningille tukkissiveit, okautiveillo: Sŏg
ŏktorpissinga? kĕnaujak kaitsiuk tækkolago.
16 Kĕnaujarlo kaipæt. Appersorpeit: Kia adsinga,
kialo aglangit kollăne? kiovæt: Attanniviksub.
17 Jesusib tava okautiveit: Attanniviksoarmut tunnis-
siuk, attanniviksub piksanga, Gudemullo, Gudib pik-
sanga. Tattamminiarivællo tagva.
18 Saduzæerit tikkipæt, makkiviksakangitomik okar-
tut; apperivællo okarlutik:
19 Ajochertuijok, Mosesib aglagvigivătigut: Angutib
angajoa tokkopet, nulle kittorngakangitok kemmakpago,
nullia tava nukkanget nulliarijeksariva, angajune king-
uvăksarsilugo.
20 Tagva nukkarĕkalauktok 7 nik, angajuklek nul-
lianilauktok; kittornginane tokkovok.
21 Tugliet nulliarilermigamiuk, tamnatauk tokkogi-
vok kittorngiminane. Taimaktauk pingajueta pigiva.
22 Tapkoa 7 it illunatik nulliarivæt (kingorlerĕklutik)
kittornginekaratik. Illunatik kingorngættigut arnaktauk
tokkogivok.
23 Makkivingmele makkikunik taipkoa 7 it nellieta
nullianiktarijomărpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

24 Jesusib kiovlune okautiveit: Taimaingilăk? tammarpose aglait nellogapsigik, Gudib ajugakangininga-lonĕt.
25 Tokkungajunnit makkikunik, nullianingniængilet uiningniængilello, Engelititulle killangmĕtutitut ītsomăramik.
26 Tokkungajunnik makkitsomărtunnik, Mosesib aglanginnik attuarsilaungilase? napartut senianne Gudib okautilaungmago: Abrahab Gudigivănga, Isaablo Gudigivănga, Jakoblo Gudigivănga.
27 Gude tokkungajut Gudigingilæt, innojulle Gudigivæt. Taimak pivlugo tammarpose angijomik.
28 Aglangnik illissimmajut illangeta tikkipa, ingmingnut appersortilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojennit tamainit nelliet anginerova?
29 Jesusib kiova: Perkojennit tamainit anginerojok imaipok: Ahăk, Israel, Nalegak Gudivut Gudetŏvok.
30 Gudingnik Nalegarnik nægliktuksauvotit omœttingnut tamănut, tarningnullo tamănut, issumangnullo tamainut, pitsartunernullo tamainut. Tamna pijariakarnerŏjok perkojennit tamainit.
31 Aipangalo tapsotunak-īpok: Innukattingnik illiktut nægliktuksauvotit. Assianik anginerŏjomik perkojakangilak ukkungnanget.
32 Aglangnik illissimmajub okautiva: Ajochertuijok, ahamarik miksekartomik okarpotit, Gude attausiŏngmet, tapsoma assianik Gudekangimet.
33 Tamna nægligilugo omamut tamănut, issumænnullo tamainnut, tarnimullo tamănut pitsartunernullo tamainnut, innukattinelo ingmitut nægligilugo, tagva ajunginersauvok tunnergutiksennit ikkoalajeksennillo tamainnit.
34 Sillatŏjomigle kiolaungmet, Jesusib tussaramiuk, okautiva: Gudib nalegauvinganut kannilerpotit. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.
35 Jesuselo okarpok, kattimavingme ajochertuivlune, apperiveit: Sŏg aglangnik illissimmajut, Kristuse Davidib ernerijanga okautigivatsuk?

36 Davide nangminek okarame, Annernerkut ajungi-
nerkut: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma
tungãnut ingitit, omigijingnik illijerkãrtinanga ittikavit
ikovranganut.
37 Nalekaminik Davidib taigamiuk; kannok emeri-
vauk? innugaseksuillo tussarneridlarpæt.
38 Ajochertorpeillo okautivlugit: Aglangnik illis-
simmajunnik udsertoritse, annorannik angijortannik
attoromajut, niuvervingmelo sallutitaujomavut.
39 Illinniarvingmelo nerrimavingmelo issukliojoma-
vlutik iksivajomavut.
40 Uigarnerit pingit nungupeit takkijunniglo tuk-
siarutinnik tuksiarutsomavlugit okarput: Tamanna pi-
vlugo taipkoa pitlartaunersaujomãrput.
41 Jesuselo ingipok Gudib iklervinget akkianut,
innuit tækkunãrlugit, kẽnaujennik illijijut Gudib ikler-
vinganut. Unnuktullo akluitut unnuktunnik illijivut.
42 Uigarnerlo aklujok tikkipoktauk kẽnaujarsungnik
maggungnik illijingmijok tapkoa hellertut ipuk.
43 Illinniartinnelo kaikovlugit, okautiveit: Ahamarik
okaupapse; Uigarnek una aklujok Gudib iklerving-
anut unnunersennik illijilaukpok, illijilauktunnit tamain-
nit.
44 Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitaming-
nik illijilaukput; unale aklujok perkutituaminik illijivok,
innogutiksaminik tamainnik.

KAPITEL XIII.

Kattimavik asserortaujomãrtok sivorngagut okautauninganik.

JESUSE kattimavingmit anningmet, illinniartingita
illangeta okautiva: Ajochertuijok, tækkulaurit, ujakket
tamakkoa kannok sennamajut?
2 Jesusiblo kiovlune okautiva: Tamakkoa tamaita
sennamajoksuit tækkogalloarpigit? Ujakket ukkoa il-
lunatik serkomitaujomãrput, kallerẽktokarungnẽrlutiglo.
3 Orksuktalingme kakkame iksivangmet, kattimaviub

akkiane, Petrusib, Jakobusiblo, Johannesiblo, Andreasiblo kissimiõvlutik appersorpæt:

4 Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomãrkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomãrpa, tamakkoa illunatik nellautsilerpetta?

5 Jesusib kioveit, okalerlune: Kammatitse uiverijaukonnase.

6 Unnuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseõvunga, unnuktullo tammartiniarpeit.

7 Unnatadlartunnik unnatadlartut nippersoanginniglonẽt tussarupse, erksiniarase, taimailiortokartuksaungmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8 Innukattigẽt innukattigẽnnut assimingnut sorsugomãrput, attannionerlo attannionermut asiminut. Nunet sunatuinarne sajukpilugomãrput, kãngnartoksoarmiglo erksinartomiglo pijokaromãrpok. Tamedsa kappianartub pigiarniksanga.

9 Illipsele nangminipsingnik udsertoritse. Erkartuivingmingnut illinniarvingmingnullo pititsomãrpâse; issakajaujariakarpose, attanniojunnullo attannivaksoarnullo ãtaujariakarpose, uvanga pivlunga, nellojungnẽrutiksangennut.

10 Sivorngagut okautsit tussarnertut okautaujuksauvut innukattigẽnnut tamainut.

11 Aularutikpassele unnertojutigiluselo, sivorãniarase, sumiglonẽt okausiksakarniarmangapse, issumaksarsimmaniaraselo sivorngane, Stundeme mattomane tunnergusiase okauserissigik. Illipse okanginapse, Annernerle ajunginek.

12 Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomãrpa, atãtablo ernine, kittorngangitalo angajokakik akkerartoromãrpeit tokkokovlugillo.

13 Innuillo illunatik omigidlaromãrpâse, attera pivlugo. Issuanulle sokkosijuitok (okperlune) piulijaujomãrpok.

14 Nungutsineruble makkojungnarninga tækkogupsiuk, okautigijaumajok nellautaijomut Danielemut, innigijeksaringitaminetok, (tamattominga attuarsijub kam-

magilerligit!) taimaipet Judeametok kemmalerle kakkennut.
15 Iglublo kanganetok, akkarniarane iglomut, itterniaranelo iglominit sumik aikleromavlune.
16 Perorsēvingmetorlo, utterniarane annoranne pijartorlugit.
17 Kappianamēgle singaijut amāmaktitsijullo tamanna nelliutikpet.
18 Tuksiaritsele kemmaviksase okkiome pilerkonnago.
19 Uvlune taipkonanne kappianartokarniarpok nellekangitomik, sillab pigiarninganit, taimanget Gudib innuit pingortilaungmagit, tamanna tikkilugo, kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.
20 Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniængippagit, innuk attauserlonēt piulijaunajangilak, Annerimajulle pivlugit, tapsoma annerilauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkiglijaujomārput.
21 Uvlut taipkoa nelliutikpetta okautsaugupse: Ahāk, Kristuse tagvanēpok, ikkanelonēt; tamanna okperiniarassiuk.
22 Kristuseovlutik okartut, nellautainerluktut sæglojut sakkeromārput nellunaikutaksoarniglo tattamnartunnik pilutik, annerimajut aglæt tammartiniarlugit, tammartitaujungnarpetta.
23 Illipsele kammatsiaritse. Ahāk, makkoninga tamainik okautivapse nelliutekārtinnagit.
24 Uvlut taipkoa kappianartut kingorngættigut, sekkinnek takkerlo kaumajungnēromārpuk.
25 Uvloritsello kattegomārput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomārput.
26 Innublo Erninga tava tækkojomārpæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlarlune ānanaudlartok.
27 Engelinelo tillijomārpeit, annerijangillo kattitilugit annorennit sittamanit, nunab issuanit, killaub issuanut.
28 Napartomit Feigeliksamit adsiujomik illinniaritse. Akkerungit iptekalerangetta, sigilerangettalo aujajaraklilermet kaujimavose.

29 Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset tækkogupsigik; kaujimaniaritse kaglilermet.

30 Ahamarik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtinnagit.

31 Killaglo nunnalo nungutsomãrpuk; okausikkale nungutsomãngilet.

32 Uvlormigle taipsominga, Stundemiglonet taipsominga kaujimajokangilak, Engelillonẽt killangmetut, Ernerublonẽt, Atãtable kissime nellungila.

33 Kammatitse, pigãritse tuksiarluselo; kakkugo nelliutinajarmangæt nellogapsiuk.

34 Sorlo angutitut iglominik kemmaijotut nunab assianut aulardlune, kivgennelo angajokãngortilugit, illunaita tunnitsivigiveit sullijeksanginnik, itterviublo udsertortinga perkova, pigãrkovlugo.

35 Taimak pivlugo pigãritse, iglub angajokanget tikkilervia nellogapsiuk, unnukullonẽt, unnuak ketterarpellonẽt, angutaunek niplilerpellonẽt, uvlakullonẽt.

36 Tuavitomut tikkitaukonnase, sinniktilluse opingartaukonnase.

37 Illipsingnulle okarama, tamainut okarpunga: Pigãritse.

KAPITEL XIV.

Kristusib pititauninganik.

UVLUK magguk kingorngængne anniviksiorviolerpok, kakkojenniglo sẽrnakangitunnik nerriJutik nelliutingmet. Ajochertuijoksuit aglangniglo illissimmajut nipporsavlugo tigunasuarpæt tokkotsomavlugo.

2 Okarpulle: Anniviksiorviotillugo pinago, innuit pikabladlarkonnagit.

3 Betaniamemet Simonib kallakadlartub iglungane, nerrimavingme iksivatillugo, tagva arnak tikkipok, publaujalijardlune tippigiktomik immalingmik piviarnartovaksoarmik, publaujarlo serkomipa, immangalo niakoanut koviva.

4 Tagvanetut illangit annulerput okarlutik: Mingoarutiksak tamna sõg kovijauva?
5 Immek tamna pissiangogune akkekarajalauktok unnunersennik kẽnaujennit 300 dinnit, aklujunnullo tunnergutiksennik. Okarnerlutigivællo.
6 Jesusele okarpok: (Arnak) una ullapinasiuk; sõg kiksartipissiuk? ajungitomik pivãnga.
7 Aklujunnik illakatsainarpose, ajungitulliarvigijomagupsigiglo pituinariakarpose; uvangale najortigitsainarniængilapsinga.
8 Ajugaringitaminik pivok; sivorngagut timiga mingoarpa illijartortauviksamnut.
9 Ahamarik, okautivapse: Tamakkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillaksoarmiunnut tamainnut, okartokaromãrivok, tapsoma pinniarninganik uvamnut, erkaumajauniksanganik.
10 Judase Ischariote, 12 it illanget, ajochertuijoksoarnut aivok tapkonunga pititsomavlugo.
11 Tamanna tussaramitsuk, kuviasulerput, kẽnaujenniglo tunnitsivigijomavlugo okarput. Taipkonungalo pitinasualerpa.
12 Kakkojet sẽrnakangitut uvlungita sivorlingane, anniviksiorutiksak saugãrsuk tokkoniaramitsuk, illiniartingita apperivæt: Nane ãkiksoijartorkovittigut anniviksiorutiksamik saugãrsungmik, nerriniartarnik?
13 Illinniartingne magguk tillivak, okautivlugiglo: Iglugaseksoarnut aileritik, innuk (angut) pãrlãrpattik immektartok, tamna malliktiko.
14 Itterviet, iglub innuanut okaritik: Ajochertuijub okautsaukovãtit: Iglo nauk, nerriviksara anniviksiorutiksamik saugãrsungmik illinniartikka illagællugit?
15 Iglomiglo angijomik, tuapaksimmajomik idluarsimmajomiglo unnertotilãrpãtik; tagvane piksaptingnik ãkiksoigitik.
16 Illinniartuglo aivuk, iglugaseksoarnut pilutiglo, sorlo okautilaungmagik naipipæk, anniviksiorutiksarlo saugãrsuk ãkiksorpæk.
17 Unnulermello 12 it illagilugit tikkipok.
18 Nerrimavingmelo iksivagamik nerrilutiglo, Jesuse

okarpok: Ahamarik okaupapse, illapse illangeta nerre-
kattima pititsomărpănga.
19 Kiksalerdlutiglo apperivæt nellekardlutik: Uvang-
auniarpīk? assialo: Uvangauniarpīk?
20 Kioveit okarlune: 12 it illangeta, pŏgutamut mit-
suksekattima.
21 Innub Erninga ainiaralloarpok, sorlo tapsominga
aglaksimangmet: Innugle tamna kappianamĕk, innub
erninganik pititsijok. Innungmut tapsomunga idluarner-
sauvok erniangŏngikune.
22 Nerrivlutik, kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune
avgorpa, tapkonungalo tunniva okarlune: Tigulugo ner-
risiuk; tagva timiga.
23 Ermgusiărsuglo tigugiva, kujalivlune, tapkonunga
tamna tunniva; illunatiglo tapsomanget immerput.
24 Okautiveillo: Tagva auga, testamentităb aunga,
tamna unnuktunnut kovijok.
25 Ahamarik okaupapse, mattoma kingorngagut im-
merniarungnĕrpunga napartub weineliksab iptinganik,
uvlok taimna nelliutikărtinnago,nutautillugo immilerupko
Gudib nalegauvingane.
26 Nakudlartomik tuksiarutsit năgamikit, annivut ork-
suktalingmut kakkamut.
27 Jesusiblo okautiveit: Unnuame tamattomane ta-
mapse sinnaungasautigilarpapsinga. Aglaksimmangmet:
Mianersijok unnatadlarniarpara, saukello siamartidlar-
niarput.
28 Makkikumale, sivonapsingne Galilæamut aijoma-
vunga.
29 Petrusible okautiva: Illunamasiatik koaksăngau-
tigikpattit, koaksarniængilanga.
30 Jesusiblo okautiva: Ahamarik, okaupagit, unuame
tamattomane angutaunek niplerkărtinnago maggoertor-
lune, missiarutigilărparma pingasuĕrtorlutit.
31 Okarivok ama: Illa, tokkokattigigupkillonĕt, mis-
siarutigijomangilagit. Taimaktauk illunatik okarivut.
32 Igluksoarmullo avalluliorsimmajomut pivut, Geth-
semanemik attelingmut. Illinniartinnelo okautiveit:
Tamaunga ingititse, tuksiariartortillunga.

33 Petruse, Jakobuselo, Johanneselo illagiveit, saju-
dlalerlune kappiaktoadlarpok,
34 Okautiveillo: Tarniga kiksarpok tokkomut; tag-
vanetitse pigãrluse.
35 Averngoalerdlune nunamut pamakterpok tuksiar-
larmelo, ajornangipet nelliutok tamanna kãngerkovlugo.
36 Okarlunelo: Abba, Atãtãk, ajugakanginavit, erm-
gusiarsuk una pẽruk uvamnit; pijomajaraungitorle, pi-
jomajet pile.
37 Sinniktut tikkinamigit, Petruse okautiva: Simon
sinnikpit? Stundemik attautsemiglonẽt pigãrkattigijung-
nangilarma?
38 Pigãrluselo tuksiaritse õktorlungnartomut pekon-
nase. Annernek pijomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.
39 Ama tuksiariartorpok, okautsit taipkoa attormilu-
git.
40 Ama uttermigame, sinniktut tikkiniveit; (ijingit
okumaimetta uerngarnermut) kigusitiglo tapsomunga
nellovlugit.
41 Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit: Manna
sinnikluselo merngoẽrseromavise? Namaksivok tagva,
Stunde tikkisimmavok. Ahãk, Innub Erninga pititau-
lãrpok ajortulliartut agganginnut.
42 Makkititse aularta; ahãk, uvamnik pititsiniartok
kaglivok.
43 Sulle taimak okartillugo, Judase, 12 it illanget,
tikkilerpok innugiartoksuit illagællugit, saviksoalijardlu-
tik ajaupialijarlarmiglo, ajochertuijoksoarnit aglangniglo
illissimmajunnit, innuillo angajokanginnit pijut.
44 Pititsiniartublo nellunaikutamik tunnitsivigilauk-
peit, okarlunelo: Kunnilãrtara taimnauvok, tigusiuk
aulartaililugolo.
45 Tikkiname kannilersarpa okarlune: Rabbi, Rabbi;
kunniklugolo.
46 Aktolerpælle tava, tigulælo.
47 Illangettale sennianetut, saviksoane amuva, ajo-
chertuijoksublo kivganga ullimavlugo siutẽrpa.
48 Jesusiblo kiovlune, okautiveit: Sorlo innuartomut

annivose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo, tigujoma-
vlunga.
49 Uvlut tamaita najortigilaukpapse kattimavingme
ajochertuivlungalo, aktulaungilapsinga. Nellautaijulle
aglangit nellautsekovlugit.
50 Illinniartingitalo illunatik kemmakpæt kemmavlu-
tiglo.
51 Innuosuktublo mallikpa, sãtomik annorãmık uvi-
nerugub innuosuktullo tamna tiguvæt.
52 Uvinerunele ipperarpa, annorẽrdlunelo kemmãvok
taipkonanget.
53 Jesuselo ajochertuijoksoarmut pitipæt, tagvunga
ajochertuijoksuit, angajokaijello aglangnik illisimmajut
illunatik kattimavut.
54 Petrusible kinguvasiktomit mallikpa, ajochertui-
joksub igloksoanganut pilune; tagvanelo kivget iksiva-
kattigællugit, ikkomamullo kitjakejarlune.
55 Ajochertuijoksuille kiglissiniarviublo angajokangit
illunatik passitiksarsiorput Jesuse pivlugo, tokkotsoma-
vlugo, nachvãngilello.
56 Unnuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik, okau-
singille adsigẽngilet.
57 Illangillo sæglolutik passiklertut sakkerput, okar-
lutik:
58 Tussalaukpavut, okangmet: Tempele aggangnut
sennamajok, asserortitsomavara, uvlunelo pingasune as-
sianik sennalunga aggangnut sennamangitomik.
59 Sulle okausingit adsigẽngilet.
60 Ajochertuijoksoarlo akkorngannit nikkovipok, Je-
suse apperiva, okarlune: Kiungilatit tamakkonunga
ukkoa passiklerninginnut?
61 Nipleranele, kiungilarlo. Ajochertuijoksub ama
apperiva, okautivlugo: Kristuseovit nakorinadlartub er-
ninga?
62 Jesusele okarpok: Uvangaujunga. Innublo Er-
ninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartujub (Gudib)
tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.
63 Tava ajochertuijoksub annorane alliktorpeit, okar-
lune: Kigligiutsijekariakarungnẽrpogut.

64 Gudemik okarnerlutekarninga tussarpasse; kan-
nok issumavise? Tapkoale illunatik erkartorpæt, tok-
koteksaujok okautigællugo.
65 Tagva illangita kĕtseralerpæt, kĕnangalo matto-
vlugo erksărpæt, okautivlugo: Nellautalertigut. Kiv-
gello kĕnanga tiglukpæt.
66 Petruselo igluksub illuet paklerkametillugo, ajo-
chertuijoksub kivgangita illanget arnab ittertub,
67 Petruse kitjakejartok tækkogamiuk, tækkună-
lerpa okarlune: Igvittauk Jesuse Nazaremiok illagivet.
68 Missiarporle, okarlune: Illitaringilara, okautsi-
tillo nellogivakka. Pămullo anningmet, angutaunek
niplerpok.
69 Arnab ama tækkogamiuk, sennianetunnut okale-
rivok: Tamna taipkoa illanget.
70 Missiarivok ama. Killamiojungnĕrmello, Petruse
ama okautivæt tagvanetut: Ahamarik taipkoa illagivă-
tit; Galilæamiogăvit, okautsivit nellunailivatit.
71 Ingminulle okarnerlulerlune (Gude taivlugo) o-
kartok: Innuk tamna okautigijasse illitaringilara!
72 Angutaunerlo aipanik niplerpok. Tagva Jesusib
okausingit Petrusib erkarpeit, okautilaungmago: Ang-
utaunek maggoertorlune niplerkărtinnago, missiaruti-
gilărparma pingasuĕrtorlutit. Tava kĕasilerpok.

KAPITEL XV.

Kristusib kellersorsimmatillugo Pilatusemut ătauninganik.

KAULERMET errinesuklutik ajochertuijoksuillo ang-
ajokaijello, aglangniglo illissimmajut, kiglissiniartullo il-
lunatik kachimiolerput, Jesuse kelleksorlugolo aularuti-
væt, Pilatusemullo unertujutigivæt.
2 Pilatusib appersorpa: Attanniovit Judinnut? Kio-
vale, okautivlugo: Okakotit.
3 Ajochertuijoksuillo angijomik passidlarpæt.
4 Pilatusib ama apperilugo, okautiva: Ahăk, angijo-
mik passidlarmattit, kiungilatit?

5 Jesusele kiojungnĕrpok, tamattominga Pilatuse ag-
læt tattamminiarpok.
6 Anniviksiolerangettale (Pilatuse) illusekarpok, in-
nuit pijomajanget parngnanĕrsimmvingmetut illanget
aularkolugo.
7 Parngnanĕrsimmadsaujokarpok, Barrabasemik at-
telingmik, kippallijoksuit illagivlugit tigujaujomik, kip-
pallijoksŏvlutik innungmik tokkotsigamik.
8 Innugaseksuillo kaggudlarlutik tuksiarvigivæt illu-
serminik attorkovlugo.
9 Pilatusible okautiveit: Judit attanninget aularko-
jaukovissiuk uvamnut?
10 Ajochertuijoksuit kennugivlugo tagvunga pitilauk-
tanget, nellunginamigit.
11 Ajochertuijoksuille innuit kajungertipeit Barraba-
semik tuksiarkovlugit aularkojaukovlugo.
12 Pilatusible ama kioveit okautivlugit: Judit attan-
ningennik taijasse, kannok illiortaukovissiuk uvamnut?
13 Kaggudlarivut ama (okarlutik) kikkiektoruk.
14 Pilatusib ama appersorpeit: Sumik idluitomik
pinniarlauka? Niplialuarput: Kikkiektoruk.
15 Pilatusib tava innuit sattomakojomavlugit, Bar-
rabase aularkova tapkonunga, Jesusele aklunatsennut
issakajaukova unertujutigilālo kikkiektortaukovlugo sen-
ningajolingmut.
16 Sorsuktukselle Jesuse āpæt igloksoarmut kiglis-
sinniarvingmut, sorsuktuksello illunaita attautsemut kai-
koveit:
17 Ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipæt, niako-
tiksamiglo kakkilautilingmik peraivut, niakoanullo il-
lilugo.
18 Sallutilerdlugolo, okarput: Sallutitaujotit Judit
attanninget.
19 Niakoagullo annaudlarpæt ajaupiamut suvluling-
mut, kĕtserarlugo, sĕrkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.
20 Mittautigijarĕramitsuk, ulliksoak aupaluktak pĕr-
pæt, nangmininginniglo annoranginik attitilulugo, au-
larutivællo kikkiektorniardlugo.

21 Innuk sennerkotok aksorotivæt, Simonemik attelik
Zirenemiok, Perorsevingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruf-
fiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektor-
tauviksanga.
22 Apæt kakkamut Golgatamut, imaipok: Niako-
vinertalingmut.
23 Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) immer-
tinasuarpæt; pijomangilāle.
24 Tikkiektulauramitsuk; annorangit avikpeit, im-
merautigivlugillo kia piksariniarmangagit.
25 Stundik pingajuængne kikkiæktorpæt.
26 Kollāne aglaksimmavok, kannok passijauninga:
Judit attanninget.
27 Innuartuglo magguk kikkiektortaukattigællugik
pivakit, aipa tallerpiet tungānut, aipalo saumiet tungā-
nut.
28 Okautsit aglaksimmajut nellautsivut tagva, okar-
tut: Ajortulliartut akkorngannut pititauvok.
29 Tagvunalo arvertartut mittautigivæt, illĕketta-
marlutik okarput: Kuinængnalukpotit kattimavingmik
asseroijotit, amalo sennalugo uvlune pingasune.
30 Illingnik piulidlarit, senningajolingmit manna ak-
karit.
31 Taimaktauk ajochertuijoksuit mittautigivæt ing-
mingnut, aglangnik illissimmajut illagællugit, okarlutik:
Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapper-
pok.
32 Kristuseogune, Israelitillo attannerikpatsuk, sen-
ningajolingmit manna akkarle tautuktilluta, okperkovlu-
talo. Kikkiektortaukattikitalotauk mittautigivæk.
33 Stundit 6 ōjarĕrmetta nunane tamaine tāktoksō-
lerpok Stundit 9 inget tikkilugo.
34 Stundit 9 ingane Jesuse nippekortōvlune okar-
pok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gu-
diga, sōg kemmalaukpinga?
35 Tagvanetullo illangita tamanna tussaramitsuk,
okarput: Ahāk, Eliase kaikova.
36 Tagva illanget akpangerpok, nipperkullo sĕrnar-

tolingmut missuklugo, ajaupiamullo kappomitãrlugo,
immertipa, okarlunelo: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib
akkartitsartorniarmangago.
37 Jesusele nippekortõvlune annernengerpok.
38 Kattimaviublo upkuksoanga allikpok maggoli-
vlune, pãnget unnunga aglæt tikkilune.
39 Sorsuktukset angajokangetale nellãne nængertub,
tækkogamiuk annernengertok taimaitomut nipperso-
armut, okarpok: Ahamarik angut tamna Gudib Erneriva.
40 Tagvanelotauk arnet allivãsiktomit tamakkoninga
tækkunãrtut, tapkoa illanget Maria Magdalenaujok,
Marialo, Jakob mikkinersab, Josesiblo, anãnangak, Salo-
melo.
41 Tapsomingatauk malliksimmajut Galilæametillugo,
kivgartortullo, assingillo unnuktut Jerusalemut majorar-
kattigilauktangit.
42 Unnulermello, uvlok oppalungaijaiviõngmet sab-
batib tuglia,
43 Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglissiniarpaktut
illanget, ajungitok issumagiktorlo, Gudib nalegauvinga-
nik nerriungmijok; tapsoma sivõranane Pilatuse itter-
vigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva.
44 Tokkojarẽrtok Pilatusib tussaramiuk, tattammi-
niarpok, Sorsuktukset angajokanget kaikova, apperivlu-
go tokkokammermangæt?
45 Angajokamit tussaumaleramiuk, timinga tunni-
jaukova Josefemut.
46 Uvineruksarsiniaramelo, akkartitsartorpa, uvine-
ruksamiglo immuserlugo, illuvermullo illivlugo, kair-
tomut illulimajomut, ujaraksoarlo aksakãrtidlugo illu-
viub upkoanga pẽrova.
47 Maria Magdalenable, Mariablo Josesib anãnanget,
tækkunãrpæk, namut illijauniarmangæt.

KAPITEL XVI.

Kristusib makkininganik.

SABBATE kãngermet, Maria Magdalena, Marialo
Jakobusib anãnanga, Salomelo tippigiksautisiniarput,
mingoariartoromavlugo.
2 Wochib uvlungita sivorlerpãngane uvlarãrsukut,
illuvermut pivut, sekkinek nuilermet.
3 Ingmingnullo okarput: Ujaraksoak illuviub upko-
anganit kia aksakãrtiniarpauk?
4 Tagvungalo tækkunãramik ujaraksoak aksakartita-
vinek mallugivæt; angijovaksõngmet.
5 Illuvermullo itteramik, angut innuosuktok tallerpiet
tungãne iksivajok tækkogamitsuk, angijoktamik kakkor-
tamik annoralik; kakkilãdlarput.
6 Tapsomale okautiveit: Kakkilãrase, Jesuse Naza-
remiok kikkiektorsimmajok kennertasse, makkisimma-
vok, tamanẽngilak; illijauvigilauktanganik tækkoleritse.
7 Okariartoritsele illiniartinginnut, Petrusemullo, Ga-
liæamut sivorlerilãrapsiuk; tagvane tækkojomãrpasse,
taimak okautilaungmasse.
8 Tuavilutiglo annivut, illuvek kemmaklugo: Saju-
dlarlutiglo kakkilãdlarput, okangilellonẽt innungnut, erk-
sidlaramik.
9 Jesusele uvlãkut makkiname, Wochib uvlungita si-
vorlerpãngane, sakkerpok Maria Magdalenamut anniti-
tsivigilauktaminut Satanasenik 7 nik.
10 Tamna okariartorpok illagilauktanginnut, taipkoa
kiksalarmiglo kẽajut.
11 Tapkoalo, tussaramik innõngmet, sakkerlaungmel-
lo tapsomunga, okperingilæt.
12 Mattoma kingorngane, tapkoa illakingnut mag-
gungnut sakkerpok, assianik kallinerdlune, ingeratillu-
gik natername.
13 Tapkoalotauk illamingnut okariartorivuk tamatto-
minga; tapkoatauk okperinginivakit.
14 Kingorlermik 11 it sakkervigiveit nerritillugit, ok-

pingimettalo suadlarpeit, omættingillo mangaidlarmetta,
tokkungajunnit makkisimmajomik tækkolauktut okpering-
imagit.
15 Okautiveillo: Sillaksoarmut illunanut ainiaritse,
okautsillo tussarnertut okautigissigik innungnut tamainut.
16 Okpertok baptitaujorlo, piulijaujomārpok; okpingi-
torle erkartortaujomārpok.
17 Tamakkoningale nellunaikutakaromārput okper-
tut: Attimne Satanasit annititsomārpeit, nutānut oken-
nut okaromārput.
18 Kuglugiāngojartunnik pejaijomārput, tokkonarto-
miglo immeralloarunik, sokkoserniængilet; kannimajut
pattiktorpattigik pijungnērniarput.
19 Nalekablo taimak okautilauramigit, kongmuarti-
tauvok killangmut, Gudiblo tallerpiet tungānut ingitsar-
torlarme.
20 Tapkoale illunainut okariartorput; Nalekablo pin-
niarkattigiveit, okausingillo okpernartipeit tattamnartun-
nut malliktunnut.

EVANGELISTIB

LUKASIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Johannesib Baptiterijub innulerninganik, Zachariase okaudjaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okaudjaulerpok. Elisabet Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

UNNUKTUT aglagasualaungmetta, okautsit unip-
kausingortilugit, pijokalauktut akkunaptingne.
2 Sorlo taipkoa tunnitsivigilaungmattigut tamakko-
ninga, pigiarninganit nangminek tækkolauktamingnik,
kivgartorteõvlutik okautsinnut.
3 Tamanna uvangatauk namagidlarpara, tamaita kig-
linganit kiglissitigilualaurapkit, illingnut nægliktara Teo-
filuse aglaluarlugit.
4 Ajochertũtsib tunganarninganik tussarkovlutit, ta-
mattominga ajochertortaugavit.
5 Nuname Judæame Herodese attanniotillugo ajo-
chertuijokalaukpok Abiab simmertingita illanganik,
Zachariasemik attelingmik, taipsoma nullia Aronib pan-
ningita illanget Elisabetemik attelik.
6 Tamangnik idluartuk Gudib sãngane, Nalekablo
perkojangit pijomajangillo tamaita naletsiarpakit.
7 Kittorngakangituk, Elisabet kittorngisuitongmet,
innutokaulerdlutiglo tamangnik.
8 Taipsomane (Zachariasib) ajochertuijõnine attora-
miuk Gudib sãngane, simmẽnine nelliutingmet.

9 Ajochertuijõnerub illusinga malliklugo, nelliuting-
met pujortuksaunine, Nalekab Tempelinganut itterpok.
10 Innugaseksuillo illunatik sillatãnetut tuksiarlutik
pujortillugo.
11 Nalekable Engelingita illanget tækkotipok tapso-
munga, Altarib pujorviub tallerpiet tungãne nængertok.
12 Zachariasiblo tamna tækkogamiuk, koaksalarme
erksilerpok.
13 Engelible okautiva: Zachariase, erksinæk, tuksi-
arnitit tussartauvut, nulliello Elisabet ernijomãrpok er-
niksarnik, taimna Johannesemik atserareksarivet.
14 Kuviasutigilugo alliagijomãrpet, unnuktullo innu-
lerninga kuviasutigijomãrpæt.
15 Nalekab sãngane angidlaromãrmet; Weinemik as-
sianiglonẽt immiksamik pitsartudlartomik immerniæng-
ilak. Anãnangello timinget illuanetillugo sulle, Anner-
nermik ajunginermik illumertaulãrpok.
16 Israeliblo kinguvangit unnuktut sãtitsomãrpeit
Gudemut Nalegangænnut.
17 Tapsomalo sivorlerijomãrpa Eliasetut annernekar-
lune pitsartunekarlunelo, angajokait omættingit kittorng-
ettik illagivlugit, sãtitsomãrpeit Nalekamut, okping-
itullo pititsomãrpeit idluartut illissimmaninginnut,
taimak Nalekamut innungnik opallungẽrsimmajunnik
ãkẽlune.
18 Zachariasiblo Engele okautiva: Suna nellunai-
kutaksarivigo? Itolerama, nulliaralo ningiungogivok.
19 Engelib kiovlune okautiva: Gabrieliovunga Gudib
sãngane nængertunga, tillijauvungalo okaudjaukovlutit,
mattominga nellojungnẽrtitaukovlutit.
20 Ahãglo, nippangerniarpotit okarungnarungnẽrlu-
tillo, uvlok taimna tikkilugo, tamanna nellautsilerpet;
okautsikka okperinginangne, nellautsiniartut nelliuti-
mingne.
21 Innuillo Zachariase uttakkivæt, tattamminiarlu-
tiglo, taimak sivitotigijomik mulludlarmet Tempeleme.
22 Annigamelo okautijungnangileit. Mallugosuler-
pullo tækkotitsumik tækkolaungmet Tempeleme. Nul-
lorarpeillo, okarungnengerlunelo.

23 Pinniareksame sorērvinga nelliutingmet iglominut angerarpok.
24 Uvlullo tapkoa kingorngænne nullianga Elisabet singailerpok, takkeniglo tellimanik ijerartorlune, okarpok:
25 Taimak Nalekab pivānga uvlunne taipkonane, tækkonāraminga, kangusunera uvamnit pērlugo innungne.
26 Takkit pingasojoænne Engele Gabriele Gudib tilliva iglugasengnut Galilæametunnut, Nazaretemik attelingnut.
27 Uigasungmut angersimmajomut Davidib kinguvāngita illanganut, Josefemik attelingmut; uigasuglo Mariamik attekartok.
28 Engeliblo ittervigiva okarlune: Sallutitaulerit saimartitaujotit! Nalekab illagivātit, annerijaunerojotit arnenit tamainit.
29 Mariable tækkogamiuk, okausingit koaksarutigiveit, issumalerlunelo: Kannok tagva sallutitauvīk?
30 Engeliblo okautiva: Maria, erksinæk, saimartauniksarsivotit Gudeme.
31 Ahāk, singailarpotit timingne, ernermiglo ernijomārlutit, tamna Jesusemik atserareksarivet.
32 Tamna angidlaromārpok, kōtsingnermetublo erninganik taijaujomārpok, Gudiblo Nalekab tunnitsivigijomārpa Atātanget Davidib iksivautanganik.
33 Jakob iglunganut attanniojomārpok issokarniængitomut, attannioningalo issokarniængilak.
34 Tagva Mariab Engele okautiva: Kannok tamanna pilarka? Angumik kaujimanginama?
35 Engelib kiovlune okautiva: Annernerub ajunginerub kollangiaromārpātit, kōtsingnermetublo pitsartuninget ulligomārpātit; tamanna pivlugo ivsornainek ernijekset Gudib Erninganik taijaujomārpok.
36 Ahāglo, Elisabettauk illet singaigivok ernermik ningiungolerlune; takkit pingasojoænne, taimna kittorngisuitok illunatik okautigivæt.
37 Gudeme ajornartokangimet.
38 Mariale okarpok: Attauk Nalekab kivgarivānga;

sorlo okaravit taimailerlanga. Engeliblo kemmakpa tava.
39 Uvlunne taipkonane Maria aulalerpok, aisarlune kakkennut iglugasengnut Judæab nunnanganetunnut.
40 Zachariasib iglunganut, itterdlunelo Elisabet salutipa.
41 Mariab salutitsininga tamanna Elisabetib tussarmago, timinget singainga nerritoralerpok. Tagvainak Elisabet illummertaulerpok Annernermik ajunginermik.
42 Nipliadlarlune okarpok: Annerijaunerojotit arnennit tamainit, timivillo singainga annerijaunerõgivok.
43 Nakillo tamanna piva, Nalekama anãnanget tikkimanga?
44 Ahãk, salutitsinivit nippinga tussarapko, singaiga illumnetok kuviasungnermut nerritoralerpok.
45 Pillorikpotit okperavit, illingnut Nalekab okausingit namaksijomãrmetta.
46 Maria okarpok: Tarnima Nalegak nakoridlarpa.
47 Gudelo Piulijiga annernerma kuviasugvigiva.
48 Kivgarkullungme nikkanarsarninga tækkunãrmago. Ahãk, mannamit innuit illunatik pilloringneraromãrpãnga.
49 Angijoksoarmik pingmanga, ajugakangitub, heiligemiglo attigub.
50 Nãpkiningningalo nalektiminetsainarpok soraijunane.
51 Sõngõgame tallerminut siamartipeit omamingne piojorijut.
52 Pitsartojoksuit iksivautanginnit orrutipeit, nikkanartullo angijorortipeit.
53 Kãktut tunnitsivigiluarpeit piksanginnik, akluitullo piksakartinagit kikkipeit.
54 Napkigosungnermik erkaimavok, kivganelo Israele ikkajorpa.
55 Sorlo angerlaurame atãtaptingnut Abrahamut kinguvanginnullo issokangitomut.
56 Marialo takkernik pingasunnik tapsomanelaukãrdlune, angerarivok iglominut.

57 Elisabetib erniviksane nelliutingmet, ernermik ernivok.
58 Nalekab nāpkigingmago, sillalingita illangitalo tussaramitsuk kuviasukattigivæt.
59 Uvlut sittamaujoænne nutarārsuk tikkipæt kippilālo, atātangatullo Zachariasetut attekartipæt.
60 Anānangelle kioveit okarlune: Aukagle, Johannesemik attekartuksauvok.
61 Okautivæt: Illakangilatille taimaitomik attelingmik.
62 Atātangalo Zachariase nullorarpæt, kannok attekarkojomangmangago.
63 Aglageksamik kaikojivok, aglaklune okarporlo: Johannesemik attekarpok. Illunatiglo tattamminialerput.
64 Tagvainarlo Zachariasib kanninga okangalo angmartitauvuk, okalerdlune Gude nakoridlarpa.
65 Sillalingillo illunatik erksilerput; Tamakkoalo tamaita tussaumalerpeit kakkamiut illunatik Judæame.
66 Tussartullo tamattominga illunatik omamigilerpeit okarlutik: Kannok illingajomārasugiviuk nutarārsuk una, Nalekab aggangminut najormago?
67 Atātangalo Zachariase Annernermik ajunginermik illumertaulerpok nellautsilertunniglo okarlune:
68 Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gudinga, innutitane nellipsarlugillo piulingmagit.
69 Piulijoksoarmik pitimattigut kivgame Davidib iglungane,
70 Itsaksoak taimak okarame idluartut nellautaijut kanningittigut:
71 Piulijomavluta kennugijiptingnit, omigijiptalo illunatik agganginnit;
72 Nāpkigosungnermiglo sakkertitsilune angajokaptingnut, angerninelo heiligeojok erkaumavlugo,
73 Angernerilauktaminiglo okarmaringnerminik Abrahamut atātaptingnut, tunnitsivigiluta;
74 Piulijauvluta kennugijipta agganginnit kivgartorkovluta tapsominga innotilluta sivoranata,
75 Ivsornainermelo idluarnermelo, kuviagijanganut.
76 Igvillo nutarak, taijaujomārpotit kōtsingnermetub

nellautaijokottinganik; Nalekab sivorlerijomărpătit apkotiksanga ăkiksorlugo,

77 Innutitangillo illitarsitilugit piulijiksamik, ajornermingnit issumangnerungnĕrtomik.

78 Gudipta omattinget năpkiningninganut, tapsomuna nuijub kotsingnermit nellipsarpătigut;

79 Sakkerkovlugolo taipkonunga, tăktometunnut tokkublo tachalininganetunnut, ittikkavullo torartilugit apkomut ullapirsartauvionartomut.

80 Nutarărsuglo aglisilerpok, sangidlalarmelo annernerme, innukangitomelunelo, sakkerviksane Israelib kinguvănginut nelliutilerkărtinnago.

KAPITEL II.

Kristusib innulerninga Bethleheme, kippijauningalo, attingalo. Nutarărsuk Jesuse pitipæt kattimavingmut Jerusalemetomut. Sakkijarningalo kattimmavingme Jerusalemetome.

TAIPSOMANE attannersub Augustusib perkojilune (innuit illunatik) attanniovingminetut aglaktaukoveit, (attingit perkutingillo).

2 Aglaktaunek tamanna sivorlerpăngolauktok, pivorlo taipsomane Zirenuse attanniotillugo Siriame.

3 Illunatik iglugaseksoarmingnut aivut aglaktaukojomavlutik.

4 Josefetauk aularivok Galilæamit, iglugasengnit Nazaretemit, Judeamut, Davidib iglugasenginnut, Bethlehemik attelingnut, Davidib iglunganit kinguvănganillo pigame,

5 Aglaktaujomavlune Maria nulliane aiparællugo, tamna singaijok.

6 Tagvanedlutiglo erniviksanga nelliutivok.

7 Erniliaminik ernilivlune, immuserdlugolo annoravinernik, nergjutillo nerchevianut illiva, sinniktarvingme inniksakanginamik assianik.

8 Taipsoma erkane mianersijokarpok nătername nergjutimingnik avalulingmĕtunnik mianersijunnik, unnuangotillugo.

9 Ahăglo, Nalekab Engelinget tikkipeit, Nalekablo
kaumasinget kaumartidlarpeit; erksidlalerpullo.
10 Engeliblo okautiveit: Erksinase, ahăk, kuvianar-
toksoarmik okautivapse sillaksoarmiunnut tamainut pi-
lărniartomik.
11 Pivluse manna Piulijok Nalegak Kristuse erniang-
ŏngmet, Davidib iglugasenginne.
12 Tamannalo nellunaikutarissiuk, nutarărsuk anno-
ravinernik immusersimmajok, nergjutillo nerchevianut
illimmajok naipilărpasse.
13 Tagvainak Engeleme killangmiugaseksoakalauk-
pok tapkoa Gude nakoridlarpæt okarlutik:
14 Gude kŏtsingnermetok nakoridlartaule, ullapir-
sautekarle nuname, innungnelo kuvianartokarle!
15 Engelit taipkonanget killalliarmetta, mianersijut
ingmingnut okalerput: Manna Bethlehemut ailaukta,
pijokalertomiglo tavane tækkojartorluta, Nalekab okau-
tigijanganik uvaptingnut.
16 Tuavilutiglo tagvunga pivut, Marialo Josefelo
tikkipakit, taimaktauk Nutarărsuk nergjutit nercheviane
illimajok.
17 Tækkojarĕramitsuk okautigijartorpæt, okautijau-
nitik Nutarărsuk tamna pivlugo.
18 Tussartullo illunatik mianersijut okausingit tattam-
miniariveit.
19 Mariable okautsit tamakkoa tamaita torkorpeit
aulalugiblo omættimine.
20 Mianersijut utterivut, Gude nakorilugo kujagi-
dlarpæt tussartatik tækkojattiglo pivlugit taimak okau-
djaulauramik.
21 Uvlut sittamaujortolermetta Nutarărsuk kippi-
jaungmet, attekartipæt Jesusemik, Engelib taimak taing-
mago, sulle ananame timinget illuanelerkărtinnago.
22 Uvlut nelliutingmetta, Mariab sujungaivinga Mo-
sesib perkojangit malliklugit, nutarărsuk Jesuse tak-
paunga Jerusalemut ăpæt Nalekamut pititsŏmavlugo;
23 (Sorlo aglaksimangmet Nalekab perkojanginne:
Angutiărsuit kittorngengautit anănaminit annikărtut tun-
nijeksauvut Nalekamut.)
24 Tunnergutiksettik tunnilugit, sorlo Nalekab per-

kojanginne aglaksimangmet, Taubingnik piarkangnig-
lonēt.
25 Ahăglo, Angutekalaukpok Jerusaleme Simeonemik
attelingmik; angullo tamna idluarlunelo Gudemik na-
lekpok, Israeliblo manniguiniksanganik nerriukpok, An-
nernerublo ajunginerub innigiva.
26 Annernermut ajunginermut nellojungnērtitaulauk-
tok tokkoniænginerminik Nalekab Kristusinganik tæk-
kokārane.
27 Tamna Annernerub ajunginerub kajungersarning-
anut Kattimavingmut pivok. Nutarărsuk Jesuse an-
gajokakita āmakko, pinniarutigilugo, sorlo pivangmetta
perkojet malliklugit.
28 (Simeonib) tiguva erkisimiardlugo Gudelo nakori-
vaokarlunelo:
29 Nalegak, manna ullapirsarnartomut kivget ange-
rarle, sorlo okalauktotit.
30 Ijimnut piuliklertiksaukojet tækkogapko.
31 Tamna innuit illunatik kēnangita sănginne pi-
jarērtinangne.
32 Kaumajok nellojunnik kaumatsijuksak, innukot-
tivillo Israelitit nakorijeksarijanget.
33 Nutarărsub okautigijauninga Josefib atăteksanget
anānangello tattamminiarivæk.
34 Simeoniblo saimartipak, anānanganullo Mariamut
okarlune: Ahăk, una orrojutiksaujomărpok, makkijuk-
saujomărlarmelo unnuktunnut Israelib kinguvănginnut,
nellunaikutaksaujomarlunelo akkerartugeksak.
35 (Tarnikullo (Maria piva) kibliktaukōromărpotit sa-
viksoarmut,) unnuktut omættingita issumangit sagvar-
taukovlugit.
36 Arnaktauk nellautaijok tagvanenivok Hannamik
attelik, Fanuelib pannia, Aserib kinguvangita illanget,
ningiungolertok uigasulaukărdlune uikarlauktok Jahrin-
nik 7 nik.
37 Mannale uigarniojok Jahrekalerdlune 84 nik,
kattimavingmit nulungimariktok, tuksiarnermullo ner-
ringinermullo Gude kivgartorpa uvlullo unnuello ta-
maita.

38 Tapsomatauk Stundeme taipsomane tikkipeit, Nalegak nakoridlarpa, okautigilālo piulijiksamik uttakkijunnut tamainut Jerusalemetunnut.
39 Tamaitalo namaksigamikit Nalekab perkojangit malliklugit, ama Galilæamut utterivut iglugasengmingnut Nazaretemut.
40 Nutarārsuk aglissikpok pitsartudlarlunelo annernerme, sillatovaksoadlarlarmelo, Gudiblo saimaninget najoriva.
41 Angajokagik Jahrinne tamaine Jerusalemut aivakpuk anniviksiorvioleranget.
42 (Jesuse) Jahrekalermet 12 nik, illagællugo takpaunga Jerusalemut aivuk, anniviksiorviub illusinga maliklugo.
43 Uvlullo taipkoa nāngmetta angerarmingmenniglo nukapiak Jesuse Jerusalemit nulungilak, angajokakitalo tamanna nellovæk.
44 Illagilauktamingnulle illaunasugigamiko, uvlok attausek ingeraramik, kenneriartorpæk illamingne illitarijamingnelo.
45 Nenninginamiko, ama Jerusalemut utterivuk kenneriardlugo.
46 Uvlut pingasulermetta, naipipæk kattimavingme iksivajok ajochertuijoksuit akkorngænne, tapkoalo naleklugit appersorpeit.
47 Nalektullo illunatik tattamminiarivæt, sillatuninga kigosingalo.
48 Angajokakita tækkogamiko, koaksarpuk, anānangello okautiva: Ernīk, sōg taimailiorpittiguk? Ahāk, atāteksavit, uvangalo kennilaukpaptigit, kiksarlunnuk.
49 (Jesusib) kiovak: Sōg kennerpittinga? nellovitik, atātama pingit pinniariakarapkit?
50 Kannorle okautingmagik, okausinganik tukkissingilæk.
51 Illagællugiglo tava taununga Nazaretemut aivok, naleluarlugiglo. Okausingillo makkoa tamaita anānanget omamine torkorpeit.
52 Jesuselo sillatulerpalliadlarpok, innumarioler-

palliavlunelo, saimanarsivalliavlunelo Gudeme innungnelo.

KAPITEL III.

Johannes ajochertuilerpok. Jesusib Baptitauninga. Jesusib Kristusib sivorlingita malliktigēninginnik. Anānanget Mariab angajokanginnik.

ATTANNIVIKSUB Tiberiusib attanniotininget Jahringita 15 ningane, Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame, Herodeselo nunab illainangane attanniongmet Galilæame, nukkālo Fillippuse nunab illainangane attanniongmet Ituræame Trachonitisib erkāne, Lisaniaselo nunab illainangane attanniongmet Abileneme,
2 Hannaselo Kaifaselo ajochertuijoksotillugik; tagva Gudib perkojininga pivok Johannesemut, Zachariasib erninganut, innukangitomētomut.
3 Jordanib erkānut illunānut pivok, ajochertuivlunelo kakkialernerub baptijutānik, idluinerit issumagijaujungnērutiksanginnut.
4 Sorlo nellautaijub Jesaiasib okālaningita aglanginne aglaksimmangmet, tamna okartok: Ajochertuijub nippinga innukangitome imāk pivok: Nalekab apkotiksanga ākiksorsiuk, apkoserngillo narrotissigik.
5 Nakset illunatik kipviartaujomārput, kakkello kakkarulaillo illunatik nakkiglijaujomārput, apkoserngillo niungajut narrotitaujomārput, apkoserngillo mannētut manniksidlaraujomārput.
6 Uvingit (sillaksoarmiut) illunatik Gudib piuliklertiksaukojanga tækkojomārpæt.
7 Tagva Innuit annivigingmatsuk baptitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: Kuglugiāngojartose, kia kemmakovāse ningautsimit pijomārtomit?
8 Atte, Kiglilingmik sāgiarluse ablapsamik issumakaritse; illupsigullo issumaniarase okaromavluse: Abraha atātagivavut. Okautivapse: Ujakkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngititsungnarpa.

9 Ullimaut napartub mimmernanganelerpok; napartut
nelliet ajungitunnik paungakangitok kippijauniartok, ik-
komamullo egilugo.
10 Innuillo apperivæt okarlutik: Kannok pinniartuk-
sauvita?
11 Kioveit okautivlugit: Maggungnik annoralik tun-
nilerle pekangitomut, nerkiksaliktauk taimailiormile.
12 Zoellnerittauk tikkipæt baptitaujomavlutik, apperi-
vlugolo: Ajochertuijok kannok uvagut pinniartuksau-
vita?
13 Okautiveit: Unnunersennik pijomaniarase perko-
jaujunnit.
14 Sorsuktuksettauk apperivæt okarlutik: Uvagulle
kannok pinniartuksauvita? Okautiveit: Innungnik aku-
naidlarniarase idluitulliaraselonẽt akkillertaunise nama-
gissigik.
15 Innuille nerriungmetta, illunatiglo omættimingne
issumalutik Johannese Kristuseogalloarmangat
16 Johannesib kioveit, illunaita okautivlugit: Uvanga
immermut baptipapse; kingunipkulle tikkituksak pitsartu-
nersauvok uvamnit, nellopkotivungalo tapsoma ittigga-
gutingit singẽjarlugik. Tapsoma baptitsomãrpãse An-
nernermut ajunginermut ikkomamullo.
17 Poagit tapsoma agganginnẽpok, kemmatullivinġ-
melo nættinga sanneromãrpa, kakkojeksatsiello kemma-
tullivingminut kattitsomãrpeit, piungitulle õtsomãrpeit
ikkomamut kammitsuitomut.
18 Assinginniglo unnuktunnik innuit kaiblarpeit oka-
lavigilaitalo.
19 Herodesele Attannit sittamæt illanget, suangadla-
raugame (Johannesemut) nukkæt Fillippusib nullia, He-
rodiase pivlugo, ajortulliarningillo tamaita pivlugit,
20 Tamakkonunga tamainut illaliudlugo Johannese
parngnanẽrsimavingmut pitipa.
21 Taipsomane innuit illunatik baptitaungmetta, Je-
susetauk baptitaungmet tuksiarlarmelo, killak angma-
lerpok;
22 Annernerlo ajunginek (tingmiatut) taubetut akkar-
tok, (Jesusib) kãnganut pijok; nippelo killangmit pivok,

okartok: Igvit Ernerivagit nægliktara, tamna kuviagi-
jara.
23 Jesuse Jahrime 30 ginganēlerpok ernionasugijau-
vlunelo Josefemut, tamna Elib ernerilauktanga,
24 Tamna Matatib ernerilauktanga, tamna Levib er-
nerilauktanga, tamna Melchib ernerilauktanga, tam-
na Jannab ernerilauktanga, tamna Josefib ernerilauk-
tanga,
25 Tamna Mathatiasib ernerilauktanga, tamna Amo-
sib ernerilauktanga, tamna Nahumib ernerilauktanga,
tamna Eslib ernerilauktanga, tamna Nangib ernerilauk-
tanga,
26 Tamna Maathib ernerilauktanga, tamna Matatiasib
ernerilauktanga, tamna Semib ernerilauktanga, tamna
Josefib ernerilauktanga, tamna Judab ernerilauktanga,
27 Tamna Johannab ernerilauktanga, tamna Resiab
ernerilauktanga, tamna Zorobabelib ernerilauktanga,
tamna Salatielib ernerilauktanga, tamna Nerib erneri-
lauktanga,
28 Tamna Melchib ernerilauktanga, tamna Addib
ernerilauktanga, tamna Kosamib ernerilauktanga, tamna
Elmadamib ernerilauktanga, tamna Herib ernerilauk-
tanga,
29 Tamna Joseb ernerilauktanga, tamna Elieserib
ernerilauktanga, tamna Joremib ernerilauktanga, tamna
Matthab ernerilauktanga, tamna Levib ernerilauktanga,
30 Tamna Simeonib ernerilauktanga, tamna Judab
ernerilauktanga, tamna Josefib ernerilauktanga, tamna
Jonamib ernerilauktanga, tamna Eliakimib ernerilauk-
tanga,
31 Tamna Meleab ernerilauktanga, tamna Menamib
ernerilauktanga, tamna Mattathanib ernerilauktanga,
tamna Nathanib ernerilauktanga, tamna Davidib erneri-
lauktanga,
32 Tamna Jessib ernerilauktanga, tamna Obedib er-
nerilauktanga, tamna Boasib ernerilauktanga, tamna Sal-
mónib ernerilauktanga, tamna Nahassonib ernerilauk-
tanga,
33 Tamna Aminadab ernerilauktanga, tamna Aramib

ernerilauktanga, tamna Esromib ernerilauktanga, tamna
Farezib ernerilauktanga, tamna Judab ernerilauktanga,
34 Tamna Jakob ernerilauktanga, tamna Isaakib er-
nerilauktanga, tamna Abrahamib ernerilauktanga, tamna
Tarab ernerilauktanga, tamna Nachorib ernerilauk-
tanga,
35 Tamna Saruchib ernerilauktanga, tamna Ragahub
ernerilauktanga, tamna Falegib ernerilauktanga, tamna
Eberib ernerilauktanga, tamna Salab ernerilauktanga,
36 Tamna Kainanib ernerilauktanga, tamna Arfag-
sadib ernerilauktanga, tamna Semib ernerilauktanga,
tamna Noab ernerilauktanga, tamna Lamechib erneri-
lauktanga,
37 Tamna Mathusalahib ernerilauktanga, tamna
Enochib ernerilauktanga, tamna Jaredib ernerilauk-
tanga, tamna Malaleelib ernerilauktanga, tamna Kainanib
ernerilauktanga,
38 Tamna Enosib ernerilauktanga, tamna Setib er-
nerilauktanga, tamna Admib ernerilauktanga, tamna Gu-
dib pinga.

KAPITEL IV.

Kristusib õktortauninganik, sãlakarninganiglo.

JESUSELE Annernermik ajunginermik illumilik,
ama Jordanemit utterivok, Annernerub aitipa innukang-
itomut,
2 Uvlunniglo 40 nik Satanasemut õktortauvok. U-
vlunnelo tapkonane nerringilak; tapkoalo nãngmetta kã-
lerpok kingorngagut.
3 Satanasible okautiva: Gudib Ernerikpattit, ujarak
una okautiuk kakkojaulerkovlugo.
4 Jesusible kiova, okarlune: Aglaksimmavok: Kak-
kojatuinak innub innotigingila, Gudible okausingit tamai-
ta (innotigiveit).
5 Satanasiblo aitipa Kakkamut kingiktomut, Sillaksu-
blo attannioningit tamaita tapsomunga sikkungilarnerme
attautseme kemmergojautipeit.

6 Okautivlugolo: Makkoa attannionerit tamaita anā-
nauningillo illingnut tunnijomavakka; uvamut tunni-
jaungmetta, issumamniglo tunnivakka pijomajamnut.
7 Manna tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniar-
pattit.
8 Jesusib kiovlune, okautiva: Satanase, uvamnit au-
larit! aglaksimmangmet: Gudemik nalegarnik tuksiar-
vekartuksauvotit, kissiello kivgartorlugo.
9 Jerusalemullo aularutiva, ālālo kattimmaviub nuvu-
gusinganut, okautivlugo: Gudib Ernerikpattit, kat-
tagit;
10 Aglaksimmangmet: Pivlutit Engelinne perkojomār-
peit sapputijaukovlutit.
11 Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit apōrkonnagit
ujarkamut.
12 Jesusib kiova, okarlunelo: Okarsimmavok: Gude-
mik Nalegarnik ōktortuksaungilatit.
13 Satanasiblo oktūtinne tamaita nāgamigit, kemma-
laulerpa.
14 Jesuselo annernerub pitsartuninganut ama Gali-
læamut utterpok, tapsomalo erkānetut illunatik tussau-
malerpæt.
15 Illinniarvinginnelo ajochertuivok, nakkorijaulunelo
illunainut.
16 Nazaretemullo pivok, innoguijauvingminut, illutsi-
mitut sabbatteongmet illinniarvingmut itterpok, nikkovi-
porlo attuarsijomavlune.
17 Tagva tunnitsiviolerpok Nellautaijub Jesaiasib
aglanginnik. Makperamigillo, okautsit ukkoa nellaupeit,
aglaksimmajut:
18 Nalekab annerninget najorpānga, taimaimet mingo-
arlaukpānga, tillilarmalo okautsinik tussarnertunnik oka-
lakovlunga aklujunnut, innuliklerkovāngalo omætteling-
nik serkomisimmajunnik, parngnanērsimmavingnetullo
anniviksangennik kaujitilugit, tautungitullo tautulerko-
vlugit, kappiasuktullo kappiasugungnērkovlugit ajorung-
nērkovlugillo,
19 Nalekablo Jahringanik tussarominartomik okala-
kovlunga.

20 Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tunnigamigit, ingipok. Illinniarvingmetullo illunatik tækkunãrpæt.
21 Okarvigilerpeillo: Uvlome aglait ukkoa nellautsilerput siutipsingnut.
22 Illunatiglo kigligiudsivut tapsominga, okausingillo tussarnertut kanninganit annijut tattamminiariveit, okarlutiglo: Tamna Josefib erneringila?
23 Okautiveillo: Illale mattominga okautijomãrpapsinga: Innuliklerte, illingnik piulidlarit; tattamnartunnik angijunnik tussalaurapta Kapernaume? taimailiorittauk ovane innugoijauvingne.
24 Okarporle: Ahamarik, okautivapse: Nellautaijok ivlerijaungilak innugoijauvingmine.
25 Nellagulle okautivapse: Israelittinne uigarnerit unnulaukput Eliase innotillugo, killak parngnanẽrsimmatillugo Jahrinnik pingasunnik, takkinniglo pingasojortunnik, kãkavaksoadlalaungmet nunaksoarme illunane;
26 Tapkonangello attauseẽnarmut uigarnermut Sareptamiomut Sidonib nunanganetomut, Eliase tillijauvok.
27 Kallakartullo unnudlalaukput Israelittinne taipsomane Elisa nellautaijok innotillugo, assianik kallagungnẽrsimmajokangilak, Naeman Siriamiok kissime.
28 Illinniarvingmetullo illunatik tamanna tussaramitsuk, kanningaumajadlalerput.
29 Nikkovilutik, iglugaseksoarnit pingujarpæt, kakkab iglugaseksoakarvingetta nuvuklinganullo aularutivæt, tagvanget ejukartitsomavlugo.
30 Akkorngattigulle aularpok.
31 Kappernaumullo pivok, Galilæab iglugaseksoangitta illanganut, sabbateoleranget ajochertorpeit.
32 Ajochertutingit taipkoa tattamminiariveit, kimnadlartomik okarmet.
33 Tagvane innuk illinniarvingmetok Satanasemik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,
34 Okarpok: Adjei, sulliniarpita illingnut, Jesuse Nazaremiok? asseroriartorpittigut; kinaujotit kaujimagapkit, Gudeogavit heiligeojotit.

35 Jesusiblo innerterpa, okarlune: Okajuẽrit, omang-
et innungmit annit! Satanasiblo tava orrotipa ak-
korngannut, annilarmelo tapsomanget, akkonarnagolo.
36 Illunamasiatiglo erksilerput, okarkattigẽklutiglo,
okarpullo: Suna una? Annernerit makkojungnartut
sõngonermullo pitsartunermullo perkungmagit, nalekpæt
annilarmiglo.
37 Pinniarningillo tussaumalerpeit nunab tapsoma
erkãnetut illunatik.
38 Nikkovilune illinniarvingmit, (annivok) Simoniblo
iglunganut pivok. Simonib sakkia (arnak) õlingnartok-
soarmut kannimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.
39 Kannilerpa, õlingnartorlo innerterpa kannimanar-
tub tava kemmakpa. Tagvainarlo makkipok kivgartor-
lugit.
40 Sekkinek nippimalermet, illunatik kannimajiag-
git, sunatuinarnik kannimasiggit ãpeit tapsomunga.
Aggangminullo tamaita pattikpeit, innulivlugillo.
41 Satanasittauk unnuktunnit annivut, nipliadlarlu-
tik okarput: Kristuseovotit, Gudib Erninga. Innerter-
lugillo okarkongileit; Kristuseoninga, nellungimatsuk.
42 Kaulermelle, annivok innukangitomut, innuillo
kennerpæt, tikkinamitsuglo nokkartipæt kemmaktaujo-
manatik.
43 Okautiveille: Iglugaseksoarne assingine okãla-
juksaugivunga okautsinnik tussarnertunnik, Gudib na-
legauvinganik; tamanna pivlugo tillijauvunga.
44 Galilæablo illinniarvinginne ajochertuivok.

KAPITEL V.

Tattamnartomik mingeritsennik nulluarniartunnik.

INNUGIARTORSUIT igvikliortimatsuk, Gudib o-
kausingit tussaromavlugit, immab Genezaretib senniane
nængertok.
2 Umiakotuglo magguk Immab kiglinganetuk tækko-
vak, mingeriarniartullo niumavut, nullutjettik errortor-
lugit.

3 Umiakōtub aipanganut, Simonib pinganut ikkivok, kennuvigivalo, immarbikparialakovlugo. Ingidlunelo, innuit ajochertorpeit umiakotomit.

4 Okalajungnĕramelo Simonemut okarpok: Immarbikpalerit ittijomut, nullutjesselo ningitissigik, mingeriarkovluse.

5 Simoniblo kiova okautivlugo: Ajochertuijok, unnuak navlugo pinnasuarlaukpogut angĕnarlutalo; okautsille naleklugo nullutjet ningititsomavakka.

6 Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangillo allikput.

7 Umiakotomiut aipaitik nullorarpeit amuarkattikumavlugit. Kaivullo umiakototiglo usilertorpakit puklivlugik.

8 Tamanna Simonib Petrusib tækkogamiuk, Jesusib ittiganginnut pāmakterpok, okarlune: Nalegak kemmanga ajortoliksōvlunga.

9 Koaksarame, illagijannelo illunatik, mingeritjet amuarkattigĕktattik pivlugit.

10 Taimaktauk Jakobuse Johanneselo, Zebedæusib ernæk, Simonib pinnasuarkattik (koaksangavuk). Jesuselo Simonemut okarpok: Erksinæk; mattoma kingorngane innungnik pinnasuarniarpotit.

11 Umiakototik sigsamut pitipakit, perkutitiglo tamaita kemmakpeit, malliklugolo.

12 Iglugaseksuit illanganetillugo, ahăk, tagvane angutekarpok kallaliksoarmik. Jesuse tækkogamiuk pāmangavigivlugo, tuksiarvigiva, okarlune: Nalegak pijomaguvit, kallagungnaititsungnarparma.

13 Aggane issakpeit aktorlālo, okarlune: Pijomavunga, kallagungnĕrit. Tagvainarlo kallagungnĕrsārpok tava.

14 Innerterpalo, assingnut taimak okarniarnæk; ajochertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergutiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnĕrnernik nellojungnĕrkovlugit.

15 Anginersamigle tussaumajaulerpok; innugaseksuillo tussaromavlugo tikkipæt, innulijaujomavlutiglo kannimaserminguit tapsomunga.

16 (Jesusele) kemmaklugit innukangitomut aivok, tuksiarlune.
17 Uvlut taipkoa illangane, ajochertuilerame, Farisæerit aglangniglo illissimajut iglugasengnit tamainit, Galilæametunnit, Judæametunnillo Jerusalemillo pijut, tagvane iksivavut. Nalekablo pitsartuninga tapsomanget annivok, tamaita innulivlugit.
18 Ahăglo, Angutit illangit ătsivut angumik tumangajomik aumittine nellajomik akigardlugo; tamnalo ittertinasuarpæt, sănganut illijomavlugo.
19 Itterviksarsinginamitsuglo innungnut, iglub kanganut majoarput, angmajokullo ningitipæt innangavialo, (innuit) akkorngannut, Jesusib sănganut.
20 Operningit Jesusib kaujigamigit, (tumangajok) okautiva: Innuk, ajornitit issumagijaujungnĕrput.
21 Aglangniglo illissimajut, Farisæerillo issumalerput, okarlutik: Kina una okausekarmet akkerartortunnik Gudemut? kia ajornerit issumagijungnĕrungnarkagit, Gude kissime?
22 Jesusib issumangit mallugigamigit apperiveit: Kannok omættipsingne issumakarkise?
23 Nelliæk okarnermik ajornanginersauva: Ajornitit issumagijaujungnĕrput? okaudlugolonĕt: Makkitit, arvertarlutillo?
24 Nellojungnĕrkovlusele, Innub Erninga pitsartunekangmet nuname ajortoĕrutsinermik, tumangajomut okarpok: Okaupagit, makkitit, aumittitit pikit angerarlutillo.
25 Tækkoannelo makkisarpok, aumittinelo nellavigilauktanne tigulugit, Iglominut angerarpok, Gudelo nakoridlarpa.
26 Illunatiglo tattamminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: Uvlome tattamnartunnik tækkolauktogut.
27 Mattoma kingorngane annigame Zoellnere Levisemik attelik tækkova, tunniorkaivingme iksivajok, tamna okautiva: Mallinga.
28 Nikkoviporlo, tamaita kemmaklugit mallikpa.
29 Levisiblo iglomine nĕrkiksalliudlarpa, Zoellne-

rillo assingillo unnuktut iksivakattigivæt nerrima-
vingme.
30 Aglangniglo illissimajut, Farisæerillo, illinniarting-
it avamudlarvigilerpeit, okautivlugit: Sõg Zoellnerit ajor-
tulliartullo nerrekattigivissigik immerkattigilugillo?
31 Jesusiblo kioveit, okautivlugit: Atsuilit innuliji-
kariakangilet, kannimajulle kissimik.
32 Ajortuggit kaikojartorlaukpakka, ablatsamik issu-
makarkovlugit, idluartut pinagit.
33 Okautivælle: Sõg Johannesib illinniartingit un-
nuktunnik nerringipakkæt, tuksiarlarmiglo unnuktunnik,
taimaktauk Farisæerit illinniartingit; illinniartittille ner-
rivut immilarmiglo?
34 Okautiveille: Nullianiktomut tikkitut uiksak taip-
koa najortigitillugo, nerrititaililugit ajorpasse;
35 Nelliutsomãrporle, uiksamik aksartauvinget, tagva
nerringipangniarput.
36 Adsiujunnik okautiveit: Annoratokak illarniængi-
læt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok,
illartãrlo idluanginivok nutaungitomut.
37 Weinelo nutãk immerkautinnut nutaungitunnut im-
mertutingilæt; weinib nutãb alliktorniarmagit immer-
kautit, weinelo kovituinarniarpok, immerkautillo asseror-
lugit.
38 Weinele nutãk immerkautinnut nutãnut immer-
tutijeksauvok, taimak tamangnik asserojuikattigẽkpuk.
39 (Weinemik) nutaungitomik immilauktok, killa-
nãngilak nutãmik; okarame: Nutaungitok mamarner-
sauvok.

KAPITEL VI.

Apostelinnik 12 *nik Kristusib annerosungninganik.*

TAIPSOMANE perortut kakkojekset Jesusib apko-
tigingmagit sabbateme sivorliub tugliane, illinniartingita
singailit nutsulerpeit, aggangmingnullo aksaliklugit ner-
riveit.
2 Farisæerille illangetta okautiveit: Sõg pinniarpise,
Sabbateme pijeksaungitomik?

3 Jesusib kioveit, okautivlugit: Tamattominga attuarsilaungilasse, Davidib illiorninganik kãlerame illagijannelo?
4 Gudib iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset tiguveit, nerrilarmelo, illaminullo tunnijilune, nauk tamakkoa ajochertuijut kissimik nerrilugit perkojaungmetta.
5 Okautiveillo: Innub Erninga sabbatemuttauk nalegauvok.
6 Sabbatib assiane illinniarvingmut ittermet, ajochertuiniardlune. Innukarporlo tagvane, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajunnik.
7 Aglangnigle illissimajut, Farisæerillo nautsertorpæt, Sabbateme innulidlarniarmangago, passitiksakaromavlutik tapsomunga.
8 Issumangille kaujimagamigit, innungmut tokkungajunnik aggalingmut okarpok: Nikkovilutit tamaunga pĩt. Taimnalo nikkovilune tagvunga pivok.
9 Tagva Jesusib okautiveit: Apperivapse, sabbateme sumik sullijuksauvita, ajungitomiglonẽt, ajortomiglonẽt, innuk piulilugolonẽt asserorlugolonẽt?
10 Avaminetullo tamaita tækkoserpeit, innuglo tamna okautiva: Aggaktit issakit. Taimailiorpok. Tagva aggangit ãkiktaulerput iglungititut kannoẽtsungnẽrlutik.
11 Tapkoale kevilutik issumalulerput; okarkattigẽlerlutiglo kannok (Jesuse) pinniaromavlugo.
12 Uvlunele taipkonane kakkamut majorarame tuksiariartordlune, unnuak nãva Gudemut tuksiarlune.
13 Kaulermello, illinniartinne kaikoveit, tapkonangello 12 it anneriveit, tapkoa tailerlugittauk Apostelinnik:
14 Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik taiva, nukkãlo Andrease, Jakobuselo, Johanneselo, Fillippuselo, Bartolomeuselo,
15 Matheuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erninga, Simonelo Zelotesemik attelik,
16 Judaselo, Jakobusib nukkã, Judaselo Ischariote, pititsijok (Jesusemik).

17 Taipkoa illagivlugit attarsalerpok, naternamut
pivlune, illinniartigaseit, innugiartoksuillo Judeab nu-
nanganẽtunnit tamainit, Jerusalemillo, Tirusiblo Sido-
niblo, immab erkængnẽtunnit,
18 Tagvane kattimmajut tussaromavlugo, innulijau-
jomavlutiglo tapsomunga kannimasermingnit, annerner-
nullo makkojungnartunnut Kappiasuktitaujut, pijung-
nẽrtitauvut.
19 Innuillo illunatik aktorasuarpæt; pitsartunek tap-
somanget anningmet, tamaitalo pijungnẽrtipeit.
20 Illinniartinnelo ijiminut tækkunãlerpeit, okarlune:
Pilloridlarpose aklujose, Gudib nalegauvinga pigile-
rapsiuk.
21 Pilloridlarpose ovane kãktose; (Gudib idluar-
ninganut) illummertaujomãrapse. Pilloridlarpose ovane
kugviortose ijoromãrapse.
22 Pilloridlarpose, innuit omigikpasse, aviluselo, su-
angadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningakto-
titut, Innub Erninga pivlugo.
23 Kuviasugitse kiggertarluselo; akkiksasse angidla-
romãrmet killangme. Sivorlingitatauk taimailioriveit
Nellautaijut.
24 Kiglormut, kappianamẽk akluitose; mannigortik-
sakarungnẽrapse.
25 Kappianamẽk, pekaluartose; kãgomãrapse. Kap-
pianamẽk illipse, ovane ijudlartose; keadlarluse oggua-
dlaromãrapse.
26 Kappianamẽk illipse, innuit illunatik ãnanãmik
okautigikpasse. Taimaktauk sivorlingita imailiveit nel-
lautainerluktut.
27 Uvangale okautivapse, illipse nalektose: Omigijisse
nægligissigik; illipsingnik omisuktut ajungitulliviginiar-
sigik;
28 Illipsingnut okausiluktut saimartissigik; illipsing-
nik kiksartitsijut, tuksiarutissigik.
29 Ulluakut erksãrtauguvit, igloatauk mannilermigiuk;
ulliksoarniglo aksãrtauguvit ullittauk pigiliuk.
30 Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; perku-
tingniglo aksãrtauguvit, utterkojeksaringilet.

31 Sorlo illipse pinniarviojomagapse innungnut, taimaktauk pinniarvigissigik.
32 Nægligijisse nægligijatuarigupsigik, kannok kujagijaunajarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.
33 Pitsiartipsingnullo pitsiarkattarupse, kannok kujagijaunajarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.
34 Illipsingnut uttertitsilarniartut attarsiartikupsigik, kannok kujagijaunajarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartunnut, taimaikuarẽnik uttertitsiviojomavlutik.
35 Tamanna pivlugo omigijisse næglingniarsigik; pitsiarluselo attarsiarkisititse, sumik nerriugutiginago; akkiksasse angidlaromãrpok tagva, kõtsingnerublo kittorngarijomãrpãse. Tapsoma avagingmagit kujalingitut ningaktullo.
36 Tamanna pivlugo nãpkingnigitse, sorlo Atãtase napkiniktotõngmet.
37 Passiklerniarase, tagva passijauniænginivose. Erkartuiniarase, tagva erkartortauniænginivose. Issumakarvekarungnẽritse, tagva issumakarviojungnẽrivose.
38 Tunnijitse, tunnitsiviojomãrivose. Oktumik tættætomik, nakkittersimmajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik kinnermillitsomãrpãse. Oktutipsingnut õktorviojomãrivose.
39 Adsiujunniglo okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotãgut tessiorungnarpauk? tamangnik kattengniængilæk ittersamut?
40 Illinniartok ajochertortiminit anginersaungilak; ajochertortimitut ikune tagva namaksivok.
41 Kattanguvit ijinget sukkiuta sõg tækkoviuk, ikãglo ijingnetok malluginago?
42 Kannorlo kattangutingnut okarungnarpĩt: Ovatsiaro kattangutiga, sukkiutit ijingnit pẽromavara; igvillo nangminek ikãk ijingnetok mallugingilet? Takkormortotit ikãk ijingnit pẽrkãruk, kingorngagut kattanguvit sukkiuta pẽrasuaruk.
43 Nappartokangimet ajungitomik, ajortomik paungakartomik; nappartokanginivorlo ajortomik, ajungitomik paungakartomik.

44 Nappartut illunatik nellonangilet paungamingnit.
Feigit pējarniængileit Dornenit, paungellonēt weiniggit
kattersorniænginiveit okpingnet kakkilautilingnit.
45 Innub ajungitub, ajungitut sagvarpeit omame tæt-
tætjutinginit ajungitunnit; Innublo ajortub, ajortut sag-
varpeit, omame tættætjutinginnit ajortunnit. Omættib
tættætjutinginnik kannek okajōngovok.
46 Sōg Nalekamik, Nalekamik taivissinga, naleng-
nagillo okausikka?
47 Uvamnut pijok, okausikkalo tussarlugit naleklu-
gillo, tapsoma adsigijanganik kaujititsomavapse.
48 Adsigiva innuk igloliortok, tapsoma nuna ittersel-
liorlugo illutujomik, tungavilerpa kairtomut. Immerle
kutjermet, iglo kōgub suppivigiva, aulatjarungnarnagolo
kairtomut tungalermet.
49 Tussartuble, mallingitublo adsigiva innuk iglolior-
tok nunamut tungaviktarnago; kōgub akkingmivigidlar-
mago, tuavilune ochovok, iglo tamna angijomik assero-
dlarlugo.

KAPITEL VII.

Uigarnerub erninganik, Kristusib makkititsininganik.

OKALANINELE innuit sanginne nāgamigit, Kaper-
naumut aivok.
2 Sorsuktuksello angajokangita illangeta kivganga
erdligijanga, kannimajok tokkokasaklune.
3 Tamnale Jesusemik tussaumalerame, Judit angajo-
kangit tuksiariartorkoveit, (Jesusemik) kivganganik in-
nulikleriartorkovlugo.
4 Ipkoale Jesuse tikkinamitsuk, katsungailutik tuk-
siarvigivæt, okarlutik: Tamna pijariakarpok taimailior-
vigilugo.
5 Innukattivut nææglingmagit, illinniarvivullo, senna-
laungmago.
6 Jesusiblo tagvunga illagiveit. Iglunga kaglilerma-
tsugle, sorsuktukset angajokangeta illanarijanne illangit
okariartorkoveit: (Jesusemut) Nalegak tagvungarasuar-
næk, nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.
7 Taimak pivlugo nellopkotivungalo illingnut kainer-

mik; okarille okautsemik attautsemik, taimik kivgara
pijungnailãrpok.
8 Uvangatauk innugama attannelik, kivgakarlarmalo
sorsuktuksenik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok;
ama illangenut, kait, kaigivok; kivgamnullo, sennalauruk
una, sennava tagva.
9 Tamannale Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva,
keviarlune innuit malliktinne okautiveit: Okaupapse tai-
mak angitigijomik okpernermik nachvalaungitunga Isra-
elittinne.
10 Tillilauktangillo iglunganut tikkinamik, kivgak
kannimalauktok pijungnẽrtok naipipæt.
11 Mattoma kingorngane iglugasengnut Nainemik
attelingnut aivok; illinniartingillo unnuktut, innugasek-
suillo illagivæt.
12 Iglugaseit ittervinget tikkilermago, ahãk, tokkung-
ajok akkigarlugo annitipæt, tamna anãnanget ernetua-
riva, uigarniolarmelo; innugaseksuillo illagivæt igluga-
sengnit.
13 Nalekablo tækkogamiuk illapsugidlarpa, okauti-
vlugolo: Keanæk!
14 Kannilerlugolo iklervik aktorpa, akkigartullo nuk-
karput. (Jesuselo) okarpok: Nukkapiak, okaupagit,
makkitit!
15 Tokkungajorlo makkipok, okalilarmelo. Anã-
nanganullo tunniva.
16 Illunatiglo erksilerput, Gudelo nakoridlarpæt, o-
karlutik: Nellautaijoksub tikkipãtigut, Gudiblo innuti-
tanne nellipsarpeit.
17 Okautsillo tamakkoa tapsominga tussaumajauler-
put Judæame illunane, nunennelo avalinginne illunaine.
18 Tamakkoa tamaita Johannesemut illinniartingita
unipkautigiveit. Illinniartingne magguk kaikovak,
19 Taipkoalo Jesusemut tillivak, apperijaukovlugo:
Tamnauvīt tikkituksak, assingniglonẽt nerriugijeksakar-
pita?
20 Angutigle taipkoa (Jesuse) tikkinamikko, okar-
puk: Johannesib baptiterijub tillivãtiguk illingnut, ap-
perijaukovlutit: Tamnauvīt tikkituksak, assingniglonẽt
nerriugijeksakarpita?

21 Stundemele taipsomane kannimajut ãniajullo un-
nuktut innuliveit, annernerillo idluitut annitipeit, tau-
tungitullo unnuktut tautuktidlugit.
22 Jesusiblo kiovak, okautivlugik: Johannese ama
okautsertortikko, tækkojaptingnik, tussartaptingniglo:
Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kallad-
lartullo kallagungnẽrput, tussilãrtullo tussalerput, tok-
kungajut makkiput, aklujullo okautsauvut okautsinnik
tussarnertunnik;
23 Pilloridlarporlo sinnaungalungitok uvamnik.
24 Johannesible tillijæk uttermennik, Jesuse okaler-
pok innungnut Johannesemik, okarlune: Innukangitomut
suna tækkojartorpissiuk? iviksoak annorib aulatanga su-
natuinarnut?
25 Sunalonẽt tækkojartorpissiuk? Innuk annorãrik-
tok? Ahãk, annorãriktut ikligijamingnullo innoniartut,
attannersuit iglunginne-itsõngovut.
26 Sunalonẽt anniluse tækkojartorpissiuk? Nellau-
taijok tækkojomavissiuk? Illa, okautivapse, nellautaijo-
mit anginersaujok.
27 Taimnaujok aglait okautigijanget: Ahãk, Engeliga
kẽnavit sivornganut tillivara, apkotiksarnik sivunerne
ãkiksoijuksak.
28 Okautivapsele, arnenit erniangomajut akkorngænne,
Johannesemit Baptiterijomit nellautaijokangimet anginer-
saujomik; mingnerle, Gudib nalegauvingane, anginer-
sauvok taipsomanget.
29 Innuillo nalektingita illunatik, Zoellnerillo Gude
nakoridlarpæt, baptitauniardlutiglo Johannesib Bapti-
jutãnut.
30 Farisæerille, aglangniglo illissimajut Gudib perko-
jiuinga nachogivæt ingmingnut, baptitaujomanatiglo tap-
somunga.
31 Nalegarle okarpok: Innuit ukkoa kimut adsiuti-
teksarivakka? Kimiglonẽt adsẽkarpæt?
32 Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ing-
mingnullo nipliutikattartut okarlutik: Nipsausiarvigi-
lauktapse, okigẽseromangitosele; kiksarnartomiglo okau-
tilauralloarpapse, keajomanasele.

33 Johannese Baptiterijok tikkitok, kakkojartoranelo,
weinemiglo immingimet; Satanasekartok okartose.
34 Innub Erninga tikkisimmavok nerrilarmelo, immi-
larmelo; tagva okarpose: Ahăk, innuk una nerretojok-
soak, Weinemiglo immetojoksoak, Zoellnerit ajortulli-
artullo illannarijinget.
35 Gudible illissimmaninga idluarijaujariakarpok kit-
torngaminut.
36 Farisæerille illangeta innapa nerrekattikumavlugo.
Farisæeriblo iglunganut itterpok, nerrimăvingmullo
ingipok.
37 Ahăglo, arnak tagvane iglugaseksoarnetok, ajor-
tulliartoksoak. Farisæerib iglungane Jesusemik ingito-
mik nerrimăvingmut tussarame, ermgusiărsuk mingoaru-
tiksamik (tippegiktomik) immalik tikkiutiva,
38 Ittiggangitalo tunnuænnut pivok, kealarmelo,
kugviminullo ittiggangit mitsuktilerpeit, [nutseminullo
allartilaita,] ittiggangillo kunnikpeit, mingoarlugillo tip-
pegiktomut.
39 Farisæerible nerrijartorkojinget tamanna tækkoga-
miuk, illumigut issumalerpok, okarlunelo: Una nellau-
taijŏgune, arnak una aktortine kaujimanajaralloarpa,
ajortulliartoksŏngmet.
40 Jesusib kiova, okautivlugo: Simon, okausiksakar-
punga illingnut. Taimnale okarpok: Ajochertuijok,
okarit.
41 Kĕnaujennik taungniartok maggungnik tammak-
kisimajikarpok aipanga kĕnaujennik 500 dinik, aipangale
kĕnaujennik 50 ginik.
42 Akkiksakalungimennigle, akkilerkojungnĕrpak.
Atte, okarit, taipkoa nelliakita nægliginersariniarpauk?
43 Simonib kiova, okarlune: Issumavunga, unnuner-
sennik akkilĕkojungnĕrtanget. Jesusible kiova: Idluar-
tomik erkartuivotit.
44 Arnamullo sădlune, Simonemut okarpok: Arnak
una tækkoviuk? Iglungnut ittertunga, immermik ittik-
kama ubvautiksanganik tunnitsivigilaungilarma; omale
ittiggakka kausertilaukpeit kugviminut, nutseminullo al-
lartilaita.

45 Igvit kunnilaungilarma; omale itterame, sorærane ittiggakka kunnikpeit.

46 Igvittauk niakora napartub orksuanik mingoanginivet; omale ittiggakka mingoalaukpeit tippegiktomik.

47 Tamanna pivlugo okaupagit: Ajortunnit unnuktunnit issumagijaujungnĕrnekarpok, angijomik næglilaurame; ikkitunnille issumagijaujungnĕrnekartok, mikkijomik næglikpok.

48 Arnamullo okarpok: Ajornitit issumagijaujungnĕrput.

49 Tagva nerrekattingit illumikut okalerput: Kina una, ajortunniktauk issumangnerungnĕrtitsijok?

50 Arnamulle okarpok: Okpernivit ikkajorlaukātit; ullapirsautekarlutillo aularit!

KAPITEL VIII.

Adsiujomik karngasoijomik.

MATTOMA kingorngane arvertarpok iglugaseksoatigut niuverviktigullo, okautsit tussarnertut Gudib nalegauvinganik okautigivlugit, ipkoalo 12 it illagivæt.

2 Arnello illangit, pijungnĕrtitangit annerneālungnit kannimasinnillo, taimna Maria, Magdalenamik taijak, Satanaseĕrotitaujok 7 nik.

3 Johannalo, Kusab, Herodesib pimaklertinget nullia, Susannalo, assingillo unnuktut, taipkoa perkutimingnit tunnijijut tapsomunga.

4 Innugaseksuit kattilermetta iglugaseksoarnillo tamainit katsungaitomik nellipsarmatsuk adsiujutigut okautsilerpok:

5 Karngasoijok karngasoijartorpok karngasutiminik; karngasoitillugolo apkosinermut illangit kattekput tullerajartauvlutiglo, tingmitsello killaub attānetut pukkumalukpeit.

6 Illangillo Kairtomut (ivsorluktomut) kattekput; nuileramiglo kunnulersarput, iptekanginamik.

7 Illangillo kattekput okpit kakkilautiggit akkorngænnut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit.

8 Illangillo kattekput ivsoriktomut nunamut, nuiler-
put perorlutiglo, karngasutiksakalerput 100 dinnik.
Taimak okarame, niplialerpok: Tussajungnik siutelik
tussarle!
9 Illinniartingitale apperivæt, okarlutik: Adsiujok
una kannok tukkelik?
10 Kioveille: Illipse tunnitsiviovose killaub nalegau-
vinget nellonarninganik kaujimakovluse; assisele okau-
tsauvut adsiujunnut, tækkogalloarlugit tækkonatiglo,
tussaralloarlugit tussaratiglo.
11 Tamannale adsiujub tukkinga: Gudib okausingit
karngasutiksauvut.
12 Apkoserngub sennianetut; tapkoangõvut tussartut
tamakkoninga, kingorngane Satanasib tava okautsit
pẽjariartorpeit omættinginnit, okperkonnagit pillorik-
titaukonnagillo.
13 Kairtometulle, tapkoangõvut, tamakkoninga tus-
sarunik kuviasungnermut illelliorput; tapkoale ama-
kangilet, annikitomik okperput, kappianartokalerangelle
kattekput.
14 Okpille kakkilautiggit akkorngænnut kattektut,
tapkoangõvut, tamakkoninga tussartut, innotsib siark-
lernarninginne, akluitsomaninganelo, ikliguninganelo
pijut, ippidlarpullo, sullugainertaratiglo.
15 Ivsoriktomulle pijut, tapkoangõvut, okautsinnik
tussartut, torkorlugillo omamingne idluartome, sullugu-
ainertarlutiglo kennuẽnermut.
16 Ikkitsijokangilak nenneroamik, kattaujab iksivau-
tablonẽt attãnut illivlugo; nennergoable inninganut illi-
va, ittertunnut tækkojaukovlugo nennergoak.
17 Sagvangitokangilak sakkertitauniængitomik, ang-
igutsutekangilarlo kaujijauniængitomik.
18 Tamanna pivlugo tussartasse tussãtsiarsigik. Pe-
kartok, tunnitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartauniar-
pok pekarasugijaminik.
19 Anãnangale kattangutingillo tagvunga aivut, tik-
kitsungnanglælle innuit pivlugit.
20 Illangitalo okautivæt: Anãnavit kattangutivillo
sillatãnetut tækkojomavãtit.

21 Kiovlune okautiveit: Anãnaga kattangutikkalo
tapkoangõvut, Gudib okausinginnik tussartut, mallik-
lugillo.
22 Uvlut illanginne, illinniartinne illagællugit umi-
akotomut ikkigame okautiveit: Immab akkianut ikãrta.
Avalekput tava.
23 Umiaktoleramiglo (Jesuse) sinnisilerpok. Ul-
lajutseradlalerpok immane, maggillo umiakotok ittib-
suavlugo pivæt, nangiadlarlarmiglo.
24 Tagva kannilerpæt tuppardlugolo, okautivæt:
Ajochertuijok, ajochertuijok, sutẽrpogut! Tagva mak-
kipok, annorelo, immab mallidlarningillo innerterpeit;
sorẽrpullo ikublialilarmelo.
25 Okautiveille: Okpernise nauk? Tapkoale erk-
sidlarput, tattamminiarlarmiglo ingmingnut okarput:
Kina una? Innertermagik annoriblo immarbiublo, na-
lekpæk.
26 Umiakotokullo ingeravut Gadarenerit erkãnut
pilutik, Galilæab akkianetomut.
27 Niungmello nunamut, angutib nellaupa igluga-
seksoarnit pijub, satanasenik illumiktub itsanit, an-
norãmiglo attungilak, iglomelo kikkajuitok, illuverne
kissiane.
28 Jesusele tækkogamiuk, nipliadlarpok, pamang-
avigællugolo nippekortovlune okarpok: Suniarpigit Je-
suse, Gudib kotsingnerõjub Erninga? Tuksiarpagit
kappiasuktiniarnanga.
29 Annernek makkojungnartok annekungmago innung-
mit tapsomanget; akkunẽrtoksoarmik kappiasuktilaung-
mago. Kellersortaulaukporlo kellaumgujennut, parng-
nanẽrsutinnullo, kellersutille kiktoraveit, Satanasiblo au-
larutiva innukangitomut.
30 Jesusiblo apperiva, okarlune: Kinauvīt? Ḳi-
ovok: Legionemik; (attekarpunga) Satanasit unnuktut
pullamavigilaungmatsuk.
31 Tuksiarvigivællo, ittijomut aulartitaujomanatik.
32 Tagvanele kuingẽngigaseksoakarpok nerrijunnik
kakkame. Tuksiarvigivællo, tapkonunga pullarkojau-
jomavlutik. Perkoveillo.
33 Satanasit tava annivut innungmit tapsomanget,

kuingẽnginnullo pullavut; kuingẽngigaseksuillo pang-
aliklutik ijukadlarput immanut, ippivlutiglo.
34 Mianersijulle tamanna tækkogamitsuk, kemmãvut,
iglugaseksoarmiunnut, iglugasengmiunnullo tamanna
okautigijartorpæt.
35 Tagva tækkojartoramitsuk tamanna, Jesuse tik-
kipæt, innuglo satanaseẽrodsaujok naipipæt, annoralija-
lertok sillatõvlune iksivajok Jesusib ittiggangita sãngane;
erksivlutiglo.
36 Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, Satanase-
kalauktub pijungnẽrtitauninganik.
37 Innugaseksuillo Gadarenerit illunamasiatik, tamat-
tomalo erkanetut tuksiarpæt, kemmaktigijomavlugo, erk-
sidlaramik. Umiakotomut ikkivok uttermilunelo.
38 Angutible satanaseẽrodsaujub tuksiarvigiva, najo-
romavlugo. Jesusible aularkova, okarlune:
39 Iglungnut angerarit, pitsiarvionĩllo Gudemut
okautigileruk. Aularporlo, iglugaseksoarne tamaine
okalãlerpok, pitsiarvionerminik angijomik Jesusemut.
40 Jesuse uttermet, innuit illelliorpæt, illunatik uttak-
kigamitsuk.
41 Ahãglo, angut Jairusemik attelik, illinniarviub
angajokangita illanget, Jesusib ittigganginnut pamang-
ajartorpok, tuksiarvigilugolo, iglominut itterkova.
42 Panetuakarame, Jahrelingmik 12 nik, tamna tok-
kokasakpok. Tagvungalo (Jesuse) aitillugo innugasek-
suit igvikliortipæt.
43 Arnarlo, Jahrinnik 12 nik aukatsainartok; tap-
soma perkutinne tamaita nungulaukpeit ãniasiortinnut,
pijungnaititaujungnangilarlo, kimullonẽt.
44 (Jesusib) annoranget sinnagut ãktoriartorpa tun-
nuanit; tagvainarlo aunga kigikpok.
45 Jesuselo okarpok: Kia ãktorpãnga? Illunatigle
missiarmetta, Petruse najortingillo okarput: Ajocher-
tuijok, innuit tettidlalarpillo igvikliortipãtit; igvillo
okarpotit: Kia ãktorpãnga?
46 Jesusele okarpok: Aktortauvunga; missigigapko,
pitsartunek uvamnit anningmet.
47 Tamannale Arnab ãngigutjutigijungnanginamiuk,
sajuklune pamangavigijartorpa, innuit illunatik tussar-

tillugit unnipkarpok, suna pivlugo aktorlauramiuk, pi-
jungnĕrsarnerminiglo.
48 (Jesusib) okautivale: Panniga mannigolerit ok-
pernivit pijungnĕrtipătit, ullapirsautekarlutillo aularit.
49 Sulle taimak okartillugo, illinniarviub angajokanget
kivgangita illanget tikkipok, okautilălo: Pannit tokko-
vok, Ajochertuijok sullitiniarnago.
50 Tamannale Jesusib tussaramiuk, kiova, okautivlu-
golo: Erksiniarnæk; okpertuinarit, kannoĕtsungnailăr-
pok, tava.
51 Iglunganulle itterame, assingit itterkongileit, Pe-
truse, Jakobuselo, Johanneselo, niviarsiablo atătanga, a-
nănangalo kisseta.
52 Illunatigle keavut, ogguarivlugo. (Jesuse) okar-
pok: Keanase; tokkungilak, sinnikporle.
53 Ijoridlarpællo, tokkojomik nellungikalloaramik.
54 Tamaitale annitipeit, aggangittigullo tiguva, ni-
pliarlunelo okarpok: Niviarsiak makkitit.
55 Annerningello uttervigiva, makkisarlunelo. Ner-
rititaukovalo.
56 Angajokæglo tattamminiadlarpuk. Innerterpagle,
okalakonnagit innungnut tamattominga.

KAPITEL IX.

Apósteliminik Kristusib tilliklerninganik.

ILLINNIARTINNELE 12 it kaikolerpeit, Pitsar-
tunermik nalegaunermiglo Satanasinnut tamainut tun-
nitsivigiveit, Kannimasinniglo innuliklerungnarkovlugit.
2 Okariartorkoveit Gudib nalegauvinganik, kannima-
junniglo innuliklerkovlugit.
3 Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonet neksartuk-
saungilase, ajaupiamiglonĕt, ikpiărsungmiglonĕt, kak-
kojenniglonĕt, kenaujenniglonĕt; maggungniktauk anno-
rakartokartuksaungilak.
4 Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakărase tagvang-
et.
5 Illangitalo illellioromangippasse, annititse tagvang-

et iglugaseksoarnit, ittikkapselo sanningit aglæt kattera-
sigik, nellojungnerutiksanginnut.
6 Aularput tava, iglugaseittigut ingeralutik, okautsin-
niglo tussarnertunnik okālavut, kannimajullo innulidlar-
peit illunane.
7 (Jesusib) pinniarninginnik Herodese, nunab illai-
nangane attannek tussaumalerpok; issumamigullo issu-
majālerpok Johannese tokkungajunnit makkisimmajok,
illangita okautigingmatsuk;
8 Illangille, Eliase tækkotitak okarput; illangille
nellautaijotokaverngit illanget makkisimmavok.
9 Herodese okarpok: Johannese niakoērtautilauk-
para; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Tai-
mak pivlugo tækkojomadlariva.
10 Apostelit uttermigamik, tapsomungalo okautigi-
veit tattamnartitettik. Ingminullo pitilugit aularpok in-
nukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkānut.
11 Innuille tamattominga mallugosukamik, mallikpæt;
kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauvinganik, innulijau-
jariakartullo innuliveit. Uvluklilermelle,
12 Tagva 12 it tikkipæt, okautivlugo: Innuit makkoa
aularlit, niuvervingnut avalingnetunnut iglugasengnullo
sinniktarviksarsiorkovlugit nerkiksarsiniarlutiglo; tama-
ne innukajuitomēnapta.
13 Okautiveille: Illipse nerkiksamik tunnitsivigissi-
gik. Okarput: Tellimainarnik kakkojakarpogut, ming-
eriængniglo maggungnik; innugaseksuit ukkoa nerkik-
sanginnik pissiniariartortuksaugupta kissiane.
14 (Innuit 5000 diongmetta) Illinniartiminulle okar-
pok: Ingilit tunnulerēkterdlutik, ingmikordlutik 50 it
amatauk 50 it.
15 Taimailiorput tava, illunatiglo ikterput.
16 Tagva ukkoa kakkojet tellimet, mingeriæglo taip-
koa tiguveit, killangmullo ārlorpok, kujalivlunelo avgor-
peit illinniartiminut tunnivlugit, mannijerkovlugit innung-
nut.
17 Illunatiglo nerrivut, kāgungnērlutiglo, amiakullo
kattersorpeit, amāksuit 7 it tættælugit.
18 Kissimeolerlune tuksiarame, illinniartingita kissi-

mik najormatsuk; apperiveit okarlune: Innuit kinausugivãnga?
19 Kiovæt, okarlutik: Illangita Johanneseosugivãtit, Baptiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; illangitatauk nellautaijut innutokaverngit illanget makkisimanasugivæt.
20 Okautiveille: Illipsele kinausugivissinga? Tagva Petrusib kiova, okarlune: Gudib Kristusingaõvotit.
21 Innerterpeille perkojilunelo okaudjikonnagit kimik tamattominga.
22 Okarporlo: Innub Erninga ãniatitaujariakarpok sulle unnuktunnik, angajokaijennullo ajochertuijoksoarnullo aglangniglo illissimmajunnut ajektortaujariakarpok, tokkotaulunelo, uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.
23 Illunaita okautiveit: Uvamnik malligomajokarpet, issumaminik ivlersinane, senningajuliksaminik uvlut tamaita nangmarle, malliklungalo.
24 Innoserminik ivlersijomajub, assiojijomãrpa, innoserminigle assiojijub pivlunga, assiojiniængila.
25 Innublo suksarivauk, sillaksoak illunãt piksarsiogalloaruniuk, ingminiglo assiogune, ingminiglonẽt asserorune?
26 Uvamnigle okausimniglo kangusuktok, tamnatauk Innub Erninget kangugijomãrpa, tikkikune ãnanaunermine, Atãtamelo, Engelillo ajungitut (ãnanauninganne).
27 Ahamarik okautivapsele: Nængertut ovane illangita tokko õngniængilæt, Gudib nalegauvinganik tækkokãratik.
28 Tamattoma okalanerme kingorngane, uvlut sittamaujortolermetta, Petruse, Johanneselo Jakobuselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksiariartorpok.
29 Tuksiartillugolo, kẽnanget tautua ablatsaulerpok, annorãngalo kakkorsidlarlune keblariktoksõlerpok.
30 Ahãglo, angutik magguk okarkattigivæk, tapkoa Moses, Eliaselo.
31 Ananauvaksõvlutik sakkertuk, okãlalutiglo, nãggaserninganik namaksitiksanganik Jerusaleme.

32 Petrusele illagijannelo uerngarnermut sinnilerput.
Tuppakamigle, kaumaninga tækkovæt, angutiglo tapkoa
magguk sennianetuk.
33 Tapkoalo kemmangmakko, Petruse Jesusemut
okarpok: Ajochertuijok, tamãne-itsainarominarpok, ping-
asunnik igloliorta, illingnut attautsemik, Mosesemullo
attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsinele kau-
jimangileit.
34 Taimak okartillugo, nuvujak kaivok, ulliklugillo,
koaksarpullo nuvujab illingmagit.
35 Nippelo nuvujamit pivok, okartok: Tagga Ernera,
nægliktara, tamna naleksiuk.
36 Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt.
Angigutsilerpullo, okaratik tækkojaminguik uvlunne
taipkonane.
37 Uvlub aipangane, kakkamit attersãrmetta, innuga-
seksuit pachrearpeit.
38 Ahãglo, angut innuit akkorngænnit, niplialerpok,
okarlune: Ajochertuijok, kennuvigivagit ernera tækku-
nãlauruk, ernetuarigapko.
39 Ahãk, annernerub (ajortub) tigulerangago, tuavi-
lune niplialerpok, aulajartidlalerangago kappoalidlarpak-
pok, aulajartidlalaurangamiuglo, keta kemmalerpakpa.
40 Illinniartitillo kennuvigilaukpakka, annititauko-
vlugo, ajorpælle.
41 Tagva Jesusib kiova, okarlune: Tata! ukkoa ok-
pingitut mumiksimmajullo kinguvãngukattigẽt, kannok
sivitutigijomik najoriakarpapse, kennuẽvigijariakarluselo?
Ernĩt kailauruk.
42 Tikkilermagolo, Satanasib aulajartidlarlugo aksero-
tidlarpa. Jesusible annernek ivsornartok innerterpa,
soruserlo pijungnẽrtinamiuk atãtanganut tunnigiva.
43 Gudiblo pitsartudlarninga illunatik kakkilarutigi-
væt. Illunatigle tattamminiarmetta illunainik pinniar-
ninginnik, illinniartiminut okarpok:
44 Okautsit ukkoa siutipsingnut tussarsigik, Innub
Erninga pititaujariakarmet innuit agganginnut.
45 Okautsille ukkoa nellojungnaingileit, nellovlugillo

tukkekartingileit, appersorlugolo illeragivæt okautsinnik tamakkoninga.
46 Issumalerpullo nellitik anginerõngmangæt.
47 Omættingitale issumangit Jesusib kaujileramigit, nutarak tiguva senniminullo nængertidlugo.
48 Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvamniglo illelliortub, illellioriva uvamnik tilliklertok. Illipsingnele illunapsingne mingnerojok, angijojomãrpok.
49 Tagva Johannesib kiova, okarlune: Ajochertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasennik annititsijok; innerterpavulle, illagælluta mallingimattit.
50 Jesusiblo okautiva: Innerterassiuk; uvaptingnik akkerartungitub illagingmattigut.
51 Kongmuartitauviksanele nunamit nelliutilermet, kajusimmalerpok Jerusalemut aijomavlune.
52 Sivorliksennelo tilliveit; tapkoa Samarittit iglugasenginnut sinniktarviksarsioriarpæt.
53 Taipkoale sinniktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.
54 Illinniartikitale Jakobusib Johannesiblo tamanna tussaramiko, okarpuk: Nalegak, pijomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungutaukovlugit.
55 Jesusible keviardlugik innerterpak, okarlune: Anernerub kia kittorngaringmattik, kaujimangilatik?
56 Iunub Erninga tikkisimmangilak innuit tarningit asserorlugit, piulilugille.
57 Iglugasait assinginnut aivut. Ingeravlutik illangeta okautiva: Malligomavagit aiviksarnut.
58 Jesusiblo okautiva: Terrianitset sittekarput, tingmitsello killaub attãnetut ublokarivut; Innuble Erninga akkitiksakangilarlonẽt.
59 Assianullo okarpok: Mallinga. Tapsomale kiova: Nalegak aikãrlaulanga, atãtaga illuveriartorlugo.
60 Jesusible okautiva: Tokkungajut tokkojiatik illuveriartorlittigik; igville Gudib nalegauvinganik okariartorit.
61 Assiatauk okarivok: Nalegak, malligomavagit;

sivorlermigle perkoginga, iglomiukattikka sorērutiksamik okautijartorlugit.
62 Jesusible okautiva: Aggangminut tigusijok sennajeksaminik, keviarlunelo, tamna idluangilak Gudib nalegauvinganut.

KAPITEL X.

Illinniartiminik 70 *nik tilliklerninganik.*

MATTOMA kingorngane Nalekab illinniartime assingit 70 git anneriveit, maggoterkattardlugillo tilliveit, iglugasengnut illunainut nellipsaromajaminut sivorliotipeit;
2 Okautivlugillo: Kattersivik angidlarpok, kattersijulle ikkidlarput; kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijuksennik tilliklerkovlugo kattersivingminut.
3 Aileritse; ahāk, sauketitut tillivapse amarkut akkorngænnut.
4 Pōkarniarase, ikpiarsulijarniaraselonēt, ittigagusijarniaraselonēt; innungniglo sallutitsiniarase ingeraluse.
5 Iglomut itteraigupse, sivorlermik okaritse: Ullapirsautekarle iglome tamattomane.
6 Tagvanelo ullapirsautekaromajomik innukarpet, ullapirsautise tapsomanetuarniarpok; imaitokangipelle, ullapirsautipse utterviginiarivāse.
7 Iglomele taipsomanetsainaritse, piksanginnik nerriluselo immeritse. Sennajok akkillertaujariakangmet. Nukterniarase iglomit iglub assianut.
8 Iglugaseksoarnullo pigupse, illelliorpasselo, nerritse tagvane kaitanginnik.
9 Tagvanetullo kannimajut innuliniarsigik, okautissigiglo: Gudib nalegauvinget palliuvigivāse.
10 Iglugaseksoarnulle itterupse, illelliungipasselo, tagva iglut akkorngattigut annititse, okarluselo:
11 Sangit aglæt aktuajut uvaptingnut iglugaseksoapsingnit, katterarpavut illipsingnut; nellojungnērtitauleritsele, Gudib nalegauvinget palliuvigilaungmasse.
12 Okaupapse: Sodomamiut uvlut naggatiksangane

pitlartaunikinersaujomărput iglugaseksoarnit taimaitomit.
13 Kappianamĕk, Korazin! kappianamĕk, Betsaida!
Tiruseme Sidonemelo taimak angitigijunnik tattamnartokalaukpet sorlo illipsingne, itsak kakkialernermut pŏngme argsennelo iksivanajalaukput.
14 Taimak pivlugo erkartuivingme, ipkoa Tirusemiut
Sidonemiullo pitlartaunikinersaujomărput illipsingnit.
15 Igvillo Kapernaume kangattarsimmajotit killak
tikkilugo, nettekangitomut kanunga ajektortaujomărpotit.
16 Illipsingnik tussartub, tussarivănga, illipsingniglo
nachojub, nachogivănga; uvamnigle nachojub nachogiva
tilliklertok uvamnik.
17 Ipkoa illinniartut 70 git kuviasuklutik tikkinamik,
okarput: Nalegak, Satanasit aglæt nalekpătigut atterne.
18 Okautiveille: Satanase tækkolauralloarpara kattek-
tok killangmit, sorlo kaumalak.
19 Ahăk, Pitsartunermik tunnitsivigilaukpapse, kug-
lugiarăluit, Scorpionillo tullerarlugit, ningarosuktublo
pitsartuninganut illunanut nalegautipapse; sumullonĕt
akkunartauniængilasse.
20 Annernerille (idluiluktut) nalengmasse, kuviasuti-
ginassiuk: Kuviasutitsele attise aglaksimmangmetta kil-
langme.
21 Stundeme taipsomane Jesuse annernermigut kuvia-
sukpok, okarlunelo: Atătak, killaublo nunablo nale-
gangæk nakorivagit, tamanna illissimmajunnut sillatŏ-
junnullo angigutsutigigangne, nutakkatitun-ĭtunnullo
nellojungnĕrtijutigigangne; illa, Atătak, taimak săng-
ne idluarigangne.
22 Tunnitsiviovunga tamainik atătamnut. Ernerublo
kinauninganik kaujimajokangilak atăta kissime, atătablo
kinauninganik kaujimajokanginivok, ernek kissime, erne-
rublo nellojungnĕrtitsomajangit nellunginivut.
23 Illinniartinne sădlugit, kissĕnut okarpok: Pillori-
dlarput ĭjit, tautuktut tautuktapsingnik.
24 Okautivapse: Nellautaijut unnuktut attannillo

tautuktapsingnik tækkojomalaurivut, tækkonagolo, tussartapsingniglo tussaromalaurivut, tussarnagolo.
25 Ahãglo, aglangnik illissimmajok nikovipok, õktorlugo, okarlunelo: Ajochertuijok, sumik pinniartuksauvĩk, innotsemik nungusuitomik kingormgujikovlunga?
26 Jesusible okautiva: Perkojenne kannok aglaksimmava? kannorlo attuarsivĩt?
27 Kiova okarlunelo: Gudingnik Nalegarnik nægliktuksauvotit omættingnut tamanut, tarningnullo tamanut, issumangnullo tamainut, pitsartunernullo tamainut, innukattingniglo illiktut nægliktuksauvotit.
28 Jesusiblo okautiva: Kiolorikpotit; imailiorit, innoniarpotit tava.
29 Taimnale idluartorilerame, Jesuselo apperiva: Kina innukattigivigo?
30 Tagva Jesusib kiova, okarlunelo: Innukalaukpok Jerusalemit taununga Jerichomut attartomik, innuartunnullo opingartaujomik; taipkoa annorẽrpæt, annaudlarlællo, aularlutiglo, tokkokasaktorlo kemmakpæt.
31 Ajochertuijut illangennik apkosinerme tamattomane ingerajokangmet, tapsomalo tækkogamiuk kãngerpa.
32 Taimaktauk Levitib (ajochertuijut ikkajortingita illangeta) tagvunga pijub, tækkogamiuk, kãngeriva.
33 Samariamiuble ingerajub tikkilerpa; tækkogamiuglo nãpkoariva,
34 Aivigilãlo killingillo mangipsertorpeit, napartub orksoanik weinemiglo koverivlugit killingit, nergjutekotimelo kãnganut illivlugo, sinniktarvingmullo ãpa, pairilãlo.
35 Kaulermet aularomagame, kẽnaujæk magguk sakkerpak, tunnivlugiglo sinniktarviub innuanut, okautivlugolo: Pairiuk; unnunersenniglo illagungne akkilleromavagit ama uttermiguma.
36 Kannok issumavit, pingasut taipkoa nelliet innuartut killertigilauktangennut innukattiolaukka?
37 Okarpok: Tamna nãpkigosungnermik pinniarvigijinga. Tagva Jesusib okautiva: Imailioriartorit.
38 Tagvanget ingeravlutik, niuverviktalingnut itter-

pok. Arnakarpok tagvane, Marthamik attelingmik, tap-
soma illelliorpa iglominut.
39 Nukkakarivorlo Mariamik attelingmik; tamna
Jesusib ittiggangita sãnganut ingipok, okãlatillugolo
nalekpa.
40 Marthale omaridlalerpok, kivgartoromavlugo. Je-
suselo tikkipa, okarlune: Nalegak, erkagingilet nuk-
kama kissima kivgartortimanga? ikkajorkolauruk uvam-
nik.
41 Jesusible kiova okautivlugolo: Martha, Martha,
siarklernekarpotit sullijeksakalarpillo unnuktunnik;
42 Attauserle pijarialik. Mariab ajunginersak anne-
rilaukpa, tapsominga aksartauniatsengilak.

KAPITEL XI.

Kristusib illinniartinne ajochertorpeit tuksiarutinnik.

INNIMINELO tikkitamine tuksiarpok. Sorẽrmello,
illinniartingita illangeta okautiva: Nalegak tuksiarner-
mik ajochertortigut, sorlo Johannesib illinniartinne ajo-
chertormagit.
2 Okautiveille: Tuksiarupse, imãk okaritse: Atãta-
vut killangme! Akkit nakorijaule. Nalegaunit kai-
laule. Perkojettit malliktaulit nuname sorlo killangme.
3 Uvlome piksaptingnik tunnitsivigittigut.
4 Ajornivut issumagijungnẽrkit; sorlo uvagut uvap-
tingnut ajortullijut issumagijungnẽraptigik. Oktorlung-
nartomut pitinata, piulittigulle ajortunnit.
5 Okautiveillo: Akkunapsingnẽtut nelliet, illænnari-
jakartok, tapsomunga unnuab ketterarningane aigune,
okautilugolo: Nægliktara illænnarijara, taukteliksarsilau-
langa niakojennik pingasunnik;
6 Illænarijama apkosinermit tikkimanga, pitakangi-
lungalo mannijaksamnik tapsomunga.
7 Kamanẽtorlo kionajarpok, okarlunelo: Ullapitaujo-
mangilanga; upkuak parngnanẽrsimangmet kittorngãr-
suma illagilunga sinnigvingmẽput, taimak pivlugo mak-
kijungnangilanga tunnitsivigivlutit.

8 Okaupapse: Makkitsomangikalloarune tunnitsivigi-
lugo illænarigamiuk; tava makkilãrpok iktoritailune tuk-
siarvigingmago sorẽrane, pijomajanganiglo ajortanganik
tunnit sivigilãrpa.
9 Okaupapsetauk: Tuksiaritse, tunnitsivioniarpose
tagva; kenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse,
upkuẽrutsauniarpose tagva.
10 Kennujok tigusivok, kennajok nachvãlãrpok; avi-
lortartorlo upkuẽrutsauniarpok.
11 Kia illapse atãtane erninget kakkojamik tuksiar-
vigikpago, tunnitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeria-
miglonẽt tuksiarvigikpago, mingeriangitomik, kuglugit-
samik tunnitsiviginiarpauk?
12 Manningmiglonẽt tuksiarvigikpago, tunnitsivigi-
niarpauk Scorpionemik?
13 Illipse nauk ajortose kittorngasse tunnergutinnik
ajungitunnik tunnitsivigijungnarapsigik, anginersamik
Atãtab killangmẽtub tunnitsiviginiarpeit Annernermik
ajunginermik tuksiarvigijine?
14 Satanase okarungnangitok annitipa. Satanaselo
anningmet, okarungnangitok okalerpok. Innuillo tat-
tamminialerput.
15 Tapkoale illangit okarput: Satanasit annitipeit
Beelzebubemut, Satanasit attanningennut.
16 Assingitale õktorpæt, tækkotitsikojomavlugolo nel-
lunaikutamik killangmit.
17 Issumangille (Jesusib) kaujimagamigit, okautiveit:
Attanniovĩt nelliet ingminut illagẽgungnẽrune, nungu-
niarpok, iglublo iglo ochoviginiarpa.
18 Satanase ingminut akkerartorune, kannok attan-
nioninga ĩtsungnalerka? Okarapse; satanasit anniti-
kapkit Beelzebubemut.
19 Uvangale satanasit annitikupkit Beelzebubemut,
kimut kittorngapse annitipattigik? Tamanna pivlugo er-
kartortigijomãrpasse.
20 Satanasit Gudib agganginnut annĩtikupkit, Gudib
nalegauvinget tagva tikkipãse.
21 Sangijoksub sakkugub iglune sapputikpago, perku-
tingit pijauniatsengilet.

22 Sanginersable tikkikuniuk, sālagiguniuglo, sak-
kunginnik tettigijanginnik aksardlarpa, aksarnigaverng-
illo aitutigiveit.
23 Illagijigingitima akkerartorpānga; kattersoikatti-
gingitaralo siamartitsivok.
24 Annernerle makkojungnartok innungmit annija-
rangame, ingeravok sukangitokut, merngoērserviksarsior-
lune, nachvārnagolo; okarpok tagva: Iglumnut annivigi-
lauktamnut utteromavunga.
25 Tikkinamiuglo sannersimmajok ānanausijorlo nai-
pipa.
26 Tava ailerpok, annernernik assiminik ingminit ajor-
nersaujunnik, 7 nik illaksarsivlune; itteramiglo tagvane-
tualerput; kingorngagullo innuk taimna ajulualerpok, si-
vornganit.
27 (Jesuse) taimak okartillugo arnak nippekalerpok
innuit akkorngænne, okautivlugolo: Pilloridlarpok illing-
nik singailauktok, illingniglo amāmaktitsilauktok.
28 Kiovale; Illa pilloridlarput Gudib okausinginnik
tussartut torkorlugillo.
29 Innuille kattilermetta, tagva okalerpok: Ukkoa
uivētōvut, nellunaikutamik tækkojomavut; nellunaikuta-
ble assianik tunnitsivioniængilet, nellautaijub Jonasib
nellunaikutanganik kissianik.
30 Sorlo Jonase nellunaikutaulaungmet Niniveminn-
nut, taimak Innub Erninga ītsomārivok kinguvāngukatti-
gēnut ukkonunga.
31 Erkartuiviub (uvloksangane) kinguvāngukattigēt
ukkoa illagilugit Attaniub nullianga anget pijok sakkero-
mārpok, erkartorlugit; nunamit ungasiktometomit piga-
me, Salamonib sillatuninga tussarlugo. Ahāglo, ta-
manēpok Salamonemit anginersaujok.
32 Niniveminit erkartuiviub (uvluksangane) kingu-
vāngukattigēt ukkoa illagilugit sakkeromārput, erkartor-
lugit, Jonasib okālaninget kingorngane kakkialeramik
Ahāglo, tamanēpok Jonasemit anginersaujok.
33 Nennergoamik ikkitsijokangilak ijeriartorlugo, kat-
taujab attānullonēt; nennergoavingmulle illiva, ittertun-
nut tækkojaukovlugo nennergoak.

34 Ije timib kaumaneriva, ījit idluarune, timit illunane kaumaniarpok. Ijit nellangaikune, timit illunane tãngniarpok.

35 Tamanna pivlugo udsertorit, kaumajok illungnetok tãrsekonnago.

36 Timit illunane kaumarpet, mikkijomiglonẽt tãktokarane, taimak illunane kaumavok, kaumaksarniarpãtillo, kaumalaktut kaumajotut.

37 Taimak okartillugo, Farisæerit illangeta innapa nerrikattigijomavlugo ketterarsiumik. (Jesuselo) itterpok, nerrimãvingmullo ingidlune.

38 Ubvarsimmanane nerrijomangmet, Farisæerib tækkogamiuk, tattamminiarpok.

39 Nalekable okautiva: Illipse Farisæerit ermgusiãrsuit põgutello sillatãtigut sujungaitikalloarpasse, illusele tættædlarput kassẽnermik aktaisungunermiglo.

40 Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo sujungainasugivissiuk?

41 Ahãk, perkotipsingnit tunnijiniaritse, illunatik sujungaijutiksauvut illipsingnut, tagva.

42 Kappianamẽgle illipse Farisæerit, Minzelo, Rautelo, Kohlillo sunatuinait tellimaujoet tunnigapsiuk, erkartuinerlo, Gudib nælingningalo sennerkopasse (issumaginagiglo). Makkoa pinniareksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.

43 Kappianamẽk illipse Farisæerit, illinniarvingne issukliojomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo innungnut niuvervingme.

44 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajutitun-īnapse innuit kãngittigut pissuktut kaujimanagit.

45 Tagva aglangnik illissimajut illangeta kiova okautivlugo: Ajochertuijok, tamakkonunga okautsinut suangavaptiguttauk.

46 Kiovale: Kappianamẽktauk illipse aglangnik illissimajut, innuit erksugeksennik erksuktaujungnangitunnik illijivigigapsigik, illipsele nangminek tamakkoa aktoromangilasse aggangmut attautsemullonẽt.

47 Kappianamẽk illipse; nellautaijut illuvilliorpasse,
angajokapsele tokkolaukpeit.
48 Illa kigligiudsigalloarpose, angajokapse pinniar-
nerilauktangit idluiginginapsigik; ipkoa nellautaijut tok-
kolaukpeit, illipsele illuvilliorpasse.
49 Tamanna pivlugo Gudib sillatuninga okarpok:
Nellautaijut Apostelillo tillijomavakka taipkonunga,
taipkoa illangit tokkotsomãrpeit illangillo unangmilu-
git.
50 Nellautaijut illunarsoangita aungit kinguvãngukat-
tigẽnut taipkonunga akkinniartaukovlugit kovilauktangit,
sillaksub tunganilijauninganit,
51 Abelib aunganit, Zachariasib aunga tikkilugo, tok-
kotaujub altarib tempeliblo akkorngangne. Illa okau-
papse: Kinguvãngukattigẽnut ukkonunga akkinniar-
taujomãrput.
52 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimajut, illissi-
manartub pẽrutãnik pekarapse. Illipse itterniængilase,
itteromajullo agviarpasse.
53 Taimagle okautimagit, aglangnik illissimajut Fari-
sæerillo pinniarpalliadlarpæt, apperkosiksennullo suna-
tuinarnut okausiksẽrotsomavlugo,
54 Nautsertorpællo, okausinginnit passitiksakaroma-
vlutik tapsomunga.

KAPITEL XII.

Illinniartinne udsertorkoveit takkormornermik. Okpernerublo illinganinganik.

TAGVANETILLUGO, innugiartoksuit tikkipæt, tau-
sendeokattartut kattimalerput ingmingnut tuttijarkattau-
tilutik. Tagva illinniartinne Jesusib okauterkãrpeit:
Farisæerit kakkojangita sẽrnautiksanganik, illimmasu-
gitse, tamedsa takkormorniongmet.
2 Sagvãngitokangilarle sakkertitauniængitomik, angi-
gutsutekangilarlo kaujijauniængitomik.
3 Tamanna pivlugo, tãktome okauserilauktasse, kau-

majome tussartaujomãrput, iglomelo issibjutigilauktasse okautaujomãrput iglut kãnginne.
4 Okaupapsele illænarijakka: Erksiginiarassigik timinik tokkotsijut, kingorngagullo sumik pinniarungnarungnẽrtut.
5 Sivõragijeksapsingnigle okautijomavapse: Tamna erksigissiuk, tokkotsijarẽrune, pitsartunekangmingmet ẽgitsinermik ãnianartovingmut. Illa, okaupapse tamna erksigissiuk.
6 Kutsertet tellimet akkekarpangilet kẽnaujãrsungnik maggungnik? nauk taipkoa illangellonẽt Gudib puigungila.
7 Nutjessetauk illunatik kittissimmagivut niakopsingne. Tamanna pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginersaugapse.
8 Okaupapsele: Uvamnik okauselik innungnut, taimnatauk Innub Erninget okautigijomãriva Gudib Engelinginnut.
9 Innungnulle missiutilik uvamnik, taimnatauk missiutaujomãrpok Gudib Engelinginnut.
10 Okautsemiglo akkerartortomik okautelik Innub Erninganik, issumakarviojungnẽromãrpok; Annernermigle ajunginermik okauserlutelik, issumagijaujungnẽrniængilak.
11 Illinniarvingmingnulle, attannersoarnullo, attanniojunnullo ãpasse, issumajãrutekarniarase kannok sumiglonẽt okausiksakarniarmangapse, kigusiksakarniarmangapselonet.
12 Annernerub ajunginerub ajochertorniarmasse Stundeme taipsomane, okausekariakarniksapsingnik.
13 Innuille illangeta angutib okautiva: Ajochertuijok, angajuga okautiuk, kingormgujeksaptingnik aviksikovlunuk.
14 Okautivale: Innuk, kia aviksititsijuksautilaukpãnga kingormgujeksaptingnik?
15 Okautiveillo: Akluitsomanermik udsertoritse; perkutivaksuit, innub innogutigingimagit.
16 Adsiujomiglo piveit, okarlunelo: Augutekalauktok akluitomik, tapsoma perorsẽvinga perorlorikviovok.

17 Issumertuivorlo okarlunelo: Kannok pinniarlunga?
Perorsẽakka kattiteksakka inniksakangimetta.
18 Okarlunelo: Taimailioromavunga; Kemmatul-
livikka serkomitsomavakka, angijorortilugillo, peror-
sẽakka tamaita perkutikkalo kattitsomavakka takkam-
munga.
19 Tarnimnullo okaromavunga: Nægliktara tarniga,
piksakavaksoadlarpotit Jahrinnik unnuktunnik; kikkale-
rit, nerrilutillo, immerlutillo kuviasugit.
20 Gudible okautiva: Sillaitõvotit, unnuame tamatto-
mane tarningilãrpotit; kialo piksariniarpagit kattersor-
lauktattit?
21 Taimak illingavuttauk perkutinnik kattersoijut, a-
kluinatiglo Gudeme.
22 Illinniartinnele okautiveit: Tamanna pivlugo o-
kaupapse: Innosisse pivlugo siarklerniarase, nerkiksap-
singniglonẽt; timipselonẽt annorãksanginnik.
23 Innosek ivlernarnersauvok nerkiksennit; timelo iv-
lernarnersauvok annorãksennit.
24 Tulluket nautsertorsigik: Karngasoingilet, katter-
soinatiglo, kemmatullivikaratiglotauk illiorkavikangilel-
lonẽt; taipkoale Gudib nerritipeit. Tingmitsennit kan-
nok angitigijomik ajunginersauvise?
25 Nellisse ingminik uigoksarsijungnarka, tallitut at-
tautsetut takkitigijomik, siarklerutigigalloaruniuk?
26 Mingnek ajorupsiuk, sõg assia siarklerutigivis-
siuk?
27 Paunaujaujartut naternamẽtut, kannok perortut
tækkunãrsigik, sennangilet, peraingilellonẽt. Okaupap-
sele, Salomonelonẽt ãnanaunermine illunane annorarsim-
malaungilak, taipkoa illangetitut.
28 Iviksuket nunametut Gudib taimak pinnarnarsiti-
namigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut ẽgitek-
sauvlutik, piluartomigle tapsoma annorartitsomavãse, ok-
pernekitose tagva?
29 Tamanna pivlugo illipse, erkaginiarassiuk sumik
nerkiksakarniarmangapse, sumiglonẽt immiksakarniar-
mangapse, issumajarniaraselo.
30 Makkoa tamaita sillaksub innungita okpingitut nel-

lojullo pinnasuagatuariveit: atātapsele killangmetub kaujimavāse, taimaitomik ajorsarapse.

31 Gudible nalegauvinga pinnasuakārsiuk, taimak tamakkoa tamaita pilārpasse.

32 Erksiniarase illagēktuārsuit: Atātapse idluaringmago, tunnitsivigivluse nalegauvingminik.

33 Perkutisse niorvgutigissigik tunnergutigilugillo. Põksiniaritse pitokauniængitunnik, perkutitoniardluselo killangme asserojuitunnik, tigliguillo sappertanginnik, kaurulillo asserojuēreksanginik.

34 Perkutekarvipsingne, omættise tagvanēniarivut.

35 Makkitipsigut tapserutsijaritse, nennergoaselo ikkomakarlit.

36 Innuit adsigissigik, nalekamingnik nerriuktut, nulliarelitainartut nerrimārningannit aggilertomik, tikkipet avilortalerpello, upkuērutisalārpæt.

37 Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab tikkipagit pigārtut. Ahamarik okaupapse: Nerrimāvingme iksivakojomārpeit, sailitserlunelo, nangminerlo kivgartoromārpeit.

38 Pigārviub aipangane, pigārviublonēt pingajuane tikkipagit, imailiortut, kivget tapkoa pilloridlarput.

39 Tamannale nellojungnēreksarivasse: Tigliktub tigligiartorvia iglub innuet kaujimaguniuk; pigārajarpok, iglominut ittertokarkonnago.

40 Tamanna pivlugo illipsetauk oppalungērsimmatitse; Innub Erninga tikkitsomārmet uvlub Stundingane nerriuvigingitapsingne.

41 Petrusible okautiva: Nalegak, adsiujomik mattominga kissipta pivittigut, tapkoalonēt tamaita pivigit?

42 Nalegarle okarpok: Pimaklertok sillatovlunelo nertornartokpijariakõrtovok, Nalekab pairsijungortitanga kivgakottiminut, tunnijikovlugo piksanginnik nelliutijaranget.

43 Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok Nalekame tikkippago.

44 Ahamarik, okautivapse: Perkutiminik tamainik pimaklertungortitsomārpa.

45 Kivgarle taimna omamigut issumalerune: Nale-

gara killamik tikkiniængilak; kivgello angutit, arnello annaudlalerlugit, nangminerlo nerrilune immilarmelo talladlarlune,
46 Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomãrpok uvlorme ipsoma nerriuvigingitangane, stundemelo kaujimangitangane, asserorlugolo pinniarpa, okpingitullo illalliudlugit akkivigijomãrpa.
47 Kivgarle Nalekame perkojanganik kaujimajok, pinnialauranelo, perkojangalo mallingnago, unnuktunnik annaujaujomãrpok.
48 Perkojanganiglekaujimangitok,pinnialauralloarame annaujaujutiksamik, ikkitunnik annaujaujomãrpok. Unnuktunnik tunnitsiviojok, tapsomane unnuktunnik kennertokaromãrpok; unnuktunniglo perkojaujok, tamna unnuktunnik kaitsikojaujomãrpok.
49 Ikkomamik ikkitsijartorpunga nunamut: Suna pijomanersarivigo ikkoalalerẽrninganit?
50 Sivorngagulle baptijumut baptitaujariakarpunga; sivorãdlarpungale, namaksekãrtinnago.
51 Tikkinasugivissinga ullapirsaumik kaitsilunga nunamut? Okarpunga: Aukak akkerartortigẽngnermigle.
52 Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomãrput; pingasut maggungnut, magguglo pingasunnut.
53 Atãta akkerartoromarpok ernerminut, ernerlo atãtaminut; anãnalo panniminut, panniglo anãnaminut; sakke ukkoaminut, ukkoarlo sakkiminut.
54 Okarporle innungnut: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikkovitomik; tuaviluse okarpose: Sillarner ludlarniarpok; taimailerporlo.
55 Uarngnerluamik tækkojarangapse, okarpose: kitjidlarniarpok; taimailerporlo.
56 Takkormortose, nunalo killaglo kannoẽniarmangangnik illissimmavasse; Sõgle tamanna nelliutok illissimmangipissiuk?
57 Sõg erkartungipise illipsingnik, idluartomik?
58 Illingnulle akkerartortok aiparigungne attanermut, ingeralutik saimarsarniaruk, erkartuijomut pititaukonnæk, erkartuijomullo unertutaukonæk pitlarnikto-

mut, pitlarniktublo ẽginiaranitit parngnanẽrsimmavingmut.
59 Okaupagit: Tainganget annititauniængilatit akkillerkãrtinnago kẽnaujet naggatiksanget.

KAPITEL XIII.

Kristusib innuit ajochertorpeit kakkialernermik issumatarnermiglonẽt.

TAIPSOMANE najutut illangita okautivæt Galilæamiunnik, taipkoa aungit Pilatusib akkulaungmagit tunnergutinginnut.
2 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Galilæamiut ipkoa
ajortulliarnersausugivissigik Galilæamiunnit assinginnit
tamainit, taimak pidlartaungmetta?
3 Aukãrpunga; Sagiarniængikupsele, tamapsetauk taimak asseroromãrivose.
4 Ipkoa 18 it nuvoguseksub silloametub ochovigijangit
tokkodlugillo, ajornersausugivissigik innungnit assinginnit
tamainit Jerusalemetunnit?
5 Aukãrpunga; sagiarniængikupsele, tamapsetauk taimak asseroromãrivose.
6 Mattomingale adsiujomik okautiveit: Napartokutekartokarlaukpok, Feigeliksamik napartisimmajomik weinekarviksaminut kakkaminut; paungarsioriaramiuglo
nachvãngilak.
7 Tagva weineliksamik perorsẽviksiortomut okarpok: Ahãk, Jahrinnik pingasunnik, Jahrit tamaita
napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvãrnangalo; kippiuk; sõg nunamik agviarka?
8 Taipsomale kiova, okautivlugo: Nalegak, taimailingalaule Jahreme tamattomane, avatãt ivjunga poagijarkãrlugo, perorsaijuksalijomavara,
9 Kingorngagut paungakarniarmanget, pekangipelle,
tava kippiuk.
10 Ajochertuivorlo illinniarvit illangane, sabbateme.
11 Ahãglo, arnak tagvanetok annernelik kannima-

nartomik Jahrinnik 18 nik, okkungainarlune issivijung-
nangitok.
12 Jesusible tækkogamiuk kaikova, okautivlugo: Ar-
nak, kannimanernit pijungnerit!
13 Aggangminullo pattikpa; tagvainarlo issivilerpok,
Gudelo nakoridlarpa.
14 Tagva illinniarviub angajokanga ningalerpok, Je-
suse innuliklermet sabbateme, innuillo okautiveit: Uvlut
pingasojortõvut, sennaviksaujut; uvlune taipkonane in-
nulijaujartoritse, sabbateungitunne.
15 Tagva Nalekab kiova, okarlune: Takkormõrtotit,
illipse tamapse tuktuvakotisse, siutekõktojullo pittũd-
sarpangilasse nerchevinginnit, alluktitsartorlugillo sabba-
teme?
16 Sabbateme pittudjartaujariakangilak, nauk Abra-
hamik pannigingmago, pittutamit tamattomanget, Sata-
nasib kelleksorlauktanga, Jahrinne 18 inne?
17 Taimak okautingmagit, akkerartortingit illunatik
kãngusuktuksaulerput; innuit illunatik tattamnartitangit
ãnanaudlartut tamaita kuviasutigiveit.
18 Jesusele okarpok: Suna Gudib nalegauvinget ad-
sigivauk, sumullonẽt adsiutiteksarivigo?
19 Senfkornetun-ĩpok, tamna innub tiguva, perorsẽ-
vingminullo ẽgipa; perolertok napartulerdlunelo angijok,
tingmitselo killaub attãnetut innekalerput akkerungita
akkorngænne.
20 Ama okarivok: Sumut Gudib nalegauvinga adsiu-
titeksarivigo?
21 Kakkojet sernautiksangatun-ĩpok, arnab tamna ti-
guva akkudlugolo õktutinnut pingasunnut senaugakta-
lingnut, illunãt sernartilugo.
22 Mattoma kingorngane iglugaseksoatigut niuvervik-
tigullo ingeravok, ajochertuiniarlunelo ingeralarmelo Je-
rusalemut.
23 Innuille illangeta okautiva: Nalegak, ikkitut innuit
piulijauniarasugivigit? Okautiveille:
24 Illungertoritse, ittervikitokut itterniarkovluse; o-
kaupapse: unnuktut pinnasuarniarput itteromavlutik, it-
terungnarniaratiglo.

25 Taimanget iglub angajokanga nikkovilune upkuak parngnanĕrpago, tagva illipse sillătane nængernialerivose, avilortarluselo upkuamut, okarluselo: Nalegak, Nalegak, upkuĕrutittigut! Kiojomărpăselo okautiluse: Nakit pingmangapse, illitaringilapse.
26 Taimak okaleromărpose; Nerrekattigivlutillo immerkattigivaptigit, iglullo akkorngænne ajochertulaukpaptigut.
27 Kiojomărporlo: Okaupapse, illitaringilapse nakit pingmangapse, tamapse kemmaksinga, ajortullijose!
28 Tagvane keavaksoadlarnekaromărpok aglerularnekalunelo; Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo tamaita Gudib nalegauvingane tækkojomărapsigik, illipsele sillatănut pingujartaumajose.
29 Innuillo unanget, păngello, ăngello, avangello tikkitsomărput, Gudib nalegauvingane nerrimavingme iksivajomărtut.
30 Ahăglo, kingorliojokarpok sivorliojomărtunnik, sivorliojokalarmelo kingorliojomartunnik.
31 Uvlorme taipsomane Farisæerit illangita okautijartorpæt: Aularit, tamanna kemmaguk; Herodesib tokkotsomangmattit.
32 Okautiveillo: Terrianiak taimna okautijartorsiuk: Ahăk, satanasit annitipakka, innulikleriartorlarmalo uvlome kaupello, uvluklo pingajuængne naggaserniarpunga.
33 Uvlomele kaupello, ungaliagolo avertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib assiane tokkotaulerpangimet.
34 Jerusalem, Jerusalem, (innuit piveit) nellautaijunnik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujakkennut millorangne: Kittorngettit kattititsomakattarlauralloartakka, sorlo arnaungub piarkenne esarkominut, pijomalaungitosele!
35 Ahăk, igluse (kattimavise) innuĕrutsaujomărpok. Okaupapse: Tækkoniængilapsinga, nelliutikărtinnago okakărase: Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok!

KAPITEL XIV.

Immermik puvitok innuliva Kristusib, ajochertuilunelo.

MATTOMA kingorngane Farisæerit angajokangita il-
langeta iglunganut nerrijartortok, sabbateme; taipkoalo
nautsertorpæt.
2 Ahăglo angutekarpok tagvane, immermut puvitomik.
3 Jesusiblo kiovlune, aglangnik illissimmajut Farisæ-
erillo okautiveit okarlunelo: Sabbateme innulidlariak id-
luarka?
4 Tapkoale niplingilet. Aktorpalo, innulilălo, aular-
kova.
5 Kiovlunelo okautiveit: Illapse tuktuvakottine siu-
tekŏktojokottinelonĕt, immektarvingmut nakkarpet, kia
sabbateme mannakut kakkisarasuarniængipauk?
6 Tamattomungalo kionermik sapperivut.
7 Adsiujomigle nerrimărtut okautiveit, mallugosuka-
me issukliolutik iksivajomangmetta nerrimărvingme,
okautiveit:
8 Nulliarĕlitainartŭk nerrimărvingængnut nerrijartor-
kojauguvit, issuklermut inginiarnæk, illingnit nertornar-
nersamik nerrijartorkojaujokarajarmet.
9 Tapsomingalo illingniglo nerrimărtitsijub tikkipat-
tit, okautikpattillo: Tamna agvaĕruk; kangusulerlutit
ingitsariakarniarpotit ungalermut.
10 Nerrijartorkojauguville ungalermut ingitsartorina,
illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Il-
lannak, issuklermut ingitsartungărit. Nerrimărkattivit
illunatik tava nakoriniarpătit.
11 Ingminik angijorortitok, miklilertiteksauvok; ing-
miniglo miklilertitok, angijorortiteksauvok.
12 Nerrijartorkojiminullo okarpok: Nerkiksamik ket-
terarsiumik, unnuksiumiglonĕt ăkiksoiguvit, tagva illan-
narijarnik, kattangutingniglonĕt, illangniglonĕt, silla-
lingniglonĕt akluitunnik, nerrijartorkojiniarnæk, taip-
konunga ama nerrijartorkojaukonnæk, akkiniartaulerlutit.

13 Nerrimãreksamigle ãkiksoiguvit, aklujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:
14 Pilloridlarpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomãrpotille idluartut makkivænne.
15 Nerrimãrtut illangeta tamanna tussaramiuk, okautiva: Pillordlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauvingane.
16 Okautivale: Angutekalaukpok nerrimareksoaksoarmik unnuksiumik ãkiksoijomik, unnuktunniglo nerrijartorkojivok.
17 Nerriviet nelliutingmet, kivgane okariartorkova nerrijartortuksennut: Kaititse illunãne ãkiksimmangmet.
18 Illunatiglo kingorlerẽklutik passijeksaujungnẽrtilerdlutik okarput. Sivorliub okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoriakarparalo; tuksiarpagit, passiniarnanga.
19 Aipangello okautiva: Tuktuvait tellimaikset kemmuktukset pissiarigapkit, mannalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.
20 Pingajoello okautiva: Nullianikkama, tamanna pivlugo tikkitsungnangilanga.
21 Kivgablo tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivganelo okautiva: Katsungailutit ailerit iglugaseksuit akkorngænnut apkosinernullo, aklujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikit.
22 Kivgarlo okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle inniksakarpok.
23 Angajokablo kivgane okautiva: Nunab apkosininginnut, avalunnullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.
24 Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, unnuksiutiga, nerrimareksakotikka, õngniængileit.
25 Innugiartoksuille ingerakattigivæt. Keviarpeillo, okautivlugit;
26 Uvamnut tikkitub, atãtane, anãnanelo, nullianelo, kittorngannelo, kattangutinnelo, nangminerlo innosine omigingipagit, tamna illinniartigijungnangilara.

27 Senningajoliksaminiglo (kappiasutiksaminiglonĕt)
nangmangitok, mallingnangalo, tamna illinniartigijung-
nangilara.
28 Kia akkunapsingne nuvoguseksoarmik sennajoma-
jub, akkitŏjariangalo issumèrtorutigikărnago innernia-
rungnarmangarmiuk?
29 Tungaviksanganik sennajarĕrune, kalliksanganik
ajorsalerpet, illunatik tamattominga tautuktut mittautekar-
nialerkonnagit tapsominga.
30 Okarlutiglo: Innuk tamna sennagialauralloarpok,
innerlugolo ajorpa.
31 Attannerlonĕt kia sorsugijartoromanerpa attanner-
mut assiminut, sivorngagullo issumèrtorutiginiængileit un-
nurningit sorsuktukset 10,000 dit, sivoraginiarmangagit
sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?
32 Sivoragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo,
okautsaujartorkova kivgaminut, sorsugungnĕrkovlugit.
33 Taimaktauk illasse pijaminik tamainik kammajung-
nĕromangitok, tamna illinniartigijungnangilara.
34 Tarriok ajungidlarpok; tarriorle pitsartuĕropet
sumut tarĕrsiniarpita?
35 Nunamullonĕt perorsaijomullonĕt suksaujungnĕr-
pok; egiteksatuinauvorle. Tussajungnik siutelik tussarle.

KAPITEL XV.

Adsiujunnik, saukamik tammarsimajomik, kĕnaujamiglo tamai-jaumajomik.

ZOELLNERILLE ajortulliartullo tikkipæt, tussaroma-
vlugo.
2 Farisæerillo aglangniglo illissimajut avamudlarput,
okarlutik: Ajortuggit oma illelliorpeit nerrikattigilugillo.
3 Adsiujomigle mattominga okautiveit, okarlunelo:
4 Kia illapse saukkennik pigub 100 denik, taipkoalo
illanget tamaiguniuk, 99 it kemmangniængileit innu-
kangitomut, tammartorlo kenneriartungilauk nennerkăr-
nago?

5 Nenniguniuglo tuimikpa kuviasuklune.
6 Tikkilerame, illanne sillalinnelo kaikoveit, okauti-
vlugit: Kuviasukattigissinga, saugara tammalauktok, nen-
nigapko.
7 Okaupapse: Taimaktauk kuviasutaugivok killang-
me, ajortullijok kakkialerpet 99 nit idluartunnit kakkia-
leriakangitunnit.
8 Arnablonẽt kia tellimaujortunnik kẽnaujagub, tap-
koa illanget assiojiguniuk, nenneroamik ikkitsiniængilak,
iglo sannerlugo, katsungaitomiglo kennerajangilauk, nen-
nerkãrnago?
9 Nenniguniuglo, illannarijanne sillalinnelo arnet kai-
koveit, okautivlugit: kuviasukattigissinga, kẽnaujara assi
ojilauktara nennigapko.
10 Okaupapse, taimaktauk ajortulliartok kakkiale-
ranget, Gudib Engelingita kuviasutigivæt.
11 Okarporlo: Angutekalaukpok maggungnik erne-
lingmik.
12 Nukkardliub atãtane okautiva: Atãtak, perku-
tingnit pijeksakka pilakka. Perkutinne tava avikpeit tap-
kungnunga.
13 Uvlut ikkitut nãngmetta, nukkardliub perkutinne
tamaita kattilerpeit, nunamullo ungasiktomut aularpok;
tagvanelo perkutinne nungupeit ajortulliarnermut.
14 Perkutinne tamaita nungulaungmagit, kãngnartok-
soak pigialerpok nuname tamattomane illunane, tamnalo
ajoksalerpok.
15 Tamattoma nunab innungita illangennut tikkipok,
tapsoma kivgarilerlugo aulartipa perorsẽvingminut, ku-
ingẽngit mianerilugit.
16 Akkeartoromagallorporlo kuingẽngit nerkiksangin-
nik, tunnitsivionanelo tapkoninga.
17 Tagva issumamigut erkailerpok, okarlunelo: Un-
nuktunnik atãtaga ikkajortekarpok, nerkiksamik ajoksang-
itunnik, uvangale kãngmut perlilerpunga.
18 Parngnaileromavunga, atãtamnullo aijomavlunga,
okautivlugolo: Atãtak, ajortullilaukpunga Gudemut kil-
langmẽtomut, illingnullo,

19 Kingorngagut ernernik taijaunermik nellopkoti-
vunga, ikkajortivit illangetitut illingatilaunga.
20 Aulalerporlo atãtaminullo tikkilune. Sulle alli-
vasiktometillugo, atãtangettækkova, nãpkoarivlugolo, ak-
pangerlune kongẽsingagut erkipa kunniklãlo.
21 Erningelle okautiva: Atãtak, ajortullilauktunga
Gudemut killangmẽtomut illingnullo; mattoma king-
orngagut, ernernik taijaunermik nellopkotivunga.
22 Atãtangale kivgaminut okarpok: Annorak pin-
narnarnerpak kaisiuk, attitissiuglo, aggangillo ketterdler-
mẽngmik pitartsersigik, ittigalungniglo attitilugo;
23 Nocharlo koinijok kaisiuk tokkodlugolo, nerrilu-
talo kuviasukta.
24 Ernera tamna tokkolauralloarlune, amalo omar-
mingmet; tamna assiosimmalauralloarpok nachvartau-
vorlo. Kuviasulerpullo tava.
25 Erningale angajũklek perorsẽvingmetok, iglolo ka-
glileramiuk, kattimmajut imgertokattigẽt tussarpeit.
26 Kivgello illanget kaikova appersorlugolo sunau-
mangæt.
27 Tapsoma okautiva: Nukket tikkipok, nocharlo
kuinijok atãtavit tokkotaukova, ernine kannoẽngitok ama
pigamiuk.
28 Angajoa tava annulerpok, itteromananelo. Tagva
atãtanga annivok, innalãlo.
29 Atãtanele kiova, okautivlugo: Ahãk, Jahrinnik
unnuktunnik kivgartulaukpagit, perkojettillo illunaita
nalelaukpakka; saukamiglo angutsoarmik kaitsilaungi-
marikpotit uvamnut, kuviasukovlunga illænnarijakka il-
lagilugit.
30 Ernille tamna tikkimet, perkutiminik nungutsijok
arnnarniarnermut, nochak koinijok tokkotaukovet tamna
pivlugo.
31 Atãtanget okautiva: Ernĩk, najutsainarparma,
perkutikkalo taimaita pigivattit.
32 Serrilutillo kuviasuktuksaugalloarpotit; nukket una
tokkungalauktok amalo omarmingmet; assiosimmalauk-
torlo nachvartaumingmet.

KAPITEL XVI.

Adsiujomik pimaklertomik idluangitomik.

ILLINNIARTINNELE okautiveit: Angutekalauktok akluitomik pimajikartomik perkutiminik; tamna unertsionerlũtigivæt tapsomunga, perkutinginnik nungutsijok.
2 (Angajokanget) kaikova, okautivlugo: Kannok illingava tussartara illingnik? Pimmajattit kattiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane, pimaklertuksaujungnẽravit perkutimnik.
3 Pimaklertok illumigut okalerpok: Kannok pinniartuksauvĩk? Angajokama pimaklerkojungnẽrmanga; poagrejaromangilanga, kennunermiglo kangusukpunga.
4 Sulijamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglunginnut, pimaklerkojaujungnẽruma.
5 Angajokaminut akkeliksakartut tamaita kingorlerẽktilugit kaikoveit, sivorlek apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit angajokamnut?
6 Okarpok: Kattaujennik 100 nik orksunik. Okautivalo: Akkiliksavit aglangit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.
7 Ama aipanganut okarpok: Igville, kapsinik akkiliksakarkit? Okarpok: 100 nik oktutinnik kakkojeksatalingnik. Okautivalo: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit 80 nik.
8 Pimaklertok tamna idluitok angajokab nakoriva, sillatujotut pinniarmet. Mattoma sillaksub kittorngangit illutsimingnik sillatunersaungmetta, kaumajub kittornganginnit.
9 Okaupapselo: Illænnarsarsiniaritse nunab pinginnut idluãngitunnut, ajoksarupse illelliortaukovluse iglunginnut nãksaungitunnut.
10 Mikkijomik nellagortok, nellagorivok angijomik; mikkijomiglo pinniarnerluktok angijomiktauk pinniarnerlukivok.

11 Nunab pinginnik idluangitunnik nellagõngikupse,
kia pimaklerkojomavãse pijarialingmik?
12 Pigingitapsingniglo nellagõngikupse, kia tunnitsi-
vigijomavãse nangminiksapsingnik?
13 Angajokangnut maggungnut kivgartortokarung-
nangilak: Aipanga omigilarpalonẽt, aipa nægligilugo;
ubvalo aipanga ungagilãrpa, aipale nachogilugo. Gu-
delo nunab pingillo attautsekut kivgartorungnangilasse.
14 Tamakkoa tamaita Farisæerit torkuijut tussarami-
kit, mittautigivæt.
15 Okautiveillo: Ajungitsomatõgalloarpose innung-
nut, Gudible omættise illitariveit; innungnut nertortaujo-
majut, Gudib makkojugiveit.
16 Perkojet nellautaijullo nellautsivut Johannese tik-
kilugo; mattomalo kingorngane Gudib nalegauvinga
okautaulerpok okautsinnut tussarnertunnut, illunatiglo
kerlãkaratik itterniarput.
17 Killak nunalo nungunersauniarpuk, titaub attautsib
perkojennetub pẽrninganit.
18 Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nul-
liarẽngnek asserorpa; avitamiglo nullianiktub, nullia-
rẽngnek asseroriva.
19 Angutekalaukporle akluitomik, annorãrpaktomik
aupaloriktunnik sãtunniglo pivianartovaksoarnik, uvlullo
tamaita innunatsoridlarlune kuviasuktok.
20 Aklujokarivorlo tagvane, Lazarusemik attelingmik,
tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane ajuaka-
dlartok.
21 Nerrititaujomajorlo karngãnerlukunnik akluitub
nerrimãvianit kattektunnik; kingmille alluktoriartorpeit
ajuangit.
22 Aklujorlo tokkungmet, Engelit ãpæt Abrahab
sãnganut. Akluitorle tokkogivok, illuvertauvorlo.
23 Anianartoksoarme kappianartovingmedlune, uita-
lerpok, Abraha tækkova kanningitomit, Lazaruselo sãng-
anetok.
24 Kaigarsulerpok okarlune: Atãtak Abraha, nãp-
kiginga, Lazaruselo tilliuk, tikkime nuvua immermut

missukkãrlugo, okaralo nigliterliuk; mattomunga ikko-
maksoarmut, ãniadlarama.
25 Abrahable okautiva: Ernek, erkarniaruk, innotil-
lutit ajungijutitit pigilaurangne Lazarusele kappiaktoa-
dlalauktok, mannale mannigortauvok, igville ãniatitauvo-
tit.
26 Tamannalo tappilugo akkunaptingne ittersaksoar-
karpok, tamãnget illipsingnut ikkãromajut sapperput,
taimaktauk uvaptingnut ikkãromajut illipsingnit sapperi-
vut.
27 Tagva okarpok: Tamanna pivlugo tuksiarvigiva-
git, atãtak tilliklerkovlutit tapsominga atãtama iglunga-
nut;
28 Sulle kattangutekarama tellimanik, kigligiudsiko-
vlugo tapkonunga, ãnianartovingmut tamattomunga pi-
konnagittauk.
29 Abrahab okautiva: Mosesib nellautaijullo aglangin-
nik pekaramik; ipkoa nalekkiligit.
30 Okautivale: Aukak, atãtak Abraha, tokkungajulle
illangeta tikkipagit, kakkialerajarput.
31 Okautiva: Mosese nellautaijullo nalengikunikit,
okperiniængini væ ttauk tokkungajunnit makkijokarpet.

KAPITEL XVII.

Jesuse ajochertuivok, innuliklerlunelo kallaktunnik tellimaujortunnik. Gudib nalegauvinganik tikkiniartomik okãlavok.

ILLINNIARTINNELE okautiveit: Asserornekangi-
nek ajornarpok; kappianamẽgle tainna asserorterijok.
2 Tapsomunga idluarnersauvok serkallitsiviub ujarak-
tanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, immarbingmul-
lo egilugo, ukkoarãrsuit illangeta asserortauninganit.
3 Udsertoritse. Kattanguvit idluivigilukpattit, in-
nerteruk; idluijungnẽrpello, idluiningit issumagijung-
nẽrkit.
4 Uvlorme attautseme 7 ertorlune idluilugvigigunitit,
uvloẽnarlo 7 ertorlune tikkikunitit, kakkialerpungarpet:
issumagijungnẽreksarivet.

5 Apostelillo Nalekamut okarput: Okpernivut nek-
koksititsuk.
6 Nalekable okautiveit: Senfkornetun okperneka-
rupse; napartomullo Maulbereliksamut omunga okarluse:
Tagvanget pẽrit immarbingmullo nukterit, tava naleng-
niarpãse.
7 Kia illapse kivgagub, perorsẽvingme sennajomik,
nergjutinniglonẽt mianersijomik, perorsẽvingmit tikki-
leranget, okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimãrvingmut
ingitsartorit?
8 Imaungilak? okautingmago: Unnungme nerkiksal-
liniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga,
immertillungalo; kingunipkut nerrituksauvotittauk im-
merlutillo?
9 Kivgak tamna kujaginiarpauk perkojaunerminik
pinnialaungmet? Taimak issumangilanga.
10 Taimaktauk illipse, perkojaunise tamaita pinnia-
laurupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; pinniareksavut
kisseta pigaptigik.
11 Jerusalemullo ingeragame Samaria Galilæalo ap-
kotigivak.
12 Iglugasengnullo pingmet, angutit tellimaujortut
kallaktut pãrpæt, tapkoa allivasiktome nængertut.
13 Nippekortõvlutiglo okarput: Jesuse, nægliktok
ajochertuijok, nãpkigittigut!
14 Tækkogamigillo, okautiveit: Ajochertuijunnut
tækkotisartoritse. Taingungalo aivlutik, kallakarung-
nailerput.
15 Tapkoale illanget kallagungnẽrnerminik, tækko-
game, utterivok, Gudelo nakoridlarpa nippekortomut;
16 Ittigganginullo pamakterpok, kujagilãlo. Tamna-
lo Samariamiojok.
17 Jesusible kiova, okarlune: Kallakarungnailertut
10 ungilet? Nauk taipkoa 9 it.
18 Assianik uttertokangilãk, Gude nakorilugo, tæk-
korngartamit omanget?
19 Okautivalo: Makkilutillo aularit, okpernivit ikka-
jorlaukpãtit.
20 Farisæerille apperingmatsuk: Kakkugo Gudib

nalegauvinga pijomãrpa? Kioveit okarlune: Gudib nalegauvinga tækkuksaulune piniængilak.
21 Okartokarniængilarlonẽt: Ahãk, manẽpok, ikkanelonẽt. Ahãk, Gudib nelegauvinga illupsingnepok.
22 Illinniartiminulle okarpok: Nelliutsomãrpok, Innub Erninget uvlungita illangenik tækkojomaniksasse; tækkonagolo.
23 Okautijomãrpãselo: Ahãk, tamanẽpok, ikkanelonẽt. Taikunga aiñiarase malliniaraselo.
24 Sorlo kaumalak, killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Innub Erninga ĩtsomãrivok uvluksamine.
25 Taimnale nelliutikãrtinnago, ãniatitaujariakarpok, ajektortaujariakarlunelo kinguvãngukattigẽnut tamakkonunga.
26 Sorlo Noab nelliunerilauktangatut ĩlaungmet, taimaktauk Innub Erninget uvluksangane ĩtsomãrivok.
27 Ipkoa nerrivut, immilarmiglo, nullianikput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noab ittervia umiaksoarmut, ullitornivaksublo tava tikkipeit, nungulugillo tamaita.
28 Taimaktauk, Lothib nelliunerilauktangatut, ilaungmet. Nerrivlutiglo, immerput, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo, perorsẽvilliorput, iglulliarlarmiglo;
29 Uvlormele taipsomane, Lothe anningmet Sodomamit, sillalulerpok killangmit ikkomamik orksoromiglo, tamaitalo nungupeit.
30 Taimaktauk ĩtsomãrivok Innub Erninget uvluksangane, sakkerviksangane.
31 Uvlorme taipsomane, iglub kãnganẽtub akkarniarane, perkuttinnelo iglometut aijomavlugit. Taimaktauk perorsẽvingmẽtok utterniarane tunnuminẽtunnut.
32 Lothib nullia erkarissiuk.
33 Innoserminik ivlertsinasuartub assiojijomãrpa; innoserminiglo assiojijomãrtub, innotsemut ikkajorniarpa.
34 Okaupapse: Unnuame taipsomane angutik mag-

guk sinnigvingme attautseme innangakattigēgomārpuk;
aipanga illelliortaujomārpok, aipale kemmaktaujomār-
pok.
35 Arnæk magguk kaivititsikattigēgomārpuk; ai-
panga illelliortaujomārpok, aipale kemmaktaujomār-
pok.
36 Angutik magguk perorsēvingmetsomārpuk; ai-
panga illelliortaujomārpok, aipale kemmaktaujomār-
pok.
37 Apperivællo, okautivlugo: Nalegak nanē? O-
kautiveille: Killokkartomut, nektoraggit kattivakput.

KAPITEL XVIII.

Adsiujomik okarpok erkartuijomik idluangitomik, Farisæermi-glo Zoellnermiglo.

ADSIUJOMIGLE okautiveit; soraijuitomik tuk-
siariakarnivut pitjutigilugo.
2 Okarlunelo: Erkartuijokalaukpok iglugaseksoarne,
tapsoma Gude erksigingila, sivorananelo innungmik.
3 Iglugaseksoarnelo tagvane uigarnekarpok, tapsoma
okautijartorpa: Piulinga akkerartortimnit.
4 Akkunekāle tussajomangila. Kingornganele illumi-
gut issumalerpok: Nauk Gude erksigingikalloarapko,
innuillo sivoraginagit,
5 Uigarneruble tapsoma pachvisalermanga, piulijoma-
vara, sugaluksaromanginama keta.
6 Tagva Nalegak okarpok: Ahāk, idluangitub erkar-
tuijub okausinga tussarsiuk.
7 Gudible annerijanne piulinajangileit, uvlut unnuello
nāvlugit nipliavigingmatsuk, unēt akkunēralloarune?
8 Okaupapse: Piulisaromārpeit. Innuble Erninga
tikkitsomārpet, nuname okpernermik nachvaromārasugi-
viuk?
9 Illangille ajungitsugijut, assimingniglo nachojut,
mattominga adsiujomik okautiveit:
10 Angutik takpaunga kattivamingmut tuksiariartor-
tuk: aipa Farisæeriojok, aipangalo Zoellneriojok.

11 Farisæere nængerlune, illumigullo tuksiarpok
imãk: Gude kujagivagit, assiptut innuktun-ĩnginama,
arktaijotut, idluitulliartotullo, arnaniartotullo, Zoellner-
tullonẽt otunak;
12 Wocheme maggoẽrtorlunga nerringĩpakpunga,
perkuttimalo illunatik tellimaujoennik tunnijivunga.
13 Zoellnerelo kanninane nængertok, killangmullonẽt
ãrloromangitok; sagvingminulle pattiksimajok okarlune:
Gude, nãpkigilaunga idluitoksõjunga!
14 Okaupapse: Tamna aipaminit ajornerminit issu-
magĩjaujungnẽrnersauvlune attarsarpok iglominut. Ing-
minik angijorortitok miklilertitaujomãrpok, ingminiglo
miklilertitok angĩjorortitaujomãrpok.
15 Nutakkettauk ãpeit tapsomunga, agganginnut pat-
tiktaukovlugit. Atsijut illinniartingita tækkogamikit
suadlalerpeit.
16 Jesusĩble kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvam-
nut pilit, innerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauvinga
piingmatsuk.
17 Ahamarik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nale-
gauvinganik pingitok, itterniængilak.
18 Angajokaijello illangeta apperiva: Ajungitotit a-
jochertuijok, sumik pinniartuksauvĩk, kingormgusijoma-
vlunga innotsemik nungusuitomik?
19 Jesusible okautiva: Sõg ajunginerarpinga? Assi-
anik ajungitokangilak, Gude attausetojok kissime.
20 Perkojet kaujimagalloarpattit: Nulliarẽngnermik
asseroijuksaungilatit. Innuartuksaungilatit. Tigliktuk-
saungilatit. Innukattitit sæglotigilugit okartuksaung-
ilatit. Atãtangnik anãnangniglo nalektuksauvotit.
21 Tamnale okarpok: Tamakkoa tamaita mallilauk-
pakka sorrusionimnit.
22 Jesusible tamanna tussaramiuk, okautiva: Attau-
sek sulle pingilet. Perkuttitit tamaita niorvgutiginiar-
kit, aklujunnullo pilliutigilugit, killangme perkutitsiarik-
siniarpotit tagva; kailerillo malliklunga.
23 Tamannale tussaramiuk, kiksalerpok; akluitokso-
game.
24 Kiksartitaumajorle Jesusib tækkogamiuk, okar-

pok: Akluitut killaub nalegauvinganut pilutik sapperna-
kasakpok.
25 Ajornanginersauvok, Kamele, merkutib isingagut
pilune, akluitomit Gudib nalegauvinganut itterniartomit.
26 Tamattomingale tussartut, okarput: Kinale pillor-
iktitaujungnarpa?
27 Okarporle: Innungnut ajornartok, Gudemut ajor-
nangilak.
28 Tagva Petrusib okautiva: Ahăk, tamaita kemma-
laukpavut, mallilarpillo.
29 Okautivale: Ahamarik okaupapse: Kemmaijo-
kangilak iglomik, angajokangniglonĕt, kattangutinniglo-
nĕt, nulliamiglonĕt, kittornganniglonět, Gudib nalegau-
vinga pivlugo.
30 Tunnitsiviolungitomik, unnuktunnik mattomane-
dlune, sillamelo tikkitsomărtome, innotsemik nungusuito-
mik.
31 12 ille ingminut pitipeit okautivlugillo: Ahak,
takpaunga Jerusalemut aivogut, nellautaijullo aglangit
illunatik nellautsijomărput, Innub Erninga pivlugo.
32 Tamna pititaujomărpok nellojunnut; mittautigi-
niarpæt, allĕkuttigilugolo, ketserarlugolo;
33 Issakaniarpællo, tokkolugolo: uvluglo pingajuæng-
ne makkitsomărivok.
34 Tamakkoale tamaita tukkissingileit, okausingillo
nellonadlalaukput tapkonunga, kaujimanatiglo okauseri-
lauktanginnik.
35 Jerichomulle kaglilerame, tautungitok apkotane ik-
sivajok, kennuvlune pijok.
36 Innugiartoksuit sennerkotut tussaramigit, apper-
sorpeit, mattominga.
37 Jesusemik, Nazaremiomik kăngiutijomik okauting-
matsuk;
38 Niplialerpok, okarlune: Jesuse, Davidib Erninga,
năpkiginga!
39 Sivorlertulle innerterpæt, nippangerkovlugo.
Tamnale niplialualerpok: Davidib Erninga năpkiginga!
40 Jesusible nokkalerlune, tessiortaukova ingminut.
Alermatsugle, apperiva,

41 Okarlunelo: Sumik pinniarviojomavit uvamnut?
Kiova: Nalegak tautuleromavlunga.
42 Jesusiblo okautiva: Tautulerit; okpernivit ikkaju-
laukatit.
43 Tagvainarlo tautulerpok, malliklugolo, Gudelo na-
koridlarpa. Innuillo illunatik tamattominga tautuktut,
Gude nakoridlarpæt.

KAPITEL XIX.

Zoellnermik Zacheusemik.

ITTERIARTORLARMELO, Jericholo apkotigiva.
2 Ahãglo, angutekalaukpok tagvane, Zacheusemik at-
telingmik, tamna angajokaulauktok Zoellnerinnut akluito-
lunelo.
3 Jesuselo tækkojomadlarpa, kinaungmangæt, innung-
nullo sapperpok mikkigame.
4 Sivorliovlune akpangerpok, napartomullo Maulbĕre-
liksamut majoarpok, tækkojomavlugo, tamanna apkotik-
saringmago.
5 Jesuse tagvunga pigame, kongmut ãrlorlune, tæk-
kova okautilãlo: Zacheuse akkarsãrit; iglungnut uvlo-
me itteriakarama.
6 Tava akkarsãrpok, kuviasuklunelo illelliorpa.
7 Illunatiglo tamanna tækkogamitsuk avamudlarput-
angumut ajortulliartomut ittermet.
8 Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilãlo: Nalegak,
ahãk, perkutikka maggoilivlugit, aipangit tunnivakka ak-
lujunnut, uiverijaujokarpello uvamnut, sittamannik unnu-
kenersanginnik uttertitsivigijomavakka.
9 Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna piulijiksar-
sivok, Abrahab erneringmagotauk.
10 Innub Erninget tammarsimmajut kenneriartorlugil-
lo, pilloriktisartormagit.
11 Nalengmatsugle amalo adsiujomik okautiveit, Je-
rusalemut kaglilerame, Gudiblo nalegauvinga tuavilune
sakkerniarasugingmatsuk.
12 Okarporlo: Attanek nunamut ungasiktometomut

aularpok, attannionek pinniarlugo, kingornganelo uttermilune.
13 Kivgenne tellimaujortut kaikoveit, tunnitsivigilaitalo kẽnaujennik tellimaujortunnik, okautiveillo: Niorvgotigissigik tikkerkãrtinnanga.
14 Innukattingitale omigigamitsuk okautsaujartorkovæt: tamna attanniotikongilavut uvaptingnut.
15 Uttermigamelo, attannionek pigamiuk, kivgenne ipkoa kaikoveit, kẽnaujennik tunnitsivigijane tussaromavlune attunnit niorvgutigilauktangita pijanginnik.
16 Sivorlek sakkerpok, okarlunelo: Attannek kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunnik.
17 Okautivalo: Kivgartorloriktotit, ikkitunnut nertornarlutit pinniaravit, iglugasengnut tellimaujortunnut attanniotitsomavagit.
18 Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.
19 Tamnatauk okautiva: Igvittauk attanniojuksauvotit iglugasengnut tellimannut.
20 Pingajuak sakkerame, okarpok: Attannek, ahãk tagga kẽnaujakottit, torkorsimmajok kakkigomut.
21 Erksigiluarapkit, angutauseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattitidlarlaitalo karngasorlaungitattit.
22 Okautiva: Kivgãluk una, okausernit erkartorpagit. Angutausertunga kaujimalauramga illilaungitakka tigugapkit, karngasorlaungitakkalo kattikapkit?
23 Sõg kẽnaujakuttiga kẽnaujennik tauksẽjunnut pingipiuk? Tikkikumalo kaikonajarlauktara illakartillugo.
24 Tavanajortinne okautiveit: Omanget kẽnaujak aksarnigarissiuk tunnilugolo tellimaujortunnik kenaujalingmut.
25 Okautivællo: Attanek, tamna tellimaujortunnik kẽnaujakalẽrerpok.
26 Okaupapsele: Pekartok sumik, tunnitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartaujomãrpok pinganik.
27 Ipkoale uvamnik kennugosuktut, uvamniglo attaniokojingitut kaisigik tokkotsigiglo sakkamne.
28 Taimak okarame aularpok, takpaunga Jerusalemut ailerlune.

29 Betfagemut Betaniamullo kaglilerame, orksukta-
lingmut kakkamut tikkilune, illinniartingne magguk tilli-
vak.
30 Okarlunelo: Aileritik iglugasengnut nelliptingne-
tunnut; itteruptiglo nochak pittuksimmajok nennilărpat-
tik, kanganut sulle innungmik ingitokalaungitok. Pit-
tudsărlugo kaitikko.
31 Apperijauguptiglo, sŏg pittŭdsărmangaptiko, imăk
kiogittik: Nalekab attoromangmago.
32 Tillijaujuglo aivuk, sorlo okautingmagik naipi-
pæk.
33 Nocharmigle pittudjarsitillugik, innungita okauti-
vakit: Sŏg nochak pittudjărpittiko?
34 Kioveille, okautivlugit: Nalekab attoromangma-
go.
35 Apæk tava Jesusemut, annorătiglo nochaub kem-
merloanut illivlugik, Jesuselo kănganut ingitipæt.
36 Ingeratillugolo, annoratik issivilerpeit apkomut.
37 Kaglilermello, orksuktalingmit kakkamit attar-
sălermet, illinniartingita illunatik kuviasuvaksoarmut
nippersoarmullo Gude nakoridlarpæt, tattamnadlartut
tamaita, tækkojettik pivlugit.
38 Okarlutiglo: Nakorijaule tikkitok, attanersoak
Nalekab attingane! Ullapirsautekarle killangme, naku-
dlartokarle kŏtsingnerme!
39 Farisæerillo illangita illaungmijut okautivæt: Ajo-
chertuijok, illinniartittit innerterkit.
40 Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, ukkoa nippang-
erpetta, tava ujakket niplerliarput.
41 Iglugaseksoarnullo kaglilerame, tækkunărpeit kug-
viorutigilaitalo.
42 Okarporlo: Tamanna kaujimmagupsiuk, tagva is-
sumaksarsiniarajarpose nelliunipsingne tamattomane ul-
lapirsartauniksapsingnik. Mannale ijipsingnut ijersim-
mavok.
43 Nelliutuksamut tikkitaujomărapse, ningarijipse il-
lujomărpăse avatipsigut, kittorngaselo illalliudlugit, il-
luluse annekonnase, nanekupselo illunane kappiasukti-
tsomărpăse,

44 Nungutsomărpăselo (igluselo) ujarkamik attautse-
miglonĕt kallerĕktokarungnĕromărput, piulijiksapse nel-
liuninga kamagilaungnapsiuk.
45 Kattimavingmullo itterpok, pissiniartut niuverniar-
tullo kammanetut, annitilerpeit.
46 Okautiveillo: Aglaksimavok: Igluga tuksiarvio-
vok; illipsele innuarviotilaukpasse.
47 Uvlullo tamaita kattimavingme ajochertuivok.
Ajochertuijoksuille Aglangniglo illissimajut, innuillo
angajokangit pinnasuarput tokkotsomavlugo.
48 Nachvaratiglo kannok illijarianga, innuit illunatik
ungagidlarlălo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITEL XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsininganik ningarijine sălagidlarlugit.

UVLULLO taipkoa illangane, innuit kattimavingme
ajochertormagit, okautsinnik tussarnertunnik okălatillugo,
ajochertuijoksuit aglangniglo illissimajut tikkipæt, in-
nuit angajokangit illagællugit.
2 Okautivællo, okarlutik: Okautittigut, kimut per-
kojauvit imailiorkovlutit, kialonĕt pitsartunermik matto-
minga tunnitsivigivătit?
3 (Jesusible) kiovlune, okautiveit: Apperijomavapse-
tauk okautsemik attautsemik, kiogissinga:
4 Johannesib Baptisitinga killangmit innungnillonĕt
piva?
5 Issumèrtuivulle ingmingne, okarlutiglo: Killangmit
pijok okautigiguptigo; okautinajarpătigut: Sŏg okperi-
laungipissiuk?
6 Innungnille pijok okautigiguptigo; tava innugiar-
toksuit millorajarpătigut ujakkennut, Johannese illunatik
nellautaijosugingmatsuk.
7 Kiovullo: Nakìt pingmangæt nellovavut.
8 Jesusiblo okautiveit: Tamanna pivlugo okauting-
ilapsetauk, kimit pitsartunekarnimnik taimailiorlunga.
9 Innuille adsiujomik tamattominga okautilerpeit:

Innuk perorsēvilliorpok weineliksennik illijilune, perorsēviksiortunnullo pimmajaukova, nunablo assianut aularpok, mulludlarlunelo.
10 Paungello innilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsēviksiortunnut, perorsēviub paunganginnik pijartorkovlugo. Perorsēviksiortulle (kivgak tamna) annaudlarpæt, neksartinagolo aulartipæt.
11 Ama kivgab assia tilligiva; tamnatauk annaudlarpæt mittautigivlugolo, neksartinagolo aulartinivæt.
12 Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsēvingmillo) pingujarpæt.
13 Perorsēviub angajokanga tava okarpok: Kannok pinniartuksauvīk? Ernera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illeraginiarpallukpæt.
14 Perorsēviksiortulle erninga tækkogamitsuk, issumèrtuivut, okarlutiglo: Tagga kingormgusijuksak, kaititse, tokkolaulavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.
15 Perorsēvingmillo pingujarlugo tokkopæt. Perorsēviub angajokanget perorsēviksiortut ukkoa kannok pinniarkagit?
16 Tikkitsomārpok, ukkoalo perorsēviksiortut tokkolugit, perorsēvinelo assinginnut pimmajaukolugo. Tamanna tussaramitsuk okarput: Taimailiornagole!
17 Tækkosarpeille okarlunelo: Sunauvæt aglaksimmajut: Ujarak īgloliortut egitanget, tamna iglub terrekoa ujaraulernertok;
18 Ujarkamut omunga kattektok, serkominiarpok; kattekvigijanele serkalliniarpa.
19 Ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimajut pinnasuarput, tigujomagalloarlugo Stundeme tamattomane; innuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsiujomut mattomunga okautigingmagit.
20 Udsertorpællo, udsertortullo tapsomunga tilliveit, ajungitojārlutik, okausinginnit okausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo nunab attanninganut, tapsomalo pitsartuninganut.
21 Apperivællo okarlutik: Ajochertuijok, kaujimavogut, nellagorlutit okausekaravit ajochertuilarpillo, in-

nuillo sivorãginginangne, Gudemulle apkotiksamik ajochertuitsiaravit.
22 Attanniviksoak tunnitsivigilugo Schossinnik idluarka, idluangilalonẽt?
23 Nipporsainingille mallugigamigit, okautiveit: Sõg, õktorpissinga?
24 Kẽnaujak tækkolago, kia adsinga, kialo aglangit kollãne? Kiovæt okarlutik: Attanniviksub.
25 Okautiveille: Tava, attanniviksoarmut tunnissiuk, attanniviksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.
26 Innuillo sãnginne tapsoma okausingit idluigijungnangileit, kigusingalo tattamminiarivlugo nippangerput.
27 Tagva Saduzæerit illangita tikkipæt, makkiviksakarasugiklingitut, apperivællo,
28 Okarlutik: Ajochertuijok, Mosesib aglagvigivãtigut: Angutib angajua nulliakartok tokkopet, kittorngakarane tokkopet, nukkanget tava nulliarijeksariva, angajune kinguvaksarsilugo.
29 Nukkarẽkalaukpok 7 nik. Angajuklek nullianilauktok kittornginane tokkovok.
30 Tugliet nulliarilermigamiuk, tokkogivok kittorngingminane.
31 Pingajuetalo pigigiva. Taimaktauk 7 it illunatik kittornginekaratik tokkovut.
32 Illunatik kingorngattigut, arnaktauk tokkogivok.
33 Makkivingmele nellietta nulliarijomãrpauk? Illunatik tapkoa 7 it nulliarilaungmatsuk.
34 Jesusiblo kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijõngovut, uinijõngovullo.
35 Sillable aipãnut pijuksaujut, tokkungajunnillo makkitsomãrtut, nullianingniængilet, uiningniængilello.
36 Kingorngagut tokkojungnanginamik Engelititut-ĩleramik, Gudiblo kittorngariveit, makkiniub kittorngaringmagit.
37 Tokkungajut makkitsomãrmetta, Mosese tukkisititsigivok, napartunnẽname, Nalegak taigamiuk: Abrahab Gudinga, Isaablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.
38 Gude tokkungajut Gudigingilæt, innojulle; tapsomunga illunatik innõvut.

39 Tagva aglangnik illissimajut illangita kiovlutik,
okautivæt: Ajochertuijok, okãlorikpotit.
40 Kingorngagut apperilugo sapperpæt.
41 Okautiveille: Sõg Kristuse Davidib ernerijanga
okautigivatsuk?
42 Davidib imgerutimine nangminek okarmet: Nale-
gak Nalêkamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ing-
itit,
43 Omigijingnik illijerkãrtinnanga ittikavit ikovrang-
anut.
44 Nalekamik Gudib taigamiuk, kannok ernerivauk?
45 Innuit illunatik nalektillugit, illinniartinne okauti-
veit:
46 Aglangnik illissimmajunnik illimmasugitse, anno-
rannik angijoktanik attoromadlarput, niuvervingmelo sal-
lutitaujomadlarput, illinniarvingme, nerrimãrvingmelo
issukliojomavlutik iksivajomadlarput;
47 Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunniglo tuk-
siarutinnik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pi-
vlugo, pitlartaunersaujomãrput.

KAPITEL XXI.

Kattimaviub serkomitaujomãrninganik.

TÆKKONARAMELE, akluitut tautukpeit, tunner-
gutimingnik illijijut Gudib iklervinganut.
2 Uigarnektauk aklujok tækkogiva, kẽnaujãrsungnik
maggungnik illijingmijok.
3 Okarporlo: Ahamarik, okaupapse: Uigarnek una
aklujok unnunersennik illijilaukpok tapkonanget tamai-
nit.
4 Tapkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik
illijilaukput tunnergutinnut Gudib pinganut; unale ak-
lujok perkutituaminik illijivok.
5 Kattimavingmik illangit okarmetta, ujakkennut
manniktunnut ivlernartunnullo ãnanausijaungmet, okar-
pok:
6 Nelliutijomãrpok, tamakkoa tamaita tækkojasse,

ujarkamik attautsemiglonēt kallerēktokaromāngilak, serkomitaujomāngitomik.

7 Appersorpælle, okarlutik: Ajochertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomārkat? Sunalo nellunaikutaksauva, taimaitsomārpet?

8 Okarporle: Kammatitse uiverijaukonnase. Unnuktut tikkitsomārmetta attera atterilugo, okarlutiglo: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo (okarmilutik). Taipkoa mallingniarasigik.

9 Unnatadlartunnigle akkerartortoksoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokariakangmet; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10 Tagva okautiveit: Innuit innukattigēnut assimingnut sorsugomārput, attannionerlo attannionermut assiminut.

11 Nunello sunatuinarne angijomik sajukpillugomārput, kāngnartoksoakalarmelo nusilingnartokaromārpok; erksinartunnik nellunaikutaksoarniglo sakkertokaromārpok killangmit.

12 Tamakkoale tamaita pikārtinnagit, tiguluse unangmijomārpāse, illinniarvingmingnullo parngnanērsimavingmingnullo pititsomārpāse, attanniojunnullo angajokaksoarnullo ātsomārpāse, attera pivlugo.

13 Taimailiorviojomārposele kigligiutjutiksamut.

14 Omamiutekaritse, siarklerniarase sivorngagut, sumik kigusiksakarniarmangapse.

15 Uvanga kannermik illissimanermiglo tunnitsivigijomavapse, omigijise illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16 Angajokapse aglæt, kattangutipselo, illapselo, illænnarijipselo pititsomārpāse, illapselo illangit tokkotsomārpeit.

17 Innuillo illunatik omigidlaromārpāse, attera pivlugo.

18 Nujarlonēt attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19 Kennuēluse tarnise pairissigik.

20 Jerusalemib avatā sorsuktuksarsoarnik illumajok

tækkogupsiuk, Tagva kaujimaniarpose, asserortauniarvia
nelliutilermet.
21 Taimaipet Judæamẽtok, kemmalerle kakkennut,
tagvanẽtorlo kerkãne aulalerle, assinẽtorlo perorsẽvingme
itterniarane.
22 Tamakkoa kiglungnerub uvloringmagit, aglaksi-
majut tamaita nellautsekovlugit.
23 Kappianemẽgle singaijut amãmaktitsijullo ta-
manna nelluitikpet; angijomik kappianartokaromãrmet
nuname, innuillo tapkoa ningarijaudlaromãrput.
24 Saviksoarnnut ipiktunnut tokkotauniarput, nuna-
lingnullo illunainut ãtauniarput; Jerusalemelo asseror-
tauniarpok nellojunnut, nellojut nelliuninget namakse-
kartinnago.
25 Sekkinerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutaka-
romãrput; innuillo nunametut erksinermut sivorãdlaro-
mãrput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaro-
mãrput.
26 Innuillo erksinermut uttakkinermullo nukkingẽro-
tijomãrput, nunamut pijomãrtukset pivlugit, killaublo
pitsartuningit aulataujomãrmetta.
27 Taimaipello Innub Erninga tava tækkoniarpæt nu-
vujættigut kaijok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.
28 Tamakkoale pilerpetta, ãrloritse tækkoserluselo
piulijauviksase kaglilermet.
29 Adsiujomiglo okautiveit: Napartok Feigeliksak,
napartullo tamaita tækkonãrsigik.
30 Sigilerangetta, tukkissitigivasse kaujimalerluselo
aujajaraklilermet.
31 Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pigiartut tæk-
kogupsigik, Gudib nalegauvinga kaglilermet kaujima-
niarpasse.
32 Ahamarik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa
nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtinnagit.
33 Killaklo nunalo nungutsomãrpuk okausikkale nung-
utsomãngilet.
34 Illipsele udsertoritse, omættise okumailerkonnagit
nerritunermut immertunermullo, nunab pinginnik pin-

nasuarnermullonēt, uvlormut taipsomunga opingartau-
konnase.
35 Nunamētut tamaita taipsoma tikkitsomārmagit sor-
lo nigak.
36 Taimak pivlugo pigārtsainaritse tuksiarluselo kem-
majuksaukovluse tamakkoninga pijomārtunnik illunainik,
Innublo Erninget sāngane nængerluse.
37 Uvlojarangello ajochertuivok kattimavingme, unnu-
gangelle annivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvaneler-
lune.
38 Uvlakullo innuit illunatik tikkipæt, kattimavingme
nalegiarlugo.

KAPITEL XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

SERNAKANGITUNNIGLE kakkojaktorviksak ka-
glilermet, anniviksiorvingmik taijaujok.
2 Ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimajut pinna-
suarput kannok illilutik tokkolugo; innuille erksigiveit.
3 Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut
pullamajarērpok 12 it illanganut.
4 Ajochertuijoksoarnullo angajokajennullo aivok okar-
kattikumàvlugit, kannok illilune pititsomavlugo tapko-
nunga.
5 Kuviasulerput tagva, kēnaujeniglo tunnitsivigijoma-
vlugo angerpæt.
6 Angerporlo tagva, pitjutiksarsiorlunelo pititsoma-
vlugo pikablādlarnekarane.
7 Kakkojet sērnakangitut uvlungit nelliutingmetta,
saugārsuk anniviksiorutiksàk tokkoniarmatsuk.
8 Petruselo Johanneselo tillivak, okautivlugik: ākik-
suijartoritik anniviksiorutiksamik saugārsungmik nerkik-
saptingnik.
9 Appersorpægle: Nane ākiksortaukoviuk uvapting-
nut?
10 Okautivak: Ahāk, iglugaseksoarnut itteruptik, in-
nub pārniarpātik immertartub; tamna mallikitikko iglo-
mut taipsoma ittervigijanganut.

11 Iglublo innuanut okaritik: Ajochertuijub okautsaukovãtit: Iglo naneka, saugãrsungmik anniviksiorutiksamik nerriviksara, illinniartikkalo illagilugit?
12 Iglomik tuapaksimajomik unertutilãrpatik; tagvane ãkiksoritikko.
13 Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, anniviksiorutiksarlo saugãrsuk akiksorpæk.
14 Nelliutingmello ingipok, Apostelit 12 it illagilugit.
15 Okautiveillo: Killanadlalaukpunga, anniviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse ãniakãrnanga.
16 Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauvingane namaksekãrtinnago.
17 Ermgusiãrsuk tiguva, kujalivlune okarpok: Tamna tigusiuk aviklugolo illipsingnut.
18 Okaupapse, immerniængilanga napartub weineliksab iptinganik, Gudib nalegauvinga tikkekartinnago.
19 Kakkojarlo tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tunnivlugo okarpok: Tagva timiga tunnijauniartok pivluse; immailioritse erkaumajauniksamnut.
20 Taimaktauk Ermgusiãrsuk tigugiva, nerrijarẽramik, okarlunelo: Tagva Testamentetãk aumne, tamna kovijauniarpok pivluse.
21 Ahãgle, uvamnik pititsiniartub aggangit illagi vlunga nerrimãvimneput.
22 Innuble Erninga aileralloarpok, sorlo issumasimmataungmet. Innugle tamna kappianamẽk, tapsominga pititsijok.
23 Ingmingnullo appersotilerput, kinaumangæt akkunermingne, taimailiorniartok.
24 Akkerartutilerputtauk ingmingnut, kina akkunermingne anginerõmangæt.
25 Okautiveille: Nunametut attannersuit attanniotivut pitsartunekadlartullo taijauvut attannernik saimajunnik.
26 Illipsele taimailerniarase: illassele angnek nukkardlitun-ĩtuksauvok, illaminillo attannionersak, kivgatun-ĩnivok.

27 Kina attannionersauva? nerrimãrvingme iksivajok, kivgartortorlonẽt? Taimnaungitok, nerrimãrvingme iksivajok? Uvangale akkunapsingne kivgatun-īpunga.
28 Illipsele najutsainalaukpapsinga kappiasungnimne.
29 Nalegaunerlo tunnijomavara illipsingnut, sorlo atãtama kailaungmago uvamnut.
30 Nerriluselo immertuksauvose nerrimãrvimne nalegauvimnetome, iksivaluselo iksivautanne, Israelib kinguvãngit kittorngarẽt 12 it erkartorlugit.
31 Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahãk Satanasib pijomagalloarpãse sannẽjaromavluse sorlo kakkojeksatitut.
32 Uvangale pivlutit tuksialaukpunga okpernīt sorẽrkonago. Kingorngagullo ama sãgiaruvit kattangutitit nekoksitiniakit.
33 Okautivale: Nalegak, opallungẽrsimmavunga aiparilutit parngnanẽrsimmavingmut aikattigijomavlutit.
34 Kiovale: Petruse, okaupagit, angutaunek uvlome niplerniængilak missiarkãrtinnæk pingasuẽrtorlutit, illitarsigavit uvamnik.
35 Okautiveillo: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo ittiggagutekaraselo, taipsomane ajoksarlaukise? Kiovæt: aukak.
36 Tagva okautiveit: Mannale põkkartub neksarliuk, taimaktauk ikpiarsuk. Taimaitokangituble annorãne pissinniutigiliuk, saviksoarsiniarlunelo pille.
37 Okaupapsele: Nellautsijariakarivut aglaksimajut uvamnik: Ajortulliartut akkorngænnut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut namaksiniarput.
38 Kiovælle: Nalegak, ahãk, tagva saviksudsæk. Okautiveille namakpok.
39 Illutsimetullo, annivok kakkamut orksuktalingmut. Illinniartingitalo mallikpæt tagvunga.
40 Tagvungalo pigame, okautiveit: Tuksiaritse, õktorlungnartomut pikonnase.
41 Kemmakpeit tava millutib tupvingatun kanningitigijomut sẽrkortorlunelo tuksiarpok.
42 Okarlunelo: Atãtak, pijomaguvit ermgusiãrsuk una pẽruk uvamnit, pijomajaraungitok, perkojet pile.

43 Engelible killangmit sakkervigiva nekkoksilugolo.
44 Tokkomullo aulaumajartitaugame tuksialualerpok. Kiægungningille kuttitut auktun-ītut, nunamut kattalerput.
45 Tuksiarnermillo makkiname, illinniartinne kiksarnermut sinniktut naipipeit;
46 Okautivlugillo: Sõg sinnikpise? Makkititse tuksiarluselo, õktorlungnartomut pikonnase.
47 Sulle taimak okartillugo, ahãk innugiartoksuit aggerput 12 illo illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse kannilerpa kunnigomavlugo.
48 Jesusible okautiva: Judase, Innub Erninga kunniklugo nellunailivlugo piviuk?
49 Najortingitale, kannok illiortokalermet tækkogamiuk, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?
50 Illangetalo, ajochertuijoksub kivganga ullimavlugo, siutã tallerpia nakkarpa.
51 Jesusible kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutãlo aktorlugo mamitipa.
52 Ajochertuijoksuit, kattimaviub angajokangillo, angajokaijello tigujartortinne, Jesusib okautiveit: Sorlo innuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.
53 Uvlut tamaita najortigilaukpapse kattimavingme, aktulaungilapsingalo aggangmut attautsemullonẽt; Tamedsale Stundise, tãrtublo pitsartuninga.
54 Tigulerpælle, aularutivlugolo, ajochertuijoksub igloksoanganut pitipæt. Petrusible allivasiktomit mallikpa.
55 Ikkomamik ikkitsivut avalut illuetta kerkane, tagvanelo iksivalerput, Petruselo akkorngænnut ingipok.
56 Kivgab arnab ikkomab senniane iksivajok tækkogamiuk tækkunãlerpa okarlune: Tapsomatauk illagilaukpa.
57 Missiarporle okarlune: Arnak, illitaringilara.
58 Killamiãrsuglo kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illagivattit. Petrusible kiova: Innuk, taimnaungilanga.
59 Ama killamiojungnẽrmet Stundib attautsib king-

orngane, taipsoma assia okarivok: Ahamarik, tamnalo illagilauriva: Galilæamiongmet.
60 Petrusele okarpok: Innuk, okautsitit nellovakka. Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.
61 Nalekable keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekablo okausinga Petrusib erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkārtinnago missiarutigilārparma pingasuērtorlutit.
62 Petruse tava annivok, keavaksoadlarlunelo.
63 Angutille Jesusemik tigusijut, mittautigivæt annaudlarlālo.
64 Mattovlugo, kēnangagut erksardlugo, appersorpæt, okarlutiglo: Nellautalertigut, kia erksarpātit?
65 Assinginnuttauk unnuktunnut okausilungnut okautigivæt.
66 Kaulermello, innut angajokangit, ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniaviksoarmingnullo āpæt.
67 Okarlutiglo: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;
68 Aperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonēt.
69 Tamanna pivlugo, mattoma kingorngagut Innub Erninga iksivajomārpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungāne.
70 Tagva illunamassiatik okarput: Gudib Ernerivātit? Okautiveit: Okartose, taimnaujunga.
71 Tapkoale okarput: Kigligiudjutekariakarungnērpogut, nangminek kanninganit tussaraptigo.

KAPITEL XXIII.

Pilatusemut Kristusib kikkiektortaukojauninganik.

ILLUNATIK kattimajut nikkovilutik, Pilatusemut āpæt;
2 Passidlalerpællo, okarlutik: Kaujimavavut, innuit nalegungnērtipeit, attanniviksoarmullo Schossit tunnijaukolaungileit, Kristuseovlunelo attannersoak okartok.

3 Pilatusible appersorpa: Judit attannerivãtit? Kiova, okarlune: Okakotit.

4 Pilatuse ajochertuijoksoarnut innungnullo okarpok: Innuk una pitlareksausugingilara.

5 Tapkoale katsungailutik, okarput: Innuit aulatidlalaukpeit, ajochertutiminut, Judæame illunane, Galilæamit pilerame, tamaunga aglæt pivlune.

6 Pilatusele Galilæamik tussarame, apperivok, Galilæamiõngmangæt.

7 Herodesib attannioninganit pijok tussaramiuk, Herodesemut ãtaukova, uvlunne taipkonane taimna Jerusalemetoktauk.

8 Jesusele Herodesib tækkogamiuk, kuviasudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; unnuktunnik tussaumagamiuk, tattamnartomik tapsomanget tækkunajarasugællune.

9 Sunatuinarniglo appersorpa. Kiungilale sumiglonẽt.

10 Ajochertuijoksuille aglangniglo illissimajut tagvanetut passivæt angijomik.

11 Herodesible sorsuktuksakotingitalo nachogivlugo mittautigivæt, annorãmiglo kakkortamik attitipæt, amalo Pilatusemut uttertipæt.

12 Uvlorme tapsomane Pilatuse Herodeselo illannarẽlerpuk; sivorngagut ingmingnut ningaulauramik.

13 Pilatusible ajochertuijoksuit angajokajello innugaseksuillo attautsemut kaikoveit.

14 Okautivlugillo: Innuk una uvamnut kaipasse, innungnik nalegungnẽrtitsijok okartose. Ahãglo, sãpsingne kiglissinialauktara, passitiksapsingniglo innungmut omunga nachvalaungilanga;

15 Herodesetauk pinginivok: Tapsomunga tillilaurapse; ahãglo passitiksarsijokangilak tapsomane, tokkotsitiksangõnermik.

16 Tamanna pivlugo sugiarlugo aularkojomavara.

17 Illutsimitut parngnanẽrsimavingmetomik taipkonunga aularkojijuksaungmet anniviksiorvik nelliutingmet.

18 Tagva illunamassiatik nipperkortõvlutik okarput: Peruk una, Barabbasemik tunnitsivigittigut.

19 Tamna parngnanẽrsimmavingmut ittertitaumajok,
kippallijoksuit illagællugit, iglugaseksoarne tokkotsiga-
mik, innungmik.
20 Pilatusib ama nippekortõvlune okautiveit, Jesuse
aularkojomagamiuk.
21 Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk,
kikkiektoruk!
22 Pingajuanulle appersorpeit: Kannoẽtomik ajortul-
lialaukka? Tokkoteksausugingilara; tamanna pivlugo
issakadlarlugo aularkojomavara.
23 Nippersoarmulle perkotsainarpæt kikkiektortauko-
vlugo. Tapkoalo ajochertuijoksuillo nippersoangit su-
galulerpalliadlarput.
24 Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.
25 Pijomajanginnullo aularkova parngnanẽrsimaving-
mut ittertitaumajok, kippallijoksuit illagilugit innungmik
tokkotsijok; Jesusele unertujutigiva tapkoa issumangin-
nut.
26 Aularutigamitsuk, innuk tiguvæt, Simonemik at-
telik, Zirenemiok, perorsẽvingmit pijok; tapsomung-
alo kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse mallik-
lugo.
27 Innugaseksuillo, arnagaseillo mallikpæt ugguri-
vlugo keagivæt.
28 Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Jerusalemiut
panningit, kẽanasinga, illipsingnigle, kittorngapsingniglo
kẽatitse.
29 Ahãgle, nelliutsomãrpok okausekarviojuksak: Pil-
loridlarput kittorngisuitut, timillo ernilaungitut, iviang-
engillo amãmagviulaungitut.
30 Kakkãlungnut okaromalerput: Sittorvigidlartigut!
kakkoralangnullo: Ulliktigut!
31 Napartok õmak imailiormatsuk, kannok pannarmik
pijokaromãrka?
32 Assigik magguk, ajortulliartuk ãtaukattaugivuk
tokkotaukovlugik.
33 Tagvungalo, niakovinertalingmik taijaujomut tikki-
namik, tagvane kikkiektorpæt, innuartuglo, aipa taller-
piet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

34 Jesusele okarpok: Atãtak, issumagijungnẽrkit;
sullijattik nellomagit. Annorãngit tava avikpeit, imme-
rautigivlugillo.
35 Innugaseksuillo tagvanetut tækkunãrpæt. Anga-
jokaijello innuit illagivlugit mittautigivæt, okarlutik:
Assine ikkajulaukpeit, ingminik piulile, Kristuseõgune,
Gudib annerijanga.
36 Sorsuktuksettauk mittautigivæt, kannilerlugolo sẽr-
nartomik ãtsivigivæt.
37 Okarlutiglo: Judit attannerikpattit illingnik nang-
minek piulidlarit.
38 Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Grichillo, Lateine-
rillo, Ebræillo okausinginik, imaitut: Judit attanning-
et.
39 Ajortulliartugle aipanget nivingakattinget mittau-
tigiva, okarlunelo: Kristuseõguvit illingnik nangminek
piulidlarit, uvaguglo.
40 Aipanget suadlarlugo, okautiva: Igvittauk Gude
erksigingilet, tapsotunak (tokkomut) pitlartaugavit?
41 Uvaguglo pitlartaujariakaramnuk ajortullialauram-
nuk, tamnale idluitullilaungilak.
42 Jesusemullo okarpok: Nalegak erkaringa nalegau-
vingnut tikkikuvit.
43 Jesusiblo kiova: Ahamarik, okaupagit, uvlome ai-
parilãrpagit Paradiseme.
44 Stundelo 6 õlermet, nunenne tamaine tãktoksõler-
pok, Stunde 9 tikkilugo.
45 Sekkinerlo kaumajungnẽrpok, kattimaviublo up-
kuksoanga allikpok kettermigut.
46 Jesuselo nippekortõvlune, okarpok: Atãtak, an-
nernera aggangnut perkovara. Taimak okarame anner-
nengẽrpok.
47 Angajokable illiortokalauktut tækkogamigit, Gude
nakoridlarpa, okarlunelo: Ahamarik, angut tamna id-
luartolauktok.
48 Innuillo illunamassiatik tagvanetut, tamakkoninga
tækkunãrtut, kannorlo illiortokalaungmet tækkogamikit;
sagvittik pattiktordlugit utterput.
49 Illunatigle illangit, arnello tapsominga malliksim-

majut Galilæamit, allivasiktome nangertut, tamakkoninga tamainik tækkunãrlutik.
50 Ahaglo, angut, Josefemik attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo.
51 Tapsoma issumakattigilaungileit, (Jesuse tokko-kovlugo) tamna Arimathiamit, Judit iglugaseksoangita illanganit pijok, Gudib nalegauvinganik nerriungmijok.
52 Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib timinga kennuariva.
53 Akkartipa tava, uvineruksamiglo immuserdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illulimajomut, innungmik illijiviolaungitomut sulle.
54 Uvlok tamna opallungaijaiviõvok, sabbateõlilarmelo.
55 Arnettauk illagællugo Galilæamit pijut, mallikput, illuvek kemmergojartordlugo, kannorlo timinga illijaulermangæt.
56 Uttilerput tava, mingoarutiksamik tippigiksaumiglo opalungaijaijartorput; sabbateotillugolo kikkarput, perkojet malliklugit.

KAPITEL XXIV.

Kristusib makkininganik killalliarninganiglo.

WOCHIB uvlungita sivorlerpangane uvlarãrsukut illuvermut pivut, mingoarutiksello ãkiksorlauktatik neksarpeit, assitiglo illagiveit.
2 Ujaraksoarle aksakãrtitavinek illuvermit naipipæt.
3 Itterpullo, Nalekablo Jesusib timinga nenningilæt.
4 Taimak pivlugo siarklilermetta, ahãk angutik magguk sennianut pivuk, keblertængnik annoralak.
5 Erksilerdlutik kẽnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sõg omartok kennerpissiuk tokkungajunne?
6 Tamanẽngilak, makkisimmavok. Erkarissiuk okautilaungmasse, sulle Galilæamẽdlune.
7 Okalaungmet: Innub Erninga innuit ajortulliartut agganginnut pititaujariakarpok kikkiektortaulune, uvluglo pingajuængne makkitsomãrpok.

8 Okausingillo tava erkarpeit.
9 Illuvermillo aularput, tamakkoningalo tamainik 11
it, assingillo tamaita okautijartorlugit.
10 Maria Magdalena, Johannalo, Marialo Jakobusib,
assingillo arnet tamattominga okartut Apostelinnut.
11 Okausingille tapkoa piungitsugiveit, okperinagillo.
12 Petrusele nikkovilune illuvermut akpangerpok, il-
luanullo itsuarame, uvinerukset kisseta tækkoveit, aular-
dlunelo; tattaminiarpok kannok illiortokalaungmet.
13 Ahaglo, illagik magguk uvlorme tamattomane,
iglugasengnut aivuk, Emausemik attelingnut, Jerusalemit
Stundinik pingasunnik (pissuklune) kanningitigijunnut.
14 Okarkattigēkpuglo pijokalauktut tamakkoa tamaita
pitjutigællugit.
15 Taimak okartillugik, ingmingnullo apperikattau-
tivlutik, Jesusib anguvak, ingerarkattigivlugiglo.
16 Isigigle imailivuk illitarksikonnagik tapsominga.
17 Okautivagle: Kannok okālavitik illiptingnut inge-
ravlutik, kiksalaptiglo?
18 Tagva aipæt kiova, Kleofāsemik attigub, okau-
dlugolo: Tujormitsennit illunainit Jerusalemetunnit, uvlu-
ne tamakkonane pijokalauktunnik kaujimangitotōvit?
19 Appersorpaglo: Sumik? Kiovæk: Jesuse Naza-
remiok pivlugo, nellautaijolauktok pitsartudlarlune, pin-
niarnernut okautsinnullo, Gudemelo innungnelo tamaine;
20 Tamna Ajochertuijoksoapta angajokaptalo uner-
tujutiginerpæt tokkotaukovlugo, kikkiektortaukovlugolo
(senningajolingmut).
21 Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapso-
munga. Uvlomelo, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.
22 Arnet illapta illangita illuvermut uvlārulauktut
kvaksartilaukpātiguttauk,
23 Timinga nenninginamitsugōk, okariartorpullo Eng-
elingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.
24 Illaptalo illuvek nellipsarpæt, taimaglo naipipæt,
sorlo arnennut okautaungmet, (Jesusele) nachvangilæt.
25 Okautivaglo: Illissimmaitotik, omættiptikut erkea-
suktotik, tamakkoninga tamainik okperlutik, nellautaijut
okauserilauktanginnik.

26 Kristuse taimak ãniatiteksaulaungilãk ãnananermi-
nullo itterlune?
27 Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tap-
kungnunga, aglangnik tamainik okãlajunnik tapsominga
aglaksimmajunnik tukkissititsiarlugik nellojungnertipak.
28 Iglugaseillo aivigijatik kaglileramikit kangiutiniar-
korlaulerpok.
29 Unniksarpæglo, okarlutik: Uvaptingnelaurit uvlok-
lilermet unnulermello. Itterkattigivaglo tapkungnane-
nialerdlune.
30 Iksivakattigileramigik nerrivlutik, kakkojak tigu-
va, kujalivlune avgorpa, tapkungnungalo tunnivlugo.
31 Isigik tava uititaulerpuk illitarilãlo. Sãmingnelo
nippaivæk.
32 Ingmingnullo tapkoa okalerpuk: Omættivuk illup-
tingne onarsilaungilæk okautingmattiguk apkome, aglang-
nik nellojungnẽrtimattiguk?
33 Stundemelo tamattomane nikkovipuk, uttermiluti-
glo Jerusalemut, 11 illo kattimajut naipipeit, najorting-
illo.
34 Tapkoa okarput: Nalegak illa makkisimavok Si-
monemullo sakkilauktok.
35 Tapkoalo (magguk) unipkarvigiveit apkome illuse-
rilauktamingnik, kannorlo illitarksitigingmakko, kakko-
jak avgormago.
36 Tamattomingale okausekartillugit, Jesuse nang-
minek akkorngænnut pivlune okautiveit: Ullapirsaute-
karitse.
37 Koaksãngalerpulle erksililarmiglo, anneneĩnak
tækkonasugællugo.
38 Okautiveillo: Sõg koaksãngavise? Sõgle imai-
tunnik issumakarkise omættipsingne?
39 Aggakka ittikkakkalo tækkulersigik, uvangau-
vunga nangminek; aktorlungalo tækkunãrsinga: Anner-
nek uvinekangilak saunekaranelo, uvanga tækkogapsinga
pekartunga.
40 Taimaglo okarame, agganne ittigganelo kemmer-
gojaukolerpeit.
41 Kuviasungnermut sulle okpingimetta, tattammi-
niarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42 Mingeriablo jarrasimmajub illanganik, igupsaujar-
tullo orksuænnik mannijivut tapsomunga.
43 Tiguveillo, nerrilarmelo tækkoænne.
44 Okautiveillo: Tamedsa okausikka, okauserilauk-
takka illipsingnut, sulle najulaurapse; pivlunga aglait
illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesib nellautai-
jullo aglanginne, Davidib imgerutinginnelo.
45 Tagva nellojungnērtipeit, aglangnik tukkissilerko-
vlugit.
46 Okautiveillo: Taimak aglaksimmavok, taimaglo
Kristuse āniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tok-
kungajunnit uvluk pingajuængne.
47 Okālakojilunelo attermine, kakkialernermik issu-
magijaujungnērnermiglo ajornernit innukattigēnut tamai-
nut, Jerusalemiut pigiarkārlugit.
48 Illipsele tamakkoninga tamainik kigligiudsijōvose.
49 Ahaglo, atātama okautigilauktanga illipsingnut til-
lijomavara. Illipsele iglugaseksoarne Jerusalemētuk-
sauvose, pānget pitsartunermik tunnitsiviokārase.
50 Tagvangelle Bethaniamut aitipeit, aggannelo kol-
langiutitidlugit saimartipeit.
51 Imāglo saimartikamigit kemmakpeit, killangmullo
kongmuarpok.
52 Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemullo kuviasu-
vaksoadlarlutik utterivut;
53 Kattimavingmētsainarlutiglo Gude nakoridlarpæt
kujagidlarlālo.

EVANGELISTIB

JOHANNESIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Johannesib okautekarninganik Jesuse Kristusemik. Jesusib annerosungninganik illiniartime sivorlinginnik.

PIGIARNERME okausek īpok, okauserlo Gudemẽpok, Gudelo okausiojok.
2 Tamna pigiarnerme Gudemẽpok.
3 Tamaitarsuit tapsomunga pingortitauvut, tapsoma assiagullo pingortisimmangilet, pingortisimmajut.
4 Innõsek tapsoma illuanẽtok; innoserlo innuit kaumanerivæt.
5 Kaumajorlo kaumaivok tãktomut, tãktomiullo tukkisingilæt.
6 Innungmik tillijaumajokarpok Gudemut, Johannesemik attelingmik.
7 Tamna tikkilaukpok kigligiudsijovlune, kigligiudsikovlugo kaumajomik, illunaita tapsomunga okpertitaulerkovlugit.
8 Nangminek tamna kaumajoungilak, kigligiudsikovlugole kaumajomik.
9 Tamedsa miksekãrtok kaumajok, innungnik illunainik kaumarsaijok, nunamut tikkitunnik.
10 Sillaksoarmẽlauktok, sillaksoarlo tapsomunga pingortitauvok; sillaksoarmiullo illitaringilæt.

11 Innutitaminut tikkipok, innutitangitalo illelliungi-
læt.
12 Tapsomingale illelliortut illunaita, tapkoa pitsartu-
nermik tunnitsivigiveit, kittorngaulerkovlugit Gudemut,
okpertut tapsoma attinganut.
13 Tapkoa aungmit pingitut, uviniub pijomajanganillo-
nēt, angutib pijomajanganillonēt, Gudemille erniangoma-
jut.
14 Okauserlo uviniolerpok, innukattigællutalo, ãna-
nauningalo tækkolaukpavut, ernetuanget ãnanauning-
atut, Atatamit pijub, saimarnelijartok miksekãrnelijar-
torlo.
15 Johannese tapsominga kigligiudsivok, kaggudlar-
lunelo okarpok: Tamnauvok, okautigilauktara: King-
unipkut kainiarpok, sivunimnelauktok, pilerkãrtinnanga
īlaurame.
16 Tapsoma pittakaloringninganillo tigusilaukpogut
saimarnermik saimarnermut.
17 Perkojelle Mosesekut tunnijauvut, saimarnek mik-
sekãrnerlo Jesuse Kristusekut pivuk.
18 Gudemik tækkomajokangilak. Ernetuab, Atã-
tab sanganētub, tamattominga nellojungnērtilaukpãtigut.
19 Tamedsa Johannesib kigligiudsininga, Judit tillik-
lermetta Jerusalemmit ajochertuijunnik Levitinniglo,
apperijaukovlugo: Kinauvīt?
20 Kigligiudsivorlo, sæglunanelo, kigligiudsivorlo:
Kristuseungilanga.
21 Apperivællo: Kinauvime? Eliaseõvit? Okar-
pok: Taimnaungilanga. Nellautaijõvit? Kioveillo:
Aukak.
22 Tagva okautivæt: Kinauvime? Kiojungnarkov-
luta uvaptingnik tilliklertunnut. Illingnik kannok okar-
kīt?
23 Okarpok: Ajochertuijub nippinga uvanga innuk-
angitome. Nalekab apkotiksanga ãkiksorsiuk; sorlo
nellautaijok Jesaiase okangmet.
24 Tillijaujullo, Farisæerinnit pijut.
25 Tapkoa appersorpæt okautivlugolo: Sõg baptisi-

vit, Kristuseunginavit, Eliaseōnæglonēt, nellautaijonæg-
lonēt?
26 Johannesib kioveit, okarlunelo: Immermut bap-
tisivunga, akkunapsingnelerporle, illitaringitasse.
27 Tamnauvok, kingunipkut kainiartok, sivunimnē-
lauktok, nellokotivigijara ittigagutigik singējarlugik.
28 Tamattominga pijokalaukpok Bethabarame Jor-
danib akkiane, Johannesib baptisivingane.
29 Uvlub aipangane Johannesib Jesuse nellipsari-
artortine tækkova, okarlunelo: Ahak, tagga Gudib
Saugarsunga, sillaksoarmiut ajorninginnik nangmartok.
30 Tamnauvok okautigilauktara: Kingunipkut angut
kainiarpok, sivunimnēlauktok; pilerkārtinnanga-īlau-
rame.
31 Illitarilaungitaralo; Israelekunnulle illitarijauler-
kovlugo, tamanna pivlugo baptisijartorpunga.
32 Johanneselo kigligiudsivok, okarlunelo: Tæk-
kovunga, Annernek akkarmet, Taubetut, killangmit, tap-
soma kanganēlerdlunelo.
33 Illitarilaungitaralo; baptisijartorkojimale immer-
mut, tapsoma okautivānga: Tækkoleruvit Annernerub
akkarvigijanganik kalliutininganiglo, tamnauvok Anner-
nermut ajunginermut baptisijok.
34 Tækkolauktara, kigligiudsilungalo, tamna Gudib
Erneringmago.
35 Uvlub aipangane Johannese tagvanenivok, illiniar-
tingnelo magguk illagællugik.
36 Jesuselo arvertartok tækkogamiuk, okarpok:
Ahak, tagga Gudib Saugarsunga.
37 Illinniartikitalo magguk okartok tussarpæk, Jesu-
selo mallikpæk.
38 Jesusele keviarpok, malliktingnelo tækkovak,
okautivlugiglo: Suna kennerpittiko? Tapkoale okau-
tivæk: Rabbi (imaipok ajochertuijok) kikkunnekīt?
39 Tapsoma okautivak: Kailutik tækkojartortikkolo.
Kaivuk tækkolugolo, uvlormelo tamattomane tapsomane
uvlilerpuk; Stundele 10 niolerpok.
40 Magguk tapkoa aipanga, Johannesemit tussartuk

Jesusemiglo malliktuk, Andreaseŏvok, Simonib Petrusib
nukkanga.
41 Tapsoma angajune Simon nennikărpa, okautivlugolo: Messiase nennivavut (imaipok Kristuse).
42 Jesusemullo pitipa. Jesusib tækkogamiuk, okautiva: Simoneŏvotit, Jonasib erninga; Kefasemik attekartuksauvotit (imaipok kairtomik).
43 Uvlub aipangane, Jesuse ama Galilæamut aijomavlune, Filippuse naipipa, okautivlugolo: Mallinga.
44 Filippusele Bethsaidamiojok, Andreasib Petrusiblo iglugaseksoarmiokattingæk.
45 Filippusib Nathanael naipipa, okautivlugolo: Tamna nennilaukpavut, tapsominga Mosesib perkojenne, nellautaijullo aglagutigilauktanget, Jesuse, Josefib erninga Nazaremiok.
46 Nathanaeliblo okautiva: Nazarethemit sumik ajungitomik pijokarungnarka? Filippusib okautiva: Kailutit tækkojartoruglo.
47 Jesusib Nathanael tikkitine tækkova, okautigivlugolo: Ahak tagga Israelite idluartok, nellangainekangitok.
48 Nathanaelib okautiva: Nakit illitarivinga? Jesusib kiova, okautivlugolo: Filippusib kaikolaukartinnak, napartub Feigeliksab attanĕtillutit, tækkolauktagit.
49 Nathanaelib kiova, okautivlugolo: Rabbi Gudib Ernerivătit; Israelitit attanerivătit.
50 Jesusib kiova, okautivlugolo: Okperpotit, okautilaurapkit napartub Feigeliksab attanĕtillutit tækkolaurapkit; tamattomanget pijariakarnersamik tækkojomarpotit.
51 Okautivlugolo: Ahamarik, ahamarik okautivapse: Mattoma kingorngagut killak angmajok tækkoniarpasse, Gudiblo Engelingit kangatartut akkartullo Innub Erninganut.

KAPITEL II.

Jesusib tattamnartullininganik Kaname Galilæametome.

UVLUK pingajuængne nulliarẽlitainartokarpok Kaname Galilæametome; Jesusiblo anãnanga tagvanẽpok.

2 Jesusele illiniartingillo kaikojaugivut nulliarẽlitainartungnut.

3 Weinelo amigarmet, anãnanget Jesuse okautiva: Weinekarungnẽrput.

4 Jesusib okautiva: Arnak sulliarpīk illingnut! Stundiga tikkisimmangilak sulle.

5 Anãnanget kivget okautiveit: Okausingit illipsingnut pinniarutissigik.

6 Tagvanẽ illijaumajokarpok immekarvingnik ujarkennik pingasojortunnik, Judit sujungersautingita illusingititut, tapkoa attunīt magguglonẽt pingasullonẽt õktutit immaggit ullipkisongovut.

7 Jesusib okautiveit: Immekarvit ukkua immertolersigik. Tapkoa immertorpeit ullipkidlugit.

8 Okautiveillo: Kallutitse manna, ãtsiluselo nerkiksalliortomut. Atsilerpullo.

9 Nerkiksalliortuble Weine immetuinaulauktok õgamiuk (kaujimmananelo, nakit pingmangæt, kivgelle kaujimmavæt immermek kallulauktut) nerkiksalliortub uiksak kaikova.

10 Okautivlugolo: Illunatik Weine mammarnek sivorlermik kaipæt, kaikojaujullo immerugungnẽrpetta mammanginersak kaipæt; igvit Weine mammarnek kingorliotipet.

11 Tamedse Jesusib tattamnartitangita sivorlerpãnget, pinniartok Kaname Galilæametome, ajugakanginine sakkertiniaramiuk. Illinniartingitalo okperivæt.

12 Mattoma kingorngane Kapernaummut attarpok, nangminek, anãnanelo, kattangutinelo, illinniartinelo; tagvanelo akkunẽngilet.

13 Judillo anniviksiorvinget kaglilerpok; Jesuselo Jerusalemmut majorarpok.

14 Kattimavingmelo tuktuvangnik, saukenniglo, Tau-
biniglo niorvgotiggit naipipeit, kẽnaujenniglo tauksẽ-
jut.
15 Aklunanniglo ipperautsiorpok, illunaitalo anniti-
peit kattimavingmit, saukello, tuktuvaillo illaliudlugit,
kẽnaujenniglo tauksẽjut kẽnaujakottingit serkitiveit,
sãngillo ochotidlugit.
16 Ipkoalo Taubinnik niorvgotiggit okautiveit: Ta-
makkoa annitissigik, atãtamalo iglunga niuverviotiniaras-
siuk.
17 Illinniartingitalo erkaumavæt aglaksimmangmet:
Illungertornerub iglut pivlugo nungutipãnga.
18 Tagva Judit kiovæt, okautivlugolo: Sumik
tattamnartitsivigijomavittigut taimailiorungnarnernik?
19 Jesusib kiovlunelo, okautiveit: Kattimavik una
asserorsiuk; uvluglo pingajuængne nappartitsomagi-
vara.
20 Tagva Judit okarput: Kattimavik una Jahrinne
46 ginne sennajaumavok, igvillo uvlunne pingasunne
nappartitsomajet?
21 Timiminigle okarpok tailugo kattimavingmik.
22 Tokkungajunnille makkisimmangmet, illinniarting-
ita erkaumavæt, tamanna okautigilaungmago; aglaitlo,
Jesusiblo okauserilauktangit okperiveit.
23 Anniviksiorviongmet Jerusalemetillugo, unnuktut
okpilerput attinganut, tattamnartitangit tækkogamikit.
24 Jesusible nellojungnẽrtingileit ingminik, illunaita
illitarigamigit.
25 Innungmiglo nellojungnẽrtitaujariakangilak kimul-
lonẽt; kaujimatsiarame innub illumigijanginnik.

KAPITEL III.

Jesusib Nikodemusiblo okarkattigẽnigingnik.

ANGUTEKARPORLE Farisæerit akkorngænne,
Nikodemusemik attelingmik, Judinne angajokaujomik.
2 Tapsoma unnuangotillugo Jesuse tikkipa okauti-
vlugolo: Ajochertuijok, kaujimavogut, ajochertuijo-

vlutit Gudemit pigavit; illiktut tattamnartitsijokarung-
nangimet, Gudib aiparipago kissiane.
3 Jesusib kiova, okautivlugolo: Ahamarik, ahamarik
okaupagit: Nutamik erniangongitub, Gudib nalegau-
vinga tækkojungnangila.
4 Nikodemusib okautiva: Innuk kannok erniang-
ojungnarka innukoarlune? Ama anãname timinganut
itterungnariva erniangolunelo?
5 Jesusib kiova: Ahamarik, ahamarik okaupagit:
Erniangongitok immermut annernermullo, Gudib nale-
gauvinganut pijungnangilak.
6 Uviningmit erniangojok, uviniõvok; annernermillo
erniangojok, anverniõvok.
7 Tattamminiarutiginago, okautilaurapkit: Nutamik
erniangojuksauvose.
8 Annore issumaminik nane annordlerpok sulluksung-
ningalo tussaralloarpet; kaujimangilatille, nakit ping-
mangæt, namullo aingmangæt. Taimainivok nelliet an-
nernermit erniangomajok.
9 Nikodemusib kiova okautivlugolo: Kannok tamanna
illinganiarka?
10 Jesusib kiova okautivlugolo: Israelitinne ajocher-
tuijõvit, tamanalo kaujimanago?
11 Ahamarik, ahamarik okaupagit: Kaujimajapting-
nik okarpogut, tækkolauktaptingniglo kigligiudsivogut;
kigligiudsiniptingniglo okpingilase.
12 Nunab pinginnik okautijarangapse, okpinginapse:
kannok okperajarkisse killaub pinginnik okautinajarupse?
13 Killangmullo kõngmuartokangilak, killangmit ak-
kartok kissime, tagva Innub Erninga, killangmẽtok.
14 Sorlolo Mosesib kuglugiangojartok nappautilaung-
mago innukangitome, taimaktauk Innub Erninga nap-
pautsaujariakarpok.
15 Illunatik okpertut tapsomunga, assiokonnagit,
nungusuitomigle innogutekarkovlugit.
16 Taimak Gudib sillaksoarmiut nægligiveit, Erne-
tuane tunnilugo, illunatik okpertut tapsomunga, assiokon-
nagit nungusuitomigle innogutekarkovlugit.
17 Gudib Ernine tillilaungimago sillaksoarmut sillak-

soarmiunnik erkartuikovlugo; sillaksoarmiulle piulijau-
kovlugit tapsomunga.
18 Tapsomunga okpertok, erkartortauniængilak; ok-
pingitorle erkartortaujarẽrpok. Gudib Ernetuanget at-
tinganut okpinginame.
19 Tamedsa erkartuiviovok, kaumajok sillaksoarmut
tikkisimmangmet, innuille taksoak ungaginersarivæt kau-
majomit. Pinniarnitik idluimetta.
20 Ajortulliartub kaumajok omigiva, kaumajomullo
aijomanane, pinniarnerlungninne pitlartaukonnagit.
21 Miksekarnermigle pinniartok, kaumajomut aivok,
pinniarninne sagvartaukovlugit; Gudeme pinniaramigit.
22 Mattoma kingorngagut Jesuse illinniartinne illa-
gællugit Judæab nunanganut pivok, tagvanelo pinniarvi-
karpok tapkoa illagællugit, baptisilunelo.
23 Johanneselo baptisivoktauk sulle Enonme, Sali-
mib kãnnitangane, tagvane immiliksongmet; tagvungalo
tikkiput baptitaujomavlutik.
24 Johannese sulle parngnanẽrsimmavingmut piti-
taungimet.
25 Tagva Johannesib illinniartingit Judillo ingming-
nut appersotilerput sujungainermik (baptitaunermik).
26 Johanneselo tikkipæt, okautivlugolo: Ajochertui-
jok, angut Jordanib akkianut tikkitigilauktet, kigligiud-
jutigijet, ahak, tamna baptisivok, illunatiglo tikkipæt.
27 Johannese kiovok, okarlunelo: Innuk tigusijung-
nangilak sumik, killangmit tunnitsiviogune kissiane.
28 Illipse nangminek kigligiudsigivapse, okalaurama,
Kristuseunginimnik, tillijaugamele tapsoma sivornga-
gut.
29 Nulliæksalik, uiksauvok; uiksable illænnarijinget
nangerdlunelo naipertorpa, kuviasudlarporlo uiksab nip-
pinganik. Tamanna kuviasungnera namaksilerpok man-
na.
30 Tamna aglissijariakarpok, uvangale miklileriakar-
lunga.
31 Takpanget tikkitok, tamainit anginerõvok. Nuna-
mit pijok, nunamit pivok, nunablo pinginnik okarpok.
Killangmit tikkitok, tamainit anginerõvok.

32 Kigligiudsivorlo tækkolauktaminik, tussarlauktaminiglo; illelliortokalungilarlo kigligiudsininganik.
33 Tapsomingale illelliortub, tapsoma nakkiterpa Gude miksekărtotŏngmet.
34 Gudib tillijangelle, Gudib okausingit okautigiveit; Gudib annernek tunningimago oktutinut.
35 Atătab Ernine erdligiva, tamaitalo tunnilaukpeit tapsoma agganginnut.
36 Erninganut okpertok, innŏsekarpok nungusuitomik. Erninganut okpingitub, innŏsek tækkoniængila, Gudib ningausingelle kollangiangĭnarpa.

KAPITEL IV.

Samariamiut sagiarninginik. Attanniub kivganget innulijauninganik.

NALEGARLE tukkisilerame, Farisæerit tussaumalermetta, Jesuse unnunnersennik illinniarteotitsingmet, baptisingmello Johannesemit.
2 (Nauk Jesuse nangminek baptisingigalloarmet, illiniartimigulle.)
3 Judæab nunanga kemakpa, Galilæamullo ingeralermilune.
4 Nunale Samaria apkotigijariakarpa.
5 Tagva Samariab iglugaseksoangita illanginut tikkipok, Sicharmik attelingnut, iglugasait, Jakob tunnilauktangita ernerminut Josefemut, kannitanginetunnut.
6 Jakoble immektarvinga tagvanĕpok. Jesusele ingerarnerminut merngortorame, taimak immektarvingmut ingipok; Stundelo pingasojortŏlerpok.
7 Tagva arnak Samariamiok tikkilerpok, immermik kallujartorlune. Jesusib okautiva: Immertilaunga.
8 (Illinniartingille iglugaseksoarnut aimavut, nerkiksarsiniaromavlutik.)
9 Arnab Samariamiub tagva okautiva: Sŏg kennuvĭt uvamnit immertitaunernik, Judiŏgavit, uvangale Samariamiut arnangita illanget? (Samarittillo Judillo ingmingnut illagĕngimetta.)

10 Jesusib kiova, okautivlugolo: Gudib tunnerguta illitarilerungne, kinaumangællo, illingnut okartok: Immertilaunga; tuksiarviginajarpet, tapsomalo tunnitsiviginajarpātit immermik innogutelingmik.

11 Arnab okautiva: Nalegak, kallutiksakangilatillonēt; immektarviglo ittingmet. Nakit inogutelingmik immekaralloarkīt?

12 Anginersauvīt atātaptingnit Jakomit, tunnijijomit immektarvingmik ominga uvaptingnut? Nangminerle omanget immilaukpok, kittorngangillo nergjutingillo.

13 Jesusib kiova, okautivlugolo: Immermik ominga immertok, immerulerniarivok.

14 Immermigle tunnitsivionerminik uvamnut, immerniartok, immerungniarungnērpok issokangitomut; immerle tunniniartara tapsomunga, immermut puailavioniarpok tapsomane, innōtsemut nungusuitomut puailajok.

15 Arnab okautiva: Nalegak immermik tamattominga tunnitsiviginga, immerugungnērkovlunga, ovungartuksaujungnērkovlunga kallujartorlunga.

16 Jesusib okautiva: Ailerit, uit kaikolugo, kailutillo ovunga.

17 Arnab kiova, okautivlugolo: Uikangilanga. Jesusib okautiva: Nellagut okarpotit: Uikangilanga.

18 Tellimænnik uikalaukpotit, mannalo najortigijet uigingilet. Nellagut okarpotit.

19 Arnab okautiva: Nalegak tukkisivunga nellautaijogavit.

20 Sivorlivut kakkame tamane tuksiarlaukput; (Gudemut) illipsele okarpose: Jerusaleme kissiane tuksiarvikartuksaugapta.

21 Jesusib okautiva: Arnak okperinga nelliutsomārpok, kakkame tamanelonēt, Jerusalemelonēt Atātamut tuksiarvikarungnērvise.

22 Tuksiarvigijasse nellovasse; uvagulle tuksiarvigijavut nellungilavut: piulijiksak Judinnit pingmet.

23 Nelliutsomārporle, nelliutijarērporlo, tuksiartut nellagōrtut Atātamik tuksiarvikarvinget annernerme miksekārnermelo; Atātalo taimaitunnik tuksiarliminik pijomavok.

24 Gude annerniovok, tuksiartingillo annernerme mik-
sekãrnermelo tuksiarvigijeksarivæt.
25 Arnab okautiva: Kaujimavunga, Messiase tikki-
tsomãrmet, (Kristusemik attelik); tapsoma tikkikune ta-
mainik okautiniarpãtigut.
26 Jesusib okautiva: Tamnauvunga, okarkattigijet.
27 Taimak okartillugo illinniartingit tikkiput, tattam-
miniarutigivællo, arnak okarkattigingmago. Okangi-
galloarpulle: Sumik appersornikīt? ubvalo: Sõg okar-
kattigiviuk?
28 Tagva arnab immektautine kemekpa tagvunga, ai-
lunelo iglugaseksoarnut, innuillo okautiveit:
29 Kaititse, innuk tækkojartorsiuk, okautjiga ta-
mainik pinniarlauktamnik, Kristuseungimangæt?
30 Tagva iglugaseksoarnit annilutiglo, tikkilerpæt.
31 Tikkikãrtinnagit, illinniartingita innapæt, okar-
lutiglo: Rabbi nerrilerit.
32 Tapsomale okautiveit: Nerkiksakarpunga, kauji-
mangitapsingnik.
33 Tagva illinniartut ingmingnut okarput: Kaitsi-
jokalaunerka nerkiksanganik?
34 Jesusib okautiveit: Tamedsa nerkiksara, tillijima
pijomajanga pinniarutigilugo, pinniarningalo pijarẽrlu-
go.
35 Nangminek okalerpangilase: Takkit sittamat nãk-
petta, kattersivioniarpok? Ahak, okautivapse: Uititse,
perorsẽviglo tækkolersiuk; perortut kakkorsijarẽrput
kattiteksauvlutik.
36 Kibluijorlo akkilertauniksarsivok, kattersilunelo
perortunnik innõtsemut nungusuitomut, kuviasukattigẽ-
niarlutik, karngasuijorlo, kibluijorlo.
37 Tamanne okautsit nellautsingmetta: Tamna karng-
asuivok, assia kibluivok.
38 Uvanga tillilaukpapse, kibluikovluse, sennalaung-
itapsingnik; assise sennalaukput, illipselo sullijeksangin-
nut tikkipose.
39 Samariamiulle iglugaseksoarnit tamattomanget
pijut unnuktut okperivæt, arnab okausingit pivlugit, kig-

ligiudsijub: Tapsoma okautilaukpãnga tamainik pin-
niarlaungnimnik.
40 Samariamiulle tikkinamitsuk, kennuvigivæt uvli-
viojomavlutik; uvluniglo maggungnik tagvane uvlivok.
41 Unnunersello okpilerput okausingit pivlugit.
42 Arnamullo okarput: Okperapta okautsitit pit-
jutigijungnĕrpavut, nangminek tussarapta tukkisilutalo
tamna illa Kristuseõngmet, sillaksoarmiut piulijinget.
43 Uvluk magguk nãngmennik tagvanget aularpok,
Galilæamullo ingeralerdlune.
44 Nangminerle, Jesuse, kigligiudsivok; nellautaijok
nunamine nakorijaungimet.
45 Galilæamulle tikkimet, Galilæamiut illelliorpæt,
tækkolauktut tamainik pinniarninginnik Jerusaleme
anniviksiorviotillugo. Anniviksiorvingmut tikkilaung-
migamik.
46 Jesuselo ama Kanamut Galilæamĕtomut tikkini-
vok, immermik Weiniotitsivingminut.
47 Attanniuble kivgangita illangeta erninga kanni-
malune nellavok Kapernaume. Tamna tussaumagame,
Jesuse Judæamit Galilæamut tikkimet, tuksiarvigijar-
torpa attersarkovlugo, ernine innulijaukovlugo, tokkomut
kannimangmet.
48 Jesusiblo okautiva: Nellunaikutennik tattam-
nartunniglo tækkungikupse, okperomangilase.
49 Attanniub kivganget okautiva: Nalegak atter-
salaurit kittorngara tokkokãrtinnago.
50 Jesusib okautiva: Ailerit, ernĩt innovok. Angut
tamna okautsemik okarvionerminik Jesusemut, okperpok
ailerlunelo.
51 Attersartillugolo, kivgangita parpæt, nellojung-
nertilugolo okautivæt: Kittornget innovok.
52 Tagva kiglissiniarpeit Stundemik nekornersauler-
vigilauktanganik. Okautivællo: Ikpeksak Stundit 7
õningænne õlingnartub kemmekpa.
53 Tagva atãtanga tukkisivok, Stunde tamnaungmet,
okautsauvine Jesusemut: Ernĩt innovok. Okpilerporlo
iglomiokattinne illunaita illagilugit.

54 Tamedsa Jesusib tattamnartitanget aipanga, Ju-
dæamit Galilæamut tikkiname.

KAPITEL V.

*Kristusib innuliklerninganik, Jahrinnik 38 ginnik kannima-
lauktomik.*

MATTOMA kingorngane Judit uvloksiorvikang-
metta, Jesuselo majorarivok Jerusalemut.
2 Jerusaleme sauket itterkattarvingeta kiglingane
tessekarpok, Ebræerit taijangennik Bethesdamik, tel-
limanniglo iglotalik.
3 Tapsomane kannimajut unnuktut nellavut, tautungi-
tut, tussiættullo, uvinerotisimajullo, (tapkoa uttakivut
immiub aulatitauniarninganik.
4 Engele akkarpangmet tessermut nelliunine nelliuti-
jarĕranget immanganik aulatitsijartorlune. Nelliet
tagva sivorliovlune immiub aulatitauninget kingorngane,
missiktok tagvunga, tamna pijungnailerpok, sumiglonĕt
kannimasermik pilik:)
5 Innukarporle tagvane, Jahrinnik 38 ginnik kanni-
malune nellalauktomik.
6 Jesusible tamna nellajok tækkogamiuk, tussarame-
lo, taimak sivitutigijomik nellalaungmet, okautiva: Pi-
jungnaileromavīt?
7 Kannimajub kiova: Nalegak innukangilanga im-
mek aulajaranget, missiktitsijiksamnik tessermut; tik-
kikumalo assima ingiarpãnga.
8 Jesusib okautiva: Makkitit, aumittitillo tigulugit
aularit.
9 Tagvaĩnarlo innuk tamna pijungnailerpok, aumit-
tinelo tigulugit, aularpok. Uvlorle tamanna Sabbateõ-
vok.
10 Tagva Judit okautivæt, pijungnailauktok: Uv-
lome Sabbateõvok; idluangilak, aumittitit nangmar-
kangne.
11 Tapsoma kioveit: Pijungnertitima, okautivanga:
Aumittitit tigukit aularlutillo.

12 Tagva apperivæt: Innuk imna kinauva, okautjit:
Aumittitit tigukit aularlutillo?
13 Pijungnailertuble kaujimangila, kinausia; Jesusele
kemmailaungmet, innuliksongmet tagvane.
14 Kingorngane kattimavingme Jesusib naipipa,
okautivlugolo: Udsertolerit, pijungnĕrpotit; ajortul-
liarungnĕrit, sõngonersamut sugiartaukonnæk.
15 Innuk tamna aivok, Judillo okautijartorlugit,
Jesuseõngmet pijungnĕrtitine.
16 Tamanna pivlugo Judit Jesuse unangmivæt, tok-
kotsomavlugolo, taimailiorlaungmet Sabbateõtillugo.
17 Jesusible kioveit: Atãtaga mannamut tikkilugo
pinniarpok, uvangalo pinniarivunga.
18 Tamanna pivlugo Judit pigannerterluarlutik tok-
kotsomavæt, Sabbate issumagingimago kissianeungitok,
okarmingmelle: Gude atãtagigamiuk, ingminiglo Gude-
mut adsiotilune:
19 Tagva Jesusib kioveit okautivlugillo: Ahamarik,
ahamarik okaupapse: Ernek ingminik pinniarungnangi-
lak sumik, tækkojaminik Atãtamit kissĕnik; tapsoma
sumik pinniartanga, Ernerubtauk mannakut pinniaru-
tigiva.
20 Atãtab Ernine erdligiva pinniarninelo tamaita tæk-
kojautipeit tapsomunga, sullelo pinniarnerit pijariakor-
tonerset tækkotitjutiginiarpeit tapsomunga, tattammi-
niarutigijeksapsingnik.
21 Sorlo Atãtab tokkungajut tuppaktimagit, omar-
tilugillo, taimak Erningatauk omartitsivok, pijomaja-
minik.
22 Atãta erkartuingimet kimiglonĕt, Erninele erkar-
tuijungortilaukpa tamainik.
23 Ernine illunainut nalektaukovlugo, sorlo Atãta
nalengmatsuk. Ernermik nalengitok, Atãtamiktauk
nalenginivok tillijinganik.
24 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Okautsimnik
tussartok, okperilugolo tillijiga, tamna innõsekarpok
nungusuitomik, erkartuivingmullo piniængilak, tokko-
mille innotsemut nuktersimmavok.
25 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Stunde nelliut-

somãrpok, nelliutijarẽrporlo, tokkungajut, Gudib Erninget nippinganik tussarvinget; tussartullo tamattominga innoniarput.
26 Sorlo. Atãta innõsekangmet ingmine, taimaktauk Ernine tunnitsivigiva innõsekarkovlugo ingmine.
27 Pitsartunermiglo tunnitsivigiva, erkartuikovlugotauk, Innub Erneringmago.
28 Tattamminiarutiginasiuk tamanna Stunde nelliutsomãrmet, illunatik illuvernẽtut, nippinganik tussaromãrviksanget;
29 Annilerlutiglo, ajungitomik pinniarlauktut, makkinermut innõselingmut, ajortomigle pinniarlauktut, makkinermut erkartuilingmut.
30 Uvamnik sumik pinniarungnangilanga. Tussartaptut erkartuivunga, erkartuineralo idluarpok; pijomajara pinniarutiginginapko, Atãtable pijomajanga, tillijima.
31 Uvanga nangminimnik kigligiudsiguma, kigligiudsinera miksekãrtongilak.
32 Assigale kigligiudsivok uvamnik; kaujimavungalo kigligiudsinek miksekãrtongmet, kigligiudsininga uvamnik.
33 Illipse tilliklilaukpose Johannesemut, tamnalo miksekãrnermik kigligiudsilaukpok.
34 Uvangale innungnut kigligiudsaujariakangilanga; taimaitomigle okautivapse, piulijaulerkovluse.
35 Taimna ikkomalik kaumaijorlo nenneroangolauktok; illipsele annikitomik kuviasutekaromalaukpose kaumaninganik.
36 Uvangale pijariakõrtonersamik kigligiudsutekarpunga, Johannesib kigligiudsininganit; pinniarnerille, Atãtab kailauktangit uvamnut, najikovlunga tamakkoninga, pinniarnerit tamakkoa, pinniarutigijakka, kigligiudsivut uvamnik, Atãtab tillingmanga.
37 Atãtalo tillijiga, tamna kigligiudsivok uvamnik. Tapsoma nippinga tussalaungimarikpasse, tautualonẽt tækkolaungilasse.
38 Okausingalo illumigingilase; okperinginapsiuk, tapsoma tillilauktanga.

39 Aglangne kenneritse; innõtsemik nungusuitomik
pittakarasugigapse tapkonane; tapkoangõvullo kigligiud-
sijut uvamnik.
40 Uvamnullo kaijomangilase, innõsekaromavluse.
41 Innungnut nertortaunasuangilanga.
42 Illitarivapsele, Gudib nænglingninganik illumiute-
kanginapse.
43 Atãtama attingane tikkipunga, illelliungilapsinga-
lo. Assiga tikkipet attermine nangminermine, tamna
illelliorniarpasse.
44 Kannok okperungnarkise, nertotigupse illipsingnut!
Nertornarnerlo Gudemit kissianit pijok kennernago?
45 Issumaniarasse Atãtab sangane passijomãrapse.
Passiklertokarpok illipsingnik, Mosesemik ipsominga tet-
tigijapsingnik.
46 Mosese okperigupsiuk, okperinajarivapsinga; u-
vamnik aglalaungmet.
47 Tapsomale aglangit okperingikupsigik, kannok
okperinajarpissigik okautsikka?

KAPITEL VI.

Kristusib nerrititsininganik 5000 *dinnik. Arvertarninganik immab kãngagut. Okãlaninganik nerrinermik timinganik, immernermiglo aunganik.*

MATTOMA kingorngane Jesuse (umiakut) aularpok,
Galilæab immangagut Tiberiasib erkãnut.
2 Innugaseksuillo mallikpæt, tattamnartitangit tæk-
kolauktatik pivlugit, pinniarlauktangit kannimajunnut.
3 Jesusele kakkamut majorarpok, tagvungalo ingitsar-
torlune illinniartinne illagilugit.
4 Anniviksiorvigle Judit uvloksiorvinget kaglilerpok.
5 Tagva Jesuse tækkoserpok, tækkolunelo, innugasek-
soarnik tikkitiminik, Filippusemullo okarpok: Nakit
kakkojaksiniarpita, makkoa nerkiksangænik?
6 (Taimagle okarpok, oktoromavlugo; nauk kauji-
magalloarame pinniaromajaminik.)
7 Filippusib kiova: Kakkojet kẽnaujarsunnut 200

dinnut akkilertauvaktut nāmangilet tapkonunga, mikki-
jomiglonēt attunīt pigunik.
8 Illinniartingita illangeta, Andreasib, Simonib Pe-
trusib nukkæt okautiva :
9 Nukapiakarpok ovane kakkojennik tellimænnik,
mingeriængniglo maggungnik pilingmik; kissiane unnuk-
torsoarnut tapkoa suglunarput.
10 Jesusible okautiveit: Innugaseksuit ikterkosigik.
Iviksukakarporle tagvane unnuktunnik. Tagva ikterput
5000 deõkasait.
11 Jesusible kakkojet tiguveit, kujalilunelo illiniarti-
minut tunniveit, illinniartulle iksivajunnut; taimaktauk
mingeriængnit namagijaminik.
12 Kagungnailermettale illinniartinne okautiveit: A-
miakut kattersorsigik, assiojokarkonnago.
13 Tagva kattersoilutik, amaksuit 12 it tættæpeit
amiakunnik, kakkojennit tellimænit, nerrilauktut kikki-
lauktanginnik.
14 Innuit tattamnartitak, Jesusib pinniarlauktanga
tækkogamitsuk, okarput: Tamna illa nellautaijõvok, tik-
kituksak sillaksoarmut.
15 Jesusele mallugosulerame kainiarajarmetta tigu-
jomavlugolo, attanniotitsomavlugo, ama kemalerpok kak-
kamut innutõvlune.
16 Unnulermelle illinniartut attãrput immab kiglinga-
nut.
17 Umiakotomullo ikkilutik ikkãrniarlutiglo Kaper-
naumut. Taksijarērmello, Jesusib tikkisimangileit.
18 Immaglo mallilerpok akkunaksoarmut.
19 Ipulaukãrdlutik issaktennik 25,000 dinnik 30,000
dinniglonēt ungasikligijomut, Jesuse immab kãngagut
pissuktok umiakotublo kannitanganut tikkitok tækkovæt,
erksilerlutiglo.
20 Tapsomale okautiveit: Uvangauvunga, erksinase.
21 Tagva umiakotomut ikkerkolerpæt; tagvaĩnarlo
umiakotok nuna aivigijomajatik tikkisimmalerpa.
22 Uvlub aipangane innuit immab miksanētut tækko-
vut umiakangimet assianik, illinniartingita ikkimavigi-

jangænnik kissianik, Jesusiblo illinniartine ikkerkattigi-
laungimagit umiakotomut, illinniartingit kissimik aula-
laungmetta.
23 (Umiakotuble assingit Tiberiasemit tagvunga pivut,
kakkojamik nerrimmavingænnut nalekab kujaliningannut.)
24 Innuillo tækkogamik Jesuse tagvanẽngimet, illin-
niartingillonẽt, umiakotunnut ikkilerivut Kapernaumullo
tikkilerlutik Jesuselo kennerlugo.
25 Immablo akkiane nachvaramitsuk, okautivæt:
Rabbi, kanga tamaungarpīt?
26 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Ahamarik, aha-
marik okaupapse, tattamnartitakka tækkolauktasse pi-
vlugit kennilungilapsinga; kakkojamille nerrilaurapse,
kãjungnailerluselo.
27 Nerkiksamik nungusartomik pinnasuarase, inno-
tsemulle nungusuitomut ītsainartomik, Innub Erninget
tunniniartanganik illipsingnut; tamna Gudib Atatab nak-
kitilaungmago.
28 Tagva okautivæt: Sumik pinniartuksauvita, Gudib
pinniarkojanginnik pinniarungnarluta?
29 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Tamedsa Gudib
pinniarkojanga, okperkovluse tapsomunga tillijanganut.
30 Tagva okautivæt: Sumik tattamnartitsiniarkīt,
tækkojomavluta okperilutillo? Sumik pinniarkit?
31 Sivorlivut Mannamik nerrilaukput innukangitome,
sorlo aglaksimmangmet. Tapsoma kakkojamik tunni-
tsivigiveit killangmit, nerkiksanginnik.
32 Tagva Jesusib okautiveit: Ahamarik, ahamarik
okaupapse: Mosesib kakkojamik killangmit tunnitsivigi-
laungilãse, Atãtamale kakkojamik idluartomik tunnitsivi-
givãse killangmit.
33 Tamedsa Gudib kakkojanga, killangmit pijok, tun-
nijijok sillaksoarmiunnut innotsemik.
34 Tagva okautivæt: Nalegak, kakkojamik taimaito-
mik tunnitsivigitsainartigut.
35 Jesusible okautiveit: Uvangauvunga innõtsib kak-
kojanga. Uvamnut kaijok kãngniarungnẽrpok; uvam-
nullo okpertok, immerosungniarungnẽrpok.

36 Okautijarĕrpapsele, tækkolaurapsinga, okperingi-
lapsingalo.
37 Illunatik Atãtama kaitangita uvamnut tikkivanga;
uvamnullo kaijok annitinagolo ajektorniængilara.
38 Killangmit tikkinama, pijomajara pinniaromavlu-
goungitok, tapsomale tillijima.
39 Tamedsale Atãtama, tillijima pijomajanga, assio-
jokarkonnago tamainit, tunnilauktanginnit uvamnut,
omartitsikovlungale tapkoninga uvlut naggatiksangænne.
40 Tamedsale tapsoma, tillijima pijomajanga, Er-
ninganik tækkojok okpervigilugolo, innosekarkovlugo
nungusuitomik; uvangalo omartitsomãrpara uvlut nag-
gatiksangænne.
41 Tagva Judit annutigivæt, okangmet: Uvanga kak-
kojauvunga killangmit tikkitunga;
42 Okarlutiglo: Jesuseungilak una, Josefib erninga,
atãtangalo anãnangalo illitaringilavut? Kannorle okar-
ka: Killangmit tikkitunga!
43 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Annutsikattigĕnia-
rase.
44 Uvamnut tikkitokarungnangilak, kissiane Atã-
tab tillijima amuarpago; uvangalo omartitsomãrpara
uvlut naggatiksangænne.
45 Nellautaijut aglanginne aglaksimmavok: Illunatik
ajochertortaujarĕromãrput Gudemut. Atãtamillo ta-
mattominga tussartok, illinniarlugolo, tamna kainiarpok
uvamnut.
46 Imãngungitok, Atãtamik tækkomajokangmet,
Atãtamit pijub kissime, Atãta tækkolaukpa.
47 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Uvamnut okper-
tok, innosekarpok nungusuitomik.
48 Uvanga kakkojauvunga innõselik.
49 Sivorlise Mannamik nerrilaukput innukangitome
tokkovlutiglo.
50 Tamedsa kakkojauvok, killangmit tikkitok, tamat-
tomanget nerrijok, tokkokonnago.
51 Uvanga kakkojauvunga omanartok, killangmit
tikkitok. Kakkojamit tamattomanget nerriniartok, in-

noniarpok issokangitomut. Kakkojarlo tunniniartara, uvinigivara, tunniniartara, sillaksoarmiut innokovlugit.
52 Tagva Judit akkerartortigēlerput, okarlutiglo: Kannok oma uviningminik nerrititsungnarpātigut?
53 Jesusib okautiveit: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Innub Erninget uvininga nerriniængikupsiuk, augalo immernago innōsekarungnangilase illupsingne.
54 Uvinimnik nerrijok, aumniglo immertok, innōsekarpok nungusuitomik, uvangalo omartitsomārpara uvlut naggatiksangænne.
55 Uviniga illa nerkiksaungmet, augalo illa immiksauvlune.
56 Uvinimnik nerrijok, aumniglo immertok, uvamnētsainarpok, uvangalo tapsomanēdlunga.
57 Sorlo Atātab omartub tillimanga, uvangalo innōlunga Atāta pivlugo: taimaktauk uvamnik nerrijok, tamna innoniarivok pivlunga.
58 Tamedsa kakkojauvok, killangmit tikkitok; imāngungitok, sivorlise Mannamik nerrilaungmettatut, tokkolutiglo. Kakkojamik tamattominga nerrijok, innoniaromārpok issokangitomut.
59 Tamattominga okalavok illinniarvingme, ajochertuigame Kapernaume.
60 Illiniartingitale unnuktut, tamanna tussaramitsuk, okarput: Okautsit tamakkoa sōngudlarput; kia tussarungnarkagit!
61 Jesusele illumigut mallugosulerame, illinniartingita tamanna annutsutigingmatsuk, okautiveit: Sinaungajutigivissiuk tamanna?
62 Kannok Innub Erninga tækkojomārupsiuk kōngmuartok taikunga, ītsainarvingminut sivorngane.
63 Annerniōvok omartitsijok; uvinik piungilak. Okautsit okauserijakka, anneriōvut, innōtsiōlarmiglo.
64 Akkunapsinētokarporle, illanginnik okpingitunnik. (Jesusele pigiarninganit kaujimatsiaralloarpok, nellīt okpingimetta, nellietalo pititsomārmago.)
65 Okporlo: Tamanna pivlugo okautilaukpapse:

Uvamnut tikkitokarungnangilak, Atãtamut tamattominga
tunnitsiviogune kissiane.
66 Taimanget illinniartingita unnuktut tunnupæt, ing-
erakattigijungnẽrlugolo.
67 Tagva Jesusib 12 it okautiveit: Illipsetauk au-
laromagivisse?
68 Tagva Simonib Petrusib kiova: Nalegak namut
aijuksauvita? Igvit okausekarpotit innõselingnik nung-
usuitomik.
69 Uvagullo okpilaukpogut, illitarsilerlutalo, Kris-
tuseõgavit, Gudib omartub Erninga.
70 Jesusib kiova: Uvanga 12 iõjose annerilaungi-
lapse? Illaselo attausek Satanaseõvok.
71 Judale Simon Ischarioth okautigiva; tapsoma
kingorngane pitipa, 12 illo illangeta.

KAPITEL VII.

Kristusib okãlaninginik kattimaviksoarme.

MATTOMA kingorngagut Jesusib Galilæa ingera-
vigiva; Judæa ingeravigijomanginamiuk, Judit tok-
konasuarmatsuk.
2 Judille uvloksiorvinget kessertutinnik iglokarvinget
kannilerpok.
3 Tagva kattangutingita okautivæt: Parngnailerit
aularlutit, Judæamullo ailerit, illinniartitittauk tæk-
kokovlugit pinniarnernik, pinnianijarnik.
4 Angigutsilune pinniartokangilak sumik, tautugau-
jomavlune kissiane. Taimailioruvit, sakkijalerit sillak-
soarmiunnut.
5 Kattangutingitalonẽt okperingimatsuk.
6 Tagva Jesusib okautiveit: Nelliunera nelliutisim-
mangilak sulle; nelliunisele nelliutitsainarpok.
7 Sillaksoarmiut omigijungnangilãse, uvangale omigi-
vãnga, tapkoninga kigligiudsigama, pinniarningit id-
luimetta.
8 Illipse uvloksiorvingmut tamattomunga majora-
leritse. Uvanga majoraromangilanga sulle uvlok-

siorvingmut tamattomunga, nelliunera nelliutisimangimet sulle.
9 Tamattomingale okautijarēramigit, Galilæametuarpok sulle.
10 Kattangutingille majoralermetta, tagva uvloksiorvingmut tamattomunga majoralerivok, sakkijarane, angigutivlunele.
11 Tagva uvloksiorviotillugo Judit kennerpæt, okarlutiglo: Naneka imna?
12 Tapsomingalo okannijokadlarpok innuit akkorngænne. Illangit okarput: Ajungitõvok. Assingille okarput: Aukak; innuille uiveriveit.
13 Sagvartomigle okartokangilak tapsominga, Judit erksigigamikit.
14 Uvloksiorviotillugo, Jesuse majorarpok kattimavingmut, ajochertuilunelo.
15 Judillo tattamminiarutigivæt, okarlutiglo: Kannok oma aglait kaujimavagit, illinnialaungimagit?
16 Jesusib kioveit okautivlugillo: Ajochertutiga uvamnit pingilak, tapsomangelle, tillijimnit.
17 Tapsoma pijomajanganik pinniaromajokarpet, tukkisiniarpok, ajochertusek tamanna Gudemit pingmangæt, ubvalo uvamnik okālamangama.
18 Ingminik okālajok, nertortauniksaminik kennerpok; tapsomale tillijime nertornarninganik pinasuartok, tamna miksekārtõvok, idluinekangilarlonēt tapsomane.
19 Mosesib perkojennik tunnitsivigilaungilāse? Akkunapsingnelo malliktokangilak perkojennik! Sõg tokkonasuarpissinga?
20 Innuit kiovut, okarlutiglo: Satanasekarpotit; kia tokkonasuarpātit?
21 Jesuse kiovok okarlunelo: Tattamnartitamik attausēnarmik pinnialaukunga, illunapse tattamminiarutigijase.
22 Mosesib tamanna pivlugo kippinermik tunnitsivigilaukpāse (Mosesemit pingigalloartok, angajokajennille); sulle innuk kippivasse Sabbateme.
23 Innugle kippijaukpet Sabbateme, Mosesib perko-

jangit asserortaulerkonnagit: Sõg ningarivissinga, innuk
illunat innulilaurapko Sabbateme?
24 Issumasiungitapsingnik erkartuiniarase, erkartui-
nermigle idluartomik erkartuileritse.
25 Tagva Jerusalemiut illangit okarput: Tamnaungi-
lak tokkonasuartanget?
26 Ahaglo agviartaunane okãlavok, innertingilællo-
nẽt. Angajokavut tukkisimarilerkæt manna, tamna kol-
larnangitomik Kristuseõngmet?
27 Nauk taimaimet, kaujimavogut, tamna nakit ping-
mangæt, Kristusele tikkipet, kaujimajokarniængilak, na-
kit pingmangæt.
28 Tagva Jesuse kattimavingme nipperkortovlune a-
jochertuilerpok, okarlunelo: Ahaila illitarivapsinga,
kaujimavoselo nakit pingmangama; uvamniglo tikkisi-
mangilanga, miksekartotõvorle tillijiga illitaringitasse.
29 Uvangale illitarivara; tapsomanget pigama, uvam-
nigle tilliklilaukpok.
30 Tagva tigunasuarpæt; aktuijokaranele tapsominga;
Stundinga tikikisimangimet sulle.
31 Innuille unnuktut okperivæt, okarlutiglo: Kristuse
tikkikune, tattamnatullinersauniarka, oma pinniarneri-
janginit?
32 Farisæerillo tussaumalerput, innuit taimak okauti-
gingmatsuk. Tagva Farisæerit ajochertuijorsuillo kiv-
gennik tilliklerput, tigujaukovlugo.
33 Tagva Jesusib okautiveit: Sulle annikitomik na-
jorniarpapse, kingornganelo tapsomunga ainiarpunga tilli-
jimnut.
34 Kenneromãrpapsinga, nennernangalo; najugaralo
tikkitsungnangilasse.
35 Tagva Judit ingmingnut okarput: Namut aijo-
mava una, nennigeksaringinaptigo! Grichinnut sunatui-
narnut siamangajunnut, aijomava, Grichit ajochertoriar-
torlugit?
36 Okausingit kannok tukkekarkæt, okarame: Ken-
neromãrpapsinga nennernangalo; najugaralo tikkitsung-
nangilasse!
37 Uvloksiorviuble tamattoma uvlungita kingorler-

pangænne, kuvianarnerpangænne, Jesuse nikkovipok,
nipliarlunelo okarpok: Immeruktokarpet, kailerle uvam-
nut, immerlunelo!
38 Uvamnut okpertob, sorlo aglaksimangmet, timinga-
nit koggut innõgumik immaggit kõleromãrput.
39 Taimagle okarpok annernek pitjutigællugo, tunni-
tsiviojomãrninget okperijingita; annernek ajunginek tik-
kisimangimet sulle, Jesuse ãnanausijaungimet sulle.
40 Innuille unnuktut, okautsinnik tamakkoninga tus-
sartut, okarput: Tamna nellautaijõvok idluartok.
41 Assingille okarput: Kristuseõvok. Illangit okar-
put: Kristuse Galilæamit tikkituksauva?
42 Aglait okangilet: Davidib kinguvanginnit, igluga-
sengmit Bethlehemit, Davidib najugarilauktanganit,
Kristuse tikkituksaungmet?
43 Taimak innuit akkerartortigẽlerput, tamna pi-
vlugo.
44 Illangitale tigujomagalloarpæt; aktuijokaranele
tapsominga.
45 Kivget ajochertuijorsoarnut Farisæerinnullo tik-
put. Tapkoalo okautiveit: Sõg kaingipissiuk?
46 Kivget kiovut: Okangitokatsainarpok sulle in-
nungmik, innuktut ipsotunak.
47 Tagva Farisæerit kioveit: Uiverijaugivise?
48 Angajokajet Farisæerillonẽt illangeta okperivauk?
49 Innuille, perkojennik kaujimangitut, omigijau-
vut.
50 Tagva Nikodemusib, unnuangotillugo nellipsarti-
gilauktanget, tapkoalo illangeta, okautiveit:
51 Perkojipta innungmik erkartuigivæt, kiglissiniar-
taukãrtinnago, tukkusijaukãrtinnagolo, pinniarninginnik?
52 Tapkoa kiovæt, okautivlugolo: Galilæamiogivit?
Kiglissiniarit tækkolutillo, Galilæamit nellautaijomik
pijokangilak.
53 Taimak illunatik angeralerput.

KAPITEL VIII.

Nulliarĕngnermik asserorsaijomik. Innuit akkerartortigĕ-ninginnik, Kristusib ajochertutingit, illinniartingitalo illu-singit pivlugit.

JESUSELE kakkamut orksuktalingmut aivok.
2 Kaulermello kattimavingmut kailerivok, innuillo
illunatik tikkipæt, ingilunelo ajochertorpeit.
3 Aglangnigle illissimajut Farisæerillo arnak ãpæt
tapsomunga, anguniartillugo tigujanget, akkulliotilãlo.
4 Okautilugolo: Ajochertuijok, arnak una anguniar-
tillugo appakataujok.
5 Mosesible perkojenne perkolaukpãtigut, taimaitut
millorlugit ujarkennut: Igvit kannok okarkit?
6 Taimagle okarput, oktoromavlugo, passitiksakaro-
mavlutik tapsomunga. Jesusele okkolerpok, tikkermi-
nullo aglarlune nunamut.
7 Appersugannermatsugle, makkilerpok, okautilugillo:
Akkunapsingne ajornekangitub, millorkãrliuk ujarka-
mut.
8 Ama okkovlune, aglakivok nunamut.
9 Tamanna tussaramitsuk (issumamingnut passijau-
vlutik) kingorlerĕklutik annilerput innukoarnernit innuo-
suktut tikkilugit. Jesuselo kissimeõtilugo kemaktauvok,
arnarlo kerkãne nængertok.
10 Jesusele makkilerpok; innuksinginamelo, arnak
kissiet, okautiva: Arnak, nãnĕkæt ipkoa passijitit? Er-
kartortaumangilatit?
11 Tapsomale okautiva: Ahaila Nalegak. Jesusible
okautiva: Taimak erkartoromanginivagit; aularit, king-
orngagut ajortulliarungnĕrit.
12 Tagva Jesusib okarvigigiveit, okarlunelo: Sillak-
soarmiut kaumanerivãnga; uvamnik malliktok, tãktome
arvertarniængilak, innõtsible kaumaninga piginiarpa.
13 Tagva Farisæerit okautivæt: Illingnik kigligiud-
sivotit, kigligiudsinĭt miksekãrtõngilak.
14 Jesusib kioveit okautivlugillo: Uvamnik kigligiud-

siguma, kigligiudsinera miksekãrtonajarpok; kaujimagama, nakit pingmangarma, namullo ainiarmangarma. Illipsele kaujimangilase, nakit pingmangarma, namullo ainiarmangarma.
15 Illipse uviningmut erkartuivose; uvanga erkartuingilanga kimiglonẽt.
16 Erkartuigumale, erkartuinera idluartovok; kissimaunginama, uvangale Atãtagalo, tillijiga.
17 Perkojipsingnelo aglaksimavok, innuk magguk kigligiudsiningæk miksekãrtõngmet.
18 Uvangauvunga kigligiksautivunga uvamnik, Atãtagalo tillijiga kigligiudsigivok uvamnik.
19 Tagva okautivæt: Atãtet nãnẽka? Jesusib kioveit: Uvamniglonẽt, Atãtamiglonẽt illitarsingilase; uvanga illitarigupsinga, Atãtagatauk illitarinajarivasse.
20 Okautsit tamakkoa Jesusib okauseriveit Gudib iklervinget sennianẽdlune, ajochertuigame kattimavingme, tigusijokangilarlo tapsominga; Stundinga tikkisimangimet sulle.
21 Tagva Jesusib ama okautiveit: Aularniarpunga kenneromãrpapsingalo, tokkoluselo ajornipsingne; aiviginiartara, tikkitsungnangilasse.
22 Tagva Judit okarput: Ingminik tokkotsomava, okarame: aiviginiartara tikkitsungnangilasse?
23 Okautiveillo: Illipse manget pivose, uvanga takpãnget pivunga; illipse sillaksoarmit tamattomanget pivose, uvanga sillaksoarmit tamattomanget pingilanga.
24 Taimak okautilaukpapse, tokkojomarapse ajornipsingne; okpingikupsele, uvangaugama ajornipsingne tokkojomãrpose.
25 Tagva okautivæt: Kinauvĩt? Jesusiblo okautiveit: Sivorlermik tamna, okarkattigijise.
26 Unnuktunnik okausiksakarpunga illipsingnut erkartuitiksakalarmalo; tillijigale miksekãrtovok tussalauktakkalo tapsomanget, okauserivakka sillaksoarmiunut.
27 Tukkisingilælle, Atãtamik okarvigingmagit.

28 Tagva Jesusib okautiveit: Innub Erninga nappau-
tigupsiuk, illitarsijomărpose, uvangaunimnik, uvamniglo
pinginimnik; sorlole Atătab ajochertorlaungmanga, tai-
mak okălavunga.
29 Tillijimalo illagivănga, Atătab kissimaukong-
ilănga; pinniatsainarama kuviagijanganik.
30 Taimak okălatillugo, unnuktut okperilerpæt.
31 Tagva Jesusib Judit okperijinne okautiveit:
Okautsikka mallitsainalerupsigik, idluartovluse illinniar-
tigivapse.
32 Miksekarnerlo illitariniarpasse, miksekarnerublo
kivgaujungnĕrtiniarpăse.
33 Tagva kiovæt: Abrahàb kinguvarivătigut kiv-
gaungitsainarlutalo kimullonĕt; kannok okarkīt: Kiv-
gaujungnĕrniarpose!
34 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Ahamarik, aha-
marik okaupapse: Ajortulliartok, kivgauvok ajorner
nut.
35 Kivgarle iglomĕtsainarniængilak, ernerle tagvanĕ-
tsainarniarpok.
36 Ernerub tagva kivgaujungnĕrtipasse, nellagut kiv-
gaujungnĕrpose.
37 Nellungilanga, Abrahab kinguvaringmasse; tok-
konasuarpapsingale; okkautsikka itterviksarsingimetta
akkunapsingne.
38 Okălavunga tækkolauktamnik atătamnit; taimai-
liorivose tækkojapsingnik atătapsingnit.
39 Tagva kiovæt, okautivlugolo: Abraha atăta-
givavut. Jesusib kioveit: Abrahab kittorngarikpasse,
Abrahab pinniarlauktangit piniarajarivasse.
40 Mannale tokkonasuarpapsinga, innuk taimaitok,
miksekărnermik okautjijok illipsingnut, tussalauk-
tamnik Gudemit: Abraha taimailiorlaungilak.
41 Atătapse pinniarningit pinniarnerivasse. Tagva
okautivæt: Tammangainagaungilagut; attautsemik ată-
takarpogut, Gudemik.
42 Jesusib okautiveit: Gude atătagigupsiuk, nægli-
ginajarpapsinga; annilaurama, Gudemillo pilunga;
uvamnigle kailaunginama, tapsoma tillivănga.

43 Sõg okautsikka illitaringipissigik? Okautsikka
tussarungnanginapsigik.
44 Atãtapsingnit Satanasemit pivose, atãtapselo ik-
liguningit malligomavasse. Tamna innuartovok pi-
giarninganit, miksekãrnermẽtsainalaungitorlo; mikse-
kãrnek tapsomanẽngimet, Sæglonermik okãlagune nang-
minerminik okãlavok; sæglotõjoksõgame, tamattomalo
atãtanga.
45 Uvangale miksekarnermik okãlagama, okpering-
ilapsinga.
46 Nellipse akkunapsingne ajornermik passijungnar-
pãnga? Miksekãrnermigle okãlaguma illipsingnut, sõg
okperingilapsinga?
47 Gudemit pijub, Gudib okausingit tussarpeit:
tamanna pivlugo tussangilase, Gudemit pinginapse.
48 Tagva Judit kiovæt, okautivlugolo: Nellagut
okangilagut, Samariamiogavit, Satanasekalarpillo?
49 Jesusib kioveit: Satanasekangilanga, atãtagale
nertorpara, illipselo nachogivapsinga.
50 Nertortauniksara kenningilara; kennertokarporle
tamattominga erkartuilunelo.
51 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Okautsimnik
malliktub, tokko tækkoniængila issokangitomut.
52 Tagva Judit okautivæt: Manna nellojungnẽrpo-
gut Satanasekaravit. Abraha tokkolaukpok, nellautai-
jullo; okarpotillo: Okautsimnik malliktub tokko õng-
niængila issokangitomut!
53 Anginersauvīt atãtaptingnit Abrahamit, tokko-
lauktomit? nellautaijullo tokkolaurivut. Sunautipīt
illingnik?
54 Jesusib kioveit: Uvamnik nertortiguma, nertor-
nera piungilak. Atãtagale tamnauvok nertordlertok
uvamnik, okautigijase Gudigivlugo.
55 Illitaringilasselo. Uvangale illitarivara; okara-
jarumalonẽt: Illitaringilara; sæglokitsinajarpunga, il-
lipsetut. Illitarivarale okausingillo mallikpakka.
56 Abraha atãtase kuviasulerpok ovloksamnik tæk-
kojuksaugame; tækkogamiuglo kuviasulerpok.

57 Tagva Judit okautivæt: Jahrekarnak sulle 50
ginnik. Abrahalo tækkolaukpiuk?
58 Jesusib okautiveit: Ahamarik, ahamarik okau-
papse: Abraha īlerkartinnago, uvanga īpunga.
59 Tagva ujarkennik tigusivut, milloromavlugo.
Jesusele īјerpok annilunelo kattimavingmit, akkorng-
attigut.

KAPITEL IX.

Kiglinganit tautungitomik, Kristusib tautuktitsininganik.

JESUSELO sennerkotsivok, tækkolunelo erniangoning-
anit tautungitomik.
2 Illinniartingitalo appersorpæt, okarlutiglo: Ajo-
chertuijok, kina ajortullilauka, tamna, angajokagiglonēt,
tautugane erniangongmet?
3 Jesusib kioveit: Tamnalonēt ajortullilaungilak
angajokagiglonēt; Gudible pinniarningit sakkertitauler-
kovlugit tapsomane.
4 Tillijima pinniarningit pinniareksarivakka uvlotil-
lugo; unnuangojomārpok, kialonēt pinniarvigijungnang-
itanga.
5 Sillaksoarmetillunga, kaumaniōvunga sillaksoar-
miunnut.
6 Taimak okarērame, nunamut oriarpok nuvaglo
ivsomut akkulugo, tamattominga tautungitub ijigik
mingoarpak,
7 Okautilugolo: Siloab tessinganut ailerit (imaipok
tillijak) ermiklutillo. Tagva ailerpok, ermiklunelo,
tautuklunelo kaivok.
8 Sillalingit, tautuktullo tapsominga sivorngane, ken-
nujongmet, okarput: Tamnaungilak, iksivalauktok,
kennulunelo?
9 Illangit okarput: Tamnauvok. Illangille: Ad-
sigiva. Nangminerle okarpok: Tamnauvunga.
10 Tagva okautivæt: Kannok tautuktitaulerpīt?
11 Tamna kiovok okarlunelo: Innub, Jesusemik
attigub, ivsok sennava, mingoarlugiglo ijikka, okar-

lunelo: Siloab tessinganut ailerit, ermiklutillo. Ailer-
punga ermiklungalo, tautulerlungalo.
12 Tagva okautivæt: Naneka taimna? Okarpok:
Nellovunga.
13 Tagva Farisæerinnut aularutivæt tautulaungitok.
14 (Sabbateovorle, Jesusib ivsok sennangmago, ijigiglo
uitimagik).
15 Tagva ama appersorpæt, Farisæerillo, kannok
tautuktitaulermangæt? Tapsomale okautiveit: Ivsomik
illijivok ijimnut, ermilerpungalo, mannalo tautuk-
punga.
16 Tagva Farisæerit illangit okarput: Innuk taim-
na Gudemit pingilak, Sabbate issumaginginamiuk.
Assingile okarput: Kannok innuk ajortolik taimak tat-
tamnartitsijungnarka? Akkerartortigĕlerpullo.
17 Tautulaungitok ama okautivæt: Sumik okarkīt
tapsominga, ijikik uitilaungmagik? Tamnale okarpok:
Nellautaijōvok.
18 Judit okperingilæt, tautulaungininga, tautuler-
ningalo, kaikojikāratik tapsoma tautulertub angajoka-
gingnik.
19 Appersorlugiglo, okautivæk: Ernerivittiko una,
okautigijatik, tautugane erniangolauktomik? Kannok
illingava mana tautulermet?
20 Angajokakita kioveit, okautivlugillo: Kaujima-
vavuk, tamna ernerigaptigo, tautuganelo erniangolaung-
met;
21 Kannorle manna tautuktitaumangæt, nellovoguk;
kialonēt tautuktimangago, nellogivoguk; Innumariōgal-
loak, apperissiuk; ingminik okarkosiuk.
22 Taimak angajokagik okarpuk, Judit erksigi-
gamikit. Judit kajusikattigĕjarermetta, tapsominga
Kristuseōjomik kigligiudsijokarpet, tamna kattimaving-
mit avitaukovlugo.
23 Tamanna pitjutigilugo angajokagik okarpuk: In-
numariōgalloak apperissiuk.
24 Tagva aipanganik innuk tautulaungitok kaikoler-
pæt, okautivlugolo: Gude nertoruk. Kaujimavogut, in-
nuk tamna ajortōngmet.

25 Tamna kiovok, okarlunelo: Ajortõngmangæt,
nellovara; attautsemik nellungigalloarpunga, tautulaung-
inama, mannalo tautulerama.
26 Tagva ama okautivæt: Sumik pinniarpãtit? Kan-
nok ijikik uitipagik?
27 Tapsoma kioveit: Okautigijarẽrpara illipsingnut,
tussangipissiuk? Ama tussaromavissiuk? Illinniarteõ-
jomagivisse tapsomunga?
28 Tagva okarnerlotilerpæt, okarlutiglo: Taipsoma
illinniartigivãtit; uvagulle Mosesib illinniartigivãtigut.
29 Kaujimavogut, Gudib Mosese okarkattiging-
mago; taimnale kaujimangilavut, nakit pingmangæt.
30 Innub kioveit, okautivlugillo: Tamanna tattam-
nadlarpok, kaujimanginapse, nakit pingmangæt; ijikkalo
uitimagik.
31 Kaujimavogulle, Gudib idluitullijut tussangima-
git; Gudemigle opigosuktokarpet, pijomajanganiglo pin-
niartok, tamna tussarpa.
32 Sillaksub pigiarninganit tussaumajaungilak, tautu-
gane erniangõmajub ijigingnik uititsijokartomik.
33 Tamna Gudemit pingikune, pinniarungnarajangi-
lak sumik.
34 Tapkoa kiovæt, okautivlugolo: Ajornerne erniang-
õmamarikpotit, ajochertorlutalo? Pingujarpællo.
35 Jesuse tussaumalerpok pingujarlaungmatsuk. Nai-
pinamiuglo, okautiva: Gudib erninganut okperpĩt?
36 Tapsoma kiova okautivlugolo: Nalegak nelliet
tamnauva? okperomavlunga tapsomunga!
37 Jesusib kiova: Tækkolaukpet, okarkattigijello,
tamnauvok.
38 Tapsomale okautiva: Nalegak okperpunga tuk-
siarvigivalo.
39 Jesuselo okarpok: Erkartuijartorlunga sillaksoar-
mut tamattomunga pivunga, tautungitut tautulerkovlu-
git, tautuktullo tautugungnẽrkovlugit.
40 Tamannalo Farisæerit illangita najortingita tus-
sarpæt, okautivlugolo: Tautunginivita?
41 Jesusib okautiveit: Tautungikupse, ajornekara-

jangilase; mannale okarapse: Tautukpogut; ajortoē-
rungnangilase.

KAPITEL X.

Kristusemik mianersijomik ajungitomik, saugakottinginniglo.
Jesuselo Messiaseõngmangæt.

AHAMARIK, ahamarik okaupapse: Ittertarvikut it-
tingitok, sauket iglungænnut, assiagulle ittertok, tamna
tigliktõvlunelo innuartõvok.
2 Ittertarvikulle ittertok, sauket mianerijigivæt.
3 Tamna ittertarviub udsertortinget upkuērutiva,
saukello nippinga tussarpæt, saugakottinnelo kaikoveit,
attingit taivlugit, annitilaitalo.
4 Saugakottinnelo annitijarērpagit, sivorlerivæt, sau-
kello mallikpæt: nippinga illitarigamitsuk.
5 Tækkorngartarle mallingilæt, kemmavælle, tæk-
korngartet nippinget illitaringinamitsuk.
6 Okautsinnik tamakkoninga Jesusib okarvigiveit:
tukkisingilælle, sunaungmangæt, okarvionitik tapso-
munga.
7 Tagva Jesusib ama okautiveit: Ahamarik, ahama-
rik okaupapse: Uvanga sauket ittertarvigivãnga.
8 Illunatik sivunamne tikkilauktut, tigliktovlutiglo
innuartolaukput; saukello nalelaungileit.
9 Ittertarviovunga; uvapkut ittertokarpet, tamna piu-
lijauniarpok, itterlunelo annilunelo, nerkiksarsiniarpok.
10 Tigliktok kailerpangilak, kissiane tiglingnigoma-
vlune, tokkotsijomavlunelo, asseroijomavlunelo.
11 Uvanga tikkipunga, innotsemik, piksenniglo na-
maktunnik pekarkovlugit.
12 Uvanga ajungitõvlunga mianersijõvunga. Mianer-
sijok ajungitok innotsiminik tunnivok sauket pivlugit.
Attartugable, mianersijiungitub, nangminekangitub sau-
kennik, amarok aggertok tækkogamiuk, sauket kemak-
peit, kemmalunelo; amarkublo sauket angulugit siamar-
tipeit.

13 Attartugaile kemmavok; attartugaugame, saukello
kammagingileit.
14 Uvanga ajungitõvlunga mianersijõvunga, pikkalo
illitarivakka, illitarijauvlungalo pimnut:
15 Sorlo Atãtab illitaringmanga, taimaktauk Atãta
illitarivara. Innoseralo tunnivara sauket pivlugit.
16 Sulle assinginnik saugakuttekarpunga, iglomit tamattomanget
pingitunnik. Tapkoalo tamaunga pititsariakarpakka,
nippigalo tussaromãrpæt, attausimelutiglo
kattimgajomãrput, attautsemiglo mianerijikarlutik.
17 Tamanna pivlugo Atãtama nægligivãnga, innosera
tunnigapko, ama tigusikovlunga tamattominga.
18 Arktaijokangilak tamattominga uvamnit, issumamnigle
ipperarpara. Pitsartunekarpunga ipperarlugo, pitsartunekarivungalo
ama tigulugo. Perkojamik taimaitomik
tunnitsiviõvunga Atãtamnut.
19 Tagva Judit akkerartortigẽlerput okautsit tamakkoa
pivlugit.
20 Unnuktut tapkonanẽtut okarput: Satanasekarpok
illissimaidlarlunelo, sõg nalekpissiuk?
21 Assingit okarput: Tamakkoa illumiktub (Satanasemik)
okauseringileit; Satanasiblo tautungitut ijingit
uitijungnarpagit?
22 Kattimaviuble attortautainarninganik uvloksiorviovok
Jerusaleme, okkiokporlo.
23 Jesuselo arvertarpok kattimavingme, Salomonib
iglorosingane.
24 Tagva Judit illuvæt, okautivlugolo: Kannok sivitutigijomik
tarnivut nokangatipigit! Kristuseõguvit
nellagut okautittigut!
25 Jesusib okautiveit: Okautigijarẽrpara illipsingnut
okperingilaselo. Pinniarnerit pinniarnerijakka Atãtama
attingane, kigligiudsivut uvamnik.
26 Okpingilasele; saugakottiginginapse, sorlo okautilaurapse.
27 Saugakottima nippiga tussarpæt, illitarivakkalo;
mallikpãngalo.
28 Innotsemiglo nungusuitomik tunnitsivigivakka,

asserorniatsennatiglo, arktaijokarniængilarlonẽt tapkoninga aggamnit.

29 Atãta tunnijijok tapkoninga uvamnut, anginerõvok tamainit; arktaijokarungnangilarlo tapkoninga Atãtama agganginnit.

30 Uvangalo Atãtalo attausiõvoguk.

31 Tagva Judit ama ujarkennik tigusivut, milloromavlugo.

32 Jesusib kioveit: Pinniarnernik ajungitunnik unnuktunnik Atãtamnit pijunnik sakkertitsilaukpunga illipsingnut. Pinniarnerit tamakkoa nelliet pivlugo milloromavissinga ujarkennut?

33 Judit kiovæt okautivlugolo: Pinniarnerit ajungitut pivlugit milloromangilaptigit ujarkennut; Gudemigle mittautekarnĩt pivlugo, innutuinaugavillo, illingniglo Gudiõtinavit.

34 Jesusib kioveit: Aglaksimangilak perkojipsingne: Okautilaukpapse Gudiõgapse?

35 Taipkoa Gudinnik taipagit, Gudib okausinginik okarviojut (aglaillo akkerartortaujungnangilet);

36 Sõg tapsomunga okarpise, Atãtab ivsornaititanganut tillijanganullo sillaksoarmiunnut: Gude mittautigivet; tamanna pivlugo okarama: Gudib ernerivãnga?

37 Atãtama pinniarningit pinniarneringikupkit okperiniarasinga.

38 Pinniarnerigupkille, pinniarnerit okperissigik, okperijomangikupsinga, illitarsilerkovluse okpilerluselo, Atãta uvamnẽmet uvangalo tapsomanẽdlunga.

39 Amalo tigunasuarpæt; agganginnille kemmãvok.

40 Aulalermilunelo Jordanib akkianut tagvunga, Johannesib baptisivigilauktanganut, tagvanelerdlunelo.

41 Unnuktullo tikkipæt, okarlutiglo: Johannese tattamnartitsilaungilak, illunatigle, Johannesib okauserilauktangit tapsominga, miksekãrput.

42 Tagvanelo unnuktut okperivæt.

KAPITEL XI.

Lazarusib tokkungajub omartitauninganik.

KANNIMAJOKARPORLE nellajomik, Lazarusemik
mik attelingmik, Bethaniamiomik, Mariab angajuello
Marthab iglugasagingne.
2 Mariale tamnauvok, Nalekamik mingoarsilauktok
mingoarutiksamut, ittiganginiglo allaterijok nujarminut,
tapsoma anninga Lazaruse kannimalunelo nellavok.
3 Tagva nukkagik tilliklerpuk, okautsaukovlugo: Nalegak,
legak, ahak, nægligijet, kannimalune nellavok.
4 Jesuse tamattominga tussarame, okarpok: Kannimasek
masek tokkomut illingalungilak, Gudible nertornarninganut,
nut, Gudib Erninga tamattomunga nertortaukovlugo.
5 Jesusible Martha nægligiva, nukkangalo, Lazaruselo.
selo.
6 Tussaramele kannimangmet sulle uvlungnik maggungnik
gungnik uvlivok tagvane, najortamine.
7 Kingorngane illinniartiminut okarpok: Judæamut ama.ingeralermita.
ma.ingeralermita.
8 Illinniartingita okautivæt: Ajochertuijok, taipsomane
mane Judit milloromalaukpātit ujarkennut, amalo tagvunga
vunga ingeromagivīt?
9 Jesuse kiovok: Uvlok Stundekangilak 12 innik?
Uvlotillugo arvertartok, apporniængilak; sillaksub tamattoma
mattoma kaumaninga tautukamiuk.
10 Unnuangotillugole arvertartok, apporniarpok, kaumanekanginame.
manekanginame.
11 Taimak okarpok, kingornganelo okautiveit: Lazaruse
ruse illanarijivut sinnikpok; ainiarpungale tuppaktitsomavlugo.
mavlugo.
12 Tagva illinniartingit okarput: Nalegak sinnikune
nekkornersauniarpok.
13 Jesusible tokkoninga okautigiva, issumakarpulle
timib sinningninganik okarasugilugo.
14 Tagva Jesusib okautitsiarpeit: Lazaruse tokkovok;

15 Kuviasukpungalo pivlüse, tainganelaunginama, okpilerkovluse. Ingeralertale tapsomunga.
16 Tagva Thomase maggoliavinermik taijak, illinniartunnut okarpok: Ingerkattigẽkta, tokkokattigijomavlugo.
17 Tagva Jesuse tikkilerpok, naipipalo, uvlunnik sittamannik illuvermẽlerẽrtovinek.
18 Bethaniale Jerusalemut kannitok, issaktetitut 15,000 titut.
19 Judillo unnuktut Marthamut, Mariamullo tikkilaukput mannigoromavlugik anningæk pivlugo.
20 Marthale tussaumagame, Jesuse kaglilermet, pachreartorpa; Mariale iglome iksivalune nokkangavok.
21 Tagva Marthab Jesuse okautiva: Nalegak ovanelauruvit, anniga tokkonajalaungilak.
22 Sullele kaujimavunga, Sumik Gudemit tuksiaruvit, tamattominga Gudib tunnitsiviginiarpãtit.
23 Jesusib okautiva: Annit makkinniarpok.
24 Marthab okautiva: Nellungikalloarpunga, makkitsomãrmet makkivingme, uvlut naggatiksangænne.
25 Jesusib okautiva: Uvanga makkiviovlungalo innogutauvunga. Uvamnut okpertok, innojomãrpok, tokkogalloarune.
26 Innovlunelo, okpertok uvamnut, tokkoniængimarikpok. Tamanna okperiviuk?
27 Tapsoma okautiva: Nalegak, ahaila, okperpunga Kristuseõgavit, Gudib Erninga, sillaksoarmut tikkisimmajotit.
28 Taimaglo okarẽrame, ailerpok nukkane Maria angigutsilune kaikovlugo, okautivlugolo: Ajochertuijok tikkisimmavok, kaikovãtillo.
29 Tamna tamattominga tussarame, nikkovisadlarpok, aivigilugolo.
30 (Jesuse iglugasengnut tikkisimmangimet sulle, tagvanẽporle sulle pachreartortauvingmine Marthamut.)
31 Judit najortingita iglome, mannigortingitalo, Maria tækkogamitsuk, nikkovisarlunelo aningmet, mallikpæt, okarlutiglo: Illuvermut ailerpok, keajomavlune tagvane.

32 Marialo tikkiname, Jesusib najuganut, tækkoga-
miuglo, ittiganginnut pamakpok; okautilugolo: Nalegak,
ovanelauruvit, anniga tokkonajalaungilak.
33 Jesusib kẽajok tækkogamiuk, Judillo kẽajut, tik-
kikattingit, annernermigut illapsugosulerpok ingminiglo
kiksartilune,
34 Okarlunelo: Namut illivissiuk? Tapkoa okau-
tivæt: Nalegak, kailutillo tækkojartoruk.
35 Jesusiblo ijigik kugviolerpuk.
36 Tagva Judit okarput: Ahak, nægligidlalaukpa!
37 Illangille akkorngænne okarput: Tautungitut ijing-
innik uititsijok, pinniarungnalaunginiva, tamnatauk tok-
kokonnago?
38 Jesuselo ama illapsugosudlalerivok ingmine, illu-
vermullo tikkilerdlune. Itterselliosimmajovorle mattu-
majok ujarkamik.
39 Jesuse okarpok: Ujarak pẽrsiuk. Marthab okau-
tiva, tokkungajub najanget: Nalegak tippelulerẽrpok;
uvlunnik sittamænnik tagvanename.
40 Jesusib okautiva: Okautilaungilagit, okperuvit,
Gudib ajugakangininga tækkonajarangne?
41 Tagva ujarak pẽrpæt tokkungajub illuvinganit.
Jesusele kongmut arlorpok, okarlunelo: Atãtak kujagi-
vagit tussarlauramga.
42 Nellungilangale tussatsainaramga; innuille ovane
nængertut pivlugit, taimak okarpunga, okpilerkovlugit
tillilauramga.
43 Taimak okarẽrame, nipperkortovlune kaigarsuk-
pok: Lazaruse annĩt!
44 Tokkungajorlo annilerpok, immusersimmajok uvi-
neruksennik niukigullo tallikigullo, kẽnangalo mattusim-
majok kidsijarnerub allarterutanut. Jesusib okautiveit:
Tamakkoninga pẽrvigisiuk pissulerlelo.
45 Judillo unnuktut, Mariamut tikkilauktut, tækko-
jullo, Jesusib pinniarninganik, okpervigivæt.
46 Tapkoa illangille Farisæerinnut ailerput, okautilu-
gillo, Jesusib pinniarnerilauktanganik.
47 Tagva ajochertuijorsuit Farisæerillo kachimiojun-

nik kattimatitsivut, okarlutiglo: Sumik pinniartuksau-
vita? Innuk taimna tattamnartitsivok unnuktunnik.
48 Taimailingatileruptigo tagva illunatik okpervigi-
niarpæt. Tagva Romiut kainiarput, aksarniarlutalo nu-
nakottiptingnik innukottiptingniglo.
49 Attausible tapkoa akkorngænetub Kaifasib Jahre-
me tamattomane ajochertuinerojub, okautiveit: Kauji-
mangilase sumik.
50 Issumaksarsiunginivose sumik; nekkornersauvok
uvaptingnut, innuk attausek tokkopet innukattigēt pi-
vlugit, innuit illunatik asserortuksauninginnit.
51 Tamattominga okālalungilak ingminik; Jahrmele
tamattomane ajochertuinerogame, nellautsijuksennik o-
karpok. Jesuse tokkojuksaungmet innukattiget pivlugit,
52 Innukattigēllo kissetaungitok; Gudible kittorng-
anginnik, siamangajunnik, kattersoikovlugo.
53 Uvlormit taimanget issumaksarsiorkattigēkput,
kannok illilutik tokkoniarlugo.
54 Jesusele sakkijarlune arvertarungnailerpok Judit
akkorngænne, iglugaseksuille innukajuitub kannitanga-
netut erkānut ailerpok, Efrem attelingnut, tagvane pin-
niarvikarlune, illinniartinne illagællugit.
55 Judille anniviksiorvinget kaglilerpok, unnuktullo
Jerusalemut majoralerput, tamattoma erkānit, annivik-
siorviokārtinnago, sujungaitijomavlutik.
56 Tagvane nængerdlutik, Jesuselo apperkutigivæt,
okarkattigēklutiglo kattimavingme: Kannok issumavisse,
uvloksiorvingmut tamattomunga kaingimet!
57 Ajochertuijorsuillo Farisæerillo perkojinermik an-
nititsilaukput, kaujimajokarpet, nanēninganik kaujititsi-
kovlugo, tigujomagamitsuk,

KAPITEL XII.

Kristusib mingoartauninganik. Jerusalemut itterninganik. Okalluktũt tokkunget malliktinginnik. Okpernermiglo okpinginermiglo.

UVLUNNIK pingasojortunnik anniviksiorviub sivorngane Jesuse Bethaniamut tikkipok, Lazarusib tokkungajub Jesusib omartilauktame tokkungajunnit, najugãnut.
2 Tagvane nerkiksalliorutivæt unnungme, Marthalo kivgartorpok, Lazarusible tapkoa illagiveit iksivakattingit nerrimavingme.
3 Tagva Mariab mingoarutiksak illakangitok pivianartok tiguva, Jesusiblo ittiggangit mingoarpeit, allarterlugillo ittiggangit nujarminut iglole tættælerpok minguarutiksab tippegingninganik.
4 Tagva illiniartingita illanget okarpok, Judase Simonib Ischariothib erninga, kingorngagut pititiginiartanga.
5 Sõg minguarutiksak tamanna pissiangolaungika kẽnaujenut 300 dinnut, tunnijauvlutiglo aklujunnut?
6 Taimagle okangilak, aklujut issumagijomavlugit; tigliktogamele, ikpiarsulijaramelo, neksaramelo tunnergutinnik.
7 Tagva Jesuse okarpok: Ullapinasiuk una; tamanna torkorlaukpa illuvertaunima uvlunganut.
8 Aklujunnik illakatsainarapse; uvangale najortigitsainangilapsinga.
9 Tagva Judit unnuktut tussaumalerput, tagvanemet, Jesuse kissiet kaijutigilaungilæt, Lazarusele tækkojomavlugotauk, omartilauktanga tokkungajunnit.
10 Ajochertuijorsuille pinnasuarput Lazarusetauk tokkotsomavlugo.
11 Tamanna pivlugo Judit unnuktut aivigivæt okpilerlutiglo Jesusemut.
12 Uvlub aipangane, innuit unnuktut, uvloksiorving-

mut tikkisimmajut, tussaramik, Jesuse kainiarmet Jerusalemut,
13 Palmit kessertutinginnik tigusivut, annilerpullo pachreartorlugo, kaggudlalerlutiglo: Hosianna nakorijaule, Nalekab attingane tikkitok, attaniojok Israeleme.
14 Jesusele siutekoktojomik pititaulerpok, ablaklunelo kãnganut, sorlo aglaksimmangmet:
15 Sivoraniarnæk, Zionib pannia; ahak, attannīt kaivok, ablangalune siutekoktojub nochanget kãngane.
16 Tamanna illinniartingita tukkisilaungilæt sivorngane, Jesusele ãnanausijaungmet, tagva erkarpæt, taimaitomik aglaksimmajokangmet tapsominga, taimaglo pinniarvigilauramitsuk.
17 Innuille illagijangita, Lazaruse annikolaungmago illuvermit, omartimago tokkungajunnit, pinniarninga nertorpæt.
18 Tamanna pivlugolo innuit pachreartorpæt, tussaramik taimak, tattamnartitsilaungmet.
19 Farisæerille ingmingnut okarput: Tækkovose sullitsenginapse; ahak innuit illunatik mallikpæt.
20 Griechekalaukporletauk, majoralauktut akkorngænne, tuksiaromavlutik uvloksiorvingme.
21 Tapkoa Filippuse, Bethsaidamit Galilæamētomit pijok tikkilugo, kennuvigivæt, okarlutiglo: Nalegak, Jesuse tækkojomadlaralloarpavut.
22 Filippusib kailune, Andrease okautiva tamattominga, Filippusiblo Andreasiblo ama okautigivæk Jesusemut.
23 Jesusible kiovak okautivlugiglo: Nelliunek tikkisimmavok, Innub Erninga ãnanausijaukovlugo.
24 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Perorsijeksak Waitzen ivsomut kattengikune tokkonanelo, kissimētolerpok; tokkogunele, singailikatalerpok unnuktunnik.
25 Innoserminik ivlersijub assiojijomãrpa; innoserminiglo sillaksoarme tamattomane ivlersingitub, innõtsemut nungusuitomut pigēnarniarpa.
26 Kivgartoromajub uvamnik, malliklinga; najukam-

nelo, kivgara tagvanẽtsomãrivok. Kivgartorniartorlo
uvamnik, Atatama nertoromãrpa.
27 Manna tarniga kiksarpok. Sumiglo okarlanga?
Atãtak Stundemit tamattomanget piulinga; nauk taman-
na pivlugo Stundemut tamattomunga tikkigãlloarpunga.
28 Atãtak, akkit ãnanausileruk! Tagva nippe kil-
langmit pivok: Ananausilaukpara, amalo ãnanausijoma-
givara.
29 Tagva innuit nængerdlutik nalektut okarput: Kal-
lilerpok. Assingit okarput: Engelib okarkattigilaukpa.
30 Jesusib kioveit okautivlugillo: Nippe tamna pi-
vlunga pilaungitok, pivlusele.
31 Manna sillaksoarmiut erkartortaunermut tikkitau-
lerput, mana sillaksub tamattoma attanninga annititau-
niarpok.
32 Uvangalo, kãngattartitauniaruma nunamit, illunaita
amuaromavakka uvamnut.
33 Taimagle okarpok, tukkisititsilune, tokkoniarner-
me illusinganik.
34 Tagva innuit kiovæt: Perkojennit tussarpogut,
Kristuse issokangitomut ĩtsainarmet; kannorlo okarkĩt:
Innub Erninga kangattartitaujariakarpok. Innub Er-
ninga tamna kinauva?
35 Tagva Jesusib okautiveit: Kaumajub sulle anni-
kitomik najorniarpãse. Arvertaritse, kaumajomik na-
jortekartilluse, tãktomut tikkitaulerkonnase. Tãktome
arvertartok, kaujimangilak namut ainerminik.
36 Kaumajok okpervigissiuk, najortekartilluse tapso-
minga, kittorngaulerkovluse kaumajomut.
37 Taimak Jesuse okãlavok, aularlunelo, ijeriartor-
lunelo tapkonanget. Nauglo taimak tattamnartitsigal-
loarmet tækkoænne okpervigingilællonẽt.
38 Nellautaijub Jesaiasib okausingit nellautsilerkovlu-
git, okangmet: Nalegak, kia okãlanivut okpervigivagit?
Kimullo Nalekab tallinga sakkertitauva?
39 Tamanna pivlugo okperungnalaungilet; Jesaiase
ama okangmet:
40 Tapsoma ijingit takpẽtipeit, mangaitilugillo omæt-
tingit, ijimingnut tækkokonnagit, omættimingnullonẽt

tukkusikonnagit, sagiarkonnagillo, ikkajortaujungnarlutik uvamnut.
41 Taimak Jesaiase okalaukpok, ãnanauninga tækkogamiuk, okãlatigigamiuglo.
42 Angajokajelle ūnnuktut okpervigigalloarpæt; Farisæerille pivlugit kigligiudsingilet tamattominga, avitaujomanatik kattimavingmit.
43 Nertortaunek innungnut ivlerinersarigamitsuk, nertortaunermingnit Gudemut.
44 Jesusele kaggudlarpok, okarlunelo: Uvamnut okpertok, ovamnuĩnak okpingilak, tapsomungale tilliklertomut uvamnik.
45 Uvamniglo tautuktub, tamna tautukpa tilliklertok uvamnik.
46 Kaumajovlunga sillaksoarmut tamattomunga tikkipunga, uvamnut okpertok tãktome-ẽrkonnago.
47 Okautsimniglo tussartok, okperanelo, erkartorniængilara; tikkisimanginama, sillaksoarmiut erkartoriartorlugit, sillaksoarmuille piulijaukovlugit uvamnut.
48 Uvamnik nachojòk, illellioranelo okautsimnik, tamna pekalerẽrpok erkartortiminik; okautsit okauserilauktama, tamakkoa erkartoromarpæt uvlut naggatiksangænne.
49 Uvamnik okalaunginama; Atãtable, tillijima tapsoma perkojamik tunnitsivigilaukpãnga pinniareksamnik okauserijeksamniglo.
50 Kaujimavungalo perkojanga innotseongmet nungusuitok. Taimaimet, okauserijakka, taimak okauserivakka, Sorlo Atãtab okautilaungmanga.

KAPITEL XIII.

Jesusib illinniartime ittiganginnik ubvarninganik Næglingnermik perkojininganik. Judasib pititsininganik. Kristusib ãnanausijauninganik. Petrusib missiarninganik.

ANNIVIKSIORVIUBLE sivorngane, Jesuse tukkisigame, nelliunine tikkisimangmet, sillaksoarmit tamattomanget annilune Atãtamut ainiarame, sorlo pinne næ-

gligilaungmagit, sillaksoarmētut, taimak naggatiksaminut
tikkilugo nægligiveit.
2 Unnusiumiglo nerrijarēramik, (Satanasib Judase Si-
monib Ischariothib, omamiutekartelerērmago, pititsiko-
vlugo tapsominga,)
3 Jesuse kaujimavok tunnitsiviogame tamainik ag-
gangminut Atātamut, Gudemillo pilaurame, Gudemullo
ainiarame;
4 Nerrimarnermit nikkovipok, annoranelo pērpeit sai-
litarlo tiguva attilugolo.
5 Kingorngane immermik kovisivok ubvarvingmut,
illinniartullo ittigangit ubvalerpeit, allarterlugillo sailita-
mut attortaminut.
6 Tagva Simon Petruse tikkilerpa; tapsomalo okau-
tiva: Nalegak ittigakka ubvareksarivigit?
7 Jesusib kiova okautivlugolo: Sumik pinniarama,
kaujimangilatit manna; kingorngagulle tukkisilārpet.
8 Tagva Petrusib okautiva: Ittigakka ubvareksari-
tsengilettit. Jesusib kiova: Ubvarniængikupkit, illang-
iutekattiginiængilarma.
9 Simonib Petrusib okautiva: Nalegak ittigakka kis-
sētaungitut, aggakkalole, niakoralo!
10 Jesusib okautiva: Ubvarsimmajok, assianik ubva-
riakangilak ittiket kisseta, epkējarsimmavorle illunane.
Epkējarsimmavoselo; illunaseungitorle.
11 Pititiginiartane kaujimatsiaramiuk; tamanna pi-
vlugo okarpok: Epkējarsimmavose illunaseungitok.
12 Ittigangille ubvarēramigit, annoraminik tigusivok
ingilermilunelo, amalo okautiveit: Kaujimavisse pinnia-
laungnimnik illipsingnut?
13 Ajochertuijomik Nalekamiglo taivapsinga, nella-
gullo okarpose, tamnaugamalo.
14 Taimagle uvanga, Nalekapse ajochertortipselo it-
tigasse ubvalaurupkit, taimaktauk illipse ittigapsingnik
ubvartigēktuksaugivose.
15 Igsageksamik tunnitsivigilaukpapse, pinniarkovlu-
se, sorlo pinniarvigilaurapse.
16 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Kivgak anginer-

saungilak angajokaminit, Apostelelonēt anginersaunginivok tillijiminit.
17 Tamanna kaujimagupsiuk, pilloridlarpose, pinniarutigigupsiuk.
18 Illunapsingnik okalungilanga. Nellungilakka, annerimalauktakka. Aglaille nellautsilerkovlugit: Kakkojamnik nerrijub ittigaminut tullerarpānga.
19 Manna okautigivara illipsingnut, pinniarutaukārtinnago, pinniarutaujarērpet, okpilerkovluse uvangaunimnik.
20 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Illelliortok tilliniartamnik, uvamnik illelliorpok; uvamnigle illelliortub, tamna illelliorpa, tillijiga.
21 Jesuse taimak okarērame, kiksalerpok annernermigut, kigligiudsilunelo okarpok: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Attautsib akkunapsingne pitiniarpānga.
22 Tagva illinniartut ingminut tækkonautivut koksasulerlutiglo, nellitik okautigingmangago.
23 Illinniartingitale akkorngane pekalaukpok attautsemik nerrimavingme iksivalauktomik, Jesusib sagviane eggangajomik, Jesusib nægliktanganik.
24 Tamna Simonib Petrusib ijingmikpa, issumasiorkovlugo, kinaumangæt okautigijanga.
25 Tamna ēggangamet Jesusib sagviane, okautivalo: Nalegak kinauva?
26 Jesuse kiovok: Tamnauvok, tamuamik missuksitijara, tunnitsivigivlugolo. Tamualo missukpa tunnilālo Judasemut Simonib Ischariothib.
27 Tamualo ēngmago Satanasib pullava. Tagva Jesusib okautiva: Pinniartet pinniarsaruk.
28 Tamattominga kaujimajokalaungilak nerrimakattinginnit, suna pivlugo taimak okautingmangago.
29 Illangit issumavut, Judase pōksalijarmet, Jesusib okautinajarmago: Pissiniarit, ajortaptingnik uvloksiorvingmut, ubvalo tunnijikovlugo aklujunnut sumik.
30 Tagvale tamua ējarērmago, annisadlarpok Unnuangovorlo.
31 Annijarērmello Jesuse okarpok: Manna Innub

Erninga ãnanausijauvok, Gudelo ãnanausijaugivok tap-
somane.
32 Gude ãnanausijaugune tapsomane, Gudibtauk
ãnanausiniariva ingmine, ãnanausisarpalo.
33 Kittorngarsukka, sulle annikitomik najorniarpap-
se. Kenneromãrpapsinga; sorlolo Judinnut okalau-
rama: Aiviginiartamnut, tikkitsungnangilase.
34 Mannalo okautivapse: Perkojaktãmik tunnitsi-
vigivapse, nægliktigẽkovluse, sorlo nægligilaurapse,
nægliktigẽlerkovluse.
35 Tamattomunga illunatik illitarsiniarput, illinni-
artigigapse, nægliktigẽkupse.
36 Simonib Petrusib okautiva: Nalegak, namut
ainiarkĩt? Jesusib kiova: Aiviginiartamnut tamat-
tomane malligungnangilarma; kingorngagulle mal-
ligomãrparma.
37 Petrusib kiova: Nalegak, sõg tamattomane malli-
gungnangilagit? Innosera tunnijomavara pivlutit!
38 Jesusib kiova: Innotsit tunninajarpiuk pivlunga?
Ahamarik, ahamarik okaupagit: Angutaunek nipler-
niængilak, pingasuertorlutit missiarutikãrtinnanga.

KAPITEL XIV.

*Kristusib aininganik pijarialingmik. Okpernermik, nægling-
nermiglo, tuksiarnermiglo, annernermiglo ajunginermik, ul-
lapirsaumiglo idluartomik.*

ILLINNIARTIMINULLO okarpok: Omættisse ko-
aksanganiaratik. Gude okpervigigupsiuk, taimak okper-
vigivapsingatauk.
2 Atãtama iglungane igluksakarpok unnuktunnik.
Taimainajangipet, okautigomavapse: Ainiarpunga in-
niksallioriartorluse.
3 Ainiarumalonẽt inniksallioriartorluse, utteromagi-
vunga, ailuselo uvamnut, tagvanekovluse najugamne.
4 Aiviksaralo, kaujimavasse, apkullo kaujimagivasse.
5 Thomasib okautiva: Nalegak kaujimangilagut
aiviksarnik, kannorlo apkut kaujimajungnarpittigo?

6 Jesusib okautiva: Apkutauvunga miksekãrnio-
vlungalo innogutauvunga, Atãtamut pijokangilak, uvap-
kut kissiane.
7 Illitarigupsinga, Atãtaga illitarinajarivasse. Man-
namillo illitarivasse, tækkolaukpasselo.
8 Filippus okautiva: Nalegak Atãta tækkotitsuk
uvaptingnut namaksiniarpogut tagva.
9 Jesusib okautiva: Taimak sivitotigijomik najor-
papse, illitaringilarmalo? Filippuse, uvamnik tautuk-
tub, Atãta tautukiva. Sogle okarkit: Atãta tækkotitsuk
uvaptingnut!
10 Okpingilatit Atãtamnẽnama Atãtalo uvamnẽmet?
Okautsit okauserijakka illipsingnut, uvamnik okause-
ringilakka, Atãtable innekartub uvamne, tapsoma pin-
niarnerit pinniarneriveit.
11 Okperissinga, Atãtamnẽnama, Atãtalo uvamnẽ-
met; sapperupsele, pinniarnerit pivlugit okperissinga.
12 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Uvamnut ok-
pertub, pinniarnerit, pinniarnerijakka, pinniarutiginiari-
veit, anginnersenniglo tapkonanget pinniarutitsiniarpok;
Atãtamut aigama.
13 Sumiglo tuksiarniarupse attimne, pinniarutitsijo-
mavunga, Atãta nertortaukovlugo. Ernermigut.
14 Sumik tuksiarniarupse attimne, pinniarutitsijoma-
vunga.
15 Nægligigupsinga, perkojakka mallingniarsigik.
16 Atãtalo tuksiarvigijomavara, mannigoijomik as-
simnik tunnitsiviokovluse, illipsingnẽtsainarkovlugo is-
sokangitomut.
17 Miksekãrnerub Annerninga, sillaksoarmiut pi-
jungnangitanget; tækkunginamitsuk illitaringinamitsu-
glo. Illipsele illitarivasse, illagitsainarmasse, illipsing-
nẽniarmello.
18 Illiarsokojomangilapse, tikkitsomagivapse.
19 Killamiõvok sulle, sillaksoarmiut tækkoniarung-
nẽrpãnga, illipsele tækkoniarivapsinga; innogama illip-
selo innojuksaugivose.
20 Uvlorme tamattomane tukkisiniarpose Atãtamnẽ-
nama, illipselo illumnẽdluse, uvangalo illupsingnẽdlunga.

21 Perkojamnik pilik, malliklugillo, tamnauvok nægliktok uvamnik. Uvamnigle nægliktok, tamna nægligijauniarpok Atãtamnut, uvangalo nægliginiarpara, nellojungnẽrtilugolo uvamnik.

22 Judasib okautiva (Ischariotheungitub): Nalegak sunauva nellojungnẽrtitsomagaptigut illingnik, sillaksoarmiunniglo pinæk?

23 Jesusib kiova, okautivlugolo: Uvamnik nægliktub okautsikka mallingniarpeit; Atãtamalo nægliginiarpa, tikkiniarpavuglo, innigijartorlugo.

24 Uvamnigle næglingitub, okautsikka mallingileit. Okautsillo, tussartasse, pigingilakka, Atãtable tillijima.

25 Tamattominga okarvigilaukpapse, illipsingnẽlaurama.

26 Mannigoijuble, Annenerub ajunginerub, Atãtama tillijomartanget attimne, tapsoma ajochertorniarpãse tamainik, erkaitiluselo tamainik, okauserilauktamnik illipsingnut.

27 Ullapirsaumik kemaivigivapse, ullapirsautimniglo tunnitsivigivapse. Tunnitsivigingilapse, sillaksoarmiut tunnijiningititut. Omættisse koaksarniaratik, erksiniaratiglo.

28 Tussalaukpose, okautilaurapse: Ainiarpunga, tikkiluselo ama. Nægligigupsinga, kuviasugajarpose, okautilarapse: Atãtamut ainiarpunga; Atãta anginersaungmet uvamnit.

29 Mannalo okautigilaukpara illipsingnut, tamanna pilerkãrtinago, tamanalo pilerpet, okpilerkovluse.

30 Mattoma kingorngagut unnuktunnik okausekarniarungnẽrpunga illipsingnut; sillaksub tamattoma attanninga tikkilermet, pikaranelo uvamne.

31 Sillaksoarmiulle tukkisilerkovlugit, Atãta nægligigapko, taimaglo pinniarama, sorlo Atãtab perkolaungmanga; nikkovititse, ovangello aularta.

KAPITEL XV.

Kristusemik Weineliksaujomik.

UVANGA napãrtovunga Weineliksak idluartok, Atã-
tagalo Weineliksamik perorsẽvilliortovok.
2 Akkerkut uvamnẽtut illunaita, paungakarpangitut
pẽjarniarpeit; illunaitalo, paungakarpaktut, piungining-
innik pẽjaiviginiarpeit, paungakarnersaukovlugit.
3 Illipse mana sujungaipose okautsit pivlugit, okause-
rilauktakka illipsingnut.
4 Illumnẽtsainaritse, uvangalo illupsingnẽdlunga.
Sorlo akkerok paungakarungnangimet ingminik, Weine-
liksab napãrtunganẽtsainangikune: taimainivosetauk, il-
lumnẽtsainangikupse.
5 Uvanga Weineliksab napãrtovunga, illipse akkero-
vose. Uvamnẽtsainartok, uvangalo tapsomanẽdlunga,
paungakarniarpok unnuktunnik; piginanga pinniarung-
nanginapse sumik.
6 Illumnẽtsainangitok, egitauniarpok akkerkotut, pan-
nersarlunelo, kattitauniarpullo egitaulutiglo ikkomamut,
ikkoalajuksauvlutik.
7 Illumnẽtsainarupse, okautsikkalo illupsingnẽtsai-
narpetta, tuksiniarpose, pijomajapsingnik, tunnitsiviolãr-
lapselo.
8 Tamakkonuna Atãtaga nertortauniarpok paunga-
karnialerupse unnuktunnik, illinniarteolerluselo uvam-
nut.
9 Sorlo Atãtama nægligingmanga, taimaktauk nægli-
givapse. Nægling nimnẽtsainaritse.
10 Perkojakka mallikupsigik, næglingnimnẽtsainar-
pose, sorlo uvanga Atãtama perkojangit mallikapkit,
nænglingninganẽtsainarlungalo.
11 Taimak okarvigivapse, kuvianarnera illupsingnẽ-
tsainarkovlugo, kuviasungniselo namaksivalliakovlugo.
12 Tamedsa perkojara, nægliktigẽkovluse, sorlo næ-
gligigapse.

13 Nægligosungnersaujokangilak imaitomit, innoserminik tunnijomit illanerijanne pivlugit.
14 Illipse illannarivapse, pinniarutjigupse, perkojamnik.
15 Mattoma kingorngagut kivgaugapse okangilanga; kivgak kaujimangimet, angajokame pinniarninginnik. Illipsele illanarijimnik tailaukpapse; tamainik, Atãtamnit tussalauktamnik, nellojungnẽrtilaurapse.
16 Annerilaungilapsinga, annerilaukpapsele, issumagivluselo, paungakariartorkovluse, paungakarniselo sokkoserkonnago, Atãta tuksiarvigigupsiuk attimne tamattominga tunnijikovlugo illipsingnut.
17 Mattominga perkovapse, nægliktigẽkovluse.
18 Sillaksoarmiut omigikpasse, kaujimaleritse, omigikãrmanga illipsingnit.
19 Sillaksoarmiut illagigupsigik, sillaksoarmiut pitik nægliginajarpeit; sillaksoarmiulle illaginginapsigik, annerimalaurapsele sillaksoarmiunnit: tamanna pivlugo sillaksoarmiut omigivãse.
20 Okausera erkarissiuk okauserilauktara illipsingnut: Kivgak anginersaungilak angajokaminit. Unangmilauruninga, unangminiarrivãse; okautsikka mallilaurunikit, okausisse mallingniariveit.
21 Tamakkoningale tamainik piniarvigijomãrpãse attera pivlugo; illitaringinamitsuk tillijiga.
22 Tikkilaungikuma, tamattominga okautijartorlugit ajornekarajangilet; manale passijaujungnẽrutiksarsijungnangilet ajornitik pivlugit.
23 Uvamnik omigosuktub Atãtaga omigiva.
24 Pinniarnerit pinniarnerilaungikupkit akkorngænne, assimapinniarnerilaungitangit, ajornekarajangilet; manale tækkolauralloaramikit, tamamnuk omigivãtiguk, uvangalo Atãtagalo.
25 Okautsille nellautsilerkovlugit, aglaksimmajut perkojinginne: Pitjutekaratik omigivãnga.
26 Mannigoijorle tikkitsomãrpet, tillijomãrtara illipsingnut Atãtamit, miksekãrnerub annerninga, Atãtamit annijok: tamna kigligiudsiniarpok uvamnik.

27 Illipselo kigligiudsiniarivose; pigiarnermit najulaurapsinga.

KAPITEL XVI.

Kristusib nellojungnẽrtitsininganik, mannigoininganiglo illinniartiminik.

TAMATTOMINGA okautilaukpapse sinaungalerkonnase.
2 Illagẽnermingnit avitsomãrpãse. Nelliutijomãrporle tokkotsijut illipsingnik, issumakarvinget tamattomunga Gude kivgartorasugilugo.
3 Taimailiorvigijomarpãse, Atãtagalonet, uvangalonẽt illitaringinamittiguk.
4 Tamattominga okautilaukpapse, nelliutikpet, erkaimalerkovluse okautigilauktamnik illipsingnut. Tamattominga pigiarnermit okautilaungilapse, najulaurapse.
5 Mannale ainiarpunga tapsomunga, tillijimnut; appersortokangilarlo akkunapsingne: Namungarniarkĩt?
6 Taimagle okautilaurapse, omættisse kiksarnermik illummertaulerput.
7 Miksekãrtomigle okautivapse: Idluarpok illipsingnut, ainiarama, ainiængikumale, mannigorniktub tikkiniængilãse. Ainiarumale tillijomavara illipsingnut.
8 Tikkikunelo, sillaksoarmiut tukkisitiniarpeit, ajornermik, idluarnermiglo, erkartuinermiglo.
9 Ajornek pivlugo, okperlaungimetta uvamnut;
10 Idluarnerle pivlugo, Atãtamut ainiarama, tækkoniarungnẽrapsingalo.
11 Erkartuinek pivlugo, sillaksub tamattoma attanninga erkartortaungmet.
12 Sulle unnuktunnik okausiksakarpunga illipsingnut, mannale tussarlugit sapperpasse.
13 Ipsomale, miksekãrnerub annerninget, tikkikune, miksekãrnernut tamainut tessiorniarpãse. Ingminik oka-

laniængingame; tussartaminigle okautsiniarpok, pijomărtomiglo okautiniarpăse.
14 Tapsoma ănanausiniarpănga, pimnit tigusiniarame okautigilugolo illipsingnut.
15 Tamaita Atătab pigijangit pigivakka. Tamanna pivlugo okautilaukpapse: Pimnit tigusiniarpok okautigilugolo illipsingnut.
16 Killamik, tækkoniarungnĕrpapsinga; amalo killamik tækkoniarivapsinga; Atătamut ainiarama.
17 Tagva illinniartingita illangit okarkattigĕkput: Sunauva okautingmattigut: Killamik tækkoniarungnĕrpapsinga, amalo killamik tækkoniarivapsīnga, Atătamullo ainiarama?
18 Tagva okarput: Sunauva, okarame: Killamik? Okausingit nellovavut.
19 Tagva Jesuse mallugosulerpok, apperijomangmatsuk, okautiveillo: Tamattominga appersortigĕkpose, okalaurama: Killamik, tækkoniarungnĕrpapsinga, amalo killamik, tækkoniarivapsinga.
20 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Kealuselo ogguarniarpose, sillaksoarmiulle kuviasudlarniarput. Illipsele kiksadlarniarpose; kiksarnisele ablatsangorniarivok kuviasungnermut.
21 Arnak ernisukune, kiksarnekarpok, Stundine tikkisimangmet; nutararsugle erniarijarĕruniuk, kappiasungnerilauktane issumagijungnĕrpa, kuviasungnek pivlugo, innuk sillaksoarmut erniangongmet.
22 Illipselo kiksarnekarivose mana; tækkojomagivapsele, omættisselo kuviasudlarniarput, kuviasungnipsingniglo aksarniktokartuksaungilak illipsingnit.
23 Uvlormelo tamattomane apperiniængilapsinga sumik. Ahamarik, ahamarik okaupapse: Atăta tuksiarvigigupsiuk sumik attimne, tunnitsiviginiarpăse tamattominga.
24 Manna tikkilugo tuksialaungilase sumik attimne. Tuksiaritse tigusiniarpose tagva, kuviasungnise namaksikovlugo.
25 Taimak okautilaukpapse adsiujutigut; nelliutijo-

mãrporle, adsiujutigut okalajungnẽrviginiartara illipsingnut, tukkisinartomigle okautiniarpapse Atãtamnik.
26 Uvlorme tamattomane tuksiarniarpose attimne. Okautingilapselo, Atãta tuksiarvigijomavlugo pivluse;
27 Nangminek Atãtab nægligingmasse, nægligigapsinga, okperluselo, Gudemit annilaurama.
28 Atãtamit annilaukpunga, tikkilungalo sillaksoarmut; amalo sillaksoak kemmangniarpara, Atãtamullo ailungo.
29 Illinniartingita okautivæt: Ahak manna tukkisinartomik okãlavotit, adsiujomiglo okausekarnæt.
30 Manna kaujimavogut, tamaita nellunginangne, apperijaujariakarungnẽrlutit. Tamanna pivlugo okperpogut, Gudemit annilauravit.
31 Jesusib kioveit: Manna okperpose.
32 Ahak Stunde tikkiniarpok, tikkijarẽrporlo siamarviksasse, attunĩt ingmikorterluse, kissimautilungalo; kissimaungilangale, Atãtab najormanga.
33 Tamattominga okautilaukpapse, ullapirsautekarkovluse uvamne. Sillaksoarme kappiasungnekarpose; mannigoritsele, sillaksoak sãlagivara.

KAPITEL XVII.

Kristusib ajochertuinerojipta tuksiarninganik, nangminek pivlune, illinniartinnelo, illagẽktiitannelo pivlugit.

TAIMAK Jesuse okarame, killangmut arlorpok, okarlunelo: Atãtak Stunde tikkisimmavok ãnanausivĩt Ernernik, Ernernuttauk ãnanausijaukovlutit.
2 Sorlo pitsartunermik tunnitsivigigangne uviningnut tamainut, innotsemik nungusuitomik tunnijikovlugo illunainut, tunnijarnut tapsomunga.
3 Tamedsale innotsiovok nungusuitok, illingnik kissivit nellagut Gudeogavit, tillilauktarniglo Jesusemik Kristusemik, illitarsilerkovlugit.
4 Ananausilaukpagit nuname, pinniarnerlo namaksilaukpara, tunnilauktet uvamnut, tamattominga pinniarutjikovlunga.

5 Mannalo ãnanausilaunga, Atãtak illingne, ãnanaunermut, illingnẽdlunga pigilauktamnut sillaksoakakãrtinnago.

6 Atternik nellojungnertilaukpakka innuit, tunnilauktettit uvamnut sillaksoarmiunnit. Pigilaukpettit, uvamnullo tunnilaukpettit, okautsitillo mallilaukpeit.

7 Mannale kaujimavut, tamaita tunnilauktettit uvamnut, illingnit pingmetta.

8 Okautsille tunnilauktettit uvamnut, tunnilaukpakka tapkonunga; illelliorlaukpeillo, nellagullo illitarsilutik, illingnit anilaurama, okpilerlutiglo, tillilauramga.

9 Tuksiutivakka, sillaksoarmiullo tuksiutinnagit, tapkoale tunnilauktettit uvamnut, pigigangne.

10 Tamaitalo pigijakka, pigivettit, pigijettillo pigivakka, tapkonanelo ãnanausijauvunga.

11 Sillaksoarmẽtsungnẽrpungalo, tapkoale sillaksoarmẽput, uvangalo illingnut kaivunga. Heiligeojok Atãtak, atternẽtsainartikit, tunnijettit uvamnut, attausiokovlugit, sorlo uvaguk.

12 Najulaurapkit sillaksoarme, atternẽtitsainarpakka. Tunijettit uvamnut, sapputilaukpakka, assiojokangilarlo tapkonanget, kittorngak assiojok kissime, aglait nellautsilerkovlugit.

13 Mannale kaivunga illingnut, taimaglo okarpunga sillaksoarmẽdlunga, kuvianarnimnik illumiutekarkovlugit namaktomik.

14 Okautsitit tunnilaukpakka tapkonunga, sillaksoarmiullo omigiveit; illagingimattigik, sorlo uvanga sillaksoarmiut illaginginapkittauk.

15 Tuksiangilanga, nutjikovlutit tapkoninga sillaksoarmit, sapputsikovlutille tapkoninga idluitunnit.

16 Sillaksoarmiut illagingileit, sorlo uvanga sillaksoarmiut illaginginapkittauk.

17 Ivsornaitikit miksekãrnerne; okautsitit miksekãrtovut.

18 Sorlo sillaksoarmiunnut tillilauramga, taimaktauk tilligivakka sillaksoarmiunnut.

19 Tapkoa pivlugit ivsornailivunga, tapkoatauk ivsornailerkovlugit miksekãrnerme.
20 Tapkoa kisseta tuksiutingilakka, tapkoatauk, okausinginnut okperomãrtut uvamnut.
21 Illunaita attausiolerkovlugit, sorlo igvit Atãtak illumnẽnavit uvangalo illungnẽnama, tapkoatauk illuptingne attausiolerkovlugit, sillaksoarmiut okpilerkovlugit, tillilauramga.
22 Ananaulerlo tunnilaukpara tapkonunga tunnilauktet uvamnut, attausiolerkovlugit, sorlo uvaguk attausiogamnuk;
23 (Tapkonanẽdlunga, igvillo uvamnẽdlutit;) attausemariolerkovlugit, sillaksoarmiullo illitarsilerkovlugit, tillilauramga, nægligigangnelo, sorlo nægligigamga.
24 Atãtak pijomavunga, najugamne, tapkoatauk uvamnekovlugit tunnilauktettit uvamnut, ãnanaunimnik tækkokovlugit, tunnilauktettit uvamnut, nægligilauramga, sillaksoak tunganilijaukãrtinnago.
25 Idluartok Atãtak, sillaksoarmiut illitaringilatit; uvangale illitarivagit, tapkoalo illitarsivut, tillilauramga.
26 Nellojungnertilaukpakkalo atternik, nellojungnẽrtitsomavakkalo, nægligutsit, nægligutigijet uvamnik, illunginnẽkovlugo, uvangalo illunginẽdlunga.

KAPITEL XVIII.

Kristusib tigujauninganik perorsẽvingme. Kiglissiniartauninganik ajochertuijorsoarmut. Petrusib missiarninganik. Kiglissiniartauninganik Pilatusemut.

JESUSE taimak okarẽrame, illinniartinne illagællugit annilerpok kob Kidronib akkianut, tagva perorsẽvikarpok, tagvunga Jesuse illinniartingillo itterput.
2 Judasible pititiginiartanget tamana nellunginiva; Jesuse illinniartingillo tagvane kattimakattarmetta.
3 Judasib sorsuktukset, ajochertuijorsuillo Farisæerillo kivgangit illassearileramigit, tagvunga kaivok, nennerutsoalijarlutik, nennerulijarlarmiglo sakkuksallijarlarmiglo.

4 Jesusible tamaita kaujimagamigit, pinniarviolăr-
nine, annilerpok okautiveillo: Kina kennerpissiuk?
5 Kiovæt: Jesuse Nazaremiok. Jesusib okautiveit:
Uvangauvunga. (Judasible pititiginiartanget, illagiveit.)
6 Jesusible okautingmagit: Uvangauvunga; king-
orpiosardlutik nunamut niverput.
7 Tagva ama apperiveit: Kina kennerpissiuk?
Okarpulle: Jesuse Nazaremiok.
8 Jesusib kioveit: Okautilaukpapse uvangaugama.
Kennerupsingale, ukkua aularlit.
9 Okautsit nellautsilerkovlugit, okauserilauktangit:
Assiojokangilanga, tunnilauktarnit uvamnut.
10 Simonib Petrusib saviksoalijarame, tamna amuva,
ajochertuijorsuillo kivganga ullimarpa, siutalo tallerpia
nakkarlugo, kivgarlo tamna Malchusemik attekarpok.
11 Tagva Jesusib Petruse okautiva: Saviksuit
kenailitanganut pŏleruk. Ermgusiarsuk immereksaring-
ilara Atătama tunnijanga uvamnut?
12 Sorsuktukselle angajokăksoangettalo Judillo kiv-
gangita, Jesuse tiguvæt, kelleksorlællo.
13 Sivorlermiglo Hannasemut aularutikărpæt, Kai-
fasib sakkinganut, Jahreme tamattomane ajochertuine-
rojomut.
14 Kaifasele tamnauvok, Judinnut okalauktok nek-
kornersaungmet, innuk attausek tokkotaupet innuit pi-
vlugit.
15 Simonible Petrusib Jesuse mallikpa, illinniartublo
assieta. Illinniartok tamna ajochertuijorsub illitari-
janga, Jesuselo illagilugo itterpok ajochertuijorsub iglok-
soanganut.
16 Petruselo upkutsab sillatane nængerpok. Tagva
illinniartub assia, ajochertuijorsub illitarijanga annilerpok,
arnarlo, upkuamik udsertortok okarkattigiva, Petruselo
ittertipa.
17 Tagva arnab, upkutsab udsertortinget, Petruse
okautiva: Innub tapsoma illinniartingit illagingilettit?
Okarpok: Illagingilakka.
18 Kivgelle kivgaujullo nængerdlutik, ikkomamik

ikkitsilaukput (itselidlarmet) kidjakẽjarlutiglo. Petrusib nængerkattigiveit, kidjakẽjarlunelo.

19 Ajochertuijorsuble Jesuse appersorpa illinniartingit pivlugit, ajocheɪtutingillo pivlugit,

20 Jesusib kiova: Agviartaunanga tussarnartomik okãlalaukpunga sillaksoarmiunnut. Illinniarvingnelo kattimavingmelo ajochertuilaukpunga, Judit illunatik kattimavingænne, okãlalaunangalo sumik sagvangitome.

21 Sõg tamanna pivlugo appersorpinga? Ipkoa tamanna pivlugo appersorkit, tussalauktut, okãlautigilauktamnik tapkonunga; ahak taipkoa kaujimavut okauserilauktamnik.

22 Taimagle okartillugo, kivget illangeta, tagvane nængertut, Jesuse erksarpa, okarlunelo: Ajochertuijorsoak taimak kiojeksariviuk?

23 Jesusib kiova: Idluitomik okaruma, nellunailiuk ajormet; idluartomigle okaruma, sõg erksarpinga?

24 Hannasiblo kelleksorsimmatillugo tillikliutigiva ajochertuijorsoarmut Kaifasemut.

25 Simon Petrusele nængerpok kidjakẽjarlunelo. Tagva okautivæt: Illinniartingit illagingilettit? Missiarporle, okarlunelo: Illagingilakka.

26 Ajochertuijorsub kivgangita illangeta, illagiub tapsominga, Petrusib ullimarlauktanget siutinganik, okautiva:Tækkolaungilagit perorsẽvingme illagigangne?

27 Tagva Petruse ama missiarivok; tagvaĩnarlo angutaunek niplerpok.

28 Tagva Jesuse aularutivæt Kaifasemit kiglissiniarviub sanganut. Uvlangovorlo. Kiglissiniarvingmullo ittingilet, ivsornaromanatik, anniviksiorutiksarle saugãrsuk nerrijomavlugo.

29 Tagva Pilatusib annivigiveit, okautivlugillo: Sumik passitiksakarkisse innungmut omunga?

30 Kiovæt, okautivlugolo: Una idluitulliarteungipet, unertutiginajangilavut illingnut.

31 Tagva Pilatusib okautiveit: Taimak pigissiuk, erkartorlugolo perkojipsingnut. Tagva Judit okautivæt: Tokkotsijuksaungilagut kimik.

32 (Jesusib okausingit nellautsilerkovlugit, okause-
rilauktangit, tukkititsigame, tokkoniksame illusinganik.)
33 Tagva Pilatuse ama itterivok kiglissiniarvingmut,
Jesuselo kaikova, okautivlugolo: Judit attannerivãtit?
34 Jesusib kiova: Illingnik tamattominga okarkĩt?
assivillonẽt tamattominga okautilaukatit uvamnik?
35 Pilatusib kiova: Judiovĩk? Innukattivit ajocher-
tuijorsuillo unertutigilaukpãtit uvamnut. Sumik pin-
nialaukĩt?
36 Jesuse kiovok: Nalegauviga sillaksoarmit tamat-
tomanget pingilak. Nalegauviga sillaksoarmit tamat-
tomanget pikpet, kivgama sorsugutiginajarpæt, Judinnut
unertutigijaukonnanga; manale nalegauviga tamatto-
manget pingilak.
37 Tagva Pilatusib okautiva: Nauk taimaimet attan-
niõgalloarkĩt? Jesusib kiova: Okakotit, attanniõvunga.
Tamanna pivlugo erniangovunga sillaksoarmullo tikki-
lunga, kigligiudsikovlunga miksekãrnermik. Mikse-
karnermit pijub, nippiga tussarpa.
38 Pilatusib okautiva: Miksekãrnek sunauva? Tai-
maglo okarẽrame, Judit annivigiveit, okautivlugillo:
Passitiksarsingilanga tapsomane.
39 Illipse illusekarpose, anniviksiorvioleranget parng-
nanẽrsimmatjet illangennik aularkojivaklunga; manna
pijomavisse, Judit attanninget aularkoniarapko?
40 Tagva ama illunamassiatik nipperkõrtovlutik okar-
put: Tamnaungitok, Barrabasele. Barrabasele innuar-
tovok.

KAPITEL XIX.

*Kristusib issakajauninganik, niakosertauninganĩglo, kikkiektor-
tauninganiglo, tokkoninganiglo, illijartortauninganiglo.*

TAGVA Pilatusib Jesuse tiguva, issakajaukolãlo.
2 Sorsuktuksello orpinnik kakkilautelingnik peraivut,
illilugolo niakoanut, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappi-
tipæt,
3 Okarlutiglo: Sallutitaulerit, Judit attanninget næ-
gliktok! erksarpællo.

4 Tagva Pilatusib annivigigiveit, okautivlugillo: A-
hak annitipara illipsingnut, tukkisilerkovluse passitik-
sarsinginama tapsomane.
5 Tagva Jesuse annilerpok, niakotelijarlune orpinnik
kakkilautilingnik, annoralijarlarmelo aupaluktamik.
Tapsomalo okautiveit: Ahak, innuk una!
6 Ajochertuijorsuillo kivgello tækkogamitsuk, kag-
gudlalerput, okarlutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk
una seningajolingmut! Pilatusib okautiveit: Illipse pi-
gisiuk kikkiektorlugolo, passitiksarsinginama tapsomane.
7 Judit kiovæt: Perkojaktakarpogut, perkojarlo tam-
na malliklugo tokkoteksauvok; ingminik erniotimet Gu-
demut.
8 Pilatusib okausek tamanna tussaramiuk sivoraner-
saulerpok.
9 Amalo kiglissiniarvingmut itterivok, Jesusemullo
okarlune: Nakit pivīt? Jesusible kiungila.
10 Tagva Pilatusib okautiva: Kiojomangilarma Kau-
jimangilatit pitsartunekarama, kikkiektorlutit seninga-
jolingmut, pitsartunekaramalo aularkolutit?
11 Jesusib kiova: Pitsartunekarajangilatit uvamnut,
pãnget tunnitsiviongikuvit tamattominga, tamanna pi-
vlugo, uvamnik pititsijok illingnut, ajortokarnersauvok.
12 Mattomanget Pilatuse pinasuarpok, aularkojoma-
vlugo. Judille kaggudlalerput, okarlutiglo: Una au-
larkogungne, attanniviksub illanarneriniatsengilatit! Ing-
minigle attanniotitok, attanniviksoarmut akkerartorpok.
13 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, Jesuse
annitipa, ingidlunelo kiglissiniarviub iksivautanganut,
tagvunga, tuapalingmik taijamut, Ebræerit taijangæn-
nut Gabbatamik.
14 (Uvlokle opalungairviksauvok anniviksiorvingmut,
Stundelo pingasojortolerpok.) Judinnullo okarpok: A-
hak, tagga attannise!
15 Kaggudlarpulle: Pẽruk, pẽrung-una! Kikkiek-
toruk seningajolingmut! Pilatusib okautiveit: Attan-
nise kikkiektoreksarivigo senningajolingmut? Ajocher-
tuijorsuit kiovut: Attannekangilagut attanniviksub as-
sianik.

16 Tagva unertutigilerpa kikkiektorlaukovlugo sen-
ningajolingmut. Jesusele tiguvæt aularutilællo.
17 Kikkiektortauviksanelo erksukpa, annilunelo tag-
vunga, niakoverngit inningænnik taijamut, Ebræerit tai-
jangænnut Golgatamik.
18 Tagvane kikkiektorpæt senningajolingmut assigi-
glo maggnk avatanut, Jesusele akkulliudlugo.
19 Pilatusele aglangnik kollimiuteksangannik aglak-
pok, nippitilugillo senningajolingmut; imaitunnik aglag-
git: Jesuse Nazaremiok, Judit Attanninget.
20 Kollimiutet tapkoa Judit unnuktut attuarpeit, ta-
manna iglugaseksoarnut kannimet, Jesusib kikkiektortau-
vinga senningajolingmut. Aglaksimmavullo Ebræerit,
Griechillo, Latainerillo okausinginnut.
21 Tagva Judit ajochertuijorsoangit Pilatusemut o-
karput: Aglarnæk: Judit attanningænnik; imagle, oka-
laungmet: Judit attanerivãnga.
22 Pilatusib kioveit: Aglalauktakka, aglarẽrpakka.
23 Sorsuktukselle, Jesuse kikkiektorẽramitsuk, an-
norangit tiguveit (avilugillo sittamauliveit, sorsuktukset
illunatik attunĩt ikkupianginnik,) taimaktauk ullinga.
Ulligle killukarane, pergailaukpok pãnget unnunga tik-
kilugo.
24 Tagva okarkattigẽlerput: Avingniaratigo una im-
merautiginiarlavulle, kia piniarmangago; nellautsilerko-
vlugit aglait okartut: Annorakka avilaukpeit ingming-
nut, ulligalo immerautigilaukpæt. Taimailiorput sor-
suktukset.
25 Jesusible seningajoet senniane nængerput anã-
nanga, anãnangetalo kattanguta, Maria, Kleofasib nul-
lianga, Maria Magdalenalo.
26 Jesusible anãnane tækkogamiuk, illinniartorlo
nægliktane nængerkattinga, anãnane okautiva: Arnak,
ahak, tamna ernerivet!
27 Kingorngane illinniartok okautiva: Ahak tamna
anãnagivet! Stundemillo tamattomanget illinniartub ing-
minut pitipa.
28 Kingorngane Jesuse kaujimagame, tamaita namak-

sijarẽrmetta, aglait nellautsilerkovlugit, okarpok: Kẽlerpunga.
29 Immektautekarpok tagvane sẽrnartomik immalingmik. Tapkoale nipperkut missukpæt, ajaupiamullo kappomitarlugo, kanninganullo mannivæt.
30 Jesusib sẽrnartok pileramiuk, okarpok: Namaksivok; niakonelo nẽrpa annernẽngerlunelo.
31 Judille opallungairviongmet, timit senningajolingmẽrkonnagit Sabbateotillugo, (uvlub tamattoma Sabbatinga angidlarmet,) Pilatuse tuksiarvigívæt tapkoa niungit navgortaukovlugit, akkartitaulerkovlugillo.
32 Tagva sorsuktukset tikkilerput, sivorliublo niugik navgorpakit, aipangello, kikkiektortaukattingik.
33 Jesusele tikkinamitsuk, tækkogamiglo, tokkojarẽrmet, niugik navgongilakit,
34 Sorsuktukselle illangeta senneranga angmarpa kallugiaksoarmut, tagvaĩnarlo auk immerlo annilerpuk.
35 Tamattomingalo tautuktub kigligiudjutigilaukpa, kigligiudsiningalo miksekãrtovok, tamna kaujimavok, miksekãrnermik okarame, okpilerkovluse.
36 Tamannale pinniarutaulaukpok, aglait nellautsilerkovlugit: Tapsoma niugik navgoreksaringilakse.
37 Amalo aglait assingit okarput: Tækkojomãrput kappilauktamingnik.
38 Kingorngane Pilatuse Josefib tuksiarvigiva Arimatiamiub, illinniarteojub Jesusemut, angigutsilunele, Judit erksigigamigit, perkojaujomavlune Jesusib timinga akkartilugo. Pilatusiblo perkova tamattominga. Tamanna pivlugo kailerpok, akkartilãlo Jesusib timinga.
39 Nikodemuselo kailerivok, sivorngane unuangotillugo Jesusemut tikkilauktok, kaitsilunelo Mirrhennik. Aloeniglo akkutsimmajunnik, okumailutetitut 100 detut okumaitigijunnik.
40 Tagva Jesusib timinga tiguvæk, immuserlugolo uvineruksennik, mingoarutikset illaliudlugit, Judit illuversivangningetitut.
41 Tagvanele kikkiektortauvingane, perorsẽvikarpok, perorsẽvingmelo illuvekarpok nutarnik, illijiviolungitomik sulle kimik.

42 Tagvunga Jesuse illijartorpæk, Judit opallungai-
jaivinget pivlugo, illuvek kannimet.

KAPITEL XX.

Kristusib makkininganik tokkungajunnit sakkerninganiglo Judæame.

WOCHIB uvlungita sivorlerpangane Maria Magda-
lena tikkilerpok illuvermut tāktillugo sulle, tækkolunelo
ujaraksoak aksakatitaunermet illuvermit.
2 Tagva akpangerlune Simon Petruse tikkipa, illin-
niartublo aipanga Jesusib nægliktanga, okautivlugiglo:
Nalegak aksarnerpæt illuvermit, nellovavullo, namut
illimangatsuk.
3 Tagva Petruse assinelo illinniartok annilerpuk, il-
luvermullo tikkilutik.
4 Tamarmiglo akpangerkattigēkpuk, illinniartublo
assieta ingiarpa, sukkalinersauvlune Petrusemit, sivor-
liolunelo illuvermut tikkipok.
5 Illuanut itsuarlune uvinerukset illimmajut tækkoveit,
itteranele.
6 Tagva Simonib Petrusib mallikpa, illuvermullo it-
terlune, uvineruksello illimmajut tækkoveit,
7 Kidsijarnerublo allaruta, Jesusib niakoanut tapsio-
lauktok, uvineruksennut illimangitok, ingmigulle imu-
majok, apsimalune.
8 Tagva illinniartub assia itterivok, tikkikārlauktok il-
luvermut, tækkolunelo okperiva.
9 Aglait kaujimanginamigit sulle, tokkungajunnit
makkijariakangmet.
10 Tagva illinniartuk aularkattigēlerivuk.
11 Mariale illuviub sāngane nængerpok, kealunelo
sillatane. Keagame, illuvermut itsuarpok.
12 Engelæk kakkortængnik annoralæk iksivajuk
tækkovak, attausek niakomut, aipangalo ittikennut, Je-
susib timinget illijauvigilauktangane.
13 Tapkoalo okautivæk: Arnak, sōg keāvīt? Okau-

tivak: Nalegara aksarnerpæt, nellovungalo, namut illimangatsuk.
14 Taimaglo okarame, kĕviarpok, Jesuselo nængertok
tækkova, nellovlunelo, Jesuseŏngmet.
15 Jesusib okautiva: Arnak, sŏg kĕavīt? Kina
kennerpiuk? Perorsevilliorteŏjorigamiuk, okautiva:
Nalegak nulaurungne, okautilaunga, namut illimangangne?
tagva aijomavara.
16 Jesusib okautiva: Maria! Tagva keviarlunelo,
okautiva: Rabbuni; imaipok Ajochertuijok.
17 Jesusib okautiva: Aktorniarnanga, takpaungarsimmanginama
sulle Atãtamnut. Ailerille kattangutimnut,
okautilugillo: Takpaungarniarpunga Atãtamnut,
Atãtapsingnullo, Gudimnut, Gudipsingnullo.
18 Maria Magdalena tikkilerpok, illinniartullo okautiveit:
Nalegak tækkolaukpara, taimaglo okautilaukpãnga.
19 Wochib uvlungita sivorlerpangeta unnulerningane
illinniartut kattimatillugit, upkuello parngnanersimmatillugit,
Judit erksigigamikit, Jesuse tikkipok, akkorngænnelo
nængerpok, okautilugillo: Ullapirsautekaritse.
20 Taimaglo okarame, aggannelo seneranelo kemmergojautipeit
tapkonunga. Tagva illinniartut kuviasulerput
Nalegak tækkogamitsuk.
21 Tagva Jesusib ama okautiveit: Ullapirsautekaritse!
Sorlo Atãtab tillilaungmanga, taimak tillivapse.
22 Taimaglo okarame, supporpeit, okautivlugillo:
Annernek ajunginek pigilersiuk!
23 Issumagijungnĕrtasse ajorninginit, issumagijaujungnĕrtekarput,
issumagijungnĕrniængitasselo ajorninginit,
issumagijaujungnĕrtekangilet.
24 Thomasible 12 it illangeta maggoliavinermik taijab
illagingileit, Jesuse tikkitillugo.
25 Tagva illinniartut assingita okautivæt: Nalegak
tækkolaukpavut. Tapsomale okautiveit: Agganginne
kikkiektornerit tækkungikupkit, tikkeralo illingikupko
senneranganut, okperijomangilara.

26 Uvlullo sittamaujortut nãngmetta illinniartut ama
kammanelerivut, Thomasiblo illagiveit. Jesuse tikkipok,
upkuet parngnanersimmatillugit, akkorngænelo nænger-
pok, okarlunelo: Ullapirsautekaritse!
27 Kingorngane Thomase okautiva: Tikket kaitsuk,
aggakkalo tækkolikit; aggaktillo issakit ovunga, illilu-
gillo sennerkamnut; okpinginæglo, okperille.
28 Thomasib kiova, okautivlugolo: Nalegara, Gudi-
galo.
29 Jesusib okautiva: Tækkogamga, Thomase ok-
perpotit. Pilloridlarput, tækkolungitut okperalloarlu-
tik.
30 Tattamnartuttauk assingit unnuktut Jesusib piniar-
neriveit illinniartime tækkoænne, aglaksimangitut aglang-
ne tamakkonane.
31 Tamakkoale aglaksimavut, okpilerkovluse, Jesuse
Kristuseõngmet, Gudib Erninga; okpernermullo innot-
sekarkovluse tapsoma attingane.

KAPITEL XXI.

Jesusib sakkerninganik illinniartiminut Tiberiasib immanget senniane.

MATTOMA kingorngane Jesuse sakkerivok illinniar-
timinut Tiberiasib immanget senniane. Imailiorlunelo
sakkerpok.
2 Illagĕklutik tagvanĕput Simon Petruse, Thomaselo
maggoliavinermik taijak, Nathanaelelo, Kanamit Gali-
læamĕtomit, Zebedæusiblo ernæk, illinniartingitalo assi-
gik magguk.
3 Simon Petrusib okautiveit: Nulluarniariartoroma-
vunga. Tapkoa okautivæt: Taimak illagijomavaptigit.
Annilutiglo, umiakotomut ikkisadlalerput, unnuamelo
tamattomane nulluaartitsilungilet.
4 Uvlãngolertillugole, Jesuse siksame nængerpok
illinniartulle kaujimangilet Jesuseõngmet.
5 Jesusib okautiveit: Kittornget, nerkiksakangilase?
Tapkoa kiovæt: Ahaila.

6 Tapsomale okautiveit: Nullutset ningitissigik umiakotub tallerpianut, nachvarniarpose tagva. Tagva ningitipeit, amuarungnarungnērlugillo mingeritset unnurninginnut.
7 Tagva illinniartub, Jesusib nægliktanget, Petruse okautiva: Nalegauvok. Simon Petrusib tussaramiuk, Nalegaungmet, uvinerkune attiva (annorērlaurame) immanullo missikpok.
8 Illinniartut assingit umiakut kailerput (nuna ungasinginamitsuk, ablornernik 200 dinnik,) nullutsello mingeriaktagit amuveit.
9 Nunamulle niuleramik, aumænik illimmajunnik tækkovut, kangænnelo mingeritsennik, kakkojamiglo.
10 Jesusib okautiveit Kaitsileritse mingeritsennit, mana nulluartitapsingnit.
11 Simon Petruse ipperārpok, nullutsello amuveit nunamut tættætut mingeritsennik angijunnik 153 nik. Nauglo taimak unnuktigigalloarmetta, nullutset alliktaungilet.
12 Jesusib okautiveit: Kaititse nerrimarluselo Illiniartingita nellietalonēt apperijariakangila: Kinauvīt? Kaujimagamitsuk, Nalegaungmet.
13 Tagva Jesuse kaivok, kakkojarlo tiguva, tunnilālo tapkonunga, taimaktauk mingeritjet.
14 Tamedsa pingājuet, Jesusib sakkerlaungningita illinniartiminut, tokkungajunnit makkininget kingorngane.
15 Nerrijarēramigle, Jesusib Simon Petruse okautiva: Simon Jonasib erninga, nægliginersauvinga ukkunanget? Tapsoma okautiva: Ahaila Nalegak, nellungilarma nægligigapkit. Okautiva: Saugarsukka nerritiniakit.
16 Aipanik okautiva: Simon Jonasib erninga nægligivinga? Tapsoma okautiva: Ahaila, Nalegak, nellungilarma nægligigapkit. Okautiva Saugakka neritiniakit.
17 Pingajuængnut okautiva: Simon Jonasib erninga nægligivinga? Petruse kiksalerpok, pingajuængnut okautingmago: Nægligivinga? Okautivalo Nalegak ta-

mainik kaujimavotit; nellungilarma nægligigapkit. Jesusib okautiva: Saugakka nerritiniakit.
18 Ahamarik, ahamarik okaupagit: Innuosungnersautillutit, nangminernik tapseruserlaukpotit, arvertarlutillo pijomajarnut; itŏleruville, aggaktit issagomarpettit, assivillo tapseruseromărpătit, tessiorlutillo, pijomangitarnut.
19 Taimagle okarpok nellunaijailune tokkub illusingita nelliennut Gude nertoromărmangago. Taimaglo okarĕrame, okautiva: Mallinga.
20 Petrusele kĕvialerpok, illinniartorlo Jesusib nægliktanga malliktok tækkova, sagvinganullo egganga-lauktok unuktome nerrivlutik, okalauktorlo: Nalegak kinauva, illingnik pititsiniartok?
21 Petrusib tamna tækkogamiuk, Jesuse okautiva: Nalegak unale kannok illingajuksauva?
22 Jesusib okautiva: Pijomaguma, tagvanĕkovlugo, tikkitsiarilunga, erkanangilak illingnut! Igvit mallinga.
23 Tagva kattangutigĕt ingmingnut okalerput: Illinniartok una tokkoniængilak. Jesusible okautilaungila: Tokkoniængilak, imagle: Pijomaguma, tagvanĕkovlugo, tikkitsiarlunga erkanangilak illingnut!
24 Illinniartok tamnauvok, tamakkoninga kigligiudsijok, tamakkoalo aglalaukpeit. Kaujimavogullo kigligiudsiningit miksekărtongmetta.
25 Assingillo unnuktut, Jesusib pinniarnerilauktangit, tapkoa illunatik kingorlerĕklutik aglaktaujariakalaukpetta, aglangnik makpertikennik aglagutiksaulauktunnik, sillaksoarmiut tukkisinajarasugingilakka.

W. M'DOWALLIB, NENILAUKTANGIT.

APOSTELIT PINNIARNINGIT

LUCASIB AGLAKTANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib killaliarninganik. Matthiase Aposteleokovlugo annerimaninganik.

OKAUTIGIJAKKA sivolit pijarĕralloartakka, Teo-
filuse, tamakkoninga tamainik, Jesusib pigiarninganik,
tamangnik, pinniarlunelo ajochertuilunelo.
2 Uvlok taimna kongmuartitauvinga tikkidlugo, Apos-
telit (annerijanne) Annernekut ajunginekut pinniareksang-
innik okautijarĕramigit.
3 Aniatitaunerme kingorngagut taipkonunga sakkerpok
omardlune, okpernartunnut unnuktunnut, sakkertitaminut,
taipkonunga tækkotiname uvlut 40git navlugit, okarkat-
tigilugillo Gudib nalegauvinganik,
4 Kattersoramigillo, perkoveit, Jerusalemit aular-
konnagit, Atătable okautigilauktanganik uttakkikovlu-
git, tussalauktapsingnik uvamnit, okarpok.
5 Johannese baptisilauktok immĕnarmut, illipsele
baptitaujomărpose Annernermut ajunginermut, uvlut
tamakkoa sivikitomik kingorngattigut.
6 Kattimmajulle apperivæt okarlutiglo: Nalegak, nel-
liutome tamattomane Israelib nalegauvinga ăkigoma-
viuk ?
7 Okautiveille: Nelliunermik Stundemiglonĕt kaujijuk-
saungilase, Atătab ajugakanginerminut illingatitanganik.
8 Pitsartunermigle pilărpose, Annernerub ajunginerub

tikkitsarẽrpasse, kigligiudsijiginiarpapselo Jerusalemiunnut, Judæamiunnullo illunainut, Samariamiunnullo, sillaksublo issua tikkilugo.

9 Taimaglo okarẽrame, kongmuartitauvok tækkuksauvlune, nuvujablo nippaktipa ijinginnit.

10 Killangmullo kongmuartok tækkunãrmatsuk, ahãk, angutik magguk kakkortængnik annoralak nængerkattigivakit.

11 Okalauktuktauk: Illipse angutit Galilæamiõjose, sõg nængerdluse, killangmut arlorkise? Jesuse tamna, illipsingnit kongmuartitaujok killangmut, tikkitsomãrivok, sorlo tækkulaurapsiuk kongmuartillugo killangmut.

12 Jerusalemut tava utterput, kakkamit taimajomit orksuktalingmik, tamna Jerusalemut kannitok, sivikitomik, sorlo Sabbateme pissukpaktut.

13 Itteramiglo, iglut kollerpãngænnut majorarput, tagvanelerdlutik Petruselo, Jakobuselo, Johanneselo, Andreaselo, Filippuselo, Thomaselo, Bartolomæuselo, Matthæuselo, Jakobuselo Alfæusiberninga, Simonelo Zelotes, Judaselo Jakobusib nukkã.

14 Tapkoa illunatik adsigẽktomik issumakarlutik illagẽtsainalaukput, kennuvlutiglo tuksiarput, arnet illagilugit, Marialo Jesusib anãnanga, kattangutingillo.

15 Uvlunnelo taipkonane illinniartut akkorngænnut Petruse nikovipok, okarlunelo: (Kattimmajulle tagvane 120 õlaukput.)

16 Illipse angutit kattangutigẽt, aglait nellautsijariakalaukput Annernerub ajunginerub okautigijangit sivorngagut, Davidib kanningagut, Judase pivlugo, Jesusemik tigusilauktut sivorlerijanget.

17 Tamna illagiluta kittitaulaungmet, kivgaliarimakattigilaukpavullo.

18 Taipsoma idluitullinerilauktame akkinganut perorsẽvik pissiangotilaukpa ingminiglo kimipok, kattekamelo kãrpok, erchavingillo illunatik annivut.

19 Tamannalo tussaumajauvok Jerusalemiunnut illunainut, tamanna pivlugo perorsẽvik taimna taigivæt okautsimingnut Hakeldamamik, imaipok: Aub perorsẽvinganik.

20 Aglaksimangmet aglangne imgerutinne: Iglungit
innuĕrutsaulerlit, innukaranelo kamane iglokartomik,
ajochertuivingalo assianut pititaule.
21 Taimak pivlugo angutit ukkua illanget najorti-
gitsainalauktavut Nalegak Jesuse annitillugo ittertillugo-
lo uvaptingne,
22 Johannesib baptisilerninganit, uvlok kongmuarti-
tauvinga uvaptingnit tikkidlugo, kigligiudsijikattigijek-
sarivavut makkininganik.
23 Magguglo ingmigut pitipakit, Josefe Barsabamik
taijak Justuse attipsălik, Matthiaselo.
24 Tuksiarlutiglo okarput: Nalegak, innuit illunama-
siatik omættinginnik kaumaksaijotit, nellonĕruk okkung-
nanget maggungnit nelliak anneringmangangne,
25 Attausek kivgaunermik Apostelionermiglo, Judasib
kemaktanganik, inniminut aingmet, pititaulerkovlugo.
26 Imerautigileramikit, Matthiase săpa nellaulugo,
Apostelinnut 11 nut tava illautitaulerpok.

KAPITEL II.

Annernermik ajunginermik Apostelit illumertauninginnik.

PENTEKOSTIB uvlungit nelliutingmetta illunatik
adsigĕktomik issumakarlutik kattimalaukput.
2 Tagvaĭnarlo sulloksuksoakarpok killangmit pijomik,
sorlo akkunarsoarmit pilune, iglolo illunăt tapkoa najor-
tanget tettætauvok mattomunga.
3 Tapkonunga sakkertokalăukpok ikkomarsutitut ing-
mikoartitut okaktitut koblorsimajutitut-ĭtunnik, illunaitalo
attunĭt tupvigilerpeit.
4 Illunatiglo illumertaulerput Annernermik ajung-
inermik, okăladlalerpullo okautsinnut tussarngartennut,
sorlo Annernerub okalajungnartimagit.
5 Judekalaukporlo Jerusaleme iglokartunnik, ang-
utinnik Gudemik nalektunnik, innukattigĕnit sunatuinar-
nit killaub attănetunnit.
6 Sulloksuksoak tamanna tussaramitsuk, unnuktorsuit

kattilerput koaksangadlarlutik, illunatik okauserivaktattik tapkonunga attortaujut tussaramikit.
7 Illunamassiatigle kakkilădlalerput, tattaminiarlutik, okarkattigĕklutiglo: Ahak, ukkua okălajut illunatik Galilæamiungilet?
8 Kannok illingava, illunata ingmikŏrluta okauserivaktavut innulerviptingnit, tussaraptigik?
9 Partherillo, Mederillo, Elamitterillo, uvagullo nunakartogut Mesopotamiame, Judæamelo, Kappadotsiamelo, Pontomelo, Asiamelo.
10 Frygiamelo, Pamfiliamelo, Egiptenmelo, Libieniblo erkănetunne, Zyrenib senniane, Romiullo tækkorngartet.
11 Judillo, Judiokattaujullo, Kreterillo, Araberillo, tussarpavut okartut Gudib tattamnartullininginnik, okausivut attorlugit.
12 Illunatik tava kakkilădlarput, uimamadlarlarmiglo okarkattigĕkpullo: Kannok tamanna illinganiarka?
13 Illangille mitteklutik okalulerput: Mamarnermik Weinemik immeksimmavut.
14 Tagva Petruse nikovipok 11it illagilugit, nipperkŏrtovlunelo okautiveit: Illipse Judiŏjose angutit nægIingnartose, illunaselo Jerusaleme iglokartose, tamanna nellonarungnĕrtitaule illipsingnut okausikkalo itterlit siutipsingnut.
15 Tallangilet tapkoa tallanganasugijasse, uvlub Stundinga 3 tuinarmet.
16 Tamædsauvok, nellautaijokut Joelekut okautigijaumajok sivorngane:
17 Uvlut kingorliænne imaitsomărpok, Gude okarpok: Annernera kovijomavara innungnut illunainut, erniselo, panniselo nellautsitiksamik okaromărput, innuosuktoselo angutit tækkutitjumik tautugomărput, ituselo sinnektŏmajomărput.
18 Uvlunne taipkonane kivgamnut angutinnut, arnennullo Annernera kovijomavara, nellautsitiksamiglo okaromărput;
19 Tattamnartullijomavungalo pikkane killangme, nellunaikutamiglo attăne nuname, aungmiglo, ikkomamiglo, isserlublo pujuanik;

20 Sekkinek ablatsaujomărpok taksoărmut, takkerlo auktun-ĭtsomărpok, Nalekab uvloksoanga nelliutekăr-tinnago;

21 Imaitsomărpolo, Nalekab attinga tailugo tuksiar-tok, piulijauniarpok.

22 Illipse angutit Israelittiŏjose, okautsit ukkua tus-săsigik: Jesuse Nazaremiok, Angut Gudemit pijok, sakkijalaukpok akkunapsingne pinniarnerminut, tattam-nartullinerminullo, nellunaikutaminullo, tamakkoa Gudib tapsomuna pinniarnerilaungmagit akkunapsingne, illipse-tauk nangminek kaujimagapsetut.

23 Tamna (Gudib issumasĕmanerminut pijomajami-nullo tunnilaungmago), tigulaukpasse idluitullijut aggang-ittigut, kikkiektorlaukpasse senningajolingmut tokkolu-golo.

24 Tamna Gudib makkitilaukpa tokkub ăniarninganit pĕrlugo, ajornavingmet tokkungatsainarlune.

25 Davidib okautigingmago: Nalegak samnĕtitsai-narpara, tallerpingma sennianĕmet aulataukonnanga.

26 Tamanna pivlugo omættiga kuviasukpok; okaralo serridlarpok, uvinigatauk nerriuklune merngoĕrseromăr-met;

27 Tarniga annernerit inninginnĕtsainarkojomangi-nangne, ajunginerillo (Kristuse) asserorkojomatsenginivet.

28 Apkosinermik innogumut unertulaukparma-Kĕnavit săngane kuviasungnermik illumertitsomărparma.

29 Illipse angutit kattangutigĕt, innertaunanga atăta Patriarche Davide okautigilago illipsingnut: Taimna tokkovlunelo illuvertaulaukpok, illuvingalo uvaptingnĕ-pok sulle uvlome.

30 Nellautaijŏgame, nellunginamelo, Gudib sokko-sijuitomik angervigilaungmago, kingguvăksanget, uvi-ningmit Kristuse makkitsomavlugo, iksivautaksoanganut iksivakojomărpa.

31 Sivorngagut tamanna tækkolaukpa, Kristuse mak-kitsomărtok okautigiva, tarninga annernerit inninginnĕ-tsainalaungimet, uviningello asserornek tækkolaungimago.

32 Jesuse tamna Gudib tuppaktilaukpa, tamattominga illunata kigligiudsijiŏvogut.

33 Mana Gudib tallerpiagut kollangertaugame, Atātablo angersimaningā Annernermik ajunginermik pilauramiuk, tapsominga tagva kovisilaukpok tækkojase tussartaselo.
34 Davidele killangmut kongmuarlaungilak. Okarporle: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma tungānut ingitit,
35 Omigijingnik illijerkārtinnanga ittikavit ikovranganut.
36 Tagva manna Israelib kinguvangit tamapse kaujimatsialeritse, Jesuse tamna kikkiektorlauktase senningajolingmut, Gudib Nalegangortilālo Kristusingortilaungmago.
37 Tamannale tussaramitsuk kibliktaulerput omættimikut, Petrusemullo assinginnullo Apostelinnut okarlutik: Illipse angutit kattangutigēktose, sumik pinniartuksauvita?
38 Petrusib okautiveit: Kakkialeritse, baptitaulerluselo illunase, Jesusib Kristusib attinganut, ajornerit issumagijaujungnērutiksanginnut; Annernerub ajunginerub tunnergutānik pilārpose tagva.
39 Illipsingnulle kittorngapsingnullo okautsit ukkoa illingavut, ungasiktomētunnullo tamainut, Nalekab Gudipta kaikojomārtanginnut tamaunga.
40 Okautsinnulle unnuktut ukkoa assinginnut kigligiudsivigiveit, kaiblarlugillo, okarpok: Piulijauniaritse kinguvangukattigēngnit ukkunanget tappatojunnit.
41 Okausinganik kuviasuklutik nalektut, baptitaulerput; uvlormelo taipsomane 3000 dit illautitaulerput.
42 Apostelille ajochertutinginnik naletsainalerput, illagēklutiglo, kakkojenniglo avgoilutik tuksiarkattigelutiglo.
43 Innuittauk illunatik koksesungnermut tikkitaulaukput; Apostelittigullo tattamnartunnik nellunaikutaksoarniglo unnuktunnik pijokalerpok.
44 Okpertungortitaujulle illunatik illagēksimalaukput, perkuttitiglo pigællugit kattutiveit.
45 Perkuttitik pittiglo niorvgotigiveit, aitortutigilaitalo illunainut, nellekardlutik ajorsarningit issumagilugit.
46 Uvlullo tamaita illagēklutik kattimaviksoarmēlaukput, kakkojello avgorpeit iglunne tamaine.

47 Nerrivullo, Gudelo nertorpæt kuviasungnermut, omamullo issumalingasuitomut, innungnullo illunainut ivlerijaulaukput. Nalegarle illautitsilaukpok uvlut tamaita pilloriktitaulertunnik okpertunnut.

KAPITEL III.

Angutib sibvẽtub ãkiktauninganik.

PETRUSELE Johanneselo majorarkattigẽkpuk kattimaviksoarmut, Stundit 9 õningænne tuksiarviet nelliutingmet.

2 Angutekalaukporlo sibvẽtomik ñutaraunerminit, tamna akkigarlugo uvlut tamaita illivæt kattimaviksub ittertarviet pinnarnartomik taijaujub kiglinganut, kattimaviksoarmut itteriartortunnik kennuvekarkovlugo tunnergumik.

3 Petruselo Johanneselo kattimaviksoarmut itteromajuk, tapsoma tækkogamigik kennuvigivak tunnergumik.

4 Petrusible Johannesiblo tækkunãrpæk okarlutiglo: Tækkusarittiguk.

5 Tækkusarpak tagva, sumik tunnitsivioniarasugællune.

6 Petrusele okarpok: Silberemik Goldemiglonẽt pekangilanga; pigijamnigle tunnitsivigivagit Jesusib Kristusib Nazaremiub attingane, nikovilutillo pissugit.

7 Tallerpiagullo tiguvlugo nikovitipa. Tagvaĩnak niugik kamgagiglo nukkekalerput;

8 Kiggerlaukpok, nængerungnarlarmelo pissugungnarlunelo, kattimaviksoarmullo illagællugik itterpok, arvertarlune kiggertarlarmelo Gude nakoridlarpa.

9 Innuillo illunatik pissuktok Gudemiglo nertordlertok, tækkovæt.

10 Illitarivættauk taimnaungmet kattimaviksub ittertarviet pinnarnartub kiglingane iksivalauktok, tunnergumik kennuvlune; taimailiorviongmet koaksangalarmiglo tattaminiadlarput.

11 Pissujuitolauktub, manale pijungnẽrtub, Petruselo Johanneselo najugaringmagik, innuit illunatik akpanger-

lutik nellipsarpeit Salomonib pãnganik taijaujomut,
tattaminiarlarmiglo.
12 Petrusib tækkogamigit, innuit okautiveit: Illipse
angutit Israelittiõjose, sõg tamattominga tattaminiarkise?
Sõglo uvaptingnik tækkunãrkise, uvaguk pissuktitsina-
sugællunnuk ominga, pitsartuniptingnut pinniarnipting-
nullo nangminerijaptingnut.
13 Abrahamib, Isaakiblo, Jakoblo Gudingeta, anga-
jokapta Gudingeta, kittorngane Jesuse ãnanausitilaukpa,
unertujutigilauktase missiutigilauktaselo Pilatusemut,
taipsoma aularkojomangmago.
14 Illipsele ajungitotauk idluartotuarlo missiutigilauk-
passe, tuksiarluselo innuartok pijomavlugo;
15 Innotsible Naleganga tokkolaukpasse; tamna Gudib
tuppaktilaukpa tokkungajunnit, uvagut tamattominga
kigliguidsijiõvogut.
16 Okpernermullo tapsoma attinganut, tapsoma atter-
minut nekkoksitilaukpa una tækkojase illitarijaselo, ok-
peramelo tunnitsiviovok kannoẽngitsiarnermik matto-
minga, ijipse sãnginne.
17 Tagva kattangutikka, kaujimavunga, nellomut
taimailiorlaurapse, taimaktauk angajokase.
18 Gudible, sivorngagut okautigilauktane, nellautaijut
illunatik kanningittigut, nellautsimalerpa, kannok Kris-
tuse ãniatitaujuksaungmet.
19 Tagga manna kakkialeritse sagiarluselo, ajornisse
pẽjartaukovlugit.
20 Nekkoksijutiksab nelliuninga tikkerkovlugo, Nale-
kab kẽnanganit, tamna tillikpago, mana sivorngagut
okautigijaujok illipsingnut, Jesuse Kristuse.
21 Tamna itteriakalaukpok killangmut, nelliunek tik-
kilugo, tamaita namaksititauvinget, Gudib okautigilauk-
tangita nellautaijut illunatik kanningittigut sillaksub pigi-
arninganit.
22 Mosese okalaungmet angajokannut: Nalekab Gu-
dipse tunnitsivigijomãrpãse nellautaijomik, kattangutip-
singnit uvaptun-ĩlomik; tapsoma okausingit illipsingnut
tussagõreksarivasse tamaita.
23 Imaitsomãrporlo, nelliet tapsominga nellautaijomik
tussagõngitok, pẽrtaujomãrpok innungnit.

24 Nellautaijullo illunatik Samuelemit kingorngagullo okālalauktut illunatik, uvlut tamakkoa sivorngagut okautigilaukpeit.
25 Nellautaijut angersimanerublo kittorngarivāse, Gudib pilauktanget angajokapsingnut, Abrahamut okalaurame: Kinguvāksarnut innukattigēksuit illunamassiatik saimarviojomārput.
26 Sivorlermik pivluse, Gudib kittorngane Jesuse tuppaktilaukpa, tillilaukpalo illipsingnut saimarviokovluse, illunase attunīt sagiarkovluse idluitullinipsingnit.

KAPITEL IV.

Petrusiblo Johannesiblo parngnanērsimmavingmut pititaunīng ingnik.

INNUNGNULLE okālatillugik, ajochertuijut, kattimaviksublo angajokanget, Saduzæerillo opingarpakit.
2 Tapkoa idluigosukput, innuit ajochertormatikik okālangmeniglo tokkungajut makkitsomārninginnik Jesuseme.
3 Tiguvlugiglo parngnanērsimmavingmut ittertipakit, kaulersēvlutik taipsomane unnungmet.
4 Okautsinnigle tussartut unnuktut okpilerput, kittilugit angutit 5000 diokasaulerput.
5 Kaulermelle, Kaptainit, angajokajello, aglangniglo illissimajut kachimiolerput Jerusaleme.
6 Hannaselo ajochertuinerōjok, Kaifaselo, Johanneselo Aleksanderelo, kapsēllo ajochertuinerōjub illangit tamaita.
7 Sāmingnullo pitipakit (Petruselo Johanneselo) appersorlugiglo: Kia taimak perkovatik, kialo attingane taimailiorkitik?
8 Petrusib Annernermik ajunginermik illumiktorsōvlune okautiveit: Illipse Kaptaīnaujose innungnut, angajokaujoselo Israelittinnut!
9 Kiglissiniartaugumnuk uvlome ajungitullinek innungmut kannimalauktomut pivlugo, sunamut ākiktaulaungmet:
10 Tagva illunase Israelittillo illunatik kaujimalersiuk,

Jesusib Kristusib Nazaremiub attingane, kikkiektorlauk-
tapse senningajolingmut, Gudib tuppaktilauktanget tok-
kungajunnit, tapsomunga ãkiktauvlune una mane nænger-
tok sapsingne.
11 Ujarak taimnauvok, illipse igluliortose ẽgilauktase,
iglub terrekoa ujaraulernertok.
12 Assianiglo piulijiksakangilak, attekangilarlo assia-
nik killaub attãne, innungnut tunnijaujomik tapsomunga
pilloriktitaukovluta.
13 Petrusible Johannesiblo sivorajuinigik tækkovakit,
tattaminiarpullo, kaujimatsiaramik, tapkoa aglangnik il-
lissimatsiangimennik, illinnialaungimenniglo, namakto-
miglo illitarivakittauk Jesuse illagilaungmakko.
14 Innugle ãkiktaujok sennigingnẽdlune tækkogamit-
suk, tamanna akkerartorungnangilæt.
15 Annikovakillo kiglissiniarvingmit, issumaksarsior-
kattigẽkãrdlutiglo, okarput:
16 Sumik innũk tapkoa pinniarvigijomavittigik? tat-
tamnartullinek tapkungnuna pijok, Jerusalemiut illuna-
tik kaujimavæt, uvagullo missiarungnangilagut matto-
minga.
17 Kaujijauvalliakonnagole innungnut, angijomik in-
nerterlavut, mattoma kingorngagut innungmut attautse-
mullonẽt okarkonnagik tapsoma attinganik.
18 Kaikovakillo, innerterlugiglo, okarkonnagik ajo-
chertuerkonnagiglonẽt Jesusib attinganik.
19 Petrusible Johannesiblo kioveit okautivlugillo:
Nangminek kiglissiniaritse, Gudib sãngane idluarmangæt,
illipse uvaptingnut nalektaunersaugupse Gudemit?
20 Tækkojavut tussartavullo okautiginagit sapper-
poguk.
21 Innerterpakille, aularkolugiglo, nachvangilello ãnia-
tissitiksamik tapkungnunga, innuit pivlugit; Gude illuna-
tik nakoridlarmatsuk, innuk ãkiktaumajok pivlugo.
22 Innub tapsoma tattamnartullinermut ãkiktaujub
Jahringit unnurnersaungmetta 40 ginnit.
23 Aularkojaugamiglo ailerpuk illamingnut, okau-
tiveillo okautsaunermingnik ajochertuijoksoarnut angajo-
kajennullo.
24 Tamanna tussaramitsuk, illagẽklutik niplilerput

Gudemut, okarlutiglo: Nalegak igvit Gudiõjotit, kil-
langmiglo, nunamiglo, immakbingmiglo, pinginniglo ta-
mainik pingortitsijotit;
25 Igvit kivgavit Davidib kanningagut okalauktotit:
Sõg nellojut ningarosukæt, innuillo sõg issumasinniarkæt
ajornartomik?
26 Nunab attannivingit kattilerput, attannersuillo
kachimiolerput akkerartoromavlutik Nalekamut, Kristu-
singanullo.
27 Ahamarik illa, kattimavut kittornget heiligeõjok
Jesus saimartilauktet pivlugo, Herodes, Pontius Pilatu-
selo, nellojullo Israeliblo innungit illagivlugit.
28 Pinniarlutik mattoma sivorngagut aggangnut illis-
simanernullo kajusimalaunernik, pijuksaulãrtunnik.
29 Manalo Nalegak, sillungninginnik tækkusarit, kiv-
garnullo tunnijilaurit, sivõranatik okãlakovlugit okau-
sernik.
30 Aggaktillo issakit innuliklernernik, nellunaikutak-
soarniglo tattamnartunniglo pijokarkovlugo, kittorngavit
heiligeõjub Jesusib attingane.
31 Tuksiarmettalo, iglo kattimavigijanget aulavok,
illunatiglo Annernermik ajunginermik illumertauvut,
Gudiblo okausinginik okãlavut sivõranatik.
32 Okpertulle unnuktorsuit (sorlo) attautsemik omæt-
tekalarmiglo, attautsemik tarnekarput; perkutimingniglo
okartokangilet piminik tailugit, tamaitale adsigẽktomik
avikpeit ingmingnut.
33 Apostelillo kimnadlartomut Nalekab Jesusib mak-
kininga kigligiudjutigivæt, illunatiglo saimarsautekalauk-
put angijoksoarmik.
34 Ajoksartokalaungilaktauk tapkoa akkorngænne,
kapsillo perorsẽvingnik iglunniglo pekartut, makkoa
niorvgotigiveit, niorvgotigijamiglo akkingit kaipeit,
35 Illivlugillo Apostelit ittigganginnut; ajoksartullo
illunaita tunnitsiviovut ajortanginnik tamakkonanget.
36 Josesele attipsãlik, Apostelit taijanget Barnabase-
mik (imaipok mannigornerub erninga) Leviteõjok, Zy-
pernme innulertok,
37 Perorsẽvikarpok, tapsoma niorvgotigiva, (akkinga-
lo) kẽnaujet kaipeit illivlugillo Apostelit ittigganginnut.

KAPITEL V.

Ananiasib Safirablo tuavitomik tokkonigingnik.

ANGUTIBLE Ananiasemik attigub, nulliane Safira
illagilugo, perkutinne niorvgotigiveit,
2 Akkingitalo kẽnaujet illainangit angiariveit, nulliane
kaujimatillugo, illainangille kaipeit, illivlugillo Apostelit
ittigganginnut.
3 Petrusele okarpok: Ananiase, sõg Satanasib omæt-
tit illumertipauk, Anernek ajunginek sæglokidlarangne,
perorsẽviub akkingita illainangit angiarilugit?
4 Perorsẽvigigangne perkutigingilet? Pissiarijaung-
mello, akkingatauk perkuteksaulaungilak illingnut? Sõg
omættingne taimak issumalaukpīt? Innungnik sæglokit-
singilatit Gudemigle.
5 Ananiasible okautsit tamakkoa tussaramigit, ochovok
annernekarungnẽrlunelo. Tamattomingalo tussartut ang-
ijomik erksivut.
6 Innuosuktulle angutit nikovidlutik assianut illivæt,
annilālo illuverlugolo.
7 Killamiojungnẽrmello, Stundit pingasut kingorng-
ane, nullia itterpok, nellovlune kannoẽtokalernermangæt.
8 Petrusible okautiva: Okautilaunga, perorsẽvik tai-
mak akkitutigijomik akkekalauka? kiova: Ahaila, taimak
akkekalaukpok.
9 Petrusible okautiva: Sõg adsigẽktomik issumakar-
pitik Nalekab Annerninga õktoromavlugo? Ahak, uingnik
illuversijut ittiggangit upkutsab sillatanẽput, igvittauk
anniniarivātit.
10 Tagvaīnarlo ittigganginnut ochovok, annernekarung-
nẽrlunelo. Tagva innuosuktut angutit itterput, tokkung-
ajorlo naipipæt, annilugolo uinganut illuverpæt.
11 Illagẽktullo illunatik angijomik erksilerput, tussar-
tullo tamattominga illunatik.
12 Apostelille aggangittigut unnuktunnik nellunaiku-
tennik tattamnartunniglo pivut innungne, illunatiglo ad-
sigẽktomik issumakarkattigẽk lutik Salomonib pānganẽ-
put.

13 Assingitale najorlugit sivõragiveit, innuille opigiveit.

14 Nalekamulle okpilertut unnuksivalliavut, angutillo arnello unnuktorsuit.

15 Kannimajut aglæt iglut akkornganut annipeit, aumittinnullo akigautinnullo illiveit, Petrusib sennerkokpagit tachanganut illangit tãktaukovlugit.

16 Innugiartorsuittauk iglugaseksoarnit erkãnetunnit Jerusalemut pivut, kannimajut, annernernullo makkojungnartunnut kappiasuktitaujut tikkiupeit, illunatiglo ãkiktauvut.

17 Ajochertuinerõjorle nikovipok, illagijangillo illunatik (Saduzæereõjut) ningorosulerlutiglo;

18 Apostelillo tiguveit, parngnanẽrsimmavingmullo pitilugit.

19 Nalekable Engelinget parngnanẽrsimmaviub upkuanga mattuẽrpa unuame, annitilugolo, okarpok;

20 Alieritse, sakkerluselo kattimaviksoarme, innogutib mattoma okausertanginnik tamainik okãlatitse innungnut.

21 Tamanna tussaramitsuk, uvlãrorlutik kattimaviksoarmut ajochertuijartorput. Ajochertuinerõjuble illagijangitalo kailutik, kiglissiniarpaktut, Israeliblo kittorngangita angajokangit tamaita kattersorkolerpeit, parngnanẽrsimmavingmullo tilliklerput, aijaukovlugit tapkoa.

22 Kivgelle tagvunga pigamik, parngnanẽrsimmavingme kingorarpeit; angergarivut tava unipkariartorlutik,

23 Okarpullo: Parngnanẽrsimavik naipigalloarpavut pallangẽrsimatsiartok, udsertortullo sillatãnetut; upkuẽraptigole innuksingilagut.

24 Ajochertuinerõjuble, kattimaviksublo Kaptaininget, ajochertuijoksuillo okautsit tamakkoa tussaramikit koaksangalerput kannok tamanna illinganiarmangæt?

25 Tagva attausek unipkariartorpok tapkonunga: Ahak angutit parngnanẽrsimavingmut pitilauktasse, kattimaviksoarmẽput, nængerlutiglo innuit ajochertorpeit.

26 Tagva Kaptainab kivganne illagællugit pijartorpeit, aksorornagille, innuit sivõragigamikit, ujarkennut millortauniarasugællutik.

27 Tikkiutigamikillo, kiglissiniartunnut pitipeit. A-
jochertuinerõjublo appersorpeit,
28 Okarlunelo: Innertilaungilapse illungertorluta, a-
jochertuerkonnase tapsoma attingane? Ahaglo, illipse
Jerusalemiut illumertipasse ajochertutipsingnut tamatto-
munga, innublo tapsoma aunga uvaptingnut pititso-
mavasse.
29 Petrusible kioveit, Apostelillo okarput: Gude
nãlengnarnersauvok innungnit.
30 Angajokapta Gudingeta Jesuse makkitilaukpa,
tokkolauktase nivingatilauktaselo kejungmut.
31 Tamna Gudib Nalegangortilaukpa, Piulijungorti-
lãlo tallerpingminut; Israelitit tunnitsivigilugit kakkia-
lernermik issumangnarungnaitomiglo ajortunnit.
32 Tapsomalo kigligiudsijokottigivãtigut, okautsit ta-
makkoa pivlugit, Annernerublo ajunginerub Gudib
tunnilauktanget nalektiminut.
33 Tamanna tussaramitsuk omætteroktauvut, tokkot-
somavlugillo issumalerput.
34 Tagvale Farisæerit illanget nikovipok kiglissiniartut
akkorngænne, Gamalielemik attelik, aglangnik illissima-
jok, innuit illunatik opigijanget, tapsoma Apostelit anniki-
tomik annititaukoveit.
35 Okautiveillo: Illipse angutit Israelittiõjose udser-
toritse nangminipsingnik, innuit ukkua pivlugit, kannok
pinniaromangmangapsigik.
36 Uvlut tamakkoa sivorngagut Teudase sakkerpok,
ingminiglo pimariutidlune, taimna angutigaseksuit 400dit
illagivæt; taimna tokkotauvok, malliktullo taipsominga
illunatik siamardlutik nungutauvut.
37 Taipsoma kingorngagut Judase Galilæamiok sak-
kerivok, uvlut (innungnik) aglaktauvĩt nelliutingmetta,
innuit unnuktorsuit uivẽrivlugit illagiveit; taimnatauk
nungutaugivok, illunatiglo malliktut tapsominga siamar-
tauvut.
38 Manalo okautivapse: Innuit ukkoa allarsigik aular-
lit. Okautsit ukkoa pinniarnerillo innungnit pituinarunik
nungutsomãrput;
39 Gudemille pikpetta asserorlugit ajorpasse, Gude-
mut akkerartoromajutitut naipitaukonnase.

40 Nalekpæt tagva, Apostelillo kaikoveit issakalaita-
lo, innerterlugillo Jesusib attingane okarkonnagit, aular-
koveillo.
41 Kuviasuklutigle tava kiglissiniartut kẽnanginnit
aularput, nikagijaunginamik mittautigijauvlutik Jesusib
attinga pivlugo;
42 Sorẽratiglo ajochertuivut uvlut tamaita kattimavik-
soarme iglunnelo nellīne, okautigilugillo okautsit tussar-
nertut Jesuse Kristusemik.

KAPITEL VI.

Stefanusib passijauninganik.

UVLUNELE taipkonane illinniartut unnuganermetta,
Grichit avamudlalerput Ebræerinnut, uigarnitik issu-
magingimagit, ajortanginnik uvlut tamaita.
2 Tagva 12 it illinniartigaseksuit katterkolerpeit, okau-
tivlugillo: Idluangilak, Gudib okausingit kammagingi-
kuptigik, kivgartorlutalo nerrimãrtunnik.
3 Taimaimet, erdlingnartose kattangutigẽt, angutinnik
7 nik kennilauritse akkunapsingne, idluartokutaujunnik
Annernermiglo ajunginermik sillatunermiglo illumertau-
junnik, kivgartorkojeksaptingnik tamattomunga.
4 Uvagulle sorẽrata tuksiarlutalo okãlajomavogut
okautsinnik tussarnertunnik.
5 Okautsillo tamakkoa kattimajut idluariveit; Stefan-
uselo annerivæt, angut okpernermik Annernermiglo
ajunginermik illumertaujok, Filippuselo, Prochoruselo,
Nikanorlo, Timonelo, Parmenaselo, Nikolauselo, Judio-
kattaujok Antiochiamit.
6 Tapkoa Apostelit sãnginnut pitipeit, tuksiarlutiglo
aggangmingnullo pattiklugit.
7 Gudiblo okausingit aglivalliavut, illiniartullo unnuk-
torsolerput Jerusaleme; ajochertuijuttauk unnuktut ok-
pilerlutik nalekput.
8 Stefanusele okpernermik pitsartunermiglo angijomik
illumertauvlune, tattamnartullivok, nellunaikutaksoarniglo
pivok innungne.

9 Tagva illangit sakkerput illinniarvingmit taijamit Libertinerit,Zyrenerillo, Aleksanderillo Ziliziamillo pijut, Asiamillo, Stefanuselo appersorkattigivæt.
10 Sillatuningalo annernerlo okălajutigijanga akkerartorungnangilæt.
11 Tagva angutit illangit ajochertorlugit okarkoveit: Tussalaukpavut okauserluktok Mosesemullo Gudemullo.
12 Innuillo pikablătipeit, angajokajello, aglangniglo illissimajut, tikkidlugolo tessigoarpæt, kiglissinnartunnullo ăpæt.
13 Sæglotujoksuillo sakkertipeit, okălajunnik: Innuk una sorẽngilak, okauserluktomik okarlune iglugaseksoarnut ivsornaitunnut makkonunga, perkojennullo.
14 Tussalauraptigo okartok: Jesusib Nazaremiub asseroromărpeit iglugaseksuit makkoa, illutsillo ablatsautilugit, Mosesib tunnilauktangit uvaptingnut.
15 Tækkunărpællo kiglissiniarvingme iksivajut illunatik, kẽnangalo tækkovæt, sorlo Engelib kẽnangatut.

KAPITEL VII.

Ujarkennut millortauvlune, Stefanusib tokkotauninganik.

TAGVA Ajochertuinerõjok okarpok: Tamanna taimaika?
2 Okarporle (Stefanuse): Kattangutigẽktose angutit angajokaujoselo, nalegitse! Gude ãnanaujotuak tækkotipok atătaptingnut Abrahamut, sulle Mesopotamiamẽlauktillugo, Haraneme nunakakărlauktinago;
3 Okautilălo: Aularit nunagijarnit, illangnillo, ailerillo nunamut unertotigijomajamnut illingnut.
4 Tagva Kaldæamiut nunangænnit aularpok, Haranemelo nunakalerdlune. Atătangello tokkolaungmet, tagvanget aulartiniva, nunamut tapsomunga, nunagijapsingnut mana.
5 Tagvanelo nunamik nangminerijeksanganik tunnitsivigingila, tumitut sillikligijomiglonẽt, angervigivalo tunnijomărmago tapsomunga, kingoninganelo kinguvăksanginnut, sulle kittorngakakărtinnago.
6 Gudele okalaukpok imăk: Kinguvăksettit tækkorng-

artaujomārput nuname perkutigingitamingne, taikanelo kippalotitaujomārput kappiasuktitaujomārlutiglo Jahrit 400 dit nāvlugit;

7 Innuille tapkoa kippalugijīgijomārtangit erkartoromavakka, Gude okalaukpok; kingorngagullo aularomārput, tamānelo kivgartoromārpānga.

8 Kippinerublo nellunaikutanganik tunnitsivigiva, Isaak ernerigamiuk, uvlut sittamaujungane kippiva, Isaakiblo (erneriva) Jako, Jakoblo (erneriveit) Patriarchit 12 it.

9 Patriarchillo Josefe kenugivæt, Egiptenemullo niorvgotigilugo; Gudible illagiva,

10 Piulivlugolo kappiasungninginnit tamainit, saimartilālo sillatutipa Faraub Egiptenemiut attanningeta sāngane, tapsoma angajokangortipa Egiptenemiunnut, iglominetunnullo illunainut.

11 Kāngnartoksoakalerporle Egiptenib nunangane illunane, Kanaanemelo, kappiasuvaksoadlarlutik, angajokavullo nerkiksamik nachvalaungilet.

12 Jakoble tussarame, kakkojeksennik pissijeksakarmet Egipteneme, angajokavut tilliveit sivorlerpāmik.

13 Aipānigle pigamik, Josefe illitarijaulerpok angajuminut, Josefiblo illagasengit kaujijaulerivut Faraomut.

14 Josefible tilliklerlune atātane Jako aijaukova, illannelo illunaita 75 ōjut.

15 Jakolo Egiptenemut attersarpok, tagvanelo tokkovok, tamna angajokāvullo,

16 Sichememullo ātaulaukput illijauvlutiglo illuvermut, Abrahamib pissiarilauktanganut kēnaujennut, Hemorib Sichemib atātanget kittornganginnit.

17 Gudible angersimaninget nellautsivia Abrahamut kaglilermet, innuit aglisikput, unnuksivalliavlutiglo Egipteneme.

18 Assianik attanniviktārmetta, Josefemik kaujimangitomik.

19 Tamna uivēsardlune illaptingnut, angajokavut kappiasuktipeit, nutaranginniglo egitautitsivok, innokojomanagit.

20 Taipsomane Mosese innulerpok nutarārsuk pinnarnartok Gudib sāngane, takkinniglo pingasunnik atātanget iglungane amāmaktitaulaukpok.

21 Illijaulermelle (kõngmut) Faraub panninget illelliorlaukpa, innugoilerdlugolo erniksarijomagamiuk.

22 Moseselo ajochertortaulerpok Egiptenemiut illissimaninginnik tamainik, pitsartudlalilarmelo okautsinnik pinniarnerniglo.

23 Jahrekaleramele 40 nik issumakalerpok kattangutinne tækkojomavlugit, Israelib kittorngangit.

24 Tapkoa illanget tækkogamiuk akkunartaungmet, sapputiva akkiniarlugo kappiasuktitaujok, Egiptenemiok annauva tok̃kodlugolo.

25 Kattangutinnele tukkisitiniarasugællugit, Gudib piulijomangmagit tapsoma aggangittigut; tukkisilaungilælle.

26 Kaungmello tikkidlugit, aivalertuk tækkogamigik, sorẽrkolerpak okarlunelo: Nægliktotik angutik kattangutigẽkpotik; sõg illiptingnut idluitomik pivitik?

27 Aiparminulle idluitomik pijub, ajekpa okarlunelo: Kia attaniotilaukpãtit erkartuijuksautilarpillo uvaptingnik?

28 Tokkotsomavingatauk, sorlo ikpeksak Egiptenemiuk tokkolaurangne?

29 Okautsille tamakkoa pitjutigællugit, Mosese kemmãvok, tækkorngartaulerlunelo Midianib nunangane; tagvane ernetalerpok maggungnik.

30 Jahrit 40 git nãngmettało Nalekab Engelinga tækkotipok tapsomunga innukajuitome Sinaib kakkanget erkane, ikkomame nappartomẽtome.

31 Mosesible tamanna tækkogamiuk, tækkotitak tamanna tattaminiariva. Ullerneriartormagole, Nalekab nippinget piva:

32 Angajokavit Gudigivãnga, Abrahamib Gudigivãnga, Israakiblo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga. Mosesele sajulerpok, tækkosarnerlo sapperpa.

33 Nalekable okautiva: Ittiggagutikik ittiggangnit pẽrkik, tullerartet nuna ivsornaimet.

34 Innukotima Egiptenemẽtut kappiasungningit tækkogapkit, annersaumingillo tussalaurapkit, akkarpunga piulijartoromavlugit. Manalo kailutit, Egiptenemut tillijomagapkit.

35 Mosese taimna, nalegomangitanget, okarlutiglo: Kia attanniotilaukpātit erkartuijuksautilarpillo uvaptingnik? tamna Gudib tilliva attanniokovlugo piuliklerteokovlugolo, Engelib agganginut, tapsomunga tækkotitub nappartunne.

36 Tapsoma annitipeit, pinniarlunelo tattamnartunnik nellunaikutenniglo Egipteneme, immakbingmelo aupaluktame, innukajuitomelo Jahrit 40 git nāvlugit.

37 Taimnauvok Mosese, Israelib kittorngangimnut okalauktok: Nalekab Gudipse nellautaijomik tunnitsivigijomarpāse kattangutipsingnit, uvaptun-ītomik; tamna tussagōreksarivasse.

38 Taimnauvok, illagēktunne-īlauktok innukajuitome Engele illagællugo, tapsoma Sinaib kakkangane okarkattigiva, angajokavullo okarkattigiveit; tamna okautsinnik omanartunnik pititaujok tunnitsiviokovluta,

39 Taimna angajokapse nalegomangitanget, ajeklugole pivæt, omættimikullo mumikput Egiptenemut,

40 Okarlutiglo Aronemut: Gudiksaptingnik sennajokarle, sivorliksaptingnik, Mosese imna Egiptenemit aularutsijigilauktavut kannoēlingangmangæt nellogaptigo.

41 Uvlunnelo taipkonane Nochaub (adsinganik) sennavut, tunnergutiksenniglo kaitsivut Gudeungitomut, aggamiglo sennajangit kuviasutigiveit.

42 Gudible allarpeit, tunnilaitalo kivgartorkovlugit killaub uvlorianginnik, taimak aglaksimmangmet nellautaijut aglanginne: Illipse Israelib kinguvāngit, tunnitsivigilaukpissinga tunnergutinnik nergjutinnik tokkotanik, tunnergutikset assinginniglonēt Jahrinne 40 ginne innukajuitome?

43 Molochiblo tuppinga pivasse, Gudipselo Refanib uvloriangit, āngoasse sennalauktasse, tuksiarvigivlugit pivasse; tamannalo pivlugo nutitsomavapse Babilonib ungatānut.

44 Angersimmanerub tuppinga angajokaptingnēlauktok innukajuitome, taimak perkungmagit, Mosesemut okarame, adsililugo igsareksak tækkolauktane.

45 Tamanna angajokapta illanguibvigivæt, Josualo illagællugo neksarpæt nunamut (Kanaanemut) nellojut

namagijangennut, Gudib pingudlartangita angajokapta kēnanginnit, Davidib nellīuninga tikkidlugo.
46 Tamna Gudemut saimarviolaukpok, kennuvigivalo igloliorkojaujomavlune Jakob Gudinganut.
47 Salomonible igloksoanga sennava.
48 Kotsingnerpāngojuble innigingileit kattimaviksuit aggangnut sennamajut, sorlo nellautaijok okarmet:
49 Killak iksivautarivara, nunalo ittikkama ikkovrarivæt; sunamik iglolioromavise uvamnut? Nalegak okarpok; nanēlonēt merngoērserviksamnik?
50 Makkoa tamaita aggama sennalaungileit?
51 Tappatojoksōjose kippimangitoselo omættipsigut siutipsigullo, akkerartutsainarpasse Annernek ajunginek; angajokapsetut illipsetauk taimailiorivose.
52 Nellautaijut nellīt angajokapsingnut unangmijaulaungilet, tokkotaulaungilello? okālalauktut sivorngagut idluartub tapsoma tikkitsomārninganik, mana tapsominga pititsijiōlerērtose innuartiōlerērtoselo.
53 Perkojet pivasse Engelit pititsiningittigut, nalengnagillo.
54 Tamanna tussaramitsuk omætteroktauvut, nerkolartsivlutiglo tapsomunga.
55 (Stefanuse) Anernermik ajunginermik angijomik illumertaugame, killangmut ārlorpok, tækkolugolo Gudib ānanauninga, Jesuselo Gudib tallerpiane nængertok; okarporlo: Ahak, killak angmajok tækkovara, Innublo Erninga nængertok Gudib tallerpiane.
56 Nipliadlalerpulle siutitik mattuvlugit, attautsekullo sorsugvigijartorpæt, pingujarlugo iglugaseksoarnit, millulālo ujarkennut.
57 Passiklertullo annoratik illiveit innuosuktub ittiggangita kiglingænnut Saulusemik attiggub.
58 Stefanuselo ujarkennut millorpæt, tuksiartok, okarlunelo: Nalegak Jesuse, annernera piuk!
59 Serkortolerporle nipliadlarlunelo: Nalegak, ajorningit tamakkoa issumaginagit! Tamattomingalo okarērame sinnisilerpok.

KAPITEL VIII.

Saulusib unangmiklerninganik illinniartunnik. Samariamiut sãgiarninginnik. Simonib angakoninganik. Pimaklertib sãgiarninganik.

SAULUSIBLE Stefanusib tokkotauninga idluariva. Taipsomane illagẽktut Jerusalemẽtut angijomik unangmijaulerput; tapkoalo illunatik siamakterput Judæablo, Samariablo nunanginnut, Apostelit kissimik pinatik.
2 Angutille okpertut Stefanuse illijartorpæt, angijomiglo kẽavæt.
3 Saulusible illagẽktut nungupeit, iglut illunaita ittersãrpaklugit, angutillo arnello sakkertipeit pitilaitalo parngnanẽrsimmavingmut.
4 Siamaktersimajulle arvertarput, okautsillo tussarnertut okariartotigivlugit.
5 Filippusele attersãrpok iglugoseksoarnut Samariamẽtunnut pivlune, Kristusemiglo okãlavigiveit.
6 Innuille nalegiatsiarkattigẽkput Filippusib okausinginnik, tautularmiglo nellunaikutaksoarnik pinniarnerijanginnik.
7 Annernerit makkojungnartut anningmetta unnuktunnit illumiktunnit nippekadlarlutik, tumangajullo tussiætullo unnuktut ãkiktauvut.
8 Iglugaseksoarnelo tapkonane kuviasuvaksoadlarput.
9 Angutekalaukporle, Simonemik attelingmik iglugaseksoarne tapkonane, sivorngagut torngilaukpok, Samariamiullo tapsoma uivẽridlalaukpeit, angakomariksonerminik okarlune.
10 Tamnalo illunatik kamagivæt, mikkijullo angijullo okarlutiglo: Tamna Gudib pitsartunersoangatun-īpok.
11 Tamanna pivlugole kamagivæt, akkunẽrsoarmik uivẽrilaungmagit angakotseminut.
12 Filippusible okãlaninginnik Gudib nalegauvinganik, Jesusiblo Kristusib attinganik okpileramik, baptitaulerput angutillo ãrnello.

13 Tagva Simontauk okperivok, baptitaulunelo, Filippuselo najugarilerpa. Nellunaikutaksuillo tattamnartullo pijut tækkogamigit tattaminiarpok.
14 Apostelille Jerusalemẽtut tussaramik Samariamiunnik Gudib okausinginnik illelliorlertunnik, Petruselo Johanneselo taipkonunga tillivakit.
15 Tapkoa attãramik, tuksiarutiveit, Annernermik ajunginermik tunnitsiviokovlugit.
16 (Sulle tapkoa illangellonẽt tikkivigilaungimago, Nalekab Jesusib Kristusib attingane kissiane baptitaulaungmetta.)
17 Aggangmingnut pattikamikit, Annernek ajunginek pigilerpæt.
18 Simonible tækkogamigit Annernermik ajunginermik tunnitsiviojut Apostelik aggangmingnut pattikpattigik; kẽnaujennik tunnitsivigijomaveit,
19 Okarlunelo: Uvangatauk taimaitomik pitsartunermik tunnitsivigissinga, nelliet aggamnut pattikupko, Annernermik ajunginermik tunnitsiviokovlugo.
20 Petrusible okautiva: Kẽnaujekotitit illagillugit erkartortait, issumagavit Gudib tunnerguta pissiarilugo kẽnaujennut.
21 Okausek una piginago illangiutiviginiængilellonẽt, õmættit idluangimet Gudemut.
22 Tamanna pivlugo kakkialerit tamattominga idluilungnernik, Gudemullo tuksiarit omavit issumalungningit issumagijaujungnẽrniængimangæta.
23 Tukkisigapkit, sungarmik kassilingnartomik tættæpotit kellersorsimavlutillo idluiluktomut.
24 Tagva Simon kiovok okarlunelo: Illipse Nalekamut tuksiaritse pivlunga, okautigijasse nelliellonẽt uvamnut pekonnago.
25 Tapkoale, Nalekab okausingit kigligiutigilaitalo okautigilauramikit, Jerusalemut utterivut, okãlavlutiglo okautsinnik tussarnertunnik Samaritit iglugasanginne unnuktunne.
26 Nalekable Engelinga Filippusemut okarpok: Nikovilerit ailerlutillo sekkinerdlinnut, apkosinek Jerusalemit Gazamut illingajok attorlugo, innukangitokut.

27 Nikovidlunelo ailerpok, ahaglo, Aethiopiamiok (ingergajok), pimaklerte angut angajokaksoak, Aethiopiamiut attanersoangænne arname Kandaces attelingme, taipsoma perkutinginnik illunainik udsertortok; tamna Jerusalemut tikkilaukpok tuksiariartorlune.
28 Angerarsuartorlo nunaminut kemmukserlune, nellautaijublo Jesaiasib aglangit attuarpeit.
29 Annernerublе Filippuse okautiva: Ailerit kemmuksit ukkoa najorlugit.
30 Filippusib akpangerlune tikkinamiuk, tussãva, nellautaijub Jesaiasib aglanginnik attuarsijok, apperivalo: Attuartattit tukkisigalloarpigit?
31 Okautivale: Kannok pijungnarkik ajochertortaunanga? Filippuselo innalerpa ikkimakattikkumavlugo.
32 Aglaillo attuartangit imaiput: Tessiortauvok saugaktut tokkotauvingminut, saugãrsutullo niplingitotut sallijiminut, taimaktauk tapsoma kannine aitarlaungilãlonẽt;
33 Mikkilersimanermine ãniatitaunersoane annigorpeit. Kiale innõninget sivituninga okautigijungnarpauk? Innõninga nunamit aksartaulaungmet.
34 Tagva pimaklertib Filippuse kiova, okarlunelo: Kennuvigivagit, okautilaunga, nellautaijub kina okautigivauk? Nangminerminiglonẽt assiminiglonẽt okarka?
35 Filippusible kannine angmalerpa, okautsit tamakkoa pitjutigekãrdlugit, okãlavigivalo okautsinnik tussarnertunnik Jesuse pivlugo.
36 Ingergaramiglo immek tikkipæk; pimaklertelo okarpok: Ahak, immek tagga, suna agviarka baptitaukonnanga?
37 Filippusele okarpok: Omamut illuitomut okperuvit pijuksauvotit, tamna kiovok, okarlunelo: Okperpunga Jesuse Kristuse Gudib erneringmago.
38 Kemmuksillo nokartipeit, immermullo tamarmik pivlutik Filippuselo pimaklertelo; (Filippusiblo) baptipa.
39 Kakkimennigle immermit Nalekab Annerninget Filippuse aularutiva, pimaklertiblo tækkojungnẽrpa; kuviasuklunele angergarpok.
40 Filippusele Asdome naipitauvok, tagvanelo arver-

tarpok iglugaseksoarnut illunainut, okautsillo tussarnertut okautigilugut, Zæsarea tikkilugo.

KAPITEL IX.

Tattamnartomik Saulusib okautsauninganik.

SAULUSELE sulle kinnagiarpok sillungnermut tokkotsinermullo, Nalekab illinniartinginnik, ajochertuinerõlunnullo aivok,
2 Kennuvigivalo aglangnik aijuksennik Damaskusemut illinniarvinginnut pijomavlune, okpertunnik naipitsinajarune, taipkoa illangit angutit arnellonẽt kelleksorkãrdlugit tikkiutsomagamigit Jerusalemut.
3 Apkometillugolo, Damaskusib kannitanganẽdlune, tagvaĩnak kaumajub killangmit pijub kaumaksarpa.
4 Nunamullo ochovok, nippemiglo tussarpok okautsijomik omunga: Saul, Saul, sõg unangmivinga?
5 Okautivale: Nalegak kinauvit? Nalegak okarpok: Jesuseõvunga unangmijet; sulokamik tukarlutit ajorsaleromãrpotit.
6 Sajulerlunelo koaksangadlalarmelo okarpok: Nalegak sumik pinniarkovinga? Nalekab okautiva: Makkilerit ailutillo iglugaseksoarnut, tagvane okautsaulãrpotit pinniareksarnik.
7 Angutille ingergakattingit koaksangavlutik nængerput; nippe tussaramitsuk innuksinatiglo.
8 Saulusele makkipok nunamit, uitaleramelo tautungilak sumik aggangittigulle tiguvæt tessiorpællo Damaskusemut.
9 Uvlunnelo pingasunne tautugane, nerrinanelo immingilak.
10 Damaskusemele illinniartokalaukpok Ananiasemik attelingmik, tapsomunga Nalegak okarpok tækkotitsinekut: Ananiase! Okarporlo: Ovanepunga Nalegak.
11 Nalekab okautiva: Nikovilerit, ãilutillo iglut akkorngattigut, apkosinek naggojomik taimajok attuaruk, Judab iglungane Saulusemik attelik apperkotigiuk, Tarsenmiok; ahak, tuksiarpok.

12 Tækkotitsinekut tækkolaukpok angumik, Anania-
semik attelingmik, itteriartortiminik aggangminut pattik-
timinik tautulermikovlugo.
13 Ananiasible kiova: Nalegak, angut taimna unnuk-
tunnit tussaumavara kannok angijomik okpertokotitit
kappiasuktikattarlaungmagit Jerusaleme;
14 Ajochertuinerõjullo perkongmatsuk, ovane kellek-
sorlugit tamaita atternut tuksiartut.
15 Nalekable okautiva: Ainiarit, tamna uvamnut
annerimmajok, attortuksauvlune attera okautigilugo nel-
lojunnut, attannersoarnullo, Israeliblo kittornganginnut.
16 Kaujititsomavara, kannok angijomik kappiasuk-
titaujomãrmet attera pivlugo.
17 Ananiasele aivok, itterlunelo iglomut; aggangmi-
nullo pattikpa, okarlunelo: Næglingnartok kattangut
Saulus, Nalekab (Jesusib tækkotitub illingnut apkõme,
tamaungartillutit) tillivãnga tautuktitaukovlutit illumer-
taukovlutillo Annernermik ajunginermik.
18 Tagvaĩnarlo kavitsitun-itunnik kattaktokarpok iji-
gingnit, tautulerivorlo;
19 Makkilunelo baptitaulerpok, nerrilarmelo nekkok-
sijauvok. Saulusible uvlut illanginnik illinniartut Da-
maskusemẽtut najulerpeit.
20 Manakullo tava Kristuse okautigiva illinniarvingne
Gudib Ernerijanganik okarlune.
21 Tamattomingale tussartut illunatik, tattaminiarput,
okarpullo: Asserorterilauktoungitok una illunainik Je-
rusaleme tuksiartunnik Jesusib attinganut, tamaungar-
lauktorlo kelleksorsimatillugit pititsomavlugit ajochertui-
nerõjunnut?
22 Saulusele songosivalliavok, Judillo Damaskusemiut
nippangertipeit, Jesuse Kristuseojok okautigitsiarlugolo.
23 Uvlullo unnuktut kingorngattigut, Judit kachimio-
lerput tokkotsomavlugo.
24 Saulusele okautsaulerpok, unangmijomangmatsuk,
Ittertarvingnele udsertorput uvlutillugo unnuamelo, tok-
kotsomavlugo.
25 Tagva illinniartut unnuame tiguvæt amagaujamullo
ningitipæt avaluksuit sillatãnut.

26 Saulusele Jerusalemut tikkiname, illinniartut illagi-
nasualerpeit; illunatigle erksigivæt, okperatiglo illinniar-
teoninganik.
27 Barnabasible ingminut pitipa, ãlãlo Apostelinnut,
unipkautivlugillo kannok Nalegak (Paulusib) tækkolaung-
mago apkome, tapsomalo okautilaungmago, kannorlo
sivõranane okãlalaungmet Jesusib attinganik Damasku-
seme.
28 Najugarilerpeillo, annikattigivlugillo itterkattigiveit
Jerusalemiut, sivõrananelo okãlavok Nalekab Jesusib at-
tinganik,
29 Okãlavlunelo appersorkattigiveit Grichit; tapkoale
tokkonasualerpæt.
30 Kattangutigẽlle tamattominga tussaramik, Zæsa-
reamut kannilãrpæt, tagvangello Tarsenmut aikoveit.
31 Illagẽktut mana unangmijaujungnẽrput Judæame
illunane, Galilæamelo, Samariamelo, songosivalliavluti-
glo, Nalegarlo naleklugo innovut, Annernerublo ajungine-
rub mannigoininganik illumertaulaukput.
32 Petrusible illunaitigut ingergarame, okpertunnut-
tauk Lyddametunnut pigivok.
33 Tagvane angut naipipa Eneasemik attelik, Jahrin-
nik sittamaujortunnik nellaẽnalauktok, tumangalaurame.
34 Petrusiblo okautiva: Enease, Jesusib Kristusib
pijungnẽrtipãtit; makkitit, aumittitillo nangminek ãkikit;
tagvaĩnarlo makkipok.
35 Lyddametullo Saronemetullo illunatik tækkovæt,
sagiarlutiglo Nalekamut.
36 Joppemele illinniartokalaukpok arnamik Tabeamik
attelingmik, Grichit (taivæt) Dorkasemik taimna ajungi-
tullikattalaukpok, pitsiarlunelo aklujunnut.
37 Taipsomanele kannimalerpok tokkolarmelo. Tag-
va tamna ubvarpæt illivællo iglut kollerpãngænnut.
38 Lyddale Joppenib kannitanganẽmet, illinniartut
tussaramik, Petrusemik tagvanẽtomik, angutik magguk
tillivakit tapsomunga, kennuvigivællo kunnunane tikker-
kovlugo taipkonunga.
39 Petrusele nikovilerpok illagivaglo. Tikkisimang-
mello, tessiorpæt iglut kollerpãngænnut, uigarnerillo il-

lunatik illumavæt, kugviorlutiglo, ulliksuillo annorallo
sakkertipeit tapsomunga, Dorkasib sennajaviningit, najor-
tigingmatsuk.
40 Petrusiblo tamaita annitinamigit serkortorlune
tuksiarpok, timelo tava sãdlugo okarpok: Tabea, mak-
kitit! Uitavok tagva; Petruselo tækkogamiuk, makkilune
ingipok.
41 Tapsomale agganne issaklugit nikovitipa; okper-
tullo uigarnerillo itterkoveit, omartorlo tækkojautipa.
42 Tamannalo tussaumajaulerpok Joppeme tamaine;
unnuktullo okpilerput Nalekamut.
43 Uvlunniglo unnuktunnik Joppeme uvlivok Simo-
neme kettumaksaijome.

KAPITEL X.

Korneliusib sagiarninganik.

ANGUTEKALAUKPORLE Zæsareame, attinga
Korneliuse, sorsuktukset ingmigolingajut Italiamiunnik
taimajut centuriosinget. (Angajokak sorsuktuksennut
hundertinnut.)
2 Issumagidlarlune opigosulaukpok Gudemik, iglomio-
kattinne illagilugit, aitusiænniglo tunnijikattalaukpok in-
nungnut, tuksiatsainartorlo Gudemut.
3 Tamna tækkotinekarpok uvlub Stundingita 9 õning-
ænne, Gudib Engelinga ittertok omunga tækkova, tap-
soma okautiva: Kornelius!
4 Tækkosarpale koaksalarmelo, okarpok: Suna Na-
legak? Tapsomale okautiva: Tuksiarnitit pikkungardlutik
Gudib tussarpeit, aitũtitillo issumagiveit.
5 Manalo angutinnik tilliklerit Joppemut, Simonelo
Petrusemik attipsãlik kaikojaukolugo,
6 Simonemik attelik kettumaksaijok najorpa, immab
kiglingane iglulik; taipsoma okautiniarpãtit pinniarek-
sarnik.
7 Engelelo Korneliusemut okartok aularmet, kivgami-
nit magguk, sorsuktuksello najortigivaktame illanget,
Gudemik nalektok, kaikoveit,

8 Unipkautivlugillo tamakkoninga tamainik, Joppemullo tilliveit.
9 Uvlub aipangane tapkoa apkomētillugit, iglugaseksuillo kaglilermattigik, Petruse iglut kollerpãngænnut majorarpok tuksiaromavlune, uvlub Stundingita 6 õningænne.
10 Kãleramelo sumik ẽsijomavok; nerkiksalliormatsugle, ingminik ikpigijungnẽrpok.
11 Killaglo angmajok tækkova, illitsiviglo akkarvigijine, sorlo tingerautaksoatut, terekongittigut kelleksorsimajok, nunamullo ningititaujok;
12 Illuanetokalaukpok sunatuinarnik nunab nergjutinginnik, nujuartunniglo pãmgortunniglo, tingmitsenniglo killaub attãnẽtunnik.
13 Nippiblo piva: Petruse, makkitit, tokkotsilutit, nerrit.
14 Petrusele okarpok: Aukagle Nalegak; nerrilaunginama sulle nachonartomik makkojungnartomiglonẽt.
15 Nippiblo aipanut piva: Gudib ivsornarungnẽrtitangit nachonartiteksaringilettit,
16 Taimaglo pingasuertorpok; illitsiviglo ama killangmut amuartaugivok.
17 Petrusele illumine siardlilermet, tækkotitsut tækkolauktane kannok tukkekarmangæt, ahak, angutit Korneliusib tillijangita, Simonib iglunga apperkotigivæt, upkutsablo sillatãne nængerdlutik.
18 Nipliavut apperivlutiglo: Simone, Petrusemik attipsãlik, tagvanẽmangæt?
19 Tækkotitautine Petrusib issumagilermago, Annernerub okautiva: Ahak, angutit pingasut kennerpãtit.
20 Makkitille attersãrlutit illagigigit innertuinæglo; uvanga tilligapkit.
21 Tagva Petrusib angutit Korneliusemit pijut attersãrvigiveit, okarlunelo: Ahak, kennertase uvangauvunga; suna pivlugo tamãnepise?
22 Okarpullo: Korneliuse, Centurius, angut issumagiktok Gudemik nalektok, Judit innungita illunatik idluarnerarpæt, Gudemut kaujititauvok Engelekut ajungitokut, kaikojikovlugo illingnik iglominut, okautsinnik tussarkogamiuk.

23 Itterkolerpeit tagva, sinniktartilaitalo. Kaungmet
Petrusib aularkattigiveit, Joppemiullo kattangutigēt il-
langita illagivæt.
24 Uvlublo aipangane Zæsareamut pivut, Korneliusi-
blo uttakiveit, illannelo, illænnerijannelo kaikoveit.
25 Petruselo itteriartormet, Korneliusib pachrearpa,
pamaklunelo ittigganginut, tuksiarvigivalo.
26 Petrusible makkitipa, okarlunelo: Makkitit, innu-
tuinauvungatauk.
27 Okarkattigilauramiuglo, itterpok, unnuktullo kat-
timajut naipipeit.
28 Okarvigiveillo: Nellungilase idluangimet, Judit
illangeta tækkorngartet illagikpagit, pullariartorpagillo-
nēt; Gudible kaujitilaukpānga, innuk taijeksaungimet
nachonartomik makkojungnartomiglonēt.
29 Tamanna pivlugo kunnunanga tikkipunga, kaiko-
jaugama. Tagva mana apperivapse, suna pitjutigællugo
tamaunga kaikolaungmangapsinga?
30 Korneliuse okalerpok: Uvlut sittamæt navlugit
Stunde tamanna tikkilugo nerrilaungitunga, Stundillo 9
ōningænne tuksialaukpunga iglumne. Ahaglo, tagva
sāmne sakkertokalaukpok angutemik keblertamik annora-
lingmik,
31 'Okarporlo: Kornelius, tuksiarnitit tussartauvut,
aitutitillo issumagijauvut Gudib sāngane.
32 Tagva mana Joppemut tilliklerit, Simonelo Pe-
trusemik attipsālik, kaikojaukoleruk, tujormiōjok Simonib
kettumaksaijub iglungane immab kiglingane; taipsoma
tikkikune okautiniarpātit.
33 Tagva erinesulerdlunga tilliklerpunga illingnut,
namaktomiglo pivotit tikkinavit. Mana Gudib sāngane
tamapta kattimavogut, tussaromavlugit Gudib okautigi-
jaukojangit tamaita illingnut.
34 Petrusible kannine angmalerpa okarlunelo: Mana
kiglilingmik tukkisivunga, Gudib sunatuīnait innuit
nachogingimagit;
35 Innuille sunatuīnait, tapsominga nalektut, idluar-
tullijullo, illelliorpeit.
36 Okautsit taipkoa Gudib tillilauktangit Israelib

kittorngangimnut kaujimavasse, okautsaukongmagillo ul-
lapirsaumik Jesuse Kristusekut (tamna illunamassiatik
nalegarivæt).
37 Tamakkonunga Judæamētut illunatik tikkitaulaung-
metta, sivorlerpāmiglo Galilæametut baptijutib Johan-
nesibokautigijanget kingorngane;
38 Jesuse Nazaremiok pivlugo, kannok Gudib mingo-
arlaungmago Annernermik ajunginermik pitsartuner-
miglo; tamna arvertarlaungmet ajungitulliariartorlune,
innulilaitalo illunaita Satanasemut sālaulauktut, Gudib
najormago.
39 Uvagullo kigligiudsijiōvogut tapsoma pinniarneri-
lauktanginnik Judit nunangænne, Jerusalemelo; tamna
tokkolaukpæt, nivingartipællo kejungmut.
40 Tamna Gudib tuppaktilaukpa uvluk pingajuængne,
sakkertilālo;
41 Innungnut illunainuungitok, uvaptingnulle kigligi-
udsijuksennut, Gudemut sivornganut annerimajunnut,
nerrekattigivlugolo immerkattigilaukpavut, tokkungajun-
nit makkisimaninget kingorngane.
42 Okālakolaukpātigullo innungnut, kigligiudsikovlu-
talo, tamna Gudib erkartuijuksangortimago, innojunniglo
tokkungajunniglo.
43 Tamna nellautaijut illunatik kigligiutigivæt, okper-
tut tapsomunga illunaita, tapsoma attinganut issumang-
narungnaitomik ajorninginnit pilārmetta.
44 Okautsinnik makkoninga Petruse okālatillugo sulle,
Annernek ajunginek illunainut, okautsinnik nalektunnut
pivok.
45 Okpertullo kippimmajut, Petruse illagællugo tik-
kilauktut, tattaminiarput, Annernerub ajunginerub tun-
nerguta nellojunnuttauk kovijaungmet.
46 Tussaramigit tækkorngartet okausinginnut okāla-
jut, Gudelo nakoridlarpæt. Tagva Petruse kiovok:
47 Immermik innerterijungnartokarka, baptitaukon-
nagit ukkoa, Annernermik ajunginermik illangiutititau-
jut uvaptitut?
48 Nalekablo attinganut baptitaukoveit. Kennuvi-
givæt tagva uvliviojomavlutik uvlunnik kapsinik.

KAPITEL XI.

*Petrusib akkiniarninganik passijaunine itteriarnine Korneliuse-
mut pivlugo.*

APOSTELILLE kattangutigēllo Judæametut tussau-
malerput, nellojuttauk Gudib okausingit illelliorlermagit.
2 Petruselo takpaunga Jerusalemut pingmet, kippima-
jut (Judit okpertut) akkerartulerpæt,
3 Okarlutiglo: Angutinnut kippimangitunnut itterpo-
tit, nerrekattigivlugillo.
4 Petrusible tamattominga unipkautilerpeit mallikti-
gēktunnik, okarlunelo:
5 Iglugaseksoarne Joppeme-ītunga tuksiartillunga,
uvamnik ikpigijungnērpunga, tækkovlungalo tækkotitsū-
mik, illitsivingmik akkartomik tingerautaksoatun-ītomik,
sittamænnik terrekolingmik, killangmit ningititamik,
uvamnut pivlune.
6 Illuanut tækkosarpunga, tukkisivlungalo tækkovunga
nunab nergjutinginnik, nujoartunniglo, pāmgortunniglo,
killaublo tingmianginnik.
7 Nippele tussarpara, uvamnut okartok: Petruse,
makkitit tokkotsilutit nerrit.
8 Okarpungale: Aukagle Nalegak; sulle nachonar-
tunnik makkijungnartunniglonēt ēsilaunginama.
9 Nippible aipānut killangmit kiovānga: Gudib iv-
sornarungnērtitangit, igvit nachonartiteksaringilettit.
10 Taimagle pingasuertorpok; killangmullo illunatik
ama amuartaugivut.
11 Ahaglo, tagvaīnak angutit pingasut iglub najorta-
ma sillatānēlaukput, Zæsareamit tillijaulauktut uvamnut.
12 Annerneruble okautivānga, innertuinanga illagijek-
sarigapkit. Kattangutit pingasojortut illagivānga, angu-
tiblo taipsoma iglunganut itterpogut.
13 Taipsomalo unipkautivātigut tækkolāuktaminik
Engelemik, iglomine nængertomik, okautjiminik: Angu-

tinnik tilliklerit Joppemut, Simonelo Petrusemik attipsā-
lik kaikojaukolugo;
14 Tapsoma okautiniarpātit okautsinnik pilloriguttik-
sarnik, iglomiokattillo illunatik.
15 Okālalertillungale, Annernerub ajunginerub akkar-
vigiveit, sorlo uvaptingnut pekārame.
16 Tagva Nalekab okausingit erkarpakka, okangmet:
Johannese baptisilaukpok imermut, illipsele baptitaujo-
mārpose Annernermut ajunginermut.
17 Uvaptitut tunnergutinnik Gudib tunnitsivigingma-
git, okpermetta Nalekamut Jesuse Kristusemut; uvanga
kinauvīk, Gude innerterungnarapko?
18 Tamanna tussaramitsuk nippangerput, Gudelo ner-
torpæt, okarlutiglo: Tagva Gudib nellojuttauk tunnitsi-
vigilaukpeit issumatārnermik innotsemut.
19 Siamaktersimajulle kappiartoarnermingnut Stefa-
nuse pivlugo, arvertarput Toenizienmut, Zypernmullo,
Antiochiamullo, okautsinniglo assianut okangilet Judin-
nut kissēnut.
20 Akkorngænnele angutekalaukpok illanginnik Zy-
pernmillo, Zyrenemillo pijunnik, tapkoa Antiochiamut
pigamik, Grichittauk okarvigiveit, okautsinniglo tussar-
nertunnik Nalegak Jesuse pivlugo okālavlutik.
21 Nalekablo aggangita illagiveit, unnuktorsuillo ok-
pilerput sāgiarlutiglo Nalekamut.
22 Illagēktut Jerusalemētut tamanna tussaumaleramit-
suk, Barnabase tillivæt Antiochiamut.
23 Tamna tagvunga pigame, Gudiblo saimanersoanga
missigileramiuk, kuviasulerpok, kaiblarlugillo tamaita
piveit, omamut illunānut nippingatsainarkovlugit Nale-
kamut.
24 Angut tamna issumagiktoksōvok, Annernermiglo
ajunginermik, okpernermiglo angijomik illumertaujok.
Innuillo unnuktoksuit Nalekamut pititaulerput.
25 Barnabasele aularpok Tarsenmut ailune, Sauluse
kenneriartorivlugo.
26 Naipinamiuglo, Antiochiamut pitipa. Jahremiglo
illuitomik nājivuk illagēktunne tagvane, innuillo unnuk-

toksuit ajochertorlugit; tamanna pivlugo illinniartut An-
tiochiame taijaukãlerput Kristusekunnik.
27 Uvlunne taipkonane nellautaijut Jerusalemit atter-
sãrput Antiochiamut.
28 Tapkoa illanget, attinga Agabuse, nikovidlune,
Annernekullo nelliutijuksamik okartok, nunenne illunaine
kãngnartoksoakaromãrtomik okarlune; tamanna nellaut-
silaukpok attannivik Klaudius attaniotillugo.
29 Illinniartulle illunatik kajusivut, pimingnit ajungi-
tamingnit tujoromavlugit kattangutigẽt Judæametut.
30 Taimailiolerivut, angajokajennullo tillikliutivlugit,
Barnabasib Saulusiblo aggangittigut.

KAPITEL XII.

Okpertunnik Herodesib kappiasuktitsininganik.

NELLIUTOME taipsomane illagẽktut illangit attan-
nersub Herodesib tiguveit kappiasuktilerlugit.
2 Jahobusele, Johannesib angajoa tokkopa saviksoar-
mut.
3 Tukkisigamelo, tamanna Judinnut idluarijaungmet
sorẽngilak, Petruselotauk tigugiva. Sẽrnakangitulle
kakkojet uvlungit nelliusimavut.
4 Tigugamiuk, parngnanẽrsimavingmut pitipa, udser-
tortaukovlugo sorsuktuksennut sittamanut simertautun-
nut; issumagivalo innungnut sakkertitsomavlugo annivik-
siorviub uvlungit nãkpetta.
5 Petruselo parngnanẽrsimavingme udsertortaulauk-
togalloak; illagẽktulle sorẽratik tuksiarutivæt Gudemut.
6 Herodesiblo sakkertitsomangmago, unuame taipso-
mane Petruse sinnikpok sorsuktuksæk akkorngangne, kel-
leksorsimavlune kellaumgujennut maggoinut, udsertor-
tullo upkutsab sillatãne udsertorpæt parngnanẽrsimavik.
7 Ahaglo, Nalekab Engelinga tagvunga pivok, kau-
majublo kaumarsãrpa parngnanẽrsimavik; Petruselo sen-
neragut pattikpa tuppaktilãlo, okarlunelo: Makkisãrit.
Kellaumgujello pẽrput agganginnit.
8 Engeliblo okautiva: tapsilutit ittiggagusilerlutillo;

Taimailivok tagva. Okautivalo: Ulliksuit attilugo, mal-
linga.
9 Annivlunelo mallikpa nellovlune Engelib nellagut
taimak illiorvigingmago, tækkotitsumigle tækkonasugæl-
lune.
10 Udsertortut sivolit aipangillo annivigivlugit, up-
koaksoak kikkiengīnak tikkipæk, iglugaseksoarnut sang-
mijok; tamna ingminik upkuĕrpok (anniviktārklugik),
annigamik iglut akkorngattigut aivuk; tagvaînarlo Enge-
lib kemmekpa.
11 Petruselo ingminik tukkisilerame, okarpok: Mana
mikselingmik tukkisivunga, Nalekab Engeline tillingmago
piulivlunga Herodesib agganginnit, innuillo Judit ner-
riungninginnit tamainit.
12 Taimaglo issumasilerame, Mariab iglunget silla-
tānut pivok, Johannesib Markusemik attipsāgub anānang-
et, tagvane unnuktut kattimavut, tuksiarlutiglo.
13 Petrusible sillatānit upkoak avilortarmago, arnab
kivgab Rodemik attigub nautsertoriartorpa.
14 Petrusiblo nippinga illitarigamiuk, kuviasungner-
mut upkuĕngila, akpangerlunele itterpok, okariartorlune,
Petrusemik upkutsab sillatānetomik.
15 Taipkoale okautivæt: Sillaidlarpotit. Tamnale
sokkoserane taimainerarpa. Okarput: Tagva Engelinga.
16 Petrusele ama avilortarpok; upkuĕrutigamitsugle
tækkovæt, tattaminiarpullo.
17 Aggangminulle nullorarpeit nippangerkovlugit, u-
nipkalerporlo kannok Nalekab piulingmago parngnanĕr-
simmavingmit, okarlunelo: Tamanna okautigissiuk Ja-
kobusemut kattangutigĕnnullo. Annivorlo tamattoma
assianut ailune.
18 Kaungmelle, sorsuktukset mikkingitomik kappia-
suktigivæt, Petruse kannok illinermangæt.
19 Herodesible, kaikongmago, neninagolo, udsertortut
kiglissiniarkārdlugit aulartitaukoveit; Judæamillo atter-
sālerpok Zæsareamut tagvanĕlerdlunelo.
20 Issumakarame Tyromiut Sidonemiullo unatadlaro-
mavlugit. Tapkoale illagĕklutik tikkipæt, Blastuse at-
tanersub pimmajinga illanārsitinamitsuk, kennuvigivæt

unatartaujomanatik; nunakotimingne nerkiksarsiortuksaungmetta attannersub nunakotinganit.
21 Uvlormele issumasimavingmine Herodesib annoranne attannersoarnerminik sakkertitsijut attiveit, iksivautaksoarmut ingidlune okālavigilerpeit.
22 Innuille nipliavigivæt: Tamedsa Gudib nippinga, innuungitub.
23 Tagvaīnak Nalekab Engelinget annava, Gude nertungimago; koppergunnullo (innovlune) nerrijaulerpok, annernengẽrlunelo.
24 Gudible okausingit aglivalliavlutiglo siamakterput.
25 Barnabaselo Sauluselo utterpuk Jerusalemit, nāmaksigamik tunnergutinnik pititsivlutik, Johanneslo illagivæk, Markusemik attipsālik.

KAPITEL XIII.

Elimasib tautugungnẽrtitauninganik.

ANTIOCHIAME illagẽktunne nellautaijokalaukpok ajochertuijokalarmelo, tapkoa: Barnabase, Simonelo, Nigermik taijak, Luziuselo Zyrenemiok, Manahenlo, Herodesib attannersub innogoksakattinga, Sauluselo.
2 Nalekamik tapkoa kivgartortillugit ẽsinatik, Annernek ajunginek okarpok: Barnabaselo Sauluselo aviklugik pitissigik pinniarnermut tamattomunga annerilaurapkik.
3 Tagva ẽsinatik tuksiarput, aggangmingnut pattiklugiglo, tillivakit.
4 Tapkoa Annernermut ajunginermut tillijaungmennik, Seleuziamut pivuk; tagvangello umiaktorpuk Zypernmut.
5 Salaminmullo pigamik, Gudib okausinginnik okālavuk Judit illinniarvingænne; Johanneseletauk illagivæk kivgarællugo.
6 Kikkertarlo ingergarvigilauramitsuk Pafose tikkilugo, angakok naipipæt, nellangaidlune nellautaijok, Judiojok attinga Barjehu;
7 Tamna nunab attanninganẽpok, Sergiuse Pauluseme,

anguteme sillatojome. Tapsoma kaikovak Barnabaselo Sauluselo, Gudib okausinginnik tussaromavlune.
8 Angakuble Elimasib (attinga taimak tukkekarpok) akkerartorpak, nunab attanninga okperkojomanago.
9 Saulusible (Paulusemiktauk taijab) Annernermik ajunginermik angijomik illumertaujub tækkosarpa,
10 Okarlunelo: Kittorngaujotit Satanasemut, sæglotunermiglo, uivẽriklernermiglo, illumiutekadlartotit, idluarnernigio tamainik omisuktotit, sorẽngilatit Nalekab apkosingit idluartut attortauningit agviarlugit;
11 Manalo ahak, Nalekab aggangita kollangiarpãtit, tautugungnẽrtuksauvotit, sekkinerlo akkunit tautungniængilet. Tagvaĩnarlo pujorsoamelilarmelo tãrmiolerpok, kennerialerpok tava maungatuinak tessiortiksaminik.
12 Nunab attanninga tamattominga tækkogame, okpilerpok, Nalekablo ajochertutã tattaminiariva.
13 Paulusele najartinnelo Pafosemit umiaktoramik, Pergenmut pivut Pamfiliab nunanganẽtomut. Johannesible kemmakpæk, Jerusalemullo angergarivlune.
14 Tapkoale Pergenmit aularivuk, Antiochiamullo pivlutik, Pisidiab nunanganẽtomut, tagvanelo illinniarvingmut itterpuk Sabbatib uvlungane, ingilutiglo.
15 Perkojet nellautaijullo attuarẽramikit, illinniarviub angajokangita okautsaujartorkoveit: Kattangutigẽt, sumik okaromagupse innungnut, kaiblaromavlugit, tava okaritse.
16 Tagva Pauluse nikovipok, aggangminullo nullorarpeit, okarlunelo: Illipse angutit Israelittiõjose, Gudemiglo nalektose, nalegitse!
17 Innuit ukkoa Israelitit Gudingeta angajokavut annerilaukpeit, innuillo tapkoa ivlernartilaukpeit tækkorngartaulaungmetta nuname Egiptenme, taikangello annitilaukpeit tallermut pitsartojoksoarmut.
18 Jahrillo 40 git nãvlugit illuserivalauktangit kammangitsertorpeit innukajuitomẽtillugit.
19 Innukattigẽllo 7 it nungulaukpeit Kanaanib nunangane, nunangello avipa imerautib torartanginnut tapkonunga.
20 Kingorngagut Jahrit 450 git nãvlugit erkartui-

junnik tunnitsivigilaukpeit, nellautaijok Samuele tikkidlugo.
21 Tamattomallo kingorngagut attannivingmik tuksiarput; Gudiblo Saulemik tunnitsivigilaukpeit, Kisib erninganik, angut Benjaminib kinguvãnginnit, Jahrit 40 git nãvlugit.
22 Tamnalo attanniviokojungnẽramiuk, Davide attanniviktãngutipa tapkonunga, tapsominga kigligiudsivok: Davide nachvarpara, Jessib erninga, angut omættima issumanganik, tapsoma perkojakka tamaita malligomãrpeit.
23 Tapsoma kinguvãnginnit Gude, angernine malliklugo, Israelib piulijiksanganik Jesusemik sakkijartitsilaukpok.
24 Sulle ajochertuingikãrtillugo, Johannese okãlajok baptijũmik Israelitit illunatik kakkialerkovlugit.
25 Johannesele innoserminik namaksilerame, okarpok: Taimnaunasugijapsinga taimnaungilanga; ahagle, kingunipkut kainiarpok, nellokotivigijara ittiggagutigik singẽjarlugik.
26 Illipse angutit kattangutigẽt, Abrahamib kinguvãngita kittorngangit, Gudemiglo nalektut illipsingne, piulijiksak tapsoma okausingit tillikliudsauvut illipsingnut.
27 Jerusalemetut, angajokangitalo illitaringinamitsuk (Jesuse) nellautaijut okausingillonẽt, attuartauvaktut Sabbatinne tamaine, tokkoteksangortipæt, namaksivlugit tapkoa okausingit.
28 Nauglo nachvaratik tokkotsitiksangõnermik, Pilatuse tuksiarvigivæt tokkotsikovlugo tapsominga.
29 Tamaitalo tamna pivlugo aglaksimajut namaksigamikit, kejungmit akkartipæt illivlugolo illuvermut.
30 Gudible tuppaktilaukpa tokkungajunnit.
31 Uvlunnelo unnuktunne tækkojauvok Galilæamit Jerusalemut majorarkattigilauktaminut; tapkoa kigligiudsijokottigiveit innungnut.
32 Uvaguttauk ungersimanek angajokaptingnut pijok, okautigivavut illipsingnut.
33 Uvaptingnut, taipkoa kittornganginnut, Gudib nellautsimatilaukpa, Jesuse tuppaktinamiuk; taimaktauk

aglaksimavok imgerutime 2 me: Igvit Ernerivagit uvlo-
me ernerigapkit.
34 Tokkungajunnillo tuppaktinamiuk, asserornartomut
kingorngane pekojungnērdlugo, tamattominga imāk okar-
pok: Davidib angervioninginnik sokkosijuitunnik tunnit-
sivigijomavapse.
35 Taimak pivlugo okarivoktauk imgerutib assiane:
Ajunginerit asserornermik tukki sikoniængilet.
36 Davidele, innovlune Gudib pijomajanganik kivgar-
torlaurame, tokkolaukpok, angajokanginnullo illijaulauk-
pok, asserornermiglo tukkisilaukpok.
37 Gudible tuppaktilauktanget, asserornek tukkisi-
laungila.
38 Manale angutit kattangutigēt, kaujilersiuk, tapso-
muna ajornernit issumangnarungnaitomik okautsaule-
rapse, tamainillo (ajortunnit) Mosesib perkojanginnut
idluartitaujungnanginipsingnit.
39 Tapsomungale okpertok idluartitauvok.
40 Mana udsertoritse nellautaijut okausingit illipsing-
nut nellautsilerkonnagit (imaitut):
41 Okokse, nachojoksojose, tattaminiarluselo, nungu-
titse; innotilluse pinniarnermik pigama, okautsaugalloa-
rupse tamattominga okpitsengilasse.
42 Judille anningmetta illinniarvingmit, nellojut ken-
nuvut, Sabbatik akkorngangne okautsinik makkoninga
okautsaujomavlutik.
43 Illinniarvingmētullo kattimajarērmetta, Judit un-
nuktut Judiokattaujullo Gudemik nalektut, Pauluselo
Barnabaselo mallikpakit; tapkoale okautivlugillo kaib-
larpeit, Gudib saimarsautanut nippingatsainarkovlugit.
44 Sabbatible tugliane iglugaseksuit innungit illuna-
kasetik kattimajartorput.
45 Judille innuit tækkogamikit, ningarosudlalerput,
Paulusiblo okausingit akkerartorlugit, akkerartorput mit-
tautekadlarlutiglo.
46 Paulusele Barnabaselo sivōranatik okālavuk: Gu-
dib okausingit okautigekārdlugit illipsingnut pijariaka-
laukpok; manale ajektorapsigik, nangminipsingniglo
nachonartitsigapse innōtsemik nungusuitomik, nellojunnut
tava sālerlerpogut.

47 Taimagle Nalekab perkovãtigut: Nellojunnut kaumartiksangortilaukpagit, piulijiksaukovlutit sillaksub issuanut.
48 Nellojulle tamana tussaramitsuk, kuviasulerput, Nalekablo okausingit nakoriveit; okpilerlutiglo illunatik innõtsemut nungusuitomut pijukset.
49 Nalekablo okausingit siamakterput tamattoma erkãnut illunanut.
50 Judille arnet nalektut nertornartullo ningarosuktidlalerpeit, angutillo angajokaujut iglugaseksoarne, Pauluselo Barnabaselo unangmijaukovlugik, pingujarpakillo erkãmingnit.
51 Tapkoale ittikkamik sanningit katterarpeit tapkonunga, Ikonienmullo aularlutik.
52 Illinniartulle kuviasulerput illumertaulilarmiglo Annernermik ajunginermik.

KAPITEL XIV.

Lystrame tumangajomik Paulusib innuliklerninganik.

IKONIENEMELO itterkattigẽkpuk Judit illiniarvingænnut, taimaglo okãlavlutik, unnuktoksuit Judit Grichillotauk okpilermetta.
2 Judille okpingitut aulartidlarpeit ningarosuktilaitalo nellojut tarningit kattangutigẽnnut.
3 Tagvanẽlerpuk akkunit, sivoranatiglo okãlavuk Nalekamik; tapsoma okautsinne okpernartipeit saimanerminik, nellunaikutaniglo tattamnartunniglo pivok tapkoa aggangittigut.
4 Unnuktovaksuille iglugaseksoarmiut maggoilivut, illangita Judit illagiveit, illangitalo Apostelit.
5 Perajaludlalermettale nellojullo Judillo, angajokajettiglo illagællugit, mittautekumavlugillo milloromavlugit ujarkennut,
6 Tamattominga tukkigamik kemmãvuk iglugaseksoarnut Lykaoniametunnut, Lystramut, Derbenmullo nunablo tapsoma erkãnut;

7 Tagvanelo okautsit tussarnertut okālatigiveit.
8 Lystramelo angutekalaukpok, iksivaēnartomik, it-
tiggalukkame innulernerminit, pissujuitotsainartomik.
9 Pauluse okālangmet tapsoma tussarpa; (Paulusible)
tækkosaramiuk, missigilerlunelo, tamna okperalloarmet
ākiktauniarnerminik,
10 Nipperkōrtovlune okarpok: Nikovidlutit nængerit.
Kiggertarpok tagva, arvertarlarmelo.
11 Paulusible pijanga innuit tækkogamitsuk, nipllia-
lerput, okarlutik Lykaonimiut okausingit attorlugit: Gu-
dit innuklitun-ilivlutik akkarvigivātigut.
12 Barnabaselo atserarpæt Jupitermik, Pauluselo at-
serarpæt Merkuriusemik, okālalaungmet.
13 Jupiterible ajochertuijoet iglugaseksuit avatānetub,
tuktuvait niakotiksello āpeit ittertarvianut, tunnergutigi-
jomavlugit, innuit illagællugit.
14 Apostelæk, Barnabasib Paulusiblo tussaramikit,
annoratik alliktorpeit, akpangerlutiglo innuit akkornga-
nut, nipliadlalerpuk,
15 Okarlutiglo: Angutiōjose, sog taimailiorpisse? In-
nutuinauvoguk tokkojomārtoguk illipsetut, okautsinniglo
tussarnertunnik okālavoguk illipsingnut, sāgiarkovluse
omanget Gudeungitomit, Gudemut omartomut, killang-
miglo, nunamiglo, immakbingmiglo, illuanetunniglo ta-
mainik pingortitsijomut;
16 Nelliutunne annigortunne nellojut tamaita issuma-
mingnik innōnialauktut tapsoma kamagingitsertorpeit;
17 Nauk ingminik nellonartitsilaungilak, unnuktunnik
ajungitulliarvigingmattigut, sillalukojivlune killangmit,
perorsijello perorkovlugit, nerkiksaptingnik, tunitsivigi-
vātigut, kuviasungnermiglo omættiptingne.
18 Taimaglo okarāmik, innuit innerterlugit serlek
ajulingileit, tunnergutinnik tunnijerkonnagit.
19 Judille Antiochiamit Ikonienmillo tagvunga pivut,
innuillo kajungersarpeit, Pauluse millortaukovlugo ujar-
kennut, unialælo iglugaseksoarnit, tokkonasugællugo.
20 Illinniartulle illumangmatsuk, nikovipok ailunelo
iglugaseksoarnut. Kaungmello tagvanget aularpok Bar-
nabase aiparællugo Derbenmut.

21 Iglugaseksuillo tapkoa okautsinnik tussarnertunnik okālavigiveit, unnuktullo ajochertorlauramikit, ama utterivuk Lystramut, Ikonienmullo, Antiochiamullo,
22 Illinniartut tarningit nekkoksitipeit, kaiblarlaitalo okpernermik sorērkonnagit, kappianartullo unnuktut attorlugit Gudib nalegauvinganut pijuksaugapta.
23 Illagēktullo illunaita ajochertuijunnik pitipeit, tuksiarlutiglo ēsinatik, Nalekamut okperijangænnut sapputijaukoveit.
24 Pisidialo apkotigællugo Pamfiliamut pivuk.
25 Okautsinniglo okālavuk Pergenme, Attaliamullo attersārpuk.
26 Tagvangello umiaktorpuk Antiochiamut, tagvanget aulalauramik, Gudib saimarsaininganut perkojaulaukpuk, okālajartorlaungmennik, mana namaksijamingnik.
27 Tagvungale pigamik, illagēktut kattersorkolerpeit, unipkārlutiglo Gudib pinniarnersoanganik tapkungnuna, kannorlo nellojunnut okpernerub upkuanga angmartilaungmago.
28 Illinniartut najugarivlugit tagvanelerpuk akkunit.

KAPITEL XV.

Apostelit okarkattigēngninginnik kippinek pivlugo.

ILLANGILLO Judæamit attersārput kattangutigēllo ajochertorpeit: Kippijaulingikupse, Mosesib illusinga attorlugo, pilloriktitauniængilase.
2 Pikabladlartokalermet, Paulusiblo Barnabasiblo mikkijuungitomik akkerartormattigik, namagivæt, Pauluselo Barnabaselo, assingillo illangit Jerusalemut majorarkovlugit Apostelinnut angajokajennullo, tamanna appersūt pivlugo.
3 Illagēktunnullo kannilārtauvlutik apkome, Foenizienlo Samarialo apkotigivakit, tagvanelo unipkarput nellojut sāgiarninginnik, kattangutigēllo illunatik angijomik kuviasuktigiveit.
4 Jerusalemulle tikkimetta, illagēktut, Apostelillo, an-

gajokajello tækkongiarpeit, unipkārpullo kannok angijo-
mik Gude pinniarlaungmet tapkungnuna.
5 Tagva Farisæerit illangit okpilertut nikovilutik
okarput: (Innuit taipkoa) kippijaujariakarput, okaut-
saujariakalarmiglo Mosesib perkojanginnik mallikovlugit.
6 Apostelille angajokajello kattimalerput, okautsit uk-
koa nautsertorlugit.
7 Akkunille akkerartorlaungmetta, Petruse nikovipok
okautilugillo: Illipse angutit kattangutigēt, kaujimavose,
nutaujungnailertomik Gude akkunaptingne annerosulau-
rame, nellojut tussarkovlugit kannimnit okautsinnik tus-
sarnertunnik, okperkovlugit.
8 Gudiblo, omættinnik kaujimajub, nellunaililauk-
peit, Annernermik ajunginermik tunnitsivigilauramigit,
uvaptitut.
9 Adsigēngitomiglo uvaptingnut tapkonungalo pititsi-
laungilak, omættingillo sujungaitilaukpeit okpernermut.
10 Sog manna Gude ōktorpissiuk, illinniartut ajor-
nartoksoarmik illitsivigijomavlugit, angajokaptalo uvagul-
lo sappidlalauktaptingnik?
11 Okperpogulle pilloriktitauniarapta Nalekab Jesusib
Kristusib saimarsautānut, taipkotitunak.
12 Tagva innugiartoksuit illunatik nippangerput,
Barnabaselo Pauluselo nālegiarlugik, unipkārtuk, kannok
angijunnik nellunaikutaksoarnik tattamnartunniglo Gude
pinniarlaungmet tapkungnuna nellojut akkorngænne.
13 Okarērmennik tapkoa, Jakobuse kiolerpok okar-
lunelo: Illipse angutit kattangutigēt, naleksinga:
14 Simon unipkālaukpok, kannok Gudib nellojut is-
sumagilaungmagit nellipsartainarlugit, tapkonanget in-
nungnik illelliorlaungmet atterminut.
15 Tamattomingalo nellautaijut okausingit nellautsi-
vut, taimak aglaksimangmet:
16 Tamattoma kingorngane utteromagivunga, Davidib
iglunga immiksimmajok sennaniardlugo, asserorningillo
idluarsaromavakka nappartilugillo.
17 Innuit amiakut Nalekamik apperkotekarkovlugit,
nellojut illunatik, pivlugit attera taijaumangmet, Nalegak
okarpok, tamakkoninga tamainik pinniartok.

18 Gudib pinniarninne tamaita kaujimaveit sillaksub
pigiarninganit.
19 Taimaimet issumavunga, nellojut Gudemut sã-
giartut, kappiasuktiteksaringilavut;
20 Aglagvigilugille, Gudeungitunnik tettiksakartut
sallumaininginnik perkonnagit, illokeudlarkonnagillo, ipi-
majomiglo, aungmiglo (nerrekonnagit).
21 Itsaksoarnille Mosesib okausinginnik okautsijokar-
pok iglugaseksoarne tamaine, Sabbatinnelo tamaine at-
tuarpeit illinniarvingne.
22 Apostelillo angajokajello, illagẽktullo illunatik id-
luarilerpæt, angutik illamingnit kennerlugik tillilãniglo
Antiochiamut, Pauluselo Barnabaselo illagællugik, uk-
koa, Judase Barsabasemik attipsãlik, Silaselo, tapkoa
angutik ajochertuijõvuk kattangutigẽt akkorngænne.
23 Aglangniglo (aglaktamingnik) neksarkoveit, imaili-
junnik: Uvagut Aposteliõjogut, angajokajello, kattangu-
tigẽllo salutipavut kattangutigẽt nellojunnit pijut, An-
tiochiametut, Syriametullo, Ziliziametullo.
24 Tussalaurapta, uvaptingnit pijut illangita ajocher-
tusermingnut tamartitsartormasse, tarnisselo asserortilu-
git, okarlutiglo: Kippijaujuksaujose, perkojello mallik-
lugit, nauk uvaptingnut taimak perkojaungilet.
25 Taimaitomik kattimavluta issumakattigẽkpogut,
angutingnik annerosukluta, tillivlugiglo illipsingnut, næg-
liktavut Barnabase Pauluselo illagællugik,
26 Angutik tapkoa innositik ivlerilaungilæk Nalegapta
Jesusib Kristusib attinga pivlugo.
27 Taimãk Judaselo Silaselo tillivavut, tapkoa okaut-
sinnuttauk tamattominga okalãrpuk.
28 Annernerub ajunginerub uvagullo tamanna idlua-
rigaptigo, assianik malligeksanik illipsingnut illijinata,
makkoninga pijariakartunnik kissẽnik,
29 Tunnergutinnik Gudeungitunnut, aungmiglo, ipi-
majomiglo ẽsijuksaungilase, illokeudlaraselo; tamakko-
ninga pingikupse, idluartomik pivose. Innotsiarpagitse!
30 Tapkoa tillijaumagamik, Antiochiamut pivut, in-
nugiartorsuillo kattitipeit, tunnitsivigilaitalo aglangnik
tamakkoninga.

31 Tamakkoa attuaramikit, mannigortaunek kuviasu-
tigilerpæt.
32 Judasiblo Silasiblo nellautaijõjuktauk, kattangu-
tigẽt kaiblarpeit okautsinnut unnuktunnut, nekkoksiti-
laitalo.
33 Tagvanelo mullukaselaungmennik, okpertokatti-
gẽnut ullapirsaumut angergarkojaulerpuk Apostelinnut.
34 Silasible kuviasutigiva tagvanetsomavlune.
35 Paulusele Barnabaselo Antiochiame pinniarpuk,
assingillo unnuktut illagællugit, ajochertuivut okãlavlu-
tiglo Nalekab okausinginnik.
36 Uvlulle illangit nãngmetta Pauluse Barnabasemut
okarpok: Ailaungmiluk, kattangutivut tækkojartorlugit
iglugaseksoarne illunaine, Nalekab okausinginnik okãla-
vigilauktaptingne, kannok illingamangæta.
37 Barnabasele issumakarpok, illakumavlugo Johan-
nese Markusemik attipsãlik.
38 Paulusible idluariva, taimaitok illakumanago, tap-
koninga kemmailauktok Pamfiliame, ingergakattiginagig-
lo pinniarviksamut.
39 Angijomik akkerartortigẽgamik, avipuk, Barna-
basib Markuse aiparilerpa, umiaktorlutiglo Zypernmut.
40 Paulusible Silas aiparællugo aularpuk, Gudib sai-
marsautãnut perkojauvlutik kattangutigẽnut.
41 Ingergalerporle Syrialo Zilizialo apkotigællugik,
okpertokattigẽllo nekkoksitipeit.

KAPITEL XVI.

Paulusib pinniarninginnik, Lystrame, Asiame Bithiniamelo, Troadame, Filippimelo.

DERBENMUT Lystramullo pivok; ahaglo, tagvane
illinniartokakalaukpok, Timotheusemik attelingmik, anã-
nanga Judiõlaukpok, okpertorlo, atãtangale Grichiõjok.
2 Kattangutigẽt Lystramiut Ikoniamiullo tamna pil-
loriktokotigivæt.
3 Tamna Paulusib aiparijomagamiuk, piva kippivlu-

golo, Judit tagvanetut pivlugit, illunatik kaujimangmetta atātanga Grichiōlaungmet.

4 Iglugaseksoatigut ingergagamik, Apostelillo angajokajello Jerusalemetut perkojanginnik tunnitsivigivlugit mallekoveit.

5 Tagva illagĕktut okpernermut nekkoksititauvut, unnuksivalliavlutiglo uvlut tamaita.

6 Frygialo nunalo Galatsialo apkotigigamikit, Annernermut ajunginermut innertitauvut okautsinnik okālakonnagit Asiame.

7 Mysiamulle pigamik, Bithyniakut ingergarasuarput; Annernerub le ama innerterpeit.

8 Mysiale sennerkogamitsuk, Troadamut attersārput.

9 Unnuamelo tamattomane tækkotitsumik sakkertokarpok Paulusemut; anguteolaukpok Macedoniamiok, tapsoma nangerdlune tuksiarvigiva, okarlunelo: Ikkālaurit Macedoniamut, ikkajortigullo!

10 Tækkotitsumik tapsominga tækkungmet, Macedoniamut tagva erinesulerdluta ainasuarpogut, kollarnangimet, Nalekab taikunga kaikungmattigut, okautsinnik tussarnertunnik okālavigilugit.

11 Troadamit aularluta umiaktorpogut, Samotraziala torarlugo tikkipavut, uvlub aipanganelo Neapolinmut,

12 Tagvangello Filippenmut (pivogut). Iglugaseksuit tapkoa angnerpāngovut Macedoniame, (Romiunnik innuggit). Uvagulle iglugaseksoarne tapkonane uvlut illanginnik pinniarvikarpogut.

13 Sabbate nelliutingmet iglugaseksuit sillatanut pivogut kongmut, tuksiarviovaktomut, ingilutalo, arnello tagvane kattimajut okālavigilerpavut.

14 Arnarlo Gudemik opigosuktok, attinga Lydia niuverte aupalluktennik (annoratsennik) Tyatiramiut iglugaseksoanginnit, pijok, naletsiarpok; tapsoma omætta Nalekab angmarpa, Paulusib okausingit kammagitsiarlugit.

15 Baptitauleramele iglomiokattingillo, tapsoma kaiblarpātigut, okarlunelo: Okperasugigupsinga Nalekamut, itteritse iglumnut, tagvanĕtsainarluse, katsungaitomiglo itterkovātigut.

16 Tuksiarvingmulle aitilluta, arnab kivgab pãrpãti-
gut, annernelik pijomãrtuksennik okartok, angajokanelo
perkutinnik akluitipa, okarmet sivorngagut pijomãrtun-
nik.
17 Pauluselo uvagullo tapsoma illunãnut mallikpãti-
gut, kaggudlarlune okarpok: Innuit ukkoa Gudib kot-
singnerpangõjub kivgariveit, tapkoa okautivãse pilloring-
nerub apkutãnik.
18 Taimailiorlaukpok tamna uvlunnik unnuktunnik.
Paulusible tamanna kĩksautigiva, keviardlunelo annernek
okautiva: Jesusib Kristusib attingane annekovagit oman-
get. Tagvaĩnarlo annivok.
19 Nalegangille tukkisileramik nerriungnitik akkiler-
taunermik annigormet, Pauluselo Silaselo tiguvakit
uniarlugiglo niuvervingmut angajokamik sãnginut,
20 Kaptainullo pitipakit, okarlutiglo: Innũk tapkoa
Judiõjuk iglugaseksoarmiokattivut tammartipeit.
21 Ajochertuivuglo illusiksennik illellioreksaringitap-
tingnik, Romiogapta.
22 Innuillo illunatik pikablartitauvut pitjutigællu-
gik; Kaptainillo annoraijartaukovakit, issakajaukolã-
niglo.
23 Angijomiglo issakadlalauramikik, parngnanẽrsi-
mavingmut pitipakit, parngnanẽrsimaviublo angajokanga-
nut udsertortautsiarkovakit.
24 Taimak perkojaugame, tapsoma parngnanẽrsima-
vit kamanenerpãngænnut pitipakit, niungillo parngnanẽr-
sordlugit kejuksoarmut.
25 Unuarle ketteralermet Pauluselo Silaselo tuksiar-
puk, Gudelo nakoridlarpæk. Parngnanersimvingmekat-
tikitalo tussarpakit.
26 Tagvaĩnarle nuna sajukpiludlarpok, parngnanẽrsi-
maviub tungavinga aulataudlarlune; tagvaĩnarlo upku-
angit illunaita upkuẽrtauvut, kellerutillo illunaita kelle-
rudsarput.
27 Parngnanersimaviub angajokanga sinningminit tup-
pakamele, parngnanẽrsimaviublo upkuangit upkuẽrsima-
jut tækkogamigit, saviksoane amuva, ingminiglo kappid-
laromavlune, kelleksorsimajut kemmanasugigamigit.

28 Paulusele nipliadlalerpok okarlunelo: Illingnik pitlarniarnæk, illunata ovanegapta.
29 Nenneroamigle kaikojivok, ittersãrlunelo, sajulerdlunelo Paulusib Silasiblo ittiganginnut pamakpok.
30 Annitilugiglo okautivak: Nalegãkka, sumik pinniartuksauvik pilloriktitaukovlunga?
31 Okarpuk: Nalekamut Jesuse Kristusemut okperit, tagva pilloriktitauniarpotit iglomiokattitillo.
32 Nalekablo okausinginnik okautivæk iglomiokattingillo illunaita.
33 Ingminullo pitipak, unnuab Stundingane tapsomane, killingillo ubvarpeit; baptitaulilarmelo tagvaĩnak, illannelo illunaita.
34 Iglominullo ittertipak, nerritilugiglo, kuviasulerporlo iglomiokattinne illagivlugit, Gudemut okpilerame.
35 Kaulermello Kaptainit iglugaseksuit kivgangit tilliveit, okarlutiglo: Innũk tapkoa aularlik.
36 Parnanẽrsimaviublo angajokanget okautsit makkoa okautigiveit Paulusemut: Kaptainit tilliklilaukput tamaunga, kellerudsãrtaukovlutik. Mana annileritik, ullapirsaumullo aularlutik.
37 Paulusible okautiveit: Issakadlalaukpãtiguk innuit tækkoæne, kiglissiniaranuglo, nauk Romiõjoguk, parngnanẽrsimavingmullo pitilunnuk, manalo sagvangitome aularkovãtiguk? Aukagle nangminek annititsartorlittiguk.
38 Okautsit makkoa iglugaseksuit kivgangita okautigiveit Kaptainut; tussaramiglo Romiõjungnik sivõralerput,
39 Kaivullo mannigõtomik okautivlugik, annitipakit, tuksialãniglo, iglugaseksoarnit aularkovlugik.
40 Tagva parngnanẽrsimavingmit annivuk, pullariartorlutiglo Lydiab iglunganut; kattangutigẽllo tækkolauramikit mannigorlaitalo, aularlaukpuk.

KAPITEL XVII.

Paulusib okālaninganik Tessalonicheme.

AMPHIPOLIS apkotigigamiko Apolonialo, Tessalo-
nichemut pivuk, tagvane Judit illinniarvekalaukput.
2 Paulusib ittervigiveit illutsimitut, okālavigivlugillo
Sabbatinne pingasunne aglait attuarlugit;
3 Tukkekartipeillo tapkonunga unertuivlune, Kris-
tusemik āniatitaujariakalauktomik tokkungajunnillo mak-
kijariakalarame, Jesuselo tamna (okarpok) okautigijara
Kristuseōngmet.
4 Illangillo tapkonanget okpilerput, Pauluselo Silaselo
illagilerdlugik, Grichittauk Gudemik nalektut unnudla-
laukput, arnettauk angajokaunerset ikkitolaungitut.
5 Judille okpingitut ningarosulerput, angutillo illangit
illuluktorsuit kassētut ingmingnut kattitipeit, illeratsad-
larkovlugit, pikablatilaitalo iglugaseksoarmiut, Jasonib
iglunget sillatānut pivut, pinasuarpullo tapkoa ātsomav-
lugit innuit akkorngænnut.
6 Nēninginamikigle, Jason okpertullo illangit aularu-
peit iglugaseksuit angajokanginnut, nipliadlarlutiglo:
Innūk ipkoa sillaksub innunginnik tamainik asserorteri-
juk, tamaungarivuk.
7 Tapkoa Jasonib ingminut ittertilaukpak; taipkoalo
illunatik attanniviksub perkojangit mallingileit, okarlutik,
taipsoma assiagōk attanniviōngmet, Jesusegōk.
8 Innuille uimajartidlarpeit, iglugaseksuillo angajo-
kangit, tamattominga tussartut;
9 Jasoniblo illagijangitalo akkiorningit tussaramikit,
aularkoveit.
10 Unnuamele Pauluse Silaselo erinesulerdlugik kat-
tangutigēt aulartipakit Beroeamut. Tagvunga pigamik,
Judit illinniarvingænnut itterpuk.
11 Tapkoa ajunginerōjut Tessalonichemiunit; tapkoa
okautsit illelliorpeit kunnutuilutik, uvlullo tamaita aglait

attuarpeit kennerlutik taimaimangæta (Paulusib okausingititut).

12 Tapkonanget unnuktut tagva okpilerput, ikkitoungituttauk Grichit angajokaunerset angutillo arnello.

13 Judille Tessalonichemiut tussaumaleramik, Gudib okausingit Beroeametauk okālatigijaungmetta Paulusemut, kaivut, tagvanēlotauk innuit pikablartilugit.

14 Kattangutigēlle tagva tuavidlutik Pauluse aulartipæt, immab kannitanganut aularkovlugo, Silasele Timotheuselo tagvanēlerpuk.

15 Paulusible kannilārtangita āpæt Athenemut. Okarkongmagillo Silasemut Timotheusemullo, tuavilutik tikkerkovlugik tapsomunga, uttilerivut.

16 Athenemele Paulusib uttakileramigik illungertudlalerpok annernermine, iglugaseksoarmiut tautukamigit Gudeungitomik angijomik nalektut.

17 Illinniarvingmelo Judit, Gudemiglo nalektut okālavigigalloarpeit, niuvervingmelo uvlut tamaita tagvunga pijut.

18 Epikurerille illangit Stoikerillo Filosofit (sillaksub pinginnik illissimajut) akkerartorpæt; illangillo okarput: Kannekadlartok una kannok okausekarka? Illangille (okarivut): Sorlo Gudinnik tækkorngartennik okālajomajok; okautsinnik tussarnertunnik Jesusemik makkijokaromārtomiglo okautilaungmagit.

19 Tiguvællo, kiglissiniarvingmullo āpæt, okarlutiglo: Tukkisititaujungnaralloarpita ajochertūsemik nutāmik, ajochertuserijarnik?

20 Siutiptingnut tussarngartenik pigavit; tagva tussaromadlarpogut tamattominga kannok tukkekarmangæt.

21 Athenemiulle illunatik, tækkorngartettauk tagvanētut, nutānik kissēnik okausekaromavlutik, tussaromavlutiglo pinasualaukput.

22 Paulusele kiglissiniarviub kerkane nængerpok okarlunelo: Illipse angutit Athenemiojose, tukkisilerpapse, illunaine okpiluarapse Gudiungitomigle.

23 Tamāne arvertarama, tuksiarvisse nautsertorlaukpakka, Altarelo naipipara, aglalik imāk: Gudemut nel-

lonartomut. Tuksiarvigijase tamna, nellojase okautigi-
vara manna illipsingnut.
24 Gude sillaksoarmik pingortitsijok, pinginniglo
tamainik, Nalegaugame killangmullo nunamullo, kitti-
maviksoarne aggangnut sennamajunne innekangilak;
25 Innuit agganginnuttauk kivgartortaujariakangilak,
sumik ajorsartotut; nangminek tamaita innōtimagit an-
nernekalertilaitalo, piksanginniglo tamainik tunnitsivi-
gingmagit;
26 Innugaseksuillo kinguvāngukattigēt tamaita ping-
ortilaukpeit aungmit attautsemit, nunaksoak illunāt
innukalertilugo, sivorngagullo sivitunikserijangit issu-
masimatigiveit, kannorlo kaningitigijomut nunakariangit;
27 Nalekamik kenneriakovlugit, missigilermangar-
mitsuk nachvarmangarmitsuglo; nauk ungasingilātigut
tamapta:
28 Tapsomane innōgapta aulavlutalo-īpogut; taimak-
tauk okarivut Poetit illangit illipsingnētut: Tapsoma
illagivātigut.
29 Tagva illakarapta Gudemik, issumajuksaungilagut
Gudioniub adsigingmago innungoak Goldemik, Silbere-
miglonēt, ujarkamiglonēt, innub issumaminut senna-
janga.
30 Nelliutune nellojotillugit Gudib kamagingitsertu-
laukpeit; manale innuit illunaita nunalingne tamaine
kakkialerkoveit.
31 Uvlormik taisimalaurame, taipsomane sillaksoar-
miut erkartoromagamigit idluarnermut, angutemut at-
tautsemut perkojimagame, illunaitalo okpertitsomavlugit,
tokkungajunnit tuppaktinamiuk.
32 Tokkungajunnit makkinermik tussaramik, illangit
mittautekarput, illangille okarput: Tamattominga ama
tussaromavaptigit.
33 Paulusib tava kemmekpeit.
34 Angutille illangita najugārivæt, okpilerlutiglo;
taipkoa illanget Dionisius, kiglissiniarpaktut illanget, ar-
narlo attinga Damaris, assingitalo illagiveit.

KAPITEL XVIII.

Gallionemut Paulusib ãtauninganik.

KINGORNGAGUT Pauluse Athenemit aularpok, Korintemullo pivlune.

2 Judelo tagvane naipipa, attinga Akvila, Pontuseme innulertok, Italiamit tikkekammertok, nulliane Priscilla aiparællugo, (attaniviksub Klaudiusib Judit illunaita aularkolaungmagit Romemit).

3 Tapkungnunga itterpok; adsigẽngniglo sennagamik, najorpak sennavlunelo; itselliorteõvulle.

4 Sabbatinelo tamaine illinniarvingme ajochertuivok, Judillo Grichillo kaĩblarlugillo tukkisitipeit.

5 Silasele Timotheuselo Macedoniamit pingmennik, Pauluse Annernermut kajungersartauvok Judinnut Jesuse Kristuseõjomik kigligiudsikovlugo.

6 Akkerartormettale mittautekalarmiglo, annoranne aulatidlarlugit okautiveit: Ause niakopsingnut pile, uvanga passijeksaungilanga; manamit nellojunnut ainiarpunga.

7 Tagvangello aularpok, angutemut Justemik attiggub iglunganut itterlune, Gudemik opigosuktub, tapsoma iglunga illiniarviub tunganẽtok.

8 Krispusele, illinniarviub angajokanga iglomiokattingillo illunatik okperput Nalekamut; Korintemiullo unnuktut nalektut okpĩlerivut, baptitaulerlutiglo.

9 Nalekable Pauluse okautiva tækkotitsumut unnuame: Sivõranæk, okarille nippangernæglo;

10 Illiagigapkit, innungmut attautsemullonẽt idluitulliarvioniætsengilatit; iglugaseksoarne tamakkonane unnuktunnik innukuttekãrama.

11 Tagvanẽlerporle Jahremik attautsemik takkinniglo pingasojortunnik, ajochertorlugillo Gudib okausinginnik.

12 Gallionle attanniongmet Achajame, Judit illagẽklutik innungnãdlalerput Paulusemik, aularupællo kiglissiniarviub iksivautanget sãnganut,

13 Okarlutiglo: Oma innuit kajungertipeit, Gudemik
kivgartorkovlugit, perkojet nalengnagit.
14 Paulusele okaromalermet, Gallion okarpok Judin-
nut: Judiõjose! idluitomik pikpet ajortulliarnermiglo-
nẽt, tussarajarpapse namaktomik;
15 Appersutiõngmelle ajochertũsemik, atterniglonẽt,
perkojipsingniglonẽt, issumapsingnik pinniaritse, taimai-
tomik erkartuijomanginama.
16 Aulartipeillo kiglissiniarviub iksivautanganit.
17 Tagva Grichit illunatik Sosthenes illinniarviub
angajokanga, tiguvæt, annaudlarlãlo kiglissinniarviub
iksivautanget sãngane; Gallioniblo kammagingileit.
18 Paulusele akkunit sulle tagvanẽlaukpok; kingorng-
agut kattangutigẽt sorẽrutiksamik okautiveit, Syrien-
mullo umiaktoromavlune, Priscillalo Akvillalo illagællu-
gik; nutsenne (Paulusib) kipsarpeit Kenchreame, okaut-
sinne malliklugit taimak okarsimagame.
19 Efesusemullo pivok, tagvanelo kemmekpak; nang-
minerle illinniarvingmut itterpok, Judillo okãlavigi-
veit.
20 Innamatsuk najortaujomavlutik akkunẽrnersamik,
kippilukporle,
21 Sorẽrutiksamigle okautiveit, okarlunelo: Annivik-
siorvingme tikkiniartome Jerusalemẽjariakarpunga; tik-
kitsomarivapse Gudib perkokpanga. Efesusemillo au-
larpok.
22 Zæsarienmullo pivlune, (Jerusalemullo) timuar-
pok, illagẽktullo salutinamigit, Antiochiamut attersãr-
pok;
23 Tagvanẽlaukãrdlune uvlunnik kapsinik, aularpok,
Galatsiab nunanga arvertarvigivlugo Frygialo kingorle-
rẽktidlugik, okpertullo illunaita nekkoksitipeit.
24 Judele Efesusemut tikkipok, attinga Apolos, Alek-
sandriame innulertok, angut okaloriktok, aglangniglo il-
lissimatsiartok.
25 Tamna Nalekab ajochertutãnik illanganik ajocher-
tortaulaukpok, Annernermullo illungertortomut okãlavok,
ajochertuiloriklune Nalegak okautigilugo, nauk Johan-
nesib baptijutãnnik kissianik kaujimavlune.

26 Tamna sivõranane okãlalerpok illinniarvingme. Akvillable Priscillablo tussaramiko, ingmingnut pitipæk ajochertorluarlugolo Gudib ajochertutãnik.
27 Achajamulle aijomangmet, kattangutigẽt aglaklutik, okpertut perkoveit, illelliorkovlugo; tagvungalo pigame, okpilertut, (Gudib) saimarsautãnut angijomik ikkajorpeit.
28 Judit pitsartunermut okausikserotigamigit, illunatik tussãtillugit aglangnik kaujitipeit, Jesuse Kristuseõjomik.

KAPITEL XIX.

Paulusib pinniarninginnik Efesuseme.

APOLOS Korintemẽtillugo, Paulusib nunet põktunerset arvertarvigiveit, Efesusemullo pivlune, naipitsivorlo illinniartut illanginnik;
2 Tapkonunga okarpok: Okpilerapse, Annernek ajunginek pivissiuk? Tapkoa okautivæt: Tussalaungilagullonẽt Annernermik ajunginermik pittekangmangæt.
3 Okautiveillo: Kannok tagva baptitauvisse? okautivæt: Johannesib baptijutãnut.
4 Paulusele okarpok: Johannese baptisilaukpok kakkialernerub baptijutãnut, innuit okaudlugit, okperkovlugit kingorliksanganut, tagva Jesusemut, Kristuseõngmet.
5 Tamanna tussaramitsuk, baptitaulerput Nalekab Jesusib attinganut.
6 Paulusiblo pattingmagit aggangminut, Annernerub ajunginerub tikkivigiveit; okãlalerpullo tækkorngartet okausinginnut, okãlalilãrmiglo pijomãrtuksennik.
7 Angutillo tapkoa 12 õlaukput.
8 Illinniarvingmulle itterpok, okãlavlunelo sivõranane takkinnik pingasunnik, kajungersarlugillo ajochertorpeit Gudib nalegauvinganik.
9 Illangille mangaidlarmetta, okpingimettalo, ajochertusemiglo tamattominga okausiluklutik innugiartor-

soarnut, kemmekpeit, illinniartullo avitipeit tapkonanget, uvlullo tamaita okālavok angutib Tyranusemik attiggub illinniarvingane.

10 Taimailiornermiglo pivok Jahringnik maggungnik, taimak Asiamētut illunatik, Nalekab Jesusib okausinginnik tussarmetta, Judillo Grichillo.

11 Gudelo tattamnartullidlarpok mikkingitunnik Paulusib aggangittigut.

12 Taimak aglæt, kidsijarnermut allarutikset kakkigutillo timinganut aktortitet kannimajunnut illingmagit, pijungnērpullo, annernerillo ajortut annivut tapkonanget.

13 Judille illangit arvertarajuktut angakut, (erksinatik) Nalekab Jesusib attinga tailugo annernialuktalingnut, okarlutiglo: Jesuse, Paulusib okautigijanga pivlugo, annekovapse.

14 Tapkoale 7 ōlaukput, Judiojub Scevab ajochertuinerōjub erningit, taimailiortut.

15 Annērnerle ajortok kiovok okarlunelo: Jesuse illitarivara, Pauluselo nellunginivara; illipsele kinauvisse?

16 Innublo annernermik ajortomik illumiggub, oppadlarpeit sālagilugillo, angijomik ochotilugit, taimak, annorijartaularmiglo killiadlaraularmiglo, kemmangmetta iglomit taipsomanget.

17 Tamanna tussaumajaulerpok illunainut Efesusemetunnut, Judinnullo Grichinnullo; illunatiglo erksinermik illumertitaulerput, Nalekablo Jesusib attinga angijomik nakorijaulerpok.

18 Okpilertuttauk unnuktut unipkariartorput, nangminermingnik kigligiksarlutik pinniarnerilauktamingnik.

19 Unnuktulle angakolauktut aglakotitik tikkiupeit, egilugillo ikkomamut, innuit illunatik tækkoæne: akkingillo kittinamikit, nachvarput akkekariakalaungmetta 50,000 dinnik kēnaujennik.

20 Taimak angitigijomik Nalekab okausingit aglivalliavut sālakalilutiglo.

21 Tamanna namaksingmet, Pauluse annernermine issumasivok ingergajomavlune Macedoniakut Achajakullo, Jerusalemullo aijomavlune, okarporlo: Taikanelaukārdlunga Rometauk tækkojariakarivara.

22 Macedoniamut tava ajochertuikattingne magguk Timotheuselo Erastuselo tillivak; nangminerle Asiame nokkarpok uvlunnik kapsinnik.

23 Taipsomanele perajaludlartokalerpok mikkingitomik ajochertũsek tamanna pitjutigællugo.

24 Attauserle Silberemik sennajok, attinga Demetriuse, Dianamut tuksiarvingoaliorpok Silberemik, sennakattinnelo ikkingitunnik perkutsariksitidlarpeit.

25 Tapsoma, taipkoa assingillo taimaitomik sennajut kattersorpeit, okarlunelo: Angutiõjose nellungilase, niorvgotivut tamanna akluitigigaptigo.

26 Tækkovluselo tussarluselo Efesusemetuinangilak, Asiable illunakasangane, Paulusib oma innuit unnuktut kajungersainerminut kattaktimagit, okarlunelo: Gudiungilegõk aggangnut sennammajut.

27 Niorvgutivulle tamanna sorẽrtuinarajangilak nachogijauvlune; Gudiojoksuble Dianab kattimaviksoanga piungitsugijaunajarivok, nalegauviksõningalotauk nungutaunajarivok, Asiamiut illunatik sillaksoarmiullo tuksiarvigijanget.

28 Tamanna tussaramitsuk, ningarosuvaksoadlalerput, nipliadlarlutik okarput: Efesusemiut Diananget angijoksovok!

29 Iglugaseksoarmiullo illunatik perajaludlalerput; tækkunãrvingmullo aulajadlakattigẽklutik tessigoarlugik Gajuselo Aristarchuselo Macedoniamiok, Paulusib ingergarkattik.

30 Paulusible innuit aivigijomangmagit, illinniartut innerterpæt.

31 Angajokajettauk illangita Asiame, Paulusib illænarijangita, tilliklerput tapsomunga innerterilãlo tækkunãrvingmut aikonnago.

32 Nipliajoksuit illangit imãk, assingit imãk adsigẽngitomik, illunamassiatik uimajadlarput, unnunersello nellovlutik suna pivlugo tagvunga kattersormangarmik.

33 Innuillo illangita Aleksander tessigoarpæt, Judit ajektudlarmatsuk. Aleksanderible aggangminut nullurarpeit, innuit sãnginne akkioromavlune.

34 Judiõjorle tukkisileramitsuk, attautsekut niplivak-

soadlarput illunatik Stundingnik maggungnik: Efesusemiut Diananget angijoksovok!

35 Angajokaksuble innuit nippangertinamigit, okarpok: Illipse angutit Efesusemiõjose! innuit nellieta tamanna kaujimangikauk? Efesusemiut iglugaseksoangita Gudiojoksoak Diana nālengmatsuk, killangmillo kattektub adsinga tagvanemet?

36 Tamanna akkerartaujungnangimet, nippangertuksaugalloarpose, uimajaraselo.

37 Innuit ukkoa tamaunga pitilaukpasse, kattimavingnit tiglingningitut, Gudipsingniglonēt mittautekangitut.

38 Demetriusele sennakattingillo okausiksakarunik, kina pivlugolonēt, kiglissiniarviksakarmet, erkartuijokalarmelo, passitiksamingnik; okarlit ingmingnut.

39 Assianigle apperkuttekarupse, kattimatillugit kiglissiniartunnut okautigissiuk.

40 Nangiarutigigaptigo, okautaujariak perajaludlarnermik uvlome pijomik, sumik patsitiksakarata perajaludlalaurapta. Taimaglo okarērame, aularkoveit kattimajut.

KAPITEL XX.

Paulusib pinniarninginnik Macedoniame Asiamelo.

PERAJALUDLARUNGNERMETTA, Paulusib illinniartut kaikolerpeit, sorērutiksamik okautivlugit, tagvangello aularpok, Macedoniamut aijomavlune.

2 Nunello taipkoa arvertarvigigamigit kaiblarkalauramigillo okautsinnut unnuktunnut, Grichit nunangænnut pivok, tagvanēlerdlunelo takkinnik pingasunnik.

3 Judille unangmingmatsuk Syriamut umiaktoromagame, issumaksarsiorkārdlune kajusilerpok utterniarnerminik Macedoniakut.

4 Asia tikkilugole, illaulaukput tapsomunga, Sopater Beroemit; Tessalonichemille Aristarchuse Sekunduselo; Gajuselo Derbenmit Timotheuselo; Tichikusele Trofimuselo Asiamit.

5 Tāpkoa sivorlerivavut, uttakkivlutalo Troadame.
6 Uvagulle umiaktorpogut Filippenmit kakkojet sēr-
nakangitut uvlungita kingorngænne, uvlullo tellimangænne
tikkipavut Troadame, tagvanelo pinniarpogut uvlunnik
7 nik.
7 Wochible uvlungita sivorlerpāngænne illinniartut
kattimalermetta kakkōjak avgorlugo, Paulusib okālavigi-
veit, aggagotsomagame; sorērane okālavok unnuab ket-
terarninga tikkidlugo.
8 Iglullo kollerpāngænne nennergoakalaukpok unnuk-
tunnik, kattimavigilauktangænne.
9 Innuosuktorlo, attinga Eutichuse, igalatsab sāngane
iksivajok, akpaivlune sinnilertok, Pauluse akkunit okā-
latillugo, sinningnermut ochogame, ijukarpok iglut kol-
lerēngita pingajuanit, tokkungavlunelo kiviktauvok.
10 Paulusele attersārpok, kollāngerlugolo, erkilālo
okarlune: Uimajarase; tarninga illuanēmet.
11 Ama majorarlune kakkojak avgorpa, nerrilarmelo,
okālavigiveillo ama akkunit uvlub kaulerninga tikkilugo.
Taimaikārdlune aularpok.
12 Innuosuktorlo omardlune kaipæt, mikkijoungito-
miglo mannigotaulerdlutik.
13 Uvagulle umiaksoakut sivorliovogut Assusemut
aularluta, tagvanget Pauluse ikkimakattikumavlugo;
taimak perkojilaungmet, nunakut pissugomagame nang-
minek.
14 Assuseme tikkinamittigut ikkivigivātigut, Mity-
lenemullo pivogut.
15 Tagvangello umiaktorpogut, kaungmello Chiosib
akianut pivogut; kaungmingmello Samosemut tikkipogut,
Trogilliumelo nokarpogut, uvlublo aipangane Miletuse-
mut pivogut.
16 Pauluse issumasimagame Efesuse kangeromavlu-
go, Asiame akkunit-ītsomanane; tuavimut Pentekostib
uvlungit nelliutikpetta Jerusalemētsomagame, ajornang-
ipet.
17 Miletusemit tilliklerpok Efesusemut, kaikovlugit
illagēktut angajokangit.

18 Tikkinamitsugle okautiveit: Kaujimavapsinga,
kannok illiortunga nelliutome illunane najulaurapse, uv-
lormit taimanget Asiamut tikkitainarama;
19 Nalegak kivgartorlauktara angijomik nellokoti-
junga, kugviolarmalo unnuktunnik, kappiasuktitaularma-
lo Judinnut, unangmiklertunnut uvamnik;
20 Sorlo angĩgutilaunginapse ĩdluartomik sumiglonẽt
okãlatigijeksamnik ajochertutigijeksamniglo illipsingnut
kattimatilluse, iglupsingnelo.
21 Judillo, Grichillo okautilaukpakka, sagiarkovlugit
Gudemut, okperkovlugillo Nalegaptingnut Jesuse Kris-
tusemut.
22 Manalo ahak, uvanga kelleksorsĩmmajunga anner-
nerme Jerusalemut aijunga, nellolarmalo, sumut taikane
tikkitaularmangarma;
23 Tamanna kissiet Annernek ajunginek iglugasek-
soarne tamaine kigligiudsingmet okarlune: Kellerutillo
kappĩanarnerillo uttakkivãnga taikane.
24 Tamakkoale tamaita sivõragingilakka, innõseralo
nangminek ivleringilara, kuviasuklunga nunamenera nã-
niaromavlugo, kivgartorneralo Nalekamut Jesusemut per-
kojaumanera, okautigivlugo Gudib saimarsautã okaut-
sinnut tussarnertunnut.
25 Mannalo ahak, nellungilanga kẽnara tækkoniarung-
nẽrapsiuk, illunase, arvertarvigilauktakka, okãlavigijak-
kalo Gudib nalegauvinganik.
26 Tamanna pivlugo uvlome kigligiksarvigivapse,
passitiksakanginama illunapse ause pitjutigællugo.
27 Angigutilaunginapse, okãlavlungale Gudib perko-
janginnik tamainik.
28 Tagva mana udsertoritse illipsingnik, illagẽktun-
niglo illunainik, Annernerub ajunginerub ajochertuijung-
ortilaungmasse tapkoninga, Gudib illagẽktitangit pairi-
lugit aungminut pissiarlauktangit.
29 Tamanna nellunginapko amarkut kẽsuktoksuit
kingunamne akkonapsingnut pijomãrmetta, illagẽt kẽngi-
niængileit.
30 Illipsingnittauk angutit sakkeromãrput, ajocher-

tūsiālungnik okartut, illinniartut kajumiksarniardlugit ingmingnut.

31 Tamanna pivlugo pigāritse, erkailuselo, sorērnanga illunase kaibladlalaurapse, Jahrinne pingasunne uvlotillugolo unuamelo kugviordlunga.

32 Manalo kattangutiārsukka, Gudemut sapputijaukovapse, saimarsautingello okausinganut, pitsartunekartub aglisiktitsungnarluse, tunnitsivigivluselo kingormgutijeksapsingnik, ivsornaititaujomārtut illagilugit.

33 Silbermik Goldemiglonēt pijapsingnik, annorapsingniglonēt kennulaungilanga.

34 Kaujimavapsingale, aggamnut tapkonunga pinnialaurama attoriakalauktamnik, illamalo piksanginnik.

35 Nangminek kaujitilaukpapse tamainik, taimak sennajuksaugapta, sangētut ikkajorlugit, Nalekablo Jesusib okausingit erkarlugit, okangmet: Tunnijinek pilloringnarnersauvok pilitaunermit.

36 Taimaglo ōkarērame, serkortolerpok, tuksiarkattigællugillo tamaita.

37 Illunatik tava keavaksoadlalerput, Pauluselo kongēsingagut erkilerpæt kunnilālo.

38 Tamanna okausek kiksautigiluarpæt, kēname tækkojaujungnērninganik okangmet; umiaksoarmullo kannilārpæt.

KAPITEL XXI.

Paulusib ingergarninganik Miletusemit Jerusalemut, pititauninganiglo parngnanērsimavingmut.

TAIPKOA kemmaklugit umiaktorapta, okomikpogut Kous tikkilugo, uvlub aipanganelo Rodusemut pivogut, tagvangello Pataramut.

2 Tagvanelo umiaksoarmik naipitsigapta Foeniziamut ikāromajomik, tagvunga ikkivogut, aularlutalo.

3 Zypern allakaraptigo, saumikliutivlugo, Syrienmut umiaktorpogut Tyrusemullo pivluta; umiaksoak tagvane ussingiartuksaungmet.

4 Tagvanelo illinniartut naipinaptigik, uvlilaukpogut

tagvane uvlunnik 7 nik; tapkoa Pauluse okautivæt, Annernerub ajunginerub kaujitilaungmagit, Jerusalemu majorarkonnago.
5 Uvlullo tapkoa nãngmetta, aularpogut, ingergavluta, illunatiglo kannilarpãtigut, nulliatiglo kittorngatiglo illagællugit, iglugaseksuit avatãnut; serkortorpogullo immab kiglingane tuksiarlutalo.
6 Sorẽrutiksamiglo okarẽrapta, umiaksoarmut ikkivogut; tapkoale angergarivut iglomingnut.
7 Uvagulle umiaktorẽrapta Tyrusemit, Ptolomaisemut pivogut, kattangutigẽllo salutipavut, uvlormiglo attautsemik uvlivogut tapkonane.
8 Uvlub aipangane aularpogut, Paulusemẽtogut, Zæsareamullo pivogut, Filippusiblo, okautsinik tussarnertunnik okãlavaktut 7 it illangeta iglunganut itterpogut, tapsomanelerdlutalo.
9 Tamna pannekarpok sittamanik, uigasungnik, nellautsitiksennik okartut.
10 Tagvanelo uvlilaurapta unnuktunnik, nellautaijok attersãrpok Judæamit, attinga Agabus.
11 Tikkinamittigullo, Paulusib tapserutã tiguva, kelleksorlugillo aggannelo ittigganelo, okarlunelo: Tamattominga Annernek ajunginek okarpok: Mattoma tapserutib innua, Judit taimak kelleksoromãrpæt Jerusaleme, pitiniarlugolo nellojut agganginnut.
12 Tamannale tussaraptigo, innertilerpavut, tagvanetullo, Jerusalemut majorarkonnago.
13 Paulusele kiovok: Kannok illiorkisse, kugviudlarapse, omættiga sẽklugo? Pijarẽrsimagama kelleksortauniarlunga kissianeungitok, tokkotaulungale Jerusaleme, Nalekab Jesusib attinga pivlugo.
14 Innertertaujomangimelle sorẽrpogut, okarlutalo: Nalekab pijomajanga pile.
15 Uvlut tapkoa kingorngatigut oppalungaijarẽrapta, Jerusalemut majorarpogut.
16 Illinniartuttauk illangita illagivãtigut Zæsareamit, ãpãtigullo Mnasonemik attelingmut, Zypernmiojomut, illinniartok tamna ĩtolaukpok, sinniktarkojauvogullo tapsomane.

17 Jerusalemut pigapta, kattangutigēt illelliorpātigut kuviasuklutik.

18 Uvlub aipanganele Jakobusemut pullariartorpogut Pauluse illagællugo; angajokajello illunatik tagvunga pigivut.

19 Salutijarērlauramigillo unipkautigilerpeit malliktigēktidlugit, kannok Gude pinniarlaungmet nellojunne, tapsoma kivgartorninganut.

20 Tamattominga tussaramik, Nalegak nakorivæt, okautivællo: Kattangūt, tautukpotit Judinnik tausendiokattartunnik okpilertunnik, illunatiglo illungertorlutik perkojet malliktaukoveit.

21 Tussaumavātille, Judit illunaita, nellojut akkorngænnetut ajochertorangne, Mosesib perkojangit nalekonnagit, okalauravillo kittorngangit kippijaukonnagit, illutsillo taipkoa attornagit.

22 Kannok tagva mana illingajariakarka? kattimajariakarput illa ipkoa unugiartorsuit; tikkisimanernik tussarniaramik.

23 Tamanna pivlugo okautsivut illingnut, mallilaukit.

24 Angutekarpok sittamænnik ovane, tapkoa malligeksakarput angernerilauktamingnik; tapkoa illingnut pikit, illagilugillo sujungaititaulerit, akkilerlutillo niakongita nujangit sallijaukovlugit, illunatiglo tukkisilerkovlugit sæglotaunernik, igvilletauk nangminek perkojet mallikangne.

25 Okpertut nellojunnit pijut aglagvigilauraptigik, kajusimavogullo attoriakangininginnik tamakkoninga, tunnergutille Gudiungitunnut kissēta pekonnagit, aungmiglo, ippimmajomiglo, illokeudlarkonnagillo.

26 Tagva Paulusib angutit tapkoa ingminut piveit, kaungmello sujungailijaukattigivlugit, kattimaviksoarmullo itterpok, uvlut sungaivīt nāniarlugit tækkojaujomavlune imailioriakangmet, tunnergutiksettik ingmigolitilugit tunnijaulerkārtinnagit.

27 Uvlulle 7 it nākasalermetta, Judit Asiamit pijut tækkovæt kattimaviksoarme, innuillo illunatik perajaluktidlalerpeit (Pauluse) tiguvlugo, nipliadlarlutiglo:

28 Illipse angutit Israelittiõjose ikkajortigut! tagva innuk illunane ajochertuijok kigliluktomik innukattiptingnik perkojenniglo kattimaviksoarmiglo ominga; Grichittauk aglæt ittertiniveit kattimaviksoarmut, iglorlo tamna ivsornaitok ivsornartilaukpa.
29 Trofimus, Efesusemiok sivorngagut tækkolauramitsuk illagijanga iglugaseksoarne; taimna Paulusemut aipaunasugivæt kattimaviksoarmut.
30 Iglugaseksoarmiullo illunatik aulajadlaraulerput, innuillo tagvunga akpangerlutik kattilerput; Paulusele tiguvæt tessigoarlãlo kattimaviksoarmit; tagvaĩnarlo upkoangit pallangertaulerput.
31 Tokkoniaromangmatsugle, sorsuktukset angajokaviksoangeta tussaumalerpeit, Jerusalemiut illunatik pikablalermetta.
32 Tagvaĩnak sorsuktukset illagællugit, Kaptainillo hundertinnut, illagællugit sorsugiartulerpeit. Angajokaviksoarmigle sorsuktuksenniglo tækkogamik, Pauluse annaulidlarungnẽrpæt.
33 Angajokaviksub tikkinamiuk tiguva, kellaumgujennullo maggoinut kelleksortaukolerpa, appersorlaitalo kinaumangæt, sumiglo pilaungmangæt?
34 Innuille akkorngænne nipliadlalerput, illangit imãk, assingit imãk; namaktomigle tukkisijungnanginamigit nippersoarnut, sorsuktukset iglokarvingænut ãtaukova.
35 Majorarvingmullo pingmet, sorsuktukset akkigariakalerpæt, innuit sorsugomangmatsuk.
36 Innugaseksuit mallikamitsuk, nipliadlarpullo: Pertaule!
37 Pauluse sorsuktukset iglokarvingænnut ãtaugame, angajokaviksoarmut okarpok: Okarkojomangilarma illingnut? Tapsomale okautiva: Grichit okausingit attorungnarpigit?
38 Egiptenmiungilatit, uvlut tamakkoa sivorngattigut illeratsartitsilaungilatit innuartunnik 4000 dinnik innukajuitomut aulartitsivlutit?
39 Paulusele okarpok: Judiõvunga Tarsenmit, Zili-

ziame iglugaseksuit kaujijaumariktut innukattigivãnga; kennuvigivagit okarlanga innungnut.
40 Perkungmago, Pauluse nængerlerlune majorarvingme, innuit aggangminut nullorarpeit. Nippangermettalo, okautiveit Ebræerit okausinginnut, okarlunelo:

KAPITEL XXII.

Paulusib akkiorninganik.

ILLIPSE angutit kattangutigẽt, angajokajello, akkiornikka illipsingnut tussãsigik.
2 Ebræerit okausinginnut okarvigingmagit tussaramitsuk, nippangiluarput. Okarporlo:
3 Judiõvunga, Tarsenme innulertunga Ziliziame, tamãnelo iglugaseksoarne innugoijaulaukpunga Gamalielib ittiggangita sãnginne, ajochertortautsiarpunga sivorlipta perkojanginnik, Gudemiglo kivgartorasugællunga, sorlo illipse illunase uvlome;
4 Okpertullo taimak unangmilaukpakka tokkomut aglæt. Kelleksorlaukpakka, pitilaitalo parngnanẽrsimavingmut, angutillo arnello.
5 Sorlotauk ajochertuinerojub angajokajello illunatik kigligiutigingmanga; tapkonanget aglangnik pilaukpunga, Damaskusemullo aivlunga, taikanẽtut kelleksorkãrdlugit ãtsomagapkit Jerusalemut pitlartaukovlugit.
6 Ingergartillungale, Damaskuse kaglilerlugo, uvlub ketterarningane, kaumajoksub killangmit tagvaĩnak kaumaksãrpãnga.
7 Nunamullo ochovunga, nippelo tussarpara, okartok uvamnut: Saul, Saul, sog unangmivinga?
8 Kiovarale: Nalegak kinauvit? Okautivãngalo: Jesuseõvunga Nazaremiok, unangmijet.
9 Ingergakattimale kaumajok tækkogalloarpæt, erksivlutiglo; uvamnulle okartub okausingit tussangileit.
10 Okarpungale: Nalegak, sumik pinniartuksauvik? Nalekable okautivãnga: Makkilerit, ainiarlutillo Damas-

kusemut; tagvane okautsaulărpotit tamainik pinniareksarnik.
11 Kaumajuble tapsoma kaumajoksŏninganut tautugungnanginama, ingergarkattima agganginnut tessiortaulerpunga, Damaskusemullo pivlunga.
12 Tagvanele angutekalaukpok Gudemik opigosuktomik perkojenniglo (naletsiarlune), attinga Ananiase, Judit illunatik tagvanĕtut pilloriktokotigijanget.
13 Tapsoma pullarpănga, nængerlunelo sennimne, okautilungalo: Saul, kattangutiga, tautulerit. Tagvaĭnarlo tækkovara.
14 Okarporle: Angajokapta Gudingeta annerivătit, pijomajanganik kaujititaukovlutit, idluartotuamiglo tækkokovlutit, nippemiglo tussarkovlutit kanninganit.
15 Kigligiudsijokotiginiarmattit innungnut illunainut, tækkojarniglo tussartarniglo.
16 Manalo sŏg tuavingikīt? Nikovilerit baptitaulerlutillo, ajornernillo ubvartaulerit, Nalekablo attinga tuksiarvigileruk.
17 Jerusalemulle utterama, tuksiartillungalo kattimaviksoarme, uvamnik ikpigijungnĕrlaukpunga, (Jesuselo) tækkolaukpara.
18 Tagva okautivănga: Tuavitit, aularsărlutillo Jerusalemit, kigligiudsinitit uvamnik okperiniængimagit.
19 Okarpungalo: Nalegak, nangminek kaujimavănga, parngnanĕrsimavingmut pitilaurapkit, unatadlarlaitalo, okpertut illingnut, illinniarvingne tamaine;
20 Kigligiudsikotivillo Stefanusib aunga kovijaulaungmet, nængerlaukpungatauk senniane, tokkotauningalo idluarigivlugo, tokkotsijullo annorangit udsertorlaukpakka.
21 Okautivăngalo: Ailerit, tillijomagapkit ungasiktomut nellojunnut.
22 Okauserle tamanna tikkidlugo nalelaukpæt, nipliadlalerput okarlutiglo: Innuk imaitok pĕrtaule nunamit; idlualungimet innoninga oma.
23 Niplialermettale annoratiglo pĕdlarlugit, sangillo kongmut egimagit,
24 Angajokaviksub ătaukolerpa sorsuktukset iglokar-

vingænnut, okarlunelo, issakajaukolugolo kiglissiniartaukova, tukkisijomagame, suna pivlugo taimak nipliutsormangmatsuk.

25 Kelleksormatsugle aklunatsennut, centurios senniminētok Paulusib okautiva: Illipsingne idluaralloarka, innuk Romiok kiglissiniartaukārtinnago issakadlarlugo?

26 Tamanna centuriosib tussaramiuk, angajokaviksoarnut okariartorpok, okarlunelo: Udsertolerit pinniartarnik, innuk una Romiongmet.

27 Tagva angajokaviksub tikkipa, okautivlugolo: Okautinga, Romiovit? Okarporle: Ahaila.

28 Angajokaviksublo kiovok: Kēnauvaksoarnik akkilerlunga illagilerpānga (Romiut). Paulusele okarpok: Uvangale innulernimnit Romiovunga.

29 Tuavilutik tava kiglissiniartuksangita allarlugo kemmekpæt. Angajokaviksoarlo tussarame Romiongmet, sivōralerpok, kelleksortaukolauramiuk.

30 Uvlub aipangane tussaromamarilerame, sōg passijaumangæt Judinnut, kellerōdsārtaukova, ajochertuinerōjullo kiglissiniartuksello illunaita kaikolerpeit, Pauluselo sakkertipa, pitilugolo tapkoa akkorngænnut.

KAPITEL XXIII.

Paulusib perajaludlartauninganik.

PAULUSIBLE kiglissiniartut tækkonārpeit, okarlunelo: Illipse angutit kattangutigēt, idluartomik issumakarlunga Gudib sāngane arvertarlaukpunga, uvlok tamanna tikkilugo.

2 Ajochertuinerōjuble, Ananiasib, kanneroktaukova sennianētunnut.

3 Tagva Paulusib okautiva: Gudib anaulidlaromārpātit karmaujotit mingoarsimajok; perkojet malliklugit iksivavlutit erkartorpinga, perkojello nalengnagit kanneroktaukovinga?

4 Nængertulle senniane okarput: Gudib ajochertuinerōjanga suadlarpiuk?

5 Pauluselo okarpok: Nægliktakka kattangutigēt, kau-
jimalaungilara ajochertuinerõmangæt. Aglaksimang-
met: Innukotivit angajokaunerõninginnut okauserluk-
tuksaungilatit.
6 Paulusible kaujimagamigit, illangit Sadduzæeriõng-
metta, illangillo Farisæeriõngmetta, niplialerpok kiglis-
siniartut akkorngæne: Illipse angutit kattangutigēt,
Farisæeriovunga, Farisæeriblo ernerivãnga; erkartor-
tauvunga nerriukama tokkungajut makkitsomãrninginnik.
7 Taimagle okangmet, Farisæerillo, Sadduzæerillo ak-
kerartolerput, innugiartoksuillo maggoilivut.
8 Sadduzæerit makkiviksakangitomik, Engelekangito-
miglo, Annernekangitomiglo okangmetta; Farisæerille
tamainik nellunaijaivut.
9 Nipliajoksolerput tagva; aglangniglo illissimajut
Farisæerikunnit nikovidlutik akkerartolerpeit, okarlutig-
lo: Innungme tapsomane idluitomik nachvangilagut,
Annerneruble Engeliblonēt okarviginerpago akkerarto-
rungnangilagut Gudemut.
10 Angijomik pikabladlalermetta, angajokaviksoak
sivõralerpok, Pauluse alliktortauniarasugællugo tapko-
nunga, sorsuktuksello attersãrkoveit, aksarnigaukolãlo
tapkonanget, pitilugolo sorsuktukset iglokarvingænnut.
11 Uvluble aipangane unuame Nalegak (Paulusib)
senniane nængerpok, okarlunelo: Pauluse mannigorit;
sorlo Jerusaleme kigligiudsilauravit uvamnik, taimaktauk
kigligiudsijariakarivotit Romeme.
12 Kaulermelle Judit illangit kattilerput, angerkatti-
gēlerlutiglo nerrijomanginermik immeromanginermiglo
Paulusemik tokkotsilaukãratik.
13 Taipkoale taimaitomik angerkattigēlauktut unnur-
nersaulaukput 40 ginnit.
14 Tapkoa ajochertuinerõjunnut angajokajennullo
okariartorput: Sokkoserungnangitomik angerkattigēlauk-
pogut, ēsijomanata sumiglonēt Paulusemik tokkotsikãr-
tinnata.
15 Mana tagga kiglissiniartut illagællugit angajoka-
viksoarmut okaritse, kaupet taimna ãtautitsikovlugo
(Paulusemik) illipsingnut, sorlo piluartomik kiglissiniaro-

mavlugo, uvagulle opalungĕrsimavogut tokkotsomavlugo tikkerkārtinago illipsingnut.
16 Paulusible ujoroet kajusimanek tamanna tussaramiuk, parngnailerpok, ailunelo sorsuktukset iglokarvingænut, okautigivalo Paulusemut.
17 Paulusible centuriosit illanget kaikova, okautilālo: Innuosuktok una pititsuk angajokaviksoarmut, okausiksakangmet tapsomunga.
18 Tapsoma tagva neksarpa pitilālo angajokaviksoarmut, okarlunelo: Paulusib kelleksorsimajok kaikovānga, kennuarivlungalo, innuosuktok una illingnut pitilugo, okausiksakangmet illingnut.
19 Angajokaviksub tagva aggangittigut tiguva, iglerterupalo, apperivalo: Sumik okautsomavinga?
20 Okarporle: Judit kajusimavut, tuksiarvigijomavlutit, kaupet Paulusemik ātaukojikovlutit kiglissiniartut sānginnut, sorlo piluartomik kiglissiniaromavlugo.
21 Igville nalengniarnagit, taipkoa akkorngænne angutekarmet unnurnersennik 40 ginnit, tapsominga pinasuartunnik, taipkoa angerkattigĕlaukput nerrijomanginermik immeromanginermiglo, Paulusemik tokkotsilaukāratik, manalo opalungĕrsimavut, uttakkivlutiglo angerniarnernik.
22 Tagva angajokaviksub innuosuktok aularkolerpa, perkolālo, innungmut attautsemullonĕt okarkonnago, tamattominga nellojungnĕrtimago.
23 Centuriosingniglo maggungnik kaikojivok, okautivlugiglo: Sorsuktuksennik 200 dinnik opalungaijaititik, Stunde 3 me unuame, Zæsareamut aijuksennik, nergjutsoartalingniglo 70 ginnik, pittiksilingniglo 200 dinnik;
24 Nergjutsoarmiktauk Paulusib attoreksanganik, ātlugolo sapputijaulerlune Feliksemut, nunab attanningamut.
25 Aglakivok taipsomunga, imāk:
26 Klaudiusib Lisiasib kuviasukova nunab attanninga nakornerpāngojok Felikse,
27 Angut una Judit tigulaukpæt, taipkonungalo tokkotaukasalauktok, uvangale sorsuktukset illagivlugit aksāriartorpakka tapsominga, Romiok tukkisilerapko.

28 Patsitiksanginnik tussaromagama kiglissiniarvingænut ãlaukpara.
29 Sunaubva tukkisivunga, perkojanginnik appersutit pivlugit passijaungmet; passitiksakangilarle omunga tokkotsitiksangõnermik kelleksortautiksamiglonẽt.
30 Tussaumaleramalo Judit illangita angigutsivlutik pinasuarmatsuk tokkotsomavlugo, katsungailunga illingnut tillikliutivara, passiklertuttauk okarkolaukpakka sãngne, sumik patsitekarmangæta tapsomunga. Innutsiarpagit!
31 Sorsuktukset tagva, sorlo perkojaugamik, Pauluse tiguvæt, aularutivællo Antipatrismut unnuame.
32 Kaungmelle nergjutiggit sorsuktukset aikolerpeit (Pauluse) illagællugo, (taipkoale) utterput sorsuktukset iglokarvingænnut.
33 Tapkoa Zæsareamut pigamik, aglait tamakkoa tunniveit nunab attanninganut, Pauluselotauk sakkertipæt tapsomunga.
34 Nunab attanninget aglait attuaramigit, appersorpok, nunamit nelliennit pingmangæt? Tussaramelo Ziliziamit pingmet, okarpok:
35 Kiglissiniaromavagit, passiklertut illingnik tamaunga pingmikpetta. Ittertitaukovalo Herodesib kiglissiniarvinget iglunganut.

KAPITEL XXIV.

Paulusib passijauninganik Tertullusemut.

UVLUT tellimæt kingorngænne ajochertuinerõjok Ananiase angajokajet illagivlugit, okaloriktorlo, attinga Tertullus attersãrput; tapkoa nunab attinganut sakkijalerput, Pauluse pivlugo.
2 Kaikojaungmelle, Tertullus passiklilerpok, okarlunelo:
3 Attannek nakornerpãngõjotit Felikse! ullapirsautekarapta innutsiaraptalo attannionerne, idluartuinarnik innuit ukkoa pitsiarangne, sillatojoksõgavit, tamakkoninga tamainik kujagitsainarpaptigit.

4 Akkunĕrtinægle, kennuvigivagit, saimajŏksogavit annikitoărsungmik okausiptingnik naleksălaurit.

5 Angut unna tukkisilaukpavut uivĕtoksoak, sillaksoarme illunane Judit tamaita pikablartilaukpeit, Nazaræerit ajochertusekullunginnik ajochertuinerset illanget.

6 Kattimaviksoarmiktauk ivsornartitsinasuarlauktok; tamna tigulaukpavut, erkartortaukojomavlugolo perkojiptingnut.

7 Angajokaviksuble Lisiasib pitsartudlartomut aksariartorpătigut tapsominga.

8 Passijingillo illingnut aikoveit; tapkonanget nangminek kiglissiniarungnarpotit pijomaguvit, tukkisileravit tamainik suna pivlugo passidlarmangaptigo.

9 Judilletauk okausekarivut, okarlutiglo taimak illingangmet.

10 Paulusele, nunab attanninget ijingmingmago okarkovlugo, kiolerpok: Kaujimagapkit, Jahrennik unnuktunnik erkartuijogavit, innungnut ukkonunga, sivŏrananga akkiorvigijomavakka.

11 Nellojungnĕrungnaravit, uvlut unnurnersaungimetta 12 innit, takpaunga Jerusalemut tikkisimagama, tuksiariartorlunga.

12 Kattimaviksoarmĕlonĕt naipilaungilănga okartillunga innungmut attautsemullonĕt, innungniglonĕt pikabladlartitsivlunga, illinniarvingne iglugaseksoarnĕlonĕt.

13 Kigligiudsijungnangilettauk sămne, mana passikliutimingnik uvamnik.

14 Angigutijomangilagille, ajochertŭsek imna, ajochertusekullungmik taijanget, tamna taimak attorlugo, angajokama Gudinget nalekapko, tamaita perkojenne nellautaijunnelo aglaksimajut okperigapkit.

15 Gudelo okperivara, tapkoalo nangminek nerriugijanget, tamædsale pijomărtome tokkungajut makkiviksakaromărmetta, ajungitullijullo ajortullijullo.

16 Tamattomanele idluartomik issumakarasuarpunga illunane Gudemullo innungnullo.

17 Jahrille unnuktut nãngmetta, innukattima tuju-
sianginnik tunnergutinniglo (Gudemut) tikkidlunga ãtsi-
gama ;
18 Tagva taipkoa naipipãnga sujungailijautillunga kat-
timaviksoarme, perajaluktokaranelo pikablajokaranelo.
19 Taipkoale Judiõjut illangit Asiamit pijut, mane-
tuksaugalloarivut sãngne, kigligiudsilutik, passitiksaka-
runik uvamnut.
20 Ukkoalonẽt nangminek okarlit, sumik idluangito-
mik mallugimangarma, kiglissiniartut sãnginne nænger-
tillunga.
21 Okausek una kissiane pigunitsuk, okalaurama ak-
korngænne nængerdlunga: Tokkungajut makkitsomãr-
ningit pivlugit, erkartortauvunga illipsingnut uvlome.
22 Feliksib tamanna tussaramiuk, taimaituinarkova
mana, ajochertũsek kaujimatsiaramiuk, okarporlo: Ang-
ajokaviksoak Lisias tamaungarpet, passiklernise apper-
kutigijomavara.
23 Centuriosele okautiva, Pauluse ingminut pitikov-
lugo, kelleksornagolo, illangitalo nelliellonẽt innerter-
nagit pullaromakpatsuk, kivgartoromalugolonẽt.
24 Uvlulle illangit nãngmetta Felikse tikkilerpok
nulliane Drusilla, Judiojok illagællugo, Pauluselo kai-
kolerpa, tussarlãlo, okãlatillugo okpernermik Kristuse-
mut.
25 Paulusele okãlangmet idluarnermiglo, illokeujung-
nẽrnermiglo, erkartuijokaromãrtomiglo, Felikse koaksar-
pok, okarlunelo: Mana aularit ; ullapingikuma kaikojo-
magivagit.
26 Nerriuporletauk Paulusemut kẽnaujennik tunnit-
sivioniarasugællune, aularkoguniuk ; tamanna pivlugo
kaikokattarlaukpa, okausekarvigællugo.
27 Jahrigle magguk nãngmennik, Portiusib Festusib
Felikse simmerpa ; Feliksible nertortaujomagame Judin-
nut, Pauluse kelleksorsimatillugo kemmekpa.

KAPITEL XXV.

Attannivingmut Pauluse pititaujomagame okarninganik.

FESTUSELE nunamut tamattomunga (Judæamut) tikkisimagame uvlut pingasut kingorngane Zæsareamit majorarpok Jerusalemut.

2 Tagva ajochertuinerōjut, Judillo angajokangita tikkipæt, Pauluselo pivlugo tuksiarvigivæt.

3 Kennuvigivlugolo tussartaujomavlutik taimna pivlugo, kaikojikovlugo tapsominga Jerusalemut, pinasuarpællo apkome ingergartillugo tokkotsomavlugo.

4 Tagva Festuse kiovok, Pauluse udsertortauniarmet Zæsareame, nangminerlo killamik taunungarniarmigame.

5 Illapse nellīt mana, okarpok, sappingitut, taunungakattaulit, angullo taimna unertsiunerlotigilitsuk, idluitomik pilaukpet.

6 Tapkonanele uvlunnit 10 nit unnurnersennik uvlikārlune, Zæsareamut attersārpok uvlub aipanganelo kiglissiniarviub iksivautanganut ingilerpok, Pauluselo aikjaukova.

7 Tamnale tikkimet, Judit Jerusalemit attersālauktut illumavæt, passiklilerlutiglo unnuktunnik okumainartoksoarnik Paulusemut, nauk tangekangitomik.

8 Imāk akkiorvigingmagit: Idluitomik pilaungilanga Judit perkojanginullonēt, kattimaviksoarmullonēt, Attannivingmullonēt.

9 Festusible nertortaujomavlune Judinnut, Pauluse kiova, okarlunelo: Jerusalemut pijomavit, taikane erkartortaujomavlutit uvamnut tamakkoa pivlugit.

10 Paulusele okarpok: Attanniviksub kiglissiniarvinget sānganut pijeksauvunga, taikane kiglissiniartaujariakarpunga; Judinnut idluitomik pilaunginama, sorlo igvit nangminek kaujimatsiarparma.

11 Idluitullialaurumale, tokkotsitiksangōnermiglonēt pilauruma, kunnulungilanga tokkotaulunga; taimaito-

kangipelle passiklerninginnik uvamnik, tapkonunga tun-
nijaujungnangitunga; attannivingmut pijomavunga.
12 Tagva Festuse kiglissiniartut okarkattigilaukãrd-
lugit, kiova: Attannivingmut pijomagavit, attanniving-
mut piniarpotit.
13 Uvlut illangit nãngmetta attannersoak Agrippas
Bernizelo Zæsareamut pivuk, Festuse tækkongiordlugo.
14 Uvlunniglo unuktunnik tagvanẽmennik, Festusib
attannersoak unnipkaupa Paulusemik, okarlunelo: Ang-
ut ovanepok, Feliksib kemmektanga kelleksorsimajok;
15 Jerusalemetillunga, ajochertuinerojut Judillo ang-
ajokangita unertsiunerlotigijartorpæt uvamnut, kennuv-
lutik, erkartortaukovlugo.
16 Taipkoale kiovakka: Romiut illusekangilet, innuk
pitilugo tokkotauniarlune, kissiane passijaujok akkio-
rungnarpok passijaunerminik kissiane passijime tæk-
koænne.
17 Tamaungale tapkoa pingmetta, nokkalaungilanga,
kaungmello kiglissiniarviub iksivautanganut ingipunga,
angullo tamna aijaukolaukpara.
18 Tapsomunga illingajomik, passiklertut illumang-
matsuk, patsitiksakangilet, pijariakarasugijamnik.
19 Apperkutekarpulle tapsomunga okpernekullung-
mingnik, tokkungajomiglo Jesusemigõk, Paulusib omar-
tok okautigijanganik.
20 Apperkutingelle tamanne tukkisinginapko, appe-
rivara, Jerusalemut aijomangmangæt, taikanelo erkartor-
taujomavlune tamattominga.
21 Paulusible attanniviksub okausinga nalegomaga-
miuk okangmet, tagvanekovara, attannivingmut pititso-
mavlugo.
22 Agrippasele Festusemut okarpok: Angut tamna
nangminek tussaromavara. Okarporle: Kaupet tussar-
niarpet.
23 Uvluble aipangane, Agrippas Bernizelo tikkimen-
nik ãnanausavaksoadlarlutik, kiglissiniarvingmullo itter-
lutik, kaptainillo ángajokaunerõjullo iglugaseksoarne
illagivlugit. Festuselo perkojingmet, Pauluse aijau-
vok.

24 Festuselo okarpok: Attannek Agrippas, angutiojose illipse illunase, tagvane uvaptingnut illaujose, tagga tamna tækkovasse, Judit illunatik okautigijanget uvamnut, Jerusalemelo mãnelo, nipliadlarlutik, innojungnẽrtuksaujok.
25 Uvangale tukkisilerapko, tokkotsitiksangõnermik pilaungimet, nangminerlotauk attannivingmut pijomangmet, issumasimavunga tillijomavlugo.
26 Attannivingmulle sumik tukkilingmik aglagutiksakanginama tamna pivlugo; illipsingnut sakkertaukovara, illingnulle piluartomik attannek Agrippas! (tussartaukovlugo) aglagutiksakaromavlunga kiglissiniartaukãrtillugo.
27 Tamanna igluarasuginginapko, kelleksorsimajok ãtautilugo, passijauningalo tainago.

KAPITEL XXVI.

Agrippamut Paulusib kiglissiniartauninganik.

AGRIPPASELE Paulusemut okarpok: nangminek okartuinariakarpotit. Tagva Paulusib agganne issaklugit akkiorlugit ingminik okãlalerpok:
2 Tamanna angijomik kuviagivara attannek Agrippase, uvlame tussatillutit akkiortuksaugama, tamaita pivlugit, Judit passiklerningit uvamnik;
3 Taimailuarpunga Judit illusingit apperkuttingillo kaujimagangne. Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit kennuẽsarlutit tussarkovlutit uvamnik.
4 Kiglinganit innotsima illusingit innukattima akkorngæne Jerusaleme, Judit illunatik kaujimagalloarpeit;
5 Illitarsilauktut uvamnik kiglinganit, kigligiudsijomagunik. Farisæereõlaurama, tapkoa illuserivaktangit Gudemik kivgartorkojilutik, sõngonerpangõvut tamainit.
6 Manalo nængerpunga erkartortauvlunga nerriukama Gudib angernerilauktanginnik angajokaptingnut;

7 Tamakkoa kinguvarēt 12 ōjut, illapta nerriugiveit
katsungaitomik, Gude kivgartorlugo, uvlotillugo unnua-
melo sorēratik. Nerriungnek tamanna pitjutigællugo,
nægliktok attannek Agrippas, Judinnut passijauvunga.
8 Sōg tamanna okperijeksaungitotut erkartortauva il-
lipsingne, Gudib tokkungajut tuppaktitsungnarmagit?
9 Uvangatauk issumakalaurivunga, Jesusib Nazaremi-
ub attinga angijomik akkerartoreksarilugo.
10 Sorlo Jerusaleme taimailiolauramatauk okpertut
unnuktut parngnanērsimavingmut pitilaurapkit, tamatto-
minga ajochertuinerōjomut perkojaulaurama; tokkotek-
sauvlutiglo erkartortaungmetta, ikkajulaukpunga.
11 Illinniarvingnelo illunaine kappiasuktikattarlauk-
pakka, mittautigijaunartomiglo okarkovlugit aksogoti-
lauktakka, sillaitoksōluarlarmalo taipkonunga, tækkorng-
artettauk iglugaseksoanginnut unangmilaukpakka.
12 Taimailiorlunga, Damaskusemut ingergalauktil-
lunga, ajochertuinerōjunnut perkojauvlunga ajugautitau-
larmalo;
13 Nægliktok attannek, uvlok ketterarmet, apkomētil-
lunga, kaumajok killangmit pijok tækkovara, sekkerngub
kaumaninganit kaumaluartok, tamattoma kaumaksārpānga
ingergarkattikkalo.
14 Nunamut illunata ochogaptale, nippe uvamnut
okartok tussarpara, Ebræerit okausinginnut okartok:
Saul, Saul, sōg unangmivinga? Sulokamik tukarlutit
ajoksaleromārpotit.
15 Okarpungale: Nalegak kinauvit? Okarpok: Je-
suseōvunga unangmijet; makkilutille ittiggangnut tutit,
16 Tamanna pivlugo illingnut tækkotipunga, kivgar-
tortitsomagapkit, okālakovlutillo tækkojarnik, tækkoti-
tsomajamniglo sulle illingnut.
17 Sapputijomavagillo innungnit, nellojunnillo, tapko-
nunga mana tillivagit,
18 Ijingit uititaulerkovlugit, tāktomit sāgiarkovlugit
kaumajomut, Satanasiblo pitsartuninganit Gudemut;
ajorninginnit issumangnarungnaitomik pititaukovlugit,
kingormgujeksamiglo pekarkattigekovlugit ivsornaititau-
jomārtut, okpernermut uvamnut.

19 Tamanna pivlugo attannek Agrippas, tækkolauk-
tamnik killangmit pijomik okpingilaungitunga;
20 Okālavlungale sivorlermik Damaskusemetunnut
Jerusalemetunnullo, Judæablo nunanganut illunainut,
taimaktauk nellojunnut, kakkialerkovlugit sagiarkovlu-
gillo Gudemut, kakkialernerublo pinniarkojanginnik id-
luartunnik pinniarkovlugit.
21 Tamanna pivlugo Judit tigudlarpānga kattimaviksoarme, tokkonasuardlungalo.
22 Gudible piulingmanga, tagvanepunga sulle uvlome,
kigligiudsivungalo angijullo mikkijullo tussatillugit, as-
sianiglo okālananga nellautaijullo, Mosesiblo, pijokaro-
mārtomik, okautigilauktanginnik kissēnik:
23 Kristusib āniatitaujariakarninganik, sivorlioninga-
niglo makkitsomārtunnit tokkungajunnit, kigligiudsining-
aniglo kaumajomik, innungnut nellojunnullo.
24 Taimagle nangminerminik akkiormet, Festuse nip-
perkōrtovlune okarpok: Paulus, illissimaidlarpotit; il-
lissimanivit sillaitipātit.
25 Okarporle: Erdlingnartok Festus, sillailungi-
langa; okarpungale okautsinnik okpernartunnik sillato-
junniglo.
26 Attannek nangminek tamakkoninga kaujimangmet,
tapsomunga sivōrananga okartunga; nellojosuginginapko
tamakkoninga tamainik; sagvangitome tamakkoa pingi-
metta.
27 Attannek Agrippas, nellautaijut okperivigit? Kau-
jimavagit, okperijettit.
28 Agrippasele Paulusemut okarpok: Kajumikteka-
sekparma Kristusemioniarlunga.
29 Paulusele okarpok: Taimaimangarpit taimaingi-
mangarpillonēt, Gudib sāngane tussuvunga, kissiviung-
itok, illunatigle, uvlome tussartut uvamnik, uvaptun-
ikovlugit, kellerutikka makkoa kisēta pinagit.
30 Taimak okalaungmet, attannek nikovipok, nunablo
attannertanga, Bernizelo, iksivakattingillo.
31 Iglerterpullo okarkattigēklutik: Angut una tok-
kotsitiksangōnermik kelleksortautiksamiglonēt, pilaung-
ilak.

32 Agrippasele Festusemut okarpok: Angut una au-
larkojeksaulautogalloak attanniviksoarmut pijomalaung-
ipet.

KAPITEL XXVII.

Paulusib umiaktorninganik nangiarnartomik.

ITALIAMULLE umiaktortuksauniptingnik okarsima-
jokarmet, Pauluse assingillo kelleksorsimajut centuriose-
mut pitipeit, Juliuse attelingmut, attanniviksub sorsuk-
tuksangita illangennut.
2 Adramitemiulle umiaksoangænnut ikkigapta, alli-
varpogut Asiab senniagut umiaktoromavluta; Aristar-
chusiblo Tessalonichamit Macedoniamẽtomit illagivã-
tigut.
3 Uvlub aipanganelo Sidonemut pivogut. Jeliuselo
Paulusemik pitsiadlarame, angervigiva itterninganik il-
læunarijanginut, nerrititaukovlugolo.
4 Tagvanget allivarapta Zypernib senniagut umiak-
torpogut, annore aggornarmet.
5 Ziliziablo Pamfiliablo immangangne umiaktorluta,
Myramullo Lysiamẽtomut tikkipogut.
6 Tagvanelo centuriosib umiaksoak naipipa, Aleksan-
driamit pijok, Italiamut aularniartok, tapsomunga ikker-
kovãtigut.
7 Sukkaitomigle umiaktorapta, uvlunnelo unnuktunne
Gnidusemut kẽta pivogut, (annore aggoraptigo) Kreta
sennerkordlugo torarpogut Salmonemut.
8 Tamnalo serlek kãngerdlugo umiakovigiktomik tai-
jamut tikkipogut, iglugaseksuit Lasea attigit kannitang-
ænnẽput.
9 Akkunẽdlalaurapta, umiaktornerlo mana nangiar-
nalermet, nerrititailiviglo kangiutilermet, Paulusib kaib-
larpeit.
10 Okautivlugillo: Illipse angutit, umiaktornek ta-
manna nangiarnarasugilerpara, umiaksoarlo ussingillo kis-
sẽtaungitut, innõsivulletauk pivlugit.

11 Centuriosible umiaksub innua Kaptainelo okperinersarivak, Paulusib okausinginnit.

12 Umiakoviglo idluangimet okkĕviginiarlugo, unnurnerset okarput, tagvanget aularlutik õktoromavut Foenizemut okkĕjartoromavlutik; Kretame umiakovik uarngnamut attuarningarmullo sangmijok.

13 Kavangarnilermelle, namaksinasugivut pijomajamingnik, kissatik amuvlugit, Kreta sennerkopæt.

14 Annikitomigle kingorngane ullajujaksub tikkitalajub tikkipeit, attuarnermik taijaujub.

15 Umiaksoarlo tiktautidlarmago annorersoarmullo ajularapta, issumanganik saptautituinalerpavut.

16 Kikkertãrsuk tikkileraptigo, attinga Klauda; umiarãmik amuarluta sappikasekpogut.

17 Kakkinaptigo, ikkajorutiksaliorluta, umiaksoak nimerlugo ãtsungerpavut; sioraksoarmut ikkariniarasugællugo, tingerautet kattaktidlugit sãvipogut.

18 Akkunaksoarmullo kappiasuktitaudlalerapta, uvlub aipangane (umiaksoak) ussingiardlugo illanginnik egiorkarpeit.

19 Uvluglo pingajuængne umiaksub perkuttingit egiorkarpavut aggaptingnut.

20 Uvlunnigle unnuktunnik sekkinekaranelo uvloriakangimet, akkunaksoarlo mikkingimet, innosiptingnik kollalerpogut.

21 Nerrekammerungnĕrmettalo, Pauluse akkorngænnit nikovipok okarlunelo: Illipse angutit, nalelaurupsinga Kreta kemmengnago, nangiarnartub tikkinajalaungilãtigut assiojinatalo.

22 Manale kaiblarpapse, nangiarase, attauserlonĕt tokkoniængimet, umiaksoak kissime asserolãrpok.

23 Unnuamele tamattomane perkutigijima kivgartortamalo Engelinga sennimne nængerlaungmet,

24 Okarporlo: Pauluse nangiarnæk, attanniviksub sãnganut pititaujuksauvotit; ahaglo, umiaktorkattitit tamaita Gudib tunnilaukpeit illingnut.

25 Taimaimet, illipse angutit, sivõraniarase; Gude okperigapko, taimaitsomãrpok, taimak okautsaugama.

26 Kikkertamulle apporiakarpogut.

27 Unnuelle 14 õningænne ketterartillugo, Adriab immaksoangane umiaktortilluta, umiaktortut nuna tikkinasugivæt.
28 Nausaikullo ningitinamitsuk ittininga 20gennik issakterpæt, sivuvallarsukamik ama nausaikut ningitinamitsuk, ittininga issakterpæt 15nik.
29 Illimasuleramik ikkariniarnermingnik, kissaksuit sittamæt umiaksub akkoanit ningitipeit, killanarlutiglo uvlub kaulerninganik.
30 Kippalulle umiaksoak kemmagasuaramitsuk, umiarak ningitipæt immanut, okartuinarlutiglo kissaksuit umiaksub sivuanit ningititsomavlugit;
31 Paulusib centurios sorsuktuksello okautiveit: Ukkoa umiaksoarmẽngipetta innõniætsengilase.
32 Tagva sorsuktukset umiarab pitõtangit kiblorpeit immãnut singisimalertilugo.
33 Kaulermello Paulusib nerrekolerpeit tamaita, okarlunelo: Uvlome uvlut 14 õlerput, nerriungnermut nerrimaringinapse, nerrimarlaunginapselo.
34 Tamanna pivlugo kaiblarpapse, nerrititse nekkoksekovluse; nujarlonẽt attausek kattangniængimet niakopsingnit.
35 Taimaglo okarẽrame, kakkojamik tigusivlune Gude kujagiva illunatik tækkoænne, avgorlãlo, nerrilerlunelo.
36 Tagva illunatik kuviasulerput, nerrilermilutiglo.
37 Uvagulle tamapta, umiaktorkattigẽkluta 276 õlaukpogut.
38 Kãgungnẽramiglo umiaksoak okigligiarpæt, kakkojekset immãnut egilugit.
39 Kaungmelle nuna illitaringilæt, kangerdlugle tækkovæt, siksanga imnãungitok; tagvunga umiaksoak uerksãrtitsomalerpæt, ajornangipet.
40 Kissaksuit amuaramikit, sãviput, akũtælo kellerutinga kellerõdsãramitsuk, tingerautak senningajok amuvæt, siksak torarasuarlugo.
41 Ikartok tikkipæt, avamigut ittinelik, tagvunga umiaksoak ikkarepok, sivua tava apõrpok aulajungnẽrdlune, akkoale maggit pitsartuninginnut serkomitaulerpok.

42 Sorsuktukselle kajusivut, kelleksorsimajut tokkotsomavlugit, nelliellonĕt tapkonanget nelluglune kemmakonnago.

43 Centuriosible Pauluse piulijomagamiuk, kajusimaninget serkomipa, perkojivlunelo, nellugungnartut sivorliolutik nellugkoveit nunamut.

44 Assingille (piulivlutik) illangit sātujennut, illangillo umiaksub serkominikunginnut. Taimailioramik illunatik nunamut pivlutik piulijaulerput.

KAPITEL XXVIII.

Paulusib tattamnartitsiningamik Maltame.

PIULIJAULERAPTALO tussarpogut, kikkertab attinga Malta.

2 Maltamiulle mikkingitomik pitsiarpātigut, tamapta pullarkovātigut, ikkomamik ikkitsivlutik, sillaluksub tikkimattigut, keujanarlarmelo.

3 Paulusele akkerkunnik kattersigame, illivlugillo ikkomamut, onarkejarnermut kuglugiak sakkijarpok, nimarlŏrdlunelo agganginnut.

4 Maltamiulle tækkogamitsuk kuglugiak aggangine nivingajok, okarkattigĕkput: Innuk una innuartongmet nellonangilak, kiglungnerub innŏkongimago, nauk immaksoarmit piulijaugalloarlune.

5 Kuglugiarle ikkomamut kipsaliktutiva, idluitomut pijaunane.

6 Uttakkilerpulle publerniarasugællugo, tagvaīnarlonĕt tokkoniarasugællugo. Akkunille uttakkivlugo, idluitomulle pijaungimet tækkogamitsuk, assianik issumakalerput, okalarmiglo, Gudeŏjok una.

7 Kikkertab angajokanget, attinga Publiuse, tamattomane erkāne nunakuttekartok, tapsoma illelliorpātigut, illænnakārlunelo sinniktarkovātigut, uvlunnik pingasunnik.

8 Tagvanele Publiusib atātanga kannimalaukpok ŏlingnartomut, aungmiglo anarartok, tapsomunga Pauluse it-

terpok, tuksiarlarmelo (Gudemut), aggangminullo pattik-
lugo ãkikpa.
9 Taimailingmago, oma assingit kannimajut kikker-
tamẽtut kaigivuttauk, ãkiktaulerivut.
10 Tapkoalo angijomik opigivãtigut; aularaptalo tak-
koaksaptingnik tunnitsivigivãtigut.
11 Takkit pingasut nãngmetta umiaksoarmut Alek-
sandriamit pijomut aularpogut, kikkertame tamane okkẽ-
lauktomut. Nellunaikutalik Kastorlo Polluksel.
12 Syrakusemullo pigapta, tagvane pingasunnik uv-
livogut.
13 Tagvangello avalerkapta, Regionemut pivogut;
kaungmet kavangarnilermet, uvlub aipangane Puteolimut
pivogut.
14 Tagvane kattangutigennik naipitsivogut, tapko-
nungalo uvlikojauvogut uvlunik 7 nik; Romut tava au-
larpogut.
15 Tagvangello, kattangutigẽt tussaumaleramittigut
pachrearpãtigut, Appiferelo Tretabernlo tikkidlugik.
Paulusib tækkogamigit Gude kujagiva, kuviasulilarmelo.
16 Romulle pigapta, Centuriosib kelleksorsimajut pi-
tipeit angajokaviksoarmut; Paulusele ingmigut perko-
jauvok, sorsuktuksamut attautsemut udsertortaukovlugo.
17 Uvlulle pingasulermetta, Paulusib Judit angajo-
kangit kaikoveit. Kattimangmetta, okautiveit: Illipse
angutit kattangutigẽt, nauk idluitomik pilaungitunga in-
nukattiptingnut, angajokapta illusinginnullonẽt; taimai-
tunga kellersoksimavlunga Jerusalemit tunnijaulaukpunga
Romiut agganginnut.
18 Tapkoa aularkojomalauralloarpãnga kiglissiniara-
minga, tokkotsitiksangõnekangimet uvamne.
19 Judille tamattominga akkerartormetta, attanniving-
mut pijomavlunga okariakalerpunga; unertsiunerlõteka-
riartornanga pivunga innukattimnik.
20 Tamanna pivlugo tamaunga kaikovapse, tækko-
jomavluse okautsomalapselo; Israelib nerriuninget pivlu-
go, kelleksorsimagama, kellaumgujennut ukkonunga.
21 Okautivælle: Aglangniglonẽt pingitogut Judæa-

mit; tikkitokalaungilarlonēt kattangutigēnnit, idluitomik kigligiudsijomik okausekartomiglonēt pivlutit.

22 Illingnille tussaromavogut, kannok issumakarmangarpit. Tussaumagapta tamattominga ajochertũsemik illunane akkerartortaugapse.

23 Uvlormiglo taingmatsuk, (nelliutingmet) unnuktut pullarpæt sinniktarviane, tapkoninga ajochertuivlune okālavok Gudib nalegauvinganik, Jesusemiglo ajochertorlugit Mosesib perkojanginnit, nellautaijunnillo, uvlāmit unnungmut.

24 Illangille okauserijanginnik okpilerput; illangille okpingilet.

25 Ingmingnulle illænnārēnginamik apterput, Pauluse imāk okangmet, Annernek ajunginek okalauralloarpok nellautaijokut Jesaiasekut angajokaptingnut.

26 Okarlunelo: Innungnut ukkonunga ainiarit, okautivlugit: Siutipsingnut tussaromārpasse, tukkisinagolo; ijipsingnullo tækkojomarpasse illitarinagolo.

27 Innuit ukkoa omættingit mangaidlarmetta siutimingnullo tussānerludlarput, sikkungerlarmiglo tækkojomanatik, tussājomanatiglo, tukkisijomanatiglo omamingnut, sāgiaromanatiglo, uvanga innulilugit.

28 Tussaumalersiugle, tamanna Gudib saimarsauta tillijauvok nellojunnut; taipkoa tussagōromārpæt.

29 Taimak okangmet, Judit aularput, ingmingnut unnuktunnik appersorlutik.

30 Pauluselo Jahringnik maggungnik iglogijamine attartortaminelaukpok nangminek akkilerlugo sinniktarvik, pullartinnelo tamaita illelliorpeit.

31 Gudib nalegauvinganik okālavlune, Nalekamiglo Jesusemik ajochertuivok sivōranane innertertaunanelo.

PAULUSIB

AGLANGIT ROMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib annerimaninganik.

PAULUSE, Jesusib Kristusib kivganga, perkojaumajok
Aposteliõkovlugo, annerimajok omunga okautaukovlugit
Gudib okausingit tussarnertut,
2 Tamakkoa nellautaijokotimigut sivorngagut angeru-
tigilaungmagit aglangne heiligenne,
3 Ernine pivlugo, Davidib kinguvãnginnit erniangõ-
jok, uviningmut,
4 Pitsartunermullo nellonẽrsimajok Gudib Erneri-
janga, Annernermut, ivsornaititsijomut, makkivianit tok-
kungajunnit, tagva Jesuse Kristuse Nalegavut,
5 Tapsomunga saimartauvluta Apostelingortitauvo-
gut, nellojunne illunaine okpernerub nalektauninga ãkik-
taukovlugo tapsoma attingane;
6 Tapkoa illipsetauk illagivãse, Jesuse Kristusemut
kaikojaumagapse.
7 Rommetunnut tamainut, Gudib nægligijanginnut
ivsornaitunnullo kaikojaumajunnut: Gudib Atãtapta,
Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget, ullapirsau-
tingello illagilisetõk.
8 Sivorlermik Jesuse Kristusekut, Gudimnut kujali-
jutigivapse tamapse, okpernise okautigijaungmet sillak-
soarme illunane.
9 Gudib kivgartortama annernimne, Erninget okau-
singinnik tussarnertunnik okãlavlunga, kaujimavãnga,
sorẽrnanga erkaumagapse.

10 Tuksiarnimnelo kennutsainarlunga tikkiluse kakkugo pitjutekarniarmangarma, Gudib pijomajanganut.

11 Kippiniarama tækkojomavluse, tunnergumik annernelingmik aitortoromavluse, nekkoksititaulerkovluse.

12 Imaipok, illagiluse mannigortaukattikumavluse okpernipsingnut okpernimnullo, okperkattigēkapta.

13 Nellokojomangilapsele kattangutikka, kajusimakattarlunga tikkitsomalaurapse issumapkut, ajungitomik pititsomavlunga illipsingnētauk, sorlo nellojunne assipsingne; agviartaukattarlungale tamanna tikkilugo.

14 Grichinnullo Grichiungitunnullo, illissimajunnullo illissimangitunnullo kivgartortuksauvunga.

15 Taimaimet, ajungitamnut pijomavunga, okālajomavlunga okautsinnik tussarnertunnik illipsingnuttauk Rommētose.

16 Kristusib okausingit tussarnertut kangusutigingiuapkit; pitsartuniōngmetta Gudemit, pilloriktilugit illunaita, okpertut tapkonunga, Judit sivorliōlutik Grichillotauk.

17 Tamakkonunga nellonarungnērtitaungmet idluarsititaunek, namagijaujok Gudib sāngane, tamanna okpernermit okpernermut pijok, sorlo aglaksimangmet: Idluartok okpernerminut innōniarpok.

18 Gudib ningausinga killangmit sakkermet innuit ajortullininginnut idluitullininginnullo tamainut, miksekārnermik nokkangatitsēnartut idluitullidlarnermut.

19 Gudekartomik nellojokangilak tapkonane; Gudib mattominga nellojungnērtilaungmagit;

20 Gudib illinganinga tækkuksaungitok, tamædsa, ajugakangininga Gudiōningalo issokangitok, sillaksub pingortitaukārninganit tækkuksaungmet, pinniarnerit ullernaigijaukpetta; taimaimet passijaungijutiksakangilet.

21 Gudekartomik attautsemik kaujimagamik, nertornagolo, kujagivilaunginamitsuglonēt Gudetut; issumamikulle piungitoksōlerput, omættingillo sillaitut tāktoksōlerput.

22 Sillatojorigamik, sillaitoksōlerput;

23 Gudiblo asserojuitub ānanauninga mumilaukpæt

innub asserortuksab tingmijello nergjutillo pãmgortullo adsiluanginnut.

24 Taimaimet Gudib allarpeit katteklutik omættingita ikliguninginnut, makkojungnartunnut, timitik ingmingnut kangunartilugit;

25 Taipkoa, Gudib miksekãrninga mumilaukpæt sæglunermut, pingortitarlo nertorlugo kivgartornersarilaukpæt Pingortitsijomit, tamna nertortaujok issokangitomut. Amen.

26 Taimaimet Gudib allarpeit katteklutik igligunernut kangunartunnut; arnangit attornitik kiglormut attornerluklugo pingmetta.

27 Taimaktauk angutit arnak attorungnẽrlugo, ingmingnut ẽgiangusedlalerlutik ikligunermingne, angut angumut kangunartomik pisãdlarput, tammadlarnermingnullo akkilertaudlarlutik ingmingnut, (taimaitaujariakangmetta).

28 Sorlo Gude illitarilugo pijariakarasugilaungimetta, Gudibtauk allagiveit katteklutik erkarsautiãlungnut, mamainartulliarlutik;

29 Idluitunnik tamainik tættælutik, illokeudlartomiglo, uivẽdlartomiglo, torkuinermiglo, ningarnermiglo, õmisungnermik tættælutik, innuarosungnermiglo, anãtũtisungunermiglo, terliakattainermiglo, kiguitojoksõlarmiglo tokkonartomik,

30 Passidliluinartoksõlarmiglo, Gudemik nachojoksõlarmiglo, nellangaitoksõlarmiglo, piojorijoksõlarmiglo, piblingaitoksõlarmiglo, asserorsailarmiglo, angajokãmingnik tappatoksõlarmiglo;

31 Sillaitojoksõlarmiglo, okpernaitoksõlarmiglo, nægglingitoksõlarmiglo, saimajuitoksõlarmiglo, takopsoajuitoksõlarmiglo.

32 Taipkoa nauk Gudib idluarninganik kaujimavlutik (taimailiortut tokkoteksaungmetta), nangminek taimailiortuinangilet, assitigle taimailiortut kuviagiveit aglæt.

KAPITEL II.

Assimingnik erkartuijut Gudib erkartuininganit kemmãniæng-ilet.

TAIMAIMET, innuk omæt! passijaungijutiksakangi-
latit kinaumangarpillonẽt erkartuijotit; assingnik erkar-
tuinernut, nangminernik erkartuivotit, erkartortautiksar-
nik taimailioravit.
2 Gudible erkartuininga taimailiortunnut, idluangmet
kaujimavavut.
3 Innugle omæt, taimailiortunnik erkartuijotit, nauglo
nangminek taimailiormilutit, Gudib erkartuininganit igvit
kemmãgomãravit, issumavit?
4 Ubvalo akluininga pitsiarnermik kennuẽsarnermiglo
kamangitsertornermiglo nachogiviuk? Kaujimangilatit
Gudib pitsiarninget tessiormattit kakkialernermut?
5 Igville omættivit mangaidlarninganut, kakkialero-
manginingaņullo kallerẽktitsivotit nangminernut ningaut-
semik, ningautsib uvloksanganut Gudiblo erkartuininget
idluartub sakkijarvianut.
6 Illunaita attunit tapsoma akkiniaromãrpeit pinniar-
nerilauktanginnut.
7 Imagle: kennuẽsarlutik ajungitullinasuartut, pin-
niarnernut ajungitunnut pinasuartut innotsemik nak-
saungitomik, tapkoa nertornartomik, nalengnartomiglo,
sokkosijuitomiglo tunnitsivigijomarpeit;
8 Akkerartortulle miksekãrnermiglo nalengitut, id-
luangitomigle nalektut, taipkoa saimaungitomiglo ningar-
nermiglo pijomãrpeit;
9 Kappianartomik kiksarnartomiglo pijomãrput innuit
idluitullijut tarninginnut tamainut, Judit sivorliolutik
Grichillotauk.
10 Nertornartomigle, nalengnartomiglo, ullapirsau-
miglo ajungitullijut illunatik pekarlit, Judit sivorliolutik
Grichillotauk.
11 Innungnik Gude adsigẽktitsingmet.

12 Ajortullilauktut perkojakaratik, assiojomărputtauk perkojet mallingnagit; ajortullilauktullo perkojakarlutik erkartortaujomărput perkojet malliklugit.

13 Perkojennik tussartuinartut idluangimetta Gudeme; perkojennigle malliktut idluartitaujomărput.

14 Nellojut (aglaksimmajunnik) perkojakangitut, ingergarmik perkojet pinniarkojanginnik pigamik, tapkoa nauk perkojakaratik, ingmingnut perkojaŏvut.

15 Perkojet pinniarkojangit omættinginne aglaksimangmetta nellunailivut, erkarsautimingnik kiglissitimattigik; issumangille passitigĕngmetta, passitiksĕrutigĕngmettalo ingmingnik,

16 Uvlorme taipsomane, innuit angigutsiningit Gudib erkartoromărmagit Jesuse Kristusekut, sorlo okautsit tussarnertut ajochertutigigapkit.

17 Kamalerille Judemik attekarpotit, perkojakarnermiglo tettitartorpotit, Gudelo nertorutigivet illingnik.

18 Pijomajanganiglo kaujimavotit, perkojennullo ajochertortaugavit, pinniareksenik ajunginersennik kiglissiniarpotit;

19 Illikullo issumakarpotit, tautungitunnik tessiorungnarasugællutit, kaumailarpillo taktomĕtunnik,

20 Sillaitunnik kaujisarteŏvlutit, kaujimangitunnik ajochertuijŏvlutit, illissimakŏrpotit illinniareksennik okpernartunniglo perkojennĕtunnik.

21 Mana assingnik ajochertuivotit, illingniglo ajochertuingilatit. Okălavotit tigliktuksaunginermik, nangminerle tiglikpotit.

22 Okarpotit, nulliarĕngnermik asseroijuksaunginermik, nangminerlo nulliarĕngnek asserorpet. Gudeungitunnik makkojuktotit, Gudiblo pinginnik arktaivotit.

23 Perkojennik nertŏtivotit, Gudelo mittautigivet perkojennik nalenginermut.

24 Pitjutauluse Gudib attinga mittautigijaungmet nellojunne, taimak aglaksimangmet.

25 Kippimanek attornartogalloak, perkojet mallikungne; perkojelle mallingikungne, kippimanĭt uviniolerĕrpok.

26 Kippimangitub tagva perkojet idluarijangit pin-

niarunigit, kippimangininga kippimanionerartaunangilak?
27 Innõnerminit kippimangitub perkojet namaksigunigit, tapsoma tagva erkartoromãrpãtit, perkojet tappagigangne igvit, nauk aglangnik kippimanermiglo pekartotit.
28 Judiõngimet kallinermigut Judiõjok, kippineunginivok kãngagut uviningme pijok.
29 Illumigulle pijok, Judiõvok; kippimaniõvorlo omamigut kippimanek annernerme pijok, aglangnẽungitok, tapsoma nertornauta innungnit pingilak, Gudemille.

KAPITEL III.

Perkojennut idluartitaujokarniængilak.

SUMIK tagva Judit pekarnersauvæt? Kippimanerlonẽt sumik sulliva?
2 Mikkijoungitomik pivut. Sivorlermik, Gudib okausinginnik tunnitsiviovut.
3 Illangille tamakkonunga okpingimetta, kannok kamajarialik? Taipkoa okpinginingita Gudib miksekãrninga okpernarungnẽrtinajarpatsuk?
4 Taimainiætsengilak! imaivikporle, Gude miksekãrtovok, innuillo illunatik sæglotovut; aglait imaimetta: Okauserne idluarkovlutit, ajugaukovlutillo erkartortauguvit.
5 Gudible idluarninga idluinipta nertornartipatsuk, sumik okaromavita? Gude idluitonajarka, ningarnermut pitlaramittigut? (innuktut taimak okarpunga).
6 Taimaitsengilak! taimaipet, kannok illilune sillaksub innungit Gudib erkartorajarkagit?
7 Gudib miksekãrninga sæglonimnut ãnanausiluarpet nertortauninganut, sõg ajortullijotut erkartortauvik sulle?
8 Imailiornersaunajangilagut sorlo mittautigijaugapta, illangitalo okautigingmattigut okarnerarluta: Ajortul-

liarta ajungitok omanget pikovlugo? Taimaitut erkartortauningêt idluarpok.
9 Kannok tagva? Ajunginersauvita taipkonanget? Mikkijomiglonẽt pitsengilagut. Kigligiudsikammergapta Judillo Grichillo ajortoliksõjunnik.
10 Aglaittauk imaimetta: Idluartomik innukangilak attautsemiglonẽt;
11 Sillatõjokaranelo, Gudemik appersortokangilak.
12 Illunatik kiglormut sãsimavut, illunamassiatiglo piojungnẽrput; ajungitullijokangilak attautsemiglonẽt;
13 Torklungit illuvektut angmarsimajotun-ĩput, okarmingnullo takkormõrput, okatik ipiksilugit, kuglugiangojartutitut tokkonartoksoarmik kangasinamiutekarput.
14 Kanningit tættæput okautsilungnernik kassilingnartunniglo;
15 Ittiggangit sukkallidlarput aungmik kovisijomavlutik.
16 Apkotinginne asserornartokarpok kiksarnartokalarmelo;
17 Apkomiglo ullapirsautelingmik kaujimangilet;
18 Nalengnermik Gudemik kamangilet.
19 Kaujimavogulle, perkojet okausingit, taipkonunga perkojalingnut pingmetta; karngit illunatik simiktaukovlugit, sillaksublo innungit illunatik passijeksaukovlugit Gudib sãngane.
20 Taimaimet, uvinik (innuk) idluartitaujungnengilak tapsoma sãngane perkojet pinniarkojanginnut, perkojennut ajornerit illitarijaulermetta.
21 Manale idluarsinek Gudib sãngane namagijaujok perkojet pinnagit nellojaujungnẽrpok, perkojennut nellautaijunnullo kigligiutaumajok.
22 Gudemulle idluarsinek, pijok okpernermit Jesuse Kristusemut okautigijara, tamainut piksak, illunatiglo okpertut pigivæt.
23 Adsigẽngitokangimet; illunatik ajortullilaungmetta, Gudemullo nertortaujuksaunitik ajulerlugo;
24 Akkekangitomiglo idluarsititaulerput, tapsoma sai-

marsautanut, piuliklernermut Kristusib Jesusib pijanganut;
25 Tamna Gudib sakkertilaukpa saimausiviokovlugo
okpernermut tapsoma aunganut, idluarnek sãngmine
namagijaujok nellonẽromavlugo, issumagijungnẽramigit
ajornerit sivorngagut pilauktut, Gude kennuẽsertortillugo;
26 Nelliutunne tamakkonane idluarnek sãngmine namagijaujok nellonẽromavlugo; nangminek idluartogame
sakkerkovlugo, idluarsitilugolo Jesusemut okpertok.
27 Nauk tagva nertornautiksak? Pẽrsimavok. Perkojet nelliennut? perkojennut pinniarkojijunnut? Aukak,
perkojamulle okperkojijomut.
28 Taimaitomik issumavikpogut, innuk idluarsitilaulermet perkojet pinniarkojanginnuungitok, okpernermut
kissianut.
29 Ubvalo Gude Judit kissimik Gudigivatsuk?
Nellojuttauk Gudiginginivatsuk? Aukak, nellojuttauk
Gudigivæt.
30 Gude attauseongmet, kippimajunnik idluartitsijok
okpernerme, kippimangitunniktauk (idluarsititsingmijok)
okpernermut.
31 Perkojet tagva attorungnẽrkovittigik okperkojigapta? Taimaitsengilak! perkojelle aulaijaukonnagit pivogut.

KAPITEL IV.

Idluartitaunek okpernermit pivok.

SUMIK okaromavita, atãtagijapta Abrahamib nachvalaungninga innonermine pivlugo?
2 Tamattominga okarpogut: Abraham idluarsigune
pinniarnernut, nertornausigalloarpok, Gudemele pinane.
3 Aglaille kannok pivæt? Abrahamib Gude okperiva,
tamannalo pivlugo idluarsititauvok.
4 Pinniarnernulle pinasuartok, akkilertauninga saimanermut pingilak, tunnitsiviojariakangmelle.

5 Pinniarnernulle pingitok ajortullijunnigle idluartitsijomut okperune, tapsoma okpernine idluarsijutiginiarpa.

6 Sorlotauk Davide okarmet, pilloringnermik innuk tamna piksarinerarlugo, Gudib idluarsititanga, pinniarnerit pitjutiginagit, okarame:

7 Piulijauvut idluitulliarnermingnit issumagijaujungnẽrtut, ajornerilauktamingnillo mattoviõjut;

8 Piulijauvok innuk tamna Gudib ajortulliarningit taijungnẽrpagit.

9 Piulijaunek tamanna tagva kippimanerub (kissime) piksarivauk? kippimanginerublonẽt piksarivauktauk? Abraham okpernine pivlugo idluarsititaujok okautigivavut.

10 Kannok illivlune idluarsititauva? Kippimagamelonẽt kippimanginamelonet? Kippimagame pinajatsengilak, kippimalugane pijok.

11 Kippimaneruble nellonaikutanga piva nakkititjutigællugo idluarsitisimanermik okpernermut, kippimalugane pijaminut; taimailerdlune atãtaulerkovlugo, okpertunnut illunainut nauglo kippimanatik, tapkoatauk tamanna idluarsitijutigekovlugo.

12 Kippimajunnuttauk atãtaulerkovlugo, kippimajunnut kissẽnuungitok, tapkonungaletauk, arvertartunnut okpernerub tuminginne, atãtapta Abrahamẽtub kippijaukãrtinnago.

13 Angersimanek imna Abrahamut kinguvãnginnullo, kingormgujekovlugo sillaksoarmik, perkojennut pingimet, okperneruble idluarsaininganut.

14 Perkojennik tettekartut kingormgujijuksaupetta, okpernek tagva suksaungilak, angersimanerlo sullingilak.

15 Perkojet ningartitsingmetta; perkojakangitonele tappanekangimettauk.

16 Taimaimet idluarsinek okpernermut pijuksauvok, saimanermit pikovlugo, angersimanerlo okpernarsekovlugo (Abrahamib) kinguvãnginnut tamainut, perkojalingnut kissẽnuungitok, Abrahatulle okpertunnuttauk, tamapta tamna atãtagigaptigo.

17 Sorlo aglaksimangmet: Atãtautilaukpagit nello-

junnut unnuktovaksoarnut, Gudib sãngane, taipsoma okperilauktanget, tamna tokkungajunnik omartitsijok, pitakangitunniglo kaikojijub taimaitilerlugit.
18 Okperlaukporlo nerriuklune nerriunangitomik, nellojunnut unnuktovaksoarnut atãtaulerkovlugo, okautsit ipkoa okautsaumanine malliklugit: Taimak kinguvãksettit unnuktigijomãrput.
19 Okpernermelo sangẽlilunginame, timinetauk issumagingila tokkolertok, 100 denik Jahrekarkasekame, Sarablo timinga tokkolertok (issumaginginiva):
20 Nakkimarninginame Gudib angersimaninganik okpinginermut, okpernermigle pitsartulerlune, Gudelo nertudlarpa;
21 Okperiviklugolo, sumik Gude angerpet, taimaititsungnarivoktauk.
22 Taimaimet tamanna idluarsijutigivatauk.
23 Tamnaẽnarle pivlugo aglaksimangilak, mattominga pitilaungmet,
24 Uvagulletauk pivluta (aglaksimagivok) tamattominga pititauniarapta, okperupta tokkungajunnit tuppaktitsijomut NalegaptingnikJesusemik;
25 Tamna tunnijaumavok ajornivut pivlugit, tuppaktitaumijorlo idluarsijutiksaptingnut.

KAPITEL V.

Kristusekut ullapirsarsimanermik.

MANALE okpernermut idluarsititaulerapta, Gudemut ullapirsautekarpogut Nalegaptigut Jesuse Kristusekut.
2 Tapsomunatauk okpernermut apkotiksarsigapta saimanermut tamattomunga pigijaptingnut, nertõtingmijogut nerriukluta pinnarnartoksoarmik, Gudib tunnijomãrtanganik.
3 Taimaituinangilarle, kappianarnerillo aglæt nertortigivavut, kaujimagapta kappianarnerit kennuẽsertortitsivut;

4 Kennuẽsertornerle õksimanermik kaitsivok, õksima-
nerle nerriungnermik kaitsivok;
5 Nerriungnerle kangusuktitsiniængilak. Gudib næg-
lingninga kovimangmet omættiptingnut, Annernermut
ajunginermut tunitsivioniptingnut.
6 Ajulidlalaurapta taipsomane, Kristusib nelliutome
tokkotigivãtigut, ajortoliksõgapta.
7 Tagva idluartok pivlugo tokkojomajokarajangilak;
ajungitullivigijine pivlugo tokkojomajokaralloarune.
8 Taimaimet Gudib næglingnine uvaptingnut nertorpa
(nautsertortaukova), Kristuse pivluta tokkolaungmet,
sulle ajortoksõjogut.
9 Tapsoma manna aunganut idluartitaumagapta, ang-
inersamik tagva piulijigijomãrpavut ningautsemit.
10 Gudemut ullapirsarsimagapta Erninget tokkung-
anut, sulle omisuktilluta; anginersamik tagva piulijau-
jomãrpogut innosinganut, mana ullapirsartaugapta.
11 Tamanna kissimeungitorle, nertotipogulletauk Gu-
deme, Nalegaptigut Jesuse Kristusekut, tapsomuna mana
ullapirsaumik tunnitsiviogapta.
12 Taimaimet, sorlo ajornek sillaksoarmut tikkimet
innungmut attautsemut, tokkolo ajornermut, taimaglo
tokko innungnut tamainut kiblẽmavok, illunatik ajortul-
lilaungmetta.
13 Ajornek sillaksoarmẽgalloartok perkojakãrtinago;
perkojakangitonele, ajortullinek issumagijaungilak.
14 Tokkole Adamemit Mosesemut attanniotitok, taip-
konungatauk ajortullilaungitunnut Adamib ajortullining-
atut-ilutik, tamna (Adam) tikkituksab (Kristusib) ad-
singoanga.
15 Ajortullinerle tunnergũllo saimanartok adsigẽngilak.
Unnuktut tokkungmetta attautsib ajortulliningannut; ang-
inersamik, Gudib saimarsautãniglo tunnergutãniglo un-
nuktut pititaumaluarput, innub attausẽnaub Jesusib
Kristusib saimarsautãnut.
16 Sorlo ajortullinerub attausẽnaub malliktingatut
tunnergut illingangilak, attautsib ajortullijub ajortulli-
ninganut attautsemut illunaita asserortitaungmetta. Pit-
lareksangortitaunek ajortullinermit attautsemit pingmet:

tunergulle saimanartok ajornernit unuktunnit piuliklerpok idluarsititaunermut.
17 Attautsib ajortulllininganut tokko attanniotilaungmet attausek pivlugo; tunnergũmik saimanartoksoarmik illangiutijut idluarsititauvlutik, anginersavaksõjomik attaniotiniarput innõniarlutik attausiõjokut Jesuse Kristusekut.
18 Taimaimet sorlo attautsib ajortulllininganut sutẽrnartok innungnut tamainut pingmet, taimaktauk attautsib idluarninganut, innuit illunaita idluarsititaulerput innõniarlutik.
19 Sorlo innub attautsib nalengininganut unnuktut ajortokartitaulermetta, taimaktauk attautsib nalengninganut unnuktut idluarsititaulerput.
20 Perkojelle illautitaulerput, ajortullinerub angininga nellonẽrtitauluarkovlugo. Ajorneruble angininga nellonẽrtitaumajone, saimanerub anginersauninga nellonẽrtitaumaluarpok.
21 Sorlo ajornek attanniotilaungmet tokkotsivlune, taimaktauk saimanek attanniotekovlugo idluartitsinermik innõtsemut naksaungitomut, Jesuse Kristusekut Nalegaptigut.

KAPITEL VI.

Innotsemik nutãmik.

KANNOK tagva okausekarkita? Ajortullitsainartuksauvita saimanek anginersaukovlugo?
2 Taimaitsengilak! Uvagut ajortomit tokkomajogut, kannok tamanna innõvigijomanajãrpittigo?
3 Kaujimangilase illunata Jesuse Kristusemut baptisimajogut, tokkunganut baptitaugapta?
4 Taimaimet illijartortaukattigimavavut baptijutikut tokkomut, sorlo Kristuse tokkungajunnit tuppaktitaungmet, Atatab ussornarninganut, taimaktauk uvagut innõsertãmik arvertartuksauvogut.

5 Illijaumakattauguptale tokkunga adsigilugo, makkinerme adsigijomārivavuttauk.
6 Tamanna kaujimagaptigo, innutokavut kikkiektortaukattigiva senningajolingmut, ajortoliksub timinga attorungnerkovlugo, ajortomik kivgartorkonnata kingorngagut.
7 Nellielle tokkomajok, tamna kellerudsartauvok ajortomit.
8 Kristusele tokkokattigiguptigo, tagva okperpogut, tamnatauk innōkattigijomāraptigo.
9 Kaujimavogullo, Kristuse tokkungajunnit tuppaktitaujok, kingorngagut tokkosuērmet; tokko attanniotijungnērtok tapsomunga kingorngagut.
10 Tokkogamele, attausiardlune tokkojok ajornek pitjutigællugo; innōgamele Gudemut innōvok.
11 Taimaktauk illipse, issumavileritse illipsingnik, ajornermit tokkungagapse, innōluselo Gudemut Kristuse Jesusekut, Nalegaptigut.
12 Taimaimet ajornek attannerinassiuk timipsigut tokkojuksatigut, ikliguninga naletsenago.
13 Avatissetauk pitiniarassigik ajortomut, sakkugitaililugit idluitomut; Gudemulle illipsingnik tunnititse, tokkungajunnit omartutitut; avatisselo Gudemut tunnissigik sakkukovlugit idluartomut.
14 Ajornek attanniotijungnangimet illipsingnut; perkojet kivgaringimasse, saimaneruble pingmasse.
15 Kannok tagva? Ajortullijuksauvita perkojet kivgaringimattigut, saimaneruble pingmattigut? Taimaitsengilak!
16 Kaujimangilase nellienut kivgaulerluse tunnigupse illipsingnik naleklugo, nalektapse kivgarilermasse; ajornerublonēt tokkotsiniartub, nalengnartublonēt idluarsaijub?
17 Gude kujagijaule, ajornerub kivgarilaungmasse; manale okautsit ajochertūsinnik malligeksapsingnik, omamut nalekapsigik;
18 Manale ajornermit kellerudsartaumagapse, idluarnerub kivgaliarimavāse.

19 Innuktut tamattominga okariakarpunga, uvinipse sangẽninga pivlugo. Sorlo avatisse tunnilaurapsigik kivgartortigivlugit makkojungnartomut, idluitomik kallerẽktitsivluse idluitomut; taimaktauk mana avatisse tunnissigik kivgartortigilugit idluartomut, ivsornaikovlugit.
20 Ajortomulle kivgautilluse, idluarnek attannerilaungilasse.
21 Taipsomane kannoẽtunnik piksarsivisse taipkonanget? Mana kangusutigijasse; tokkomik taipkoa naggatekangmetta.
22 Manale ajornermit kellerudsartaumagapse, Gudemullo kivgaumalerluse, piksarsivose ivsornaijutiksapsingnik; naggatanelo innõtsemik naksaungitomik.
23 Ajornek tokkomik akkekangmet; Gudible tunnergutã saimanartok, tagva innõsek naksaungitok, Kristuse Jesuseme Nalegaptingne.

KAPITEL VII.

Perkojet ajortullijutaungilet.

KATTANGUTIKKA (perkojennik kaujimajut okautivakka) kaujimangilase, perkojet attanniongmetta innungmut, innotillugo?
2 Arnak uilik uiminut kelleksugaungmet innõtillugo, perkojet naleklugit; uinele tokkopet, kelleksugaujungnẽrpok perkojamut, uine pivlugo.
3 Taimaimet, uine innõtillugo uime assianut pigune, nulliarẽngnermik asserorsaijomik taijaulerpok; uinele tokkopet kelleksimajungnẽrpok perkojamut nulliarẽngnermik asserorsaijonane, uigilauktame assia pigilerpago.
4 Taimaktauk, kattangutikka, illipse perkojennit tokkotaumavose, Kristusib timinganut, perkutaulerkovluse assianut, tapsomunga tokkungajunnit tuppaktitaujomut, Gudeme ajungitulliniarkovluta.
5 Uviningmẽtilluta, ajornerub ikliguningit omaridla-

laukput, perkojennut sakkertitaungmetta, sõngovlutik avatiptigut, ajortullitidluta tokkomut.

6 Manale perkojennit kellerudsarsimavogut, tokkungavlutalo taipkonunga kelleksutigilauktaptingnut, imak, kivgartorkovluta Annernerub illinganinganut nutãmut, pinatalo aglangnut pitokaujunnut.

7 Kannok tagva okartuksauvita? Perkojet ajortulliarutauvæt? Taimaitsengilak! Ajornerle illitarilaungilara, perkojennut kissẽnut; ikligunek nellolaurapko, perkojet okangipetta: Ikliguktuksaungilatit.

8 Perkojet tagva ajornerub pitjutigilerpeit illumne kajumiksarlune sunatuinarnik ikligunernik. Perkojakangitone ajornek tokkungangmet.

9 Perkojakarnanga innõtsima illangane innõlaurama. Perkojarle tikkimet ajornek ama omarivok.

10 Uvangale tokkolerpunga; tukkisilaukpungale, perkojak tokkotitsingmet uvamnik, nauk tunnijaujok innõgutiksamnut.

11 Ajornerub perkojak kajumigutigællugo uivẽrimanga, tokkotilungalo tamattomunga perkojamut.

12 Perkojet ivsornaiput, perkojarlo ivsornailune, idluarlarmelo ajungilak.

13 Ajungitok tagva uvamnut tokkonartova? Taimaitsengilak! Ajornerle sakkerkovlugo ajortoksõningane, uvamnut tokkonartolerpok ajungitok attorlugo; ajornek ajortovaksõnerõlerkovlugo perkojamut.

14 Perkojet kaujimagaptigik, annerneliõngmetta: Uvangale uviniliõvunga, ajornerub kivgarivãnga.

15 Sulliakka idluaringilakka; pinniaromajara pinniænginapko; omigijarale pisãrpara.

16 Pinniaromangitarale pisãrupko; perkojet tava ajungininngænnik angerpunga.

17 Tagva uvanga taimailiungitunga, ajornerle illumnẽtok.

18 Kaujimagama, illumne, tamædsa uvinimne ajungitokangitomik. Pijomanek uvamnẽgalloarpok, namaksilugole ajunginek, tamanna nachvangilara.

19 Ajungitok, pijomajaralloara, pinginapko, ajortorle pijomangitaralloara pinniarpara.

20 Pijomangitarale pigapko, tagva uvanga taimailiung-
itunga, ajornerle illumnētok.
21 Ajungitullijomagalloartunga, perkojak nachvarpara
uvamne, ajornerub attavigēnarmanga.
22 Gudib perkojangit kuviagivakka illumiutapkut;
23 Assianigle perkojamik avatimnētomik tukkisivunga,
issumama perkojanganut akkerartortok, kivgautilarmalo
ajornerub perkojanganut, avatimnētomut.
24 Uvanga innukullõjunga, kia piuliniarpãnga tokkub
tamattoma timinganit?
25 Gude kujagivara, Jesuse Kristusekut Nalegapti-
gut. Tagva uvanga nangminek Gudib perkojangit kiv-
gartortigivakka issumapkut, nauglo ajornerub perkojangit
uvinipkut malliklugit.

KAPITEL VIII.

Uvingub pinniarninganik, Annernerublo pinniarninganik.

ERKARTORTAUNIÆTSENGILET tagva Kris-
tuse Jesusemētut, uviningmut innõniængitut, Anner-
nermulle.
2 Annernerub omartitsijub Kristuse Jesuseme perko-
jangita kivgaujungnērtimanga, ajornerub tokkublo perko-
janginnit.
3 Perkojab ajortanga, uviningmut ajulermet, tamanna
Gudib piva, Ernine tillingmago uvinik ajortolik adsige-
kovlugo, tunnergutiksaukovlugolo ajornerit pivlugit, ajor-
torlo uviningmiok erkartorpa;
4 Perkojet idluarijangit namaksekovlugit uvaptigut,
uviningmut innõniængitogut, Annernermulle.
5 Uviningmulle nalektut, uvingub pingit issumagi-
veit; Annernermigle nalektut Annernerub pingit issu-
magiveit.
6 Uvinguble issumanga, tokkoõvok; Annerneruble is-
sumanga, innõtseõlarmelo ullapirsauteõvok.
7 Uvingub issumanga, Gudemut õmisungniõngmet;
Gudib perkojangit nalegomanginamigit, sapperpeillo.
8 Uviningmētulle, Gudemut idluarijaujungnangilet.

9 Illipsele uviningmẽngilase, Annernermẽtosele, Gudib Annerninget innigikpasse. Kristusible Annerninganik pekangitok, tapsoma perkuttigingila.
10 Kristusele illupsingnẽpet, time tokkungalloarpok ajornek pitjutigællugo, Annernerle innõtsiõvok idluarnek pitjutigællugo.
11 Jesusemik tagva tokkungajunnit tuppaktitsijub, Annerninget innigikpasse: tapsomatauk, Kristusemik tokkungajunnit tuppaktitsijub, timisse tokkojukset omartitsomãriveit, Annerninga illupsingnẽmet.
12 Mana tagva kattangutikka, tamakkisimavogut, uviningmuolungitok, uvinik malliklugo innõjuksauvluta.
13 Uvinik malliklugo innõniarupse, tokkojomãrpose; Annernermulle uvingub pingit tokkoniarupsigik, innõniarpose.
14 Illunatik Gudib Annerninget tessiortangit, Gudib kittorngaringmagit.
15 Annernermik kivgaujomik pilaunginapse, ama sivõrajariakarluse, nutakkatitulle Annernermik tunnitsiviovose, tapsomuna nipliavogut: Abba, Atãtak!
16 Annernerub tapsoma annernivut kaujitipeit, kit torngaugapta Gudemut.
17 Kittorngaugaptale kingormgujijuksaugivoguttauk imaipok Gudemik kingormgujiluta, Kristuselo kingormgusikattigællugo; kappianarnernik pekarkattigiguptigo, ãnanausekattaujomãrkovlutatauk.
18 Issumavikama, nelliutub tamattoma kappianarningit adsigeksaungimetta ananauvingmut sakkijartitaujomãrtomut uvaptingne.
19 Gudible kittorngangita nellonẽrtitauniksanget pingortisimajut illungertornermut killanarivlugo uttakkivæt.
20 Pingortisimajut asserortitaumagamik issumamingmut pinatik, taimaitimagille taimaititsijub, nerriuviksakarlutik.
21 Pingortisimajuttauk piulijaujomãramik kippalõnermit nunguniartomit, illangiutivlutiglo Gudib kittorngangita ãnanamik piulijauninginnik.
22 Pingortisimajut tamaita kaujimavavut, annersaumikattigivluta kappiasutsainarmetta sulle tamædsa.

23 Kissimigle tapkoa pingilet, nangminerletauk uvagut, Annernerub (tunnergutingita) sivorlinginnik pijogut, uvaguttauk nangminek illuptigut annersaumivluta killanarivogut kittorngaunermik, timiptalo piulijaulerninginik uttakkivluta.

24 Piulijaumagalloarapta, nerriungnermulle. Nerriungnerle tækkuksaujok nerriungneungilak; kannok tækkojane innub nerriugivauk?

25 Tautungitavulle nerriugigaptigo, kennuẽrsarnermut tagva nerriugivavut.

26 Taimaktauk sangẽniptingne Annernerub ikkajorpãtigut. Tuksiarnermik kannok namaktomik nellogapta; Annerneruble nangminek tuksiarutivãtigut annersaumijunnut okautaujungnangitunnut.

27 Omættinnigle kiglissiniartub tapsoma Annernerub issumanga kaujimava; ivsornaitut tuksiarutingmagit, Gudib idluarijanganut.

28 Kaujimavogulle, Gudemik nægligosuktut, kannoẽliornerit tamaita idluarsitigingmagit, (tapsoma) issumasimaninganut kaikojaumajut.

29 Issumasimavime sivorngagut, tapkoatauk issumagingmagit, Ernerme adsiluanganik adsekarkovluta, tamna erniangokãrtokovlugo kattangutigẽt unnuktut akkorngænne.

30 Sivorngattigulle taimaikojanne tapkoa kaikolauriveittauk; kaikojannelo idluartilauriveittauk; idluartitannelo ãnanausitilauriveittauk.

31 Taimaimetta tamakkoa, kannok tagva okaromavita? Gudib illagikpattigut, kia akkerartorungnarpattigut?

32 Tapsoma Ernine aglæt ivlerinago, tamaptalepivluta tunnidlalaungmago; tamna illagællugo tamainik tunnitsiviginajangipattigut?

33 Gudib annerijangit kia passijungnarpagit? Gude tagga idluartitsijok.

34 Kina erkartuijungnarka? Gude tagga tokkolauktok, illa piluartomik tuppaktitaungmijok, tamna Gudib tallerpiet tunganẽlerdlune tuksiupãtigullo.

35 Kia avititsungnarpattigut Kristusib næglingninga-

nit? Kiksarnerublonĕt, kappianarnerublonĕt, unangmik-
lerublonĕt, kãngnerublonĕt, annorakanginerublonĕt, nang-
iarnarnerublonĕt, saviksublonĕt?
36 Sorlo aglaksimangmet: Pivlutit tokkotitauma-
vogut uvlok navlugo, sauketitut tokkoteksatitut piĕnar-
tauvogut.
37 Tamakkoale tamaita attorlugit ajugauluarpogut,
uvaptingnik nægligosuktokut.
38 Kaujimavikama, tokkublonĕt, innõtsiblonĕt, Enge-
liblonĕt, nalegaunillonĕt, pitsartunerillonĕt, nelliusima-
nerillonĕt, nelliutsomãrnerillonĕt,
39 Kingingnerublonĕt, ittinerublonĕt, assingitalonĕt
pingortisimajut avititsungnangimattigut Gudib nægling-
ninganit, Kristuse Jesuseme Nalegaptingnĕtomit.

KAPITEL IX.

Okautsit tussarnertut pitsartuneliotitauninginnik, okpertut Judinnit nellojunillo pijut piulijaukovlugit.

MIKSEKARTOMIK okarput Kristuseme, sæglu-
nangalo, issumama kigligiksavigingmanga Annernerme
ajunginerme,
2 Angijomik kiksarama ãnialarmalo sorĕrnanga omæt-
tipkut.
3 Nangminek tunnijaujomavlunga illungertulaukpunga
Kristusemut omigijeksangortitaulunga kattangutikka piv-
lugit, kinguvãngukattikka uviningmit;
4 Tapkoa Israelemit kinguvãngõjut, kĭttorngauner-
miglo, ãnanaunermiglo, angerkattigĕngnermiglo, perko-
jenniglo, kivgartornermiglo Gudemut, angersimanermiglo
pijuksaujut;
5 Sivorlelle angajokariveit, tapkonanget Kristuse uvi-
nipkut tikkisimavok, tamna tamainut Gudeõvok, nertor-
taujok issokangitomut. Amen.
6 Taimaingilarle, sorlo Gudib okausingit tukkeka-
rungnĕrtilugit; Israelemit innulertut illunatiungitok Is-
raelittiõngmetta.

7 Abrahamiblo kinguvãngit illunatiungitok, tamanna
pitjutigilugo kittorngauvut; kinguvãksarnigle taijak Isa-
angmit pijomãrpok.
8 Imaipok, uviningmit kittorngaujut, Gudib kit-
torngaringileit; angersimaneruble kittorngangit kingu-
vãksauvut.
9 Tamædsale angersimanerub okausinga, okangmet:
Tamanna nelliutikpet achago tikkitsomãrpunga, Sara
ernektãrtillugo.
10 Tamnaẽnarle pivlugo taimaingilak, Rebekkatauk
singaijaungmet attautsemit Isaangmit, tagva atãtap-
tingnit,
11 Singaigik annekãrtinagik, sullelo ajungitullikãratik
ajortullikãratiglonẽt, Gudib issumasimaninga aulaijung-
nengerkovlugo,
12 Pinniarnerit pitjutiginagit, saimarsaumulle kaiko-
jijomut, (issuanit) annerimangmet, okautsaulerpok: Ang-
ajukliub kivgartoromãrpa nukkane.
13 Sorlo aglaksimangmet: Jako nægligilaukpara,
Esaulẽ omigilaukpara.
14 Kannok tagva okaromavita? Gude idluitova?
Taimaitsengilak!
15 Mosesemulle okarpok: Saimaujeksara saimautso-
mavara; napkigijeksaralo, napkigijomavara.
16 Issumaminik tagva piniængilak pijomajok akpang-
ertorlo, Gudible napkiningninganut kissianut.
17 Aglait Faraomut okangmetta: Tamanna pivlugo
makkitilaukpagit, pitsartunera illingne sakkeromagapko,
atteralo okautigijaukovlugo nunaksoarne illunane.
18 Issumaminik tagva napkigiva nelliet; issumami-
niglo sititipa nelliet.
19 Okarviginajarparma: Sumik passidlarpattigut sulle?
pijomajanga kia akkerartorungnarpauk?
20 Innuk omæt, igvit kinauvit, Gudemut akkerartoro-
magavit? Sennajak sennajiminut okaralloarka: Sõg tai-
mak sennavinga?
21 Machaliortiblonẽt issumaminik macharmit senna-
jungnangilak, illanga illulekuttingorlugo ãnanaujomut,
illangalo nachonartomut?

22 Gudible ningausine tækkotitsomagamiuk, pitsartu-
ninelo nellonẽromagamiuk, ningarnartut illulerkutit pi-
jarẽrtitaujut asserornartomut, angijomik kennuẽrsarlune
taimaitilaukpeit;
23 Nellonẽromavlugo ãnanaunime akluininga illuler-
kutinnut napkinartunnut, sivorngagut ãkiksimajane ãna-
naunermut,
24 Tapkoa, tagva uvagut kaikojangit, Judinnit kissẽ-
niungitok, nellojunnittauk.
25 Taimaktauk okarivok Hoseasekut: Innukottigi-
laungitakka, innukottimnik taijomavakka; nægligingita-
ralloaralo, nægligijamnik taijomavara.
26 Imaitsomãrivok, nunalingne okautsaulaungmetta:
Innukottigingilapse, tagvane Gudib omartub kittorng-
anginnik taijaujomãrput.
27 Jesaiasele nipliavok Israelib kinguvãngit pivlugit:
Israelib kittorngangit nauk siorketitut immab kiglinga-
nẽtutitut unnuktigigalloarunik, amiakungit piulijaujo-
mãrput.
28 Asserorsainekaromãrmet sorẽrvikalarmelo idluar-
nermut, Nalegak sorẽrkojijomãrmet nuname.
29 Sorlotauk Jesaiase sivorngagut okalaungmet: Na-
lekab Zebaotib amiakokarkongipattigulle kinguvãksa-
mik, Sodomatut-ĩnajalauktogut, Gomoralo adsiginaja-
laukpavut.
30 Kannok tagva okaromavita? Imãk okaromavogut:
Nellojut idluartitaunasualaungitut idluarsilerput; idluar-
sinerle okpernermit pijok okautigivara.
31 Israelittille perkojet idluarsijutigijomalaukpeit, id-
luarsijutiginagille perkojet.
32 Sõg? Okpernermut pinasualaunginamigit, perko-
jelle pinniarkojangit pitjutigigamigit. Ujarkamut apõrg-
vingmut apõramik.
33 Sorlo aglaksimangmet: Ahag tagga, ujarkamik
apõrgvingmik illijivunga Zionme, kairtomiglo sinaunga-
sautaujomik; nelliello tapsomunga okpertok, kangusuk-
titauniængilak.

KAPITEL X.

Okpertut kangusuktitauniænginingninnik.

KATTANGUTIKKA, omættima kajungilãrninga imai-
pok, Gudelo tuksiarvigivara Israelib kinguvãngit piuli-
jaukovlugit.
2 Tapkoa kigligiutigivakka, illungertornermut Gude
nalegasuarpæt sillainermulle.
3 Idluarnek namagijaujok Gudeme illitaringimatsuk,
idluarsinasualarmiglo nangminermingnik, idluarnerlo na-
magijaujok Gudeme taimak nalegomanago pivut.
4 Kristuse perkojet nagatiksaringmatsuk; illunatik
tapsomunga okpertut idluarsijauvut.
5 Idluarnerle perkojennit pijok Mosesib aglagutigi-
galloarpa: Innub tamakkoninga nalektub, innõgutigi-
niarpeit.
6 Idluarsinerle okpernermit pijok, imãk okarpok:
Omættingne okarniarnæk, kina killalliarniarka? (Imai-
pok, Kristuse akkartisartorlugo.)
7 Imãglonẽt: kina kannungarniarka ittinersoarmut?
(Imaipok, Kristuse pijartorlugo tokkungajunnit.)
8 Kannorle okarka? Okausek kannitigivet, kannerne
omættingnelo-imet; tamædsa okausek okpernermik, o-
kautigijavut.
9 Nalegak Jesuse kannernut okautigigungne, okperu-
villo omættikut, Gudib tokkungajunnit tuppaktingmago;
piulijauniarpotit.
10 Omamigut okpertok, idluarsilermet, kannermullo
nellunaijaijok, piulijauniarpok.
11 Aglait imaimetta: Nelliet tapsomunga okpertok,
kangusuktitauniængilak.
12 Adsigẽngilungimetta Judillo Grichillo; attausẽnak
Nalegaringmatsuk illunatik akluitok illunainut, tuksiar-
tunnut tapsomunga.
13 Nalekab attinga tailugo tuksiartut piulijauniar-
metta.

14 Kannorle okpervigingitatik, tuksiarviginajarkatsuk?
Kannorle tussaumalaungitatik, okperviginajarkatsuk?
Kannorle tussarajarkæt okautsaungikunik?
15 Kannorlo okãlaniarajarkæt tillijaungikunik? Ag-
lait imaimetta: Kannok kuvianartoksõvut taipkoa ittig-
gangit, ullapirsaumik okãlajut ajungitomiglo okautsijut.
16 Illunatigle pingilet okautsit tussarnertut naleklu-
git. Jesaiase okangmet: Nalegak kia okãlanivut ok-
perivagit?
17 Okpernek tagva okãlanermit pivok, okãlanerle
Gudib okausinginnit.
18 Uvangale okarpunga: Tamattominga tussalaungi-
læt? Aukak, nippinga nunalingnut tamainut tusssartau-
vok, okausingillo nunaggit issuklĩnut pimavut.
19 Okarpungale: Israelitit tamattominga tukkisilaung-
ilæt? Mosese sivorlek okarpok: Annãrtortitsomavapse
innukottigingitaralloamnut, ningartitsomagivapselo in-
nungnut sillaitunnut.
20 Jesaiasele imak okarlune sappingilak: Uvamnik
kenneriangitunnut nachvartauvunga, uvamniglo apperku-
silaungitunnut sakkerpunga.
21 Israelitinnut okarivok; Uvlok navlugo aggakka
issakpakka innungnut okautsaujomangitunnut, akkerar-
tortunullo.

KAPITEL XI.

Israelitit ajektortauninginnik.

TAGVA mana okarpunga: Gudib innukotinne ajektu-
laukpagit? Taimaitsengilak! Uvangatauk Israeliteõga-
ma, Abrahamib kinguvarivãnga, Benjaminib illagivãnga.
2 Gudib innukotinne sivorngagut annerijanne ajektu-
laungileit. Aglait Eliasemik okartut, kaujimangilaselo-
nẽt? Kannok Israele passitigællugo Gudib sãnganut
pingmet, okarmello:
3 Nalegak, nellautaijokotitit tokkolaukpeit, Altarillo
(asserorlugit) poagilaukpeit; kissimalo amiakojunga,
tokkonasuarivãngalo.

4 Kannorle Gudib kiovauk? Uvamnut amiakõkka angutit 7000 diõvut, Baalemut sẽrkortolaungitut.
5 Taimaktauk nelliutome tamattomane amiakokarivok saimanermut annerijaujunnik.
6 Saimanermulle pigunik, pinniarnermut pingilet; taimaingipet, saimanek saimaniõjungnẽrpok. Pinniarnermulle pigunik, saimanermut pingilet; taimaingipet, pinniarnek pinniarniõjungnẽrpok.
7 Kannok tagva? Israelib kennertane, pilaungila; annerimajulle pivæt, assingit mangaititsimavut.
8 Sorlo aglaksimangmet: Annernermik sinnisijomik Gudib tunnitsivigilaukpeit, ijekartilugit tautungitunnik, siutekartilugillo tussãngitunnik.
9 Davidelo okarpok: Nerrivitik nigarilitsuk mikkigiarilugolo, apõrgvigællugolo, akkiniarutigællugolo pigilitsuk;
10 Ijingit takpetikit, tækkojungnẽrkovlugit, sorẽratiglo kemerlungit okkungatikit.
11 Okarpunga tagva: kattekovlugit apõrnerkæt? Taimaitsengilak! Taipkoale kattengnermetta, piulijaunek nellojut pigilerpæt, tapkoninga tussudlalerkovlugit.
12 Taipkoa kattangningille sillaksoarmiut akluitigingmagit, taipkoalo aksartauninget nellojut akluitigingmagit; kannok tamanna pivalliajomãrka illunamassiatik kattititaulerẽrpetta?
13 Illipse nellojose okarvigivapse; nellojunnut Apostelliõgama, tamanna kivgartornera nertotigivara.
14 Taipkoa uvinigijakka, kajungersainimnut illungertortilugit pijungnarmangarma, piuliniarlugit illangit.
15 Taipkoa ajektortauninginnut sillaksoarmiut saimarsautekalermetta kannok tagva illelliortauningit illingaņiarkæt, innosek sorlo tokkungajunnit?
16 Nutaijoktok ivsornaipet, kakkojeksaktauk ivsornainivok; amãglo ivsornaipet akkerungittauk ivsornainivut.
17 Akkerungitale illangit naviksimagalloarpetta, igville orksulik napartogingitolauktotit, akkorngænnut ivertitauleravit napartogiktub orksuggub amãnganik iptingaņiglo illangiusimavlutit;

18 Nertõtiniarnæk akkerkunnut. Nertotiguville tap-
konunga, erkainiarit, amãk kalleringilet, amãtsable kal-
lerivãtit.
19 Tagva okarpotit: Akkerkut naviksimavut, iverti-
taukovlunga.
20 Nau mane, naviksimavut, okpinginingit pivlugit,
igville nængerpotit okpernermut; piõjoriniarnæk, sivõ-
raille.
21 Akkerokotigivlugit Gudib ivlerilaunginamigit, ig-
vittauk ivlerinajanginivãtit.
22 Tamanna pivlugo Gudib pitsiarninga sivõranar-
ningalo nautsertulikik; sivõranarninga, katteksimajun-
nut; pitsiarningalo illingnut, ajunginiatsainaruvit; sorẽ-
ruville igvittauk kippijaujomãrivotit.
23 Ipkoalo ivertitaujomãrivuttauk, okpinginermik pit-
sainangipetta; Gudib ama ivertilugit pijungnarame.
24 Igville pẽrtaumajotit orksuggub napartunganit ing-
minik perortomit, illusinga akkerartorlugo ivertisimaguvit
orksulingmut napartogiktomut; kannok anginersamik
tagva akkerkut napartomingnut orksulingmut ivertitau-
niarajarput?
25 Kattangutikka, nangminipsingnik sillatojoksõsu-
gikonnase, nellokojomangilapse nellonartomik tamatto-
minga. Israelib kinguvãngita illangit mangaitisima-
vut, nellojut sãgiarniartut unnurningit namaksekãrtin-
nagit.
26 Taimaglo Israelib kinguvãngit illunaita piulijau-
kovlugit; sorlo aglaksimangmet: Zionemit tikkitsomãr-
pok, piuliklertok Jakob kinguvãngita ajortulliningit pẽ-
jarniarlugit;
27 Tamædsalo Testamentiga taipkonunga, ajorningit
pẽjarniarupkit.
28 Okautsit tussarnertut malliklugit omisutigivakka,
illipse pivluse; annerimangmettale nægligivakka, anga-
jokãt pivlugit.
29 Gudib tunergutinne kaikojininnelo kakkialeruti-
gingileit.
30 Sorlo illipsetauk itsak okpingitolaurapse Gudemut,
manale napkigijaulerpose, taipkoa okpingimetta.

31 Taimaktauk taipkoa mana okpervigilaungilæt napkigosungnek, illangiubvigilertase, taipkoatauk napkigijaukovlugit.
32 Gudib tamaita okpingininginētituinalaukpeit napkigijomavlugit.
33 Innornarmēk, Gudib akluitoksoninget ittininga, tamarmik, sillatojoksōninget nellotuijoksōningello! kannok angijomik tapsoma kajusimaningit tukkisijaujungnangilet, apkotingillo nautsertortaujungnaratiglo!
34 Kiale Nalekab issumanga illissimavauk? Kialonēt ajochertulaukpauk?
35 Kialonēt tunnitsivigikārpauk sumik, akkiniartaulermilune?
36 Tapsomanget, tapsomunalo, tapsomungolo illunamassiatik-īmetta, nertortaudlarle tamna issokangitomut. Amen.

KAPITEL XII.

Okpertut malligeksanginnik.

KAIBLARPAPSE kattangutikka, Gudib napkininganut, timisse pitissigik tunnergutiksauvlutik omartut, ivsornaitullo kuviagijaujullo Gudemut, taimailiorupse Gude naletsiarpasse.
2 Sillaksublo tamattoma innungit adsiginiarassigik, ablatsauleritsele issumapsigut, nutāngordluse, Gudib pijomajanginnik, ajungitunnik, kuviagijaujunniglo, namaluartuniglo nautsertorkovluse.
3 Uvangale saimanermut tunnitsivionimnut, okaupapse illunase attunit piojorijokarkonnago nangminerminik; namatuinartomigle issumakaritse illipsingnik, illunase ingmikorluse, okpernipsingnut tunnitsivionipsingnut Gudemit.
4 Sorlo timivut unnuktunnik avatekangmetta, avatille illunatik adsigēngitomik pinniareksakarput.
5 Taimaktauk uvagut unnuktōjogut, Kristuseme timiōvogut attautsemik, illunatale avatigēkluta;

6 Saimanermullo sunatuinarnik tunnergutekarpogut, tunnijaujunnik uvaptingnut.

7 Nelliet nellautaijungnarune, okpernerminut (nellautaile). Nelliet kivgartorteŏgune, kivgartutsiarle. Nelliet ajochertuigune ajochertusek attutsiarliuk.

8 Nelliet kaiblartuigune, kaiblartutsiarle. Tunnijijok, issumalingasuerlune pile. Attanniotitok, koksesuklune pile. Napkiniktok kuviasuklune pile.

9 Næglingnek tækkomŏrtailile. Ajornek ŏmigissiuk, ajunginerle ungagissiuk.

10 Illipsingnut illungertorluse kattangutigĕktutitut næglingniaritse. Illaselo ingiarsiuk naleklugo.

11 Erkeasugase pinniareksapsingnut. Annernerme illungertutsiaritse. Nelliunerit attutsiarsigik.

12 Nerriukluse kuviasugitse, kenuĕrsaritse kappiasuktitaujarangapse; sorĕrase tuksiaritse.

13 Ivsornaitut ajoksarninginnut angajokauniaritse; sinniktarviŏtitse.

14 Unangmijisse saimarniarsigik: saimarsaititse okauserlugaselo.

15 Kuviasuktut kuviasukattigissigik, kugviortullo kugviorkattigilugit.

16 Illipsingnut adsigĕktunnik issumakarkattigĕgitse. Pinasuarniarase pingijainartunnut, piojorijuitulle mallingniarsigik.

17 Nangminipsingnik sillatosuginase. Innorluktok akkiniarassiuk innorlungnermut. Ajunginek pinasuatsiarsiuk innuit illunatik tækkoænne.

18 Ajornangipet, innungnut tamainut ullapirsautekaritse, ajungikupsigik.

19 Nangminek akkigiarniarase nægliktakka, ningarosungnerle tokkossiuk, aglaksimangmet: Kiglungnek pijara, akkiniaromavunga, Nalegak okarpok.

20 Taimaimet ningarijit kăkpet, nerrititsuk; immerukpello immikiuk. Taimailioruvit niakoanut aumannik ikkomalingnik kattersoilarpotit.

21 Ajortomut sălagijauniarnæk, ajunginermulle sălaginiaruk ajornek.

KAPITEL XIII.

Kaiblainermik malligekset malliktaukovlugit.

INNUIT illunatik attunit attannerijatik pitsartunekarvigijitik nalekligit; Gudemit pingitomik attannersoakangimet; attannersoakartonele Gudemut perkojaumavut.

2 Attannersoarnulle akkerartortub, Gudib perkojanga akkerartoriva; akkerartortulle erkartortautiksarsiorput nangminermingnut.

3 Pitsartojoksuille sivõranangilet ajungitullijunnut, ajortullijunnulle. Attannernigle sivõrajomangikuvit ajungitullilerille; tagva tapkonunga nertortauniarpotit.

4 Gudib kivgaringmagit namaksijutiksarnut; ajortulliguville sivõragit; sullinatik saviksoalijarajangimetta, Gudib kivgariveit akkiniartitsekovlugit idluitullijut.

5 Taimaimet nalektaujariakarput, pitlartaunek kissiet pitjutiginago, issumaille pivlugittauk.

6 Tamanna pivlugotauk tunnergutiksennik tunnitsivigijariakarpasse; Gudib kivgaringmagit, taimaitunnik pinniareksakarmetta.

7 Tamainut tagva tunnijititse, tunnitsivigijarikartapsingnut. Schossemik tunnijuksaujomut, Schossemik; Zollemik pijuksaujomut, Zollemik; sivõranartok, sivõragissiuk; nalengnartok, naleksiuk.

8 Nellienut akkiliksakarniarase, nægliktigẽngnermik kissianik, innukattiminik nægliktub, perkojet namaksingmagit.

9 Okautaumajulle tapkoa: Nulliarẽngnermik asseroijuksaungilatit. Innuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Innukattitit sæglotigilugit okartuksaungilatit. Ikliguktuksaungilatit; tapkoa assinginiglo perkojakarpet, illunatik okautsinne tamakkonane tukkeliotitauvut: Innukattingnik illiktut nægliktuksauvotit.

10 Næglingnerub innukattine idluitullivigingila, taimaimet næglingnerub perkojet namaksiveit.

11 Nelliunermiglo tamattominga kaujimagapta, makkiviksapta Stundinga sinningnermit manna nelliusimangmet; piulijauviksavut manna kanninersaungmet taipsomanemit okpertungortitaugapta.
12 Unuak nāvok kaulerdlunelo; taimaimet tāktub pinniarninginnit ipperarniarlavut, kaumajuble sakkunginnik attiniarluta.
13 Arvertarta illutsiarikluta uvloksiortutitut; nerritunata, tallanatalo, tachesimajune illokeudlarata, aivanatalo, annerudsinatalo.
14 Nalegarle Jesuse Kristuse attiniarksiuk, timelo pairissiuk, ikliguktaililugole.

KAPITEL XIV.

Kaiblainermik, sangētut sinnaungasartaukonnagit.

SANGETOK okpernerme illelliorsiuk, issumangit tammartiniarnagit.
2 Illanget okperpok sunatuinarnik nerrigalloarune erkanangilak; sangētorle perorsijennik kissēnik nerrivok.
3 Nerrijok, nachoniarane nerringitomik, nerringitorle erkartuiniarane nerrijomik, Gude illelliolaungmago.
4 Kinauvit, erkartuijotit assivit kivganganik? Nængerpellonēt ochopellonēt nalekaminut illingavok. Makkititaujungnaralloarivorle, Gudib makkititsungnaralloarmago.
5 Illanget issumavok, uvlut illangit ajunginersauvut illamingnit; aipangelle uvlut illunatik adsigēgasugiveit. Illunatik kollangitomik issumakartuksauvut.
6 Uvlunnik adsigēktoriklingitok, Nalekamut taimak pivok; uvlunniglo adsigēktoriklertok, taimaktauk pivok Nalekamut. (Sunatuinarnik) nerrijok, Nalekamut nerrivok; Gude kujagigamiuk. Nerringitorlo, Nalekamut nerringilak, Gudelo kujagiva.
7 Illunata nangminek uvaptingnik innonginapta, uvaptingniktauk tokkoniængilagut.
8 Innōguptale, Nalekamut innōvogut; tokkoguptalo,

Nalekamut tokkovogut. Taimaimet innõguptalonẽt, tokkoguptalonẽt, Nalekab perkutigivãtigut.
9 Tamanna pivlugo Kristuse tokkovlunelo makkinivok,
amalo omardlune, Nalegaujomavlune tokkungajunnullo innõjunnullo.
10 Igville, sõg kattangutit erkartorpiuk? Igvillonẽt,
aipa, sõg kattangutit nachogiviuk? Illunata sakkertitaujomarpogut Kristusib erkartuiviet sãngane.
11 Sorlo aglaksimangmet: Ahamarik innõgama,
Nalegak okarpok, sẽrkut illunatik akkumnilavigijeksarivãnga, okello illunatik nellonẽrsaijuksauvut Gudemik.
12 Illunata tagva kigligiksariakaromãrpogut Gudemut
nangminek uvagut pivluta.
13 Taimaimet illavut erkartõtigijungnẽrlavut; anginersamigle mattominga innerteritise, nelliet kattangutiminut apõtiksamik sinaungasautiksamiglonẽt sennakonnago.
14 Nellungilanga kaujimavilarmalo Nalekame Jesuseme, tamaita ingergarmik makkojungnangilet; kissianut makkojungnarasugiklertomut, tapsomunga makkojungnarput.
15 Kattanguville nerkigijettit kiksautigikpagit, tagva
næglingnermut illusekangilatit, nerkigijettille pivlugit Kristusib tokkotigijanga asserortiniarnagotõk.
16 Taimaimet kamatsiaritse, perkutigijase ajungitok
mittautigijaukonnago.
17 Gudib nalegauvinga nerkiksaunanelo immiksaungimet, idluarnermigle, ullapirsaumiglo, kuviasungnermiglo Annernerme ajunginerme (ĩpok).
18 Tamattomunga Kristusemik kivgartortok, Gudemut
kuviagijauvok, innungnullo ivlerijauvlune.
19 Taimaimet ullapkotekarnartomik, ajunginiarutinermiglo illaptingnut pinasuarta.
20 Gudib pinniarninga asserorniarnago nerkiksak pitjutigællugo. Nerkikset illunatik ivsornaikalloarput; ajorpulle innungme issumanget passikpago nerrigame.
21 Ajunginersauvok nerketungikuvit, Weinemiglo, immingikuvit assianiglonẽt pinæk, kattanguvit idluaringi-

tanganik, sinnaungasautiksanganiglonĕt, ajulerutiksanganiglonĕt.
22 Okpernekaruvit, illingne nangminek taimaitsiarit
Gudib sãngane. Piulijaumavok innuk ingminut passijaungitok, pinniarnerit idluarijanne pivlugit.
23 Kollartokarpelle nerrilunelo tamna erkartortaumavok, okpernermut pinginame; okpernermille pingitok ajortullijutauvok.

KAPITEL XV.

Nellojut illelliortaunınginnik.

UVAGULLE sangijogut, sangĕtut ajulerningit kennuĕrsarutigijeksarivavut, nangminiptingniglo namagijuksaungilagut.
2 Illunatale ingmikorluta innukattipta kuviagijanganut
pita ajungitomut, ajungitiniaromavlugo.
3 Kristusetauk ingminik namagilaungimet, sorlole ag-
laksimangmet: Illingnik mittautiggit, mittautiksarningit uvamnut tõrput.
4 Sivorngagulle aglaksimajut, ajochertortaujutiksap-
tingnut aglaksimavut, aglangnut kenuĕrsartitauvluta, mannigortaulutalo nerriuviksakarkovluta.
5 Kennuĕsertornerublo, mannigoinerublo Gudinget
tunnitsivigilise issumakattigĕkovluse, Kristuse Jesuse malliklugo.
6 Kajusimakattigĕmarikluse kannermut attautsemut
(sorlo) nertordlerkovluse Gudemik, Nalegaptingnik, Jesusib Kristusib Atãtanganik.
7 Taimaimet illelliortigĕgitse, sorlo Kristusib illellior-
laungmasse, Gude nertortaukovlugo.
8 Uvangale okarpunga, Jesuse Kristuse kivgaulauktok
kippinermik, Gudib miksekãrninga pivlugo, angersimanek angajokãnut pijok aulaijungnengerkovlugo.
9 Nellojulle Gudemik nertordlerkovlugit napkining-
nersoanga pivlugó, sorlo aglaksimangmet: Tamanna piv-

lugo Nalegak nertoromavagit nellojut akkorngænne, ak-
killo imgerutigijomavara.
10 Ama okarivok: Kuviasugitse nellojose innukotingit
illagællugit.
11 Amatauk: Nellojose tamapse Nalegak nertorsiuk,
innukattigĕksuillo tamapse nakorissiuk.
12 Amatauk Jesaiase okarivok: Imna Jessib amãnga-
ĩtsomãrpok, makkitsomãrtorlo attanniotilune, tamna nel-
lojut nerriugijomãrpæt.
13 Nerriuktitsijuble Gudib illumertilise tamainik ku-
viasungnermiglo ullapirsainermiglo okpernermut, nerriu-
vivikarkovluse Annernerub ajunginerub pitsartuninga-
nut.
14 Uvangale kaujimatsiaralloarpapse, kattangutikka,
illipse nangminektauk ajungitomik illumertaugapse, ta-
mainik illissimavluselo, kaiblartigĕgungnarkovluse.
15 Nauk taimaikalloartose kattangutikka, sillasiorvi-
ginase aglagvigivapse, erkaitiniarluse saimarnek, Gude-
mut tunnitsivionera pivlugo.
16 Jesuse Kristusemik kivgartortuksaugama nellojut
akkorngænne, Gudib okausingit tussarnertut okãlatigilu-
git, nellojut tunnergutaukovlugit kuvianartomik Gude-
mut, ivsornaititaukovlugillo Annernermut ajunginermut.
17 Nertornautekarpunga tagva, Kristuse Jesuseme,
Gudib pingit pivlugit.
18 Okãlanermigle sapperajalauktunga, Kristuse uvap-
kut pinnialaungipet, nellojut nalektilugit okautsinnut pin-
niarnernullo,
19 Nellunaikuttennut pitsartudlartunnut tattamnartun-
nullo, Gudib Annerninget pitsartuninganut; taimak, Je-
rusalemit aularlunga, erkãnelo illunanelo Illyrienmut tik-
kilunga, Kristusib okausingit tussarnertut okãlatigilauk-
pakka tamainut;
20 Piluartomiglo okautsinnik tussarnertunnik okãla-
jartoromavlunga Kristusib attinget kaujijauvigingitang-
ane, iglolioromananga assima tunganilivianut.
21 Sorlole aglaksimangmet: Tapsominga okautsau-
laungitut, tækkojomãrpæt; tussalaungitullo, tukkisijo-
mãrpæt.

22 Tamannalo pitjutigivara, unnuktunnik agviaruteka-
laurama tikkingilapse.
23 Manale nellipsareksērunama nunane makkonane,
unnuktunnigle Jahrinnik killanalaurama tikkitsomavluse.
24 Spanienemut ainiaruma tikkitsomavapse: issuma-
gama ingergarnimne taikunga, tækkojomavluse, illipsing-
nullo kannilārtaukovlunga taikunga, annikitomiglonẹt
kuviasukattigēkarupselo.
25 Manale Jerusalemut ainiarpunga, ivsornaitut kiv-
gartoromavlugit.
26 Macedoniamiut, Achajamiullo kunnulugatik tujō-
tiksennik kattersoilaungmetta, ivsornaitut Jerusalemētut
aklujut ikkajoromavlugit.
27 Taimaitomik kunnulugatik pinnialaukput, taimaglo
akkēngaivigiveit; tarningita pingit nellojut illangiubvi-
gigamikit, tapkoa imaitseriakarivut, timib piksanginnik
avagingārlugit taipkoa.
28 Tamanna tagva pinnialaurupko, tujōtiksennik ta-
makkoninga, ainimne Spanienemut apkosaromavapse.
29 Nellungilangale, illipsingnut piguma pititsoma-
rapse Kristusib okausinginnik tussarnertunnik saimanar-
toksoarnik.
30 Kaiblarpapsele, kattangutikka, Nalegaptingnut
Jesuse Kristusemut, Annernerublo næglingninganut, ik-
kajorkattigissinga illungertornermut tuksiarulunga Gude-
mut.
31 Sapputijaukovlunga okpingitunnit Judæamētunnit,
tamakkoalo kivgartōtikka Jerusalemut, ivsornaitunnut
idluarijaukovlugit.
32 Kingorngagut, Gudib perkokpanga tikkerkovlunga
illipsingnut, kuviasuklunga, nekkoksekattigiluselo.
33 Gudible ullapirśaijub illagilise illunase. Amen.

KAPITEL XVI.

Paulusib salutitsininganik.

FOEBELE kattangutīvut arnak, illagēnik Kenchrea-
miunnik kivgartortok, illipsingnut perkovara.

2 Illipsingnut illelliortaukovlugo Nalekame, sorlo ivsornaitut illusekartuksaungmetta, ikkajorsiuglo sullijeksanginne tamaine, ikkajortaujariakarninga illipsingnut issumagilugo. Tapsomatauk unnuktut ikkajorlaungmagit, uvangatauk.
3 Priscilla, Akvillaselo pinniarkattikka Kristuse Jesuseme, salutissigik;
4 Tapkoa niakoĕrtautitsomalaukpuk innosera piulijomavlugo, tapkoa uvanga kujagivakka, pitonangale, okpertulletauk illunatik nellojunnit pijut.
5 Okpertuttauk tapkoa iglomiokattingit salutissigik. Salutissiuk Epænetus næglidlartara, Achajamiunnit okperkãrtok Kristusemut.
6 Salutissiuk Maria, unnuktunnik sullidlarlunelo pinnialauktok pivluta.
7 Salutissiuk Andronikus, Juniaselo, illakka kelleksortaukattikkalo, Aposteline nertornartuk, uvamnit okperkãrtuk Kristusemut.
8 Salutissiuk Ampliase, nægliktara Nalekame.
9 Salutissiuk Urbane, pinniarkattivut Kristuseme, Stachyselo nægliktara.
10 Salutissiuk Apellese (õktorsimanermut) idluartok Kristuseme. Salutissigik Aristobolusekut.
11 Salutissiuk Herodiones, illaga. Salutissigik Narcisusib illangit Nalekamĕtut.
12 Salutissigik Tryfena, Tryfosalo, Nalekame pinniarkattartuk. Salutissiuk Persida næglingnartok, unnuktunnik pinnialauktok Nalekame.
13 Salutissiuk Ruffus, annerimajok Nalekame, tapsomalo uvangalo anãnavuk.
14 Salutissiuk Asinkritus, Flegonteslo, Hermaselo, Patrobaselo, Hermeselo, kattangutigĕlo tapkonanĕtut.
15 Salutissigik Filologus, Julialo, Nereuselo najangalo, Olimpaselo, ivsornaitullo illunaita tapkonanĕtut.
16 Salutikattigĕgitse salutimut ivsornaitomut. Kristusib illagĕktokotingita salutipãse.
17 Uvangale kaiblarpapse, kattangutikka, kammagissigik akkerartortitsijullo issumaluktitsijullo, ajochertũ-

sinnik illinniarlauktapsingnik assiagõrtut, avileritselo
tapkonanget.
18 Taimaitut Nalegavut Jesuse Kristuse kivgartung-
ilæt, natjatigle; okautsinnullo ajungitojartunnut man-
nigornartojartunnut passijeksaungitut omættingit uivẽ-
riveit.
19 Naletsiarnise tussaumajaungmet tamainut. Ta-
manna pivlugo kuviasutigivapse. Pijomavungale ajung-
itomut sillatokovluse, ajortomulle sillatunekarkonnase.
20 Ullapirsainerublé Gudinget Satanase tullerajaler-
liuk ittikkapse attãnut killamik. Nalegapta Jesusib
Kristusib saimaninget illagilise. Amen.
21 Timotheusib pinniarkattima, Luciusiblo, Jasoniblo,
Sosipateriblo illama salutipase.
22 Uvanga Terziuse, aglangnik ukkuninga aglaktunga,
salutipapse Nalekame.
23 Gajusib, uvangalo illagektullo illunatik najortigi-
japta, salutipãse. Erastusib iglugaseksoarmiut kẽnau-
janginnik pairksijub salutipãse; taimaktauk Kvartusib
kattangutib.
24 Nalegapta Jesusib Kristusib saimaninget illagilise
illunase. Amen.
25 Illipsingnigle sõngotitsungnartok, okautsinnut tus-
sarnertunnut okautigijamnut, Jesuse Kristusemik, tapso-
muna nellonalauktok nellonẽrpok, sillaksub pigiarninga-
nit okautaulaungitok;
26 Manale nellonẽrsimavok, nellautaijullo aglangin-
nut, issokangitoksub Gudib perkojanganut okautigi-
jaujok, nellojunnut tamainut, okpilerniarkovlugit na-
leklutik.
27 Gude tamna sillatujotõjok, nertortaule Jesuse
Kristusekut issokangitomut. Amen.

Korinteme aglaktaumavut Romiunnut, Foebib okperkattigẽnik
Kenchreamiunnik kivgartortub neksarpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

SIVOLIT KORINTEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib ajochertusinginik nœgliktigēnek pivlugo.

PAULUS Gudib pijomajanganut kaikojaumajok, Aposteleõkovlugo Jesuse Kristusemut, kattangullo Sostenes.
2 (Aglakpuk) Gudib illagēktokotinginnut Korintemē-
tunnut ivsornaititaumajunnut Kristuse Jesuseme, kaikojaumajunnut ivsornaitunnut, illunainullo Nalegapta Jesusib Kristusib attingane tuksiartunnut, nunagijanginne illunaine, nunagijaptingnelo.
3 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget, ullapirsautingello illagilisetõk!
4 Gudimnut kujalijutigēnarpapse, Gudib saimarsauta pivlugo, tunnijaujok illipsingnut Kristuse Jesuseme;
5 Tapsomunga akluititaugapse tamainik, ajochertũsinnik tamainik, illissimanerniglo tamainik.
6 Sorlo Kristusib ajochertũsingit tungavidlarmetta illupsingne.
7 Taimak ajoksanginapse tunnergutinnik nellinnik, nerriuktoselo Nalegapta Jesusib Kristusib sakkeromãrninganik;
8 Tapsomatauk sokkosijuitiniarpãse naggatiksamut, pitlareksausuẽrkovluse Nalegapta Jesusib Kristusib uvlungane.

9 Gude okpernarmet, tapsomunga kaikojauvose Er-
ninget Jesusib Kristusib Nalegapta illagẽngninganut.
10 Kaiblarpapsele kattangutikka, Nalegapta Jesusib
Kristusib attingane, illunase adsigẽktunnik okausekar-
kovluse, akkerartortigẽrkonnaselo, illagẽtsiaritsele adsi-
gẽktunnik issumakarluse, erkarsautekarluselo.
11 Kaujititaugama, kattangutikka, illinga nipsingnik
Kloesekunnut, akkerartortigẽkapsegõk.
12 Tamannale okautigivara, illapse illanget okarmet,
Pauluse illagivara; apanga, Apolluse illagivara; ping-
ajuet, Kefase illagivara; sittamanget, Kristuse illagi-
vara.
13 Kannok? Kristuse tagva avitsimanerka? Pauluse
senningajolingmut kikkiektortauva pivluse? Baptitau-
viselonẽt Paulusib attinganut?
14 Gude kujagivara baptisilaunginama nellipsingnik,
Krispusemik, Gajusemiglo kissẽngnik.
15 Okartokarkonnago attimnut baptisilauktunga.
16 Stefanusible iglomiokattingit baptilaurivakka; as-
singinnik baptisilaungmangarma nellovunga.
17 Kristusib baptisijartorkolaungimanga, okautsin-
nigle tussarnertunnik okãlakovãnga; okautsit sillatojut
attortaililugit, Kristusib kikkiektortaumaninga ivlerijau-
jungnẽrkonnago.
18 Okãlanek (Kristusib) kikkiektortauninganik sillai-
niõvok assioniartunnut; uvaptingnulle piulijauniartunut;
pitsartuniõvok Gudemit.
19 Aglaksimangmet: Illissimajut illissimaningit piõ-
jungnẽrtitsomavakka, sillatojullo sillatuningit pẽroma-
vakka.
20 Nauk sillatojut? nauk aglangnik illissimajut? nauk
sillamik mattominga kiglissiniartut? sillaksub mattoma
innungita sillatuninget Gudib sillaitilaungila?
21 Sillaksub innungita sillatunermingnut Gudib silla-
tuningane illitaringimatsuk; Gudib idluariva, okautsinnut
sillaitojartunnut piulijomavlugit okpertut tamakkonunga.
22 Judit nellonaikutennik pijomangmetta, Grichillo
illissimanermik apperkusermetta.

23 Uvagulle Kristuse kikkiektorsimmajok senninga-
jolingmut okautigivavut Judit sinnaungasarutigijanget,
Grichillo sillainarasugijanget.
24 Kaikojaumannulle, Judinnullo Grichinnullo, Kris-
tuse okautigivavut, Gudib pitsartuninga, Gudiblo sil-
latuninga.
25 Gude sillaitsugijanget, sillatunersaungmet innung-
nit; Gudelo sangẽtsugijanget, pitsartunersaungmet in-
nungnit.
26 Kattangutikka, kaikojaumanise nautsertorsiuk, u-
viningmit illissimajut unnulungilet, pitsartojuttauk un-
nulunginivut, nalegaujuttauk unnulunginivut kaikojau-
majut.
27 Sillaksuble innunginnut sillaitsugijaujut, Gudib
anneriveit, sillatojut kangusuktitsomagamigit; sillaksublo
innunginnut sangẽtsugijaujut, Gudib anneriveit, pitsar-
tojut kangusuktitsomavlugit.
28 Nachonartullo sillaksub innunginnut, nachogijau-
jaujullo, piungitullo Gudib anneriveit, piõjungnẽrtitso-
mavlugit piõjorijut:
29 Uvinik (innuk) attauserlonẽt nertotiksakarkonnago
tapsoma sãngane.
30 Tapsomangelle illipse pivose Kristuse Jesuseme,
tamna Gudib pilaukpa illissimajutiksaptingnut, idluarsi-
jutiksaptingnullo, ivsornaijutiksaptingnullo, piulijaujutik-
saptingnullo.
31 Taimailerkovlugo, sorlo aglaksimangmet, nertoro-
majub, Nalegak nertorutigiliuk.

KAPITEL II.

Paulusib ajochertuininget kimnadlarninganik.

UVANGALO kattangutikka, tikkinapse okãlavigijar-
torluse, Gudib ajochertutãnik, okautsit ãnanaudlartut
sillatojoksuillonẽt attulaungilakka.
2 Taimaisugilaunginama, sumiglonẽt akkunapsingne

kaujimalunga, Jesuse Kristusemik kikkiektorsimajomik
kissianik.
3 Sangētoksovlungalo, erksilarmalo, sajudlalarmalo
najulaukpapse.
4 Okautsimalo ajochertusimalo innuit illissimajut okau-
singit kajumiksarnartut attulaungileit, Annerneruble sak-
kijartitsininganut pitsartuninganullo illingavut.
5 Okpernise tunganilijaukonnago innuit illissimaning-
innut Gudible pitsartuninganut.
6 Okautigijavulle illissimaniõgalloarpok namaksima-
junnut; sillaksub mattoma illissimaningaungitok, sillaksub
mattoma angajokangitalonēt, nunguniartut.
7 Gudible illissimaninga ijersimajok, nellonartorlo
okautigivavut, tamanna Gudib sillaksoakarkãrtinnago
perkolaukpa ananausijaujutiksaptingnut.
8 Tamanna sillaksub mattoma angajokangita attaut-
siblonēt illitarilaungila, tamanna illitarilaurunitsuk us-
sornarnartoksub Naleganga kikkiektorajalaungilæt sen-
ningajolingmut.
9 Sorlole aglaksimangmet: Ijib attautsiblonēt tæk-
kolaungitanga, siutiblo attautsiblonēt tussalaungitanga,
innublo omættinget attautsiblonēt issumagilaungitanga,
tamanna Gudib ãkiksorlaukpa nægliktiminut.
10 Uvaptingnulle Gudib nellonērtilaukpa Annerner-
minut. Annernerub kiglissiniarmagit tamaita, nellonar-
tuttauk Gudib ittiningit aglæt.
11 Innuit nelliet kaujimava innub illuanetomik, in-
nub annerninga tapsoma illuanetok kissime? Taimaktauk
kaujimajokanginivok, Gudib illuanetomik, Gudib An-
nerninga kissime.
12 Uvagulle sillaksub annerninganik pingilagut, An-
nernermigle Gudemit pijomik; kaujijungnarkovluta
Gudemit tunnitsiviõniptingnik.
13 Tamakkoatauk okautigivavut, okautsinuungitok
innuit sillatuningita ajochertusingit malliklugit; okaut-
sinnulle Annernerub ajunginerub ajochertusingit mal-
liklūgit, Annernerub pingit okautigivlugit annerneling-
nut.
14 Innub ingergarme Gudib Annerninget pingit tuk-

kisingileit; sillaitsugællugillo illitarijungnangileit, kiglissiniartaujariakangmetta annernelingne.
15 Annerneliuble tamaita kiglissiniarpeit, assiminut kiglissiniartaunane.
16 Nalekab issumanga kia illissimavauk? Kialonēt ajochertorniarpauk? Uvagulle Kristusib issumanganik pekarpogut.

KAPITEL III.

Kristusib tunganartotõninganik.

UVANGALO kattangutikka, illipsingnut sorlo annernelingnut okālajungnarlaungitunga, uviniliõjunnulle, Kristuseme nutakkennut sorlo.
2 Immungmik immilaukpapse, nerkemik pinnase; ajorapsiuk taipsomane, sulle mana ajorivasse;
3 Sulle uviniliõgapse; illapsingnik annerudsigapse, aivadlalapselo, akkerartulapselo, uviniliõngilase, innuit illusinginnik attorluse?
4 Illase okangmet, Pauluse illagivara; assiale, Apolluse illagivara, uviniliõngilase tagva?
5 Pauluse kinauva? Apollusetauk kinaugiva? Kivgauvuk, tapkungnũna okpertungortitauvose, mattomingalo sorlo Nalekab attunit tunnitsivigilaungmagik.
6 Uvanga (perorsējeksennik) illijilauktunga, Apolluse immermik kovisilaukpok, Gudele perortitsilaukpok.
7 Illijijok tagva, immermiglo kovisijok tamarmik sillingilãk, Gudele perortitsijõvok kissime.
8 Illijijorle, immermiglo kovisijok adsigēkpuk. Ingmikulle tamarmik akkilertaujomãrpuk pinniarnermingnut.
9 Uvagut Gudib ikkajorkattigingmattigut; illipsele Gudib perorsēvikottigivãse, Gudiblo igloliarimavãse.
10 Uvanga tungaviliolaukpunga, igloliortotut sillatojotut, Gudib saimanerminik pingmanga; kãnganulle assiga igloliolerpok. Tamattomungale igloliortut attunit kammalerlīt kannok igloliormangarmik.

11 Tungaviub assianik illijijokarungnangilak omanget illimajomit, tagva Jesuse Kristuse.
12 Tungavingmulle tamattomunga igloliortokarpet
Goldemik, Silberemiglonēt, ujarkenniglonēt pivianartunnik, kejungmiglonēt, ivingniglonēt, iviksukenniglonēt.
13 Illunatik sennaningit nellonaromātsengilet; uvlub
sakkertitsomārmagit; ikkomamut nellonērtitaujomārmetta, illunatiglo sennaningit kannok illingamangæta, ikkomab ōktoromārpeit.
14 Tamattomunga igloliortub sennaninga aulangipet,
tamna akkilertauniarpok.
15 Nelliettale sennaninga ōpet piksērudsaujomārpok;
nangminerle piulijaujomārpok, nauk sorlo ikkomamut.
16 Gudib iglogingmasse kaujimangilasse, Gudiblo
Annerninget innigingmasse?
17 Gudib iglunganik asserorterijok, tamna Gudib asseroromāriva; ivsornaingmet Gudib iglunga, tamædsa illipse.
18 Nelliet uivēriniarane nangminerminik; illase sillatunasugigune nangminerminik, tamna sillaitolerle sillame tamattomane, sillatolerkovlugo.
19 Sillaksub mattoma sillatoninga sillainiōngmet
Gudemut. Aglaksimangmet: Sillatojut tapsoma ajulertipeit sillatōninginnut.
20 Amatauk: Sillatojut erkarsautingit Nalekab kaujimaveit, piungitoksōngmetta.
21 Taimaimet innungmik nertorlertokarniarane; tamaita pigigapsigik;
22 Pauluselonēt, Apolluselonēt, Kefaselonēt, sillaksoarlonēt, innonerlonēt, tokkonerlonēt, nelliusimanerlonēt,
nelliutsomārnerlonēt; tamaita pigivasse.
23 Illipsele Kristusib pigivāse; Kristusele Gudib
pigiva.

KAPITEL IV.

Gudib kivgangit ajochertuijut, kannok nautsertoreksaumangæta.

INNUIT illunatik imăk issumakarvigilittigut, Kristusib
kivgaringmattigut, pimaklertogaptalo Gudib pinginnik
nellonartunnik.
2 Tagvale pimaklertit assianik nautsertortaungilet,
nellagŏrlutik naipitauvlutik kissiane.
3 Illipsingnulle, assipsingnullonĕt innuit (erkartuining-
innut) erkartortauguma, tamanna kammaginikidlarpara,
nangminimnik erkartuinginivunga.
4 Uvamnik aulajingikalloarama sumik, nauglo taman-
na pivlugo idluartitaungilanga; Nalegarle tamna erkar-
tuijŏvok uvamnik.
5 Taimaimet erkartuiniarase nelliutekărtinnago, Nale-
gak tikkitsiarilugo; tapsoma tăktome ijertorsimajuttauk
sakkertitsomărmagit kaumajomut, omættille erkarsau-
tingit nellonĕromărpeit; taimailerpet illunatik attunit
nertortaujariakarnitik pigijomărpeit Gudemit.
6 Tamakkoale kattangutikka okautigivakka, uvangalo
Apolluselo pitjutigællunnuk, pivluse; illinniarkovluse
uvaptingnit nelliellonĕt ajunginersausugekonnago, mana
aglaksimajomit; illapse illangennik piŏjorinersaujokar-
konnago illaminit, nelliet pivlugolonĕt.
7 Kiale ajunginersautipătit? Sumigle pekarkīt tun-
nitsiviŏnginernik? Mattomingale tunnitsiviŏgavit, sŏg
nertotipīt illingnik, tunnitsiviŏngitotut-idlutit?
8 Kăgungnĕrĕrpose, akluilerĕrpose, uvagut attorata
attanniotipose; attanniotekojominadlarporlo illipse, uva-
guttauk attanniotekattigijomavluse.
9 Issumavungale, Aposteliŏjogut Gudib innukullu-
nerpăngotilaukpătigut, sorlo tokkoteksatuinait; mittau-
tigijeksangŏlerapta sillaksoarmiunnut, Engelinnullo in-
nungnullo.
10 Kristuse pivlugo sillaitotun-īpogut, illipsele silla-
tŏvose Kristuseme; uvagut sangĕpogut, illipsele pitsar-

tovose; illipse ãnanaudlarpose, uvagulle nachogijauvogut.

11 Mana tikkilugo kãlaptalo immerukpogut annorãkaratalo, annaulertaulaptalo, saksartutitullo īpogut.

12 Katsungailuta sennavogut aggaptingnut, (piksaptingnik). Suadlartaujarangapta, saimaivogut; unangmijarangapta, kennuẽrsarpogut; mittautigijaujarangapta, mannigotijunnik okausekarpogut.

13 Sanniktut-īpogut nuname, sulle tamædsa, piunginerpãkutauvluta innungnut tamainut.

14 Tamakkoninga aglangitunga kangusuktitsomavluse; erkaitinasuarpapsele kittorngaptitut nægligijaptitut.

15 Nauk zehn tausendenik ajochertuijokarajarupse Kristuseme, unnuktunnik atãtakangilase; okautsinnut tussarnertunnut kittorngilaurapse Kristuse Jesuseme.

16 Taimaimet kaiblarpapse, uvamnik mallikteoniaritse.

17 Tamanna pivlugo Timotheuse tillilaukpara illipsingnut, tagva ernera næglingnartok nertornartorlo Nalekame, tapsoma erkaitiniarpãse ajochertutimnik Kristuse pivlugo, sorlo illunane, illagẽktunne illunaine ajochertuivakkama.

18 Illangille piõjoridlarput, tikkiniarasuginanga illipsingnut.

19 Nalekable perkopanga tikkitsomavapse killamik, piõjorijullo okausingit kiglissiniaromanagit, pitsartunerille.

20 Gudib nalegauvinga okautsituinarnut pingimet, pitsartunernulle.

21 Sumik pijomavise? Issakaisijarlungalonẽt, nælingnermullonẽt, annernekarlungalonẽt kennuẽtomik tikkituksauvīk illipsingnut?

KAPITEL V.

Innungmik illokeudlartomik Paulusib erk̃artuininganik.

ILLUNATIK tussaumadlarpãse, assiniartokarpojõk akkunapsingne, assiniarnermiglo taimaitomik aglæt nellojullonẽt kaujimangitangænnik, illangeta atãtame nullia nulliaringmago.

2 Illipselo piõjoridlarpose, kiksautiginersarilaunagolo, taimailiortok avitisãrlugo illipsingnit.

3 Uvangalle nauk apsimagalloarlunga timimnut, annernimnulle najorluse, taimailiortok erkartorẽrpara sorlo najorluse.

4 Nalegapta Jesusib Kristusib attingane, kattimavipsingnẽdlunga annernipkut, Nalegavut Jesuse Kristuse pitsartutigællugo;

5 Tunnilugo taimna Satanasemut, uvinik asserortaukovlugo, tarne piulijaukovlugo Nalekab Jesusib uvlungane.

6 Nertornautiksase ãnanaungilak. Kaujimangilase, kakkojaksak tamat sẽrnautiksãrsub sẽrnartimago?

7 Taimaimet sẽrnautiksatokak pẽjarsiuk kakkojaksatãngorkovluse, sorlo sẽrnartokanginapse. Saugãrsukarmigaptatauk makkiviksiortomik, tagva Kristuse, uvagut pivluta tokkotaujok.

8 Taimaimet kattimaniksarsiorta sẽrnautik satokaungitome, sernartokaratalo ajortomik, takkormõrnermiglo; kakkojakartale sẽrnakangitomik ivsornailuta miksekãrlutalo.

9 Aglagvigilaukpapse aglangne, assiniartut illagijeksaringinapsigik.

10 Assiniartut torkuijullonẽt, arktaijullonẽt, Gudeungitullonẽt nalektut, sillame mattomane pitsengilakka; sillamit mattomanget kemmajuksaunajartose, tamakkoa pikupkit.

11 Manale aglagvigilaukpapse, taipkoa illagijeksaringinapsigik, imagle: Kattangumik taijaujomajok as

siniarpet, torkuipellonẽt, Gudeungitunniglonẽt naleklune, mittautiksakarpellonẽt, tallapellonẽt arktaipellonẽt; taimailiortok nerrikattigijeksaringilasse aglæt.
12 Assiptingnẽtut susiorvigijeksarivigit, erkartortaukovlugit uvamnut? Erkartuivangilase illipsingnẽtunnik?
13 Assiptingnẽtulle Gudib erkartoromãrpeit. Ajortulliartok illagẽnipsingnit avikissiuk.

KAPITEL VI.

Akkerartortokarpet, nellojunnut passiklerkonnagit illamingnik, Paulusib innerterininganik.

ILLAPSINGNUT patsitiksakarupse, kannok passitigijungnarkissigik idluangitut sãnginne, piniænginapselo ivsornaitut sãnginne?
2 Kaujimangilase ivsornaitut erkartoromãrmagit sillaksub innungit? Sillaksuble innungit erkartortaujomãrmetta illipsingnut, erkartuijungnangilase pijariakinersennik?
3 Kaujimangilase Engelit erkartoromãraptigik? kannok anginersamik nunab pingit pijungnangipittigik?
4 Illipsele patsitiksakarangapse nunab pingit pivlugit; illagẽktunne nachogijaujut erkartuitiniarpasse.
5 Taimak okartuksauvunga kangusutiksapsingnut. Attautsemiglonẽt sillatojomik illipsingnẽtokangilak? Erkartuijungnartokangilarlonẽt kattangutib passiklerninganik kattangutiminut?
6 Kattangulle akkerartorpok kattangutiminut, okpingitut tækkoænne aglæt.
7 Tamattominga angijomik tammarẽrpose, passiklerapse illipsingnut. Idluitulliviõlerangapse sõg kammaginginersarivissiuk? perkutẽrtaujarangapse sõg kujanarutiginginersarivissiuk?
8 Idluitullidlarposele, perkutẽrnilapselo, kattangutisse aglæt taimailiorvigivasse.
9 Kaujimangilaselonẽt idluitullijut Gudib nalegauvinga kingormgutiniængimatsuk? Uiverijauniarase; as-

siniartullonẽt, Gudiungitunniglonẽt nalektut, nulliarẽng-
nermiglonẽt asserorsaijut, ikliguktullonẽt, nukapitsen-
niglonẽt uivẽriklertut,
10 Tigliguilonẽt, torkuijullonẽt, tallatullonẽt, okau-
serludlartullonẽt, arktaijullonẽt, Gudib nalegauvinganik
kingormgusiniængilet.
11 Taimailiolauktut illapse illangit; ubvarsimavlu-
sele, ivsornaititsimavluselo, idluartisimavose, Nalekab
Jesusib attinganut, Gudiptalo Anerninganut.
12 Tamainik pijungnarpunga, illangille attornangilet.
Tamainik pijungnarpunga kippalõtitaujomangilangale
sumut.
13 Nerkikset illingavut natjængnut natjæktauk illing-
avuk nerkiksennut; tapkoale tamaita Gudib attorung-
nẽrkojomãrpeit. Timele assiniarnermut illingajuksaung-
ilak, Nalekamulle, Nalegarlo timemut.
14 Gudible Nalegak tuppaktilaukpa, uvagullotauk
tuppaktitsomãrivãtigut pitsartunerminut.
15 Kaujimangilase, Kristusib timisse avatigingmagit?
Kristusib avatingit tagva attoreksarivakka assiniarner-
mut? Taimaitsengilak!
16 Kaujimangilaselonẽt, anguniartomut ungajok, ti-
meõngmet attautsemik tapsomunga? Tapkoagõk magguk
uviniõniarmennik attautsemik.
17 Nalekamulle ungajok, annernekattigiva.
18 Assiniarnek ulloreagissiuk. Innub ajortulliningit
tamaita, timinget avatãne pivut, assiniartorle ajortullivok
timiminik asseruidlarlune.
19 Kaujimangilaselonẽt, timisse Anernerub ajungine-
rub illupsingnẽtub iglogingmagit, tamna Gudemit pijasse,
nangmineringitasselo?
20 Akkitujotuamut pissiãngomagapse: taimaimet Gude
nertorsiuk timipsingne tarnipsingnelo, tamakkoa Gudib
perkutigingmagit.

KAPITEL VII.

Nulliarẽngnek pivlugo Paulusib kioninganik.

AGLALAUKTASSELE uvamnut pivlugit, kiovunga:
Idluarpok innungmut arnamik ãktuingikune.
2 Assiniarnek pitjutigællugole angut nangminerija-
minik nulliakarle, arnarlo nangminerijaminik uekarle.
3 Angutib nulliane illænnaksarvigiliuk, arnabtauk uine
taimailiorvigiliuk.
4 Uilik timiminut attanniungilak, uingale; taimaktauk
nullialik timiminut attanniunginivok, nulliale.
5 Avisartokarniarane aiparminit, kissiane tamarmik
pijomajamingnut kannok sivitutigijomiglonẽt, nerrikat-
tanginermut tuksiarnermullo idluarsijomavlutik piviksa-
karkovlugik; ama kattimigitiglo, Satanasemut õktorluk-
taukonnatik ikliguktailinek ajorapsiuk.
6 Tamannale næglinguermut okautigijara, perkojauti-
lugo pinanga.
7 Innuille tamaita uvaptun-erkojomagalloartakka; il-
lunatigle ingmigolingajomik tunnitsiviõvut Gudemut, il-
langet imãk, illanget taimak.
8 Aipakangitulle uigarnerillo imãk okaupakka: Uvap-
tun-ĩkunik namagajarpok tapkonunga.
9 Aipakanginerle ajorunitsuk, aipatãrlit; aipakarnek
idluarnersaungmet, ikligudlarnermit.
10 Nulliarẽlle uvangaungitub, Nalekable perkoveit,
uiggub uine kemmakonnago.
11 Kemmakuniugle uetãrtuksaungilak, uinelonẽt sai-
marsarlugo piliuk. Nulliaggublo nulliane aviteksa-
ringila.
12 Assingille uvanga okaupakka, Nalegaungitub:
Okpertok okpingitomik nulliakarune, taipsomalo najuẽ-
naromakpago, aviteksaringila.
13 Arnaktauk okpingitomik uekarune, taipsomalo na-
juẽnaromakpago, aviteksaringila.
14 Okpingitok angut nulliaminut ivsornailingmet,

okpingitoktauk arnak uiminut ivsornailivok. Taimaing-
ipet kittorngasse ivsornarajarput; manale ivsornaiput.
15 Okpingitorle avitsomakpet, avikle. Okpertok ang-
ullonẽt, arnalonẽt, taimaitokarpet kelleksorsimangilak.
Gudible kaikolaukpãtigut, ullapkotekarkovluta.
16 Igville arnak, omæt, uit piuliniarmangangne, kan-
nok kaujimavit? Igvillonẽt angut, nulliet piulinarmang-
angne, kannok kaujimavit?
17 Illunatigle ingmikõrlutik Gudib sorlo illingati-
laungmagit; sorlolo Nalekab kaikolaungmagit, illunatik
ingmikõrlutik, taimak innõniarlīt. Tamattominga illa-
gẽnne illunaine perkojivunga.
18 Kippimaneliub kaikojaumagune innub, kippimanek
malligeksariva. Kippimangitoktauk kaikojaumagune,
kippijauniarane.
19 Kippimanek attungilak, kippimanginerlo attungi-
nivok; Gudible perkojangit nalektaujariakarput.
20 Innugle kannok illingalaungmangæt kaikojautil-
lugo, taimaitsainarle.
21 Kivgautillutit kaikojaumaguvit, tamanna issuma-
jãrutiginago pīt; kivgaujungnẽrungnaruville, taimainer-
saulerit.
22 Kivgauvlune kaikojaumajok Nalekame, tamna
Nalekab kivgaujungnẽrtipa, taimaktauk kivgautinnago
kaikojaumajok Kristusib kivgariva.
23 Akkitojotuamut pissiãngovose; kivgauniarase in-
nungnut.
24 Illunase kattangutikka, attunit kannok illingalaung-
mangapselonẽt kaikojautilluse taimaidluse Gudemẽ-
tuaritse.
25 Uigasuille pivlugit perkojasilaungilanga Naleka-
mit; issumagale annipara, uvanga napkiningnermik tun-
nitsiviolaurama Nalekamut nellagõrlunga.
26 Mana tagva idluarasugivara, tamattomane kappi-
anarninga pivlugo, innungmut idluarpok, taimailingatui-
narpet.
27 Nulliamut kelleksorsimaguvit, kellerudsãrasuarni-
arnæk; nulliakangikuville, nullieksarsiorniarnæk.
28 Nullianikuville ajortulliangilatit; uigasuglo uini-

kune ajortullianginivok; nauk taimaitut timimikut kap-
pianarnekaromãrput. Taimaitaukojomangigalloarpapse.
29 Mattomingale okautsivunga kattangutikka, nelliu-
tok sivikipok, imãk ama issumaga: Nulliaggit nullia-
kangitotitun-ĭkovlugit; keajullo, keangitotitut;
30 Kuviasuktullo, kuviasungitotitut; pissiniartullo,
sorlo perkutiginagit.
31 Sillaksublo mattoma pinginnik attortut, attorner-
lungniarnagit; sillaksub tamattoma illinganinga nungut-
somãrmet.
32 Issumagivapsele issumajãrkojomanase. Aipakangi-
tub issumagiveit, Nalekab pingit, Nalekab idluarijanga-
nut illingajomavlune.
33 Aipagguble nunab pingit issumagiveit, nulliaminut
idluarijaujomavlune. Uiggilo uigasuillo adsigẽngilet;
34 Uikangitub issumagiveit Nalekab pingit, ivsor-
naitsomavlune timimigullo annernermigullo. Uiggu-
ble issumagiveit nunab pingit, idluarijaujomavlune ui-
minut.
35 Tamattomingale okarpunga, illipsingnut idluang-
met; napperomavluse pinanga, imaitomulle pijunga, id-
luarkutaungmet, Nalegak kivgartutsainarlugo ullapitau-
konnase.
36 Illapsele idluarasugingikuniuk pannime uckangi-
ninga Jahringita idluarnerpãngojut nelliuningænne, tai-
maglo pijariakarkõrmet, issumaminik pile; ajortulliangi-
lak, taimaitut uinikilit.
37 Omamigulle kajusimajok, agviarutekaranelo issu-
maminik pituinariakarame; omamine issumasimagune
(panine) uigasuk erligutillugo, idluartomik pivok.
38 Taimak uiniktitsijok, idluartomik pivok; uiniktit-
singitorle, idluarnersamik pivok.
39 Arnab perkojet nalengniariakarpeit, uine innotil-
lugo; uinele tokkopet, issumaminik pituinariakarpok ui-
sigune pijomajaminik; kissiane Nalekame piniartuksau-
vok.
40 Pilloringnersaujorle taimailingatuinarpet, issumaga
malliklugo. Uvangaletauk Gudib Annerninganik pe-
karasugivunga.

KAPITEL VIII.

Gudeungitunnut tunnergutinnik.

GUDEUNGITUNNULLE tunnergutit pivlugit kaujimavogut, illunata illissimagapta. Illissimanek piõjorititsivok, nægliognerle ãkiksoivok.
2 Illissimanasugijokarpelle sumik, tamna kaujimangilak sulle, kaujijariakarnerminik.
3 Gudemigle nægligosuktokarpet, tamna illitarijauvok tapsomunga.
4 Gudeungitunnut tunnergutinnik nerrinek pivlugo kaujimavogut tagva, Gudeungitok nuname pingimet, assianiglo Gudekangimet, attausek kissime.
5 Gudennik taijaujokaralloarpok killangmelonẽt, nunamelonẽt; Gudit (taimaitut) unnungmetta, Nalekello unnungmetta.
6 Taimaigalloarlune, attausẽnarmik Gudekarpogut, Atata, tapsomanget illunarsoatik pivut, uvagullo tapsomanẽpogut; attausẽnarmiglo Nalegakarpogut, Jesuse Kristusemik, tapsomuna illunarsoatik pivut, uvagullo tapsomunga.
7 Illunatigle attunit tamattominga illissimangilet. Illangit sulle issumajadlarmetta Gudeungitut pitjutigællugit, Gudeungitunnullo tunnergutaujunnik nerrivut, tamattomunga issumangit sujuktauvut, sangẽmetta.
8 Nerkele idluarutigingilavut Gudib sãngane. Nerrinivut pivlugo idluarnersauniængilagut, nerringinivut pivlugolo idluinersauniængilagut.
9 Udsertoleritsele, kivgaunginise tamanna apõtiksaulerkonnago sangẽtunnut.
10 Igvit illitarksinekartotit, nellieta tækkogunitit nerrimarvingme iksivatillutit Gudeungitub iglungane, tamna issumamigut, sangẽname, kajungersartaulingilak, nerrilune Gudeungitunnut tunnergutinik?
11 Kattangutib tagva sangẽtub, Kristusib tokkotigijanget, illitarksinĩt asserorutiginiarpa.

12 Taimagle ajortulligupse kattangutigẽnut, killerd-
lugillo sorlo issumangit sangẽtut, tagva Kristusemut
ajortullivose.
13 Taimaimet nerke kattanguma sinaungasautigik-
pago, nerkemik nerrijomanajatsengilanga, kattangutim-
nut sinaungajomananga.

KAPITEL IX.

Ajochertuijut issumagijaujariakarput piksangininnik.

APOSTELEUNGILANGA? Kivgaujungnaingilang-
a? Nalegavut Jesuse Kristuse tækkolaungipigo? Illipse
sennamajigingilapsinga Nalekame?
2 Assipsingnut Aposteleungikuma, illipsingnut Apos-
teliõvunga; Aposteliõnimnik nellunaikutauvose Nale-
kame.
3 Tamædsa akkiornera, erkartortimnut.
4 Nerrijuksaungilagut immertuksaulutalo?
5 Nullialijartuksaungilagut arnamik kattangumik,
Apostelititut assiptitut, Nalekablo kattangutingititut,
Kefasetullo?
6 Uvangalo Barnabaselo kissimnuk taimak pijung-
nangilaguk?
7 Kina sorsugiartorka nangminek piminik piksarsi-
niarlune? Kina Weineliksamik perorksẽvilliorka, pe-
rorksẽangita illanginnik nerinane? Kinalonẽt nerg-
jutinnik pairksiva, ẽsinanelo nergjutit tapkoa immung-
innik?
8 Innub illusinga attordlugo taimak okãlavik? Per-
kojet taimaitunnik okausekanginivæt?
9 Mosesib perkojanginne aglaksimangmet: Ivsaru-
sertuksaungilatit tuktuvarmik (sullugainernik) tulertomik.
Tuktuvait (kisseta) Gudib issumagivagit?
10 Ubvalo mattominga piluartomik uvagut pivluta
okãlalaungilak? Aukak, uvagut pivluta aglaksimangmet.
Poachrejartok (ivsumik) poachrejartuksauvok nerriuklune,
sullugainerniglo katsuktok nerriuklune katsuktuksauvok.

11 Annernerub pinginnik kãrngasuigapta illipsingnut, timipse attoreksanginnik illangaikupta, angiluarka ?
12 Assivut taimaitomik perkojijungnarpetta illipsingnik, uvagut pijuksaunersaungilagut? Uvagulle perkojinermik taimaitomik attorlaungilagut; sunatuinaille kammagingilavut, agviarutiksarsijomanata Kristusib okausinginnut tussarnertunnut.
13 Kaujimangilase kivgartortut ivsornaitovingme nerrivangmetta ivsornaitoviub pinginnit? Altaremelo kivgartortut, Altarib kãnganut illijaujut illangerpangmagit?
14 Taimaktauk Nalegak perkojilaukpok, okautsinnik tussarnertunnik okãlajut, okautsinnut tussarnertunnut innogutiksarsijuksaungmetta.
15 Tamakkoningale attulaungimariktunga. Taimailiorviõjomavlungalo tamattominga aglanginivunga. Tokkonersarijomavunga, nertornautiksamnik aksartãunimnit.
16 Okautsit tussarnertut okãlatigigapkit, nertortuksaungilanga uvamnik; taimailiortuksaugama. Kappianamẽk uvamnut, okautsit tussarnertut okãlatigingikupkit.
17 Kunnunanga okãlaguma, akkilertaujomãrpunga; kunnukumale, pinniarnek tamanna perkojaugalloarpok uvamnut.
18 Sumik tagva akkilertauniarpik? Imãk: Okautsit tussarnertut Kristusemik okãlatigigapkit, taimailiorpunga akkilertaukojinanga; attornerlugomanago kivgaunginera okautsit tussarnertut pitjutigællugit.
19 Nauk innungmik nalegeksakarnanga, uvamnik kivgautitsijunga tamainut, unnuksiniaromavlugit (okpertukset).
20 Judinne Juditun-ĩpunga, Judit idluarsekojomavlugit. Perkojalingne, perkojaliktun-ĩpunga, idluarsekojomavlugit perkojaggit.
21 Perkojakangitunne, perkojakangitotun-ĩpunga, idluarsekojomavlugit perkojakangitut; nauglo Gudib sãngane perkojalingitsengilanga, Kristusible perkojangit nalekpakka.
22 Sangẽtunne sangẽtotun-ĩpunga, sangẽtut idluar-

sekomavlugit. Illunainut adsiunasuarpunga illunane, il-
langillonẽt illunainit piuliniaromavlugit.
23 Okautsille tussarnertut pivlugit taimailiorpunga,
nangminek illangiubvigijomavlugit.
24 Kaujimangilase akpalliutivingme akpangerkattau-
tijut, illunatik akpangeralloarmetta attausẽnauble pi-
vianartok piva? Akpangerniaritse tagva, tigulugo tamna.
25 Ingiakattautijulle illunatik assianik pinasuangilet;
ipkoale niakõtiksak asserojok pijomavlugo, uvagulle as-
serojuitomik piniarpogut.
26 Taimaimet tagva akpangerpunga kollarnangito-
mut; sorsukpungalo sorlo sillatuinarmut issakailunga
pinanga:
27 Timigale aktorsartidlarlugo kivgautipara, assimnut
okãlajunga, nangminek egitaujomananga.

KAPITEL X.

Israelitit Sakramentinginnik.

ANGIGUTIJOMANGILAPSELE kattangutikka,
angajokavut illunatik nuvujab attãnelaungmetta, illuna-
tiglo immakut pissulaukput;
2 Illunatiglo Mosesemut (illingavlutik) baptitaulauk-
put nuvujamullo immãnelo;
3 Illunatiglo adsigẽktomik nerkiksamik annernelingmik
nerrilaukput;
4 Illunatiglo adsigẽktomik immiksamik annerneling-
mik immerlaukput; kairtomille annernelingmit pijomik
immerlaukput, tapsoma mallingmagit, kairtok tamna
Kristuseõlaukpok.
5 Unnuktulle tapkonanget Gudib kuviagilaungileit,
taimaimet innõjungnẽrtitaulaukput innukajuitome.
6 Tamædsale ulloreakutiksarivavut, ajortomut ikli-
gudlarkonnata, taipkotitunak ikligudlartotitut.
7 Gudeungitullo nalengniarassigik taipkoa illangiti-
tut, sorlo aglaksimangmet: Innuit ingilerput nerrimãr-
lutik, immilarmiglo, nikovilerpullo okigẽserlutik.

8 Assiniaratatauk sorlo taipkoa illangit assinialaungmetta, 23,000 dillo tokkolaukput uvlorme attautseme.
9 Kristusemiglotauk ŏktorniarata, sorlo taipkoa illangita oktorlaungmatsuk, kuglugiarălungnullo tokkotaulaukput.
10 Avamudlarasetauk, sorlo taipkoa illangit avamudlarmetta asserorsaijomullo tokkotaulaukput.
11 Tamakkonungale tamainut pijauvut taipkoa erkaumajeksauniarkovlugit; aglaksimagivuttauk innertertaukovluta, uvagut, sillaksub uvlungita kingorliænne innŏjogut.
12 Taimaimet issumamigut nængerasugijok, kammalerle ochoniarane.
13 Assianut ŏktorluktaungilase sulle, innuit kaitanginnut kissiane; Gudible nertornarlune ajornarutipsingnik ŏktortaukoniængilăse; ŏktorlungnartorle taimak naggaserniarpa asserortaukonnase.
14 Taimaimet nægliktakka, Gudeungitunnut kivgartornek ulloreagissiuk.
15 Sorlo illissimajunnut okălavunga, okautsikka tamakkoa kiglissiniarsigik.
16 Ermgusiărsuk saimanartok, saimartavut, tamna Kristusib aunget illagingila? Kakkŏjak, avgortavut, tamna Kristusib timinget illagingila?
17 Kakkŏjak attausiŏngmet, taimak unnuktovluta timeŏvogut attautsemik; kakkŏjak attausek illangiubvigigaptigo tamapta.
18 Uviningmingnik Israelitiŏjut, nautsertorsigik. Tunnergutinnik nerrijut, taipkoa Altare illangiubvigingilæt?
19 Kannok tagva okarlunga? Gudeungitok suksaunerarpigo? Gudeungitunnullonĕt tunnergutit suksaunerarpigit?
20 Okarpungale, nellojut tunnergutiksamingnik tunnijivut Satanasinnut, pinatiglo Gudemut, Satanasille illagĕngninginnut illaukojomatsengilapse.
21 Nalekab ermgusiărsunganit, Satanasillo ermgusiărsunginnit attautsekut immerungnangilase; Nalekab

nerrimãrvianit, Satanasillo nerrimãrviænnit attautsekut illangiutijungnangilase.

22 Nalegarlonẽt ningarosuktitsomavittigo? Tapsomanget pitsartunersauvita?

23 Tamainik pijungnaralloarpunga, illangille attornangilet. Tamainik pijungnarpunga, illangille idluarsaingilet.

24 Nelliellonẽt nangminerijeksaminik kennerriane, illunatigle attunit assime nangminerijeksanganik.

25 Nerkit niorvgutikset tamaita niuvervingmẽtut nerrissigik, apperkotiginiarnagillo issumajãrkonnase.

26 Nuna pingillo tamaita Nalekab perkutigingmagit.

27 Okpingitulle illanget nerrijartorkokpasse, aijomagupselo, maunijerviõnisse nerrissigik, apperkotiginiarnagillo issumajãrkonnase.

28 Okautsaulerupsele, tapkoa tunnergutauvut Gudeungitunnut; nerrijuksaungilase kaujititsijok tamattominga pivlugo; issumajartokarkonnago. Nuna pingillo tamaita Nalekab perkutigingmagit.

29 Erkarsautille okautigivakka, erkarsautitit pivlugit pinanga, assiville erkarsautingit pivlugit. Sõg assima erkarsautinginnut kivgaunginera erkartortaukojeksarivigo?

30 Kujalivlunga attorupko, sogle mittautigijaujariakarkĩk kujalijutigijara pitjutigællugo?

31 Taimaimet, nerrigupselonẽt, immerupselonẽt, sumiglonẽt pingmangapse, Gude nertorlugo tamaita pinniarsigik.

32 Sinnaunganiarase Judinnullonẽt, Grichinnullonẽt, Gudib illagẽktitanginnullonẽt.

33 Sorlo uvangatauk tamainut kuviagijaunasuarama sunatuinarnik, uvamnut pijut piniænginapkit, unuktunnulle attornartut piulijaukovlugit.

KAPITEL XI.

Sinaunganartok ulloreagilugo.

UVAMNIK mallikteõtitse, sorlo uvanga Kristusemik.
2 Nertorpapse kattangutikka, erkaumagapse (okautsimnik) tamainik, malligeksello perkojakka illipsingnut, attutsiarapsigik.
3 Kaujimakovapsele, angutit nellietalonẽt Kristuse niakoringmago, arnable angut niakoriva, Kristusible Gude niakoriva.
4 Angutit nelliet tuksiarangame, nellautaijarangamelonẽt nessarsimavlune, niakone nachonartipa.
5 Arnelle nelliet tuksiarangame, nellautaijarangamelonẽt nessarsimanane, niakone nachonartipa, sallimajotun-ĩnajarmet.
6 Arnak nessarsimajomangikune, kipsartaugilit nujangit. Arnarle nujakarune kipsarsimajunnik sallimajunniglonẽt nachonadlarmet, nessarsimalune pile.
7 Angulle nessarsimajuksaungilak adsiutaungmet Gudemut, tapsomalo nertornautigingmago; arnarle angutib nertornautigiva.
8 Angut arnamit pingimet, arnarle angumit pivok.
9 Angut pingortisimanginivok arnak pivlugo, arnarle angut pivlugo.
10 Taimaimet arnak nalengnermut nessakartuksauvok, Engelit pivlugit.
11 Nauk Nalekamẽngilak ingmikorlune, angullonet arnamik illakarane, arnarlonẽt angumik illakarane.
12 Sorlo arnak angumit pingmet, taimaktauk angut arnakut pingmivok; tamaitale Gudemit (pivut).
13 Nangminek erkarsaritse tækkominarmangæt, nessarsimanginame arnak tuksiaranget Gudemut?
14 Ingminiglonẽt sakkijanginiva illipsingnut, angutib nutsenne takkijorortikunigit, nachonautigingmagit?
15 Arnable nutsenne takkijorortikunigit, pinnarnau-

tigingmagit? Nutseminik tunnitsiviõngmet ulliktauju-
tigivlugit.
16 Tamanale pivlugo akkerartorosuktokarpet akku-
napsingne, tamna kaujilerle, uvagut taimaitomik illuse-
kanginapta, Gudib illagẽktitangillonẽt.
17 Tamattomingale innertertuksauvunga: nertorner-
mik ajulerpapse, ajunginersamik illusekarase, ajorner-
saumigle illusekarluse kattimavakkapse.
18 Sivorlermik tussarpunga, kattimalerangapse illa-
gẽktunne, akkerartortigẽkapsegõk, illangagullo okperi-
vara.
19 Ingmikut akkerartortokariakangmet illipsingne,
nellagõrtut akkunapsingne sakkijarkovlugit.
20 Taimak kattimalerangapse Nalekab Komunio-
ninganik pijungnangilase.
21 Nerriluse illunase ingmikõrluse nangminek pine
pingmago sivorliovlune, illangello kãkpok, aipanga na-
maksivok.
22 Iglokangilase nerrimarviksapsingnut immerviksap-
singnullo? Ubvalo Gudib illagẽktokotingit nachogivis-
sigik, pekangitullo kangusuktilugit? Sumik okartuk-
sauvĩk illipsingnut? Nertordlertuksauvĩk illipsingnik?
tamanna pitjutigællugo nertungilapse.
23 Nalekamit pivara illipsingnut tunnijara. Nale-
kab Jesusib unuame taipsomane pititaugame, kakkojak
tiguva,
24 Kujalivlune avgorpa, okarlunelo: Tigulugo nerris-
siuk, tagva timiga, avgortok illipsingnut; taimailioritse
erkaumajauniksamnut.
25 Taimaktauk ermgusiãrsuk (tigugiva) unnuktome
nerrijarẽramik, okarlunelo: Ermgusiãrsuk tamna Testa-
mentetauvok aumne; taimailioritse immilerangapsiuk er-
kaumajauniksamnut.
26 Kakkojak tamanna nerrilerangapsiuk, ermgusiãr-
sungmillo tapsomanget immilerangapse, Nalekab tok-
kunga okautigijeksarivasse tikkerkãrtinnago.
27 Nelliet kakkojamit tapsomanget nerrijok, Naleka-
blonẽt ermgusiãrsunganit immertok, idluarsinane, tamna
pitlareksauvok Nalekab timãlo aungalo pivlugik.

28 Innugle nangminerminik kiglissiniarkărle, taimag-
lo kakkojamit tapsomanget nerrile, ermgusiărsungmillo
tapsomanget immerle.
29 Nellielle nerrijok, immertorlo idluarsinane, tamna
nerrivlunelo immilarmelo erkartortautiksaminik, tamanna
pivlugo, Nalekab timinga issumaginginamiuk.
30 Taimaimet ajulertut kanimajullo unnudlarput ak-
kunapsingne, unnuktullo sinnikput, (tokkovut).
31 Nangminiptingnigle erkartorupta, erkartortau-
niarajangilagut.
32 Erkartortaujarangaptale, Nalekamut sugiartauler-
pogut, sillaksoarmiut illagilugit pitlartaukonnata.
33 Taimaimet, kattangutikka, nerrijartorluse katti-
lerangapse, illase uttakkissigik.
34 Kăktokarpelle, iglomine nerrikărle; kattimanip-
singnut erkartortautiksarsikonnase. Idluarsaijutiksama
assingit pijomărpakka, tikkikuma.

KAPITEL XII.

Adsigĕngitunnik tunnergutinnik annernelingnik.

KATTANGUTIKKALE, nellokojomangilapse anner-
nelingnik tunnergutinnik.
2 Nellungilase, nellojoksŏlaurapse, ailaurapselo Gu-
deungitunnut okajuitunnut, sorlo tessiortaugapse.
3 Taimaimet kaujitipapse Gudib Annerninganut okă-
lajub, Jesuse okarnerlotigitsengila, nelliellonĕllo Jesuse
Nalekamik taisijungnangilak, Annernerub ajunginerub
pitingipago.
4 Tunnergutit sunatuinauvut, Annernerle attausiŏvok.
5 Kivgartornerillo sunatuinauvut, Nalegarle attau-
siŏvok.
6 Pitsartunerillo sunatuinauvut, Gudele attausiŏvok,
tamainik pinniartitsijok tamaine.
7 Illunatigle Annernerub sakkerninganik tunnitsiviŏ-
gamik, attoreksarivæt idluartomut.

8 Illanget illissimanartunnik okausekarlune tunnitsi-
viõvok Annernermut; illangelle illitarksinermik okause-
karlune, Annernermut tapsomungaīnak.
9 Illangello okpernermik, Annernermut tapsomunga;
illangello tunnergumik innuliklernermut, Annernermut
tapsomungaīnak.
10 Illangello tattamnartullinernermik; illangello nel-
lautainermik okālavlune; illangello illitarksivlune an-
nernermik; illangello okautsinnut tussarngartennut okā-
lavlune; illangello okautsit tussarngartet nellonẽrlugit.
11 Tamakkoale tamaita Annernerub tapsoma attau-
setõjub pinniarpeit, issumaminiglo illunaita attunit il-
langiutitipeit nangminerijeksanganik.
12 Sorlo time attausiõjok, unnuktunnik avatekangmet;
timiblo tapsoma attautsib avatingit illunatik, nauk un-
nugalloarlutik, attausek timigivæt; Kristusetauk taimai-
nivok.
13 Tamapta Annernermut attautsemut baptisimagapta,
attautsemik timeõlerkovluta, Judiõguptalonẽt Grichiõ-
guptalonẽt, kivgauguptalonẽt kivgaungikuptalonẽt; illu-
natalo immitauvogut Annernermut attautsemut.
14 Timelo attausẽnarmik avateliungimet, unnuktun-
nigle.
15 Ittikket okarajarpetta, aggaunginapta, tamanna
pivlugo timib avategingilãtigut; timib tagva avategina-
jangileit?
16 Siuttauk okarajarpet, ijiunginama, tamanna piv-
lugo timib avategingilãnga; timib tagva avategina-
jangila?
17 Time tamat ijiõkpet, nanẽnajarka tussarnek? (time)
tamat siutaukpet, nanẽnajarka naimanek?
18 Manale Gudib avatit tamaita illilaukpeit illunatik
ingmikõrlugit timemut, issumaminik.
19 Avatille illunatik attausẽnak avateõkpetta, time
nanẽnajarka?
20 Manale avatit unnudlarput, timele attausiõvok.
21 Ije aggangnut okarungnangilak, attoriakangilapse;
niakotauk ittikkennut, attoriakangilapse.

22 Anginersamigle imaipok: Timib avatingit sangē-
nersaujorijavut, tamakkoa attoriakarnerpangōvut.
23 Kangunarkejorijavut timeme, tapkoa pinnarnarsi-
tinersarivavut; pinnarnaitigijavullo tapkoa ānanausiti-
nersarivavut.
24 Ananausitigijavut, pinnarnarsititaujariakangimetta.
Gudible time taimak avatilerdlugo piva, avat ajoksar-
nersak pinnarnarnersautilerdlugo;
25 Akkerartorkonnagit timemetut, ikkajortigērkovlu-
gille avatit ingmingnut.
26 Taimak avatit illangellonēt ānialerpet, avatit illu-
natik āniakattigivæt; avatillonēt illanget nertornartitauk-
pet, avatit illunatik kuviasukattigivæt.
27 Illipsele Kristusib timigivāse, ingmikōrluse avati-
givāse.
28 Gudiblo illagēktunne kivgartorkolaukpeit sivor-
lermik Apostelit, aipanganik nellautaijut, pingajuanik
ajochertuijut, tungagut tattamnartullijut, tungagut innu-
liklernernermik tunnergutiggit, ikkajortuksello, attan-
niotijullo, okautsinniglo (ingmigolingajunnik) sunatuinar-
nik okālajut.
29 Illunatik Apostel iōvæt? Illunatik nellautaijōvæt?
Illunatik ajochertuijōvæt? Illunatik tattamnartullijung-
narkæt?
30 Illunatik innuliklernermik tunnergutekarkæt? Il-
lunatik okautsinnik (imgmigolingajunnik) sunatuinarnik
okālavæt? Illunatik nellonērsijungnarkæt?
31 Tunnergutit saimanartut idluarnerset pinasuarsi-
gik. Sullelo mana unnertotsomavapse apkomik idluar-
nerpāngōjomik.

KAPITEL XIII.

Næglingnerub angnerpāngōninganik.

INNUIT (illunatik) Engelillonēt okausinginnut okāla-
jungnaruma, næglingnekarnangalo, kannujatut sivanerto-
tut, avilortotullonēt-īnajarpunga.
2 Nellautainarniglo okarungnaruma nellonartoksuillo

tamaita kaujimagupkit, illissimanartullo tamaita illissimagupkit; okpernekarumalo tamainik, kakkaluit aglæt nukterungnarlugit, næglingnekarnangalo, suksaunajangitunga.

3 Pikkalo tamaita pilliutigigalloarupkit aklujunnut, timigalo tunnigupko ikkoalaklugo, næglingnekarnangalo, attorajangimarikpok uvamnut.

4 Næglingnek kamangitsertorlunelo pitsiartoksõjok, næglingnek anãtũtingilak, næglingnek tappatungilak, piõjorinanelo;

5 Illuserluktomik sakkertitsingilak, nangminiksasiungilak, ningarosuktitaujungnaranelo, asseroinasuangilak.

6 Idluitullinek kuviasutigingila, miksekarnerle kuviasutigiva.

7 Tamainik erkasungilak, tamainik okperpok tamainik nerriupok, tamainik kennuẽrsarpok.

8 Næglingnek sorẽrniængilak, nellautainerillo sorẽromãrput, okautsillo (ingmigolingajut) sorẽromãrput, illitarksinerlo sorẽromãrpok.

9 Illaẽnarnik kaujimagapta, illaẽnarniktauk nellautaivluta.

10 Namaksinerle nelliutikpet, illaẽnarnerit tava sorẽrniarput.

11 Sorrusiolaurama sorrusektut okãlalaukpunga, sorrusektullo sillatunekalaukpunga, issumakalarmalo sorrusektut; angutimariõleramale ipperarpara sorrutsib illusinga.

12 Tamattomane kemmergõvogut sorlo tachartõtikut, okautsemut morẽtomut, tagvanele kẽnarnit kẽnarnut. Mãne illitarksivunga illaẽnarnik, tagvanele illitarksijomãrpunga, sorlo illitarijaugama.

13 Manale makkoa pingasut, okpernerlo, nerriungnerlo, næglingnerlo sokkoserniængilet. Næglingnerle tamakkonanget anginerõvok.

KAPITEL XIV.

Nellautaingub attorkojauninganik.

NÆGLINGNEK pinasuarsiuk. Annerneggillo (as-
singit) tunnergutit tussugissigik, tukkekartitsinerle pi-
luarlugo.
2 Tussarngartet okausinginnut okālajok, innungnut
okālangimet, Gudemulle; tukkisijaujungnangimet kimut,
annernekulle nellonartut okautigiveit.
3 Tukkekartitsilunele okālajok, innungnut okālavok
idluarsarlugit, kaiblarlugillo, nekkoksitilugillo.
4 Tussarngartet okausinginnut okālajok nangminek
idluarsivok; tukkekartitsilunele okālajub, illagēt id-
luarsitipeit.
5 Tussarngartet okausinginnut okālajungnarkogalloar-
papse illunase, anginersamigle tukkekartitsiluse okāla-
kovapse; tukkekartitsilune okālajok anginersaungmet,
okālajomit tussarngartet okausinginnut; kissiane tukke-
kartigunigit, illagēt tamakkonunga idluarsartaukovlugit.
6 Tagvale kattangutikka, okālajartoruma illipsingnut
tussarngartet okausinginut, suksaunajarkīk illipsingnut,
okālavigingikupse sakkijartunnullonēt, illissimanartun-
nullonēt, tukkekartitsinermullonēt, ajochertūtsemullo-
nēt?
7 Sorlotauk ōmangitut nippekartut, nipsautillonēt,
Harfillonēt, ingmikōrtomik errinakangipetta, kannok
kaujimanarka sumik nipsausijartomik Harfesijartomig-
lonēt?
8 Tiptulautiblo nippinga nellonarpet kina oppalungē-
rajarka sorsungniarnermut?
9 Taimaktauk illipse okautsinnut tussarngartennut
okarupse, tukkisijaujungnangitunnik okausekarluse, kan-
nok tagva kaujijaujungnarka suna okartaumangæt?
maungatuīnak okālaniarapse.
10 Okautsit sunatuinaugalloarput sillaksoarme, at-
tautsillonēlle tukkekangitokangilet.

11 Nippible tukkinga tussãngikupko; okãlajomut tækkorngartaulerpunga; tamnatauk okãlajok tækkorngartaulerivok uvamnut.
12 Taimaktauk illipse, Annernerub tunnergutingit pinasuarvekapsigik, anginerpãngõjomigle illagẽt idluarsitiksanginnik piniaritse, tamainik piksakaluarkovluse.
13 Taimaimet, tussarngartet okausinginnut okãlajok, tuksiarle taimak okautsine nellonẽrtitsomavlugittauk.
14 Tussarngartet okausingit attorlugit tuksiaruma, annernimne tuksiaralloarpunga, issumagijakkale attornangilet kimullonẽt.
15 Kannorle tamanna illingajuksauva? Imãgle: Tuksiaromavunga annernerme, tukkisinartomiglo tuksiaromavunga; nertordlerutiksennik imgeromavunga annernerme, nertordlerutiksenniktauk tukkisinartunnik imgeromavunga.
16 Saimartitsiguville annernermut, kannok illissimangitok tagvanẽtok, Amenemik okarungnarka kujalitiksetit pitjutigællugit, okautsitit tukkisinginamigit?
17 Igvit kujalitsiaralloartotit, assingnele idluarsitsengilak.
18 Gudiga kujagivara, tussarngartet okausinginut okãlanersaugama, illunapsingnit.
19 Illagẽnele okãlavlunga okautsinnut tellimaẽnarnut tussãksennut, assikka ajochertoromavlugit, tamanna idluarinersarivara okautsinnit zehn tausendinit tussarngartennit.
20 Kattangutikka, sorrutsititut sillatunekarniarase; ajortomulle nutakkatitun-ĩtitse, innersimajutitulle sillatunekaritse.
21 Perkojenne aglaksimavok: Innungnut okkonunga okãlajomavunga tussarngartet okausinginnut, tækkorngartello kaninginnut, nauglo taimak nalengniængilãnga, Nalegak okarpok.
22 Taimaimet tussarngartet okausingit nellunaikutauvut okpertunuungitok, okpingitunnulle; tukkekartitsinerle okpingitunuungitok okpertunnulle.
23 Illagẽt illuẽngarlutik attautsime kattimalerunik, illunatiglo tussarngartet okausinginnut okãlakpetta; illis-

simangitullo okpingitullonẽt itterunik, sillaitoksõjose okautiginajangilãse?
24 Illunatigle tukkekartitsilutik okãlakpetta, okpingitorlo illissimangitorlonẽt itterune, illunainut tagva ikpigiktaulertok, erkartortaulerlunelo illunainut.
25 Taimaglo ijersimajut omættãne sakkerajarput; pamakterlunelo Gude tuksiarviginajariva, kigligiudsinajarporlo Gudemik nellagut illipsingnetomik.
26 Kannok tamanna illingava kattangutikka? Kattimalerangapse, illunase nellise imgerutiksakarpok, ajochertuitiksakarpok, tussarngartet okausinginnut okãlavok, sakkerviomajutiksakarpok, nellonẽrsitiksakarpok; tamakkoa tamaita illingatitaulit ãkiktaujutiksamut.
27 Okãlajokarpet tussarngartet okausinginnut, magguglonẽt unnunerõgunik pingasut, nellekãrlutik pilit; attautsible nellonẽrsarligit.
28 Nellonẽrsijokangipelle, illagẽktunne (imna) nippangerle; ingminullo, Gudemulle okarle.
29 Tukkekartitsijulle magguglonẽt pingasullonẽt, okãlalit, assingillo kiglissiniarlit.
30 Tagvanele iksivajut illanget sakkerviõmajutiksakarpet, sivorlek nippangerle.
31 Illunase tukkekartitsiluse okãlatuinariakarpose, nellekarluse, illunatik illinniarkovlugit, illunaitalo kaiblartaukovlugit.
32 Nellautaijulle annerningita nellautaijut (assitik) nalegariveit.
33 Gude idluangitomik perkojitsengimet, ullapirsaumigle; sorlotauk illagẽktunne ivsornaitunne illunane.
34 Arnasse nippangerlit kattimavingme; okãlanermik perkojautsengimetta, nalektuksautuinarlutigle, sorlotauk perkojet okãlangmetta.
35 Sumigle illinniaromagunik, uitik apperilittigik iglomingne. Okãlanek kattimavingme idluangimet arnennut.
36 Illipsingnillonẽt Gudib okausingit pimavæt? illipsingnullonẽt kissipsingnut pititaumavæt?
37 Nellautaijorijokarpet, annerneliõjorijokarpellonẽt; tapsoma kaujilerligit, aglaktakka illipsingnut, Nalekab perkojaringmagit.

38 Kaujimangitokarpelle, tamna kaujimangilerle.
39 Taimaimet kattangutikka, tukkekartitsinermik pi-
nasuatsiaritse, tussarngartello okausinginnut okãlajut in-
nerterniarassigik.
40 Illusitsiarikluselo, idluarsainiaritse tamainik.

KAPITEL XV.

Kristusib makkininganik.

ERKAITIPAPSELE kattangutikka, okautsinik tus-
sarnertunnik okãlatigilauktamnik illipsingnut, tapkoa il-
lelliolaurapsigiktauk, tungavigigapsigiglo.
2 Tapkonungatauk piulijauniarapse, sorlo okãlatigi-
laurapkit illipsingnut, issumamiutarigupsigiglonẽt; imai-
pellonẽt, sullinase okerilaurupsigik.
3 Nangminektauk tunnitsiviõlaunera, illipsingnut okau-
tigilauktakka, sivorliudlugit makkoa; Kristuse ajornivut
pivlugit tokkolaungmet, aglait malliklugit.
4 Illijartortaungmello, uvluglo pingajuængne makkisi-
mangmet, aglait malliklugit.
5 Tækkojaungmello Kefasemut, kingorngagut 12 in-
nut.
6 Ama kingorngagut tækkojaulaukpok attautsekut
kattangutigẽnnut 500 dit unnukejanginnut; sulle tamædsa
tapkoa unnuktut innõvut, illangille sinnisimanerput.
7 Ama tækkojaulaukpok Jakobusemut, kingorngagut
Apostelinnut illunainut.
8 Illunainit kingorlerpãngõvlunga uvamnuttauk tæk-
kojaugivok, erniangojotut pijeksaungitotun-ĩlunga.
9 Uvanga mingnerõgama Apostelinnit; nellokotijunga
taijaunermik Apostelemik, Gudib illagẽktitangit unang-
milaurapkit.
10 Gudible saimarsaininganut illinganera taimaipok;
saimarsautalo uvamnut pijok sullinane pimangilak, u-
vangale taipkonanget tamainit pinniarnersaulauktunga,
uvangale pingitunga, Gudible saimarsaininget illaging-
manga.

11 Uvangale tagva taipkoalonēt, taimak okālavogut, taimaglo okpilaukpose.
12 Kristusele tokkungajunnut makkisimajok okautigijaungmet, kannok tagva illase okausekarkæt, makkinek tokkungajunnit suksaungimet?
13 Makkinerle tokkungajunnit suksaungipet, Kristusetauk makkisimangilak.
14 Kristusele makkisimangipet, okālanivut sullingilet, okpernisetauk sullinginivut.
15 Uvaguttauk naipitaunajartogut kigligiudsijutitut nellangaitutitut Gudemik, tamna Kristusemik tuppaktitsijok okautigigaptigo, tuppaktinajalaungitanganik, tokkungajut makkiviksakangipetta.
16 Tokkungajut makkiviksakangipetta, Kristusetauk makkisimanginivok.
17 Kristusele makkisimangipet, okpernise suksaungilak, sullelo ajornipsingnētose.
18 Taimaktauk assiomavut, Kristuseme sinnisimanertut.
19 Mane kissiane innotilluta Kristuse nerriugilauruptigo, innungnit tamainit ajulernerpāngōjogut.
20 Manale Kristuse tokkungajunnit makkisimavok, sivorlerpāngōvorlo sinnisimajut akkorngænit.
21 Innungmut attautsemut tokko pingmet, innungmullo attautsemut makkiviksak tokkungajunnit pivok.
22 Sorlo illunatik Adameme tokkolermetta, taimak Kristuseme illunatik omartitaujomārput.
23 Illunatigle ingmikōrlutik. Sivorliotijok Kristuse; kingorngane Kristusib innukotingit tikkitsomārpet.
24 Tamattoma kingorngane naggatiksak, nelliutingmet nalegauvik pitipago Gudemut Atātamut, nalegaunerillo, attanniotinerillo, pitsartunerillo tamaita attorungnērkogunigit.
25 Attanniotijariakarporle, omigijiminik illunainik illijerkārtinnago ittikkame attānut.
26 Omisuktut kingorlerpānget, pējartaujomārtok, tokkoōvok.
27 Tamaitarsuit illilaungmagit ittiggangita attānut. Tamaitarsuillo nalektitaujut (tapsomunga) okautigingma-

git, nellonangilak, tapsomunga tamainik nalektitsijok,
tamna pijaungilak.
28 Tamaitale nalegarilerpatsuk, tagva Ernerubtauk
nangminek nalegarijomãrpa tamna, nalektitsijok tamainik
tapsomunga, Gude kissime pitõkovlugo tamaine.
29 Kannok sullinajarkæt baptitaulertut tokkungajut
kollãtigut (pivlugit)? Tokkungajut makkitsomãngipetta?
Sõg baptitaukojivæt, tokkungajut kollãtigut (pivlugit)?
30 Sõglo uvagut nangiarnartomẽtsainarkita?
31 Uvlut tamaita tokkolertun-īpunga, nellãgut nertor-
nautigiluse Kristuse Jesuseme Nalegaptingne.
32 Innuktut pivik, nergjutit nujuartut pãlaurapkit
Efesuseme? Suksarivigo tokkungajut makkitsomãngi-
petta? Nerrilerta immerlutalo, kaupet tokkoniarapta.
33 Uivẽrijauniarase. Okausilungnerub asserortipeit
illutsit ajungitut.
34 Tuppatsialerluselo ajortulliniarase; illangit Gude-
mik tukkisingimetta; kangusukovluse taimak okarpunga.
35 Okartokarajarpelle: Kannok tokkungajut makkit-
somãrkæt? Kannorlo illingajomik timekarlutik sakke-
romãrkæt?
36 Sillaidlartotit, karngarsortet õmarniængilak, tok-
kogune kissiane.
37 Karngarsortello, illa timeungilak pijomãrtuksak;
karngarsutetuinauvorle, Weizenlonẽt assialonẽt.
38 Gudible timekartiniarpa issumaminik, karngasutillo
illunaita ingmikõrlugit timiksanginnik.
39 Uvingit illunatik adsigẽngilet; innuille assianik
uvinekarput, nergjutillo assianik, mingeritjettauk assia-
nik, tingmitsettauk assianik.
40 Timekarpok killangme, timekarivorlo nuname.
Killangmẽtut pinnarnarnekarput assianik, nunamẽtullo
assianik.
41 Sekkinek kaumanekarpok assianik, takkek kauma-
nekarpok assianik, uvloritset kaumanekarput assianik;
uvloritset illangit illamingnit kaumanersaungmetta.
42 Taimaitsomãrivuttauk tokkungajut makkitsomãr-
ningit. Asseroreksak illijaulerpok, asserojuitorlo mak-
kitsomãrpok.

43 Pinnarnaidlartok illijaulerpok, ãnanaulunelo makkitsomãrpok. Ajulertok illijaulerpok, pitsartudlarlunelo makkitsomãrpok.
44 Time uvinelik illijaulerpok, makkitsomãrporlo time annernelik. Sorlo timekangmet uvinelingmik, taimaktauk timekarivok annernelingmik.
45 Sorlo aglaksimangmet: Innuk sivorlerpãk, Adam, pingortitaulaukpok timekardlune uvinelingmik õmartomik; Adamelo kingorlek annerneliutitauvok õmartitsijomik.
46 Timele annernelik sivorliungilak, uvineligle, kingorngagut annernelik.
47 Innuk sivorlek ivsomit pijok, uvineliõlune. Innuble aipanga Nalegauvok killangmik.
48 Uvineliub illinganingatut, taimainivuttauk uvinig-git; killangmẽtub illinganingatut, taimainivuttauk killangmẽtut.
49 Sorlo uvinelik adsigilauraptigo, taimaktauk adsigijomarivavut killangmẽtub illinganinga.
50 Mattomingale okautsigivunga kattangutikka, Gudib nalegauvinga uvingub aublo kingormgutijungnangilæk; asseroreksabtauk asserojuitok kingormgutiniænginiva.
51 Ahak, nellonartomik okautivapse: Illunata sininiængilagut, illunatale ablatsangortitaujomãrpogut;
52 Tagvaĩnak ijik kablukealerningangne, tiptulautib kingorliksab nelliuningane. Tiptulaut nipleromãrmet; tokkungajullo makkitsomãrput asserojuẽrlutik, uvagullo ablatsangortitaujomãrpogut.
53 Asseroreksak tamanna asserojuitomik attiniariakangmet, tokkojuksarlo tamanna tokkosuitomik attiniariakarivok.
54 Asseroreksarle tamanna attiniarpet asserojuitomik, tokkojuksarlo tamanna attiniarpet tokkosuitomik; taimaipet nellautsiniarput okautsit aglaksimajut:
55 Tokko ẽjauvok sãlakarnermut. Tokko, kapputit nauk? Kappianartovik, sãlakarnit nauk?
56 Tokkuble kapputã ajorniõvok, ajorneruble pitsartuninga perkojaõvok.

57 Gude kujagidlartaule sãlakartimattigut Nalegap-
tigut Jesuse Kristusekut.
58 Taimaimet nægliktakka kattangutikka, Nalekab
pinniarkojanginnik pivalliatsainaritse, sõngoluse aulaijung-
nengeritse; nellunginapse, pinniarnisse Nalekame silli-
nase pinginapsigik.

KAPITEL XVI.

Okpertut piksanginnik Pauluse kattersoikojivok.

TUJOUTIKSELLE ivsornaitunnut pivlugit, sorlo Ga-
latsiamiut perkolaurapkit, illipsetauk taimailioritse.
2 Sabbatine tamaine illunase ingmikõrluse illijititse
illipsingne, kapsinnik kattersoiniarluse issumapsingnik
tujoutiksennik; kattersorkãrtaujariakarkonnagit tikki-
kuma.
3 Tikkikumale, nellĩt ãtsikojasse, neksartitsomãrpak-
ka aglangnik, Jerusalemut atsikovlugit tunnergutipsing-
nik.
4 Pijariakarpelle, uvangalo tãvunga ailunga, illaujuk-
sauvut uvamnut.
5 Macedoniakulle ingergaleruma tikkitsomavapse;
Macedonia apkotigijomãrapko.
6 Illipsingne akkunẽilarpallukpunga, okkẽniarpunga-
lonẽt, kannilãrtaujomavlunga illipsingnut namut ainia-
ruma.
7 Apkosartuinarluse mana tækkojomangilapse; issu-
mapkulle akkunẽrtomik illipsingnẽtsomavunga, Nalekab
perkokpanga.
8 Efesusemẽniarpungale Pentekostib uvlungit tikkid-
lugit.
9 Upkutsamik angijomik angmaititaugama, sullitsiar-
nartomik, akkerartortullo unnudlarput tagvane.
10 Timotheusele tikkipet, kamatitse, sivõranane il-
lipsingnẽkovlugo; Nalekab pinniarninga kivgartoreksa-
ringmago, uvaptut.
11 Tamna nelliennut nachogijaukonnago. Ullapir-

saumulle illagissiuk uvamnut tikkekovlugo; nerriugigap-
ko kattangutigẽt illagivlugit.
12 Kattangulle, Apollo pivlugo kaujileritse, angijomik
kaiblalauralloarpara illipsingnut aikovlugo kattangutigẽt
illagilugit; mannakulle tikkitsomalaungilak, tikkitsomãr-
porle pitjutisigune.
13 Pigãritse, okpernermik sõngotitse, ajugauniaritse,
pitsartuniarluselo.
14 Pinniarnisse tamaita næglingnermut pinniarutigis-
sigik.
15 Kaiblarpapsele kattangutikka: Stefanusib iglomi-
okattingit kaujimavasse, tapkoa okperkãrtongmetta Acha-
jame, ingmingniglo tunnivut, ivsornaititaujut kivgartoro-
mavlugit.
16 Illipsetauk taimaitut nalengniarsigik, illunatiglo
ikkajorkattaujut, pinniartullo.
17 Kuviasukpunga Stefanuse, Fortunatuselo, Achai-
kuselo tikkimetta; ajoksarnera illipsingnik, tapkoa sorlo
simmertisse pekarvigigapkit.
18 Uvangalo illipselo annerniptigut nekkoksitilauk-
pãtigut. Taimaitut opigijeksarivasse.
19 Illagẽt Assiamẽtut salutipãse. Akvilasiblo, Pris-
cillablo angijomik salutipãse Nalekame, okperkattigẽt
iglunginnẽtut illagivlugit.
20 Kattangutigẽt illunatik salutipãse, salutikattigẽgitse
salutimut ivsornaitomut.
21 Salutipapsetauk, nangminek aglaklunga uvanga
Pauluse.
22 Nalekamik Jesuse Kristusemik næglingitok, tam-
nauvok Anathema, Maran-atha. (Imaipok: ominarsile
Nalegak tikkitsomãrpẽt).
23 Nalekab Jesusib Kristusib saimarsautinget illa-
gilise.
24 Næglingnima illaginiarpãse illunase Kristuse Je-
suseme. Amen.

Aglait tamakkoa sivolit Korintemiunnut, Filippeme aglaktau-
mavut, Stefanusiblo, Fortunatusiblo, Achaikusiblo, Ti-
motheusiblo neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGITA AIPANGET

KORINTEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib Korintemiut pilloriktitaukoveit.

PAULUSE, Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pi-
jomajanganut, kattangullo Timotheuse (aglakpuk) Gudib
illagĕktitanginut Korintemĕtunnut, okpertunnullo tamai-
nut Achajame illunane.
2 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib sai-
marsautinget ullapirsautingello illagilisetõk!
3 Nertortaule Gude Nalegaptalo Jesusib Kristusib
Atãtanga, napkiniktoksoak Atãta, tamainiglo mannigoi-
jok Gude;
4 Tapsoma mannigormattigut kappiasugviptingne ta-
maine, mannigoijungnarkovlutatauk sunatuinarnut kap-
piasuktitaujunnik, mannigoiniksamut, sorlo uvagut Gude-
mut mannigortaugapta.
5 Sorlo uvagut Kristusib ãnianganik angijomik il-
langiutititaumagapta, taimaktauk Kristusemut angiluarto-
mik mannigortauniarpogut.
6 Kappiasũtekarangaptalonẽt, tamædsa pivok illipse
mannigortaulerkovluse, piulijaukovluselo; mannigortau-
lerangapta, tamædsa mannigortauniksapsingnut illinga-
vok, tamædsa angijomik sakkijarpok kennuẽrsarnerme
ãnernartunnik tapkoninga, sorlo uvaguttauk ãniakarapta.
7 Nerriungnivullo sokkosingimarikpok pivluse, kauji-
magapta, sorlo illipse ãniamik illangiutititaugapse, taimak-
tauk mannigortaunermik illangiutititauniarivose.

8 Angigutsomangilapsele kattangutikka, kappiasung-
niptingnik Asiame attortaptingnik, nellekangitomik pag-
visartauvluta, nukkingẽrtitaugaptalo, imãk, innõniar-
nivut kollalauraptigo aglæt,
9 Issumasimavlutalo, tokkonialerpogut. Taimaitoka-
lerporle, nangminiptingnik tettiksakarkonnata, Gudele
tettigilugo, tokkungajunnik tuppaktitsijok.
10 Tokkomit taimaitomit tapsoma piulilaukpãtigut,
sullelo mana piulivãtigut; tettigivavullo mattoma king-
orngaguttauk piulijomãrpãtigut.
11 Tuksiunipse pivluta ikkajorninganuttauk; tunner-
gut saimanartok unnuktut tuksiudsiningænnut kaitaumajok
uvaptingnut pitjutigællugo, kujalidlartokarkovlugo un-
nuktunnik-pivluta.
12 Nertornautigijavut tamædsa, issumapta kigligiuti-
gingmattigut, issumalingasuẽrluta nellagõrlutalo Gudib
sãngane, uviniliuble illissimaninga attornago, saimarsau-
tekarlutalo Gudemut arvertalaurapta nuname, angiluarto-
migle akkunapsingne.
13 Assianik aglagviginginapse attuartapsingnik tuk-
kisijapsingniglonẽt kissianik; tettekarpungale issuanut
aglæt tukkisijomãrivaptigut, sorlo kaujimagaptigut.
14 Nertornautigigaptigut, sorlo illipsetauk nertornau-
tigigapse Nalekab Jesusib uvlunganut.
15 Taimaitomigle tettekarama, tikkitsomalaukpapse
sivorngagut, saimausekojomavluse aipanganik,
16 Nunapsigulle ingergajomavlungo Macedoniamut,
amalo Macedoniamit uttervigiluse, illipsingnullo kanni-
lartaujomavlunga Judæamut.
17 Koksalainermulle illingalaukpĩk taimaitomik issu-
makalaurama? Sumiglonẽt issumalerangama uvinik mal-
liklugo (innuktut) pivĩk? Ahailarnera, aukarneralo tuk-
kekarkæk attautsemik?
18 Gudele okpernartok nertortaule, okausivut illip-
singnut ahailarnermiglo aukarnermiglo pingimetta.
19 Gudib Erninga, Jesuse Kristuse illipsingnut okau-
tigijaujok, uvamnullo Silvanusemullo, Timotheusemullo
imailaungimet, ahailalo aukaglo, tapsomanele ahailaõ-
laukpok.

20 Illunatik Gudib angersimaningit tapsomane ahai-
laõngmetta, tapsomanelo Ameneõvok, Gude nertortau-
kovlugo uvaptingnut.
21 Gudele Kristusemut tungatitsijõvok uvaptingnik
illagivluse, mingoarlutalo.
22 Nakkisimavãtiguttauk, Annernermiglo tunnitsivi-
givluta nellunaikutaksaptingnik omættiptingnut.
23 Gudele nipliutivara kigligiudsijigijomavlugo tar-
nimnik, Korintemut sulle pinginama, ivleriluse pivunga.
24 Imaingilak attanniotitsijogut okpernipsingnik, ik-
kajorteõvogulle kuviasungnise pivalliakovlugo; okper-
nermut nængerapse.

KAPITEL II.

Paulusib okãlaninganik, nalektauninganiglo.

UVAMNELE imãk issumasimalaukpunga, kiksarlunga
ama tikkitsomanase.
2 Kiksartekupsele, kia kuviasuktinajarpãnga, kiksar-
titama pingippanga?
3 Tamattomingatauk aglagvigilaukpapse, tikkikuma
kiksautigijomanagit kuviasutigijeksaralloakka; kaujima-
gapse illunase, kuviasungnera kuviasutigivasse tamapse.
4 Angijomik kiksarlunga omættipkut kappiaktoalar-
malo kugviudlarlungalo aglagvigijapse, kiksartitsomav-
luse pinanga, næglingnerle pijara, illipsingnut piluartok,
tukkisijaukojomavlugo illipsingnut.
5 Kiksartitsijokarpelle, taipsoma kiksartilaungilãnga
(kissima) illipselo kiksartinivãse, illunase passitigælluse
pikonnanga.
6 Taimaitorle unnuktunnut taimak pitlartaungmet,
namaksivok,
7 Kiglormut issumagijungnẽreksarinersarivasse, ma-
nigorlugolo, kiksavaksoadlarnernermut sutẽrkonago.
8 Taimaimet kaiblarpapse, næglingnise tapsomunga
tukkisijaule.
9 Tamanna pivlugotauk aglagvigijapse, tukkisijomav-

lugo idluarnise, nalengmangapse sumiglonẽt okautsaujarangapse.
10 Issumagijungnẽrvigijasele, uvangatauk issumagijungnẽrvigivara; uvanga (innuk) issumagijungnẽrvigigupko issumagijungnẽrvigivara illipse pivluse Kristuse simerlugo.
11 Satanasemut sãlagijaukonnata sumik; tapsoma issumalungninga nellunginaptigo.
12 Troadamulle pigama, okautsinnik tussarnertunnik Kristusemik okariartorlunga, upkutsamiglo angmaititaugama Nalekame.
13 Tarniga innilangajungnangilak, kattangutiga Tituse nachvanginapko; sorẽrutiksamigle pivakka, Macedoniamut aularlunga.
14 Gudele kujagiviktaule! ajugautitsainarmattigut Kristuseme, illitarnarnermelo tippigingninga kaujitimago nunane tamaine, uvagut attorluta.
15 Kristusib tippigiksautigingmattigut Gudemut, piulijaujomãrtonelo assiojomãrtonelo:
16 Tapkonunga tokkonartomik naimaniõvogut tokkomut; ipkonungale õmartomik naimaniõvogut innõtsemut. Kialo tamakkoa ajungikagit?
17 Gudib okausingit asserkotsitilugit pinginapta, asserkosijutitut ipkotitunak unnuktut, nellagõrlutale, Gudemillo, Gudiblo sãngane, okãlavogut Kristuseme.

KAPITEL III.

Ajochertũsinnik perkojennik, okautsiniglo tussarnertunnik.

AMA nertotilerpita nangminiptingnik? illangittitullonẽt pijariakarajarkita aglangnut nertõtitsijunnik illipsingnut, aglangnullonẽt nertõtitsijunnik illipsingnit?
2 Illipse aglagivapse aglaksimajose omættiptingne, innungnut tamainut illitarijauvluse attuartaulapselo;
3 Nellonarungnẽrtitaujose, Kristusib aglagingmasse, idluarsarsimajose kivgartorniptigut, aglaksimajose aglaungitomut, õmartuble Gudib Annerninganut; ujaraung-

itunnut aglagvingnut, omættible aglagvinginnut uvi-
ningnut.
4 Taimaitomigle tettekarpogut Gudemut, Kristusekut.
5 Uvagut sumiglonẽt issumasijungnangilagut nangmi-
niptingnik; sappinginivulle Gudemit pivok.
6 Tapsoma sappingitipãtiguttauk kivgartorkovluta
Testamentetãmut; aglaksimajunuungitok (perkojennut),
annernermulle; aglaksimajut (perkojet) tokkotsingmetta,
Annernerle õmartitsivok.
7 Kivgartornerle, imna tokkonartok aglaksimajunnẽ-
tok, ujarkennut tittersimajunnẽtorlo kaumaringmet; ima-
gle Israelib kittorngangita Mosesib kẽnanganik tækko-
jungnangimetta, tapsoma kẽnanget kaumarninga pivlugo,
nauk sorẽrtuksauvlune;
8 Kannok angiluartomik Annernerub kivgartõtigi-
ninga pinnarnarnersaunajangilak?
9 Kivgartornek, erkartortaunermik okãlajok pinnar-
narmet, piluartomik kivgartornek idluarsainermik okãla-
jok, pinnarnartokarpok anginersavaksõjomik.
10 Pinnarnartitaujok taimna pinnarnangimet sorlo,
pinnarnartoksoak tamanna pitjutigællugo.
11 Sorẽrlauktok pinnarnarlaungmet, angiluartomik
sorẽrniængitok pinnarnadlarniarpok.
12 Taimaitomik tettekarapta, sivõrajuidlarluta okã-
lavogut.
13 Mosese mallingnago kẽnaminik tãlutsẽjok, Israelib
kittorngangiunut tækkojaukonnago sorẽrtub naggata.
14 Taipkoale issumangit mangaitisimavut. Sulle uvlok
tamanna tikkilugo tãlutamik tamattominga mattoẽrsi-
mangimetta Testamentetokãb aglangit, attuarpagit, ta-
manna Kristuseme sorẽrtok.
15 Uvlorlo tamanna tikkilugo, Mosesib aglangit at-
tuartaujarangetta, omættingit tãlusersimavut.
16 Sãgiarpettale (Israelitit) Nalekamut, tagva tãlutak
pẽrtaunajarpok.
17 Nalegarle Annerniõvok; nanẽnamele Nalekab
Annerninga, tagvane kivgaujokangilak.
18 Illunatale kẽnaptigut tãlutekangitogut, sorlo ta-
chartõtikut Nalekab pinnarnarninga tautukpavut, ablat-

sangortitaulerpogullo adsigilugo, pinnarnartomit pinnarnartomut aipãnut, sorlo Nalekamit Annerniõjomit.

KAPITEL IV.

Paulusib mannigorninganik kappianartome.

TAIMAIMET, taimaitomik kivgartõtekarapta, napkoarijaugapta, merngortorniængilagut;
2 Kangunartunnigle angigutsainartunnik ulloreasukpogut, nellangaitomiglo illusekangilagut, Gudib okausingittauk asserkotsitingilavut; miksekãrnermigle sakkertitsiluta perkovogut uvaptingnik innuit illunatik erkarsautinginnut Gudib sãngane.
3 Okautsinnik tussarnertunnik okãlanivut mattumakpetta, mattumavut tagva assioniartunne:
4 Okpingitut taipkoa issumangit sillaksub tamattoma Gudinget takpẽtilaukpeit, okautsit tussarnertut kaumarninget kaumakonnago taipkonunga, Kristusib, Gudib adsinget pinnarnarninganik.
5 Nangminek pivluta okãlanginapta, Jesuse Kristusemigle; tamna Nalegaungmet, uvagulle kivgaujogut illipsingnut Jesuse pivlugo.
6 Gudele, kaumajomik nuerkojijok tãktomit, tamna omættiptingne kaumarsaingmet, uvaptigut nellonarungnẽrtitaukovlugo illitarksinek Gudib pinnarnarninganik Jesusib Kristusib sãngane.
7 Pivianartovaksoarle tamanna pigivavut machaẽnarne illulerkuttinne, pitsartunersoak Gudemit pikovlugo, nangminiptingnillo pinane.
8 Illunane kappiasuktitauvogut, sivõranatale; sivõragalloarpogut, annusingoratale.
9 Unangmijauvogut, kemmadlaraunatale; ochotauvogut, nungutaunatale.
10 Nalekablo Jesusib tokkotauninganik timimiutakatsainarpogut, Jesusib õmarningatauk sakkijarkovlugo timiptingne.
11 Uvagulle, innojogut, tokkomut pititautsainarpogut

Jesuse pivlugo, Jesusib õmarningatauk sakkijarkovlugo uviniptingne tokkojuksame.
12 Tokko tagva pitsartudlarpok illuptingne, õmarnerle illupsingne.
13 Annernermigle taipsominga okpertitsijomik pekarapta, aglait malliklugit: Okperama okālavunga; uvaguttauk okperapta, okālagivogut.
14 Nellunginapta, Nalekamik Jesusemik tuppaktitsijub, uvaguttauk tuppaktitsomārivātigut Jesusekut, sakkertitsomārpātigullo illipse illagælluse.
15 Tamaita taimaidlangmetta illipse pivluse, saimanersoak unnuktut kujalininginnut angidlarkovlugo, Gude angijomik nertorlugo.
16 Taimaimet merngortorniængilagut, innuptale kallininga asseroralloarpellonẽt, illumẽtorle uvlut tamaita nutãngortitaulerpok.
17 Kappiasungnipta mãne ckilutik killamik annigortut, piksarsiormattigut pinnarnartoksoarmik nellekangitomik naksaungitomik;
18 Uvagut, tækkuksaujunnik piniængitogut, tækkuksaungitunnigle. Tækkuksaujut nãksaungmetta; tækkuksaungitulle naggatekangilet.

KAPITEL V.

Paulusib nerriungninga naksaungitomik pinnarnartomik.

KAUJIMAVOGULLE, iglovut (timivut) nuname attortok asserorpet, iglokarapta Gudemut igloliãngõmajomik, iglomik aggaungitunnut sennamajomik, naksaungitomik killangme.
2 Tamannatauk annersaumitigivavut kajungilãrluta ulliktaujomavluta igluksaptingnut, killangmit pijomut;
3 Imãgle, annorãrsimaluta, annorẽrksimatilluta naipitaukonnata.
4 Uvagut iglomẽtogut annersaumigapta, okumailuta; annorẽromanginapta, kallekaromavlutale pivogut, tokkojuksak ẽjaukovlugo õmanartomut.

5 Tamattomungale uvaptingnik idluarsaijok, Gudeõvok, tapsoma Annernermik nellunaikutaksaptingnik tunnitsivigigamittigut.

6 Taimaimet sivõrangitsainarpogut, nauk kaujimavluta, Nalekamit apsimavogut, timemẽtilluta.

7 Okpernerme arvertarapta, tækkolugatalo.

8 Sivõrangilagulle, timelo kemmaklugo, angergarnek Nalekamut, kuviaginersarivavut.

9 Taimaimet najoruptigolonẽt, apsimaguptigolonẽt, illinganasuarpogut tapsomunga kuviagijaujomavluta.

10 Illunata sakkijartuksaugapta Kristusib erkartuiviksanganut, illunata ingmikõrluta akkiniartaulerkovluta illiorniptingnik timeme innõtilluta, ajortomiglonẽt ajungitomiglonẽt.

11 Nalegak tagva nalektaujariakartok kaujimagaptigo, innuit okpertinasuarpavut, kaujijauvogulle Gudemut. Nerriukpungale kaujijaugaptatauk issumapsingnut.

12 Ama nertorkonnata uvaptingnik illipsingne, nertordlerutiksakartipapsele pivluta, akkiniarutiksakarkovluse nertõtijunnut kallinermikut ajungitojãrtunnik, omættib pigingitanganik.

13 Pinnialuadlaruptale, tamædsa Gude pivlugo pivogut; namatuinartulligupta, tamædsa pivluse pivogut.

14 Kristusib næglingninget taimak kajungertimattigut; issumakarapta imãk: Attausek tamaita pivlugit tokkungmet, illunatik tava tokkovut.

15 Tapsomalo tamaita tokkotigiveit, innõjut, kingorngagut nangminermingnik innõniarkonnagit, tapsomungale, pivlugit tokkolauktomut, makkisimangmijomullo.

16 Mattomanget tagva innungmik illitarksingilagut uviningmit; Kristuse illitarilauralloaraptigo uviningme, mana taimak illitarijungnẽrpavut.

17 Taimaimet, Kristusemẽtokarpet, tamna nutãngortitauvok; pitokak-ĩtsungnerpok, ahãk, illunatik nutãngorsimavut.

18 Tamaitale tamakkoa Gudemit pivut, tapsoma ullapirsarmattigut ingminut Jesuse Kristusekut, kivgartornermiglo pitiluta ullapirsainartomik okãlajomik.

19 Gude Kristusemẽdlune sillaksub (innungit) ulla-

pirsarmagit ingminut, ajorninginnit issumagijungnẽrlugit, ullapirsainartomiglo illumertiluta okãlakovãtigut.
20 Taimaimet tillijaumajogut Kristuse simmerlugo, Gudib uvaptigut kaiblarmasse, tagva kennuvogut manna Kristuse simmerlugo, Gudemut ullapirsartauleritsetõk.
21 Ajortomik kaujimangitok ajortungortilaungmago pivluta; uvagut tapsomane idluartitaukovluta Gudib sãngane namagijaujomik.

KAPITEL VI.

Paulusib ajochertuivlune attaruiliningani.

UVAGULLE pinniarkattaugapta, kaiblarpapsetauk Gudib saimarsautãnik attornerlukkonnase.
2 Imãk okangmet: Tussalaukpagit nelliutome kuvianartome, piulilaukpagillo piulijauviub uvlungane. Ahak, mana kuvianartub nelliuninga, mana piulijauviub uvlunga nelliutivok.
3 Sinaungasãrniaratale kimut sumiglonẽt, kivgartornivut okarnerlõtaukonnago.
4 Illinganernele tamaine sakkijalerta Gudib kivgangititut, angijomik kenuẽrsarluta, kappiasugangapta, ajoksarangaptalo, kiksarangaptalo,
5 Annaulertaujarangaptalo, parngnanẽrsimavingmẽtarangaptalo, pikablajaujarangaptalo, sennajarangaptalo, pigãrangaptalo, ẽsingitarangaptalo.
6 Ikliguktailinermik, illissimanermiglo, kamangitsertornermiglo, pitsiarnermiglo, Annernermiglo ajunginermik, næglingnermiglo takkormõjuitomik,
7 Miksekãrnerub okausinginne, Gudib pitsartuningane, idluarnerub sakkunginnut tallerpiptigut saumiptigullo ;
8 Nertortaujarangapta, nachogijaujarangaptalo, ajornerartaujarangapta, ajunginerartaujarangaptalo ; uivẽriklertutitut, nauk okpernartogut ;
9 Tækkorngartotitut, nauglo tækkorngangitogut ; tokkolertutitut, ahaglo innõvogut ; sugiartaujutitut, nauglo tokkotaungilagut ;

10 Kiksartutitut, kuviasutsainarpogulle; aklujutitut, naugle unnuktunnik akluititsivogut; pekangitutitut, nauglo tamainik piksakarpogut.

11 Korintemiut okokse! kannivut angmadlarput illipsingnut, omættivut issiviput.

12 Pivluta kappiasuktuksaungilase, omættipsingnele nangminek kappiasukpose.

13 Akkiniaritsele nelligẽngmik, sorlo kittorngamnut okãlavunga, illipsetauk taimak issiviniaritse.

14 Okpingitut illaginiarasigik idluangitomut. Idluarnek kannok idluinerlo illagẽktuksaungmennik? Kannorlo kaumajok tãksoarlo illagẽkpæk?

15 Kannongmetauk Kristuselo Belialelo adsigẽkpæk? Okpertorlo okpingitorlo kannok illagẽkpæk?

16 Kannongme Gudib iglunga Gudeungitullo attausiksauvæk? Illipsele Gudib õmartub iglogivãse, Gude imãk okangmet: Innigijomavakka arvertarlungalo illunginne, Gudeõjomavlungalo tapkonunga, tapkoatauk innukotiginiartakka.

17 Taimaimet annititse taipkonanget, avisãrlugillo, Nalegak okarpok, makkojungnartorlo aktorniarassiuk; uvangalo illellioromavapse.

18 Atãtaginiarpapsingalo, illipsetauk ernerivluselo pannigijomavapse, taimak Nalegak ajugakangitok okarpok.

KAPITEL VII.

Kaiblaijomik ivsornaitomut.

TAIMAIMET, taimaitomik agersimanekarapta nægliktakka, epkejarniarta uvingub tarniblo sujungninginit tamainit, namaksivalliarlutalo ivsornainermik Gude naleklugo.

2 Tukkisitigut; (innungmik) idluivekalaungitogut, nelliet asserorlaungilavut, nelliet perkutailaungilavut.

3 Passiluse taimak okangilanga, sivorngagut okautilaukpapse omættiptingnẽnapse, tokkokattigijomavluselo innõkattigijomavluselo.

4 Sivõrajuimariklunga okãlavigivapse, angijomik ner-
tõtigivapse, mannigortaunermik illumertauvunga, angi-
joksoarmik kuviasuklunga, siorniorniptingne illunaine.
5 Macedoniamut pigapta, uvinivut innilangajungnang-
itok; illunaitigulle kappiasuktitaulaukpogut, kalliniptigut
sorsuktauvluta, illuptigut erksijogut.
6 Gudible, kiksartunnik mannigorniktub, mannigor-
pãtigut Titusib tikkininganut.
7 Tapsoma tikkiningelle kissianuungitok, mannigoiner-
mulletauk, mannigortigilauktanganut pivluse, unipkauti-
mattigullo tussunipsingnik, kugviornipsingniglo, illung-
ertornipsingniglo pivlunga, tamanna kuviasutigilualauk-
para.
8 Kiksartilauralloarapse aglamnut, kakkialingilanga,
kakkialerutigilauralloarupkolonẽt, tukkisileramale ag-
langnut taipkonunga annikitomik kiksartitaugapse;
9 Tagva manale kuviasukpunga, tamanna pivlugoung-
itok, kiksartitaulaurapse, kiksartitauvlusele sagiarapse;
kiksarapse Gudemut, sokkutsianelonẽt idluiliorviõkonnase
uvaptingnut.
10 Kiksarnek Gudemit pijok, kakkialertitsingmet pil-
loringnartomut, (tamattominga) innuk kakkialingilak;
kiksarnerle nunab pingit pivlugit tokkotitsivok.
11 Tagga ahak, Gudemut kiksartitaugapse, tamanna
illupsingne sennajok illa, piniatsiarluse akkiornermiglo,
idluigosungnermiglo, erksinermiglo, killanarnermiglo, il-
lungertornermiglo, akkiniarnermiglo pijose; tamakko-
nunga tamainut nellunailivose, illangiutilaunginapse ajor-
tulliarnermik taipsominga.
12 Taimaimet, aglagvigilauralloarapse, ajortulliartok
imna pivlugo pingitunga, idluitomiglo pijaunertok pivlugo
pinginivungatauk; illipsingnulle nellonẽrkovlugo illung-
ertornivut pivluse, Gudib tækkoane.
13 Tamanna pivlugo mannigortaulerpogut mannigor-
taunipsingnut. Anginersamigle kuviasuluarpogut Titusib
kuviasungninganik; tapsoma annerninga nekkoksijaung-
met illunase pivluse.
14 Tapsomunga okautigilaurapse nertorluse, (tamanna)
kangusutigingilara; sorlole okautsikka illunatik illipsing-

nut miksekãrtõngmetta, taimaktauk miksekãrtõgivok nertordlernivut illipsingnik Titusemut.
15 Tapsomalo angijomik omamut nægligivãse, illunase nalengnipsingnik erkarangame, sivõravluselo sajukluselo illelliolaurapsiuk.
16 Kuviasukpunga, tettigijungnarapse illunainik.

KAPITEL VIII.

Paulusib kaiblaininga, ajoksartunnut tunnijinermik kunnulunginermut.

KAUJITIPAPSELE kattangutikka, Gudib saimarsautãnik, tunnijaumajomik illagẽktunnut Macedoniame.
2 Oktorluktauleramik kappianartunnut unnuktunnut, angijomik kuviasukput. Aklujoksõlauralloarlutiglo, tunnijivut unnuktunnik issumalingasuẽrnermut.
3 Kunnulugatik tunnijivut ajungitamingnik, kigligiudsivunga, ajungitamingnit pituinangilet piluarput aglæt.
4 Innaksorpãtiguttauk illungertudlarlutik illelliorkovluta tunnergumik ikkajortigẽkutiksamik ivsornaititaujunut illingajomik.
5 Issumavullo nellaulugit pituinangilet; ingmingnik aglæt tunnikãrput Nalekamut, tungagullo uvaptingnut Gudib pijomajanga malliklugo.
6 Taimaimet Dituse kaiblalaukpavut, sorlo sivorngagut pinniarlaungmet, taimaktauk akkunapsingne ajungitullinermik taimaitomik namaksiniarkovlugo.
7 Sorlole tamainik akluinapse, okpernermiglo, okautsinniglo, illissimanermiglo, pinniatsiarnermiglo, nægligmermiglo uvaptingnut; taimaktauk kammatitse ajungitullinermik tamattominga akluilerkovlusetauk.
8 Taimak okausekangilanga, sumik perkojilunga; assissele taimak pinniatsiarmetta, næglingnisetauk õktortuinarpara illungertormangæt.
9 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsauta kaujimagapsiuk, nauk akluitoksõgame, aklulilauktok pivluse, akluninganut akluititaukovluse.

10 Tamattomingalo issumaga kaujijautipara. Illip-
singnut tamanna idluangmet, illipse pilerkărtose achane,
pinniarnermik kissianeungilak, pijomanermigletauk.
11 Manale tagva namaksiniarsiuk tunnijinek tamanna,
sorlo kunnulugase pijomanermik, taimaktauk kunnulu-
gase tunnijititse, pijæpsingnit.
12 Kuviagijaungmet kunnunginermut tunnijijok, a-
jungitaminik, ajoktaminik pinane.
13 Imăgle issumangilanga, assisse okititaukovlugit, il-
lipse okomaitokarluse; nelligĕkovlusele pivunga.
14 Nelliutome tamattomane taipkoa ajoksalermetta,
ikkajorniarpasse attorniængitapsingnit; kingorngagut
ajoksalerupse, taipkoa tava attorniængitamingnit ikka-
joromarivăsetauk, nelligĕktomik pijokarkovlugo.
15 Sorlo aglaksimangmet: Unnuktunnik kattorsoi-
lauktok amiakokangilak; ikkitunniglo kattersoilauktok,
ajoksanginivok.
16 Gudele kujagiviktaule, Titusib omættă taimak
illungertortimago pivluse.
17 Tillijaunermik nălatuinangilak; angijomigle atta-
ruilidlarame, issumaminik nellipsarpăse.
18 Kattangutiptale illanget tillivavut aipaukovlugo,
illagĕt illunatik pilloriktokotigijanget, attutsiarmet okaut-
sinnik tussarnertunnik.
19 Taimaituinangilak, illagĕktunnulle annerimajok
illagĕkovluta tunnergŭt tamanna neksaruptigo, uvapting-
nut kivgartŏtaujok, Nalegak nertortaukovlugo, illipselo
pitsiarnise okautigijaukovlugo.
20 Udsertorpogullo terliartaukonnata tunnergŭtevak-
suit tamakkoa uvaptigut kattitaumajut pivlugit.
21 Udsertorapta, pinniarnerit idluarkovlugit, Naleka-
mut kissianuungitok, innungnulletauk.
22 Kattangutivullo tillivavut aipaukovlugit, pinniar-
nernik attaruilidlartok unnuktunnik tukkisikattarlaukta-
vut, manale tamattominga pinnialuarivok angijomik.
23 Tettigivapsele angijomik Tituse pivlugolonĕt, kat-
tangutigigapko ikkajortigilălo akkunapsingne, kattangu-
tivut pivlugillonĕt, tapkoa Apostelióngmetta illagĕktunne,
Kristusiblo nertornautigingmagit.

24 Taimaimet nellonĕrniaritse tapkonunga, nægling-
nise tukkisijaukovlugo illagĕt tækkoænnut, nertordler-
nivullo illipsingnik (tukkekarkovlugo).

KAPITEL IX.

Angajokaunermut kaiblaijomik.

AGLAGVIGIJARIAKANGILAPSE tujoutiksennik
taipkoninga ivsornaitunnut.
2 Pitsiarnise kaujimagapko, taimaitomik nertornarti-
laukpapse Macedoniamiunnut (okarlungalo): Achajamiut
achane pimajarĕrtut. Illungertornipselo unnuktut kaju-
miksalaukpeit.
3 Kattangutille ukkua tillilauktakka, nertornerlugo-
manata illipsingnik tamanna pivlugo; pimajarĕrkovluselo,
taimak okautigilaurapse.
4 Macedoniamiut illagikpanga, opalungĕrsimangitoselo
tikkippasse, uvagut (illipse okaromangilanga) kangusuk-
konnata taimak tettekamut nertornartilaurapse.
5 Taimaimet kattangutit tapkoa kaiblariakarasugi-
lauktakka, sivorliokovlugit aivigiluse, kattersorkovlugit
tunnergutisse sivorngagut okautigimajut; pijarerkovlugit,
tamakkoa pitsiarnermut unnunărkovlugit, ikkinărtutitun-
ikonnagit.
6 Imăgle issumavunga: Ikkinărlugit karngasoijok,
ikkinărtunniktauk kattersoijomărivok; unnunărdlugillo
karngasoijok, unnunărtuniktauk kattersoijomărivok.
7 Illunatik ingmikŏrlune tunnijigille omame issumang-
anut; kunnulutik perkojaunermullonĕt pinatik; kuvia-
suklune tunnijijok Gudib nægling mago.
8 Gudible tunnergutit tamaita unnulertitsungnarpeit
illipsingnut, tamainik ajoksangitsainarkovluse, tunner-
gutiksakarkovluselo ajungitulliarungnartunnik tamainik.
9 Sorlo aglaksimangmet: Karngasoilaukpok aklujut
tunnitsivigivlugit; idluarninga issokangitomut-ĭtsomăr-
pok.
10 Karngasoijomulle tunnijijok perorksĕjeksennik,

kakkojenniktauk nerkiksennik tunnijijomãrivok, perorksẽ-
jeksasselo unnuksivalliatilugit, tunnijineriniartasselo agli-
valliavlugit.
11 Tamainik akluilerluse tunnijitsiarkovluse, issuma-
lingasuẽrnermut, tamanna pitjutigællugo Gude kujagi-
jaulerpok uvaptingnut.
12 Ikkajortigẽkutiksennik tamakkoninga kivgartorne-
rub piuliniartuinængimattigik ivsornaitut ajoksarningin-
nit; kajumiksarnadlarpoktauk pivlugo unnuktut Gude
kujagiviklugo piniarmetta;
13 Ajungitullinek tamanna nellonẽrsimajok pivlugo
Gude nertorpæt, nalengnermut okautsinnik tussarnertun-
nik, Kristuse okautigigapsiuk, issumalingasuẽrnermullo
tunnitsivigigapsigik tapkoalo, illunaitalo;
14 Tuksiarutingmasselo, tussugivluse pivut, Gudib
saimanersoarminik pingmasse.
15 Gudele kujagividlartaule tunnergutã okautaujung-
nangitok pivlugo.

KAPITEL X.

Paulusib annernermigut pitsartuninganik.

UVANGALE Pauluse kaiblarpapse, Kristusib ken-
nuẽninganut kammangitsertorninganullo, uvanga tækkup-
singne nikkanarsarama apsimanimnele illerasungilanga
illipsingnut.
2 Kennuvungale, tækkupsingne pijariakarkonnanga
illerasunginermut, iktoriktainermiglo attoriakarkonnanga,
sorlo okautaugama illangit pivlugit, uvinik malliklugo
avertarasugingmattigut.
3 Nauk uviningme innogalloarapta, sorsungniængila-
gut uvinik malliklugo.
4 Sorsungnipta sakkungit uviningmit pingimetta,
pitsartuneliksõvulle Gudib sãngane ungalujijoksuit as-
serorlugit.
5 Issumaãlungnerit asseroraptigik, illunatiglo piojori-
nerit akkerartortut Gudemik illitarksinermut, erkar-

sautiãluillo tamaita parngnanẽrpavut Kristusemik nalektilugit;

6 Nalengitullo tamaita akkiniarlugit opalungẽrsimavogut, nalengnise namaksikpet.

7 Kallinek kissiet tækkunãrpissiuk? Nelliet tettekarune perkutaunine Kristusemut pitjutigællugo, tamna issumakarletauk ama ingmine, sorlo nangminek perkutaungmet Kristusemut, taimaktauk uvagut perkutaugapta Kristusemut.

8 Anginersamiglonẽt nertõtijomaguma pitsartuniptingnik, Nalekab tunnijanganik uvaptingnut, ãkiktaukovluse asserortaukonnaselo, kangusungniarajatsengilanga.

9 (Okartungale) Issumaniarasele, aglangnut kappiasuktitsinasugællunga illipsingnik.

10 (Okartokarmet) Aglait okumaidlalarmiglo ipiktoksõvut; innuælle najortigivlugo nikkanarpok; okausingillo nachonarput.

11 Taimaitok, issumakarmile imãk, sorlo apsimatilluta okausiptigut aglangne pijarangapta, taimaktauk pinniarungnarapta najorluse.

12 Nelligẽngnek sapperpavut, adsiginiarnagillo, ipkoa nangminerminguik nertortut; õktoramiglo nangminermingnik ajungitsugilarmiglo nangminermingnik tukkisilungilet.

13 Uvagulle angiluartomik nertungilagut nangminiptingnik, kissianele perkojaujut idluarsitilugit, Gudib tunnerkojanga uvaptingnut malliklugo, illipse aglæt tikkiluse.

14 Ungasiluadlartomut pinginapta, sorlo innorlugase; illipsingnut aglæt tikkisimagapta Kristusib okausinganut tussarnertunnut.

15 Uvagulle angiluartomik nertungilagut nangminiptingnik assipta sennajangit pivlugit, nerriukpogullo, okpernise illupsingne aglissikpalliagune, okautigijauluarlerluta illipsingnut, pinniareksavut piluarlugo.

16 Okautsillo tussarnertut okautigilugittauk ungatipsingnẽtunnut, assipta sennajangit pijarẽrsimajullo pivlugit nertornartinginapta.

17 Nertõtijomajorle, Nalekame nertorle.

18 Nangminerminik nertortokarune, namagijaujuti-
gingila, Nalekable nertorpago kissiane.

KAPITEL XI.

Pauluse ingminik nertõtijariakartitauvok.

KANNOKTOK, issumaginiarassinga sillẽrgotoluãrsu-
nimnik; nellungilanga issumaginiængitapsinga tamatto-
minga.
2 Illungertorama pivluse Gudib illungertutãnut. Kat-
titinapse angumut, tagva Kristusemut, uigasungmik iv-
sornaitomik ãtsivigijomavlugo.
3 Sivõravungale, sorlo kuglugiab pingitsertorlune Eva
uivẽridlarlaungmago, taimaktauk issumasse asserorniara-
sugællugit issumalingasuẽrnermit Kristusemẽtomit.
4 Tikkitise, Jesusemik assianik okãlakpet, okãlatigi-
laungitaptingnik; assianiglonẽt Annernermik pigupse,
pilaungitapsingnik; assianiglonẽt okautsinnik tussarner-
tunnik, illelliolaungitapsingnik, taimaitok kammagina-
jartase illa.
5 Aposteliõnersoarnit ipkonanget mingnersaungitsugi-
nama uvanga.
6 Okãlaloringikumalonẽt, kaujimanermigle ajoksangi-
langa; illa illunainik kaujimagalloarpapsinga.
7 Ubvalo idluitullilaukpĩk, uvamnik nikkanarsarama,
illipse opigijaukovluse? akkekangitomik okãlavigilaurapse
okautsinnik tussarnertunnik Gudemit pijunnik.
8 Illagẽt assisse aksarlaukpakka akkilertauvlunga taip-
konunga, illipse kivgartoromavluse.
9 Najorluselo ajoksarama, pagvisarlaungitunga kimig-
lonẽt, kattangutigẽt Macedoniamit pijut ajoksarnimnik
angajokaungmetta; nangminerlo illinganasualaukpunga
illunane, pagvisaromanginama illipsingnik, taimaktauk
sulle pitsainaromavunga.
10 Nellãgut Kristusib miksekãrninga illumnẽmet, ner-
tornarnera tamanna sokkosertitauniængilak Achajab nu-
nanginne.

11 Sõg taimak? Nægligosunginama illipsingnik? Gudib kaujimavãnga.
12 Pinniarnerale, pinniaromaneralo, tamanna pivlugo pinniarutigivara passitiksẽrutiniardlugit patsitiksarsiortut, nertõtigamik nangminermingnik, adsigijomavluta.
13 Apostelit taimaitut nellangaitut sæglokitsivlutik ajochertuijõvut, Kristusemut Aposteliojãrlutik pivut.
14 Tamannalo tattamnangilak; Satanase nangminek sakkijarmet sorlo kaumajub Engelinga.
15 Taimaimet opinangilak, kivgangittauk idluarnerub kivgangititut illinganasuarmetta takkormõrlutik; pinniarnermingnut naggatekaromãrput taipkoa.
16 Ama okarpunga, sillaitsugiklertokarane uvamnik; taimaisugigupsingalonẽt, sillaitunga taimaitotut illellioris-singa, uvangatauk nertõtiluãrsugomalerama.
17 Okautsikka (makkoa) Nalekab okauseringileit, sorlole sillainermut (attorpakka), nertõtigama.
18 Unnungmetta nertõtijut uviningmingnut, nertõtijomagivungatauk uvanga.
19 Sillaitut kunnutigitsenginapsigik, nangminek sillatojoksõgapse.
20 Erkasungilase kivgautitaugupse, nungutaugupse, ivajaijaugupse, tappagijaugupse, kẽnapsigut tigluktaugupse.
21 Nertornangitomik okarpunga, sorlo sangẽlertutitunĩluta. Assimale nertõtijutiksakarningit, (sillainermut okarpunga,) uvangatauk nertõtijutiksarigivara.
22 Ebræeriõvut, uvangatauk. Israelitiõvut, uvangatauk. Abrahamib kinguvãriveit, uvangatauk.
23 Kristusemut kivgauvut; (sillaitotut okarpunga) pinersaugalloarpunga uvanga. Sennanersaulaukpunga (taipkonanget), unnatarnersaulaukpunga, unnukejanganiglo parngnanẽrsimavingmẽtunga, unnuktunniglo tokkomut nangialaukpunga.
24 Judinnut issakajaulaukpunga tellimẽrtorlunga issakanernik 40 ginnik, ikkiglivlugit attautsemik.
25 Pingasuẽrtorlunga annaulertaujunga (okpingnut), attausiarlunga ujarkennut millortaujunga, pingasuẽrtor-

lunga umiotauvunga, immakbiub ittininganēlaukpunga uvlorlo unnuarlo navlugik.
26 Ingergalauktunga unnuktunnik; nangiarlunga kōksoarne, nangiarlunga innuatunne, nangiarlunga innukattimne (Judinne), nangiarlunga nellojunne, nangiarlunga iglogasengne, nangiarlunga innukajuitome, nangiarlunga immakbingme, nangiarlunga kattangutinne nellangaitunne.
27 Sennanermelo, okumainermelo, pigārnermelo unnuktunne, kāngnermelo, immerungnermelo, nerringikattarnermelo, kēujarnermelo, annorakanginermelo.
28 Assingillo pivaktut tainagit, illa, uvlut tamaita pagvisartaugama (innungnut), issumajārutigijakattarangapkillo illagēt illunaita.
29 Kina sangēpa, uvangalo sangēnanga? Kina sinnaungasartauva, uvangalo onarsinanga?
30 Nertōtijariakarumale uvamnik, sangēnera nertōtigijomavara.
31 Gudib, Nalegapta Jesusib Kristusib Atātanget kaujimavānga sæglunginama; tamna nertortaule issokangitomut.
32 Damaskusemētillunga, attanniviksub Aretasib angajokāngortitanget Damaskusemiut iglogaseksoangit udsertortaukoveit, tigujomavlunga;
33 Igalākulle karmaksub sillatānut ningititaulaukpunga amaugaksoarmut, kemmāvungalo agganginnit.

KAPITEL XII.

Tattamnartomik Paulusib tækkotiviōninganik.

NERTOTINEK attornangikalloarpok uvamnut, tækkotitjutille nellonarungnērtitaunerillo Nalekamit pijut okautigijomavakka.
2 Innuk ilitarivara Kristusib okpertokotinga, tamna Jahrit 14 it mattoma sivorngane, (timiminēlaungmangæt nellovunga, timiminēlaungimangællonēt nellovungatauk;

Gudib kissime nellungila,) tamna killait pingajuanut pititaulaukpok.
3 Innuk tamna illitarivara, (timiminēlaungmangæt, timiminēlaungimangællonēt nellovunga, Gudib nellungila).
4 Tamna pititaulaukpok Paradisemut, tussāvorlo okautsinnik okautaujungnangitunnik, innub kialonēt okautigijungnangitanginnik.
5 Taimaitomik nertōtijomavunga, nangminimnigle nertōtijomangilanga, sangēnimnik kissianik.
6 Nertōtijomagumalo uvamnik, sillaitotut illinganajangilanga; miksekārtomik okarajarama. Tamattomingale pingilanga, idluarnersausugiklertokarkonnago uvamnik, tækkojaminit, tussartaminillo.
7 Illingakonnangalo pingijaidlarnermut, tækkotitjutit ussornarnartut pivlugit, ānernartomik pititauvunga uvinipkut, tagva Satanasib Engelinget tiglungmanga, pingijaidlarkonnanga.
8 Tamanna pivlugo pingasuērtorlunga Nalegak kennuvigilaukpara, kemmaktaujomavlunga taipsomunga.
9 Okautilaukpāngalo: Nāpkiningnera namagiuk, pitsartunera ajugakangitongmet sangētunne. Taimaimet sangēnera nertotigijomanersarivara, Kristusib pitsartuninga innekarkovlugo uvamne.
10 Taimaimet kuviasukpunga sangēdlarangama, mittautigijaujarangamalo, ajoksadlarangamalo, unangmijaulerangamalo, kappiasuktitaujarangamalo Kristuse pivlugo. Sangētarangamale, pitsartudlarpunga.
11 Sillaitolerpunga nertōtigama uvamnik; taimailiortilaukpapsinga. Illipsingnut nertortaujuksaugalloarama; mingnersaunginama, Apostelionersoarnit ipkonanget; nauk suksaungikalloarlunga.
12 Apostelib nellunaikutangit akkunapsingne sakkijarmetta illa, angijomik kennuērsarnermut, nelluniakutanik, tattamnartunniglo, pitsartudlartunniglo pinniarnernik.
13 Suna pivlugo mingnersauvise illagēnit assipsingnit; tamattominga kissiane piksakka pivlugit okumaitit-

silaunginama illipsingnik? Idluinimnit tamattomanget
issumagijungnērsinga.
14 Ahak, pingajuanik tikkiniarsinalerpapse, okumai-
titsijomananga illipsingnik; pipsingnik pinasuanginama,
illipsingnigle. Kittornget kattersoijuksaungimetta per-
kuttinik angajokamingnut, angajokajelle kittorngaming-
nut.
15 Uvangale tunnijijomavunga kuviasuklunga, illunar-
malo tunnijaujomavlunga tarnisse pivlugit; nauglo angi-
jomik nægligigalloarapse, næglingnikitauvunga.
16 Erkanangilarle okumaititsilaunginama illipsingnik;
pingitsertorteōgamale terliarluse tigunerpapse.
17 Tillilauktama illangennullonēt illipsingnut aksar-
kojilaukīk illipsingnik?
18 Tituse kaiblalaukpara, kattangutillo illanget illau-
kolaukpara tapsomunga. Titusele aksarnilauka sumik
illipsingnit? Annernerme attautsime arvertalaungilagut?
Attauserlo tupsalaungilavut?
19 Ama tagva akkiorasugivittigut? Okālavogut
Kristuseme Gudib sāngane; tamakkoningale tamainik
nægliktakka, ākiktaujutiksapsingnut (pivogut).
20 Sivōragama tikkikuma, illipse pijomajamnut nai-
pinasugingilapse; uvangalo pijomajapsingnut naipina-
sugingilapsinga; akkerartortigēnekarasugælluse, anne-
rutsijunniglo, ningartunniglo, aivajunniglo, terliakattai-
junniglo, kiguijunniglo, piōjoridlartunniglo, pikablartun-
niglo.
21 Gudimnut piuluatangititaukonnanga pivluse tikki-
miguma, kiksartuksaukonnangalo unnuktut ajortullia-
lauktut pivlugit, kakkialilaungitullo makkojungnartulli-
nerilauktamingnit, assiniarnerilauktamingnillo illokeud-
larnerilauktamingnillo.

KAPITEL XIII.

Paulusib kaiblaininganik kakkialerkovlugit.

MANA pingatsertorlunga tikkiniaruma illipsingnut,
tagva magguk pingasullonĕt kigligiudsijut okautigi-
janginnut illinganerit sunatuinait sokkosijuititauniarput.
2 Sivorngagut okautilaukpapse, ama sivorngagut o-
kautivapse, sorlo najorluse, aipanik (pigama); manalo
apsimavlunga aglagvigivakka sivorngagut ajortullialauk-
tut, assingillo ipkoa tamaita; tikkimigumale, pingini-
ængilakka.
3 Oktorasuarapse ikpigititaujomavluse tapsominga,
illumne okālajomik, tamædsa Kristusemik, tamna ak-
kunapsingne sangĕngitok, pitsartudlartorle akkunap-
singne.
4 Tamnalo nauk kikkiektortaugalloarame sangĕnerme,
ōmarivok Gudib pitsartuningane; nauglo uvaguttauk
tapsomane sangĕtogut, innōkattigivavut Gudib pitsartu-
ninganut akkunapsingne.
5 Nautsertoritse nangminipsingnik okpernermĕmang-
apse, kiglissiniaritse illipsingnik. Ubvalo nangminip-
singnik illitaringilasse, Jesuse Kristuse illupsingnĕmet
malluginago? Egiteksatuinaujose kissiane.
6 Issumavungale kaujimaniarapse, attungitutitun-i-
tsenginapta.
7 Gudele tuksiarvigivara sumiglonĕt ajortullikonnase,
uvagut attortutitut sakkeromavluta pingilanga, illip-
sele ajungitulliarkovluse, uvagullo sorlo attungitutitut-
īkovluta.
8 Miksekārnek akkerartorungnangilavut, pinniarlutale
miksekārnek pivlugo.
9 Kuviagivavulle, sangĕtarangapta, illipse pitsartune-
kartose. Tamannalo killanārutigivavuttauk, tagva na-
maksititaunise.
10 Taimaimet aglakpakka ukkua apsimavlunga, er-
kartuijomananga najulerupse, Nalekab tunnijanganut

uvamnut, pitsartunermik idluarsijutiksamik, asserornangitomiglo.

11 Tagva kattangutikka, kuviasugitse, namaksiniaritse, mannigortigẽgitse, adsigẽktomik issumakaritse, ullapirsautekaritse; taimak nægliugniktub ullapirsaijublo Gudib illaginiarpãse.

12 Salutikattigẽgitse salutimut ivsornaitomut. Ivsornaitut illunatik salutipãse.

13 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget, Gudiblo nægliugninget, Annernerublo ajunginerub illagẽngninget, illagilise illunase. Amen.

Aglait aipangit Korintemiunnut, aglaktaumavut Filippenemit Macedoniametomit. Titusib Lucasiblo neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

GALATSIAMIUNNUT.

KAPITEL I.

Okautsit tussarnertut kemmaktauninginik.

PAULUSE Aposteliõtitaujok (innungniungitok, innungnuungitorlonẽt, Jesuse Kristusemulle Gudemullo Atatamut, tapsominga tuppaktitsijomut tokkungajunnit ;)

2 Kattangutillo illunatik uvamnẽtut, illagẽktunnut Galatsiamẽtunnut.

3 Gudib Atãtab, Nalegaptalo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk,

4 Tamna ingminik tunnilauktok ajornivut pivlugit, piulijomavluta sillamit mattomanget ajortomit, Gudib Atatapta pijomajanga malliklugo.

5 Tamna nakoridlartaule issokangitomit issokangito-
mut! Amen.
6 Tattaminiarpunga, killamik okautsit tussarnertut
assinginnut sãsimalerẽrapse, Kristusib saimarsautanut
kaikojigimajase tunnulugo.
7 Nauk assekangilak; illangille nakkimarnititsivut il-
lipsingnik, Kristusiblo okausingit tussarnertut mumikti-
tsomavlugit.
8 Nangminerlonẽlle uvagut, Engeliblonẽt killangmit
okautsit tussarnertut assinginnik okãlavigikpasse, okãla-
tigilauktaptingnit illipsingnut, taimaitok ominarsile.
9 Okauserilauktaptitut mana, amatauk okarivunga:
Nellietalonẽt okautsit tussarnertut assinginnik okalavi-
gikpasse tunnitsiviõnipsingnit, taimaitok ominarsile.
10 Tagva innuillonẽt Gudiblonẽt kuviagijanganut
mana okalavĩk? Innungnullonẽt kuviagijaujomavlunga?
Innungnut sulle kuviagijaujomaguma, Kristusib kivgari-
najatsengilãnga.
11 Nellojungnẽrtipapsele, kattangutikka, okautsit
tussarnertut okãlatigijaujut uvamnut, innungnit pingi-
metta.
12 Innungmut makkoninga tunnitsiviõlaunginama,
ajochertortaunangalonẽt, Jesusible Kristusible Kristusib
sakkertitsininganut.
13 Tussaumalaurapse illiornerilauktamnik, taipsomane
Judit illusingit illuserilaurapkit, Gudib illagẽktitangit
angnerpãngõjomik unnangmidlalaurapkit, nunguniarlu-
gillo;
14 Judit illusinginnit pilualauktunga, anginersamik
unnuktunnit illamnit ikkingutimnit, illungertulualaurama
sivorlima illusingit serngnigivlugit.
15 Gudible idluaringmago, ingmigõlitinaminga anã-
nama timãt illuanẽnimnit, saimanerminullo kaikoga-
minga,
16 Ernine sakkertitsomavlugo illumne, okautsinnut
tussarnertunnut okãlajuksaukovlunga tapsominga nellojut
akkorngænne; erinesuklunga tagva pivunga, uvinik auglo
issumaksarsiorutiginagik.

17 Jerusalemullonēt tikkilaungitunga sivunipkut Apos-
teliōjunnut, Arabiamulle ailaukpunga, Damaskusemullo
ama utterivlunga.
18 Kingorngagut Jahrit pingasut nāngmetta, Jerusa-
lemut tikkipunga, Petruse tækkojomavlugo, uvlunniglo
15 nik uvlilaukpunga tapsomane.
19 Apostelille assingit tækkolaungilakka, Jakobuse
kissiet, Nalekab kattangutā.
20 Aglamnulle tamattominga illipsingnut sæglungi-
tunga, ahak Gudib kaujimavānga.
21 Kingorngane Syriablo Ziliziablo nunakingnut pi-
vunga.
22 Kristusible illagēktokotinginnut Judæame tække-
jaunanga illitarijaulaungitunga.
23 Imāgle tussaumatuinarlaukput, imna uvaptingnik
unnangmiklerlauktok sivorngagut, mana nangminek ok-
perekolaungitaminik okperijaukojilerpok okālavlune.
24 Gudelo nertorpæt pivlunga.

KAPITEL II.

Okpernermut idluartitaunermik.

MATTOMA kingorngane Jahrit 14 it nāngmetta ama
Jerusalemut ailaurivunga, Barnabase aiparællugo, Ti-
tuselo neksarlaukparatauk.
2 Tækkotitjutikulle perkojauvlunga, takpaungarlauk-
punga okarkattigivlugit okautsit tussarnertut pitjutigæl-
lugit, okautigijamnik nellojunnut; angajokāonersakutau-
julle piluarlugit, sullinanga akpangeromananga akpange-
launangalonēt.
3 Titusele, aipara kippijaulerkojaungilarlonēt, nauk
Gricheojok.
4 Tamædsale kattangutit nellangaitut terliarudlutik
akkorngænnut pingmetta, pingitsertorlutik kiglissiniaro-
mangmatsuk kivgaunginivut Jesuse Kristusekut pijavut,
kivgaulertitsomavluta.

5 Annikitoãrsungmiglonẽt sãlagijaujomalautsennata
pivogut taipkonunga, naleklugit, okautsit tussarnertut
miksekãrningit illipsingnẽtsainarkovlugit.
6 Ipkoale angajokãonersakutaujut, kannok illinga-
laungmangæta sivorngagut, uvanga kammangilanga;
Gude innungnik adsigẽktitsingmet. Angajokãonersaku-
taujut taipkoa ajochertuinera illalaungilæt.
7 Kissianele tukkisileraminga okãlakjaujunga okaut-
sinnik tussarnertunnik kippimangitunnut, sorlo Petruse
okautsinnik tussarnertunnik kippimajunnut,
8 (Petrusib illagilauktanget pitsartudlarlune pingmet
Aposteliãõtillugo kippimajunnut, tapsomatauk pitsartud-
larlune illagilaurivãnga nellojunne).
9 Taipkoalo Jakobusib, Kefasiblo Johannesiblo nalek-
taujariangortitaujut tunnitsiviõnera saimanartomik tukki-
silauramitsuk, tagva aggamnik Barnabasiblo aggangin-
nik tallerpingmingnut tigusivut, adsigẽktomiglo issuma-
karkattigivãtigut uvagut nellojunnut okãlajuksaugapta,
taipkoale kippimajunnut.
10 Kissiane aklujut issumagijaukovlugit uvaptingnut,
tamattomingalo attaruililunga pinniarlaukpunga.
11 Petrusele Antiochiamut pingmet, akkerartorlauk-
para tækkoænne; passijaungmet.
12 Jakobusemit illangit tikkekãrtinnagit nellolauktut
(Petrusib) nerrekattigingmagit; tikkimettale pijomẽrlune
kemmakpeit; kippimajut illeragigamigit.
13 Judillo assingita malliklugo takkormõrkattigivæt;
Barnabase aglæt uivẽrijaulaukpok, takkormõrkattigiv-
lugit.
14 Tækkogapkille, okautsit tussarnertut miksekãr-
ninganut idluartomik arvertangimetta, Petruse okarvigi-
vara, illunatik tussãtillugit: Igvit Judeõjotit, nellolauk-
tutitut innõniaravit, Judetullo illusekanginavit; sõg
nellolauktut innerterlugit innõniarkovigit Judit illusingi-
titut?
15 Uvagut Judeõgalloarapta innulerniptingnit, ajor-
tulliarteõnata nellojunnit.
16 Kaujimagaptale, innuk idluartitaujungnengimet
perkojet pinniarkojanginnut, okpernermulle Jesuse Kris-

tusemut; uvaguttauk Kristuse Jesuse okpervigivavut, idluartitaulerkovluta okpernermut Kristusemut, perkojello pinniarkojanginuungitok; uvinik idluarsijungnengimet perkojet pinniarkojanginnut.

17 Uvagut idluartitaunasuartogut Kristusemut, nangminektauk ajortullijutitut naipitaugupta, Kristuse tãva ajornerub kivgarivauk? Taimaitsengilak.

18 Nangminerle asserortakka, ama ãkiksorupkit tammartoksõjotut sakkijartitsivunga uvamnik.

19 Perkojennigle tokkojunga perkojennut, Gudemut innõjomavlunga; Kristuse kikkiektortaukattigivara.

20 Innõvunga, naugle uvangaungitok, Kristusele illumne innõvok. Manale uviningme innõnimnik, tamattominga innõvunga okpernermut Gudib erninganut, nægliktimnut, ingminiglo tunnijomut pivlunga.

21 Gudib saimarsautã pijungnẽrtiniængilara; perkojennulle idluarsititaunek pikpet, Kristuse sullinane tokkolaukpok.

KAPITEL III.

Okpertut idluartitaulerput.

SILLAITOKSOJOSE illipse Galatsiamiõjose! Kia angakulliarvigilaukpãse miksekãrnek nalegungnẽrapsiuk? Illipse sapsingne Kristuse Jesuse aglaksimavok, sorlo akkunapsingne kikkiektortaungmet.

2 Mattomingaĩnak illinniaromavunga illipsingnit: Perkojet pinniarkojanginnut, ubvalo okpernermik okãlanermut Annernermik pivise?

3 Taimak angitigijomik sillaitoksõvise? Annernerme pigialertose, uviningme mana nãjiniaromavise?

4 Taimaitoksoarnik sullinase siorniorlaukise? Sullingikupse kissiane.

5 Annernermik tagva illipsingnut pititsijok, akkunapsingnelo taimaitunnik tattamnartitsijok; perkojet pinniarkojanginnut, ubvalo okpernermik okãlanermut, taimak piva?

6 Sorlo Abrahamib Gude okperigamiuk, tamannalo
idluarijaujutigilauramiuk.
7 Tamattomanget tagva kaujijungnarpose, okperner-
mit pijut, tapkoa Abrahamib kittorngariveit.
8 Aglaille sivorngagut nellonĕrtitsilauramik, nellojut
okpernermut Gudib idluarsitimagit, Abraham kaujiti-
pæt: Illikut nellojut illunamassiatik saimarviõjomãr-
put.
9 Taimaimet, okpernekartut Abraham okpertok, sai-
mausertaukattigijomãrpæt.
10 Perkojet pinniarkojanginnik tettekartut, illunatik
õmiginangmetta. Aglaksimangmet: Ominarsile nelliet
nalengitok tamainik aglaksimajunnik aglangne perko-
jenne, mallingnagillo.
11 Gudemele idluarsititaujokarniængimet perkojet
pinniarkojanginnut, nellonĕrsimavok; idluartok okperner-
minut innõniarmet.
12 Perkojelle okpernermit pingilet; innuble tamakko-
ninga nalektub innotigijomãrpeit.
13 Kristusible piulilaukpãtigut perkojet õmigijautitsi-
ningænnit, nangminek õminartitaulaungmet pivluta, ag-
laksimangmet: Ominarsile nelliet kejungme niving-
ajok.
14 Abrahamib saimautsauninga pekovlugo nellojun-
nut Kristuse Jesusekut, Annernermik angerosimajomik
pekarkovluta okpernermut.
15 Kattangutikka! innuktut okaromavunga: Innub
testamentã aulaijungnĕrtisimangmet, kimullonĕt (tãva)
pijungnĕrtitaunanelo illakartitauniætsengimet.
16 Abrahalo kinguvãksangalo angersimaviõvuk. O-
kausingit imaingilet, kinguvãksennut, sorlo unnuktunnut,
attausĕnarmut kissiane, kinguvãksarnut, tamna Kristu-
seõvok.
17 Imãgle okarpunga: Testamente imna Gudib au-
laijungnĕrtilauktanga sivorngagut Kristusemut, sokko-
sertitaujungnengilak perkojennut, Jahrit 430 git tamat-
toma kingorngane tunnimajunnut, angersimanek pijung-
nertitauniængilak.
18 Kingormgujijeksak perkojennut piksangortitaupet,

tagva angersimanermut tunnijaunajangilak. Gudible
Abrahamemut tunnilaukpa angernermut.
19 Perkojet tagva suksauvæt? Tikkisimavut ajornek
pivlugo, kinguvāksak imna angersimanerub okautigijanga
tikkitsēarivlugo; tapkoa tunnimajut Engelit kivgartōti-
gællugit, pijitsertub aggangitigut.
20 Pijitsertorle attausēnarmut pijitsertolungilak; Gu-
dele attausēnauvok.
21 Kannok? Perkojet tagva akkerartorkæt Gudib
angersimaninganut? Taimaitsengilak! Omartitsijomigle
perkojakarpet, idluarsititaunek tāva nellagut perkojennit
pinajarpok.
22 Aglaille ajortolingortilaukpeit tamaita, okpertut
tunnitsiviōkovlugit angersimanermik, okpernermut Jesuse
Kristusemut.
23 Okperviksarle tikkekārtinnago, perkojennut au-
laijungnengertitauvogut pallangērtauvluta, okperviksak
sakkijartuksaujok nelliutsēarivlugo.
24 Perkojet tagva sugiartautiksarilaukpavut Kristuse-
mut, idluartitaukovluta okpernermut.
25 Manale okperviksak tikkimet, sugiarte attanneri-
jungnērpavut.
26 Illunase Gudib kittorngaringmasse okpernermut
Kristuse Jesusemut.
27 Illunase Kristusemut baptisimajose, Kristuse at-
timagapsiuk.
28 Tagvane Jude Grichelonēt, tagvane kivgak kiv-
gaungitorlonēt, tagvane angut arnalonēt adsigēngitokang-
ilak; illunase attausiōgapse Kristuse Jesuseme.
29 Kristusible pigikpasse, Abrahamib tagva kingu-
vārivāse, kingormgujijuksaugivose angersimanek pivlugo.

KAPITEL IV.

Okpernermut idluarsititaunermik okãlajunnik.

OKARPUNGALE, kingormgujijuksak sorrusiotillugo,
tamnalo kivgarlo adsigẽngitoungitok, tamna angajokau-
galloarlune perkuttinnut tamainut.
2 Ajochertuijulle pairksijullo attanneriveit, nelliutsẽa-
rivlugo atãtame perkojanga.
3 Taimaktauk uvagut sorrusiotilluta kivgetitut illinga-
titauvogut sillatanẽtunnik ajochertũtsennut.
4 Nelliuningale nelliusimangmet, Gudib Ernine til-
liva, arnamit erniangõjok, perkojennik naleklune;
5 Perkojennut kivgaujunnik piuliklerkovlugo, kit-
torngaunermik pititaukovluta.
6 Kittorngaugapsele, Gudib Ernerme Annerninga
omættipsingnut pitipa, tamna nipliajok: Abba Atãtak!
7 Taimaimet kivgaujungnẽrpotit, kittorngauvotille;
kittorngauguville, Gudemuttauk kingormgujijuksaugivo-
tit Kristusekut.
8 Illipsele taipsomane Gude kaujimanginapsiuk, ing-
ergarmik Gudeungitut kivgartulaukpasse.
9 Manale Gude illitarigapsiuk, piluartomigle Gude-
mut illitarijaugapse; sõg sanguvigilervissigik illutsit
ipkoa sangẽtut ajulertullo, nutãmik kivgartoromavlugit?
10 Uvlut, takkillo, nelliutullo, Jahrillo uvloksiutigi-
vasse (Judilut).
11 Sivõratigivapse sullinanga sennalaurasugællunga
illipsingnik.
12 Uvaptun-ĩniaritse, illipsetun-ĩnama. Kattangu-
tikka, tamattominga kennuvigivapse: idluilugvigilaungi-
lapsinga.
13 Kaujimavapsingale, okautsinnik tussarnertunnik
okãlatainarama illipsingnut uvinipkut sangẽtunga.
14 Nikkaginangalo nachogilaungilapsinga uvinipkut
õktortaugama, Gudible Engelingatut illelliorlaukpap-
singa, Kristuse Jesusetut aglæt.

15 Taipsomane angijomik pilloridlalauktose! Okau-
tigijungnarpapse, imãk ajornalaungipet, ijise aglæt pẽjar-
lugit uvamnut tunnitiginajalauktasse.
16 Tagva taimak õmigilerpissinga, okpernartomik
okarvigigapse?
17 Ipkoa illungertutigivãse, idluangitomigle; tunnit-
sekojomavluse uvamnit, illungertorkojomavluselo taipkoa
ungagilerlugit.
18 Illungertornek idluarpok ajunginek pivlugo pit-
sainarpet, najortigigapsinga kissiane pingipet.
19 Kittorngãrsukka, ama kappiartoadlarlunga erni-
liarijakka, Kristusib adsinganik illumertaulerkãrtinnase.
20 Najoromadlarpapsele mana, assianik okausekaro-
mavlunga; nakkimarnijutigigapse.
21 Okautissinga, perkojennik kivgartoromajose, per-
kojet okausertanginnik tussalaungilase?
22 Aglaksimangmet, Abraham maggungnik erneka-
laungmet, aipanga arnamit kivgaujomit, aipãle arnamit
kivgaungitomit.
23 Arnable kivgaujub erninga, uviningmit erniangõ-
jok; kivgaungituble erninga, angersimanermut erniang-
õjok.
24 Tamakkoa okautsit adsigẽgutiksauvut. Tapkong-
nunga (taijaungmenik) Testamentik magguk; aipã Si-
naib kakkanganit, ernilijok kivgartortuksennik, tagva
Agar.
25 Sinaib kakkanga Agarmik attekangmet Arabiame,
Jerusalem mattoma nelliuninganẽtok adsigiva, kivgartor-
tok kittornganne illagællugit.
26 Jerusalemele panẽtok, tamna kivgaungitok; ta-
mapta tamna anãnagivavut.
27 Aglaksimangmet: Kittorngasuitotit, ernisuitotit ku-
viasugit; sakkijalerit niplialutillo, ernisungnermik aniang-
itotit; aipakangitok kittorngakarnersaungmet uilingmit.
28 Uvagulle kattangutikka, angersimanerub kittorng-
arivãtigut, sorlo Isaak.
29 Sorlole taipsomane, uviningmit erniangõjub unang-
midlarmago, annernermit erniangõjok; manatauk taimai-
nivok.

30 Aglaille kannok pivæt? Annitissigik arnak kivgak erningalo; kivgaujub erninga kingorngujekattiginiætsengimago kivgaungitub erninga.
31 Tagva kattangutikka, arnab kivgaujub kittorngaringilãtigut, kivgaungituble.

KAPITEL V.

Okautsinnut tussarnertunnut kippalotitaujungnẽrnermik perkojennut.

TAIMAIMET Kristusib kivgaujungnẽrtimattigut, kivgaunginise sokkosertailiniarsiuk, kingornganelo ama kippalotailitiniarmititse.
2 Ahak, uvanga Pauluse okaupapse: Kippijaukojilerupse illipsingnik, Kristuse illipsingnut attungilak.
3 Ama kigligiudsivigivakka kippijaulertut illunaita, perkojet illunaita malligeksaringmagit sulle.
4 Kristusemik assiojivose, perkojennut idluartitaujomajose, saimanartomillo katteksimavose.
5 Uvagulle Annernerme uttakivogut idluarsititauniarnermik okpernermut, nerriugijeksakarluta.
6 Kristuse Jesuseme kippimanerlonẽt kippimanginerlonẽt attungimenik; okpernerle næglingnermut pitsartutitaulertok pinniarlune.
7 Akpangitsialauktose; kia nokkartipãse miksekarnek nalegungnẽrlugo?
8 Illipsingnik kaikojijomit, taimak nokkangatitaunek pingilak.
9 Kakkojekset tamat sẽrnautiksãrsub sẽrnartipa.
10 Assianik issumakarniængilase tettigivapse Nalekame: Illipsingnigle asserorsaijok, tamna pitlartaujomarpok, kinaumangællonẽt.
11 Uvangale kattangutikka, sulle kippinermik okãlaguma, sõg sulle unangmijaulerpĩk? Senningajolik tava sinaungasautigijaujungnẽrajarpok.
12 Kannoktok avisãrtaulittauk illipsingnik asserorsaijut.

13 Illipsele kattangutikka, kivgaujungnerkovluse kaikojaumavose. Udsertoritsele kivgaunginek attornerluktaililugo, uviningmut akkuliutilerkonnago; kivgartutigẽklusele pititse næglingnermut.

14 Perkojet illunatik namaksingmetta okautsemut attautsemut, mattomunga: Innukattitit illiktut nægligiuk.

15 Kẽjigẽdlarupsele nerrijigẽdluselo, kammalertitse illipsingnut nungutigẽkonnase.

16 Okaupapsele: Annernerme arvertaritse, uvingikliguningit taimak namaksitiniængilasse.

17 Uvingub ikliguninget Annernek akkerartormago, Annernerublo kajungersarninget uvinik akkerartoriva. Tapkoa taimak akkerartortigẽngmenik, pijomajapsingnik aglæt pinniarungnangilase.

18 Annernermulle tessiortaugupse perkojet attaniongilet illipsingnut.

19 Uvinguble pingit nellonangilet, imaiput: Nulliarẽngnermik asserorsainek, assiniarnek, makkojungnartullinek, illokeudlarnerlo,

20 Gudeungitunik kivgartornek, angakoniarnek, kennugosungnek, õmisungnek, annerutsinek, ningarnek, aivanek, akkerartornek, illeratsãrnek, kanningaumajarnek, innuarnek,

21 Tallanek, nerritunek, sullelo assingit taimaitut; tamakkoninga okautilaukpapse sivorngagut, ama sulle sivorngagut okautivapse, taimailiortut, Gudib nalegauvinganik kingormgujiniængilet.

22 Annernerub perorkterningit tamædsa, næglingnek, kuviasungnek, ullapirsainek, kenuẽrsarsarnek, innõtsiarnek, angajokaunek, okpernek, piojoringinek, ikligutailinek.

23 Perkojet taimailiortut akkerartungileit.

24 Kristusible innukotingita, uvinitik ikligunerit kajungilarnerillo illaliudlugit pitipeit senningajolingmut.

25 Innõniarupta Annernerme, arvertarmigitatauk Annernerme.

26 Nalektaujomaniarata piungitomik, annuliutigẽgatalo õmisuktigẽgatalo.

KAPITEL VI.

Kaiblainermik kennuẽrsarnermut ajungitullinermullo.

KATTANGUTIKKA, innuk tammarsãralloarpet sumut innõrlungnermut, taimaitok ãkiksorasuarsiuk annernermut kennuẽtomut, illipse annerneliõjose. Udsertorillo nangminernik, igvittauk õktorlungnartomut pijaukonnæk.
2 Ikkajortigẽniaritse okumaitokarangapse, taimaidluse Kristusib perkojanga namaksitiniarpasse.
3 Piojorijokarpelle ingminik, suksaungitogalloarlune, tamna uivẽrivok nangminerminik.
4 Illunatigle attunit kiglissiniarlit nangmineliornerminik; tava ingmine kissiane nertõtinekarniarpok, assiminelo pitsengilak.
5 Illunatik attunit nangmajeksane nangminek nangmarniarmago.
6 Okautsinnigle ajochertortaujub ajochertortine angajokauvigijeksariva ajungitunnik sunatuinarnik.
7 Tammarniarase, Gude mittautigijaujomangilak; innuk karngasuinerminik kattersoijomãrmet.
8 Uviningminut karngasuijok, asserornartomik kattersoijomãrpok uviningmit. Annernermulle karngasoijok, innõtsemik naksaungitomik kattersoijomãrpok annernermit.
9 Ajungitullilertale, merngortorniaratalo; kattersoijomãraptatauk nelliuningane, sorẽrniængikupta.
10 Taimaitomik pitjutekarapta, ajungitullilerta tamainut, okpertokattigẽlle piluarlugit.
11 Ahak, ukkua aglait unnunãrtakka illipsingnut aggamnut nangminek aglarlugit.
12 Illunatik kuviagijaujomajut uvinik pivlugo, taipkoa innaksorpãse kippijaulerkovluse; kissiane unnangmijaujomannatik Kristusib kikkiektortauvia pivlugo.
13 Kippijaulertulle nangminek aglæt, perkojet na-

lengileit; illipsele kippijaukovãse nertõtigijomavlugo
uvinise.
14 Uvamnille ungasigle nertõtiniarlunga assianik,
Nalegapta Jesusib Kristusib kikkiektortauvianik kissia-
nik, tamna pivlugo sillaksoak kikkiektorsimajotun-īpok
uvamne, uvangalo sillaksoarmut.
15 Kristuse Jesuseme kippimanerlonẽt kippimanginer-
lonẽt attungimennik nutãngortitaunerle.
16 Illunatigle okautsinnik makkoninga naletsiartut,
tapkoa ullapirsautekarlit napkigijaunermiglo, Gudiblo
Israelinga.
17 Mattoma kingorngane nelliet okumaitiniaraninga;
Nalekab Jesusib nellunaikutanga timimiutarigapko.
18 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget an-
nernise illagilittigik, kattangutikka. Amen.

Galatsiamiunnut aglaktaumavut Romemit.

PAULUSIB AGLANGIT

EFESUSEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Annerimanermik kittorngaunermiglo Gudemut.

PAULUSE, Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib
pijomajanganut, ivsornaitunnut Efesusemẽtunnut, okper-
tunnullo Kristuse Jesusemut.
2 Gudib Atatapta, Nalekablo Jesusib Kristusib sai-
marsautinget, ullapirsautingello illagilisetõk!
3 Nertortaule Gude Nalegaptalo Jesusib Kristusib

Atātanga saimausermattigut annernelingnut saimarnartunnut sunatuinarnut, killaub pinginnik illangiutitiluta Kristuseme.

4 Sorlo taipsomane annerilaungmattigut, sillaksoak tunganilijaukārtinnago, ivsornaikovluta pitlareksaukonnato sāngane næglingnerme.

5 Issumasimagame kittorngautitsomavluta ingminut, Jesuse Kristusekut, taimak kuviagijaminut pijomagame,

6 Saimarsautine ānanaujok nertortaukovlugo, tamattomunga kuviagijautimattigut erdlingnartome.

7 Tapsomane piulijauviksakarapta aunganut, tamædsa, ajornernit issumagijaujungnērnermik, saimarsautinget akluininganut;

8 Tamattominga angijomik pititaujogut sunatuinarnik illissimatiluta sillatutilutalo.

9 Kaujitilaungmattigut pijomajame nellonarninganik, kuviagijaminut; taimak issumasimagame ingmine sakkertilālo,

10 Nelliutikpetta uvlut okālatigijaukovlugo, tamaita killangmētullo nunamētullo attautsemut niakomut kattitsomavlugit Kristuseme, tapsomūna nangminek;

11 Tapsomūnatauk kingormgujijuksautitauvogut, sivorngagut annerimajogut issumasimaninganut, tamaitaksoarnik pinniartub pijomajanget issumasimaninganut;

12 Tapsoma ussornarnarninget nertornarninganut illingajuksaukovluta; uvagut Kristusemik sivorngagut tettekarluta.

13 Tapsomūna illipsetauk okausek miksekārtok tussaumagapsiuk, tamædsa okautsit tussarnertut piulijauviksapsingnik; tapsomūnatauk okpilerapse, Annernermik ajunginermik angerosimajomik nakkititsiviōvose.

14 Tamna kingormgujijeksaptingnik nellunaikutarivavut, innukotingita piulijauviksanget tikkidlugo, ānanauninga nertortaukovlugo.

15 Tamanna pivlugo uvangatauk, tussaumagama okpernermik illipsingnētomik Nalekamut Jesusemut, næglingnipsingniglo ivsornaitunnut tamainut;

16 Sorēngilanga (Gude) kujagivlugo pivluse erkaumavluselo tuksiarnimne.

17 Nalegapta Jesusib Kristusib Gudinganut, ãna-
naunerub Atãtanganut tunnitsiviokovluse Annernermik
illissimanartomik nellonẽrtitsijomiglo, tamna (Kristuse)
illitaritsiarlugo.
18 Illissimanipselo ijingit kaumaksarlugit, kaikojau-
manipse nerriuninganik nellojungnẽrkovluse, ãnanau-
nerublo kingormgujijeksab akluininga ivsornaitokoting-
innut;
19 Nellekangitublo angijoksoninget pitsartuninga u-
vaptingnut, uvagut okpertogut, pitsartuninga pitsartu-
tigællugo.
20 Tamanna pinniutigilaukpa Kristuseme, tuppakti-
namiuk tokkungajunnit, tallerpingminelo iksivatidlugo
killangme.
21 Anginersangordlugo nalegaunernit tamainit, songo-
nernillo, pitsartunernillo, attanniotinernillo, tamainillo
sumik taijaumangætalonẽt, sillaksoarme tamattomane
kissianeungitok, tikkitsomartomẽletauk.
22 Tamaitarsuillo tapsoma ittiggangita atãnut piti-
laukpeit, tamainullo niakoutilaukpa illagẽnut,
23 Taipkoa timigiveit, tagva illumertitsijok tamainik,
tamaita illumertilugit.

KAPITEL II.

Illunatik pingortitauvut ajunginiarkovlugit.

ILLIPSETAUK (taimaivigivãse) tokkungatilluse tap-
patonermullo ajortullinermullo;
2 Tamakkoa attorlugit mattoma sivorngagut, sillaksub
tamattoma illusingit mallilaukpasse, attannek sillame
attanniotijok naleklugo, tamædsa annernek nelliutome
tamattomane okpinginerub kittornganginne pinniartok.
3 Akkorngænne uvaguttauk mattoma sivorngagut
taimailaurivogut illunata, uvinipta ikliguningit mallik-
lugit, uvingublo pijomajanga erkarsautingillo naleklu-
git; innõptigullo ningautsib kittorngarilaukpãtiguttauk
assiptitut.

4 Gudible napkiningnermik akluitub næglingnersoar-
minut nægligilauramittigut,
5 Ajorniptingne tokkungalaurapta, õmartilaukpãtigut
Kristuse illagællugo, (saimanermut piulijaumagapse).
6 Illagivlugo tuppaktilaukpãtiguttauk, illagivlugolo
killaub pinginnut pitiluta, Kristuse Jesuseme.
7 Nelliutuksame pijomãrtome sakkertitsomavlugo nel-
lekangitub saimarsautinget akluininga, uvaptingnut a-
jungitullinerminut Kristuse Jesuseme.
8 Saimanermut piulijaumagapse okpernermut; illip-
singnik taimaingilase, Gudible tunnergutã tamanna.
9 Pinniarnermut pingilak, nertõtijokarkonnago in-
nungmik.
10 Sennamajigigaptigo, pingortitauvluta Kristuse Je-
suseme ajungitulliarkovluta, tamakkonunga Gudib si-
vorngagut ãkiksulaungmattigut, taimailiorkovluta.
11 Taimaimet erkainiaritse, illipse, mattoma sivornga-
gut nellojõlaurapse uviningmut, kippimangitunnik tai-
jaumavluse, ipkonunga, taijaujunnut kippimajunnik uvi-
nikut, aggangnut pijomik;
12 Illipse taipsomane Kristusekangitose, tækkorngar-
tauvluselo Israelib illagẽngninganut, tækkorngartaungmi-
luse Testamentinnut angerosimajunnut; nerriuviksaka-
rase, Gudekaraselo sillaksoarmẽlauktose.
13 Manale, illipse Kristuse Jesusemẽtose, sivornga-
gut ungasiktomẽdluse, kannilerpose Kristusib aunganut.
14 Tamna ullapirsautigigaptigo, tamarmik attausiong-
ortilaungmagik, upko agviarutaujok serkomilugo, uvi-
ningminut ningarosungnek attorungnẽrtimago;
15 Tamædsa, perkojet pivlugit illuserkoktokojijut;
ingmine tapkoa magguk attausiotitsomavlugit innuktã-
mut, ullapirsailunelo.
16 Tammarmiglo senningajolikut ullapkoserlugik Gu-
demut, timeõlerdlugik attautsemik, ningarosungnerlo
tokkotinamiuk ingmigut.
17 Tikkisimagivok, okautsinnut tussarnertunnut ulla-
pirsaumik okãlavlune, illipsingnut, ungasiktomẽlauktose,
kannitomẽlauktullo.

18 Tapsomũna tamapta apkotiksakarapta Atatamut
annernerme attautseme.
19 Mana tagva tujormiõjungnẽrluselo tækkorngarung-
nẽrtose, ivsornaitulle kinguvãngukattigivãse, Gudiblo ig-
lunganẽerkattauvluse;
20 Iglulliorsimavluse Apostelillo nellautaijullo tunga-
vigijangænnut, tamattominga Jesuse Kristuse ujarauvok
terrekovlune;
21 Tapsomunga sennamajok illunãt kattitaumavok,
aglivalliavlune igloksoangõlerlune ivsornaitomik Nale-
kame;
22 Tapsomane illipsetauk iglulliangõmakattaulerpose
Gudemut igluksaukovluse annernerme.

KAPITEL III.

Nellojut piulijauviksangænnik.

TAMANNA pivlugo uvanga, Paulus, kelleksugau-
junga, Kristusib Jesusib (kivgaringmanga) illipse nello-
jose pivluse.
2 Sorlo tussaumagapse kivgartornermik Gudib sai-
marsautãnik, tunnijaumajomik uvamnut pivluse.
3 Tækkotinermut nellojungnẽrtitaugama nellonalauk-
tomik ipsominga, sorlo sivorngagut okautsinnut ikkitun-
nut aglalaurama.
4 Tapkonanget, attuarupsigik, kaujijungnarpose, nel-
lojungnẽrnimnik nellonartomik Kristuse pivlugo,
5 Tamanna itsak kaujititaulaungilak innub kittorng-
anginnut, manatut nellonẽrsimangmet Apostelinginnut
nellautaijokotinginnullo ivsornaitunnut, Annernekut;
6 Tamædsa, nellojut kingormgujekattaungmetta, ti-
meõkattaularmiglo, illagẽrkattaularmiglo, okautsinnut
tussarnertunnut, angersimaninganik Kristuseme,
7 Tamattominga kivgaliarimajunga, Gudib saimar-
sautinget tunnergutãnut, ajugakangininget pitsartuning-
anut tunnitsiviõgama tamattominga.

8 Uvanga, ivsornaitunnit tamainit mingnerpãngõjunga,
saimarsaumik tamattominga tunnitsiviõvunga, nellojun-
nut okãlakovlunga Kristusib akluininganik issumasi-
nangitomik;
9 Tamaitalo illitarksitiniarlugit, nellonalauktub illa-
gẽngninganik, sillaksub pigiarninganit ijersimajomik Gu-
deme, tamaitaksoarnik Jesuse Kristusekut pingortitsi-
jome;
10 Manaõlermet illagẽktokut kaujititaukovlugit, na-
legaunersoarnut attaniotinersoarnullo killangmiunnut,
Gudib sillatuninget unnurningit sunatuinarne,
11 Issumasimanermut issokangitomit, taimãk sakker-
timagit Kristuse Jesuseme Nalegaptingne;
12 Tapsomũna sivõranata apkotiksakarapta tettiksa-
karlaptalo, okpernermut tapsomunga.
13 Taimaimet innaksorpapse, merngortorniarase sior-
niortitaunimnik, pivluse pijamnik, tamanna nertornauti-
givasse.
14 Tamanna pivlugo Nalegapta Jesusib Kristusib
Atãtanga serkortorvigivara,
15 Atãtaujotõjok tamainut kittorngannik taijaujunit
killangmẽlo nunamẽlo.
16 Tapsomunga tunnitsiviõkovluse pitsartunermik ã-
nanaunime akluininganut, sangijolerluse Annerninganut,
illupsigut,
17 Okpernermut Kristuse innekarkovlugo omættip-
singne, amãtsiortaulerkovluselo, tunganilijaulerkovluselo
næglingnerme;
18 Ivsornaitut tamaita illagilugit illitarksijungnarkov-
luse sillingnermik takkinermiglo, ittinermiglo kinging-
nermiglo;
19 Illitarksilerkovluselo, Kristuse nægligilugo, ang-
nerpãngõngmet, illissimanernit tamainit; illumertauler-
kovluse Gudib illumiktauninginnik tamainik.
20 Ajugakangitorle pinniarlune angnerpãngõjomik,
tamainit tuksiarniptingnit tukkisiniptingnillonẽt, pitsar-
tunermut illuptingne sennajomut.
21 Sorẽratik tamna illagẽktut Kristuse Jesusemẽtut
nertorlitsuk issokangitomit issokangitomut! Amen.

KAPITEL IV.

Ajunginiarnernut tamainut kaiblainermik.

TAGVA mana kaiblarpapse, uvanga kelleksugaujunga
Nalegak pivlugo, kaikojaumanipse idluarkutauninganut
arvertarkovluse, taimãk kaikojaugapse,
2 Piõjoringinermut tamãt, kennuẽrnermullo, kam-
mangitsertornermullo, ningarijigẽktailititselo nægling-
nerme.
3 Omarigitselo adsigẽktomik issumakatsainarluse an-
nernekut, ullapirsautib kelleksutãnut.
4 Time attausek, annernek attausek, sorlotauk kaiko-
jaumagapse nerriuviksakarluse attautsemik kaikojauma-
nipsingnut.
5 Nalegak attausek, okpernek attausek, baptijut at-
tausek,
6 Gude attausek Atãtagijavullo tamapta, tamainut
tamna Nalegaujok, illunapsigullo, illupsingnẽtorlo ta-
mapse.
7 Illunatale ingmikorluta saimarsaumik tunnitsiviõjo-
gut, Kristusib tunnergutæt oktutãnut.
8 Taimaimet okausekarpok: Kotsingnermut kongmu-
artub parngnanaigutsaujut aularutiveit parngnanẽrsimav-
lutik, innungnullo tunnergutinnik tunnijivlune.
9 Taimagle pingmet, kongmuartok kannok? Imãk
kissiane sivorngaguttauk akkalaurame nunab allerpãng-
innut.
10 Akkarlauktok taimnaugivok kongmuarlauktok kil-
lait illunatik kollerpãnginnut, tamaita illumertitsomav-
lugit.
11 Tapsomalo illangit Apostelingortilaukpeit, illang-
ille nellaitaijungortilaukpeit, illangit okautsinnik tussar-
nertunnik okãlajungortilugit, illangit pairksijungortilugit,
ajochertuijungortilaukpeillo.
12 Ivsornaitut idluarsartaukovlugit, kivgartornerub

pinniareksanganut, Kristusib timiksanga ākikpalliakov-
lugo;
13 Illunata illagēlersēarivluta okpernermut attautse-
mut illitarksinermullo Gudib Erninganik, innerniarluta
angutimaringmik Kristusib aglissimaringninga tikkilugo.
14 Sorrusiōjuugnērkovluta, malliktitut aulataukon-
nata annoremut sunatuinarnut ajochertũtsinnut, innuit
nellangaininginnut uivēriklerninginnullo, pingitsertorlutik
tammartinasuarmattigut.
15 Uvagulle næglingnerme nellāgorniarta, aglivalli-
avlutalo illunainik, tapsomunga niakoōjomut, tagva Kris-
tusemut.
16 Tapsomanget time illuitok kattisimavok, nabgut-
sello illunatik ingmingnut nablisimavut, ikkajortigēng-
nermut, avatit illunatik ingmikōrlutik attornermingnut,
pinniarivut time aglivalliagame idluarsivlune, næg1ing-
nerme tamakkoa tamaita pivut.
17 Tamanna pivlugo okarpunga, kigligiutigilugolo
Nalekame, arvertarungnērkovluse nellojutitut, assipsetut,
piungitomut issumamingnut arvertangmetta;
18 Tarningit tāktoksōvut, innōtsemillo Gudemit pijo-
mit tækkorngartitauvut, nellojoksōnermingnut, illuming-
nētomut, omættingita sittijoksōninginnut.
19 Taipkoa ikpigijungnangitut, ingmingnik tunnivut
illokeudlarnermut, makkojungnartunniglo sunatuinarnik
pinniarlutik angijomik, torkuinermiglo.
20 Illipse taimāk ajochertortaungilase Kristusemik;
21 Tapsominga tussarluse pilaurupse, tapsomanelo
ajochertortaumavluse, sorlo miksekārnek Jesusemēmet.
22 Innutokak tagva attorungnērlugo, piusiovalauktut
allarsigik, ikligunermut ingminik asserorsaijok tammar-
nartomut.
23 Nutāngōleritsele issumapse anerningagut;
24 Innuktārlo attiniarsiuk, Gudib adsinganut ping-
ortissimajok idluarnerme, ajunginermelo, ivsornainer-
melo.
25 Taimaimet sæglunek ipperarlugo, miksekārnermik
okausekaritse, illunase ingmikōrluse innukattipsingnut;
avataukattigēkapta.

26 Ningarluse ajortulliarase ; sekkinek nipitiniarnago ningartilluse.

27 Satanaselo inniksakalertiniarnago.

28 Tiglilauktok, tigligungnẽrle, sinnalunele pile, aggangminut ajungitomik pinniarle, tunnijeksakarkovlugo ajoksartunnut.

29 Okausilungmik kannipsigut annitsitaililuse, idluartomigle okausekarniaritse ãkiksutiksamik pijariakartone, tussartone tussarominartomik.

30 Gudiblo Anerninga ajunginek kiksartiniarassiuk, tapsominga nakkititsiviõmagapse uvlomit piulijauviksamut.

31 Kanningaumajarnek, õmisungnerlo, ningarnerlo, nipliadlarnerlo, mittautekarnerlo tamãt, illipsingnit ungasiktissigik, ajortullinerillo tamaita.

32 Innõtsiaritsele illapsingnut, napkigosukluselo, issumagijungnaitigẽgitselo, sorlotauk Gudib issumagijungnẽrvigilaungmasse, Kristuseme.

KAPITEL V.

Kaiblainermik nægliktigẽngnermut.

TAGVA mana Gudemik mallikteõleritse kittorngatitut næglingnartutitut.

2 Næglingnermelo arvertaritse, sorlotauk Kristusib nægligilaungmattigut, ingminiglo tunnilaungmet pivluta, tunnergutiksaujomavlune tokkoteksamik, Gudemut tippigiksautiksamik.

3 Assiniarnermigle makkojungnartomiglo nellẽnik, torkuinermiglonẽt okautauniarase, ivsornaitut taimãk pijariakangmetta ;

4 Sumiglonẽt pilungmik koksalaitunnik mittautiksamiglo okausekarasetauk, idluitjutaungmetta, kujalinersaulusele pititse.

5 Kaujimagapsiuk tamanna, assiniartok, makkojungnartullijorlonẽt, torkuijorlonẽt, (Gudeungitunnut kivgar-

tortēongmet) Kristusiblo Gudiblo nalegauvinganik kingormgujijuksaungimetta.
6 Nellieta okausinginnut piungitunnut uivērijauniarase: taimaitut pivlugit okpinginerub kittorngangìnnut Gudib ningausinga pingmet.
7 Tamanna pivlugo illagijeksaringilasse.
8 (Mattoma) sivorngagut tārmiōlaurapse, manale kaumaniōvose Nalekame.
9 Arvertaritse kaumajub kittorngangititut. Annernerub perorktittangit tamædsa: Sunatuinarnik ajungiarnek, idluarnerlo, miksekārnerlo.
10 Kiglissiniaritselo suna idluarijaungmangæt Nalekamut.
11 Tāktublo pingit suksaungitut illaginiarassigik, sugiarnersarisigigle.
12 Angearivlugit pinniarningit, taivlugit aglæt kangunadlarpok.
13 Tamakkoale tamaita sakkerniarput, pitlartaukpetta kaumajomut. Sakkersimajut tamaita kaumangmetta.
14 Taimaimet okarpok: Tuppalerit sinniktotit, makkilutillo tokkungajunnit, tagva Kristusib kaumaksarniarpātit.
15 Tava mana kammatsiaritse arvertarnipsingnik, sillaitutitut pinase, sillatōjutitulle pititse.
16 Attutsiarlugolo nelliutok, (angijomik) ajormetta uvlut.
17 Tamanna pivlugo sillērgotoniarase, tukkisilerlusele Nalekab pijomajanganik.
18 Tallaniaraselo Weinetornermut, tamanna idluangilutaungmet, Annernermigle illumertauleritse;
19 Okarkattigēngniaritselo imgerutinnut nertordlerutiksennut tuksiarutsinnullo annernelingnut, imgerdluselo nipsautsiaritse Nalekamut omættipsingne;
20 Tamaitalo kujalijutiginiarsigik sorērase Gudemut Atātamullo, Nalegapta Jesusib Kristusib attingane;
21 Nalektigēgitselo Gude naleklugo.
22 Arnet okokse! uise naleksigik, sorlo Nalegak.
23 Ue niakoringmago arnab, sorlotauk illaget Kristuse niakoringmatsuk, tamna piulijogivok timiminut.

24 Sorlole illagēt Kristuse nalegaringmatsuk, taimaktauk arnet uitik nalegeksariveit illunainik.
25 Illipse angutit, nulliasse nægligissigik, sorlo Kristusib illagēt nægligilaungmagit, ingminiglo tunnijub tapkoa pivlugit,
26 Ajorungnērtitsomavlugit, epkejalaungmagit ubvaumut okautseme illalingmut.
27 Ingminut pititsomavlugit illagēt ãnanaujut, ivsornartokangitut, imullokangitullo, taimaitomiglonēt assianik pekangitut, ivsornaikovlugille pitlareksausuērlutik.
28 Taimaktauk angutit nulliatik nægligijeksariveit, sorlo timitik nangminitik. Nulliaminik nænglingniktok, nangminerminik næglikpok.
29 Uviningminik nangminerminik õmisuktokalauksimatsengimet, nerritilugolo pairiva, sorlotauk Nalekab illagēt pairingmagit.
30 Tapsoma timinget avatigingmattigut, uvininganit sauninganillo pijogut.
31 Taimaimet angutib atãtanelo anãnanelo kemmangniarpak, nulliane attavigēnarlugo, tapkoalo magguk uviniolerpuk attautsemik.
32 Nellonartok tamanna angijõvok: Kristusele illagēlo okautigivakka.
33 Illipsetauk, illunase attunit, angutib nulliane nægligiliuk ingmiktut. Uiggruble uine attannerilugo pile.

KAPITEL VI.

Malligeksennik malliktaukojinermik.

ILLIPSE sorrutsit, angajokãse naleksigik Nalekame; tamanna pijariakangmet.
2 Atãtello anãnello nalekik; tamædsa perkojak sivorliõjok, angerosimanelik (imak):
3 Idluarsiniarkovlutit, akkunērtomiglo innõniarkovlutit nunamé.
4 Illipselo angajokaujose, kittorngasse ningaksainia-

rassigik, innugoiniarsigigle nalektilugit Nalekablo okausinginnik kaujitilugit.

5 Illipse kivgaujose, nalegasse, nunamētut naleksigik, koksesungnermullo, saijungnermullo, omame.issumalingasuẽrnermut, sorlo Kristuse (nalekapsiuk);

6 Kivgartornermut innuit tækkoænne, idluarijanginnut kissianut pinase; Kristusible kivgangititut pititse, omamut Gudib pijomajanga naleklugo, kunnutuinermut.

7 Nalekamut kivgartorasugititse inungnuungitok;

8 Kaujimagapse, nelliet kivgaujorlonēt kivgaungitorlonēt, Nalekamut akkillertaujomãrmet ajungitullinerminut.

9 Angajokaujose illipse, taimaktauk pinniarvigissigik, silluktailititselo; kaujilerluselo Nalegakarmigapse killangme, tapsomane innuit adsigẽngitoungilet.

10 Tagvale kattangutikka nekkoksitiniaritse Nalekame, ajugakangitub pitsartuninganut.

11 Gudib capputsiniksanga attiniarsiuk, Satanasib pingitsertorlune uivẽriklerninginnut sõngokovluse.

12 Uviningmut aungmullo sorsungniænginapta, attanniviksoarnulle pitsartujoksoarnullo, sillaksub attanningimut, sillaksub mattoma tãktoningane attanniotijunnut, annernernut ajortunnut killaub attãnẽtunnut.

13 Tamanna pivlugo Gudib capputsiniksanga tiguniarsiuk, ajugaukovluse uvlok ajortok nelliutikpet aulatausuẽrluse, tamaitalo namaksilugit salakaẽnarluse.

14 Tagva makkitipsigut tapserusijaritse miksekãrtomut, attimaluselo idluarnerub sagvingmiutanganik.

15 Ittiggapsigullo kamiksimatitse, okautsit tussarnertut ullapirsainartomik, opalungẽrsimanipsingnut (okãlaluse).

16 Tamainille angerpãngõjomik okpernerub sappulutanga tiguniarsiuk, ajortoksub (Satanasib) karsunginnik ikkomalingnik kamitsijungnarkovluse tamattomunga.

17 Piuliklernerublo niakotiksanga tigusiuk annernerublo saviksoanga, tamædsa Gudib okausinga.

18 Tuksiatsainaritse annernerme illunainik pijarialing-

nik, tuksiarnermullo, kennunermullo, taimailiorkovluse sorĕrase pigārmititse tamāt, ivsornaitut tamaita tuksiarulugit,
19 Uvangatauk pivlunga, tunnitsiviokovlunga okālanermik sivōrananga kannera angmarlugo, okautsit tussarnertut nellonarninget okautigilugo;
20 Tamattominga kivgaujunga kellaumgujennĕtunga, erksinanga tamattominga, okausiksarijakkalo idluartomik okautigekovlugit.
21 Illipsetauk kaujilerkovluse illinganimnik sulliamniglo, Tychikusib kattangutib erdlingnartub, Nalekamelo nertornartomik kivgartortub, unipkautiniarpāse tamainik.
22 Tamanna pivlugo tillilauktara illipsingnut, tussarkojomavluse illinganimnik, tapsomalo omættipsingnik mannigoikovlugo.
23 Ullapirsautekarlit kattangutigĕt, næglingnekarlutiglo okpernekarlit, Gudemit Atātamit, Nalekamillo Jesuse Kristusemit!
24 Saimarsautekarlit illunatik, Nalegaptingnik Jesuse Kristusemik næglingniktut illungertorlutik. Amen.

Romeme makkoa aglaktaumavut Efesusemiunnut. Tychikusib neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

FILIPPIMIUNNUT.

KAPITEL I.

Filippimiut pivlugit Paulusib tuksiarninga Gudemut.

PAULUSE Timotheuselo Jesusib Kristusib kivgagik, ivsornaitunnut tamainut Kristuse Jesuseme Filippimētunnut, Ajochertuinerōjunnullo (illagēllo) kivganginnut.
2 Gudib Atātapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetōk!
3 Gudiga kujagivara, illunane erkaumajarangapse.
4 (Taimak pitsainartunga tuksiarnimne illunase pivluse, tuksiarnerlo kuviasuklunga pivara);
5 Okautsinnut tussarnertunnut illagēngnise pivlugo, uvlormit sivorlerpāmit, mana tikkilugo.
6 Tamattomingalo tettekarvikpunga, ajungitulliamik pigialauktub illupsingne, tapsomatauk namaksititsomāriva, Jesusib Kristusib uvlunget nelliutinganut.
7 Taimāk idluangmet, tamattominga issumakariakartunga illunase pivluse, omættimnēnapse tagvane parngnanērsorsimanimne, akkiornimnelo okautsit tussarnertut kigligiutigilugit aulajungnengertinapkit, illipse illunase saimarsautekarkattigigapse.
8 Gudib illa kaujimavānga, kannok omamut angijomik ungagigapse tamapse, Jesusib Kristusib nægligosungnersoangane.
9 Tamannalo tuksiarutigivara, næglingnise piganner-

palliavlunelo aglivalliarkovlugo sunatuinarnik illissimanermiglo tukkisinermiglo:
10 Kiglissiniarungnarkovluse suna ajunginerõngmangæt; nellagõrkovluse, sinnaungaksartausuẽrkovluselo, Kristusib uvlunget nelliuniksanganut.
11 Idluarnerub perorkterninganik illumertauluse, Jesuse Kristusekut (illupsingne) pijunnik, Gude nertortaukovlugolo, nakoridlartaukovlugolo.
12 Nellojungnẽrtipapsele kattangutikka nænglingnartose, illingatitaunera, tamanna sunaubva okautsit tussarnertut aglivalliajutigivæt.
13 Imãk, attanniviksoakunnut tamainut assinginnullo illunainut kaujijaulerpok, kellerutikka Kristuse pivlugo pingmetta;
14 Kattangutillo Nalekame unnuktut kellerutimnut tettiksarsivut, sivõranatik okausek okautigivæt illerasugatik.
15 Illangitale Kristuse okãlatigivættauk õmisungnermut kanningaumajarnermullo; illangitale issumagingnermut.
16 Ipkoa Kristuse okãlatigivæt kaningaumajarnermut, nellagõngitomut, kellerutikka kappianartomik illautitsomavlugit issumakaramik.
17 Ukkuale næglingnermut pivut, kaujimagamik, okautsit tussarnertut akkiorutigivlugit ovane illimagama.
18 Kannorle tagva? Kristuse sunamullonẽt okautigijautuinarpet, illungertunginermullonẽt, illungertornermullonẽt, tamanna kuviasutigivara, kuviasutigijomavaralotauk.
19 Nellunginama, tamanna piulijaujutiginiarapko tuksiarnipsingnut, Jesusiblo Kristusib Annerninget ikkajorninganut.
20 Taimãk nerriukama nellungisertorlunga, kangusuktitauniænginama sunalonẽt pivlugo; illusiptulle tamãt illerasungnanga, manatauk aglæt, Kristuse angijomik nertortaunialerkovlugo timipkut, innõgumalonẽt tokkogumalonẽt.
21 Kristuse innõgutigigapko, tokkonerlo piksakantigivara.

22 Uviningmele innõniarnera attornarnersaupet: nelliak tagva pijomanersarilugo, uvanga nellovunga.
23 Tamangnik illungertutigigapkik: kajungilãrpunga avilunga tamanget, Kristuselo najoromavlugo; tamanna illa angijomik ajunginersaungmet,
24 Uviningmẽtuarnermigle pijariakarnersauvok illipse pivluse.
25 Tamattomingatauk kaujimavlunga nakkimarningilanga, innõlunga illunaselo najoromãrapse, okperluarutigijapsingnut kuviasukluse;
26 Nertõtiksarsiluarkovluse Kristuse Jesuseme uvanga pivlunga, utterniarnimnut illipsingnut.
27 Arvertaritsele Kristusib okausingita tussarnertut idluarkutauninginnut; tikkikumalonẽt tækkoluse, apsimalungalonẽt tussarkovlunga, sõngolernipsingnik attautseme annernerme, attautsemiglo tarnekarluse, sorsugiakattigilutalo okpernermut okautsit tussarnertut pivlugit.
28 Koaksãngatailititselo akkerartortunnut sunalonẽt pivlugo; tamanna nellunaikutauvok pitlartaujomãrmetta taipkoa, illipsele piulijaujomãrapse, tamædsalo Gudemit.
29 Kristuse pivlugo tunnitsiviõgapse, okpervigilugo kissianeungitok, pivlugoletauk kappiasuktitaunermik piluse.
30 Uvaptut siorniorapse, taimak tautulaurapsinga, manalo tussaumagapsinga.

KAPITEL II.

Piõjoritailinermik kaiblaijomik.

ILLIPSINGNE tagva kaiblaijokarpet Kristuseme, næglingnermut mannigotiksakarpet, illagẽktokarpet Annernerme, õmamut næglingniktokarlunelo napkiniktokarpet;
2 Kuviasutiksara tagva namaksitiniarsiuk, issumakarkattigẽnipsingnut, næglikattigẽnipsingnullo, illagẽnipsingnullo, attausiõnipsingnullo,
3 Akkerartortailititse, piungitomullonẽt nalektaujo-

manase, piõjoringinermulle illase opiginersarissigik, illipsingnit nangminek.
4 Illunaselo attunit pipsingnik nangminipsingnik pinniarase, illapsele pinginnik issumakarmititse.
5 Illunase issumakaritse, Jesusib Kristusib issumakarningatut.
6 Tamna Gudetun-ĩkalloalaurame, nertornautigilaungila, Gude adsigilugo:
7 Ingminigle nikkanarsarlaukpok, kivgatun-ĩlerdlune; innutuinak adsigilerlaukpa, innutuinaujotullo illinganinga naipitaulaukpok.
8 Ingminik miklilerlune, nalaẽnarlauktok tokkomut, tokkomut senningajolingmut aglæt.
9 Tamanna pivlugo Gudib nalegaviksangortilaukpa, attekartilãlo atternit tamainit angnerpãngõjomik.
10 Jesusib attingane sẽrkut illunatik akkumnilajuksaungmetta killangmẽtullo nunamẽtullo, nunab attãnẽtullo;
11 Okello illunatik nellonẽrsaijuksaungmetta Jesuse Kristusemik Nalegaujomik, Gudib Atãtab nertornautinganut.
12 Taimaimet nægliktakka, sorlo naletsainarlaurapse, najorapse kissianeungitok, manaletauk anginersamik aglæt apsimatillunga, piulijauniksase pinniarsiuk koksesungnermullo sajungnermullo.
13 Gude tagva, pititsijok illupsingne, pijomanermiglo, namaksititsinermiglo, idluarijaminut.
14 Tamainik pinniaritse kunnutuiluse kollaraselo;
15 Passijeksaukonnase, idluarkovluselo, Gudemut kittorngauluse, pitlareksaunase innukattigẽt okautserẽtut mumiksimajullo akkorngænne, tapkonane kaumaniõgapse nennergoatitut nuname.
16 Omanartub okausinga attavigẽnarapsiuk, tamattominga Kristusib uvlungane nertornautekarkovlunga, sullinanga akpangelaunginama, sullinangalonẽt sennalaunginama.
17 Auga kovijaulerpellonẽt okpernipse tunnergutãnut, Gudemiglo kivgartortãnut, kuviasuktunga, illunaselo kuviasukattigælluse.

18 Tamanna illipsetauk kuviasutigijeksarivasse, ku-
viasukattigijeksarivapsingalo.
19 Nerriukpungale Nalekame Jesuseme, killamik
Timotheuse tillilãrapko illipsingnut, uvangatauk nek-
koksijaukovlunga, kannok illinganipsingnik tussaruma.
20 Nellagõrtomik issumakattekanginama assianik,
tapsotunak õmamut issumagingmasse (pijariakarnipsing-
nik).
21 Illunatik nangminitik issumagingmagit, Kristusib
Jesusib pingit issumaginagit.
22 Illipsele kaujimavasse idluartoksõngmet; sorlole
kittorngab atatane, taimak kivgartorkattigilaukpãnga
okautsinnik tussarnertunnik.
23 Nerriukpungale tamna tilliniarlugo tagvaĩnak, tuk-
kisitualeruma kannok illinganiarmangarma.
24 Nalekamele tettekarpunga, nangminektauk uvanga
killamik tikkiniarapse.
25 Pijariakarasugijarale, tillivlugo illipsingnut Epa-
frodituse kattangutiga, pinniarkattigalo, sorsugiakatti-
galo, illipselo Aposteligijase, uvangalo angajokauvigijiga
ajoksarnimne.
26 Illunase kippiniarvigilaungmasse, angijomiglo is-
sumajarlaukpok, tussaumagapse kannimalaungninganik.
27 Illa kannimadlalaukpok tokkokaseklune, Gudible
napkigilaukpa; tamnale kissimeungilak, uvangaletauk,
kappiasungnera kallerẽktitaukonnago.
28 Tamanna pitjutigællugolo tuavi tillilauktara, kuvia-
sukovluse tækkolermigupsiuk, uvangalo kiksarnikinersau-
kovlunga.
29 Illelliorsiuk tagva Nalekame kuviasungnermut ta-
mãnut, taimaitullo opigissigik.
30 Kristusib pinniarkojangit pivlugit tokko kannidla-
laungmago, innõtsine ivlerinikidlaramiuk, kivgartoromav-
lunga innangẽrluse.

KAPITEL III.

Ajochertuijut nellangaitut ulloreagilugit.

AMATAUK kattangutikka, kuviasugitse Nalekame!
Aglakka illipsingnut adsigĕtsainarmetta, kunnutigingi-
lakka, illipselo nakkimarnitailijutigiluarivasse.
2 Kingmit nautsertorsigik, ajochertuinerluktut naut-
sertorsigik, avisãrkojijut nautsertorsigik.
3 Uvagut kippimaneõgapta, Gudemik kivgartortogut
annernerme, nertõtilutalo Kristuse Jesusemik, uvinik
tettiginago.
4 Nertõtijungnaralloartungatauk uvamnik uvinipkut.
Assimnik uvinimigut tettekarasugijokarpet nangminer-
minik, pekaluarajarpunga uvanga,
5 Uvlut sittamaujunginne kippimanerama, Israelib
kinguvãnginnut illingajunga, Benjaminib kinguvãrivãnga,
Ebræerinnit Ebræereõjunga, perkojennik nalengnermut
Farisæereõjunga.
6 Illungertornermut unangmiklertolauktunga illagĕnik,
perkojet idluarkutauninginnut pitlareksaulaunanga.
7 Uvamnulle attornartolauktut, piungilutarivakka
Kristuse pivlugo.
8 Illa angijomik piungilutarivakka tamaita, pijomav-
lugo idluarkejanget, illitarksinek Kristuse Jesusemik
Nalekamik, tamna pivlugo tamaita piungilutarilauktakka,
aktarlukugivakkalo, Kristuse pigijomavlugo,
9 Tapsomane naipitaujomavlunga, idluarsinekarkon-
nanga perkojennit pijomik, okpernermille Kristusemut
pijomik, idluarsinermigle Gudib illingatitanganik okper-
nermut,
10 Illitarijomavlugo tamna, makkiningello pitsartu-
ninga, siorniorningalo illangiubvigijomavlugo, tokkunga
ãdsiginiarlugo uvanga.
11 Tokkungajut makkiviksanginnut, pachrearomav-
lunga.
12 Imaingilak, tigumajarĕrapko, namaksijarĕrlunga-

lonēt, pinasuarparale tigujungnarmangapko, sivorlermik tigujaumangmigama Kristuse Jesusemut.
13 Kattangutikka, issumangilanga nangminimnik tigumajarērapko. Attautsemigle okarpunga: Tunumnētut puigorniarpakka, sivunimnētulle issagutiginiarlugit.
14 Torarviksak torarvigidlarasuartara, pivianartoksoak pijomavlugo, tamattomunga Gude killangmit kaikojingmet Kristuse Jesuseme.
15 Kapsioluta mana namaksijogut akkunaptingne, taimāk issumakarluta; sumiglo assianik issumakarupse, tamanna Gudib sakkijartiliuk illipsingnut.
16 Ajochertutsemik attautsemik pititaumagapta, taimak arvertarlaukta, adsigēktomik issumakakattigēkluta.
17 Kattangutikka, mallingniarsinga, taimaitomiglo arvertartut nautsertorsigik, uvaptingnik igsageksakarapse.
18 Unnuktut arvertarmetta (assianik), taipkoninga okautekattalauktapse, manaletauk kugviornermut okautigivakka, Kristusib kikkiektortauninganik ningarosuktut:
19 Taipkoa asserornermik naggatekaromārput, natjatik Gudegivlugo pivut, kangugijomārpeillo nertornautigijatik, taipkoa nunab pinginnik pinasuartut.
20 Arvertarnivulle killangmēpok, takpāngettauk nerriugivavut piuliklerte Jesuse Kristuse Nalegavut.
21 Timivut ajulertok tapsoma ablatsangortitsomārpa, timine ānanaudlartok adsiutilugo, pitsartunermut, ajugaringitaminut tamaita ingminut nalektilugit.

KAPITEL IV.

Ajungitunnut tamainut kaiblainermik.

TAGVA, nægliktakka ungagijakka kattangutikka, kuviasutiga niakotiksaralo, taimak sōngotsainaritse Nalekame, næglingnartose illipse.
2 Evodia kaiblarpara Syntychelo kaiblarpara, adsigēktomik issumakarkovlugik Nalekame.
3 Igvittauk nertornartok ikkajorkattiga, kennuvagit

(arnak) tapkoa ikkajorniarkik, sorsugiakattigilauktakka okautsit tussarnertut pivlugit, Klemense illagælluga, assingittauk pinniarkattikka, tapkoa attingit aglaksimavut õmanartub aglanginne.

4 Kuviasutsainaritse Nalekame, amalo okarpunga, kuviasugitse.

5 Innõtsiarnise nellonẽrle innungnut tamainut. Nalegak kannipok.

6 Issumajãrase sumiglonẽt; illunainigle pijomajapsingnik Gudemut nellonẽrniaritse tuksiarluselo, kennuluselo, kujaliluselo.

7 Ullapirsautiblo Gudemit pijub, issumasiniarnermit tamainit angnerpãngõjub, omættisselo erkarsautisselo pairilikit Kristuse Jesuseme.

8 Tagvale kattangutikka, miksekãrnerillo, illutsiaringnerillo, idluarnerillo, ivsornainerillo, næglingnarnerillo, illænnarẽngnerillo, illunaita innõtsiarkutaunerit, kujanartokarpellonẽt, nertornartokarpellonẽt, tamakkoa issumaksarsiorutigissigik.

9 Illinnialauktasse, illelliolauktasselo, tussarlauktasselo, tækkolauktasselo uvamnit, tamakkoa pinniarsigik; taimak ullapirsaijub Gudib illaginiarpãse.

10 Angijomigle kuviasutigijara Nalekame, mana ama issumagijungnarapsinga (piksamnik), issumagitsainalauralloarpapsingale, piviksakalaungitosele.

11 Ajoksarnermut, taimak okausekangilanga; illunane nanẽtarangamalonẽt namaksijuksaunimnik illinnialaurama.

12 Pekanginek sungiusimavara, pekaluarnerlo sungiumilãt; tamainik tamaine sungiusivunga, akkeartornermiglo, kãngnermiglo, pekaluarnermiglo, ajoksarnermiglo.

13 Tamainik pijungnarpunga Kristuseme pitsartutitsijimne.

14 Idluartomigle pivose, kiksartillunga issumagilaurapsinga.

15 Illipsele Filippimiut, nangminektauk kaujimavose, okautsit tussarnertut okãlatigijautainarmetta Macedoniamit aulalaurama, illagẽt assipse avagilaungilãnga, tunnijinerillo tigusinerillo illinganinginnut, illipse kissipse.

16 Tessalonichemẽtillunga aglæt attausiarluse, amalo aipanganik tujortapsinga innõgutiksamnik namaktomik.
17 Tunnitsiviõnasuarnanga pivunga, pekangãrviksakarkojomavlusele, tamak pigalloarpunga.
18 Tamainigle pekarpunga, pekaluarlunga aglæt; unnunãrviõvlunga neksartitaunipsingnik pigama Epafroditusemit, tippigiksautiksak, tamædsa tunnergũt tækkominartok kuvianartorlo Gudemut.
19 Gudimale tunnitsivigilise ajoksarungnẽrutiksapsingnik tamainik, akluinerminut ãnanaunerme Kristuse Jesuseme.
20 Gudivulle Atãtavullo nalengnarsile issokangitomit issokangitomut. Amen.
21 Ivsornaitut illunatik salutissigik Kristuse Jesuseme. Kattangutigẽt uvamnẽtut salutipãse.
22 Ivsornaitut illunatik salutipãse, attanniviksuble iglomiokattingit piluarput.
23 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget illagilise illunase. Amen.

Filippimiunnut aglaktaumavut Romemit Epafroditusib neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

KOLOSSUSEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Kristusib okpernarninga Paulusib okautigiva.

PAULUSE, Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pi-
jomajanganut, kattangullo Timotheuse.
2 Kolossusemiunnut ivsornaitunnut, okpertunnullo
kattangutigẽnut Kristusemẽtunnut. Gudib Atãtapta,
Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsau-
tingello illagilisetõk.
3 Gude, Nalegaptalo Jesusib Kristusib Atãtanga ku-
jagidlarpavut, tuksiatsainarpogullo pivluse,
4 Okpernipsingnik Kristuse Jesusemut, nægligosung-
nermiglo ivsornaitunnut tamainut, tussaumagapta,
5 Sivuniksak killangme illimanertok illipsingnut ner-
riugijase pivlugo, tamattominga sivorngagut tussauma-
vose, miksekãrtub okausinganut okautsine tussarner-
tunne.
6 Tamanna illipsingnut tikkisimangmet, sorlotauk sil-
laksoarmiunnut tamainut, kibligutivlunelo, illupsingnẽ-
tauk, uvlormit taimanget tussaumalaurapse tamattominga,
Gudiblo saimarsautã nellãgut illitarilugo.
7 Taimaktauk ajochertortaugapse nægliktaptingnut
Epafrasemut, kivgartorkattiptingnut, Kristusemut nertor-
narlune kivgartortok pivluse,
8 Uvaptingnik kaujititsilaungmijok nægliugnipsingnik
Annernerme.

9 Tamanna pivlugo uvaguttauk uvlormit taimanget tussaumalaurapta tamattominga, soraijunata tuksiarpogut pivluse, kinnuvlutalo illumertaukovluse illitarksinermik pijomajanganik, illissimavalliavluselo sillatovalliakovluse tamainik annernelingnik.

10 Idluartomik arvertarkovluse Nalekamut kuviagijaukovluse illunane, pivalliakovluselo ajungitullinerne tamaine,

11 Illitarksivalliakovluselo Gudemik, nekkoksijaukovluselo pitsartunernut illunainut, tapsoma pitsartuningaaut ānanajomut, kennuērsarluselo, kammangitsertorluselo tamaine kuviasungnermut;

12 Atātarlo kujagiviklugo, pijungnartilaungmattigut ivsornaitut kingormgujekattigilugit kaumajome;

13 Tapsoma piulilaungmattigut tāktub pitsartuninganit, nūktertilutalo Ernerme erdligijame nalegauvinganut.

14 Tapsomane piulijauviksakarapta aunganut, tamædsa ajornernit issumagijaujungnērnermik.

15 Tamna Gudib tækkuksaungitub adsiluanga erniangokārtok pingortitaumajunnit illunainit.

16 Tapsomūna illunaita pingortitaungmetta, killangmētullo nunamētullo, tækkuksaujullo tækkuksaungitullo, Thronillo, nalegauvīllo, attanniotinerillo, pitsatujoksuillo; illunamassiatik pingortitaulaukput tapsomūna tapsomungalo.

17 Tamaitarsuillo pikārtinnagit tamna īlaukpok, tamaitarsuillo tapsomunga pairijauvut.

18 Tamnatauk timib niakoriva, tamædsa illagēt; tamna pigiarniōvlune erniangokārtok tokkungajunnit, nalegaukovlugo tamainit sivorliotijomik.

19 Idluaringmago (Atātab) pitekaloringnek illunāt tapsomaneērkovlugit.

20 Tapsomūnalo illunaita ullapkosertaukovlugit ingminut, nunamētullo killangmētullo, senningajolingme aunganut, saimarsaijomavlune nangminerminut.

21 Illipsetauk, sivorngagut tækkorngartaulauktose ningarosulapselo, issumapsigut ajortullinerme;

22 Manale ullapkosersimavāse timime uvininget tok-

kunganut, ivsornaititsomavluse pitlareksaukonnase pas-
sijeksaukonnaselo tapsoma sãngane;
23 Okpernerme tunganililuse songolerupse sorẽrase,
aulatailiiluselo okautsit tussarnertut nerriugekojanginnik,
tussaumajasse, okautigijaujut pingortisimajunnut tamai-
nut, killaub attãnẽtunnut; tamakkoninga uvanga Pauluse
kivgaliarimajunga.
24 Mana kuviasukpunga kappianartome attortamne
pivluse, kappianarnerillo sulle pijariakartut uvinimne
namaksiniarpakka Kristuseme, tima pivlugo, tamædsa
illagẽt;
25 Tapkoninga kivgaliarimajunga, Gudib kivgartor-
titsininganut, uvamnut tunnijaungmet namaktomik okau-
tigekovlugit Gudib okausingit, illipsingnut;
26 Tamædsa nellonartok imna sillaksub pigiarninga-
nit, kinguvãngukattigẽnullo (pijokalauktunnut) angigut-
sutaulauktut, manale nellonẽrtisimavok ivsornaitokoting-
innut.
27 Tapkoa Gudib nellonẽrvigijomangmagit, kannok
ãnanaunerub tamattoma nellonartub akluitoksõninga nel-
lojunnut, tamædsa Kristusemik illupsingnẽtomik, ner-
riuginartok ãnanavaksõnermik.
28 Taimna okautigijavut, innuit tamaita kaiblarlugit,
ajochertorlugillo innuit tamaita, sillatunermut tamainut;
innuit illunatik (ingmikorlune innuk) namaksitiniaromav-
lugit Kristuse Jesuseme.
29 Tamattomungatauk sennanasuarpunga, illungerto-
rivlunga, illupkut pitsartutitsijok pitsartutigællugo.

KAPITEL II.

Kaiblaijomik sokkosijuinermut.

NELLOJUNGNERKOVAPSELE, kannok angitigi-
jomik issumajãrutigivapse, Laodicæamiullo, illunatiglo
tautumnik uviningmut tækkolaungitut.
2 Omættingit kaiblartaukovlugit kelleksortigẽlerlutiglo
næglingnerme, tamainullo nakkimarninangitunnut illissi-

manerub akluininganut, Gudemik Atātamiglo Kristusemiglo nellonartok illitarilerlugo,

3 Illissimanerub illitarksinerublo akluiningit tamaita tapsomane ijersimangmetta.

4 Taimagle okausekarpunga, okālanermut kajungersarnartomut uivērijautailititse kimut.

5 Timimnut apsimagalloarlunga, annernimnulle najorpapse, kuviasuklunga, mallugosukama idluarnipsingnik, okpernipsingniglo sokkosijuitomik Kristusemut.

6 Nalegak Kristuse Jesuse taimak illelliorapsiuk, arvertarniaritse tagva tapsomane.

7 Amātsiortaulerluselo igloliāngomaleritse tapsomane, okpernermik aulajungnengerluse, sorlo ajochertortaumagapse, angijomiglo tamattominga kujalivigitse.

8 Udsertoritse aksartaukonnase illissimajojārnermut tukkekalugane tammartitsinermut, innuit ajochertusetuinanginnut, sillaksublo innungita perkojekullunginnut, Kristusib ajochertusinganuungitok.

9 Gudionerub pitekaloringninga tapsoma illuanēmaringmet.

10 Tapsomanelo namaksivose, tamna niakorigivæt nalegauvillo pitsartunerillo illunamassiatik;

11 Tapsomanetauk kippimavose, kippijaunermut aggaungitomut, ajornerub timinga uviningmētok pējarapsiuk, Kristusib kippititsininganut tamædsa;

12 Illijartortaukattigimagapsiuk Baptijutikut, tapsomanetauk makkikattaumagivose okpernermut, Gudib pititsininganut, tamattomunga (tamna) tokkungajunnit tuppaktinamiuk.

13 Illipsetauk ajornipsingne, uvinipselo kippimanginingane tokkungajose, omartilaukpāse tamna illagællugo, ajornisse tamaita issumagijungnēramigit,

14 Aglaillo pivluta pijut, illuserkoktokojijut, uvaptingnik erkartuijut attorungnērtilugit pējalaukpeit, senningajolingmut kikkiektoramigit.

15 Nalegauvīllo pitsartujoksuillo sakkuēlaukpeit, sakkertilugillo illunatik tækkoænne, ajugaujotut aulartinamigit nangminerminut.

16 Taimaimet erkartortaujariakatsengilase kimut ner-

kiksarlonēt, immiksarlonēt pivlugik, nelliutorlonēt kattimaviksennik, takkillonēt nutāt, Sabbatillonēt pivlugit.
17 Tamakkoa tachatuinaungmetta tikkituksamut; timele nangminek Kristusemēpok.
18 Torareksapsingnit nūtitauniarase kimut, issumaminik sakkertomut mannigotigajuklune, Engelitullo ajungitojārlune, taimaitomik tækkolaungitaminik, sullinanelo pimariutertok uviningme issumanganut.
19 Attarviginago niakok, tapsomanget time illuitok nablisimanermut nukkingnullo ikkajortaujok nukkekalerlune, kattitaulertok, aglivalliavlunelo Gudib angitigiiningatut.
20 Tagva Kristuse illagilugo sillaksub innungita illuserekojanginnik tokkomalerapse, sōg okumaititaulerpise illuserekojennut, sorlo sillaksoarme sulle innōgapse.
21 Okartut: tamanna aktorniarnago, ōngniarnago, tiguniarnago.
22 Tamakkoa tamaita attortaukpetta nunguniarput, innuit perkoveit, ajochertuseriveillo;
23 Taimaitut illissimajojārput, nangminermingnik kivgartoromagamik mannigotivlutik, timelo ivlerinago pigamik, issumaginagolo uvingub pijariakarninga.

KAPITEL III.

Sunatuinarnik malligeksennik kaiblaijomik.

KRISTUSE tagva makkekattigimagupsiuk, pānētut piniarsigik, Kristusib iksivavia, Gudib tallerpiet tungānemet.
2 Pānētut pinasuarsigik, nunamētut pinagit.
3 Tokkomagapse, innōsiselo Kristuse illagivlugo ijersimavok Gudeme.
4 Kristusele innōtigijase sakkerpet, illipsetauk sakkerkattigijomārivasse pinnarnartoksōjome.
5 Tamanna pivlugo avatisse nunametut tokkoniarsigik, imaitut: assiniarnek, makkojungnartullinek, kangunartomik ēgiangusadlarnek, ikligunek, torkuinerlo, Gudeungitunnik kivgartorniōjok tamanna:

6 Taimaitut pivlugit Gudib ningausinga okpinginerub kittornganginnut pivok.
7 Tamakkoa illipsetauk attulaukpasse sivorngagut, taipkonane innõniartilluse.
8 Manale illipsetauk ipperarsigik makkoa tamaita; ningarnerlo, kasẽnerlo, õmisungnerlo, mittautekarnerlo, okauselungnerlo kannipsingnit.
9 Sæglokitsiniarase illapsingnut; innutokak illusingillo ipperarsigik.
10 Innuktãrle attilersiuk, nutãngolertok illissimanermut pingortitime adsinganut:
11 Tamattominga adsigẽngitokangilak Grichillo, Judelo, kippimajorlo, kippimangitorlo, Grichiungitorlo, Scythelo, kivgarlo, kivgaungitorlo; Kristusele tamaitarsoarnik tamaine pitõvok.
12 Taimaimet, Gudib anerimajangititut ivsornaitutitullo, naglingnartutitullo, attinialeritse omamat napkigosungnermik, innutsiarnermiglo, piõjoringinermiglo, kennuẽnermiglo, kammangitsertornermiglo;
13 Illipsingnut illænnarẽkluse, issumagijungnẽrtigẽgitse, nelliet erkartuitiksakarune assiminut; sorlo Kristusib issumagijungnẽrvigilaungmasse, taimãktauk illipse (illiorniaritse).
14 Tamakkonangelle tamainit anginersamik næglingnek attiniarsiuk, tamanna namaksinerub kelleksortã.
15 Uilapirsainerlo Gudemit pijok attanniotẽnarle omættipsingne, tamattomungatauk kaikojaumagivose, attausek timigekovlugo; kujalivigitselo.
16 Kristusib okausingit innilangatissigik angijomik illupsingne illissimanartunnut tamainut; ajochertortigẽgitse erkaititsijigẽkluselo imgerutinnut nertordlerutiksennut, tuksiarutsinnullo annernelingnut, imgerluselo tussarnertunnut omættipsigut tuksiarluse Nalekamut.
17 Tamaitalo pinniarnisse, okarangapselonẽt pinniarangapselonẽt, illunaita pinniarsigik Nalekab Jesusib attingane, kujaliluselo Gudemut Atãtamullo tapsomũna.
18 Uiggit illipse, uise naleksigik Nalekame, taimak pijariakangmet.

19 Nulliaggit illipse, nulliase nægligissigik, kassẽniaraselo tapkonunga.

20 Sorrutsit illipse, angajokãse illunainik naleksigik: Nalekab tamanna idluaringmago.

21 Atãtaujose illipse, kittorngasse ningeksainiarassigik, illerasuluarkonnagit.

22 Kivgaujose illipse, nalegasse nunamẽtut illunainik naleksigik; kivgartornermut innuit tækkoænne, idluarijaujomavluse innungnut pinnase, omamulle issumalingasuẽrnermut pititse, Gude naleklugo.

23 Tamaitalo pinniarnisse omamut pinniarsigik, sorlo Nalekamut, innungnuungitok.

24 Kaujimavluselo kingormgujijeksamik akkilertaujomãrapse Nalekamut; Nalegak Kristuse kivgartorapsiuk.

25 Idluitulliartorle, pititsiviõjomãrpok idluitulliarnine akkiniarlugo; innuit adsigẽngituungitut nelliet.

KAPITEL IV.

Tuksiarnermik illungertornermut kaiblaijomik.

NALEGAUJOSE illipse, kivgasse namaktomik idluartomiglo pinniarsigik; illipsetauk nalegakarmigapse killangme, kaujilerluse.

2 Sokkosijuiluse tuksiaritse tamattomungalo pigãritse kujaliluse.

3 Taimaktauk pivluta tuksiarmititse, upkoak Gudib angmartitsomavlugo okautsinnut, Kristusib nellonarnersoanga okautigilugo, tamanna pivlugo kelleksugauvungatauk;

4 Okãlajariakarnimnik, sakkertitsijungnarkovlunga.

5 Sillatojomik innõniaritse taipkonunga illagingitapsingnut; attutsiarsiuglo nelliutok.

6 Tussarominartunnik okausekatsainaritse, tarẽrsimajunnik; illunainut kiojariakarnipsingnik nellunginiarkovluse.

7 Uvanga kannoẽnimnik, unipkautijomãrpãse tamai-
nik Tychikusib, kattangutib næglingnartub, nertornar-
lunelo kivgaujub kivgaukattauvlune Nalekame ;
8 Tamanna pivlugo tamna tillilaukpara illipsingnut,
nautsertorkovlugo kannok illingangmangapse, omættis-
selo nekkoksitilugit.
9 Illagællugo nertornartok nænglingnartorlo Onesimuse,
illapse illanget; ovanẽtut kannoẽninginnik tamainik,
tapkoa unipkautiniarpãse.
10 Aristarchusib kelleksorsimakattima salutipãse;
Markusiblo, Barnabasib ujoroet, tamna pivlugo perko-
jaunernik pimavose ; tikkipasse illelliorsiuk ;
11 Jesusiblo Justusemik attiggub ; kippimajut illangi-
ta. Tapkoangẽnait pinniarkattigijakka Gudib nalegau-
vinga pivlugo, tapkoa mannigortigivakka.
12 Salutipãse Epafrasib, illapse illanget, Kristusib
kivganget, illungertornermut tamna tuksiatsainarpok piv-
luse, namaksekovluse aulajungnengerluse illumertaukov-
luselo Gudib pijomajanganik tamainik.
13 Tapsominga kigligiudsijunga angijomik illunger-
tutigingmasse, Laodicæamẽtullo, Hierapolisemẽtullo.
14 Lukasib ãniasiortib, næglingnartub salutipãse, De-
masiblo.
15 Kattangutigẽt Laodicæamẽtut salutissigik ; Nym-
faselo illagẽllo iglunganẽtut.
16 Aglaillo makkoa attuartaukãrlutik illipsingne, Lao-
dicæamẽtunnuttauk illagẽktunnut attuartautiniarmigissi-
gik ; illipsetauk Laodicæamit pijut attuarissigik.
17 Archippuselo okarvigissiuk: Pinniarekset Naleka-
me perkojaumanĩt kammagitsiaruk, namaksiniarlugo.
18 Salutitsivunga nangminek aglarlunga uvanga Pau-
luse. Kelleksorsimajunga issumaginiarsinga. Saimar-
sainerub illagilise. Amen.

Kolossusemiunnut makkoa aglaktaumavut Romeme, Tychiku-
sib Onesimusiblo neksartangit.

PAULUSIB AGLANGIT SIVOLIT

TESSALONICHEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Gudib saimarsautãnik Tessalonichemiunnut. Kujalinermik.

PAULUSE Silvanuselo, Timotheuselo, illagẽktunnut
Tessalonichemẽtunnut, Gudeme Atãtame, Nalekamelo
Jesuse Kristuseme. Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesu-
sib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagili-
setõk.
2 Sokkosijuitomik Gudemut kujalijutigivapse tamapse,
erkaumavluse tuksiarniptingne tamãt.
3 Issumagitsainarlugit pinniarnisse okpernermut, sen-
nanisselo nægliugnermut, kennuẽrsarniselo nerriungner-
mut, Nalegaptingne Jesuse Kristuseme, Gudib Atãtap-
talo sãngane.
4 Kaujimagapta annerimanipsingnik, kattangutigẽt,
Gudemut nægliktaujose;
5 Okautsit tussarnertut okautigigapta tikkimasse, o-
kausituinarnut pingilet, pitsartunermulle Annernerublo
ajunginerub tunnergutãnnut, nakkimarninangitomullo
angijomut; illipse kaujimavasse, kannok illingalaung-
mangapta akkunapsingne, illipse pivluse.
6 Illipselo uvaptingnik mallikteõlertose Nalekamiglo,
angijomiglo kappiasuktitautilluse okautsit illelliolauk-
passe kuviasungnermut Annernerme ajunginerme.
7 Taimak igsageksaliarimagapse okpertunnut tamainut
Macedoniamẽtunnullo Achajamẽtunnullo.
8 Illipsingnik Nalekab okausingit angijomik tussau-

majaulermetta, Macedoniamēlo Achajamēlo kissianeungitok, nunalingnulletauk tamainut okpernise Gudemut okautigijauvok, taimaimet tamattominga okautsijariakangilagut.

9 Nangminek taipkoa okautigingmasse, kannok angitigijomik nalekaptigut; kannorlo Gudemut sãgiartose, tunnulugit Gudeungitut, kivgartoromavlugo õmartok miksekãrtovlunelo Gude,

10 Erningalo nerriugivlugo killangmit, tokkungajunnit tuppaktilauktanga, Jesuse, piulijigijavut ningautsemit pijomãrtomit.

KAPITEL II.

Okautsit tussarnertut kannok illelliormangagit.

ILLIPSETAUK nangminek kaujimavose kattangutivut illipsingnut tikkinivut sullinane pingimet;

2 Imaimelle, sivorngagut kappiasuktitaujogut mittautigijaudlalaptalo Filippeme, tamædsa kaujimavasse, taimaigalloarluta Gudivut tettigivlugo sivõrangilagut okautsit tussarnertut okautigivlugit illipsingnut, angijomik akkerartortauvluta.

3 Kaiblainivut tammarnartomut illingalaungimet, mamaitunnullonēt, pingitsertornermullonēt;

4 Gudemulle nautsertortaukãrluta pigapta, tettigimut okautsinnik tussarnertunnik okãlakovluta; taimak okãlavogut; innungnut idluarijaujomanata, Gudemulle omættiptingnik kiglissiniartomut.

5 Mannigotituinartunnik okausekalaungitsainarapta, kaujimavose, perkutiniaromanermullonēt pilaungminata; Gudib nellungilãtigut.

6 Nertortaunasualaunginivogut innungnut, illipsingnullonēt assipsingnullonēt.

7 Kristusib Apostelingititut okumaititsinajartuksaulauralloarpogut illipsingnik; anãnatulle najulaukpapse, sorlo arnab amãmaktitsijub kittorngænne pairingmagit.

8 Taimak angitigijomik õmamut annerilaukpapse, kunnunatalo aitoromavluse okautsinnik tussarnertunnik Gu-

dib pinginik kissianeungitok, innõsivut aglæt (pivluse),
nægligijaulerapse uvaptingnut.
9 Erkaigalloartose kattangutivut, sennaniptingnik o-
kumainiptingniglo: uvlotillugole unnuamēlo sennatsai-
nalaurapta, nellienullonēt akkunapsingne okumaititsijo-
manata, taimaidlutalo Gudib okausinginnik tussarnertun-
nik okãlalaukpogut illipsingnut.
10 Nellungilase, Gudiblo (nellunginiva), kannok iv-
sornaitomik idluartomiglo, passijeksaungitomiglo naju-
laurapse, illipse okpertose.
11 Kaujimagivose, illunase attunit kaiblalaurapse nek-
koksitiluselo, sorlo Atãtab kittorngænne pingmagit.
12 Kigligiudsigaptalo Gudib namagijanganut arver-
tarkovluse, kaikojilauktub illipsingnik nalegauvingminullo
ãnanauvingminullo sãngane.
13 Tamanna pivlugo uvaguttauk sorērata Gude kuja-
givavut, Gudib okausinginnik tussartapsingnik, uvapting-
nut ajochertortaugapse, tamakkoa illelliorlaurapsigik in-
nub okausingitituungitok, Gudible okausingititut, sorlo
miksekãrtongmetta, pitsartojoksogivut illupsingne, illipse
okpertose.
14 Illipse kattangutivut, mallikteõlerapse Gudib il-
lagēktokotinginnik Jndæamētunnik, Kristuse Jesusemē-
tunnik, taimak kappiasuktitaulaurapsetauk illapsingnut
sorlo taipkoa Judinnut:
15 Taipkoa Nalegaktauk Jesuse tokkolaukpæt, nel-
lautaijitiglo, unangmilaukpãtigullo, Gudib idluaringileit,
innungnullo tamainut akkerartorput;
16 Uvaptingnik okãlakojingitut nellojunnut, piulijau-
kojomanagit, taimaidlutik ajornitik kallerēktilugit illu-
naitigut piveit; ningautsible kollangialerērpeit.
17 Uvagulle kattangutivut, annikitomik aksarnigau-
malaurapta illipsingnit, tautungnermut, õmamuungitok,
pinnialualaukpogut kēnasse tækkojomavlugit angijomik
kippiniarluta.
18 Tamanna pivlugo uvagut tikkitsomalaukpapse
(uvanga Pauluse) attausiarnanga; Satanasible agvia-
laukpãtigut.
19 Kina nerriugutigællugolo, kuviasutigællugolo nia-

kosernermiglo nertutigijavut? illipseungitosetauk, Nale-
gapta Jesusib Kristusib sãnganut, tikkivianẽ?
20 Illipse illa nertotigællluselo kuviasutigivapse.

KAPITEL III.

Næglingnermut tapkonunga Timotheuse tilliva.

TAMANNA pivlugo kippiniangudlarapta, idluariva-
vullo kissipta pailerluta Atheneme;
2 Timotheuse kattangutivut, Gudib kivganga, uvagullo
pinniarkattivut okautsinnik tussarnertunnik Kristuse piv-
lugo, tillilaukpavut nekkoksititaukovluse kaiblartaukov-
luselo okpernipsingne;
3 Sõngojungnẽrtailijokarkovlugo kappianartunnik ta-
makkoninga; nangminek kaujimagapse taimaitunnut il-
lingatitaujogut.
4 Najordluselo pigapta, okautilaurivapse sivorngagut,
kappiasuktitaujomãrniptingnik; sorlotauk nellautsima-
nertok, kaujimangmijasse.
5 Tamanna pivlugo uvangatauk akkunẽrnersamik kip-
piniangudlarama, tillivara okpernipsingnik tussaromav-
lunga; õktortitsijomut õktortaulauralloarmangapse, sen-
nanivullo sullinginiarmangællonẽt.
6 Manale Timotheusib tikkimattigut illipsingnit, tus-
sarominartomiglo unipkautivluta okpernipsingnik næg-
lingnipsingniglo, issumagẽnaraptigullo idluartomik, kip-
pivigivlutalo tækkojomavluta, sorlotauk uvagut tækkojo-
mavluse:
7 Tamattomunga kattangutivut, mannigortigilerpapse
okpernise pivlugo, kiksarniptingne kappiasuktitauniptiŋg-
nelo tamaine.
8 Mana tagva innõvogut, Nalekame aulajungnẽrapse.
9 Sunamik kujalinermik Gude akkiniarungnaraptigo
pivluse, kuvianarnerillo tamaita pivlugit, illipsingnik ku-
viasutigijavut Gudiptingnut?
10 Angijomik tuksiarpogut uvlõtillugolo unnuamelo,

kẽnasse tækkojomavlugit, ãkiksuluarlugolo ãkigeksakarpet okpernipsingne.
11 Tapsomale Gudipta Atãtaptalo, Nalegaptalo Jesusib Kristusib apkotiksasiorlittigut illipsingnut.
12 Nalekable aglivalliartilise, næglingnerlo illapsingnut pigẽngnermik, tamainullo namaksitilugotõk, (sorlotauk uvagut illipsingnut illingagapta):
13 Omættisse nekkoksititaukovlugit, pitlareksautaililugit ivsornailinerme Gudib Atãtaptalo sãngane, Nalegapta Jesusib Kristusib tikkiviane, ivsornaititane tamaita illagællugit.

KAPITEL IV.

Gudib idluarijanganut innõniarnermik kaiblaininga.

AMA kattangutivut, innaksorpapse kaiblarluselo Nalekame Jesuseme, namaksivalliarkovluse, sorlo tussarapse uvaptingnit, kannok innõniariakarnermik Gudemut kuviagijaukovluse.
2 Kaujimagapse perkojennik nellĩnik tunnitsivigilaurapse Nalekamit Jesusemit.
3 Gudib pijomajanga imaimet, ivsornaikovluse, assiniarnek ulloreagilugo;
4 Illunase ingmikorluse nelliet nellungile illulerkuttine (timine) pairilugo ivsornaikovlugo nertornarsilune;
5 Nellojutitut Gudemik kaujimangitutitut ikligunerub ẽgiãngusadlarninganuungitok;
6 Nelliello kattangutiminik okumaititsitaililune, uivẽrinagolonẽt sumut; Nalegak tamakkoninga tamainik akkiniartẽongmet, sorlo okarvigilaurapse ipsomane kigligiutigilugo.
7 Ivsornartomut Gudib kaikolaungimattigut, ivsornaitomulle.
8 Taimaimet tamattominga nachojok, innungmik nachongilak, Gudemigle, Annernerminik ajunginermik tunnijijok illupsingne.
9 Næglingnermigle kattangutinnut aglagvigijariakang-

ilapse, nangminek Gudemut ajochertortaugapse, næglik-tigẽrkovluse.

10 Taimailiorvigigivasse kattangutigẽt tamaita, Macedoniamẽtut illunane. Kaiblarpapsele kattangutivut namaksivalliarkovluse;

11 Pinnialeritselo nippolerluse, pinniareksasselo pinniarlugit, aggapsingnullo sennaniarluse pititse, taimak perkolaurapse;

12 Illusitsiarikluse arvertarkovluse illagingitapsingnut, taipkoa illangellonẽt attoriakarvigekonnago.

13 Sinniktunnigle (tokkungajunnik) nellokojomangilapse kattangutivut, kiksarkonnase, assipsetut nerriuviksakangitutitut.

14 Okperuptale Jesuse tokkovlunelo makkisimangmet, taimaktauk Gudib ipkoa Jesuseme sinnisimajut neksaromãriveit illagilerdlugit.

15 Imaitomigle okautivapse, Nalekab okausinganik, uvagut, innõjogut, amiakovluta Nalekab tikkivianẽ, sinnisimajut ingiarniætsengilavut.

16 Nangminek, Nalegak killangmit akkaromãrmet nippersoarmut kajungersarnartomut, Engelit attanningeta nippinganut, Gudiblo tiptulautinganut, Kristuseme tokkungajut makkekãromãrput.

17 Kingorngagut uvagut, innõjogut amiakovluta, taipkoa illagivlugit aularudsaujomãrpogut nuvujatigut, Nalegak pachrearvigilugo sillame; taimaidluta Nalegak najutsainarniarpavut.

18 Okautsinnut tamakkonunga taimak mannigortigẽgitse.

KAPITEL V.

Kristusib tikkitsomãrninganik.

NELLIUTUKSAUJOMARTUNNIK Stundinniglonẽt, kattangutikka, aglagvigijariakangilapse.

2 Kaujimatsiarapse nangminek, Nalekab uvlunga nelliutsomãrmet, sorlo tigliktotut unnuaksiortotut.

3 Okãlalerpetta: terlituinariakarpok sivõranartokangi-

lak; asserornartub tava tagvaĩnak tikkidlaromãrpeit, sorlo ãnianartub arnak ernisuktok tikkidlarpa; kemmãjungnengerlutik.

4 Illipsele kattangutikka, tãktomẽngilase, tamanna pivlugo uvloksab taipsoma tigliktotut opingarniætsengilãse.

5 Illunase kaumajub kittorngarivãse, uvlublo kittorngarivãse: uvagut unnuab kittorngaringilãtigut, tãktublonẽt.

6 Taimaimet sinnigata assiptitut; erkomaniartale, sillatoniarlutalo.

7 Sinniktut unnuame sinnidlangmetta, tallatullo unnuame talladlarput.

8 Uvagulle, uvlub kittorngaringmattigut, sillatoniarta; attisimavlutalo okpernerub nægliugnerublo sagvingmiutagingnik, niakõtekarlutalo piulijaunerub nerriungningarnik.

9 Gudib ningarnartuksaliarilaungimattigut, pilloringnartomigle pititaulerluta, Nalegaptigut Jesuse Kristusekut,

10 Tokkojok pivluta, innõkattiginiarkovlugo uvagut, erkomatillutalonẽt sinniktillutalonẽt.

11 Tamanna pivlugo kaiblartigẽgitse, idluarsartigẽkluselo, taimailiormijose.

12 Kattangutigẽgãrsuillo innaksorpapse, issumaginiarsigik ajochertuijut illipsingnik, pairijigijasselo Nalekame, kaiblartigijasselo.

13 Pinniarningit pitjutigilugit anginersauluartomik nægligissigik, ullapkotekarluselo tapkonunga.

14 Kaiblarpapsele kattangutivut, illuserluktut innertersigik, omættekitut mannigorsigik, sangẽtut ikkajorsigik, kenuẽrsaritselo illunainut.

15 Udsertoritse ajortullijok akkiniartautitaililugo ajortomik, ajungitomigle pinasuatsainaritse, illapsingnullo, illunainullo.

16 Kuviasutsainaritse.

17 Sorẽrase tuksiaritse.

18 Tamainik kujalititse: tamædsa Gudib pijomajanga illipsingnut Kristuse Jesuseme.

19 Annernek kamititailissiuk.
20 Nellautainerit nachogitailisigik.
21 Tamaitale kiglissiniarsigik; ajunginek piksari-
lugo.
22 Ajortullijutaujarnerit tamaita attorniarassigik.
23 Nangminerle Gudib ullapirsaijub ivsornailitilise
illuane illupsigut, annernisselo, tarnisselo, timisselo illu-
ẽngarlutik, sapputijautsainarlit pitlareksaukonnagit Nale-
gapta Jesusib Kristusib tikkiviane.
24 Nertornarpok illipsingnik kaikojijok, tapsomatauk
taimailiorviginiarivãse.
25 Kattangutiãrsukka tuksiarutiniartigut.
26 Salutissigik kattangutigẽt tamaita, kunnikluse iv-
sornaitomut.
27 Nalegak tailugo perkovapse, aglait ukkoa attuar-
taukovlugit kattangutigẽnut ivsornaitunnut tamainut.
28 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautiminut il-
lagilise. Amen.

Aglait sivolit Tessalonichemiunnut, aglaktaumavut Atheneme.

PAULUSIB AGLANGITA AIPANGIT

TESSALONICHEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib mannigortitsininganik unangmijaunermine.

PAULUSELO Silvanuselo Timotheuselo illagẽktunnut
Tessalonichemẽtunnut Gudeme Atãtaptingne, Naleka-
melo Jesuse Kristuseme.
2 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib sai-
marsautinget ullapirsautingello illagilisetõk!
3 Gude kujagijariakatsainarpavut pivluse, kattangu-
tivut, taimak idluarpok; okpernise angijomik aglivalli-
angmet, nægliktigẽnerlo illunapsingne attunit angijoro-
lermet illipsingnut;
4 Taimainapse, uvagut aglæt nertotivogut illipsingnik
Gudib illagẽktokotingita akkorngænne kenuẽrsarnipsing-
nik, okpernipsingniglo unangmijaunipsingne tamaine, kap-
piasuktitaunipsingnelo tukkisijapsingne.
5 Tamanna nellunaikutauvok, Gude idluartomik er-
kartuijomãrmet, illipselo nikkagijaujomãnginapse Gudib
nalegauvinganut, tamanna pitjutigællugo ãniatitaugapse-
tauk.
6 Idluangmet Gudeme, kappiasãrtisse kappianartomik
akkiniaromavlugit;
7 Illipsele kappiasuktitaujose, merngoẽrserviksakaro-
mãrpose illagiluta, Nalegak Jesuse sakkijarpet killangmit,
Engelinne pitsartujoksuit illagællugit.
8 Ikkomamullo ikkoalajomut, akkivigijartorlugit Gu-

demik kaujijomangitut, okautsinniglo tussarnertunnik
Nalegavut Jesuse Kristuse pivlugo, nalegomangitut.
9 Taipkoa pitlartaujomārput asserornartoksoarmut is-
sokangitomut Nalekab kēnanganit, pitsartuninganillo ā-
nanaujoksoarmit pijomut;
10 Tikkipet ānanaunine sakkerlugo ivsornaitokotinne
illagilugit, tattamnadlalarmelo okpertokotinne illunaita
illagilugit. Kigligiudsinivut illipsingnut uvlok taimna
pitjutigællugo, okperilaurapsigik.
11 Tamanna pivlugolo tuksiarutitsainarpapse Gudip-
tingnut, idluarsititaulerkovluse kaikojaunermut tamatto-
munga, (illipsingnullo) ajungitulliningit tamaita, kuviagi-
jangillo, okpernerublo pinniarninga namaksititaukovlugit
pitsartuninganut.
12 Nalegapta Jesusib Kristusib attinga nertortaukov-
lugo illupsingne, illipselo tapsomane, Gudipta, Nale-
kablo Jesusib saimarsautānut.

KAPITEL II.

Okpernermik sōngotsainarkovlugit, Paulusib kaiblarpeit.

INNAKSORPAPSELE, kattangutivut, Nalegapta Je
susib Kristusib tikkitsomārninga, kattijomārnivullo tapso-
munga, pivlugo,
2 Tuavi nakkimarnekonnase, kakkilārtitaukonnaselo,
annernermullonēt, okautsimullonēt, aglangnullonēt, uvap-
tingnit tikkitaunasugælluse, Kristusib uvlunganik nelliu-
simajomik.
3 Tammartitautailititse kimullonēt, kannoētomullonēt.
Nelliuniætsengimet, kissiane okperungnērnekarkārlune,
sakkerkārlunelo innuk ajortoliksoak, asserornartub kit-
torngan ga,
4 Akkerartortoksoak, ingminiglo nalegautitsijok ta-
mainut, Gudemik taijennut Gudelonēt kivgartorlugo (pi-
junnut), Gudetullo ingitsartorlune Gudib iglunganut,
Gudeōvlune okartok.
5 Erkaumangilase okausera illipsingnut tamattominga,
najorapse sulle?

6 Kaujimagivasse, sulle nokkangautigijanga, imna nelliunermine sakkijaromãrmet.
7 Idluitullinerub nellonarninga tamattomane sennajaulerẽrpok, kissiane sakkertailititsijok, tamna pẽrtaukãrtinnago.
8 Idluitullijok tava sakkeromãrpok, tamna Nalekab nungutsomãrpa kannerme annerninganut, pẽrlugolo tikkivime sakkijarninganut.
9 Taipsoma sakkijarninga Satanasib pitsartuninganut pivok, sunatuinarnut sæglotojolingnut pitsartunernut, nellunaikutennullo tattamnartullinernullo,
10 Tammartitsinernullo idluitulliarnernut sunatuinarnut, taipkonane assiojomãrtunne, imaimetta, miksekãrnermik næglingnek illelliolungimatsuk, (tamattomũna) piulijauniarlutik.
11 Tamanna pivlugo tammarnartoksoarnik pitsartunelingnik Gudib tilliklervigijomãrpeit, sæglotunermik okpilerlutik.
12 Pitlartaukovlugit tamaita miksekãrnermik okpingitut, idluitullinermiglo kuviosutekartut.
13 Uvagulle Gudemut kujalijutigijariakatsainarpapse kattangutivut, Nalekab nægligijangit, kiglinganit Gudib annerilaungmasse piulijaukovluse, Annernerub ivsornaititsininganut, miksekãrnermiglo okpernermut:
14 Taimaitomut kaikolaungmasse okautsinnut tussarnertunnut attortaptingnut, ãnanaudlartomik perkutiksaulerkovluse Nalegaptingnut Jesuse Kristusemut.
15 Taimaimet kattangutivut, aulajungnengerniaritse, sungertutiginiarlugillo ajochertũsit ajochertortaunisse, okausiptingnullonẽt, aglaptingnullonẽt.
16 Nalegaptale Jesusib Kristusib (nangminek), Gudiptalo Atatapta, uvaptingnik nægligosuktub, saimarsainerminullo mannigornartomik naksaungitomik, nerriunartomiglo tunnitsivigilauramittigut.
17 Tapsoma omættisse kaiblarligit, nekkoksitiluselo ajochertũsemullo, pinniarnernullo tamainut ajungitunnut.

KAPITEL III.

Paulusib sunatuinarnik ajochertorpeit.

TAGVALE kattangutivut, tuksiarutitigut, Nalekab
okausingit ingergarniarkovlugit, nertortaukovlugillo, sorlo
illipsingne;
2 Piulijaukovlutalo innungnit ipkonanget mumiksima-
junnit ajortoksoarnillo. Okpernek innuit illunatiungitut
perkutigingmatsuk.
3 Nalegarle nertornarpok, tapsoma nekkoksitiniar-
pãse sapputiluselo ajortunnit.
4 Tamattomingale tettigivapse Nalekame, perkojavut
illipsingnut nalekapsigik, nalengniarapsigiglo.
5 Nalekable nalektiligit omættisse Gudib nægling-
ninganut, Kristusiblo kenuẽrsarninganut.
6 Perkovapsele kattangutivut, Nalekapta Jesusib Kris-
tusib attingane, illagijungnẽrsiuk kattangutit nelliet il-
luserluktok, nalengnagillo ajochertũsit uvaptingnit pi-
jangit.
7 Kaujimagapse, kannok illivluse malligeksarigapti-
gut. Uvagut illuserlulaunginapta illipsingne.
8 Akkekangitomiktauk nerkiksaptingnik tigusilaungi-
lagut kimillonẽt, sennavlutale okumaitomik uvlõtillugo
unnuamelo pivogut, okumaititsijomanata illipsingnik.
9 Tamattomingale ajugaujungnenginapta pingilagut;
nangminerle igsageksaujomavluta illipsingnut, mallekov-
luse uvaptingnik.
10 Najorluselo perkolaukpapse tamattominga, nelliet
sullijomangikune, nerrijuksaunginivoktauk.
11 Illapse illangit tussaumagaptigik, illuserluktunnik
okautauvlutik, sennajomanatiglo, attungitorniarlutiglo
pivut.
12 Taimaitulle perkolugillo Nalegaptigut Jesuse Kris-
tusekut kaiblarpavut, nipporlutik sennakovlugit, nangmi-
nermingnik nerkiksamingnik nerrekovlugit.

13 Illipsele kattangutivut, ajungitullinermik merngortorniarase.

14 Nalegomangitokarpello okausiptingnik aglangne ukkonanẽtunnik, tamna nellonẽrsiuk aglangnut, kemmaklugolo pissiuk, kangusukovlugo.

15 Ningartortulle illingavigitaililugo, innertersiugle sorlo kattangutut.

16 Nalekable ullapirsaijub nangminek ullapkoserlise illunane sunatuinarniglo. Nalekab illunase illagilise.

17 Salutitsivunga nangminek aglarlunga uvanga Pauluse, aglangne tamaine nellunaikutaujok tamædsa, taimak aglakpunga.

18 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsainerminut illagilise illunase. Amen.

Aglait makkoa Tessalonichemiunnut aglaktaumavut Atheneme.

PAULUSIB AGLANGIT

SIVOLIT TIMOTHEUSEMUT.

KAPITEL I.

Timotheuse erkaititauvok kivgartoriakarninganik.

PAULUSE Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib
Piulijipta, Nalekablo Jesusib nerriugijapta perkojanga-
nut;
2 Timotheusemut ernimnut nellagõrtomut okperner-
me: Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib sai-
marsautiminut, napkigosungnerminullo, ullapirsautimi-
nullo, illagilitittõk.
3 Taimak kaiblalaurapkit, Efesusemẽtuarkovlutit,
Macedoniamut ailaurama, perkojikovlutit illanginnut, a-
jochertũsekarkonnagit assianik;
4 Nalengniarkonnagillo tukkekangitomik okãlajut il-
lagẽniglo kinguvãrẽngnik, naggatekangitunnik, tamakkoa
appersutinermut attortitsinersaungmetta, Gudemut id-
luartitsinermit, okpernerme.
5 Perkojet nellonẽrtitangit angnerpãk imaimet: Næg-
lingnek omamut ivsornaitomut, issumamullo passijek-
saungitomut, okpernermullo takkormõrjuitomut.
6 Tamakkoa tunnupeit illangita okãla gla dlarnernut
piungitunnut sãlerlutik;
7 Ajochertuijõjomagamik perkojennik, tukkisinagillo,
okautsitiglonẽt okautigijeksatiglonẽt.
8 Perkojelle kaujimavavut, ajungitoksongmetta, tapkoa
idluartomik attortaukpetta;

9 Kaujimavlugo, perkojet tunnijaungimetta idluar-
tok pivlugo, idluitullijulle, tappatojullo, Gudemiglo
nalengitut, ajortullijullo, ivsornartullijullo, koksalaitul-
lo, tokkotsijullo atătamingnik anănamingniglo, innuar-
tullo.
10 Assiniartullo, nukapitsenniglo uivĕriklertut, in-
nungniglo tigliktut, sæglotojullo, angerluktullo, assingillo
imaitut akkerartortut ajochertũsemut atsuilinartomik piv-
lugit;
11 Gudib pilloringnartub okausingit tussarnertut ăna-
naudlarlutik malliklugit, tapkoa okautigijeksarilugit piti-
taujunga.
12 Kristuselo Jesuse Nalegavut kujagivara, nekkok-
sitigijara, idluarasugilungalo kivgartortilaungmanga ta-
mattominga;
13 Sivorngagut mittautekartoksõjunga (Gudemik) u-
nangmiklertoksõlarmalo, allĕkutekadlarlarmalo; napki-
gijaulertungale, nellovlunga okpernekarnangalo taimailio-
laurama.
14 Nalegaptale saimarsauta angiluartomik akluitok-
sõlauktok (uvamne) okpernerlo næglingnerlo, Kristuse
Jesusemĕtuk.
15 Okausek okpernartoksõjok tamædsa, angijomik
naleluariakarnek, Kristuse nunamut tikkimet ajortullijut
piulijartorlugit, tapkonanget uvanga anginerõjunga.
16 Taimaimelle napkigijaulerpunga, Jesuse Kristuse
sakkertitsikovlugo kennuĕrsarnerminik, piluartomik u-
vamnut, igsageksaulerkovlunga, okperomărtunnut tapso-
munga, innõsekalerlutik issokangitomut.
17 Attannivigle issokangitok, asserojuilarmelo tæk-
kuksaunanelo sillatojotõjok Gude, nalengnarsile nakorid-
lartaulunelo issokangitoksoarmut. Amen.
18 Mattominga perkojamik unertopagit, ernera Ti-
motheuse, okautsit ipkoa illingnut pimajut pivlugit nel-
lautsitikset, mallingniarkit tamakkonane ajugaulerkov-
lutit.
19 Okpernekarkovlutillo, passijeksaungitomiglo illu-
miutekarlutit, tamanna illangita pingudlarpæt, okperner-
mik umiolerlutik.

20 Taipkoa illagik Hymenæuse Aleksanderelo, tapkoa Satanasemut pitilauktakka, sugiartaukovlugik, mittautekarungnĕrlutik.

KAPITEL II.

Innuit illunatik tuksiarutaukovlugit.

TAGVA mana kaiblaivunga, tamainit sivorlermik kennujokarkovlugo, tuksiartokarkovlugolo, tuksiarutjijokarkovlugolo, kujalijutekartokarkovlugolo innuit illunaita pivlugit;

2 Attanivīllo attannersuillo tamaita pivlugit, ullapkonartomik terlingnartomiglo innõniarkovluta, Gude illunane naleklugo illusitsiarikluta.

3 Tamanna idluarmet, kuvianalarmelo Gudemut piulijiptingnut;

4 Tapsoma innuit illunaita piulijaukojomaveit miksekãrnermiglo illitarsititaulerkovlugit.

5 Gude attausiõngmet, attausiõgivok pijitsertok Gudemut innungnullo, tagva innuk Kristuse Jesuse;

6 Ingminik tunnilauktok piulijiksaujomavlune illunainut, tamanna okãlatigijaukovlugo nelliuningane.

7 Tamattominga okãlajungortitauvlungalo Apostelingortitaujunga, (nellagõrtomik okarpunga Kristuseme, sæglunanga) nellojunnik ajochertuijungortitaujunga, okpernermelo miksekãrnermelo.

8 Tagva mana pijomavunga, angutit tuksiarkovlugit illunane, aggatiglo ivsornaitut kiviklugit, ningarosugatiglo, kollaratiglo.

9 Taimaktauk arnet, idluartomik anorãrlutik, iktõrnermiglo illusitsiariktomiglo ãnanausititsekovlugit ingminik, nutsetik perainermut Goldemullonẽt, sappangennullonẽt, akkitudlartomullonẽt annorãnut pinatik;

10 Arnelle pijariakarningititut, Gudemik nalektutitut ajungitullinermut.

11 Arnak nippangerlune illinniartuksauvok, illunane naleklune.

12 Arnarle ajochertuilune innertertailiniængilara; attanniokongminago uiminut, nipporlunele pijuksauvok.
13 Adame pingortitaukārmet, kingorngane Eva.
14 Adamelo uivērijaukārlaungilak, arnarle uivērijaulaukpok, nalegungnērnermiglo pititsilertok.
15 (Arnelle) piulijaujomārput kittorngivaklutik, okpernermētsainarunik, næglingnermētsainarlutiglo, ivsornailivalliavlutiglo, illusitsiariklutik.

KAPITEL III.

Ajochertuinerōjub illingajariakarninganik.

OKAUSEK okpernartoksōjok tamædsa, ajochertuinerōjomajok pijariakortōjomik kajumikpok.
2 Taimaimet ajochertuinerōjok passijeksausuērtuksauvok, arnab attautsib uinga, kammatsiatsainarlune, namartuinartomik pilune, illusitsiariklune, sinniktarviōgajuklune, ajochertuitsiarajuklune;
3 Weinetorluadlarane, illæranartaililune, nachonartomik perkutiniarasuartaililune, innōtsiarlunele, nigarosuktaililune, torkuisuērlune;
4 Iglominik pairksitsiartok, nalektunnik illusitsiariktunniglo kittorngakartok;
5 (Iglominigle pairksinermik nellojub, kannok Gudib illagēktitangit pairiniarajarpagit?)
6 Okpilerkamertoungitok piōjorekonnago Satanasiblo erkartuininganut kattekonnago.
7 Pilloriktokutaujariakarmijorle illagingitaptingnut, mittautigijaunermut Satanasib nappertitsininganullo kattekonnago.
8 Taimaktauk (illagēt) kivgangit illusitsiariktuksaugivut; maggoilinagit okautsitik, Weinetorluadlaratik, nachonartomik perkutiniarasuartaililutik.
9 Okpernerub nellonarninganik torkuivlutik issumame ivsornaitome.
10 Taimaitullo ōktortaukārlutik pijariakarput, kingorngane kivgartorkolugit passijeksaulingikunik.

11 Taimaktauk nulliangit illusitsiariktuksaugivut, terliakattaitaililutik, idluartomik illiortuksauvlutik, nertornartuksauvlutiglo illinganerne illunaine.
12 Kivgartortit attunit attausēnarmik nulliakartuksauvut, kittorngamingnik, iglomingniglo pairksitsiarlutik.
13 Idluartomigle kivgartortut, tapkoa nangminermingnut nertornautiksarsiorput namaktomik, nekkoksitiksarsiorpullo angijomik okpernermingne Kristuse Jesusemut.
14 Tamakkoninga aglagvigivagit, nerriuklungalo killamik tikkiviginiarasugællutit;
15 Mullulerumale, kaujimakovlutit illiortuksaunernik Gudib iglungane, tamædsa Gudib omartub illagēktitangane, miksekārnerub sukkanga tunganiliningalo aulajungnengertok.
16 Akkerartortaujungnengilak angijoksōvlune nellonartoksoak Gudemut okperlune: Gude uviningme sakkertok, idluartitauvlune Annernerme, tækkotilune Engelinnut, okautigijauvlune nellojunnut, okperijauvlune nuname, kongmuartitauvlune ānanaunevingmut.

KAPITEL IV.

Okpernermit kattengnek sivorngagut okautauvok.

ANNERNERLE tukkisinartomik okarpok, nelliutut kingorlinginne illangit okpernermit kattengniaromārmetta, ungajomārmettalo annernernut uivēriklertunnut, Satanasiblo ajochertusinginnut.
2 Takkormōrnermut sæglojunnik okausiggit, ōsimajomiglo nellunaikutakartut issumamingne;
3 Tapkoalo okpertut miksekārnermiglo illitarsijut nulliarēlikongileit, aglerkoveillo nerkiksennik Gudib pingortitanginnik, kujalinermut tigujeksanginnik.
4 Gudib pingortitangit tamaita namangmetta, nachonartokangilarlo, kujalinermut tigujaukpetta.
5 Ivsornaititaulermetta Gudib okausinganut tuksiarnermullo.

6 Tamakkoninga kattangutigēt ajochertorungne, Jesusib Kristusib namaktomik kivgariniarpātit, innugoijaumajotit okpernermik okautsinne, idluartomiglo ajochertutsinne, nalaēnalaunerne ipkonane.
7 Koksalaitunniglo tukkekangitunniglo okālagaladlartut illaginiarnagit. Nangminek sungiusigannerille Gudib pinginnik.
8 Timib pinginnik sungiutsigannernek attornarkimet; Gudemulle nalengnek attornarpok tamainut, angerosimajaktauk innōtsemik mānetomiglo, nelliutuksamiglo.
9 Tamædsa okausek okpernartoksoak, angijomiglo naleluariakarnek.
10 Tamattomungatauk sennanasuarapta, mittautigijaulerivogut, Gude omartok tettigigaptigo; innuit illunatik piulijinget, anginersamigle okpertut.
11 Tamakkoninga okautilugillo ajochertorkit.
12 Innuōsungnernik nachotailijokarle; igsageksaunialerille okpertunnut, okautsemullo, innuniarnermullo, nægligosungnermullo, annernermullo, okpernermullo, ikligujuinermullo.
13 Attaruililerille aglangnik attuarsilutit, kaiblailutillo, ajochertuilutillo tikkitsēarilunga.
14 Issumagitsainaleruk tunnergut saimanartok illungnētok, tunnergutaumajok illingnut nellautainermut, angajokaunerit aggangmingnut pattingmattit.
15 Tamakkonanētsainarlutit; pigannernīt illunainut sakkerkovlugo.
16 Nangminerniglo ajochertusemiglo udsertorille; tamakkoninga sorērtaililutit. Taimailioruvit, illingniglo tussartingnigniglo piuliniaravit.

KAPITEL V.

Uigarnerniglo, angajokaunerōjuniglo.

ITOMIK suangniarnæk, atātatulle kaiblarniaruk; innuōsuktut (angutit) kattangutitut;

2 Ningiut anãnatitut; innuõsuktut (arnet) kattangutitut ikligujuinerme.
3 Uigarnerit opigikit, idluarlutik uigarniõjut.
4 Uigarnekarpelle kittorngalingmik erngutamiglonẽt, taimaitut kittorngangit illinniakãrlit (tapsomanget) Gudib idluarijanganut angajokauniarlutik illamingnut, akkiniarlutiglo angajokãmingnut; tamanna ajungimet kuviagijauvlunelo Gudemut.
5 Tamnale uigarniõjok idluartok, innotõgune, Gudemik tettetuakarune, sorẽranelo kennuvlune tuksiarlunelo uvlotillugo unnuamelo.
6 Uvinguble kuviagijanganut innõjok, innõvlune tokkungavok.
7 Tamattominga okautiniarkit, patsijeksaukonnagit.
8 Nellielle illanne, anginersamik iglomiokattinne, pattangaitingikunigit, tapsoma okpernek missiutigiva, okpingitomillo ajuluarpok.
9 Uigarnek annerijautaililugo, Jahrekangipet 60 nik, nulliangolaukpello angutemut attautsemut.
10 Pilloriktokutaungmijok ajungitulliarnermik, kittorngennik perorksailaurune, sinniktarviõgajuklune, ivsornaitut ittigganginnik ubvalauklune, ajoksartunnullo angajokaulauklune, ajungituinarnik tamainik pinasualauklune.
11 Uigarnerille innuosuktut allarkit; ikligudlarunik Kristuse nalegungnẽrlugo, uinigomavut.
12 Erkartortaumavlutik, okpernek sivorlek serkominamitsuk.
13 Taimaktauk erkeasukput, sungiutilerpullo iglut itterkattarlugit; erkeasuktuinangilelle, kannekadlarivuttauk terliakattaivlutik, okautekalarmiglo okautigijeksaungitomik.
14 Taimaimet uigarnerit innuosuktut uiniktãrkovakka, kittorngilutik, iglominik pairksilutik, akkerartortok pitjutekarkonnago okausiluklune.
15 Illangit kiglomõrlutik, Satanasemut sãsimalerẽrmetta.
16 Okpertorle angullonẽt arnarlonẽt uigarnekuttekarune, tamna pattangaititeksariva, illagẽt okumaititaukon-

nagit; taipkoa nellagõrtomik uigarniõjut namaẽnarkov-
lugit.
17 Angajokaunerõjut pinniareksamingnik idluartomik
pijut, maggoẽrtorlugit opigijaulit; piluarlugille okaut-
sinnik ajochertusemiglo pinniartut.
18 Aglait imaimetta: Ibsarusijuksaungilatit tuktu-
vangmik (sullugainermik) tullertomik; imãglo: Sennajok
akkilertaujariakarpok.
19 Angajokaunerõjomik passiklernek illelliortaililugo,
kissiane maggungnik pingasuniglonẽt kigligiudsijokarpet.
20 Ajortullijut, innerterkit illunatik tussãtillugit, si-
võralerkovlugittauk assingit.
21 Gudib, Nalekablo Jesusib Kristusib, Engelillo
annerimãjut tækkoænne pivagit, nalekovlutit tamakko-
ninga tamainik, issumangnik pinæk, nellienullonẽt illæ-
nãrnerinersarnut pinæk.
22 Nelliet aggangnut tuavilutit pattingniarnago, il-
langiubviginiarnagittauk assivit ajorningit. Nangminek
ivsornaitsainarit.
23 Immituinarmik immituakarungnerit, Weinetuãr-
sulerille akkeargoit (sangẽtok) pivlugo, kannimalukatta-
larpillo.
24 Innuit illangita ajorningit sakkijarput, sivorngagut,
erkartortaujungnarlutik; illangille kingorngane sakkero-
mãrput.
25 Taimaktauk ajungitulliarnerit illangit sivorngagut
nellonangilet; assingillo taimaingitut ijerartortaujung-
nenginivut.

KAPITEL VI.

Gude naleklugo angijomik nekkoksinarpok.

ILLUNATIK kivgaujut kippalõmavlutik nalegatik
naipertogarijeksariveit tamãt; Gudib attinga, ajochertu-
serlo mittautigijaulerkonnagik.
2 Okpertunnigle nalegaggit, nachogijeksaritsengileit,
kattangutigẽkkamik, taimaitulle kivgartorluarlugit, ok-

pertõngmetta, nælingnartõngmettalo, angajokaunerlo illangiubvigigamitsuk. Taimak ajochertuilutillo kaiblainiarit.
3 Taimaingitunnik ajochertuijokarpet, Nalegaptalo
Jesusib Kristusib okausingit atsuilinartut nalengikunigit, Gudemullo nalengnerub ajochertusinganẽngikune,
4 Tamna piõjorijok nellojoksõvlunelo, akkerartorgosuktorle appertsudlalarmelo okausetuinait pivlugit, tamattomanget kennugosungnerlo, aivadlarnerlo, mittautiksarnerlo, issumalungnerlo pivut.
5 Akkiortigẽngnerillo piungitut innungne, asserorsimajunnik issumalingne, miksekãrnermiglo aksãrtaujut,
Gudemut nalengnermik perkutekarnarasugiklertut. Taimaitut allarkit.
6 Nalengnerle Gudemut, namagilugolo tunnergutã,
tamanna angijomik nekkoksinartok.
7 Ittertitsinginapta sumik sillamut; taimaimet, annititsijungnenginiarivogut sumik, nellonangilak.
8 Nerkiksakaruptale annorãkarlutalo namagilavut.
9 Akluitsomajulle, õktorlungnartomut nikanullo kattengniarput, unnuktunnullo sillainartunnut asserornartunnullo kajungilãrnernut, taimaitut innuit kivitipeit kappianartovingmut erkartortauvlutik.
10 Torkuinek amãngõngmet ajortunnut tamainut: tamanna illangita ikligilauramitsuk, okpernek tamaigivæt,
kappianartoksoarniglo ingmingnut kibligutititsivut.
11 Igville, innukutaugavit Gudemut, tamakkoa allarkit; idluarnerle, Gudemullo nalengnek, okpernerlo,
nælingnerlo, kennuẽrsarnerlo, ningarjuinerlo pinasuarkit.
12 Sorsungniarit ajungitomik okpernerub sorsungninganik, innõsek naksaungitok tiguniaruk, tamattomungatauk kaikojaumagavit, nellonaijaumiglo ajungitomik nellonailimavlutit unnuktut tussãtillugit kigligiudsijungnartut.
13 Gudib, tamainik omartitsijub, Kristusiblo Jesusib,
Pontiuse Pilatúsemut nellonaijaumik ajungitomik kigligiudsilauktub sãngane perkovagit:
14 Nalekovlutit perkojamik ivsornailutit, passijeksau-

taililutillo, Nalegapta Jesusib Kristusib sakkerviksanganut.
15 Tamanna pilloriktoksõjub ajugakangitotõjublo, ipsoma attannivit illunatik attannerijangeta, nalekello illunatik nalegarijangeta, nelliunermine sakkertitsomãrpa;
16 Tokkosuitotõjok, kaumajome tikkiviksaujungnangitomẽtok; innub attautsiblonẽt tækkolaungitanga, tækkojungnangitangalo: tamna nalengnarsile pitsartunerõlunelo issokangitomut. Amen.
17 Akluitut sillaksoarme tamattomane okautikit, pimariuterkonnagit, perkutimingniglonẽt kollarnartunnik tettekarkonnagit, Gudemulle õmartomut, tapsoma tamainik angijomik tunnitsivigingmattigut attoreksaptingnik;
18 Angajokauniarkovlugit, ajungitulliarnermiglo akluikovlugit, kunnunatik tunnijikovlugit ikkajorkovlugillo assimingnik;
19 Perkuttiksarsiniarlutik, ingmingnut ajungitomik tunganiliksamik nelliutuksamut, innõtsemik naksaungitomik tigusiniarkovlugit.
20 Omæt! Timotheuse, illingnut tettigimut pititaumanek torkoruk, allarkillo okãlagaladlarnerit annerneliungitut koksalainerit, akkiortigẽngnerillo takkormõrlutik nertũtinek illissimanermik;
21 Illangit taimaitokarlutik okarput, okpernek tamaigivlugo. Saimarsautib illagilitit. Amen.

Sivolit makkoa Timotheusemut aglaktaumavut Laodicæamit iglugaseksõnerõjunnit Frygiame Pakatianame.

PAULUSIB AGLANGITA

AIPANGIT TIMOTHEUSEMUT.

KAPITEL I.

Paulusib næglingninganik Timotheusemut.

PAULUSE Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pijomajanganut, angersimanek innōselik Kristuse Jesusemētok malliklugo.
2 Timotheusemut ernimnut nægligijamnut, Gudib Atātab, Kristusiblo Jesusib Nalegapta saimarsautiminut, napkigosungnerminullo, ullapirsautiminullo illagilitittōk.
3 Kujagivara Gude, kivgartortara sivolimnit issumamut ivsornaitomut, sorērnanga erkartsainarapkit tuksiarnimne uvlōtillugolo unnuamēlo.
4 Kugviornīt erkarangapko, angijomik kippilerpunga tækkojomavlutit, kuviasungnermik illumertaujomavlunga.
5 Erkarangapkolo okpernek illungnētok takkomōjuilune, sivorlermik anānatsiarne Loideme innekalauktok, anānangnelo Eunikeme; kollangilangale illingnēninganiktauk.
6 Tamanna pivlugo erkaitipagit, omartitsikovlutit Gudib tunnergutānik illungnēlertomik, aggamnut pattilaurapkit.
7 Annernermik sivorajomik Gudib tunnitsivigilaungimattigut, pitsartunelingmigle, næglingniktomiglo, idluartomiglo.
8 Tamanna pivlugo kangusuktaililutit Nalegavut kigligiutigiuk pivlungalonēt kelleksugaugama tamna pivlugo;

uvaptulle kappiasuktitaunek okautsit tussarnertut pivlu-
git kunnuginago, Gudib pitsartuninganut.
9 Tapsoma piulilaungmattigut, ivsornaitomullo kaiko-
jinermut kaikovluta, pinniarnivut pitjutiginagit, issuma-
simanerminulle saimanerminullo, tunnitsivioniptingnut
Kristuse Jesuseme sillaksoak pigiarkãrtinnago;
10 Manale nellonẽrtisimavok piulijipta Jesusib Kris-
tusib sakkijarninganut, tapsoma tokko nukkingẽrtimago,
innõtsemiglo asserojuinermiglo kaumajomut pititsingmet
okautsinnut tussarnertunnut;
11 Tamattominga perkojaujunga okãlajuksaulunga,
Aposteleõlungalo, nellojunnullo ajochertuijõlunga.
12 Tamannatauk pivlugo taimak kappiasuktitaujunga:
kangusutigingilarale tamanna: okpervigijara kaujima-
gapko, nellutsenginivaratauk, tapsoma sapputijungnar-
mago tapsomunga tunitsiviõjomãrnera uvloksanganut.
13 Ajochertusek atsuilinartok, uvamnit tussãjet, ok-
pernermiglo næglingnermiglo Kristuse Jesuseme, igsa-
reksarilugo ajochertutigitsainaruk.
14 Tunnitsiviõnek ajungitok tamanna torkoruk An-
nernermut ajunginermut, uvaptingnik innekartomut.
15 Tamanna kaujimavet, Asiamiut illunatik tunnu-
pãnga; taipkoa illagik Fygelluselo Hermogeneselo.
16 Onesiforusekut Nalekab napkigiligittõk; tapsoma
nekkoksitekattalaungmanga, kangusutigilaunagillo kel-
laumgujartakka;
17 Romemulle pigame attaruilivlune kennerlaukpãnga,
nennivlungalo.
18 Nalekable tunnitsivigiliuk, napkigijaunernermik
nachvarkovlugo Nalekame uvloksab nelliuningane. Kan-
norlo angijomik angajokauvigilaungmanga Efesuseme,
kaujimavet.

KAPITEL II.

Sokkosijuẽrkovlugo Timotheuse kaiblartauvok.

TAMANNA pivlugo ernĩk songolerit saimarsaumut
Kristuse Jesusemẽtomut.
2 Uvamnillo tussartatit unnuktut kigligiudsijungnartut
tussãtillugit, tamakkoa pitikigit innungnut nellagõrtunnut,
ajochertuijungnartunnut assimingnik.
3 Kappianartunnik kunnunæk, Jesusib Kristusib
sorsuktuksangatut ajungitotut.
4 Sorsuktukset nelliet illangiutinasuangilak nunab
pinginnik, idluarijaujomagame sorsuktuksaukojiminut.
5 Ajugauniartokarangello (sorsuklune) niakosertauni-
ængilak, kissiane idluartomik ajugauniarune.
6 Perorksẽvingmik sennajok, perorksijennik ẽsikãr-
tuksauvok. Tukkekartiniarkit okautsikka.
7 Nalekable tukkisitiniarpãtit tamainik.
8 Jesuse Kristuse erkarniaruk, tokkungajunnit mak-
kitok, Davidib kinguvãnga, okautsit tussarnertut okau-
tigijakka malliklugit:
9 Tamanna pivlugo kappiasuktitauvunga kelleksu-
gauvlunga aglæt, ajortullijotut; Gudible okausingit kel-
leksugaungilet.
10 Tamanna pivlugo kappianartut tamaita kennuẽr-
sartigivakka annerimajut pivlugit; tapkoatauk piuli-
jaunek Kristuse Jesusemẽtok pigekovlugo, ãnanaunek
naksaungitok illagilugo.
11 Tamædsa okausek okpernartoksõjok: tokkokatti-
giguptigo, innõkattigijomãrivavuttauk.
12 Kennuersarupta, attanniotekattaujomãrivogut: mis-
siarutigiguptigo, missiarutigijomãrivãtiguttauk.
13 Uvagut okpingikalloaruptalonẽt, tamna nellagõt
sainarpok; ingminik missiutigijungnangilak.
14 Tamakkoninga erkaitikit, kigligiudsilerillo Nale-
kab sãnganut, okautsituinait pivlugit akkerartorkonnagit;

tamanna attungimet, tussartulle kiglormut sãtitsungnar-
peit.
15 Pinnasuatsialerille Gudemut tækkotilutit idluarto-
mik sennajotut passijeksaungitotut, miksekãrnerub okau-
singinnik idluartomik igmigolingatitsijotut.
16 Annerneliungitut koksalainerit okãlagaladlarnerit
allarkit; angijomik ikkajormetta ajortullinermut.
17 Taipkoalo okausingit nerrivut uviniktut okkimak-
tut, taipkoa illagik Hymenæuse Filetuselo;
18 Taipkoa miksekãrnek tamaigivæt, makkinermik
pimajarẽrtomik okarlutik; illangitalo okperningit mu-
miktilaukpakit.
19 Gudible tunganilininga songovlune aulajungneng-
erpok, imaitomik nellunaikutalik: Nalekab pinne illi-
tariveit; imaitomiglo: Kristusib attinganik taisijok id-
luitullinermik attorungnerle.
20 Iglomele angijome illulekutekarpok Goldeniglo
Silbereniglo kissẽniungitok kejungniglole machaniglo;
illangillo nakornartomut, illangille nachonartomut.
21 Tagva nelliet avikune innungnit tapkonanget, tamna
illulerkutauniarpok ivsornailijomik, nertornartomik ig-
lub angajokanganut attornarlune, ajungitullinernullo ta-
mainut pijungnartitsimavlune.
22 Innuosuktut ikliguningit kemmangniarkit; idlu-
arnerle pinasuaruk, okpernerlo, nægliugnerlo, ullapir-
sainerlo illunaita Nalekamut tuksiartut illagilugit oma-
mut ivsornaitomut.
23 Sillainerille piungitullo appersutit allarkit, nel-
lunginangne, aivatitsituinarmetta.
24 Nalekable kivganga aivasungutailijuksauvok, ta-
mainulle innutsiarlune, ajochertuinermik pitsiarlune;
ningarosuktunnut kammangitsertorungnarlune innutsiar-
nernut,
25 Tappatojullo innerterungnarlugit kennuẽlune;
taipkoa Gudib kakkugo tunnitsiviginiarmangagit kak-
kialernermik, miksekãrnek illitarilerlugo;
26 Ama tuppalerlutik Satanasib niganganit, tapso-
munga nappersimagamik pijomajanganik.

KAPITEL III.

Miksekãrnermik omisuktut okautigijauvut.

Tamannale nellojungnẽruk, uvlune kingorlerne nang-
ianartoksoarnik nelliutokaromãrmet.
2 Innukaromãlermet ingmingnik piõjorijoksoarnik,
torkuijunnik, nertortaujomajunnik, pimariutertunnik, mit-
tautekadlartunnik, angajokamingnik nalengitunnik, kuja-
lingitunnik, ivsornartunnik,
3 Næglijuitunnik, saimajuitunnik, terliakattaijunnik,
namaksisuitunnik, erksinartunnik, ajungitomik næglingi-
tunnik,
4 Okautekaluktunnik, illærakutisuitunnik, piblingai-
tunnik, allianarluktut ungaginersariveit Gudemit;
5 Gudemik nalektojarlutik pivut, pitsartuningale mis-
siarutigilugo. Taipkoatauk allarkit.
6 Taipkoa illangit iglunut terliarudlutik pullarkattar-
put, arnet aularudlugit, ajortoliksuit arnet, sunatuinar-
nullo ikligunernut tessiortauvlutik.
7 Illinniatsainartut, miksekãrnermiglo nellojungnẽ-
rungnangilet,
8 Sorlole Jannesib Jambresiblo Mosese akkerartor-
laungmakko, taimaktauk tapkoa miksekãrnek akkerar-
torivæt; innuit ukkoa asserorsimajunnik issumaggit, ok-
pernek ajulerpæt.
9 Akkunẽrtomigle taimailiorniængilet; sillainingit
sakkerniarmetta illunainut, ipkotitunak.
10 Igville tukkisitsiarpet ajochertuinera, illuseralo,
issumasimaneralo, okperneralo, kammangitsertorneralo,
nægligosungneralo, kennuẽrsarneralo,
11 Unangmijauneralo, kappiasuktitaunikkalo tukkisi-
lauktakka Antiochiamẽdlunga, Ikoniamelo, Lystramelo,
kannok angijomik unangmijaugama tãvane; Nalekablo
piulilaukpãnga taipkonanget tamainit.
12 Illunatiglo Gudib idluarijanganut innõniaromajut
Kristuse Jesuseme, unangmijaunek attoreksarivæt.

13 Innuille ajortut uivēriklertullo, ajorpalliarniarput, tammartitsivlutik, tammartitaularmiglo.
14 Igville sokkosijuilerit, sorlo illinnialauravit, sorlolo perkojaugavit, kaujimavotillo kina illinniartitigilaurangne.
15 Sorrusionernillo kaujimagangne aglait heiligit, tapkoa ajochertortauvigijungnartettit piulijaukovlutit okpernermut Kristuse Jesusemut.
16 Aglait tapkoa illunatik Gudemut pitititaumajut attornarput ajochertutsemut innerterinermullo, ākiniarnermullo pitlarnermullo idluarsinerme;
17 Gudib innukotinga namaksiniarkovlugo, pijungnarsilunelo ajungitullinernut tamainut.

KAPITEL IV.

Timotheusemik Paulusib kaiblaininganik.

TAGVA kigligiudsivunga Gudib Nalekablo Jesusib Kristusib sāngane, tamna erkartuijomārmet innōjunniglo tokkungajunniglo sakkervingme nalegauvingmelo nelliuningane.
2 Okausek okālatigiuk, attaruililutit, piviksaumangæt, piviksaungimangællonēt; sivorasarilutillo, sillukluttillo, kaiblailutillo tamānut kennuērsarnermullo ajochertuinermullo.
3 Nelliutokaromārmet ajochertutsemik atsuilinartomik ōmisugvinget, kajungilārnermingnulle ingmingnut ajochertuijuksatāniarput, siutingita ungilautinginnut;
4 Miksekārnek tunnulugo siutimingnut, tukkekangitunnullo okautsinnut sālutik.
5 Igville pigārit illunainik, kappianartut kunnutiginagit, okautsinnik tussarnertunnik okālajotut pīt, namaksiniaruk kivgartortuksaunīt.
6 Uvanga tunnergutaujareilerama kemmangniarviksaralo nelliutivok.
7 Sorsugialauktunga ajungitomik sorsugiamik, arvertarnimnik namaksilaukpunga, okpernermētsainarlaukpunga.

8 Illa mana idluarnerub niakota illimmavok piksamnut, tamattominga Nalekab idluartomik erkartuijub, tunnitsivigijomărpănga uvlome ipsomane; kissimaungitorle, illunaitaletauk sakkerninganik nægligosuktut.
9 Omarilerille, tuavitomik tikkiniarlutit uvamnut.
10 Demasib kemmangmanga, sillaksub tamattoma pinginnik nægligosulernerame, Tessalonichemullo aularlune; Krescense Galatsiamut (aularivok), Tituse Dalmatsiamut.
11 Lukasib kissime najorpănga. Markuse illingnut pilugo, neksarlugolo pit; attortuksarigapko kivgartornermut.
12 Tychikuse Efesusemut tillilauktara.
13 Tikkiniaruvit ulliksoara neksaruk, Troasemut Karpusekunnut kemmalauktara, aglaillo, anginersamik perchamentit (puigornagit).
14 Aleksanderib kannutjerijub angijomik kappiasuktilaukpanga. Nalekable akkiniaromărpa illiolauninganut.
15 Igvittauk tamna ulloreagiuk; okausivut angijomik akkerartulaungmagit.
16 Sivorlermik akkiornimne kimik nangerkattekangitunga, illunatigle kemmakpănga. Issumagijaungilittŏk.
17 Nalekable nangerkattigivănga nekkoksitilungalo, okausek tamanna namaktomik okautigijaukovlugo uvapkut, nellojullo illunatik tussaumavæt. Piulijauvungalo Loewib sigguanit.
18 Nalekablo piuliniarpănga ajortunnit tamainit, ikkajorlungalo nalegauvingminut killangmĕtomut: tamna nertortaule issokangitomit issokangitomut. Amen.
19 Salutikit Priskan Akvilaselo, Onesiforusekullo.
20 Erastuse Korinteme unikpok; Trofimuselo kannimajok kemmakpara Miletusemut.
21 Attaruililerille okkiokărtinnago tikkilutit. Eubulusib, Pudensiblo, Linusiblo, Klaudiablo, kattangutigĕllo illunatik salutipătit.
22 Nalekab Jesusib Kristusib annernīt illagiliuk. Saimanerub illagilise. Amen.

Timotheusemut aglait aipangit, aglaktaumavut Romeme, Pauluse aipănik sakkertitaugame attanniviksoarmut Neromut.

PAULUSIB

AGLANGIT TITUSEMUT.

KAPITEL I.

Ajochertuinerõjut kannok illingajariakarninganik.

PAULUSE Gudib kivganga, Jesusible Kristusib
Apostelinga, Gudib annerijangita okperningit pivlugit,
illitarijaukovlugolo miksekãrnek, Gudemut nalekojijok,
2 Nerriugællugo innõsek naksaungitok, tamanna Gu-
dib sæglotuitub angersimanerilauktanga, sillaksoak pigi-
arkãrtinnago;
3 Nelliunerminele okautsinne kaujijautilaukpa okãla-
nermut, tamattominga uvanga perkojaujunga, Gudib piu-
lijipta perkojanganut.
4 Titusemut ernimnut nellagõrtomut okpernekatti-
gẽngnivuk pivlugo, Gudib Atãtab, Nalegaptalo Jesusib
Kristusib piulijipta saimarsautiminut, napkiningnermi-
nullo ullapirsautiminullo illagililittõk.
5 Pijarællunga Kretamut kemmalaukpagit, igvit na-
maksititsikovlutit, ãkilaungitamnik sulle, angajokaunerõ-
junniglo pitilugit iglugaseksoarne tamaine, sorlo perkolau-
rapkit.
6 Passijeksausuẽrtomik pijokarpet, arnab attautsib
uinganik, okpertunnik kittorngalingmik, koksalainermik
passijaungitunnik, tappatungitunniglo.
7 Ajochertuinerojok passijeksausuẽrtuksaungmet, Gu-
dib iglunganik pairksijotut; ingmineĩnakijomanane, ning-
arosuksãranelo, Weinetorluadlarane, illæranaromanane,
nachonartomik perkutiniarasuarane;
8 Sinniktarviõgajuklunele, ajungitomiglo nægligosuk-

lune, namatuinartomik pilune, idluarlunelo, ivsornailunelo, ikligujuilunelo;

9 Okausek okpernartok ajochertutiksak attaruilivigilugo, pijungnarkovlugo ajochertusemut atsuilinartomut kaiblailune, pitlarlugillo akkerartortut.

10 Unnungmetta nalegomangitut, piungitunnik okausiggit tammartitsijut, kippimajut sugaluluarput:

11 Taipkoa kanningit semiklugit pijariakarpok; iglomiokattigēnik illunainik mumiktitsingmetta, idluangitunnik ajochertuserijeksaungitunnik pivut, kangunartunnik perkutiniaromavlutik.

12 Taipkoa illanget, nangminitik nellautaininget okartok: Kretamiut sæglotutsainarput, nergjutiālōvlutik, natjeōlarmiglo erkeasuktut.

13 Kigligiudsinek tamanna nellagōrpok. Taimaitomik kibligutiniarnermut innerterkit; okpernermik atsuiliolerkovlugit;

14 Nalektaililugillo Judit okālaningit tukkekangitut, innutuinaillo perkojangit, mumiktitsijut miksekārnermik.

15 Illunāt ivsornaiput ivsornaitunne; ivsornartunnulle okpingitunnullo ivsornaitokangilak, erkarsautingille issumangillo tamarmik ivsornadlarput.

16 Gude illitarivlugo okarput, pinniarnermingnulle missiarutigivæt; Gudemut makkojungnaramik, tappatojoksōlarmiglo, piungitoksōgivut ajungitullinernut tamainut.

KAPITEL II.

Innōniarnermiglo, ajochertuinermiglo kannok kaujititaunermik.

IGVILLE okālaniarit ajochertutsib atsuilinartub namagijanganut.

2 Ituit kammatsiatsainarkovlugit, næglingnarsilutiglo, namatuinartomiglo pilutik, atsuilekovlugit okpernermelo, næglingnermelo, kennuērsarnermelo.

3 Taimaktauk ningiut ivsornaitotitut innōniarkovlugit, terliakattaisuērlutik, Weinetorluadlaratik, ajungitomik ajochertuilutik.

4 Uilingnik innuosuktunnik ajochertuikovlugit, namatuinartomik pilutik, uitik nægliklugit, kittorngatiglo nægliklugit;

5 Sillatokovlugit, ikligutaililutik, pairijeksamingnik pairsikovlugit, ajunginiarlutik, uitik attannerilugit, Gudib okausingit mittautigijaulerkonnagit.

6 Taimaktauk nulliaggit innuosuktut okautiniarkit, namatuinartomik pikovlugit.

7 Illunainigle nangminek igvit tækkotilerille ajungitullinermik igsageksaulutik, ajochertutsemut illakangitomut opinartomullo.

8 Okautsinnullo atsuilinartunnut, erkartortaunangitunnut; akkerartorosuktok kangusukovlugo, pitjutekarkonnagolo okautigilukluta.

9 Kivgaujut (okautikit) nalekamingnut naletsiarkovlugit, tamainut kuviagijanginnut pilutik, kioluktaililugit;

10 Angigutsinatik, illunainigle nertornarlutik ajungilarmiglo sakkerlutik; Gudib piulijipta ajochertutãnik nertornarsititsikovlugit illunainik.

11 Gudib saimarsautã piulijaunartok sakkersimangmet innungnut tamainut;

12 Kaujisarpãtigullo ajortullinerit, sillaksoarmiullo ikliguningit allarlugit, namatuinartomik, idluartomiglo, Gudelo naleklugo innõniarkovluta sillaksoarme tamattomane.

13 Nerriugijeksak pilloringnartok, Gudeviksublo piulijipta Jesusib Kristusib sakkerninga-ãnanaudlartok uttakkilugo.

14 Ingminik tunnilauktok pivluta, piulijomavluta idluitunnit tamainit, ivsornaititsivlunelo nangminek innukotiksaminik, attaruilijunnik pinniarnernut ajungitunnut.

15 Tamattominga okãlagit kaiblailutillo innerterilutillo kibligutiniarnermut. Kimullonẽt nachogijautaililutit.

KAPITEL III.

Nellangaitut allarlugit.

ERKAITIKIT, attannivīt attannersuillo attannerilugit
nalekovlugillo, kunnutuilutik pinniarnernut ajungitunnut
tamainut.
2 Kimiglonēt mittautekaratik, akkerartortaililutik, in-
nutsiarlutik, issumaālujuitomik sakkerlutik innungnut
tamainut.
3 Uvaguttauk sivorngagut sillaitoksōlaungmigapta,
tappatolaptalo, tammartadlarluta, ikligunerit kivgartor-
lugit sunatuinarniglo alliadlarluta, ningarnermiglo an-
nerudsinermiglo arvertarluta, omigijigēklutalo.
4 Gudible piulijipta illænnārkarninga nægligosung-
ningalo sakkijarmennik,
5 Idluartullinerit pinnialauktavut pitjutiginagit, nap-
kigosungnerminulle tapsoma pilloriktilaukpātigut, er-
niangupsārnerub ubvautānut, Annernerublo ajunginerub
nutāngortitsininganut,
6 Tapsominga koverimavātigut angijomik Jesuse
Kristusekut piulijiptigut.
7 Uvagut tapsoma saimarsautānut idluartitaumaler-
togut, nerriungnermut kingormgujijuksaukovluta innō-
tsemik naksaungitomik.
8 Tamædsa okausek okpernartoksōjok. Pijomavunga
tamakkoninga ajochertuikovlutit sokkosijuidlutit, okper-
tut Gudemut ajungitullinernik attaruilekovlugit. Tamak-
koa idluarput attornalarmiglo innungnut.
9 Allarkille appersutit sillaituggit, illagēt kinguvāng-
innik, aivadlarnerillo, akkerartornerillo perkojet pivlu-
git; tamakkoa piungimetta attornaratiglo.
10 Innuk ajochertuinerluktok kemmaguk, attausiar-
lugo apaniglo innertilaukārlugo;
11 Kaujimavlutit, taimaitok mumiksimavok ajortulli-
larmelo, nangminerminut erkartortaumajotut.

12 Artemase tilligupko illingnut, Tychikuselonēt,
tuavilutit kailerille uvamnut Nikopolisemut; issumasi-
magama okejomavlunga tagvane.
13 Zenase, perkojennik illissimajok, Apolluselo ajor-
niarkõrtanginnik pitilugik, tillikik.
14 Okpertokattivulle illinniarlit, ajungitullijungnar-
kovlugit pijarialingnik ikkajorlutik, ajoksautekarkon-
nagit.
15 Illunatik uvamnētut salutipātit, salutikit tamaita
uvaptingnik nægligosuktut okpernerme. Saimarsautib
illagilise illunase. Amen.

Makkoa aglaktaumavut Nikopolisemit Macedoniame.

PAULUSIB

AGLANGIT FILEMONEMUT.

Filemone kennuvigijauvok, kivgane Onesimuse issumagijungnēr-lugo, kemmalaungmago.

PAULUSE Jesusib Kristusib (kivganga) kelleksugak,
Timotheuselo kattangutiga, Filemonemut nælingnarto-
mut pinniarkattiptingnut,
2 Appiamullo (arnamut) næglingnartomut, Archip-
pusemullo sorsugiakattiptingnut, okperkattigēnullo ig-
lungnetunnut.
3 Gudib Atātapta, Nalekablo Jesusib Kristusib sai-
marsautinget ullapirsautingello illagilisetõk.
4 Gudiga kujagivara, issumagitsainarlutit tuksiar-
nimne;
5 Tussaumagama næglingnermik okpernermiglo Na-
lekamut Jesusemut, ivsornaitunnullo tamainut, pijarnik;

6 Okpernekarkattaunīt pitsartutitaukovlugo, illitark-
sinermut ajungitunnik tamainik illipsingnētunnik Jesuse
Kristusekut pijunnik.
7 Næglingnīlle kuviasutigivavut, angijomik manni-
gortigællugolo; ivsornaitut omættingit nekkoksititaung-
metta illingnut, kattangutiārsuvut.
8 Taimaimet sivoraluārsungikalloartunga, Kristuseme
perkolutit, pinniareksarnik.
9 Næglingnermulle kaiblartuinarnersarivagit, uvanga
imaitunga Pauluse innutokaujunga, manale kelleksugauv-
lungatauk Jesuse Kristuse pivlugo.
10 Kaiblarpagit tagva, ernera Onesimuse pivlugo,
tamna ernektāra kelleksorsimanimne:
11 Nelliutome annigortome attulaungitok illingnut,
manale illingnut uvamnullo attortuksaulertok, tamna ut-
tertilugo tillivara.
12 Igville tamna, tagva omættiga, illelliolauruk.
13 Uvamneērkojomalauktaralloara kivgartortigilugo
simmerlutit, kelleksorsimanimne okautsit tussarnertut
pivlugit.
14 Perkojijomatinægle pijomalaungitunga, perkojau-
nermut ajunginiarnīt pikonnago, kunnunginermulle.
15 Taimaikōrnersauvorle avilauninga annikitomik il-
lingnit, manamit sokkosijuitomik illingnētsainarkovlugo;
16 Mana kivgatun-ītsungnērlune, kivgaujomille angi-
nersaujok, kattangutitut næglingnartotut; uvamnut angi-
jomik, kannorle angiluartomik illingnut, tamarmik uvi-
ningmelo Nalekamelo?
17 Tagva illangiusimasugekattigigumga, illellioruk
uvangausugællugo.
18 Sumigle idluivigilaukpattit, akkiliksakarpellonēt
illingnut, uvanga pitonasugiginga.
19 Uvanga Pauluse aggamnut nangminek aglakpunga,
uvanga akkilerniarpakka. Nauk okarvigingilagit akki-
liksaugavit uvamnut illingnik aglæt.
20 Illa, kattangutiārsuga, kennuvlunga pivagit, kuvia-
sutigilagit Nalekame; omættiga nekkoksititsuk Nale-
kame.

21 Nalengniaravit tettigivlutit aglagvigivagit; nellungi-
langatauk okautsima angekejanginnik piniaravit,
22 Illelugo sinniktarviksamnik pinialerille; nerriu-
kama tuksiarnipsingnut tunnijauniartunga illipsingnut.
23 Epafrasib kelleksorsimakattima Kristuse Jesuse
pivlugo,
24 Markusiblo, Aristarchusiblo, Demasiblo, Luka-
siblo pinniarkattima salutipãse.
25 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget an-
nernisse illagilitsuk. Amen.

Aglaktaumavut Romeme Onesimusib neksarlaukpeit.

PAULUSIB

AGLANGIT EBRÆERINNUT.

KAPITEL I.

Kristusib anginersavaksõninganik Engelinnit.

ITSAKSOAK Gubib sivorlit okarvigilauramigit unnuk-
tunnik sunatuinarniglo illiorlune nellautaijutigut,
2 Kingorlermik Ernekut okalaukpok uvaptingnut uv-
lunne tamakkonane, tamna kingormgujijuksangortilaukpa
tamaitarsoarnik, tapsomunatauk sillaksoak pingorti-
laukpa.
3 Tamna, ãnanauninget kebleriutigingmago, illinga-
ningello adsiluanga, tamaitalo (tapsoma) pairiveit okaut-
siminut pitsartudlartomut, ajornivullo pẽjalauramigit ing-
migut, iksivalerpok Nalegaviksub tallerbiet tungãne kot-
singnersame.

4 Engelinnit taimak ajunginerõliarimavok, attektãmik
kingormgujigame angijomik nalengnarnersamik taipko-
nanget.
5 Engelit nelliennut okarsimanermæt: Ernerivagit,
uvlome erniarivagit? Imãglo: Atataginiarpãnga, uvang-
atauk ernerinìarivara?
6 Amalo, erniangokãrtok sillaksoarmut ittertinamiuk,
okarpok: Gudib Engelingitalo illunatik tuksiarvigijek-
sarivæt.
7 Engelit pivlugit okaralloarpok: Engelinne anno-
ringortipeit, kivgennelo ikkoãlajungortilugit.
8 Ernek pivlugole okarpok: Gude, iksivautaksuit is-
sokangitomit issokangitomut-ĩtsainarpok; nalegaunivik-
pillo sakkuksaksoanga attornadlarlune sakkuksauvok.
9 Idluarnek erdligilaukpet, idluinek omigivlugo; tai-
maimet Gudib, Gudivit mingoarlaukpãtit kuviasungnerub
orksorutãnik, illangnit piluartomik.
10 Igvillo, Nalegak, nuna pigiarninganit tunganektã-
laukpet, killaillo aggakpit sennamajangit.
11 Tapkoa nungutsomãrput, igville ĩtsainaromãrpo-
tit; tapkoalo nutaujungnẽrpalliajomãrput illunatik an-
norãtut,
12 Kallerpãngojotullo ablatsangortitsomãrpettit, ab-
latsangolerput tava; Igville tamnautsainarniarpotit, Jah-
ritillo nãniatsengilet.
13 Engelit nelliennut okarsimanerka: Tallerbingma
tungãnut ingitit, omigijingnik illijerkãrtinnanga ittikkavit
ikovrangæ̃nnut?
14 Taipkoa illunatik annerniõngilet kivgartortuksauv-
lutik; tillijaumajut kivgartorkojauvlutik piulijaunermik
kingormgujijomãrtut pivlugit?

KAPITEL II.

Nalengnermik Kristusib idluarijanganut.

TAIMAIMET okausek, tussartavut naleluariakarpavut, tammarkonnata.
2 Okausek Engelekut okautaumajok aulajungnengermet, ajortullinerillo, nalenginerillo illunatik pigiarninginnit akkillertaumangmetta:
3 Kannok uvagut kemmãjungnarkita, piulijaunek taimak angitigijok kammagingikuptigo? Tamanna Nalekamut okautigijaukãrmet, tamattominga tussartunnut kaujijautitauvok uvaptingnut;
4 Gudibtauk tamattominga kigligiudsikattigiveit nellunaikutennut, tattamnartullinernullo, pitsartunernullo sunatuinarnut, Annernerublo ajunginerub tunnergutauninganut, tunniorkaingmet issumaminik.
5 Engelit nalegangortilaungimagit sillaksub aipãnut, okautigijaptingnut.
6 Pitjutekarninganele kigligiudsijokartok, okarlunelo: Innuk suksauva taimak issumagigangne; innublonẽt erninga taimak pairigangne?
7 Annikitomik Engelinnit mingnersautikãrdlugo; nertornartomik nalengnartomiglo niakõserlaukpet, aggakpillo pingortitanginnut Nalegangortidlugo;
8 Tamaita pitilaukpettit ittiggangita attãnut. Tamaita attãnut pitinamigit, sumik kikkitakarkojingilak, tapsominga nãlegakangitomik; sullele tækkungilavut tamaita tapsoma attãnut pititaumangmetta.
9 Tamnale annikitomik Engelinnit mingnersautitok, Jesuseõngmet tækkovavut, tokkub ãnernadlarningagut niakosersimajok nertornartomik nalengnartomiglo, Gudib saimarsautãnut tokkomik õngniarkovlugo tamaita pivlugit.
10 Pijariakalaungmet tapsomunga, tamaitarsuit tamna pivlugo imetta, tapsomungalo tamaitarsuit pingmetta,

ãniatitaunermut namaksititsomavlugo, tamna unnuktunnik kittorngennik ãnanaunevingmut pititsijok, tapkoalo piulijigijanget Nalegak.

11 Ivsornaititsijorlo ivsornaititaujullo, illunatik attautsemit pingmetta. Tamanna pivlugo kangusungilaktauk kattangutiminik taivlugit.

12 Okarporlo: Akkit okautigijomavara kattangutimnut, illagēktullo akkorngænne nertoromavagit.

13 Amalo: Tamna tettigijomavara. Amatauk: Ahãk, manēpunga kittorngaksalijuseakkalo Gudemit.

14 Sorrutsit uvinekarlutiglo aukangmetta, tamna ukkotitunak tamakkoninga illangiusimavok; tokkominut pitsartuērutijomavlugo tokkub pitsartuninganik pekartok, tagva Satanase,

15 Kivgaujungnērtilugillo tamaita kivgaksaīnaujut innõsermingne tamãt, tokko erksigivlugo.

16 Engelit illinganinget ingminut illelliunginamiuk, Abrahamible kinguvãngita (illinganinget) illelliorpa.

17 Tamanna pivlugo kattangutinne illunane adsigijariakalaukpeit, nãpkigosulerlune, nellagõrtomiglo ajochertuinerõlerlune Gudib sãngane, innuit ajorningit issumagijaujungnērkovlugit.

18 Siorniorlauklune, nangminek õktortaumagame, ikkajorungnarpeit õktortaulertut.

KAPITEL III.

Kristuse Mosesemit anginersaujok.

TAMANNA pivlugo illipse kattangutigēktose ivsornaitose, kaikojaumakattaujose killangmit kaikojinermut, Apostele taimna ajochertuinerõvlunelo okautigijavut, Kristuse Jesuse ullernaigissiuk.

2 Attarnilijok tapsomunga taimaititiminut, Mosesetut iglungane illunane.

3 Tamnale Mosesemit nalengnarnersauvok, igloliortok nakorinarnersaungmet iglomit.

4 Iglut illunatik ingmikõrlutik nellieta sennajigiva; tamainigle pingortitsijok, tagva Gude.
5 Moseselo iglungane illunane attaruililauralloartok kivgatut, okautigijaukovlugit okautigijekset.
6 Kristusele Erniõvlune iglominut nalegauvok; iglunga tamædsa uvagut, sungertutiksak nertornautiksarlo neriungniptingnik aulajungnengeruptigik naggatãnut.
7 Tamanna pivlugo, sorlo Annernek ajunginek okausekangmet: Uvlome, nippinga tussarupsiuk,
8 Omættisse mangaitinassigik, sorlo ipsomane pingmetta, õktortaunerub uvlungane innukajuitome.
9 Taipsomane atãtapse õktormanga; nautsertorpãnga, piniarnikkalo tækkolaukpeit Jahrit 40 git nãvlugit.
10 Taimailiormetta innukattigẽnnik taipkoninga ningarosulerpunga, okarlungalo: Omættimikut tammatsainarput! Apkosinikkale kaijimalaungileit;
11 Ningarlungatauk kigligiktomik okalaukpunga, merngoẽrservimnut ittertuksaungilet.
12 Udsertoritse kattangutikka, nellise illipsigne omættekartailile ajortomik okpingitomik, nalegungnẽrtomik Gudemut omartomut.
13 Uvlulle tamaita nangminipsingnik kaiblainiaritse, sulle uvlomeõtillugo; akkunapsingne okautserẽtokarkonnago, ajornerub uivẽriklerninganut;
14 Kristuse illangiubvigigaptigo sungertutekalernivut aulaijungnengeruptigo naggatãnut;
15 Okartokartillugo: Uvlome, nippinga tussarupsiuk, omættisse mangaitinassigik, sorlo taipsomane ningaksaivingme pingmetta.
16 Illangit tussaramitsuk, ningaksaivut; illunatiungitulle, Mosesekut Egiptenemit aularlauktut.
17 Kikulle ningarosutigivagit Jahrinne 40 ginne? Ajortullijut pitjutigilaungilagit, timingit taipkoa asserormetta innukajuitome?
18 Kikulle merngoẽrservianut itterniængitut kigligiktomik okautigilaukagit, okpingituungitut?
19 Okpinginermut tagva, itternek ajulermatsuk, tækkovogut.

KAPITEL IV.

Merngoẽrsernermik tigusinek okpernermut pivok.

TAGVA mana udsertorta angervionivut itteriarnivut
merngoẽrservianut kamaginago pinata, nelliet uvaptingnit
kinguvasikonnago.
2 Uvaguttauk okautsinnik tussarnertunnik okautsau-
magapta taipkotitunak; taipkoale piulijigilaungileit o-
kautsit okalatigijaujut, tussartattik okperinginamikit.
3 Uvagut okpertogut pijomãrapta merngoẽrservianut,
sorlo okangmet: Nïngarlunga kigligiktomik okalauk-
punga, merngoẽrservimnut itterniængilet. Taipsomanele
pingortitaumajut sillaksub pigiarninganit sennamajarẽr-
metta.
4 Uvlut 7 õninget pivlugo aglait assinginne okarpok
imãk: Gudelo uvlut 7 õningænne merngoẽrserpok sulli-
nerminit tamainit.
5 Amatauk tamãne: Merngõerservimnut ittertuksaung-
ilet.
6 Nelliuniksame sulle illangit tamattomunga pijo-
mãngmetta, taipkoalo tamattominga okautsaukãrtut ping-
metta, okpingininget pivlugo:
7 Ama uvlub assia taigiva, taimak akkunẽrtigijomik
kingorngane, Davidekut okarame: Uvlome, sorlo okar-
simangmet, uvlome, nippinga tussarupsiuk, omættisse
mangaitinassigik.
8 Josuable merngoẽrservingmut pitilaukpagit, uvlub
assia okautiginajalaungila kingorngane.
9 Tamanna pivlugo sulle merngoẽrserviksakarpok Gu-
dib innukotinginnut.
10 Merngoẽrservianut pimajok, merngoẽrsermet sulli-
nerminit, sorlo Gude sullinerminit.
11 Tagva mana attaruilita, merngoẽrservingmut ta-
mattomunga itterkovluta, nelliet kattekonnago okpingi-
nerub igsartauninganut taipsomunga.
12 Gudib okausinga õmanartongmet pitsartudlalar-
melo, saviksoarmit igluktut kẽnalingmit ipingnersauvlune,

kibligutivok saviklugit tarnelo annernerlo pattektauk saunerlo, erkartuijovlunelo omættib issumanginnik erkarsautinginniglo.

13 Pingortitamiglo tækkuksaungitokangilak tapsomunga; illunamassiatigle ijersimanatiglo sakkersimavut ijikita sãngængne, tamanna okautigivavut.

14 Ajochertuinerõjoksoakarapta tagva, Jesusemik, Gudib Erninganik, killangmut aimajomik; nellonaijainek tagva attavigẽnarlavut.

15 Ajochertuinerõjokanginapta illapsugosugungnangitomik ajulerniptingnik, illunanele õktortaumajomik uvaptitut, ajornekaranele.

16 Taimaimet sivorasugata saimarnerub iksivautaksoanga nellipsarlavut, nãpkigijaulerkovluta, saimarsaumiglo nachvarluta piulijaujariakarniptingne.

KAPITEL V.

Kristusib ajochertuinerõninganik.

AJOCHERTUINEROJUT nelliet innungnit annerimajok, innuit pivlugit pititaulermet, Gudib pinginnik udsertorkovlugo, tunnijikovlugo tunnergutinnik tokkotenniglo ajornerit pivlugit;

2 Imaitok naipakotigosugungnartok tammartunnik nellojǫ̃vlutik, nangminek sangẽnermik najortekarame.

3 Taimaimettauk, sorlo innuit pivlugit, taimaktauk nangminerminik pivlune, tunnijijariakarpok ajornerit pivlugit.

4 Ingminiglo taimak nalengnarsitijokanginivok, kissiane Gudemut annerijaumagame, sorlo Arone.

5 Taimaktauk Kristuse ingminik nalengnarsitilaungilak ajochertuinerõjomavlune, (nalengnartipale) tãpsomunga okartub: Ernerivagit, uvlome erniarivagit.

6 Sorlotauk aglait assinginne okarmet: Ajochertuijõvotit issokangitomut, Melchisedeub illinganingatut.

7 Tamna uviningme innõtillugo tuksiarnermik kennunermiglo tunnijijok angijomik nipliad'arlune kugviudlalarmelo tapsomunga piulijigijungnartiminut tokkomit, tussãjaugivok, Gude nalekamiuk.

8 Erniogalloarlune Gudemut, nalengnek illipa, siorniortitaunerminut;
9 Tamaitalo namaksigamigit, nalektiminut illunainut piulijaujutaumalerpok nãksaungitomik;
10 Gudemut atserartauvlune ajochertuinerõjomik, Melchisedeub illinganingatut.
11 Tamna pivlugo okausiksakaralloarpogut unnuktunnik, nellonẽrtitsinerle okumaiput, tukkisinajanginapse.
12 Illipselo nauk akkunit ajochertuijuksaunajalauktose, ama ajochertortaujariakarpose Gudib okausingita pigiarninginnik aglæt, immungmiglo pititaujariakarpose, nerkiksak pitsartõjok pinago.
13 Nellielle sulle immungmik pijariakartok,* idluarnerub okausinginnik kaujimangilak, nutarautuinarame.
14 Innersimajulle nerkiksak pitsartõjok nerkigijeksarivæt, imaitut: sungiutsinermut õksimajunnik issumaggit nellojungnẽrlugik, ajunginerlo, ajornerlo.

KAPITEL VI.

Okpernermit kattengnerub nangianarninganik.

TAMANNA pivlugo Kristusib ajochertusingita pigiarninget pijungnẽrlugo, sivumuagomavluta inneriartoromavogut, tunganilijomanata ama sãgiarnermik piniarnernit tokkonartunnit, okpernermiglo Gudemut,
2 Ajochertũtsemiglo, Baptijut pivlugo, pattingnermiglo aggangnut, tokkungajunniglo makkitsomãrtunnik, pitlartaujomãrtomiglo issokangitomut.
3 Tamattomingatauk piniaromavogut, Gude perkojikpet.
4 (Illa) kaumaksartaumalertut, tunnergutinniglo killangmit pijunnik õksimajut, Annernermiglo ajunginermik illangiutititaumajut,
5 Gudiblo okausinganik ajungitomik õksimalauktut, sillaksublo nelliutijuksab pitsartuninginnik,
6 (Taimaitut) kiglormut (sãlutik) kattekkunik, ama Gudib Erninga nangminek senningajolingmut kikkiekto-

runitsuk, mittautigilugolo, ama nutãngortitauninginnik sãgiarnermut ajornavingmet.
7 Nuna milluartok sillalungmik kattekvigikattartiminik, tapsominga sennajut piksarsiorlugit perorsijennik idluartunnik, saimaudsaularmet Gudemut.
8 Dornenigle Disteleniglo perortokarpet, piutsengilak, omigijaunek kannipa, ikkoalajuksaujomãrtok naggatiksame.
9 Illipsele næglingnartose, ajunginersamik tettigivapse, piulijauniarnermiglo pinasuarnersauluse, nauglo taimak okãlagalloartogut.
10 Gude idluitongimet, puigorniarlugit piniarnisse sennanisselo næglingnermut, tapsoma attingane pijasse, ivsornaitut kivgartorapsigik, sullelo kivgartorapsigik.
11 Uvagulle tamattominga attaruilikovapse illunase ingmikõrluse, neriugijeksak kollarutigijungnẽrlugo naggatãnut,
12 Erkeasungniarkonnase, mallikteolerkovlusele kingormgujijuksennik angersimanernik, okpernermut kennuẽrsarnermullo.
13 Abrahale Gudib angervigigamiuk, assiminik anginersamik taijeksakanginame, nangminerminik taisijok,
14 Okarporlo: Ahamarik illa, saimaudsomavagit, angijomiglo unnuksivalliatitsomavagit.
15 Taimak tagva kennuẽlune neriukpok, angersimanerlo pigiva.
16 Innuit okausimingnut illautitsigalloarput angekejatik taivlugo, taimaitomut okpernarsivlutik sorẽrtipeit akkerartortut.
17 Gude tagva, angersimanerub kingormgujeksanganut angijomik nellonẽrtitsijomagame, issumane sokkoserniængimet, angernermik illautipa,
18 Maggungnut sokkosijuitungnut, Gude sæglolune ajornavingmet, sõngojomik mannigortiksakarkovluta, uvagut killanartogut neriugijeksak perkojaumanivut attavigẽnarlugo;
19 Tamanna tarnipta kissanget sõngovlune kollarnangitok, upkutsab ungatãnut aglæt pijok;
20 Takkamunga sivorlertok Jesuse, pivluta ittersim-

mavok Melchisedeub illinganingatut, ajochertuinerōtitaujok issokangitomut.

KAPITEL VII.

Melchisedeglo Kristuselo.

MELCHISEDEGLE tamna attanniviolauktok Saleme, Gudib kotsingnerpāngojub ajochertuijokotinga, tapsoma Abraha pachreartorpa, uttermet attanniviksuit sorsungninginnit, saimaupalo;
2 Tamnatauk Abrahamib tunnitsivigiva perkutime illunatik unnorningita tellimaujoennik. Attinga sivorlermik imāk nellonērtauvok, idluarnerub attannivinga; kingornganeletauk, Salemib attannivinga, imaipok: Ullapirsainerub attannivinga;
3 Atātakangitok, anānakarminane, illakanginivok, uvlungillo pigiarnekangilet, innōsingalo naggatekanginivok: Gudible erninganut adsiutauvok, ajochertuijotsainarlune issokangitomut.
4 Tapsomale angininga nautsertorsiuk, Abrahamibtauk Patriarcheōjub tunnitsivigingmago, salakarnermut aksarninerilauktame tellimaujoennik.
5 Levib kinguvāngit ajochertuinerōnermik pititaugamik, perkojakaralloarput innukattigēt kattangutigijamik perkutingita tellimaujoennik tigusikovlugit, perkojak malliklugo, Abrahamib timinganittauk tapkotitunak tikkigalloarlutiktauk.
6 Taimnale illakarninganik tapkoa akkorngænnetomik taijaunane, tamna perkutit tellimaujoennik tigusilaukpok Abrahamit, angerviolauktorlo saimaupa.
7 Manale akkerartortaujungnangilak, mingnek ajunginersamut saimaudsauvok.
8 Tamānele innuit tokkojukset, perkutit tellimaujoennik tigusivakput; taipsomale tigusilauktub innōninga kigligiutaumavok.
9 Taimaglo okarpunga, Levitauk perkutit tellimaujoennik tigusivok, Abrahamut tunnergutigijaujomik.

10 Sulle atãtame timinganemet, Melchisedeub pach-
reartormago.
11 Namaluatsiarnerle pikpet Levitit ajochertuinerõ-
ninginnut, (tamanna pitjutigællugo innuit perkojennik
pititaungmetta): sõg tagva ama okautaujariakarka, a-
jochertuinerojub sakkertuksab assia okautigilugo, Mel-
chisedeub illinganingatut, Aronib illinganingatuungi-
tok?
12 Ajochertuinerõnek ablatsautitaulertone, tagvane
perkojettauk ablatsaujariakarmingmetta.
13 Taimaitomik okautigijaujok, tamna kinguvarẽt
assinginnit pivok, Altaremik kivgartortokalauksimangi-
tunnit.
14 Juda Nalegapta abvagvigingmago sakkijarsimang-
met, kinguvarẽt taipkoa Mosesib okarvigilaungileit ajo-
chertuinerõnermik.
15 Sakkijaluarivok ama, Melchisedeub illinganingatut
ajochertuijokalermet assianik,
16 Taimaititaujomik perkojab uviniliub perkojang-
innuungitok, nunguniatsengituble innõtsib pitsartuning-
anut.
17 Imãk kigligiudsingmet: Issokangitomut ajocher-
tuijõvotit, Melchisedeub illinganingatut.
18 Tamattomunga perkojak sivorlek attorungnẽrtitau-
vok, ajulerame, sumullo attunginame.
19 Perkojet namaksititsijungnangimetta; neriugutik-
samigle ajunginersamik pititauvok, tamattomuna Gude
palligutsutigivavut.
20 Imaimet, angijõvok, angernermik illautitsingmet
kissiane pivok. Taipkoa ajochertuijõlermetta angerner-
mik illautitsingitomut pivut;
21 Taimnale ajochertuijõlerpok angernermik illautit-
sinermut, okarvigijiminut imãk: Nalegak okarviklune
kakkialerutiginiængitaminik okarpok, issokangitomut ajo-
chertuijõvotit, Melchisedeub illinganingatut.
22 Taimaimet piluartomik Testamentemik ajunginer-
samik Jesuse namaksititsijolaukpok.
23 Taipkoale ajochertuijõlauktut unnukput, tokkub
ĩtsainartingimagit;

24 Tamnale, issokangitomut ītsainarame, soraijuitomik ajochertuinekarpok.
25 Taimaimet tapsomuna Gudemut pijut, piulijungnarpeit soraijunane; innōtsainalarmelo tuksiarutiveit.
26 Taimaitomik ajochertuinerõjomik pijariakarapta ivsornaitomik, passijeksaungitomik, ajortokangitomik, ajortolingnit ingmigolingajomik, killangmillo kotsingnersamik;
27 Pijariakangitok ajochertuinerõjutitut taipkotitunak, uvlut tamaita tunnijijariakakãrlune tunnergutinnik, ajorninne nangmininne pivlugit, kingorngane innuit ajorningit pivlugit; attausiardlune taimailiolaungmet, ingminik tunnigame.
28 Perkojet innuit sangēdlartut ajochertuijungortipeit; okauserle angernermik illakartok, perkojet kingorngattigut okautaujok, Ernermik pititsivok, issokangitomut namaksiviktok.

KAPITEL VIII.

Aronib ajochertuinerõninga Kristuseme sorērpok.

OKAUTIGIJAVUT, tamædsa tamat imaipok: Taimaitomik ajochertuinerõjokarpogut, iksivajomik nalegaviksub iksivautaksoangane, tallerbiet tungãne killangme;
2 Tamnalo kivgartorteõjok ivsornaitoviub pinginnik, tupermiglo miksekãrtomik, tamædsa Gudib pingortilaukpa, innuungituble.
3 Ajochertuinerõjut attunit perkojauvut tunnijikovlugit pilliusijennik, tunnergutinniglo, taimaimet, tamnatauk piksakartuksauvok, tunnijijungnarkovlugo.
4 Nunamēkunele ajochertuijonajangilak; ajochertuijut tagvanēmetta, tunnijijut tunnergutinnik, perkojet malliklugit.
5 Tãpkoa killaub pingita adsiluanginnik tachanginniglo kivgartorput; imãk Mosese Gudemut ajochertortaulermet tupek innereksaringmago: Kammatsialerit o-

karpok, tamainik sennakovlutit, adsilijeksanga unertuitigijaujok illingnut kakkame malliklugo.
6 Manale ãnanaunersamik piniareksarsivok, Testamentemut ajunginersamut pijitserteõgame, tamannatauk angersimanermut ajunginersamut illingatitauvlune.
7 Sivorlek taimna ãkigariakalaungipet, assia inniksarsiorutaunajangilak.
8 Passitigingmagit, okarlunelo: Ahãk uvlut nelliutijomãrput, Nalegak okarpok, Israelitit Judillo Testamentetangortitsivigijomavakka;
9 Testamentetut taipsotunaungitok angerutigilauktara taipkoa angajokanginnut, uvlorme taipsomane, aggangit tigulaurapkit aulartilugit Egiptenib nunanganit. Testamentimne sokkosijuilaungimetta kammagijomalaungilakkatauk, Nalegak okarpok.
10 Tamædsa Testamentiga, Israelekunnut uvlut tamakkoa kingorngattigut pijomãrtara, Nalegak okarpok: Perkojakka issumanginnut pititsomavakka, omættinginnullo aglagomavakka; taipkonungalo Gudiojomavlunga, innukotigijomãrivakka.
11 Nellietale innukattinne, kattangutinnelonẽt ajochertoriakangila, okarlunelo: Nalegak illitariniaruk! Illunatik illitarijomãrmanga, mikkinerõninginnit angineröninginnut.
12 Nãpkigosuktigijomagapkit idluangitulliningit pivlugit, ajorningillo, idluitulliningillo issumagijomẽrpakka.
13 Okarlunele: Nutamik, sivorlek nutaujungnẽrtipa. Nutaungitorle, pitokaujorlo, kannilerpok nungutauvingminut.

KAPITEL IX.

Kristusib aunga ajunginersauvok tunnergutinnit tamainit.

TESTAMENTEME sivorlerme perkojakalauralloarpoktauk, kivgartornek Gudemik, ivsornaitoviglo tækkuksaujok pivlugik.
2 Tagvane tupiub pãksoanga nappartitaulermet, ne-

nergoabvīllo, sālo, kakkojello tækkojekset takamanelauk-
put; tamanna ivsornaitovingmik taijauvok.
3 Tupiuble illanga upkuksūb aipanget ungatanētok,
ivsornaitoviksoarmik taijauvok.
4 Tagvanelaukpuk iserluanerutiksab illulerkuta Gol-
deōjok, Testamentiblo iklervinga, illunane kallersimajok
Goldemik, mattoma illuane illulerkutekalaukpok Golde-
mik, killaub kakkojanganik pitalingmik, Aroniblo ajau-
pianganik nutaijoktalilauktomik, ujarkangniglo sātungnik
Testamentemik okauselingnik.
5 Tamattoma kāngane ānanauviub Kerubigik īlauk-
puk, tapkoa talēvuk nāpkiningnerub iksivautanganik,
tamakkoa mana ingmigolingatilugit okautaujariakangilet.
6 Tamakkoa tagva taimailingatitaungmetta, ajocher-
tuijut kaut tamat itterlaukput tupiub pāksoanganut, kiv-
gartornerlo Gudemik piniarlugo.
7 Aipānulle ajochertuinerojok kissime attausiardlune
Jahreme itterlaukpok, aungmik neksarlune kissiane, tun-
nergutiksennik nangmininelo, innuillo tammarkattarningit
pivlugit.
8 Tamattomunga Annernek ajunginek nellonērtitsivok,
apkotiksak ivsornaitovingmut sakkijarsimangimet sulle,
tupek sivorlek nappatillugo.
9 Tamanna adsigēgutiksaulaungmet taipsomane, tag-
vane tunnijingmetta tunnergutinnik tokkotenniglo, Gude-
miglo kivgartortub issumanga tamakkoa namaksilugo
ajorpæt.
10 Taimaitut nerkiksarlo immiksarlo ubvarnerillo su-
natuinait, uviningmut ivsornainerit, illuserekojaujut at-
torlugit, nelliutok ākiksorvia nelliutsearivlugo.
11 Kristusele tikkipok ajochertuinerōlerkovlugo per-
kutinnik pijomārtunnik, tuperkut omanget anginersaujo-
kut namaksinersaujokullo, aggangnut sennamangitokut,
imaipok, mattotunak nappartisimangitomik.
12 Angusallublonēt nochaublonēt aunginnut pingmi-
nane, aungminulle nangminerminut attausiarlune ivsor-
naitovingmut itterpok, issokarniængitomik piulijauviksa-
mik piniarutjilune.
13 Tuktuvaillo saukello aungita, argsello tuktuvang-

mit ivsornartunnik serparsartartut, ivsornaitipattigik timit epkējarlugit;

14 Kannok (tagva) anginersavaksōjomik Kristusib aunget, ivsornartokangitok ingminik tunnigame Gudemut, Annernek ajunginek (issokangitok) pitsartutigællugo, epkējarpeit issumavut piniarnernit tokkonartunnit, Gude ōmartok kivgartorlugo?

15 Tamanna pivlugotauk Testamentetāme pijitserteōvok, kaikojaumajut pikovlugit kingormgujeksamik nunguniængitomik angerosimajomik, tokkonermut pimajomut piuliklerlune ajortullinernit pijunnit, Testamentib sivorliub nelliuningane.

16 Testamentekartone, perkojijok Testamentemik tamattominga, tamna tokkokārlune pijariakangmet.

17 Testamentib angerninga attulermet tokkub kingorngane kissiane; attungilak innōtillugo, Testamentemik perkojijok.

18 Tamanna pivlugotauk sivorlek aungmik najortekarane attorkojaungilak.

19 Perkojelle perkojijut tamaita, Mosesib attuarēramigit, innungnut illunainut, nochaublo angusallublo aunginnik tigusilerpok, immermiglo, merkunniglo aupaluktennik, Ysopemiglo illauklugo, tamakkonunga aglait innuillo tamaita serparsarpeit.

20 Okarlunelo: Tagva Testamentib aunga, tamattominga Gude perkojingmet illipsingnut.

21 Taimaktauk tupek perkutillo tamaita attortaujut Gude kivgartorlugo aungmut tamattomunga serparsarpeit.

22 Illunakasatiglo epkējartaulerput aungmut, perkojet malliklugit. Aublo kovijauninganut kissianut issumagijaujungnērnekarpok.

23 Taimaimet killangmētunnut adsigēgutaujut epkējariakalaukpeit tamakkonunga; killangmētulle, nangminek tunnergutinnik, tamakkonanget anginersaujunnik, pijariakarput.

24 Kristuse ittingimet ivsornaitomut aggangnut sennamajomut, (taimna adsigēgutiksak miksekārtomik,) killangmulle itterpok, pivluta tamattomane sakkeromavlune Gudib kēnanget sāngane.

25 Imainginivok, attausiarlune ingminik tunnigame, ajochertuinerõjotut taimna Jahrit tamaita ittermet ivsornaitivingmut aungme assianik neksarlune.

26 Taimaikune ãniatitaukattarajalauktok sillaksub pigiarninganit. Manale sillaksub naggatãne attausiardlune sakkerpok ajornerit pẽjariartorlugit, ingminik tunnivlune.

27 Sorlotauk innuit tokkojariakarmetta attausiardlutik, kingornganele erkartuivikaromãrmet.

28 Taimaktauk Kristuse attausiardlune tunnijaumavok, unnuktoksuit idluiningit pẽjarlugit. Aipãnigle sakkeromãrpok ajortoliõnane, neriuktunnut tapsominga, piulijaulerdlutik.

KAPITEL X.

Kristusib tunnininget namagijauninganik.

PERKOJET tachaungmetta perkutinnik pijomãrtunnik, perkutemariõngilet nangminek. Jahrit tamaita tunnijijuksauvut tunnergutinnik taimaitsainartunnik, tunnijijulle namaksititsungnangileit.

2 (Namaksitippagit) tunnijinerit sorẽrajalaukput, Gudemik kivgartortut issumamikut ikpigijungnẽrunikit ajornitik, attausiardlutik sujungaititaulaurunik.

3 Jahrinnele tamaine tamakkonunga erkaititauvut ajornermingnik.

4 Tuktuvaub saukablo aunginnut ajornerit pẽjarlugit, ajornavingmet.

5 Tamanna pivlugo, sillaksoarmut pigame, okarpok: Tunnergutinnik pilliusijenniglo pijomalaungilatit, timemigle ãkiksorlaukpotit uvamnut.

6 Tunnergutinnik ikkoalajeksennik, ajortoẽrutiksenniglonẽt kuviasutekangilatit.

7 Tagva okarpunga: Ahãk,aggerpunga, aglait makperninginne piluartomik aglaksimavok uvamnik, Gude pijomanĩt namaksititeksarigapko.

8 Tagvane, okarame: Tunnergutinnik pilliusijenniglo, ikkoalajeksenniglo, ajortoẽrutiksenniglo pijomalaungila-

tit, kuviaginginivettittauk, (sorlo perkojet malliklugit tun-
nijauvangmetta,)
9 Tagva okarpok: Ahãk, aggerpunga, Gude pijoma-
nĩt namaksititsartorlugo. Tagva sivorlek sorẽrtipa, ai-
panga attorkovlugo.
10 Pijomajanga tamanna pitjutigællugo ivsornaititau-
vogut, Jesusib Kristusib timinga tunnijaumangmet attau-
siardlune.
11 Ajochertuijullo nelliet ingmikõrlune pititauvok,
uvlut tamaita Gudemik kivgartorkovlugo, tunnijekattar-
lunetauk tunnergutinnik taimaitsainartunnik, tapkoale
ajornerit pẽjarungnatsengileit.
12 Tamnale, tunnijikãrame tunnergumik attautsemik
ajornerit pivlugit, issokangitomut namatsainartomik, ma-
na iksivavok Gudib tallerbiet tungãne;
13 Taimanget uttakkivok omigijime illijaukãrtinnagit
ittikkame ikovrangænnut.
14 Tunnergumut attausẽnarmut namaksitilauramigit,
issokangitomut ivsornaititauniartut.
15 Tamattomingatauk Annernerub ajunginerub kigli-
giudsivigivãtigut. Sivorngagut okalaurame:
16 Tamædsa Testamentiga tapkonunga pijomajara,
uvlut tamakkoa kingorngattigut, Nalegak okarpok: Per-
kojakka pititsomavakka omættinginnut, aglagomavakkalo
issumanginnut.
17 Ajorningillo tammarningillo issumagijomẽrpakka.
18 Tamakkonangelle issumagijaujungnertone, tunner-
gutikset attorungnẽriakarivut ajornerit pivlugit.
19 Tagva manna kattangutikka, sivoranata itterung-
narapta ivsornaitovingmut, Jesusib aunga pitjutigæl-
lugo,
20 Tamattomunga apkotiksarsilaukpãtigut nutãmik
omanartomiglo, upkuksoakut, tamædsa uviningmigut.
21 Ajochertuinerõjokaraptalo Gudib iglunganut:
22 Palligutilerta tagva, omamut mikselingmut, nella-
gõrtomik okperluta, serparsartauluta omættiptigut, kel-
lerudsartaulutalo issumamit passijeksaujomit, ubvarsimav-
lutalo timiptigut immermut ivsornaitomut;
23 Attavigẽnarlavuttauk nellonaijainek neriunartomik,

aulajungnengerluta; (angerlauktok tamattominga nellagŏrmet;)

24 Nangminiptingniglo udsertortigēkta, kajumiksautigēnermut, næglekovlutalo ajungitullilutalo.

25 Kattimaniksavullo kammagijungnērniarnagit, sorlo illangit illiorpangmetta; kaiblartigēklutale, taimak pijariakaluarpok, tautukapse, uvloksak kaglilermet.

26 Miksekărnek illitarekărlugo, pijarælluta ajortulligupta; tunnergutiksakarunguērpogut tava ajornerit piv lugit;

27 Erksinartoksoarmigle neriunartomik erkartūjomik, illimmanartoksoarmiglo ikkomamik, nungutsiniartok akkerartortunnik.

28 Mosesib perkojanginnik tapatojokarpet, nāpkigijaunane tokkokojauvok, magguglonēt pingasullonēt kig ligiudsikattigēklutik okarpetta.

29 Kannok sugaluluartoksoarmik pitlareksarsiniarasugigalloarkissiuk, (innuk) tulertok Gudib erninganik ivsornautigiguniuglo Testamentib aunga, tamattomunga ivsornaititaujok, mittautekartorlo saimarsautib Annerninganik?

30 Kaujimagaptigo tamna, okartok: Kiglungnek pijara, akkiniaromavunga, Nalegak okarpok. Amatauk: Nalekab innukotinne erkartoromărpeit.

31 Erksinadlarpok, Gudib ōmartub agganginnut ochoniarnek.

32 Uvlulle angerosimajut erkarissigik, kaumaksarsimavigijapsingne, angijomik kappiasuktitaujose siorniornermik attorluse;

33 Illangagut nangminek mittautaunermut kappianartomullo allēkutaulaurapse; illangaguttauk illagilaurapsigik, taimaitunnut siorniortitaujut.

34 Illapsugilaurapsinga kelleksorsimajunga, kuviasungnermut aglæt kennuērsalaurapse perkuttipsingnik aksartaugapse; illipse kaujimajose, ajunginersamik nunguniængitomiglo nangminipsingne perkutiksakarapse killangme.

35 Tettekarnise eginassiuk, angijomik akkillertaujomāngmet tamanna.

36 Kennuĕrsarnermigle pijariakarpose, Gudib pijomajanganik attutsiarkovluse, angersimanerlo piksariniarlugo.

37 Annikitoărsuk sulle tamattoma kingorngane, aggertuksak aggerniarmet, mullutsennane.

38 Idluartorle okpernermut innŏniarpok. Kemăniartorle, taimna tarnima kuviasutiginiængila.

39 Uvagulle illagingilavut, kemăjut erkartortaujomărlutik; okpertulle illagivavut tarnimingnik piuliklertut.

KAPITEL XI.

Okpernelingnik.

OKPERNERLE tettekarniŏvok tunganartomik, neriugijeksennut, kollarnangitorlo tækkuksaungitunnut.

2 Tapsomunga sivorlit kigligiutigijauvut.

3 Okpernermut illissimavogut, sillaksoak Gudib okausinganut pingortisimangmet; tækkuksaujut tamaita, pingortitaungmetta pitakangitomit.

4 Okpernermut Abele tunnijijok tunnergumik ajungisersamik Kainemit; omanget idluarlune kigligiutaujok, tunnijininganik Gude kigligiudsingmet; tamattomunatauk sulle ŏkalavok, tokkungagalloarlune.

5 Okpernermut Enoch aularudsaujok, tokko tækkonago, nennijaunanelo, Gudib aularutimago; aularudsaukărtinnago kigligiutaungmet, Gudemut kuviagijaungmet.

6 Okpernekangitonele Gudemut kuviagijaunek ajornavikpok; Gudemut pijomajok, Gudekartomik okpertuksauvok, kennertiminullo akkillerteŏniarmet.

7 Okpernermut Noa Gudemut okautsaugame sulle tækkuksaungitomik, Gudelo naipertoramiuk, umiaksoarmik sennavok, illame piulijauviksangennik; tamattomunga sillaksub (innungit) erkartorpeit; kingormgutilerlugolo idluarsinek, okpernermut pijok.

8 Okpernermut Abraham nalelaukpok, nunamut kingormgujeksaminut aularkojaulerame: aularpok, nellovlune namut ainermik.

9 Okpernermut tækkorngartaulaukpok, nunakarlune
nuname angerõsimajome, sorlo pijeksaringitane; tupẽ-
nakarlune Isaaglo Jakolo illagivlugik, kingormgujikat-
taujuk angersimanermik tamattominga.
10 Neriukame iglugaseksoarnik, tunganilimajunnik,
sennajinget idluarsaijingello tagva Gude.
11 Okpernermuttauk Sara pitsartutitaulertok singai-
lerlune, ernivlunelo erniviksanne annigorsimatillugit, ok-
pernartorigamiuk tamattominga angerlauktok.
12 Taimaimettauk attausẽnarmit timemit tokkunga-
lertomit, unnuktoksuit erniangovut, sorlo uvloritsetitut
killangmẽtutitut, siorketitullo, immab kiglinganetutitut
kittiksaungitutitut.
13 Okperlutik taipkoa illunatik tokkovut, angersi-
manerit piginagit; ungasiktomille tækkolaukpeit, kol-
larnagillo kuviasutigivlugillo, kigligiksarputtauk tujor-
miangonermingnik tækkorngartaunermingniglo nuname.
14 Taimaitomik okartut, nellonailivut, atãtab nunang-
anik nunaksarsioramik.
15 Illa, kemmaktatik issumagilaurunitsuk, piviksaka-
rajalaukput uttilernermingnut.
16 Manale kippilerput ajunginersamik, tamædsa kil-
langmẽtomik. Tamanna pivlugo Gudib kangusutigingi-
leit, Gudingennik taijaulune; iglugaseksoarnik ãkiksoi-
laurame taipkonunga.
17 Okpernermut Abraham tunnijijok Isaangmik õk-
tortaulerame; ernetuarlo tunniva, angerviogalloarlune.
18 Okautigijaujok: Kinguvãksarnik taijak Isaangmit
pijomãrtomik;
19 Issumavlunelo: Gude tuppaktitsijungnarivok tok-
kungajunnit; tamanna pivlugo adsigẽgutiksarællugo ama
tiguleriva.
20 Okpernermut nelliutukset pivlugit Jakolo Esaulo
Isaakib saimauserpak.
21 Okpernermut Jakob saimauserpak Josefib ernigik
tokkonialerame, pogiarlarmelo ajaupiame nuvuanut.
22 Okpernermut Josefe tokkolerame okaudsijok Israe-
lib kittorngangita aularviksakaromãrningennik, perkoji-
lerlunelo saunine pivlugit.

23 Okpernermut Mosese erniangomangmet, takkinnik pingasunnik ijerartoangolertok angajokangminut, tækkoleramitsuk, innakonadlartok nutarak; attanniviksub perkojanga sivoraginago.

24 Okpernermut Mosese, angijolerame, Faraob pannianut ernermik taijaujomĕrpok.

25 Gudib innukottingit siorniorkattigijomavlugit annerinersariva, ajortullinerub allianarninganit annigorsărtomit;

26 Kristusiblo mittautauninga akluitiginersariva, Egiptenib perkuttevaksoanginnit: akkiksak issumagigamiuk.

27 Okpernermut Egiptene kemmakpa, attanniviksub ningarninga sivoraginago; tækkuksaungitok attavigigamiuk, sorlo tautuklugo.

28 Okpernermut anniviksarsiorlunelo aungmik kovisiviksiorpok, erniangokărtunnik tokkotsijomut, aktortaukonnagit.

29 Okpernermut taipkoa immarbik aupalluktak apkotigivæt, sorlo nunakut pannertokut ingeravlutik; Egiptenemiuttauk ŏktorivæt, ippidlarlutiglo.

30 Okpernermut Jerichomiut avaluksoangit ochovut, uvlut 7 it kaivaleklugit pissugvigekărmagit.

31 Okpernermut Rahab anguniartok nungutaulaungilak okpingitut illagællugit, nautsertoriartortut illænnakamut illellioramigit.

32 Sumiglo sulle okariakarkik? Annetuluadlarajarpok, Gideonelo, Baraglo, Simsonelo, Jeftalo, Davidelo, Samuelelo, nellautaijullo unipkautiginajarupkit.

33 Taipkoa okpernernermut salakalaukput attanniovingnik, idluarsainermik sullilaukput, angersimanek pigivæt, Loevillo siggungit sĕmilaukpeit,

34 Ikkomab pitsartuninga kammipæt, saviksub ipingninga kemămavæt, sangĕnermingnit nekoksititauvut, sorsugiartornermingne pitsartutitauvut, tækkorngartet sorsuktokudsoangit ochotidlalaukpeit.

35 Arnet tokkungajitik ŏmartitaunermit ama tiguveit; assingille annaudlarauvut, (tokkomut) piulijauniarnermik tigusijomanatik, makkiviksak ajunginersak tikkitsomagamitsuk.

36 Illangit mittautaudlalaukput nerkerksutidlarauvlutiglo, kelleksugauvlutiglo, parngnanaigudsaumavlutiglo;
37 Ujarkennut millortauvut, ullimadlartauvut, kappijaudlarput, saviksoarmut tokkotauvut; arvertarlaukput saukello tuktuvaillo aminginnik annorakarlutik, saksadlarlutik, kiksarnartomik attorlutik, kappiasuktitaularmiglo.
38 Sillaksub innungit tapkonunga nellokotinadlarput, arvertarlaukput siorniorlutik innukajuitunne, kakkennelo, nunablo kongnãnginne kairosunginnelo.
39 Tapkoa illunatik okpernermik kigligiutauvut, angersimanek piginago.
40 Imaimet, sivorngagut Gudib issumasimavlune ajunginersamik pijomãramittigut, taipkoa namaksititaukonnagit uvagut pijaukãrtinnata.

KAPITEL XII.

Sokkosertailinermut kaiblainermik.

TAMANNA pivlugo uvaguttauk, kigligiudsijunnik taimak unnuktigijoksoarnik avaliptigut pekarapta: Ajornerit allarlavut uvaptingnut nippingatsainartut erkinautigijavullo, kennuẽrsarlutalo akpangerta akpalliutikojauniptingne,
2 Jesuselo tækkonãrlugo, okpernermik pigiarnilarmelo namaksiniartok; tamna kuviasutekarajalauktok, senningajolik kennuẽrsarlune attorpa, kangunarningalo kammagingila, manalo iksivajok Gudib iksivautaksoangane tallerbiet tungãne.
3 Tamna kennuẽrsartok taimak angijomik ajortoliksoarnut akkerartortaungmet erkarissiuk, merngortorkonnase, katsungataililuselo tarnipsigut.
4 Sulle augse kovilaungigalloarapsiuk, akkerartornisse ajortunnik pitjutigællugit;
5 Puigorẽrpasselo okausek taimna nekoksinadlartok illipsingnut, sorlo kittorngennut pijok: Ernera, Nalekab

sugiarninga nachoginiarnago, nekkilersiniarnæglo tapsomunga pitlartauguvit.

6 Nægligijanne Nalekab sugiarmagit; ernerilertannelo illunaita issakaniarpeit.

7 Sugiartaunek namagigupsiuk, tagva Gudib piniarvigivăse kittorngariluse; năne ernekarka atătaminut sugiartaungitomik?

8 Sugiartaungikupsele, sorlo illunatik tamattominga illangiutititaungmetta; tagva tamăngainagauvose, kittorngaunaselo.

9 Atătagijavut timiptigut sugiartigilauraptigik illeragilugillo, tagva piluartomik tarnib atătanga nalegeksaringilavut, innŏkovluta?

10 Taipkoale tagva uvlut ikkitut sugialaukpătigut issumamingnut; omale pivătigut attornartomik, ivsornaininganik illangiutititaukovluta.

11 Sugiarnerille illunatik attortillugit kuviasutiksaujoringilavut, kiksautigivavulle; kingornganele tamakkonunga sungiusititaujut, ullapirsarnartomik idluarsinermut tunnitsiviginiarpeit.

12 Tamanna pivlugo ama kiviksigik aggait kassungajut, sĕrkullo nukingĕrtut;

13 Kollarnangitunniglo tutiniaritse ittikkapsingnut, tussiætotut nelliet koitarkonnago, innulijaulerlunele pinersaukovlugo.

14 Ullapirsainermik illunainut pinasuaritse, ivsornainermiglo, tapsominga pinasuangitut Nalegak tækkoniatsengimatsuk.

15 Udsertoritselo Gudib saimarsautanik kingŏma lertokarkonnago kinalonĕt; amărmik kassilinartomik perortertokarkonnago, akkerartortigĕngnermik sakkertitsilune, unnuktullo tapsomunga ivsornartitaulerlutik.

16 Assiniartokarkonnaselo, Gudemut issumakangitokarkonnaselonĕt, sorlo Esautut, tapsoma nerkiksak attausĕnak pĕrutigigamiuk erniangokărnerminit.

17 Kaujimagapse, kingorngane saimaudsaunek kingormgutigijomangmago perkojaujungnaipok; kakkialernermik pivik-arsijungnangimet, nauk keanermut kenneralloarmago.

18 Kakkamut aktortaujungnangitomut tikkinginapse,
ikkomamut ikkoalajomut, tãksinertalingmullonẽt, tãksoak-
talingmullonẽt, sillarnerluksoaktalingmullonẽt;
19 Tiptulautib nippinganullonẽt, okautsit nippingin-
nullonẽt, taipkoninga tussalauktut tussaromalaungileit,
okautsemik okautsaujomanginamik.
20 Okautaumajut tagvane sapperamigit. Nergjutillo
illangeta kakkak aktoruniuk, ujarkennut millorteksau-
laukpok, pittikteksaulaukporlonẽt.
21 Erksinartoksõngmello taimna tækkuksaujok, Mo-
sese okarpok: Erksijunga sajudlarlungalo.
22 Illipsele Zionib kakkanganut tikkisimavose, Gu-
diblo õmartub iglugaseksoanganut, Jerusalemut killang-
mẽtomut, Engelillo tausendeokattartut unnuktoksõning-
innut,
23 Erniangokãrtullo illagẽninginnut, killangme aglak-
simajunnut, Gudemullo tamainik erkartuijomut, idluar-
tullo namaksititaujut annerninginnut;
24 Pijitsertomullo Testamentetãmetomut Jesusemut,
aungmullo serparsartaunermut, ajunginersamik okãlajo-
mut Abelib (aunganit).
25 Udsertoritse, okalajomik tappatokonnase. Taipkoa
nuname okãlatillugo tappatolauktut kemãjungnalaung-
imetta, tagva uvagut piluartomik kemãjungnangilagut,
killangmit okãlajok tappagikuptigo.
26 Tapsoma nippinget taipsomane nuna aulatipa.
Manale kigligiudsivok, okarlunelo: Ama attausiarlunga
aulatitsijomavunga, nunamik kissianeungitok killangmi-
glo.
27 Okauserle tamna, amalo, sakkertitsivok aulajung-
nartut ablatsaujomãrmetta sennamajutitut, aulajuitut ĩt-
sainarkovlugit.
28 Tamanna pivlugo Nalegauvik aulajuitok pigapti-
go; saimarsautekarluta (attutsiarlavut), tapsomunga Gude
kivgartorlugo, kuviagijanganut, koksasukluta naipertoga-
rilugo.
29 Gudivut ikkomaungmet nungutsijoksoak.

KAPITEL XIII.

*Gudib kuviagijanganut innoniarkovluta, sunatuinarnik kaiblai-
nermik.*

SORERASE kattangutigẽktutitut nægliktigẽgitse.
2 Sinniktarviõnermik puigorniarase, illangit taimailio-
ramik, kaujimanatik, Engelinnut sinniktarviolaungmetta.
3 Kelleksorsimajut issumaginiarsigik, kelleksorsima-
kattaujutitut; siorniortullo, illipse nangminek sulle ti-
meme innõgapsetauk.
4 Nulliarẽngnek idluatsainarle tamaine, nulliarẽllo in-
nangaviet ivsornaile; assiniartulle nulliarẽngnermiglo as-
serorsaijut Gudib erkartoromãrpeit.
5 Illiornise torkuinermut pinago, pitakarnerit tamãne
namagissigik. Nangminek okangmet: Kemmangniat-
sengilagit allarniarnæglonẽt.
6 Taimak okarungnalerluta: Nalegak piulijigigapko,
erksijomangilanga. Innub suniarpanga?
7 Issumaginiarsigik ajochertortisse, Gudib okausing-
innik illipsingnut okãlalauktut; tapkoa innosingita nag-
gata nautsertorsiuk, okperningello malliklugo.
8 Jesuse Kristuse, ikpeksak uvlomelo, issokangito-
mullo tamnatsainak.
9 Aulatautailititse ajochertutsinnut sunatuinarnut tus-
sarngartennullo; angijomik idluangmet, omæt aulau-
jungnangilerpet, tamanna saimarsaumut pivok, nerkemut
pinane, attungimet tamanna pinasuartiminut.
10 Uvagut Altarekarpogut, tamanna nerrivigijungnang-
ilæt, kivgartortut tuperme.
11 Nergjutit nellĩt aungit ajochertuinerõjomut ãtaujut
ivsornaitovingmut ajornerit pivlugit, taipkoa timingit õ-
taulermetta tupersuit avatãne.
12 Tamanna pivlugotauk Jesuse, ãniatitaujok itter-
tarviksub sillatãne, innuit ivsornaititsomavlugit aungmi-
nut.
13 Nellipsarlavut tagva mana tupersuit avatãnut, mit-
tautauninga attorlugo.

14 Mãne iglogaseksoakanginapta kemmaktauniængitunnik, nelliutuksarsiorpogulle.
15 Sorẽrata tagva Gude ãtsivigilavut tunnergutinnik nakorinartunnik tapsomuna; tamædsa, okautsit nertordlertut kãngasinængnit pijut, attinganik kigligiudsijut.
16 Avagosungnek aitortuinerlo puigorniarassigik; tunnergutit taimaitut Gudib kuviagingmagit.
17 Ajochertortisse naleklugillo mallingniarsigik; udsertormetta tarnipsingnik, akkiortuksetitut mattominga; taimailiorkovlugit kuviasuklutik, annersauminatik; tamanna idluatsengimet illipsingnut.
18 Tuksiarutittigut. Uvagut mannigornivut imaipok, issumamik passijeksakanginapta, idluartomiglo innõnasuarapta illunane.
19 Kaiblarsãrpapsele, taimailiorkovluse, tuavinersamik ama tunnijauniarasugællunga illipsingnut (tikkilunga).
20 Ullapirsaijorle Gude, tokkungajunnit annititsijok Nalegaptingnik Jesusemik, sauket pairijersoangennik, Testamentib issokangitub aunganut,
21 Tapsoma idluarsarlise tamat ajungitullijungnarkovluse perkojangit piniarlugit, illupsingnelo sennalune kuviagijaminik, Jesuse Kristusekut; tamna nalengnarsile issokangitomit issokangitomut. Amen.
22 Kaiblarpapsele kattangutikka, idluiginiarassiuk okausek tamanna idluarsautiksak; naitomik aglagvigilaurapse.
23 Nellokongilapse, kattangutivut Timotheuse ama kellerudsãrtaungmet; tamna aiparilugo tækkojomavapse, killamik tikkipet.
24 Salutissigik ajochertortisse illunaita, ivsornaitullo illunaita. Kattangutit Italiamiut sallutipãse.
25 Saimarsautib illagilise illunase. Amen.

Ebræerinnut tamakkoa aglaktaumavut Italiame, Timotheusib neksarpeit.

JAKOBUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Illissimanek kennereksauvok Gudeme.

JAKOBUSE, Gudib Nalekablo Jesusib Kristusib kivganga, kinguvarẽt 12 it sunatuinarne siamangajut, sivorlermik kuviasutekarkovakka.
2 Kattangutikka nægligijakka, angijomik kuviasugitse, sunatuinarnut õktortaulerupse,
3 Kaujimaluse, okpernipse õktortauninga kennuẽrsarnermik sakkertitsingmet.
4 Kennuẽrsarnerle sokkosijuituksauvok naggatãnut, namaksekovluse, illuitolerluselo, ajoksarkonnaselo.
5 Illapsele nelliet sillatunermik ajoksarune, Gudemut tuksiarle, tapsoma illunaita tunnitsivigiveit issumalingasuẽrlune, nelliellonẽt kippilugvigingila; tamattominga tagva tunnitsiviõlẽrpok.
6 Okperlunele tuksiarle, kollarniarane; kollartok immakbiksub mallingititut annoremut aulataumajutitunĩmet.
7 Innuk taimaitok issumakarniarane Nalekamut sumik tunnitsivioniarnerminik.
8 Innuk maggogusertok sullijarnermine innilangasuilak.
9 Kattangulle nikkanartok, nertotile ivlerijaunerminik;
10 Akluitorlo, nikkanarnerminik nertotile: asseroromãrame iviksukkab nuvugolangatut;
11 Sekkinek kieksõvlune nuilermet, iviksukket kun-

nulerput, nuvugolãngillo kattekput, taulualo ãnanaudlartok asserudlalerpok: taimaktauk akluitok apkotimine panneromãrivok.
12 Pilloridlarpok angut õktortaunermik kennuẽrsartok; õktugaudlarame, õmartub niakotãnik pijomãrame, tamattominga Gudib nægliktinne angervigilaungmagit.
13 Nelliet õktortaulerune, okarane: Gudemut õktortaulerpunga. Gude õktorlukteunginame õktorniængilak attautsemiglonẽt.
14 Innugle õktortaulerpok, ikligunerminut kajumiksartauvlunelo uẽrisartaugame.
15 Kingorngane ikligunek sãlakaleranget, ajortullinermik sakkertitsivok; ãjortullinerle attortaukpet, tokkomik sakkertitsivok.
16 Tammarniarase, nægliktakka kattangutikka.
17 Tunnergutit ajungitut tamaita, tunnergutillo namasijut tamaita pikkanget pivut, kaumajub atãtanganit; tapsomane sokkosernekangilak simertigẽgatiglonẽt tãktorlo kaumajorlo.
18 Issumaminik tapsoma erniarilaukpãtigut, miksekarnerub okausinganut; sivorliojokovluta pingortitanginnit.
19 Tamanna pivlugo, kattangutikka nænglingnartut, illunatik attunit innuk, tussarlune pisãrle, okãlalunele pinasãrle, ningarlunelo pinasãrle.
20 Innub ningarninga, Gudib idluarijanganik pingimet.
21 Taimaimet makkojungnartut ajornerillo tamaita pẽjarniarsigik; akkerartoraselo illelliorsiuk okausek, illupsingnut pititaujok, tarnipsingnik pilloriktitsijungnartok.
22 Okauserle naletsiarsiuk, tussartuinarlugo pinase, taimaitomut nangminipsingnik uivẽrigapse.
23 Tussartuinartokarpelle okautsemik nalengnagolo; tapsoma adsigiva angut, tachatõtikut kẽnaminik kemmergojok.
24 Ingminik kemmergokãrdlune, aularame, illinganine tagvaĩnak puigorlugo.
25 Ullernersitsiartorle perkojamik namamariktomik

kivgaujungnẽrtitsijomik, tapsomanẽdlunelo sorẽrane;
tamna puigorsãrane tussartuinangilak, naleklugole pini-
arpok; taimailiornermine tamna pilloringniarpok.
26 Akkunapsingnetokarpelle Gudemik kivgartorasu-
gijok, okkanelo attornerluktailitingikuniuk, omættinelo
asserorlugo pijok: tapsoma Gudemik kivgartorninga
piutsengilak.
27 Idluartomik passijeksaungitomiglo Gudemik kiv-
gartornek Gudib Atãtab sãngane, imaipok: Illiarsuit ui-
garnerillo siorniorninginne tækkojartorlugit, nangminerlo
ivsornartaililune sillaksoarmiunnut.

KAPITEL II.

Okpernermik, ajungitullinermiglo.

KATTANGUTIKKA, Nalegaptingnut Jesuse Kris-
tusemut, ãnanaunerub naleganganut, okpernermik innuit
adsigẽnginasuginassigik.
2 Angut kattimavipsingnut itterpet Goldemik ket-
terdlermilik ãnanaudlartomiglo annoralik, aklujorletauk
annoraluktok itterpet;
3 Kammagilerupsiuglo ãnanausartok, okarvigivlugolo:
Maunga igvit ingitit annanaunersamut; aklujomullo o-
karupse: Ingane igvit nængelerit, maungalonẽt ittikkam-
nut ingitit;
4 Namaktomik issumaginajangilasse tamanna; erkar-
tuijolertosele, idluitomik adsigẽngititsivluse.
5 Nalegitse, nægliktakka kattangutikka: Sillaksoarme
mattomane aklujut, okpernermik akluilutik Gudib an-
nerilaungileit, kingormgujijuksauvlutiglo nalegauving-
mik, tapsominga angervigilaungmagit nægliktinne?
6 Illipsele aklujok nachogivasse. Akluitut tapko-
angõngilet, aksorotigijasse, kiglissiniarvingmullo uniar-
luse?
7 Tapkoangõngilet mittautiggit attermik ajungitomik,
atserartaunipsingnik?
8 Attanniviksub perkojanga namaksitikupsiuk, aglait

malliklugit: Innukattit illiktut nægligiuk; idluartomik pivose.
9 Adsigēngititsigupsele, ajortullivose, tappatojoksōjotitullo perkojennut pitlartaulertose.
10 Perkojennik tamainik nalektub, attauserle nalengikuniuk, tamaita pitlartautigigamigit tapsoma.
11 Imāk okartok: Nulliarēngnermik asseroijuksaungilatit; tamnatauk okarmet: Innuartuksaungilatit. Nulliarēngnermik asseroingikalloaruvit, innuaruville; perkojennik tappatojoksōjotit.
12 Taimak okālatitse, taimaktauk piniaritse, erkartortauniartutitut perkojennut kivgaujungnērtitsijunnut.
13 Nāpkigosuitorle, nāpkigosuitomut erkartortaujomāngmet; nāpkigosungnerle nertotivok erkartuinermut.
14 Kannok attornarka, kattangutikka, okpernekarlune okartokarpet, ajungitullinekaranelo? Okpernerub taimaitub piulinajarpauk?
15 Kattangulle angullonēt arnarlonēt pekangimarikpet, piksaminik ajoksarlune;
16 Akkunapsingnētublo okarvigikpagit: Gudib ikkajorlisse, kissakējaritselo, akkeartuleritse; tunnitsiviginagillo timib piksanganik: kannok ikkajortiginajarkatsuk tamanna?
17 Taimaktauk okpernek, ajungitullinermik illakangikune, tokkungavok ingminik.
18 Okartokarajarunele: Igvit okpernekarpotit, uvangale ajungitullinekartunga; okpernernik tækkotilaunga sullijarnit, okpernimniktauk tækkotiniarapkit sullijamnit.
19 Attautsemik Gudekartomik okperpotit: idluartomik taimak pivotit; Satanasittauk tamattominga okperivut, sajuklutiglo.
20 Innugle attorungnangitōjotit, nellojungnēromaguvit, okpernek ajungitullinermik illakangikune tokkungangmet?
21 Abraham, atātavut, ajungitullinerminut idluarsititaungilāk; ernerminik Isaangmik tunnijigame Altaremut?
22 Ahak tækkovet tagva, okpernek piniarkattaungmet

ajungitulligame; okpernerlo namaksingmet ajungitullinermut.
23 Aglaillo nellautsivut, okartut: Gude Abrahamib
okperiva, tamannalo pivlugo idluarsititaulertok, Gudiblo
illænnanganik taijaulertok.
24 Tækkovasse tagva, innuk idluarsititaulermet ajungi-
tullinermut, okpernermut kissianut pinane.
25 Taimaktauk anguniartok Rahab, idluarsititaungi-
lãk ajungitullinermut, tillijaujut illellioramigit, apkosi-
niublo assiagut aulartilugit?
26 Sõrlo time tokkungangmet annernekangikune, tai-
maktauk okpernek tokkungagivok ajungitullinermik illa-
kangikune.

KAPITEL III.

Passijaujone sillatunekarkovlugo.

KATTANGUTIKKA nellisse ajochertuijõjomavlune
pinane, kaujimagapta, anginersamik taimak erkartortau-
jomãrapta.
2 Illunata tammarpakkapta sunatuinarnik. Okaut-
semulle attautsemullonẽt tammangitok, tamna namaksi-
mavlune angutauvok, timetauk illunãt idluitullitailitit-
sungnarpa.
3 Ahãk, horsit nokalautinnut pivavut, nalektilugit u-
vaptingnik; timeksoangillo aulatipavut.
4 Ahãk, umiaksuit, angijoksõgalloartut, akkunaksoar-
mullo ingeratitaudlaralloartut, akkõteãrsungmut torarti-
taulerput, akkõtub pijomajanganut.
5 Taimaktauk okkak avateãrsõvok, angijoksoarniglo
pititsivok. Ahãk, ikkomãrsungmut napartoksuit ikkitau-
jungnangilet?
6 Okkaktauk, sillaksoangõvok idluitoksoarnik tættæ-
lune. Taimadlune okkab avatipta akkorngænnetub, time
illunãt ivsornartipa, ikkilugolo innosivut illunãt, ikkitau-
game Satanasib ikkomanganut.

7 Nergjutillo, tingmitsello, kuglugitsello, immanẽtullo omajoksuit, illinganingit illunatik pitsartuẽrutijaulerput, innungnut pitsartuẽrutijauvlutik ;
8 Okkarle innub pitsartuẽrutilugo ajorpa, kunnutijungnengertok una, ajortoksoak, tokkonartomik pitaliksõjok.
9 Tapsomunga Gude Atãta nakoridlarpavut, tapsomungatauk innuit piluktaukovavut, Gudib adsinganut pingortissimajut.
10 Kannermit attautsemit annijokarpok nakorinermiglo piluktaukojinermiglo. Kattangutikka, taimaituksaungilarle.
11 Puailavik killarmit attautsemit mamaktomiglo kassilinartomiglo puailanajarka?
12 Kattangutikka, napartok Feigeliksak orksokarungnarka, okpillonẽt Weineliksak Feiginnik perorterungnarka? Taimaktauk puailavik tarriomiglo mamaktomiglo immekarungnanginivok.
13 Kina akkunapsingne illissimavlunelo sillatõva? Tamna ajungitullinerminik nellonẽrle innotsiarnerminut, kennuẽlunelo sillatolunelo.
14 Omættipsigulle annerudsinermik kassilinartomik, akkerartornermiglo pekarupse, nertotiniarase, sægglunaselo miksekãrnek akkerartornago.
15 Illissimanerle tamanna pãnget pingilak; nunamille innungnit, Satanasemillo.
16 Annerudsinerlo akkerartornerlo pikablanermik idluitullinermiglo najortekarmet.
17 Sillutunerle pãnget pijok sivorlermik ikliguktailivok, taimaktauk ullapirsausẽjok, kennuẽtok, okautsarẽngitok, nãpkigosuktoksõjok ajungitullikattarlune, adsigẽktitsijok, takkormõjuitok.
18 Idluarneruble mallingninga karngautilertok ullapirsaume, taipkonunga illapirsaumik attortunnut.

KAPITEL IV.

Torkuinek attorkonnago.

AKKERARTORNEK sorsungniarnerlo illapsingnut nakit piva? Ikligunek avatipsingne attanniotitok, pitjutigingilauk?

2 Pijomatudlarpose, sullinaselo; omisukluselo annerudsijose, taimaitomut tigusinaselo; akkerartorluselo sorsukpose; pekaraselo sumik, tuksiænginapse;

3 Tuksiaralloarpose, pititaunaselo, tuksiarnerlukkapse, imaidluse, ikligunipse namaksininganut innoniaromavluse.

4 Nulliarẽngnermik asseroijose, angutillo arnello, kaujimangilase sillaksoarmiunnik illænnakãrnek, Gudemut ningarniõngmet? Sillaksoarmiunnik illænnakãrtok, Gudemik ningarteõniarpok.

5 Aglait sullinatik okarasugivissigik? Annernerub illupsingnetub kajumiksaininget, omisungnek akkerartormago?

6 Angijomigle saimarnermik tunnijidlarpok. Taimaimet aglait okarput: Piojorijut Gudib akkerartorpeit, piojorijuitulle saimauserpeit.

7 Tamanna pivlugo Gude naipertogarilugo pititse. Satanase akkerartorsiuk, kemmangniarmasse tava.

8 Gudemut kujahtitse, tapsoma tava kagliniarmasse. Aggasse ubvarsigik, illipse ajortuggit, omættisselo sujungaitissigik illipse maggogusertose.

9 Ajuleritse sennikterilusẹlo kugvioleritse; ijornise mumigle kugviornermut, kuviasungniselo kiksarnermut.

10 Nikkanarsaritse Gudib sangane, tapsoma angijorortitsomãngmasse.

11 Terliarkattainiarasse illapsingnik, kattangutikka. Kattangutiminik terliarkattaijok, kattangutiminiglo erkartuijok, perkojet tapsoma terliarkattariveit, perkojello erkartorpeit. Perkojennigle erkartuiguvit; perkojennik mallikteolungilatit, erkartuijõvotille.

12 Attausēnauvok perkojennik pititsijok, tamna piu-
liklerungnalarmelo asserortitsijungnarpok.
13 Illipse, tagva pivapse, okartose: Uvlome kaupel-
lonēt aularomavogut, iglugaseksoarnut ipkonunga assing-
innullonēt, tagvane Jahreme attautseme niuverniaromav-
lutalo pissiniaromavogut.
14 Illipse nellojose, kannoēlartomik kaupet. Innosise
kannoēmāt? Pujoēnauvok illa, annikitoārsungmik piv-
lune, tavale itsungnērpok.
15 Imāk okangartuksauvose: Nalekab perkokpago,
innoguptalo, tamattominga assianiglonēt piniaromavogut.
16 Manale piojorinipsingnik nertōtipose. Nertotinerit
taimaitut tamaita ajortōvut.
17 Ajungitomigle piniareksaminik kaujimajok, pina-
golo, tapsomunga ajortulliarutauvok.

KAPITEL V.

Akluitut nellangaininginnik.

TAGVA illipse, akluitose; kealuselo avāladlaritse, kap-
pianartut nelliutsomāngmetta illipsingnut.
2 Perkutivaksoasse auniovut, annorāsselo kaurilingnut
nerrimavut.
3 Goldisse Silberisselo mangertonerput; mangerto-
ningillo kigligiudsijomārput illipsingnik, uviniselo nerri-
jomārlugo, ikkomatut. Perkutivaksoarnik kattersoilauk-
tose uvlut kingorliksanginne.
4 Ahāk, sennajut perorsēvipsingnit kattersoijut akkik-
sangit illipsingnut kippiluktauningit, nipliadlarput; kat-
tersoijullo nipliadlarningit, Nalekab Zebaotib siutinganut
pimanerput.
5 Idglorgidlarluse innolauktose nuname, ikligijap-
singnut, omættisse kuviasuktidlarlugit sorlo nerkiksennik
tokkotsiviane.
6 Idluartok erkartulaukpasse, tokkolugolo; tapsomalo
akkerartulaungilāse.
7 Tamanna pivlugo kattangutikka, kennuērsaritse,
Nalegak tikkitsēarilugo. Ahāk, perorsēviksiortub pe-

rorsijet pivianartut nunamit nerriugiveit, kennuẽrsarlune-
lo, sillaludsaudsẽariveit uvlãkullo, unnukullo.
8 Illipsetauk kennuẽrsaritse, omættiselo nekoksitissi-
gik; Nalekab tikkiviksanga kannimet.
9 Annersaumilugase illapsingnut, kattangutikka, er-
kartortaukonnase: Ahak, erkartuijok upkuamelerpok.
10 Kattangutikka, nellautaijut Nalekab attingane o-
kautsigilauktasse, malligeksariniarsigik, kappiasuktitau-
nermik kennuẽrsarnermiglo.
11 Ahak, pilloringnerarpavut kennuẽrsartut, kappia-
suktitaugamik. Hiobib kennuẽrsarninga tussartasse,
Nalekablo nungutitsininga tækkolaurivasse; Nalekab ta-
kopsoagitartoksõvlunelo, nãpkigosuktotõngmet.
12 Angnerõjomigle (okaupapse) kattangutikka, anga-
lungniarase, killangmiglonẽt nunamiglonẽt, assinginnig-
lonẽt taisiluse angalungnermut. Ahailaerangapse, ahai-
laernise taimaile, aukãrangapse, aukãrnise taimaile; tak-
kormõrnermut kattakonnase.
13 Illase kappiasuktitaugune, tamna tuksiarle; kuvia-
suktokarupse, tamna imgerutinnik imgerle.
14 Kannimajokarpet, illagẽt angajokãnginnik kaiko-
jile, tapkoalo tuksiarkovlugit pivlugo, mingoarlugolo ork-
sojartomik Nalekab attingane.
15 Okpernerublo tuksiarninget kannimajok innuliniar-
pa, Nalekablo makkitiniarpa; ajortullilaukpelle issuma-
gijaujungnailerput.
16 Ajornipsingnik kigligiksaritse illapsingnut; tuk-
siarutigẽgitselo innulijaukovluse. Idluartub tuksiuta
angijomik pitsartunekarpok, illungertornermut pigune.
17 Eliase innuk uvaptitun-ĩdlune, tuksiangmet ken-
nunermik, sillalukojinane; sillalungilak tava nunamut
Jahrinne pingasunne takkernelo pingasõjortunne.
18 Amalo tuksiarmingmet, killangmit sillalulerpok,
nunalo perorsijaminik pititsidlarpok.
19 Kattangutikka, illapse miksekarnek tamaikpago,
tapsomingalo sagiartitsijokarpet,
20 Tamna kaujilerle, ajortullijomik sãtitsilauktok ap-
kotinget tammarninganit, tapsoma tarne piulidlarpa tok-
komit, ajornivaksuillo mattomaniartipeit.

PETRUSIB

AGLANGIT SIVOLIT.

KAPITEL I.

Unnuktorsoarnik Gudib saimarsautãnik annernelingnik

PETRUSE Jesusib Kristusib Apostelinga, tækkorng-
artennut siamangajunnut Pontuseme, Galatsiame, Kap-
padotsiame, Asiame, Bithyniamelo.
2 Annerimmajut, Gudib Atãtab sivorngagut issuma-
simaninganut, Annernerub ivsornaititsininganut, nale-
kovlugit, serparsartaukovlugillo Jesusib Kristusib aung-
anut: Gudib saimaulise ullapkoserliselo aglivalliajo-
mik.
3 Nertortaule Gude Nalegaptalo Jesusib Kristusib
Atãtanga, napkinersoarminut erniaripsãlaungmattigut õ-
manartomik nerriugijeksakarkovluta, Jesusib Kristusib
makkininganut tokkungajunnit;
4 Asserojuitomik, ivsornangitomiglo tokkolijuitomiglo
kingormgujeksakarkovluta, killangme tamanna kumer-
gutaujok;
5 Illipsingnut, illipse Gudib pitsartuninganut sappu-
tijauniartose okpernermut piulijaulerluse, tamanna pija-
rẽrtissimajok, sakkerkovlugo uvlut kingorliksanginne.
6 Tamanna angijomik kuviasutigijase, unẽt tamatto-
manne annikitomik kiksarniartose (taimaitseriakarpet)
sunatuinarnik kappianartunnik.
7 Okpernise idluartovlune, angijomiglo pivianarner-
sauvlunelo Goldemit nungutsomãrtomit, ikkomamut õk-

tortauvaktomit, naipitaukovlugo nertornarlune nakorinar-
lunelo, nalengnarlunelo, Jesusib Kristusib sakkervik-
sangane,
8 Tamna tækkolaungigalloartase nægligivasse, manalo
tækkogalloarnago okpervigigapsiuk, tagva erkiẽrtoro-
mãrpose kuviasungnermut okautaujungnangitomut allia-
nartoksoarmullo.
9 Okpernipse sorẽrviksanga, tamædsa tarnib piulijau-
ninga, piksariniarapsiuk.
10 Pilloringnartok tamanna nellautaijut, saimaniksap-
singnik nellautailauktut, sivornivaksoangagut kennilauk-
pæt issumaksarsiorutigilugolo.
11 Issumaksarsiorutigilauramigit nelliunerit illusing-
illonẽt nellillonẽt Kristusib Annerninget tapkoa illua-
nẽtub okautigingmagit, sivorngagullo ãniatitaunerit Kris-
tusemẽtut ãnanaudlartokaromãrtut kingorngagut kigli-
giutigilauramigit.
12 Taipkonunga nellonẽrsimavok; ingmingnut atto-
ratik, uvaptingnulle (attorlutik), okautigilaukpeit; ta-
mattomane okautigimajut illipsingnut, okautsinik tussar-
nertunnik illipsingnut okãlajunnut, Annernekut ajungine-
kut killangmit tillijaumajokut; tamanna Engelittauk
tukkisijomavlugo kajungilarivut.
13 Tamanna pivlugo issumapsigut ketterusersimatit-
se, udsertoritse, saimarsaulo tunnergusear iniartase Jesu-
sib Kristusib tikkiviksangane tettigivingniarsiuk,
14 Kittorngetitut nalektotitut, illiorniaraselo taipso-
manẽtut nellojoksõtilluse ikligunermut innuniarapse;
15 Tamnale ivsornaitoksõngmet illipsingnik kaikoji-
jok malliklugo illipsetauk ivsornaititse arvertarnipsingne
tamaine;
16 Taimak aglaksimangmet: Ivsornaititse, uvanga iv-
sornainama.
17 Atãta nipliarvigigapsiuk, tamna innungnik adsi-
gẽngititsinane erkartuijok, illunatik pinniarninginut, tagva
arvertaritse koksesukluse nunamẽnipsingne.
18 Kaujimavluse nunguniartomut Silberemullonẽt Gol-
demullonẽt piulijaunginapse piusekullupsingnit atãten-
nut adsiunipsingnit;

19 Kristusible aunganut erdlingnartomut, tamna sau-
garsutut sinnaungasuitotut ivsornaitotullo-īdlune.
20 Sivorngagut issumaksarsiortaumalauralloarpok sil-
laksoak tunganilijaukārtinnago, sakkersimajorle nelliune-
rit kingorlinginne pivluse;
21 Illipse tapsomūna okpertose Gudemut, tokkunga-
junnit tuppaktitanganut, ānanaujoksoangortilugolo, Gude-
mut okperkovluse, tettekarkovluselo.
22 Tarnisselo sujungaitissigik miksekārnek naleklugo
Annernermut, kattangutinnik nægligosukovluse takkor-
mōrjuitomut; ōmamullo ivsornaitomut nægliktigēvigitse:
23 Illipse erniāngupsārsimajose, asserorniartomiungi-
tok kinguvāksamit asserojuitomille; tamædsa Gudib
ōmartub okausinganit, issokangitomut-ītsomārtomit.
24 Uviniggit illunatik iviksukkatitun-īmetta, innublo
pinnarnarninga tamat nuvugolangojartutitun-īmet. Ivik-
sukket pannilerput nuvugolangillo kunnulerput;
25 Nalekable okausinga issokangitomut-ītsomārpok.
Tamædsale okausek okautigijaujok illipsingnut.

KAPITEL II.

Nægliinginek ipperarlugo.

TAGVA ajortullinerit tamaita allarsigik, uivēriklernerit
tamaita, takkormōrnerillo, annerudsinerillo, terliakattai-
nerillo tamaita;
2 Kippiniaritselo immungmik sillatunelingmik akkusi-
mangitomik, nutakketitut erniangokammertotitut, aglival-
liakovluse tamattomunga;
3 Oksimalauralloarupse Nalekab illænnakārninganik;
4 Tikkisimagapse tapsomunga, sorlo ujarkamut ōmar-
tomut, tamna innungnut nachogijaujok, Gudemele an-
nerimajok pivianartoksōvlune.
5 Illipsetauk sorlo omartotitut ujaraujose, iglolioleritse
igloksoangolerkovluse annernelingmik, ajochertuijuksau-
lerluselo ivsornaitunnik; tunnijijuksaukovluse tunnergu-

tinnik annernelingnik, Gudib idluarijanganik Jesuse Kris-
tusekut.
6 Taimaimet aglangne aglaksimavok: Ahak, ujarka-
mik iglub terrekuksanganik illijivunga Zioneme, anneri-
majomik pivianartomiglo; nelliello tapsomunga okpertok
kangusuktitauniængilak.
7 Illipsingnut, tagva okpertose pivianarpok; okpingi-
tunnulle ujarak taimna, igloliortut nachogijanget, terre-
kuksangortitaulernerpok,
8 Ujaraulerdlune apõrgvingmik, kairtolarmelo sin-
naungautaujomik; taipkonunga apõrtunnut okautsemik,
okperinginamitsuglo attoreksarijatik.
9 Illipsele innukattigẽngõvose annerimajut, ajochertui-
jut attanniviksõlutik, innuit ivsornaitut, tapsoma innuko-
tingit; illipsingnik kaikojijub pinniarningit ajungitut o-
kautigilugit pijuksauvose, tãktomit kaikongmasse kauma-
nerminut tattamnartomut.
10 Illipse sivorngagut innukattigẽlaungitose, manale
Gudib innukotigivãse; itsarlo saimarsautekangitose, ma-
nale saimaudsauvose.
11 Nægligijaujose kattangutit, tækkorngartaujose nu-
nagingitapsingnẽtoselo innerterpapse: uvingub ikligu-
ningit nalengniarasigik, taipkoa tarne akkerartungmat-
suk;
12 Nellojullo akkorngane ajungitomik arvertaritse: il-
lipsingnik terliakattaijut idluitullinerarluse, ajungitulliar-
nipsingnik tækkokovlugit, Gudelo nertorlugo kiglissiniar-
viub uvlungane.
13 Innungnut nalegeksarekojaujut tamaita nalengniar-
sigik, Nalegak pivlugo: attanniviglonẽt nalegaunerõjok;
14 Kaptainillonẽt, tapsoma tillijangit akkiniarkovlu-
git ajortullijunnik, ajungitullijunniglo nertudlarkovlugit.
15 Tamædsa Gudib pijomajanga, illipse ajungitulli-
nermut okausiksẽrotitsikovlugit innuit sillaitut nellojok-
sõninginik.
16 Kivgaungitotitut, kivgaunginisele attortaililugo a-
jortullinerub mattutiksanganut; Gudible kivgangititut.
17 Innuit illunaita opigissigik. Kattangutigẽt nægli-
gissigik. Gude naleksiuk. Attannivik opigissiuk.

18 Illipse kivgaujose naleket nalengniarsigik koksa-
sungnermut tamainut; ajungitut issumagiktullo kisse-
taungitut, issumagingitulletauk.
19 Tamanna saimarsauteliõngmet, innuk kappianar-
nernik attorungnarpet idluartomik issumagijakarlune,
Gudib sãngane, passijeksaulugane kappiasuktitaukpet.
20 Kannok nertornarajangmãt ajortullinisse pivlu-
git issakajaugupse? Ajungitullinissele pivlugit kappia-
suktitaugupse kennuẽrsarluselo, tamanna saimanadlar-
pok Gudeme.
21 Tamattomunga kaikojaugapse: Kristusetauk aniad-
lalaungmet pivluta, igsageksamik kemmaivlune uvap-
tingnut, tapsoma tuminginnik mallekovluse.
22 Tamna idluiliutsengilak, uivẽriklernermiglo kan-
ningane naipitaulaungilak.
23 Tamna suataujarangame, suangilak; ãniatitauga-
me, sillungilak; idluartomigle erkartuijomut tamanna
perkova.
24 Tapsoma nangminek ajornivut timiminut pitipeit
kejungmut, ajortullinermik tokkungalerkovluta, idluar-
nek innõniarvigilugo: Tapsoma ikkinginnut innulijau-
vose.
25 Saukettitut tammarsimajotitut-īlaurapse; manale
sãgiarsimavose tarnipse pairijingennut ajochertuijoksõ-
ningennullo.

KAPITEL III.

Uiggillo nulliaggillo illingajariakarninginnik.

TAIMAKTAUK arnet uitik nalegeksariveit; taipkoa-
tauk okautsinnik okpingitut arnet illusinginnut okausi-
ungitunnut kajungertītaukovlugit,
2 Tapkoa arvertarningit nalengnermut ikligutailing-
metta tækkogunigit.
3 Ananauningit kalliningingnẽtuksaungimetta, nutser-
mingnik perainermullonẽt, Goldemik attimanermullonẽt
annoratsienullonẽt;
4 Omættible innua tækkuksaungitok, sokkosijuilune

piõjoringinermik uimajangitomiglo annerneliõlunelo (pi-
juksak) tamanna pivianarmet Gudeme.
5 Taimaktauk arnet ipkoa itsak ivsornaitut ingmingnik
ãnanautitsilaukput, Gudemut tettekarlutik, uitiglo nalet-
sainarlugit.
6 Sorlo Sarab Abraham nalengmago, nalekaminiglo
taivlugo; tapsoma pannigiliusimavãse ajungitulligupse,
sivõranaselo kiksarnartomik.
7 Taimaktauk nulliaggit illipse, sillatoluse najortigis-
sigik, arnello sangẽnersaungmetta opigissigik, tapkoa-
tauk saimanermut kingormgujekattauniarmetta innõtse-
mik; tuksiarnisse agviartaukonnagit.
8 Tagvale illunase issumakarkattigẽngniaritse, nai-
perkotigosukluse, kattangutitut nægglikluse, napkigosuk-
luse, innutsiarluse.
9 Ajornek ajortomut akkiniartaililugo, suagosungne-
rillonẽt suangnermut; ajungitullititsele, kaujimagapse tai-
maitomut kaikojaumajose, saimanartolingmik kingormgu-
jeksakarkovluse.
10 Innõtsemik nægligosuklune, uvlunniglo ajungitun-
nik tækkojomajok, okaminik nippangertitsile okause-
kartaililune ajortomik, kangasinangminullo uivẽriklertai-
lilune.
11 Ajornek tunnulerliuk, ajungitulliarlune; ullapir-
sautesiorle, katsungaitomiglo pinasuarutigilugo.
12 Idluartut Nalekab ijikita tækkonãrmagit, tuksiar-
ningillo siutikita (tussarpeit); ajortullijulle Nalekab kẽ-
nanget tautukpeit.
13 Kialo idluilugvigijungnarpãse, ajungitok mallekup-
siuk?
14 Kappiasuktitaugalloarupselonẽt idluarnek pivlugo,
pillorikpose. Sivõranartitsininginigle sivõraniarase, kak-
kilãrtailititselo.
15 Nalegarle Gude nertorsiuk omættipsingne: Opa-
lungẽrsimatsainaritsele akkiorlugit, illunaita kaujititau-
jomajut nerriugijapse illupsingnẽtub tungavikarninga-
nik;
16 Kennuẽnermullo, udsertornermullo; passijeksaung-
itomik illumiutekarluse, illipsingnik terliakattaijut idlui-

luktullinerartise, kangusukovlugit, Kristuseme ajungitulliarnipsingnik mittautekaramik.
17 Gudele taimaikojikpet, idluarnersaungmet kappisuktitaugupse ajungitullinek pivlugo, idluitullinek pivlugo pijomit.
18 Kristusetauk attausiardlune ãniatitaungmet ajornivut pivlugit, idluartok idluitut pivlugit, pititsomavluta Gudemut, uvinimigut tokkotauvlune, annernimigulle omartitauvok.
19 Tapsomũnatauk okãlajartolaukpok annernernut parngnanẽrsimavingmẽtunnut;
20 Ipkoa okperomalaungitut Gudib kennuẽrsartub uttakkingmagit, taipsomane Noa innõtillugo umiaksoak sennajaungmet, tapsoma illuane ikkitut, imaipok, sittamaujortut innuit piulijaulaukput imãnit.
21 Tamattomunga nellautartauvok mattomane piulijigijavut Baptijũt; ubvautaungitok timib ipinganut, issumable passijeksaungitub nekkoksitigiva Gudemut, Jesusib Kristusib makkininganut;
22 Tamna killalliarame Gudib tallerpiet tunganẽlerpok, Engelillo, attannersuillo, pitsartudlartullo naipertorpæt.

KAPITEL IV.

Ajortulliarungnẽrnermik.

KRISTUSE ãnialaungmet timimigut pivluta, illipsetauk taimaitomik issumamik tigusilermititse; uviningme ãniajok ajortullijungnẽrmet;
2 Kingorngane innõniarnermine sulle uviningme, innuit ikliguninginnuungitok, Gudible pijomajanganut innõniarlune.
3 Tãvarutigigaptigo, innõnipta annigorningane nellojut pijomajangit attutsainalauraptigik arvertalaurapta illokeudlarnerme, ikligunermelo, tallanermelo, nerriluadlarnermelo, immiluadlarnermelo, mamaitoãlungnelo, Gudiungitunniglo kivgartornerme.
4 Tattamnarsarput illaginginapsigik, taipkotitunarlo

illusekanginapse koksalainartunnik idluitunniglo, mittau-
tiksenniglo okausekarlutik.
5 Taipkoa kigligiksartuksaujomãrput tapsomunga,
opalungẽrsimajomut erkartuivlune innõjunniglo tokkung-
ajunniglo.
6 Tamanna pivlugo tokkungajuttauk okautsinnik tus-
sarnertunnik okãlavigijaugivut, erkartortaukovlugit innu-
õningita uvininginnut, tarningille omarkovlugit Gudeme.
7 Tamaitarsoarnigle naggatiksak kaglilerpok.
8 Tamanna pivlugo sillatuleritse erkomaluselo tuk-
siaritse. Tamainille pinersarilugo, nægliktigẽgitse il-
lungertornermut; næglingnerub ajornerit unuktoksuit
mattungmagit.
9 Sinniktarviõkattigẽgitse avamugase.
10 Kivgartortigẽgitselo saimarsaumut illunase attunit
tunnerguseapsingnut, pimaklertotitut ajungitutitut Gu-
dib saimarsautãnik ingmigolingajunnik unnuktoksoarnik.
11 Okãlajokarpet, Gudib okauseringmagit okãlatigi-
lugit pile. Kivgartortokarpet, Gudib tunnijanga ajungi-
jutigilugo piniarle: Gude pinniarnernut illunainut ner-
tortaukovlugo Jesuse Kristusekut, tamna nertortaule pit-
sartunerolunelo issokangitomit issokangitomut. Amen.
12 Næglingnartose illipse, tattamnaksarutiginiaras-
sigik kappianartut õnarsitimasse, tamakkoninga pititau-
jose õktortaukovluse, sorlo tækkorngartamik pijaulera-
suginase:
13 Kuviasugitsele, Kristuse kappiasuktituakattigigap-
siuk; ãnanauninget sakkeromãrviane kuviasutekarkov-
lusetauk serriniarluse.
14 Pilloridlarpose mittautaugupse Kristusib attinga
pivlugo; ãnanaunerub Gudiblo Annerninget innigingmasse.
Tamna mittautigijaujok taipkonane, illipsingnele
nertortauvok.
15 Innuartotulle-ĩtomik ãniatitaujomik illipsingnẽto-
kartailile, tigliksimajotullonẽt, idluiluktulliartotullonẽt,
kerlerutijotullonẽt assime senajeksanginnik.
16 Kristusible innukotingatut ãniatitaugune, kangusu-
gane pile, Gudele nertorliuk tamanna pivlugo.
17 Nelliutingmet erkartuinek pigialertok Gudib ig-

lungane. Uvaptingnele pigiarkărpet, okperomangitut Gudib okausinginnik tussarnertunnik kannoĕtomik naggatekaromărkæt?

18 Idluartorlo serlek piulijaujungnarmet, nane sakkeromanajarka, Gudemik nalengitok, ajortullijorlo?

19 Taimaimet, Gudib issumanganut ăniatitaujut, tarnitik perkojeksariveit tapsomunga, nertornarlune pingortitsijomut, ajungitulliarlutik.

KAPITEL V.

Ajochertuijut kaiblartauninginnik.

ANGAJOKAUNEROJUT, illipsingnĕtut, okaupakka, uvanga angajokaunerŏkattauvlunga, kigligiudsijolarmalo Kristusib ănianganik; illangiutekattauvlungalo ănanaunermik sakkeromărtomik.

2 Kristusib innukotingit, perkojaumajut illipsingnut pairiniarsigik, udsertorlugillo, kunnunermut pinase, kunnulugasele; kangunartunnik perkutiniaromanermut pinase, ŏmamulle illungertortomut;

3 (Gudib) innukotinginnut attanniotijomajutitut pinase, igsageksaunialeritsele illagĕktoksoarnut.

4 Tagva pairksiviksoak sakkeromărpet, niakŏmik kunnulijuitomik nalengnartomik pititaujomărpose.

5 Taimaktauk illipse innuosuktojose innutokaunerit naleksigik. Illunase nalektigĕgitse, piŏjorijuinermik attaruilititse. Pimariutertut Gudib akkerartormagit, piŏjorijuitulle napkigiveit.

6 Tamanna pivlugo illipsingnik nikkanarsaritse Gudib agganginnut pitsartujoksoarnut, nelliunermine illipsingnik piŏtitsiniarkovlugo.

7 Siardlernisse tamaita tapsomunga pitisigik, tapsoma issumagitsainarmasse.

8 Sillatuniaritse udsertorluselo; akkerartortise Satanase arvertangmet Loewetut nipliajoksoatut, ĕjeksasiorlune nelliennik.

9 Tamna okpernermut akkerartorsiuk sõngoluse, kau-
jimavluselo, kattangutisse nunamẽtut tamakkonungatauk
kappianartunnut pijaulermingmetta.
10 Tamainigle saimarsaumik Gude, uvaptingnik kai-
kojijok ãnanaunersoarminut issokangitomut Kristuse Je-
susekut, tapsoma nangminek ãkiksorniarpãse namakto-
mik, nekkoksitiluse, pitsartutiluselo, tunganilitiluselo, il-
lipse annikitomik kappiasuktitaujose.
11 Tamna nertortaule pitsartunerolunelo issokangito-
mit issokangitomut. Amen.
12 Silvanuse kattangutise nertornartok (taimaisugija-
ra) neksarlune ukkoninga, aglagvigiãrsulaukpapse, kai-
blarluse kigligiutigilugolo, Gudib saimarsautã tettigijase
okpernartongmet.
13 Okpertut annerimakattigijapse Babyloniamẽtut sa-
lutipãse, ernermalo Markusib.
14 Salutikattigẽgitse kunnikluse næglingnermut. Ul-
lapirsaumik illakarlittõk, illunatik Kristuse Jesusemẽtut.
Amen.

PETRUSIB

AGLANGITA AIPANGIT.

KAPITEL I.

Malligeksennut sunatuinarnut kaiblaijomik.

SIMON Petruse, Jesusib Kristusib kivganga Apostelingalo, okpernermik pivianartomik uvaptitut pimakattiptingnut idluarnerme, Gudipta piulijiptalo Jesusib Kristusib pititsininganut.

2 Gudib tunnitsivigilise saimanartoksoarmik ullapkosernartoksoarmiglo, illitarsinermut Gudemik, Jesuse Kristusemiglo Nalegaptingnik.

3 Tapsoma Gudib pitsartuninget tunnitsivigingmattigut tamainik (kannok innõniarluta arvertarkovlutalo Gudib idluarijanganut) illitarsinermut tapsominga, uvaptingnik kaikojijomik ãnanaunerminut ajunginerminullo;

4 Tamattomũna angnerpãngõjunnik pivianartoksoarniglo angerviõvogut, imãk, tamakkonunga illangiutititaulerkovluse Gudioninganik, sillaksoarmẽtut ikliguningit asserornartut kemmakupsigik:

5 Tagva ajungitapsingnut attaruilileritse, okpernipsingnullo sakkertitsileritse ajungitullinermik, ajungitullinermullo illissimanermik.

6 Illissimanermullo namatuinartomik, namatuinartomullo kennuẽrsarnermik, kennuẽrsarnermullo nalengnermik Gudemik;

7 Nalengnermullo Gudemik, næglingnermik kattang-

utimik, nægliugnermullo kattangutimik nægligosungnermik illunainik.
8 Tamakkoa illipsingnēkunik pigannerlutik, erkeasuktiniængilāse sullingitiniaraselonēt, illitarksinermik Nalegaptingnik Jesuse Kristusemik.
9 Tamakkoningale pekangitok, tamna tautungilak, aggangminut tapsikārtok, (tækkotsiarnek ajorlugo) ajornerilauktamelo pējartauningit puigorpeit.
10 Tamanna pivlugo kattangutikka attaruililuaritse, kaikojaumanise annerimaniselo aulajungnengerlugit. Taimailioritse sumullonēt apōrniængilase.
11 Taimak angijomik tunnitsiviōjomārtose itterviksamik Nalegapta piulijiptalo Jesusib Kristusib nalegauvinganut issokangitomut.
12 Taimaimet katsunganiængilanga tamakkoninga kaiblatsainarluse, nauk tamakkoa kaujimagalloarlugit, tunganilimavluselo miksekārninganik tamattominga.
13 Idluarivikparale tuppaktēnarluse erkaitisinermut, iglome tamattomanētillunga.
14 Kaujimagama igluga (timiga) attorungnēreksarigapko nelliutilārmet, taimak Nalegapta Jesusib Kristusib nellojungnērtilaungmanga.
15 Pinasuaromavungale tamattominga erkaumajeksakatsainarkovluse kingunamne.
16 Uvagut okarvigilaurapse Nalegapta Jesusib Kristusib tikkitsomārninganik pitsartuneliksoarmik, sillatulungnerit okālagaladlarnerit tukkekangitut mallilaungiuaptigik; uvagulle nangminek ānanauninga tækkolaukpavut.
17 Gudemit Atātamit pititaungmet nalengnartomiglo nertornartomiglo, nippemut, tapsomunga pijomut, angijomit ānanaunermit imāk: Tagga Ernera erdligijara, tamna kuviagijara.
18 Nippelo tamanna killangmit pijok tussarpavut, kakkame ivsornaitome illagigaptigo.
19 Nellautaijub okausinganik tunganartomik pekarpogut; tamanna nalekapsiuk idluartomik pivose, sorlo neneroak kaumaksaijok tāktome, kaulersēarivlugo, uvloriarlo kauksiut kaumaksaitsēarivlugo omættipsingne.

20 Tamannalo kaujijeksarekãrtasse, nellautaijut okau-
singit aglangne, innub nangminek issumanganit pitseng-
imetta.
21 Innub issumanganut nellautainermik pijokalauk-
simatsengimet; ivsornaitulle taipkoa Gudib innungit
okãlalaukput, Annernerub ajunginerub kajungertimagit.

KAPITEL II.

Ajochertuijut nellangaitut sivorngagut okautauninginnik.

NELLAUTAIJUNNIGLE nellangaitunnik pijokalau-
rivoktauk innuit akkorngænne, sorlotauk ajochertuijut
nellangaitut akkunapsingnẽtsomãrmetta, senniagut ajo-
chertũsenik pititsijomãrput asserornartunnik, Nalegarlo
missiutigijomãrpæt, pissiarijigilauktanget; ingmingnut
pititsivlutik asserudlautiksamik tagvaĩnartomik.
2 Ajochertusingillo asserornartut unuktoksuit malli-
gomãrpeit. Taipkonunga miksekãrnerub apkuta mit-
tautigijaujomãrpok.
3 Torkuinermullo illipsingnit perkutiniarasuaromãrput
issumasinialuktunnik okausekarnermut. Taipkoa pitlar-
tautiksangit okautaukammerungnẽrtut nokkarniængilet,
erkartortautiksangillo sininginivut.
4 Engelit idluitullilauktut Gudib pitlartaililaunginа-
migit, tãktoksuble kellaumgujenginnẽdlutik Satanase-
vingmut ajektordlugit pitilaukpeit, kumergutaukovlugit
erkartuivingmut;
5 Sillaksoartokaujorlo pitlartaililaunginamiuk, Noale
idluarnermik okãlajok piuliva, illangillo sittamaujortõvlu-
tik, ullitornivaksoak pitinamiuk sillaksoarmiunnut Gude-
karomangitunnut;
6 Iglugaseksuillo Sodoma Gomorralo argsaẽnauti-
lerdlugit, pitlalauramigit asserornermut, tækkojeksang-
ortiluklugit ajortullijunnut, kingorngane pijomãrtunnut.
7 Lotelo idluartok piulivlugo, kappiasuktitaujok angi-
jomik innuluksuit illokeudlartut pinniarninginnut;

8 Idluartok tamna, taipkoa akkorngænnẽname, uvlut
tamaita tarnimigut idluartokut kappiasuktitaulaukpok id-
luitulliarninginnut tækkojaminut tussartaminullo;
9 Tagva Gudemik nalektut Nalekab piulidlarungnar-
peit õktortaunermit, idluitulle kumergusiudlugit erkar-
tuiviksamut, pitlareksaukovlugit.
10 Sugaluluarlugille uviningminut innõniartut, ivsor-
nartunnik ikliguktut, nalekenniglo nachojut, innungmik
sillasiojuitut, ingmingnik piõjoridlartut, sajugatiglo attan-
nionerit mittautigilugit;
11 Nauk Engelit pitsartunersauvlutiglo sõngonersau-
jut, mittautigijaunadlartok patsitiksak taipkoa pivlugit
pitsengilæt Nalekamut.
12 Taipkoale sorlo nergjutititut sillatunekangitutitut-
ĩput, ingergamik erniangojut tigujaulerlutik tokkoteksa-
ẽnauvlutik; mittautekaramik kaujimangitamingnik, asse-
rornartulliarnermingnelo nungutaujomãrput,
13 Idluitullinermingnut akkivioniksettik neksarpeit.
Issumamikut alliadlarput uvlut tamaita uvingub kuviagi-
janganut innõniarnermik, kangunartoksõvut makkojung-
nadlalarmiglo, kuviasuktoksõvut uivẽriklernermingne
nerrekattigijarangamise;
14 Ijekarput angijomik illokeudlartunnik, ajortulli-
nermik soraijunatik, kajumiksarpeit koksalaitut tarning-
it, omættekarlutik illumersimajut torkuinermik, innuit
õminadlartut.
15 Apkut idluartok kemmakamitsuk tamarnartomut
pivut, Balaamib Bosorib erninget apkuta attorlugo, tap-
soma akkilertaunine idluangitok nægligiva;
16 Ajortulliaranele ikpigiva, nergjutsoak kippalo oka-
juitok innuktun okalerame, innerterpa nellautaijub sillai-
ninga.
17 Taipkoa puailavit immekangitut, nuvujet annore-
mut kaivitomut aulataujut, taipkonunga kappianartomik
tãktoksoarmik kumergutaumavok issokangitomut.
18 Piblingaidlartunnik okausekaramik piungitoksoar-
nik, uvingub ikliguninganut ivsornartullinermut kajumik-
sarpeit imaitut, nellãgut kemmãmajut tamarnartomut in-
nõniartunnit;

19 Kivgaujungnainermik angervigiveit, nangminerle
asserornartub kippalogiveit. Salagijaujok kivgaulermet
salagijiminut.
20 Makkojungnartunnit sillaksoarmētunnit kemma-
majut, illitarksinermut Nalekamik piulijiptingnik Jesuse
Kristusemik, imaitulle ama nappertitaulerunik sālagijauv-
lutik tamakkonunga, kingorngane tagva tapkoa illinga-
ningit ajulualerput sivorlermit.
21 Ajunginersaulaungmet taipkonunga idluarnerub
apkutā kaujilaungikunitsuk, kaujimanerlungnermit, per-
kojello ivsornaitut, tapkonunga pititaumajut, tunnuleru-
nikit.
22 Taipkonunga nellautsimavut adsigēgutiksak imna
okpernartok: Kingmek meriarilauktaminik nerringmi-
vok; kuingēngerlo sallumarsarsimajok sallumaitomut ak-
sakārtinivok ingminik.

KAPITEL III.

Uvlut kingorlit nelliusimaninginik.

TAMÆDSA aglangma aipangit illipsingnut, nægling-
nartose; tamakkonunga tuppaktiluselo erkaitipara issu-
mase nellogōrtok;
2 Erkailerkovluse okautsinnik mattoma sivorngagut
nellautaijunnut ivsornaitunnut okautigijaujunnik illipsing-
nut; perkojaptingniglo, uvagut Nalekab piulijipta Apos-
teligijātigut.
3 Tamannalo kaujilerkārsiuk, uvlut kingorlinginne
mittautekartokaromārmet, kajungilarnermingnut innōni-
artunnik,
4 Okarlutiglo: Tikkiviksanga angerosimanerub nel-
liuninga nauk? Sivolīt sinnilernermetta, taimanget ta-
maita taimailingatuarniarput, sorlo pingortitaumajut pi-
giarningænne-īlaungmet.
5 (Kaujimangilelle) kaujijomanginamik, killak itsak
Gudib okausinganut pingmet, nunalo immānit, immānēd-
lunelo:

6 Tamaidlune tamattomũna sillaksoak taipsomanẽtok
ullitornevivaksoarmut nungutauvok immãne.
7 Killagle nunalo mattomanẽ-ītuk okausinganuttauk
tamattomunga pigumitãngulerpuk, pijuksaujomãrlutik ik-
komamut uvloksame erkartuivingme, innuillo Gudemik
nalegomangitut pitlartauviksanginne.
8 Attauserle nellojeksaringilasse illipse næglingnar-
tose, uvlok attausek Nalekab sãngane imaimet, sorlo
Jahrititut tausendititut, Jahrillo tausendit sorlo uvloktut
attausertut.
9 Nalekab angersimanine nelliutiluartiniængila, illang-
ita nelliutiluartinasugingmatsuk; kennuẽrsarvigivãtigulle
assioniartokarkojinginame, illunatale sagiarkovlugit.
10 Nalekable uvloksanga nelliutsomãrpok sorlo tig-
liktotut unnuaksiortotut; tapsomane killait nungutsomãr-
put serkorpaluksãlungmut, pingortitelle õnartovaksoar-
mut aumajomãrput, nunalo perkutingillo ikkoalanermut
nungutaujomãrput.
11 Illunatik makkoa nungutsomãrmetta, kannok angi-
jomik pijariakartose, ivsornaitomik innõniarkovluse Gu-
delo naleklugo illiornipsingnut;
12 Nerriukluselo erinesukluselo Nalekab uvlunget
nelliuviksãnut, taipsomane killait ikkomamut nungut-
somãrmetta, pingortitello õnartovaksoarmut aumadlarlu-
tik.
13 Okausinganulle nerriupogut, killangmik nutãmik,
nunamiglo nutãmik, tagvane idluarsainek innekarpok.
14 Tamanna pivlugo nægliktakka, tamakkoa nerriu-
gigapsigik, attaruilititse ivsornartokarkonnase, pitlarek-
saukonnaselo, tapsoma sãngane ullapirsarsimaluse nai-
pitaukovluse.
15 Nalegaptalo kennuẽrsarninga piulijaujutigissiuk;
sorlotauk nægliktok kattangutivut Pauluse aglalaungmet
illipsingnut, illissimanermut tunnitsiviõnerminut.
16 Taimaktauk (pigivok) aglamine tamaine okauti-
gigamigit tamakkoa; illangit tamakkoa tukkekartilugit
okumaiput, illissimangitut tunganilimangitullo mumik-
peit, sorlotauk aglait assingit, ingmingnik asserorlutik.
17 Illipsele nægliktakka, tamanna sivorngagut kauji-

magapsiuk, udsertoritse illipsingnik, innuit mamaitut tam-
marninginnut amuartaukattaukonnase, nangminek tunga-
nilimanipsingnit kattengniarluse.
18 Nalegaptale piulijiptalo Jesusib Kristusib saimar-
sautãne illitarilugolo aglivalliatitse. Tamna nertortaule
tamattomanelo issokangitomullo. Amen.

JOHANNESIB

AGLANGIT SIVOLIT.

KAPITEL I.

Kristuse Johannesib okautigiva.

ISSUANIT-ILAUKTOK, ijiptingnut tækkolauktavut,
kemmergolauktavut, aggaptingnullo aktulauktavut, tus-
salauktavut, innõtsib okausinganik.
2 Innõserlo sakkijarsimavok, uvagullo tækkolaukpo-
gut, kigligiudsilaptalo okãlavigivapse innõtsemik nagga-
tekarniængitomik, Atãtamẽlauktomik, uvaptingnullo sak-
kertomik.
3 Tamna tækkolauktavut tussarlauktavullo okautigi-
vavut illipsingnut, illipsetauk illagẽgutekarkovluse uvap-
tingnut; uvagullo Atãtamut Erninganullo Jesuse Kris-
tusemut illagẽgiakarpogut.
4 Tamattomingalo aglagvigivapse, kuviasungnise na-
maksekovlugo.
5 Tamædsalo okausek tapsomanget tussarlauktavut,
illipsingnullo kigligiutigijavut: Gude kaumaniõngmet,
tapsomanelo tãktokangilak.
6 Okarupta, tapsomunga illagẽgutekartogut, tãksior-
lutalo, sæglovogut, miksekãrnermiglo piniængilagut.

7 Kaumajomele arvertarupta, sorlo tamna kaumajomĕmet, illagĕngnekarpogut uvaptingnut, Jesusiblo Kristusib, tapsoma Erninget aunget, ubvarpātigut idluitunnit tamainit.
8 Okarupta, ajortokangilagut, uvaptingnik nangminek uivĕrivogut, miksekărnerlo illuptingnĕngilak.
9 Ajornivulle kigligiksautigiguptigik, tamna nertornartovlune idluartovok, issumagijungnĕrvigigamittigut ajorniptingnit, sujungaitilutalo idluitunnit tamainit.
10 Okarupta, ajortullilaungitogut, sæglotunerarpavut, okausingalo illuptingnĕngilak.

KAPITEL II.

Kristuse tuksiarutjigivavut.

KITTORNGARSUKKA, tamakkoninga aglagvigivapse, ajortullikonnase. Ajortullijokarpello, tuksiarutjekarpogut Atātamut, Jesuse Kristusemik, idluartojomik.
2 Tamnalo ullapirsautauvok ajornivut pivlugit; ajornivulle kissetaungitut sillaksoarmiulletauk tamaitarsuit (ajorningit) pivlugit.
3 Tamannalo kaujijutigivavut, illitarigaptigo, perkojangit nalekuptigik.
4 Okartokarpet: illitarivara, nalengnagillo perkojangit, tamna sæglotojoksŏvok, tapsomanelo miksekărnekangilak.
5 Okausinganigle nalektok, tapsomane nellagut Gudib nægliugninga namaksivok. Tamattomanget kaujimavogut, tapsomanĕnapta.
6 Tapsomanĕtsainarlune, okartok, arvertartuksaugivok, sorlo tamna (Jesuse) arvertarlaungmet.
7 Kattangutikka, nutāmik perkojamik aglagvigingilapse, nutaungitomigle perkojamik, tamattominga pigiarninganit pekartose, pigiarninganit tussartase tamædsa perkojak nutaungitok.
8 Ama aglagvigivapse perkojaktāmik, tapsomanelo

illipsingnelo miksekãrtojomik; tãksoak annigormet, kau-
majorlo miksekãrtok mana kaumaksaivok.
9 Kaumajomẽdlune okartok, kattangutiminiglo õmi-
suktok, tamna tãktomẽpok sulle.
10 Kattangutiminik nægliktok, kaumajomẽtsainarpok,
sinnaunganerkarminane.
11 Kattangutiminiglo õmisuktok, tamna tãktomẽpok,
arvertarlunelo tãktome, namullo ainermik nellovlune;
ijigik tãktub takpẽtilaungmagik.
12 Aglagvigivapse kittorngãrsukka, ajornisse issuma-
gijaujungnẽrmetta, tapsoma attinganut.
13 Atãtaujose aglagvigivapse, issuanit-ĩtok illitari-
gapsiuk. Innuosuktõjose aglagvigivapse, ajortoksoak
salagigapsiuk. Sorrutsiõjose aglagvigivapse, Atãta illi-
tarigapsiuk.
14 Atãtaujose aglagvigilaukpapse, issuane-ĩtok illita-
rivasse. Innuosuktõjose aglagvigilaukpapse, pitsartune-
karapse, Gudiblo okausinga illipsingnẽtsainarmet, ajor-
toksoarlo sãlagilaurapsiuk.
15 Sillaksoarmik nægligosungniarase, sillaksub ping-
inniglonẽt. Sillaksoarmik nægligosuktokarpet, Atãtab
næglingninga tapsomanẽngilak.
16 Sillaksoarmẽtut tamaita, (uvingub ikliguningit, ijib
allianingit pimariuternerillo,) Atãtamit pingimetta, sillak-
soarmille pivut.
17 Sillaksoarlo nungutsomãrpok allianarningillo: Gu-
dible pijomajanganik pinniartok, issokangitomut-ĩtso-
mãrpok.
18 Kittorngarsuit, uvlut naggatæt tamædsa nelliuti-
lerpok, sorlolo tussaumagapse Antikristusemik tikkitso-
mãrtomik, manalo tamædsa Antikristusit unnulerput;
tamattomanget kaujimavogut, uvlut naggatæt nelliuti-
lermet.
19 Uvaptingnit taipkoa aularput, illagilaungilavulle;
illagilaurunittigut uvaptingnẽtsainarajarlaukput; (aular-
pulle) sakkijarkovlugo tamaita illagilaungimattigut.
20 Illipselo saimaunekarpose tapsomanget, ivsornai-
tomit, tamaitalo illissimavasse.

21 Aglagvigilaungilapse, sorlo kaujimangitose mikse-
kãrnermik, kaujimagapsiugle, kaujimavluselo miksekãrnek
sæglunermit piniængimet.
22 Sæglojok kina, Jesuse Kristuseõjomik missiarudsi-
jok kissime? Tagva Antikristuse, Atãtamiglo Ernermi-
glo missiarudsijok.
23 Ernermik missiarudsijok, Atãtamiktauk pekaug-
inivok; Ernermigle kigligiudsijok, Atãtamiktauk peka-
rivok.
24 Illipsele pigiarnermit tussarlauktasse tamaita il-
lipsingnẽtsainarlit. Pigiarnermit tussalauktasse illip-
singnẽtsainarpetta, tagva illipse Erneme Atãtamelo ĩt-
sainarniarivose.
25 Tamædsa angerninga, uvaptingnut innõtsemik nak-
saungitomik (tunnitsivigijomavluta) angermet.
26 Tamakkoninga aglagvigilaukpapse, illipsingnik
tammartitsijut pivlugit.
27 Saimarsautelo, tapsomanget pijase, illupsingnẽt-
sainarniarpok, kimullo ajochertortaujariakangilase; sor-
lole saimarsautib tamainik ajochertormasse, miksekãrto-
larmelo sæglunanelo; taimak sorlo ajochertulaungmasse
tapsomanẽtsainaritse.
28 Manna tagva, kittorngarsuit, tapsomanẽtsainaritse,
sakkijalerpet kuviasutekarkovluta, kangusugatalo tapso-
ma sãngane tikkiviane.
29 Kaujimagupse idluartoksõngmet, nellojungnẽri-
vose, idluartomik pinniartok, tapsomanget erniangõng-
met.

KAPITEL III.

Uvaptingnik Gudib næglininget nellekangininganik.

KEMMERGOTITSE kannok angijomik næglingner-
mik Atãta sakkijartitsilaungmet uvaptingnut, Gudib
kittornganginnik taijaukongmattigut. Taimaimet sil-
laksub innungita illitaringilãse, tamna illitaringinamit-
suk.

2 Nægliktakka, mana Gudib kittorngarivãtigut, sakkijarsimangilarlo sulle illingajomãrnivut. Kaujimavavulle, sakkijarniarpet, adsiginiaraptigo; tækkoniaraptigo illinganinga.

3 Nelliet taimaitomik nerriugijeksakartok tapsomunga, tamna ivsornailiniarpok, sorlo tamna ivsornaimet.

4 Ajortullijok, idluiliorpoktauk; ajornerlo idluiniõvok.

5 Kaujimagivose, tamna sakkersimangmet, ajornivut pẽjaromavlugit; tapsomanelo ajornekangilak.

6 Tapsomanẽtsainartok ajortullingilak; ajortullijub tækkolaungila illitarilaunagolo.

7 Kittorngarsuit, kimullonẽt uivẽrijauniarase. Idluartullijok idluartõvok, sorlo tamna idluartõngmet.

8 Ajortullijok Satanasemit pivok; pigiarninganit Satanase ajortullingmet. Tamanna pivlugo Gudib Erninga sakkersimavok, asseroikovlugo Satanasib pinniarninginnik.

9 Gudemit erniangojok ajortullingilak, karngatigimajut omunga tapsomanẽtsainarmetta, ajortullijungnangilarlo Gudemit erniangongmet.

10 Tamattomanget nellonarungnẽrpok, Gudib kittorngangit, Satanasiblo kittorngangit nellit: idluartomik pingitok, Gudemit pingilak, kattangutiminiglo næglingitok.

11 Tamædsa okautsaunivut pigiarninganit tussartase, nægliktigẽktuksaugapta.

12 Kaine mallingnago, taimna ajortomit pingmet, nukẽ tokkopa. Sunalo pivlugo tokkolaukpauk? Pinniarninne ajormetta, nukatalo pinniarningit idluangmetta.

13 Tattaminiarase kattangutikka, sillaksub innungita õmigikpasse.

14 Kaujimavogut, tokkomit innõtsemut pivogut, kattangutit nægligigaptigik. Kattangutemik næglingitok tokkomẽtsainarpok.

15 Kattangutiminik õmisuktok, tamna innuartõvok; kaujimavoselo innuartok innõsekarungnangimet illumine.

16 Tamattomanget tapsoma næglingninga nellojung-

nẽrpavut, innõtseminik tunnijilaungmet pivluta. Uvaguttauk innõtsivut tunnijeksarigivavut kattangutit pivlugit.
17 Nunable mattoma pinginnik pekartub, kattangutine ajoksartok tækkoguniuk, omættinelo parngnanẽrlugo tapsomunga; kannok tamna Gudib næglingninga illumine pigẽnarajarkauk?
18 Kittorngarsukka, okausetuinarmut, okatuinarmullonẽt nægliktaililuta; pinniarnermulle miksekãrnermullo pita.
19 Tamattomanget nellojungnẽrpogut, miksẽkarnermẽnapta, omættivullo manuigorungnarpavut tapsoma sãngane.
20 Omættipta erkartorpattigut, Gude anginersaungmet omættiptingnit, tamaitalo kaujimaveit.
21 Næglingnartose, omættipta erkartungipattigut, Gudemut kuviasutekarpogut.
22 Sumiglonẽt tuksiarluta, tunnitsiviõniarpogut tapsomanget; perkojangit mallikaptigik, sãnganelo kuviagijanganik pinniarluta.
23 Tapsomalo perkojanga tamædsa, Ernerme Jesusib Kristusib attinganut okperkovluta, nægliktigẽrkovlutalo, taimak perkungmattigut.
24 Perkojanganiglo nalektok, tapsomanẽtsainarpok, tamnatauk tapsomanẽdlune. Annernerlo tunnijanga uvaptingnut nellunaikutarivavut, illuptingnẽtsainarniarmet.

KAPITEL IV.

Ajochertuijut nautsertortaukojauninginnik, illangit nellangaingmetta.

NÆGLINGNARTOSE, annernerit illunaita okperinassigik, annernerille õktorsigik Gudemit pingmangæta; nellautaijut nellangaitut unnuktoksuit aimangmetta sillaksoarmut.
2 Tamattomanget Gudib Annerninga illitarissiuk:

Annernerit illunatik Jesuse Kristusemik uviningme tikki-
tomik kigligiudsijut, Gudemit pivut;
3 Annernerillo illunatik Jesuse Kristusemik uvining-
me tikkitomik kigligiudsingitut, Gudemit pingilet. Ta-
mædsalo Antikristusib annerninga tussaumajase tikkitso-
mārmet, tamattomanelo sillaksoarmelerērpok.
4 Kittorngārsuit, Gudemit pivose, taipkoningalo sa-
lakartose; illupsingnētok anginersaungmet sillaksoarmē-
tomit.
5 Taipkoa sillaksoarmit pivut, tamanna pivlugo sil-
laksub innungititut okālavut, sillaksublo innungita tussā-
gōrpeit.
6 Uvagut Gudemit pivogut; Gudemik illitarksijub
tussāgōrpātigut; Gudemit pingitub, tussāgōngilātigut.
Tamattomanget miksekārnerub Annerninga, tammartit-
sinerublo annerninga illitarilerpavut.
7 Næglingnartose, nægliktigēlaukta; næglingnek
Gudemit pingmet; nægligosuktorlo tamna Gudemit er-
niangovok, Gudelo illitariva.
8 Næglingitub, Gude illitaringila; Gude næglingni-
ōngmet.
9 Mattomunga Gudib næglingninga uvaptingnut sak-
kersimavok, Gudib Ernetuane tillilaungmago nunamut,
uvagut tapsomūna innōkovluta.
10 Næglingnek tamædsa, uvagut Gude nægligigāp-
tigoungitok, tapsomale næglingmattigut, Erninelo til-
lilaungmago ullapirsautaukovlugo ajornivut pivlugit.
11 Næglingnartose, Gudib taimak næglingmattigut,
uvaguttauk nægliktigērtuksaugivogut.
12 Gudemik tækkomajokatsengilak. Nægliktigēkup-
ta, Gude illuptingnētsainarpok, næglingningalo illup-
tingne namaksivok.
13 Mattomanget kaujilerpogut, tapsomanētsainarap-
ta, tamnalo illuptingnēdlune, Annernerminik tunnitsivi-
gingmattigut.
14 Tækkolaunerdlutalo kigligiudsivogut, Atātab Er-
nek tillilaungmago piuliklerteokovlugo sillaksoarmiun-
nik.

15 Nelliet Jesuse Gudib erneringmago kigligiudsijok,
Gude tapsomanẽtsainarpok, tamnalo Gudemẽdlune.
16 Gudiblo næglingninga uvaptingnut, kaujimavlugo
okperivavut. Gude næglingniõvok; næglingnermẽ-
tsainartorlo, Gudemẽtsainarpok, Gudelo tapsomanẽd-
lune.
17 Tamattomunga næglingnek namaksivok uvapting-
ne, kuviasutekarkovluta uvloksame erkartuivingme;
sorlo tamna-ĩmet, taimainivogut sillaksoarme tamatto-
mane.
18 Næglingnek erksinermik illakangilak, nægling-
neruble namaksijub erksinek annitipa; erksinek ãnia-
nartomik illakangmet. Erksijuble, næglingnek namak-
sitingila.
19 Nægligilavut, tapsoma næglekãrmattigut.
20 Okartokarpet, Gude nægligijara, kattangutiminig-
lo õmisuktok, tamna sæglotojoksõvok. Kattangutine
tækkoane nægligingikuniuk, kannok Gude nægligina-
jarkauk tækkolungitane?
21 Mattomingalo perkojakarpogut tapsomanget, Gu-
demik nægligosuktub, kattangutinetauk nægligijeksa-
ringmago.

KAPITEL V.

Pingasut kigligiudsijut.

NELLIET Jesuse Kristuseõjomik okpertok, Gudemit
erniangõvok. Tapsomingalo ernijomik nægligosuktub,
tapsomangettauk erniangojok nægligigiva.
2 Mattomanget kaujilerpogut, Gudib kittorngangit
nægligigaptigik, Gude nægligiguptigo, perkojangillo
mallikuptigik.
3 Gudemut næglingnek tamædsa, perkojangit malli-
kaptigik; perkojangillo ajornangilet.
4 Gudemit erniangõjut illunatik, sillaksub innungin-
nut ajugaungmetta; okpernivullo ajugauniõvok sillaksub
innunginnut.

5 Sillaksuble innunginnut kina ajugauva, kissime Je-
suse Gudib Ernerijanganik okpertok?
6 Tamna tagva, tikkitok immermiglo aungmiglo piv-
lune, Jesuse Kristuse; immermik kissianeungitok, im-
mermigle aungmiglo (pivok). Annernerlo tamnauvok
nellonaijaijok, Annernek miksekãrniõngmet.
7 Pingasuõngmetta killangme kigligiudsijut: Atãta,
Okauserlo, Annernerlo ajunginek; pingasullo tapkoa at-
tausiõvut.
8 Pingasuttauk kigligiudsivut nuname: Annernek,
immerlo, auglo; pingasullo tapkoa attautsemut pivut.
9 Innuit kigligiudsiningit okperiguptigik, Gudib kig-
ligiudsininga anginersauvok; Gudib kigligiudsininga ta-
mædsa, Ernerminik kigligiudsilaurame.
10 Gudib Erninganut okpertub, kigligiudsinek ta-
manna illumiutariva. Nellieta Gude okperingikuniuk,
sæglotunerarpa, kigligiudsinek okperinginamiuk, Gudib
kigligiudsininga ernerminik.
11 Tamædsalo kigligiudsinek, innõtsemik naksaungi-
tomik Gudib tunnitsivigingmattigut; innõserlo tamanna
Erninganẽpok.
12 Gudib Erninganik pekartok, innõtsemik pekari-
vok; Gudib Erninganik pekangitok, innõtsemik pekang-
inivok.
13 Tamattominga aglagvigilaukpapse okpertose Gu-
dib Erninget attinganut, kaujimakovluse, naksaungi-
tomik innõsekarapse, okperkovluselo Gudib Erninget
attinganut.
14 Tamædsalo sungẽrtutiksavut tapsomunga, sumig-
lonẽt tuksiarangapta idluarijanganut, tussãngmattigut.
15 Kaujimagaptalo, tussãngmattigut, sumiglonẽt ken-
nugupta; kaujimavogut, pijomajavut tapsomanget ping-
migaptigo.
16 Nellieta kattangutine idluitullitillugo tækkogu-
niuk, idluitullingipet tokkonartomik, tamna tuksiarle,
tagva Jesuse tunnijiniarpok innõtsemik taipkonunga,
tokkonangitomik idluitullilauktunnut. Idluitullinekar-
pok tokkomut, tamanna pivlugo tuksiartokarkovlugo
okangilanga.

17 Idluitut tamaita ajortulliniõvut; idluitullinekarpor-
lo tokkonangitomik.
18 Kaujimavogut, Gudemit erniangojok ajortullingi-
lak; Gudemille erniangojok, ingminik udsertorpok, ajor-
tublo (Satanasib) aktorniængila.
19 Kaujimavogut Gudemit pigapta, sillaksublo in-
nungit illunamassiatik ajortomut illingavut.
20 Kaujimavogulle, Gudib Erninga tikkisimangmet,
sillatunekartipãtigullo miksekãrtok illitarilugo, mikse-
kartomẽnivogut Erningane Jesuse Kristuseme. Tamna
Gudiõvok miksekãrtok, innõtseõlarmelo naksaungitomik.
21 Kittorngãrsuit Gudeungitut allarsigik. Amen.

JOHANNESIB

AGLANGITA AIPANGIT.

Arnak okpertok annerimajok kittorngangillo pillorekojauvut.

ANGAJOKAUNEROJOK, arnamut Kyriamut an-
nerimajomut kittorngangiunullo, tapkoa nægligijakka mik-
sekãrnermut; kissimalo pinanga, illunatigletauk mikse-
kãrnermik illitarksimajut.
2 Miksekãrnek illuptingnẽtsainartok, issokangitomullo
uvaptingnẽtsomãrtok pivlugo.
3 Gudib Atãtub Nalekablo Jesusib Kristusib, Atã-
tab Erningẽt saimarsautiminut, napkiningnerminullo, ul-
lapirsautiminullo illagilisetõk, miksekãrnermelo nægling-
nermelo.
4 Kuviasukpunga angijomik, kittorngavit akkorngæn-
ne arvertartunnik miksekãrtome nachvalaurama, sorlo
Atãtamut perkojamik tunnitsiviõgapta.

5 Mannalo kennuvagit arnak, nutãmik perkojamik
sorlo aglagvigingilagit, pigiarninganille pijaptingnik,
nægliktigẽktuksaugapta.
6 Tamædsalo næglingnek, innõniarapta perkojanga-
nut. Tamædsa perkojak, tussaumajase pigiarninganit,
innõniarkovluse tapsomane.
7 Tammartitsijut unnuktut sillaksoarmut pingmetta,
Jesuse Kristusemik uviningme tikkitomik kigligiudsingi-
tut. Taimnauvok tamartitsijok Antikristuseõvlune.
8 Udsertoritse, sennamaniptingnik tamaikonnata nå-
maktomigle akkiksarsikovluta.
9 Tappatõjok, Kristusiblo ajochertusinganẽtsungnẽr-
lune, tamna Gudekangilak; Kristusib ajochertusinganẽt-
sainartok, tamna Atãtamiglo Ernermiglo tamangnik pe-
karpok.
10 Illipsingnut tikkitokarpet, tamattomingalo ajo-
chertusemik okãlangipet, tamna iglupsingne inniksarsiti-
nasiuk, salutinagolo.
11 Tapsominga salutitsijub taipsoma ajortulliningit
illangiubvigingmagit.
12 Unuktunnik aglagutiksakaralloartunga illipsing-
nut, aglangnulle aglaumullo pijomananga: nerriukamale
tikkitsomavluse kannermut okarvigiluse, kuviasungnivut
namaksekovlugo.
13 Kattangutivit (arnab) annerimajub kittorngangita
salutipãtit. Amen.

JOHANNESIB

AGLANGITA PINGAJUNGIT.

Gajusib pilloringninga okautigijauvok.

ANGAJOKAUNEROJOK, Gajusemut næglingnar-
tomut, tamna nægligijara miksekãrnermut.
2 Næglingnartotit omæt! illũnãgut innõtsiarkovagit
atsuililutillo; sorlo tarnĩt pilloringnartomut pingmet.
3 Angijomigle kuviasutekalertunga kattangutit tikki-
namik, miksekãrnĩt okautigingmatsuk, miksekãrnerme
innõniaravit.
4 Anginersamik kuviasutekangilanga mattomanget,
tussarangama kittorngamnik miksekãrnerme innõniartun-
nik.
5 Næglingnartotit omæt, kattangutigẽnut tækkorngar-
tennullo illiornĩt, attaruilivlutit pivotit.
6 Tapkoa næglingnĩt okautigilaukpæt illagẽnut; id-
luartomik pivotit ingergajut tapkoa takkoaksakartikangne
idluakutaunermik Gudib sãngane.
7 Tapsoma attinga pivlugo aularmetta, nellojunnillo
sumiglonẽt tigusilaungilet.
8 Taimaitunnut tagva angajokaujuksauvogut, mikse-
kãrnermik pekattaunialerluta.
9 Illagẽt aglagvigilauktakka: Deotrefesible, angajo-
kaunerõjomajub tapkonane, illelliungilãtigut.
10 Taimaimet tikkikuma, pinniarninganik erkaititso-
mãrpara, kannok illiormet, okãlagaladlarlarmelo ma-
maitunnik okautekartok uvaptingnik, taimaituinanginivok.
Kattangutit nangminek illelliungileit, innerterlugillo il-
lellioromajut piveit, illagẽktunnillo pingudlarpeit.

11 Næglingnartotit omæt, ajornek mallingniarnago
pit, ajunginerle. Ajungitullijok Gudemit pivok; ajor-
tullijub Gude tækkungila.
12 Demetriuse (ajungitomik) okautigijauvok tamai-
nut, miksekãrnermullo aglæt; uvaguttauk kigligiudsigi-
vogut, illipselo kaujimavose, kigligiudsinivut okpernar-
met.
13 Unnuktunnik aglagutiksakaralloartunga; aglagvi-
gijomangilagille aglaumut sullungmullo.
14 Nerriupungale tækkojomavlutit killamik, kanner-
mut okarkattigẽngniaramnuk.
15 Ullapirsautib illagilitit. Illænnãrkartut salutipã-
tit. Salutikit illænnãrkartut attingit tailugit.

JUDASIB AGLANGIT.

Okpernek sokkosijuẽrkovlugo.

JUDASE, Jesusib Kristusib kivganga, Jakobusiblo
nukkã (aglalaukpok) kaikojaumajunnut, ivsornaititauma-
junnut Gudeme Atãtame, sapputijaumajunnut Jesuse
Kristusemut.
2 Gudib angijomik nãpkigilise, ullapkoserluselo næg-
ligilisetõk.
3 Erdlingnartose, aglagvigigapse piulijaukattigẽnip-
tingnik; pijariakarasugijara aglangnut makkonunga kaib-
larluse, okpernek ivsornaitunnut pititaumajok, serngnigi-
lugo pikovluse.
4 Innuit illangit pingitsertorlutik illaumetta, taipkoa
pivlugit sivornivaksoangagut aglaksimavok, tamattomuna
pitlartaujomãngmetta; Gudekaromangitut pivakka, Gu-
dipta saimarsauta attornerlukkamitsuk kangunartoksoar-

mut, missiarutigællugolo Nalegavitõjok Gude Nalegavut Jesuse Kristuse.
5 Erkaititsomavapsele, mattominga kaujimagalloartose: Innuit Nalekab piulidlarkãrlugit nunamit Egiptenemit, kingorngane nungutipeit, taipkoa okpingitut.
6 Engelittauk sivorlek attannionitik sapkonamitsuk, iglotigle kemmaklugo pijut, kellerutinnut issokangitunnut tãrtome kumergosiupeit, angijomut uvloksab erkartuiviksanganut.
7 Sorlotauk Sodoma Gomorralo iglugaseksuillo erkanẽtut, makkotitunak arnarniartoksoarmik, uviningmut assiniarlutik pijut, tækkojeksangortitauvut, pitlartaulerlutik ikkomamik kamitsuitomik.
8 Taimaktauk tapkoa sinnektomajut, uvinitik ivsornartipeit, Nalekelle nachogivlugit, nalegaunerillo mittautigiveit.
9 iMchaelible, Engelit angajokangeta, Satanase akkerartoramiuk, okausudlarlugo Mosesib timinga pivlugo, okausek mittautaunartok erkartorlugo sapperpa, okarporle: Nalekab pitlarniarlitit.
10 Tapkoale mittautekadlarput, kaujimangitamingnik; nellungitatigle ingergarmik, tamakkonunga asserorsarput ingmingnik, nergjutitut sillatunekangitutitut.
11 Kappianamẽk tapkonunga! Kainib apkota attoramitsuk, Balaamiblo tammarninganut perkutiniaromamut kattekkivut, pikablanermingnelo Koratut nungutaulerput.
12 Tapkoa mamaitoksõjut kuviasuluktut nerrekattigigamise iktõratik nerridlarlutik: nuvujauvut immekangitut annoremut ingergartitaujut; napartõvut palliõvlutik paungakangitut, mãggoẽrtorlutik tokkovut, amangittigut nusuktauvut;
13 Sorlo immakbiub malliksoangit kappoalidlartut ĸangusutigijeksamingnik; uvloritset maungatuinak pijut, taipkonunga tãktub tãktoksoanga issokangitomut kumergutauvok.
14 Enochele aglæt, Adamemit 7 õjok, nellautainerivok tapkoninga, okarame: Ahak, Nalegak aggerpok ivsornaitut unnuktoksuit tausendeokattartut illagællugit,
15 Erkartoriartorlugit illunaita, Gudekaromangitullo

tamaita pitlarlugit, ajortulliningita Gudeẽrutijut illior-
ningit tamaita pivlugit; Gudekaromangitut ajortoliksuit
okausiludlangmettalo tapsomunga, tamaita pivlugit.
16 Tapkoa avamudlarlutik passitekatsainarput, ikligu-
nermingnut arvertarlutik; kanningillo piblingaitunnik
okãladlarput, adsigẽngititsivlutik innungnik, sumik tigu-
sijomagamik.
17 Illipsele, erdlingnartose, okautsit ipkoa erkarniar-
sigik, Nalegapta Jesusib Kristusib Apostelingita sivorng-
agut okauserijangit;
18 Okarvigingmasse, uvlut kingorliksanginne mittau-
tekartokaromãngmet, Gudeẽrudsijunnik ikligunerming-
nut innoniartunnik.
19 Tapkoa, ingmingnik ingmikõrtartitsijut, uvinitui-
nauvut, annernekangitut.
20 Illipsele, erdlingnartose, illipsingnik idluarsainia-
ritse okpernipsingnut ivsornainerojomut, tuksiarluselo
Annernermut ajunginermut.
21 Gudiblo næglingninganẽtsainaritse, neriugilugolo
Nalegapta Jesusib Kristusib nãpkininga, innotsemut nãk-
saungitomut.
22 Adsigẽktiniarnagillo, illangit nãpkiningnermik pi-
niarapsigik,
23 Illangille sivorasãrdlugit piuliniarapsigik, ikko-
mamit nusungniarlugit; omigilugolo annorãk uviningmut
ipektojok.
24 Tamnale, illipsingnik sapputsijungnartok passĩjek-
saunase, sakkertiluselo kẽnaminut ãnanaudlartomut pit-
lartautaililuse kuviasungnermut;
25 Gude tamna, sillatojotõjok, Piulijivut, nalengnar-
sile ussornarnarsilunelo, ajugaunerõlunelo, pitsartunerõ-
lunelo, manalo, issokangitoksoarmullo! Amen.

JOHANNESIB

TÆKKOTITAUNINGIT.

KAPITEL I.

Kristusib tikkitsomãrninganik.

TAMÆDSA Jesusib Kristusib tækkotitangit, Gudib
tunnijangit tapsomunga, tækkotitjutigilugit kivgaminut,
killamik nelliutukset, tamakkoalo nellonailiveit, Engeline
tilligamiuk kivgaminut Jahannesemut.
2 Tamna kigligiudsilaukpok Gudib okausinganik, Je-
suselo Kristuse okautigivlugo, tamainiglo tækkojaminik.
3 Piulijauvok, tamna attuarsijok, tapkoalo tussartut
okautsinnik tamakkoninga nellautsijomãrtunnik, torkor-
lugillo aglaksimmajut makkonane; nelliuninget kanni-
met.
4 Johannese (aglakpok) illagẽnut 7 nut Asiametun-
nut: Saimarsaumik ullapirksaumiglo pekaleritse tapso-
manget mattomanetomit, tamattomanelauktomillo, agge-
romãrtomillo Annernernillo 7 nit tapsoma iksivautak-
soanget sanganetunnit;
5 Jesusemillo Kristusemit tamna nertornartovlune kig-
ligiudsijõvok, tokkungajunnillo erniãngokãrtok, nalegau-
nerõjorlo attannivingnut nunametunnut; tapsoma nægli-
gilaukpãtigut ubvarlutalo ajorniptingnit aungminut,
6 Attannivingortilutalo ajochertuitilaukpãtigut Gude-
mut Atãtaminullo: tamna nertortaule ajugaunerõlunelo
issokangitomit issokangitomut. Amen.

7 Ahak, aggerpok nuvujettigut, ijillo illunatik tæk-
kojomārpæt, tapsomingalo kappisilauktut aglæt, innu-
kattigēllo nunaksoarmiut illunamassiatik avāladlaromār-
put. Illa, Amen.
8 Uvanga Alfaōvunga Omegauvlungalo, pigiarneōv-
lungalo naggatauvunga, Nalegak okarpok, tamattoma-
netok, tamattomanelauktorlo, aggeromārtorlo ajugakangi-
tovitōjok.
9 Uvanga Johannese, kattangutisetauk illangiutekat-
tauvlunga kappiasungnermiglo, nalegauvingmiglo, Jesu-
siblo Kristusib kennuērsarninganik, kikkertametunga
Patmusemik attelingme, Gudib okausinga pivlugo, kigli-
giudsinerlo Jesuse Kristusemik pivlugo.
10 Annernermētunga Nalekab uvlungane, tunnumnelo
nippersoarmik, sorlo tiptulaumik tussartunga,
11 Okartok: Uvanga Alfaovunga Omegauvlungalo,
sivorliovlungalo kingorliovunga. Tækkojettillo aglakit
makpertennut, ātautikillo illagēnut Asiametunnut 7 innut,
Efesusemetunnut, Smyrnametunnut, Pergamusemetunnut,
Tyatirametunnut, Sardusemetunnut, Filadelfiametunnut,
Laodiseametunnullo.
12 Keviarpunga tagva tækkosaromavlunga nippersoak
okalajok uvamnut, nakit pingmangat. Keviaramalo nen-
nergoabvingnik 7 nik Goldinnik tækkovunga:
13 Nennergoabvillo tapkoa 7 it kerkane attautsemik
tautulerpunga, innub erninga adsigiva; tamna annorar-
simmajok angijoktamik, keterusersimmavlunelo sakkiang-
migut keterūmik Goldemik.
14 Niakoale nujangillo kakkortaksovut saukab mer-
kungititut, aputitut, ijigiglo ikkomab ikkoalāningatun-
ituk;
15 Ittiggangillo kakkorlertun-itut, aumaksimmajotitut
kieksaume, nippingalo sorlo kōksub nippingatut,
16 Tallerpingminullo uvloritset 7 it tigumiarpeit, kan-
ninganillo annijokalaukpok saviksoarmik ipiktoksoarmik,
igluktut kēnalingmik, kēnangalo sekkinertut kingarnartó-
tut kaumaridlarpok.
17 Tækkolerapkolo ittigganginnut ochovunga tokko-

jotut; tallerpingminulle pattiklunga, okarvigivangalo: Erksiniarnæk, uvanga sivorliovlungalo kingorliovunga,

18 Omartungalo. Tokkolauktunga, ahak, innovunga issokangitomit issokangitomut, tãktoksoarmullo tokkomullo pẽrutekarpunga.

19 Tækkojettit aglakit, tamattomanelo-itut, kingornganelo nelliutukset.

20 Uvloritsello 7 it tallerbimnetut tækkojavit nellonarninget pivlugo, nennergoabvillo 7 it Goldit pivlugit. Uvloritset tapkoa 7 it Engeliovut illagẽktunnut 7 innut, nennergoabvillo tapkoa 7 it tækkojettit illagẽktovut 7 it.

KAPITEL II.

Illagẽnut Efesusemetunnut, etc.

ILLAGET Efesusemiut Engelinget aglagvigiuk: Uvloritsennik 7 nik tallerbingminut tigumiartok, nennergoabvit 7 it Goldit akkorngane arvertartok, imak okarpok:

2 Piniarnitit sennanillo kennuẽrsarnillo kaujimmavakka, ajortullijullo kennuẽrsarvigijungnanginangne, Apostelionermingniglo okartut, taimainatiglo õktolaurangne, nachvarlutillo sæglotojoksõngmetta.

3 Kunnutuilutit, kennuẽrsarlutillo attera pivlugo sennavotit, merngortorlaunæglo.

4 Erkartuitiksakarpungale illingnut, nægligosungnek sivorlek soræerangne.

5 Erkailerit, sunamit kattengneravit, kakkialerillo, piniarnerit sivorlit pisãrlugit. Pingikuville tikkisãrniarpagit, nennergoabvit inninganit pingulugo nutsomãrpara, kakkialingikuvit.

6 Mattomingale pekarpotit, omigigangne Nikolaitit piniarningit, tapkoa uvangatauk omigigivakka.

7 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagẽnut: Sãlakalertok, tãmna nerrititsomavara napartomit omanartomit, Gudib Paradisinganetomit.

8 Illagẽt Smyrnamiut Engelinget aglagvigiuk: Sivorliõvlunelo kingorliõjok, tokkolauklunelo omarmijok, imak okarpok:

9 Piniarnitit kaujimmavakka, kappiasungnillo, aklunillo (nauglo akluitotit) mittautaunillo okartunnut Judionermingnik, taimainatiglo, Satanasible ajochertuivinganut illingavut.

10 Sivoraginiarnagit nelliellonẽt, kappianartut illingnut nelliutukset. Ahak, illapse illangit parngnanẽrsimmavingmut Satanasib pititsomãrpeit, õktortaukovluse, kappiasuktitaukovluselo uvlunnik 10 nik. Sokkosijuilerille tokkomut, niakotemik õmanartomik. tunnitsivigijo magapkit.

11 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagẽnut: Sãlakalertok, tamna tokkub aipanganut kiksartitauniængilak.

12 Illagẽt Pergamusemiut Engelinget aglagvigiuk: Ipiktomik igluktut kẽnalingmik saviksoalik, imak okarpok:

13 Sullijatit kaujimmavakka, nunakarnillo nane, Satanasib iksivautaksoanget inningane, atteralo attavigigangne, okpernerlo uvamnut missiarutiginago uvlunne ipkonane aglæt Antipase attaruilivlune uvamnik kigligiudsijok tokkotaungmet illipsingne, Satanasib innekarviane.

14 Illãrsuanigle erkartuitiksakarpunga illingnut, tagvane innukuttekaravit Baalamib ajochertutanik nalektunnik, tapsoma Balak ajochertormago, Israelib kittornganginnut aporviksasiorkovlugo, nerrekovlugit Gudeungitunnut tunnergutinnik, assiniarkovlugillo.

15 Taimaktauk innukuttekarmigavit, Nikolaitit ajochertusinginnik nalektunnik, tamanna omigivara.

16 Kakkialerit, pingikuville tikkisãrniarpagit, sorsugiartorlugit kannerma saviksoanganut.

17 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagẽnut: Sãlakalertok, tamna nerrititsomavara Mannamik ijersimmajomik, ajungitomiglo kigligiudsigijomavara; kigligiudsinermullo attermik nutamik aglaksimmajomik, kimut illitarijaungitomik, innuet kissime (illitariva).

18 Illagẽt Tyatiramiut Engelinget aglagvigiuk: Gu-

dib erninga ikkomab ikkoalaningatut ijekartok, ittiggaliglo kakkorlertun-itunnik, imak okarpok:

19 Piniarnitit kaujimmavakka, nægligosungnillo, kivgartornillo, okpernillo, kennuērsarnillo, sullidlaravillo kingorlit pivalliarlutik sivorlinit.

20 Illārsuanigle erkartuitiksakarpunga illingnut, arnāluk Jesabele nellautaijovlune okartok, innertinginangne, ajochertuineluganget kivgakka uiverivlugit assiniarkovlugit, nerritiniarlugillo tunnergutinnik Gudeungitunnut.

21 Nelliutomiglo tunnitsivigilauktara, kakkialerkovlugo anguniarnerminik, kakkialeranelo.

22 Ahak, innangavingmut egipara, kappianartoksoarmullo pitilugit tapsominga arnarnialauktut, kakkialingikunik piniarnermingnik.

23 Kittorngangillo annaulugit tokkotsomavakka. Illagēllo illunatik nellojungnērniarpānga, taktoniglo omættinniglo kiglissiniartok uvangaugama, illunaselo ingmikōrluse piniarvigijomārpapse illiornerijapsingnut.

24 Illipsele okarvigivapse, assiselo Tyatirametut, tamattominga ajochertusekangitut, ittijunniglo Satanasib issumanganik kaujimmangitut (okaramik): assianik okumaititsinermik illitsivigijomangilapse.

25 Pekarnissele sapkuniarassigik, tikkitsearilunga.

26 Sālakalertorlo, perkojamniglo attaruilijok naggatiksamut, tamna nalegangortitsomavara nellojunnut,

27 Taipkoningalo attanniotitsiniartok kikkiengmut ajaupiamut, machasiortublo illulerkutingititut serkomitsomārpeit,

28 Sorlo Atatamnut tunnitsiviogama, uvloritsamiglo kausiomik tunnitsivigijomavara.

29 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagēnut.

KAPITEL III.

Illagĕnut Sardusemetunnut, etc.

ILLAGELLO Sardusemiut Engelinget aglagvigiuk: Gudib annerninginnik 7 nik, uvloritsenniglo 7 nik pekartok, imak okarpok: Piniarnitit kaujimmavakka, attekaravit omartomik, tokkungavlutillo.

2 Pigălerit assitillo tokkojomajut nekkoksitiniarkit; piniarnitit Gudemut namaksitsiangitut nachvarapkit.

3 Tamanna pivlugo erkainiarit pigilauktarnik tussarlauktarniglo, tamakkoalo mallingniarkit, kakkialerlutillo. Pigărniængikuvit tikkidlarniarpagit tigliktotut, Stundit nellienne tikkidlarniarmangapkit nellojomărpet.

4 Innukuttekarpotittauk ikkitunnik Sarduseme, annoramingnik ipektotitsilaungitunnik, tapkoalo arvertarkattigijomărpănga kakkortanik annoratsijarlutik, tamattominga nellopkotinginamik.

5 Sălakalertok, tamna kakkortanik annorărtitauniarpok, attingalo pĕrniængilara omanartut aglait makperninganit, attingalo okautigijomavara Atatamnut Engelinginnullo.

6 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagĕnut.

7 Illagĕt Filadelfiamiut Engelinget aglagvigiuk: Imak okarpok Heiligeojok, miksekartok, Davidib pĕrutanik pekartok; pallangairudsarsijorlo nellieta pallangagungnangitanganik; pillangĕrsijorlo nellieta pallangĕrudsarungnangitanganik.

8 Piniarnitit kaujimmavakka. Ahak, upkuĕrudsilauktunga illingnut, nellieta pallangĕrungnangitanganik; pitsartunekaluărsukavit, okauseralo nalelaukpet, atteralo missiarutigilaungilet.

9 Ahak, Satanasib ajochertuivianit illangit pitiniarpakka, okartut, Judionermingnik, taimainatiglo, sæglovlutigle pijut. Ahak, illiorvigijomavakka, tikkekovlugit,

ittikavit sanganut tuksiarlutik, illitarksilerlutiglo igvit nægligigapkit.
10 Naletsainalaurangne okausek kennuẽrsarnimnik, uvangatauk sapputijomagivagit õktornartub nelliutiviksanganit sillaksoarmiunnut tamainut tikkitsomãrtomit, õktorlugit nuname nunakartut.
11 Ahak, aggerniarpunga killamik; pigijarnik sapkusitaililutit pit, niakotiksarnik tigusijokarkonnago.
12 Salakalertok, tamna sukkangortitsomavara Gudima iglungane, tamattomangello kingorngane annijungnẽrniarpok. Gudimalo attinga aglagomavara tapsomane, Jerusalemiblo nutãb attinga, Gudima iglogaseksoanget, killangmit akkartok, Gudimnit, atteralo taimna nutãk.
13 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagẽnut.
14 Illagẽt Laodiseamiut Engelinget aglagvigiuk: Amen, imak okarpok nertornartotojok miksekartovlunelo kigligiudsijok, Gudib pingortitangita pigiarninget.
15 Piniarnitit kaujimmavakka, niglingitotillonẽt kidsingitotillonẽt; kannoktõk niglilutit kidsilutillonẽt!
16 Nerromikaville, niglernæglonẽt kidsernæglonẽt, kannimnit orriaromãrpagit.
17 Imak okausekarpotit: Akluipunga pitakaluarpungalo sõngojunnik, ajoksatsengitunga; nellovlutillo ajudlaravit tækkominaidlalarpillo aklujoksõlarpillo, tautungitolarpillo, annorakarnæglo.
18 Pivagit tagva, Goldemik ikkomamut sujungaititaummajomik pissiniarkovlutit uvamnit, akluilerkovlutit, kakkortaniglo annorãnik attitilutit, annorãkanginivit kangunarninga sakkerkonnago, ijikiglo mingoarkik ijigiksautiksamut tautukovlutit.
19 Pitlarlugit kaujisarpakka nægligijakka. Taimaimet attaruililutit, kakkialerit.
20 Ahak, upkuametunga avilortarlunga. Nippimnik tussartokarpet upkuẽrlunelo tamna itterviginiarpara, Kommunionemiglo nerrekattigilugo, tapsomalo nerrekattigilunga.
21 Sãlakalertok, tamna tunnitsivigijomavara iksiva-

kattigilunga iksivautamne: sorlotauk uvanga sālakalilauktunga, Atatagalo iksivakattigilauktara iksivautangane.

22 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagēnut.

KAPITEL IV.

Gude iksivautaksoarme iksivajok killangme, Johannesib tækkova.

TAMATTOMA kingorngane tækkovunga, ahak, upkuamik angmartaulertomik killangme; nippelo sivorlek tussalauktara uvamnut okartok, sorlo tiptulaut, tamna okarpok: tamaunga majorarit tækkotitsomagapkit mattoma kingorngagut nelliutuksennik.

2 Tagvaēnak annernermetunga. Ahaglo, iksivautaksoak illijaulerpok killangme, iksivautaksoarmelo attausek iksivavok.

3 Iksivajub tapsoma tautua sorlo ujaraktut Jaspisetut Sardisetullo; iksivautaksoarlo ajagutaub illummava tautua Smaragdtun-itok.

4 Iksivautaksoarlo illumavættauk iksivautet 24 git, iksivautennelo tapkonane angajokaunerojut 24 git iksivavut, kakkortanik annorāggit, niakunginelo niakutekarlutik Goldenik.

5 Iksivautaksoarmillo annivut, kaumalaglo kalluglo nippillo; nennergutillo 7 it ikkomaggit ikkoalagivut iksivautaksub sangane, tapkoa Gudib Annerningit 7 ōjut.

6 Iksivautaksublo sangane Glaseojartomik immarbiksoakartok, allikutun-itomik, iksivautaksublo kerkāgut, avatāgullo iksivautaksub nergjutekarpok sittamanik, sāmigullo tunnumigullo illunaitigut ijilingnik.

7 Nergjullo sivorlek Loewetun-itok, nergjullo aipanga nochatun-itok, nergjullo pingajuet kēnakartok innuktut, nergjullo sittamanget nektoraliktut tingijotun-itok.

8 Nergjutillo tapkoa sittamet attunit issarokarput pingasujortunnik, illumikullo illunane ijiggit, innilangajung-

nangerput soræratik okausekarput: Heilig, heilig, heiligeovok Gude, Nalegak, ajugakangitovitojok, ilauktok, tamattomanelo-itok, aggeromãrtorlo.

9 Nergjutillo nertolerangamitsuk nakorivlugolo kujagiviklugolo iksivautaksoarme iksivajok, issokangitomit issokangitomut innojok;

10 Pamaktervigivæt angajokaunerojut 24 git iksivautaksoarme iksivajok tuksiarvigivlugo, issokangitomit issokangitomut innojok, niakotitiglo egipeit iksivautaksub sanganut, okalavlutik:

11 Nalegak, igvit nellopkotingivitojotit nertornarnermik, nalengnarnermiglo, pitsartunermiglo pigilutit; igvit tamaitarsuit pingortilaurangne, igvillo perkogangne ilerput, pingortisimmavlutiglo.

KAPITEL V.

Aglait 7 it nakkitsutiggit.

AGLANGNIK makpertennik iksivautaksoarme iksivajub tallerbinganetunnik tækkogivunga, illungitigullo kãngitigullo nakkitersimmajunnik, nakkitsutinnut 7 innut.

2 Engeletauk pitsartojoksoak tækkogivara, nippersoarmut okaladlartok: Makpertet ukkoa makperlugit nakkitsutingillo serkomilugit, kina nellopkotingika?

3 Killangmiunik nunamiuniglonẽt, nunab attanetuniglonẽt pijokangilak makpertet ukkoa makperungnarlugit tækkunãrlugillonẽt.

4 Uvangalo kugviolaukpunga angijomik, nellopkotingitokangimet makpertet ukkoa makperlugit, attuarlugillo tækkunãrlugillonẽt.

5 Angajokaunerojut illanget okarvigivãnga: Kugviornæk; ahak, Loewe Judab kinguvanga, imna Davidib amãnga, sãlakarsimmavok; makpertet ukkoa makperlugit, nakkitsutingillo 7 it serkomilugit.

6 Tækkogivunga, ahaglo iksivautaksub kerkane nergjutillo sittamet, angajokaunerojullo akkorngane, Saugãr-

sungmik nangertomik, tokkotaujotun-itomik, naksukarlune 7 nik, ijekalarmelo 7 nik, tapkoa Gudib annerningit 7 it, tillijaujut nunennut tamainut.

7 Tapsomalo tigujartorpeit (aglait) makpertet iksivautaksoarme iksivajub aggangita tallerbinginnit.

8 Makpertet tigumagit, nergjutit sittamet taipkoa, angajokaunerõjullo 24 git pãmakterput Saugãrsub sanganut, illunatiglo attunit Harfekarput illulerkutekarlutiglo Goldenik iserluanerutiksamik tættætunnik, tamædsa ivsornaitut tuksiarningit.

9 Imgerumiglo nutamik imgerput, okalavlutiglo: Igvit nellopkotingivitovlutit makpertet tiguvlugit, nakkitsutingillo angmarlugit; igvit tokkotaugavit, aungnullo Gudemut pissiarilauraptigut sunatuinarnit kinguvãngnillo, okauselingnillo, innugaseksoarnillo nellojunnillo;

10 Koenigeortilutalo ajochertuijungortipaptigut Gudibtingnut, Koenigeoniarpogullo nunaksoarmiunnut.

11 Tækkogivunga, nippemiglo tussarlunga, Engelivaksoarnit iksivautaksub avatanit, nergjutillo avatanit, angajokaunerojullo avatanit; unnurningillo zehntausendit zehntausendẽrtorlutiglo, tausendillo tausendẽrtorlaukput,

12 Nippersoarmullo okartut: Saugãrsuk tokkotaujok, nellopkotingivitojok pigilugit pitsartunerlo, akluinerlo, sillatunerlo, sõngonerlo, nalengnarnerlo, nertornarnerlo, nakorijaunerlo.

13 Pingortitello illunamadsiatik killangmiullo nunamiullo nunab attanetullo, immarbiublo illuanetut tamaita, tussartakka okausekartut iksivautaksoarme iksivajomut, Saugãrsungmullo: Kujãnarsile nalengnarsilunelo, nertornarsilunelo, ajugauvijotõvlune issokangitomit issokangitomut.

14 Nergjutillo tapkoa sittamet okarput: Amen. Angajokaunerojullo 24 git pãmakterlutik tuksiarvigivæt, tamna issokangitomit issokangitomut innojok.

KAPITEL VI.

Nakkitsutit 7 it angmartaulerninginik.

TÆKKOGIVUNGA, nakkitsutit ipkoa illanget Saugãrsub angmarpa. Nergjutillo sittamet ipkoa illanget tussarpara, sorlo kallub nippinganut, okartok: Tækkojartorit.

2 Tækkogivunga, ahaglo, kakkortamik horsemik, tapsomalo kãngane iksivajok pitiksilijartok, niakotemiglo tunnitsiviolertok, ajugakaranelo ailerpok, sãlakarnialerdlune.

3 Nakkitsutillo aipanget (Saugãrsub) angmarmago, nergjutit aipanget tussartara, okartok: Tækkojartorit.

4 Horsiblo aipanga aupalluktak annijok, tapsomalo kãngane iksivajok tunnitsiviolerpok ullapirksautekarungnẽrtidlugo nuname, ingminullo innuartigẽlerkovlugit, saviksoarmiglo tunnitsiviolertok.

5 Nakkitsutillo pingajuet (Saugãrsub) angmarmago, nergjutit pingajuet tussartara, okartok: Tækkojartorit. Tækkogivunga, ahaglo, kernertamik horsemik, tapsomalo kãngane iksivajok kittitautingnik tigumiartok.

6 Nippelo tussartara, nergjutit taipkoa sittamet akkorngænnit, okartok: Weitzenik õktut attausek kẽnaujãrsungmik attautsemik akkekariakarpok, Gersteniglo õktutit pingasut kẽnaujãrsungmik attautsemik akkekariakarput, orksuglo Weinelo asserorniarnagik.

7 Nakkitsutillo sittamanget (Saugãrsub) angmarmago, nergjutit sittamangeta nippinga tussartara, okartok: Tækkojartorit.

8 Tækkogivunga, ahaglo, horsemik kattãngajomik, tapsomalo kãngane iksivajok, tokkomik attekartok, tãktoksublo aipariva. Tapkoalo ajugautitaulerput nunametut sittamaulilugit sittamaingit tokkoniarlugit, saviksoarmullo, kãngnermullo, tokkonartomullo, nunablo pissuktinginnut.

9 Nakkitsutillo tellimanget (Saugãrsub) angmarmago,

tækkovunga Altarib attãne Gudib okausingit pivlugit, kigligiudsinitiglo tamakkoninga pivlugit tokkotaulauktut tarninginnik.

10 Nippersoarmut nibliadlarput okarlutiglo: Nalegak heiligeojotit miksekartovlutillo, kannok akkunẽrtorsoarmik erkartuingilatit, aukput akkiniarutiginago taipkonunga nunametunnut?

11 Attunit tapkoa tunnitsiviolerput annoramik kakkortamik, okaudsaulermilutik, sulle nelliutomik annikitomik merngoẽrserkovlugit, kivgaukattingit kattangutingillo sulle tokkotauniartut tapkotitunak illagilugit, namaksekãrtinnago.

12 Tækkogivunga, nakkitsutit 6 inget (Saugãrsub) angmarmago, ahaglo, nuna sajukpiladlalerpok, sekkinerlo tãktoksolerlune, sorlo merkunik põksaksoatut, takkerlo auktun-ilertok.

13 Killaublo uvloriangit nunamut kattekput, sorlo napartub Feigub Feigine kattektinamigit annorẽrsoarmut aulataujaraigame.

14 Killaglo kemmavok sorlo aglait imusersimmajut, kakkello, kikkertello illunaita nũtaulerput innimingnit.

15 Koenigillo nunametut, nãlegaksuillo, akluitoksuillo, angajokaviksuillo, songojullo, kivgaujullo, kivgaungitullo illunatik ijertoriarput, kairosungnelo kakkello kongnãngine,

16 Okarlutiglo kakkennut imnaksoarnullo: Sittorvigittigut mattuluta iksivautaksoarme iksivajub kẽnanganit, Saugãrsublo ningausinganit,

17 Uvloksoak ningautsiviksanga nelliutingmet, kinalo sõngojungnarka?

KAPITEL VII.

Gudib kivgangita nertornartut nakkitsutitauninginnik.

MAKKOA kingorngatigut Engelit sittamet tækkogivakka, nangertut nunaksub terrekungine sittamane, tigumiartut nunab annoringinnik sittamanik, annore an-

nordlerkonnago nunamut, immanullonĕt, napartullo nellienut.

2 Engelittauk assinget tækkogivara, nuilertok sekkerngub nuilervinganit, tamna Gudib tokkosuitub nakkitsutanik pekartok, nippersoarmut nibliadlarpok Engelinut sittamanut, nunalo immarbiklo akkunarniarlugik tunnitsiviomajunnut.

3 Okarlunelo: Nuna akkunarniarnago immarbiklonĕt napartullonĕt, Gudibta kivgangit nakkitsutilugit kaungitigut pikãrtinnata.

4 Nakkitsutitaulertullo unnurningit tussartakka, hundert 44 tausendit nakkitsutisimmajut, tamainit Israelib kinguvãngita abvaviningit.

5 Judab kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Rubenib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Gadib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

6 Asserib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Naftalib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Mannasib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

7 Simeonib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Levib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Isascharib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

8 Zabulonib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Josefib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Benjaminib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

9 Mattoma kingorngane tækkogivunga, ahaglo, innugiartorsoarnik, kitilugit pijungnartokatsengilak, nellojunnit tamainit, innugaseksoarnillo, ingmigolingajunnillo okauselingnit, iksivautaksub sangane nangertunnik, Saugãrsublo sangane, annorarsimmajunnik kakkortanik, agganginelo Palmenik tigumiarlutik,

10 Nippersoarmut nibliadlarput okarlutiglo: Piuliklernek pinga tapsoma iksivautaksoarme iksivajub, Gudibta Saugãrsublo.

11 Engelillo illunatik nangerput iksivautaksoak illumavlugo angajokaunerojullo illumavlugit, nergjutillo sittamet illumavlugit, pãmakterlutiglo iksivautaksub sanganut, Gude tuksiarvigivæt,
12 Okarlutiglo: Amen, nakorijaunerlo, nalengnarnerlo, sillatunerlo, kujanarnerlo, nertornarnerlo, pitsartunerlo, ajugakanginerlo Gudivut pigiligit, issokangitomit issokangitomut. Amen.
13 Angajokaunerojut illanget kiovlune uvamnut okarpok: Ukkoa kakkortanik annoraggit kikut? nakillo pivæt?
14 Kiovaralo: Nalegak igvit kaujimmavet. Ama okautivãnga: Ukkoa tagva, kappianartoksoarmit pijut, annoratiglo erortulaukpeit, kakkorsardlugillo annoratik Saugãrsub aunganut.
15 Tamanna pivlugo Gudib iksivautaksoanget sanganeput, kivgartorlællo uvlotillugolo unnuamelo Tempelingane. Iksivautaksoarmelo iksivajub kollangiarvigẽnarniarpeit.
16 Kãgungnẽrlutiglo immerugungnẽrniarput, sekkinermullo kiægungniængilet, kiæb assianullonẽt.
17 Saugãrsub iksivautaksub kerkanetub pairiniarmagit, tessiorlugillo immiub omanartub puailãvinginut, kugviornerillo tamaita Gudib allarterniarpeit ijinginnit.

KAPITEL VIII.

Engelit 7 it tiptulautiggit.

NAKKITSUTIT 7 inget (Saugãrsub) angmarmago killangme nippekartailivok Stundib koppangane.
2 Engelinik 7 nik tækkovunga, tapkoa Gudib sanganut pivut, tiptulautiniglo 7 nik tunnitsiviolerput.
3 Engelillo assinget sakkerpok, Altarib sennianut pivlune, iserluanerutiksab illulerkuta Golde tigumiarpa, unnuktunniglo iserluanerutiksennik tunnitsiviolerpok, tunnijerkovlugo ivsornaitut illunatik tuksiarninginut, Altareme Goldeme iksivautaksub sanganetome.

4 Iserluanerutiksablo pujoa ivsornaitut tuksiarningit illagællugit kongmuarpok Engelib agganginnit Gudemut.

5 Engeliblo iserluanerutiksab illulerkuta tiguva, illulerlugolo ikkomamik Altaremit, navilugolo nunamut. Nippersoakalerpok tava, kalluglo, kaumalaglo, nunab sajukpiladlarningalo.

6 Engelillo 7 it tiptulautinnik 7 nik piggit opalungersimmalaukput tiptulausijarniarlutik.

7 Engelillo sivorlinget tiptulausijarpok. Nettakonnalerpok tava, ikkomamiglo, aungmiglo akkusimmajomik nunamut katteklutik. Napartut pingasuililugit pingajuingit ikkitaulerput nungulugit, (nunablo) nutaijoktungit tamat ikkomamut nungulugit.

8 Engeliblo aipanga tiptulausijarivok. Kakkaksoatunitok ikkomamut ikkoalajok immanut tava pisãrpok, immarbik pingasuililugo pingajuet aungolerpok.

9 Immanelo omajut pingasuililugit pingajuingit tokkovut, umiaksuillo pingasuililugit pingajuingit assernortaulerput.

10 Engelit pingajuet tiptulausijarivok. Uvloriaksoak tava killangmit kattekpok, nennergutsoatun ikkoalajok, kõggullo pingasuililugit pingajuingit, puailavillo tupvigiveit.

11 Uvloriak tamna Wermuthemik (sungarmik) attekartok, tapkoa immangit pingasuililugit pingajuingit sungilerput. Innuit unnuktoksuit tokkovut immanginnut sungimetta.

12 Engelit sittamanget tiptulausijarivok. Sekkinek tava pingasuililugo pingajuet, takkerlo pingasuililugo pingajuet, uvloritsello pingasuililugit pingajuingit annaujaulerput, tamakkoa pingasuililugit pingajuingit tãktoksolerput, uvlok pingasuililugo pingajuet kaumaksarungnẽrlugo, unnuarlo taimainivok.

13 Engeletauk tækkovlugolo tussartara, killaub kerkagut tingijok, nippersoarmut okarlune: kappianamek, kappianamek, kappianamek nunametunnut, tiptulautit assingita nippinginnut, Engelit pingasut sulle tiptulausijartukset nelliuningine.

KAPITEL IX.

Uvloriamik killangmit kattektomik.

ENGELIT tellimanget tiptulausijartok. Uvloriarlo tava tækkovara killangmit kattektok nunamut; tamna tunnitsiviolertok pĕrumik immektarvingmut nettekangitomut.

2 Immektarvik nettekangitok mattuĕrmago, iserluksoak immektarvingmit annivok, sorlo iserluk kiæksautersoarmit, sekkinerlo sillalo tăktoksolerpuk immektarviub iserlunganut.

3 Iserlungmillo piglertakalerpok nuname. Tapkoa pitsartutitaulerput sorlo Scopionit nunametut pitsartunekarningititut.

4 Okautsaulerpullo, ivgit nunametut nutaijoktullonĕt, napartorlonĕt asserorkonnagit, innuille kisseta, Gudib nakkitsutanik kaungmiutekangitut.

5 Tunnitsiviolerivut, tapkoa tokkotaililugit, anilekteradlarlugille takkit tellimet navlugit, anilekteradlartitauningillo sorlo Scorpionib innuk kappilerpago anilekteradlarnalaukpok.

6 Uvlune taipkonane innuit tokko kennerasuarniarpæt, nenninagolo, tokkojomanermik kajungilarniarput, tokkuble kemmăngniarpeit.

7 Piglertet tapkoa illinganingit horsetitut sorsugiartorlutik opalungersimmajutitut, niakomikullo pitaggit niakotitun-itunik Goldeojartunik, kĕnakartullo innuit kĕnangititut.

8 Nujakarlutiglo arnet nujangititut, kigutekarlutiglo Loewetitut.

9 Sagvingmiutekarlutiglo kikkieksoatun-itomik, issarungitalo nippingit keaksorningit kemuksit horsiggit unnuktut nippingititut sorsugiartorangetta.

10 Pamiokartuttauk Scorpionetut, pamiungillo kakkilauteliolaukput, tapkoalo pitsartunekarput innuit kappiasuktidlarlugit, takkit tellimet navlugit.

11 Nettekangitub Engelinga Koenigivæt, tapsoma attinga Ebræerit okausingine Abaddonemik, Grichillo okausingine attekarpok Apollionemik.

12 Kappianavik attausek annigorpok; ahak, kappianavīk magguk sulle tamattoma kingorngane nelliutsomārpuk.

13 Engelit 6 inget tiptulausijarivok. Nippe tava tussartara Goldib Altaringet Gudib sanganetub terrekonginnit sittamanit,

14 Tamattoma Engelit 6 inget tiptulautilik okarvigiva: Kellerūdsarkit Engelit ipkoa sittamet kelleksorsimmajut kōksub Euphratib senniane.

15 Engelit tapkoa sittamet kellerūdsartaulerput, Stundemut, uvlormut, takkemut, Jahremut, opalungersimmajut innuit pingasuililugit pingajuingit tokkolugit.

16 Sorsuktuksello horsit kānginne iksivajut unnurningit 200 Millioneōlaukput, unnurningillo tussarlaukpakka.

17 Taimaglo horsit tækkolaukpakka kānginnelo iksivajut, sagvingmiutekarput ikkomalingnik tungojoktalingniglo, orksorotilingniglo, horsillo niakungit Loewit niakungititun-itut, kanninginnillo ikkoma, iserluglo orksorolo annivut.

18 Pingasunut tapkonunga innuit pingasuililugit pingajuingit tokkotaulerput, ikkomamullo, iserlungmullo, orksoromullo, kanninginnit annijunnut.

19 Pitsartuningit kannermingnemetta, pamiungillo kuglugitset adsigiveit, niakokarlutiglo, tapkonunga akkunaisarput.

20 Amiakokalaukporle sulle innungnik, kappianartunnut tamakkonunga tokkotaungitunnik, kakkialingitunniglonēt aggamik piniarningit pivlugit, Satanaselo, Gudingoello Goldit, Silberillo, kakkorlillo, ujarkello, kejuillo sennammajut, tautugungnangitullonēt, tussarungnangitullonēt, arvertarungnangitullonēt tuksiarvigingmagit.

21 Kakkialilaungitullotauk innuarnermingnik, angakulliarnermingniglo, assiniarnermingniglo tiglingnermingniglo.

KAPITEL X.

Engele aglãrsungnik makpersimmajunik tigumiartok.

ENGELIT assinget sõngojoksoak tækkovara, killang-
mit akkartok, nuvuja annorariva ajegutarlo niakoanetok,
kẽnanga sekkinertun-itok, ittiggangillo sokatitut ikkoma-
liktitun-iput.
2 Aglãrsungnik makpersimmajunik aggangminut ti-
gumiartok, ittiggangminullo tallerbingminut immarbik
tutiva, saumingminut nuna tutilugo.
3 Nippersoarmut nibliadlarpok, Loewetut errinarloa-
kijadlartotut, nibliadlarnerlo soræermet, kalluit 7 it niblia-
vut nippinginut.
4 Kalluillo 7 it nippitik annijarẽrmattikit, aglaroma-
lauktakka, nippele killangmit pijok tussartara, uvamnut
okartok: Nakkitsuserkit 7 it kalluit okausingit tapkoa
aglangniarnagit.
5 Engelible tækkojama immarbingmelo nunamelo
nangertub, aggane tallerpingne issakpeit killangmut:
6 Makkiterlugo taiva issokangitomit issokangitomut
innojok pingortitsilauktok killangmik pinginniglo, nuna-
mik pinginniglo, immarbingmiglo illuanetunniglo uner-
tuivlune nelliutokarungnẽrtomik;
7 Uvlullo ipkoa Engelit 7 ningeta tiptulausijarvianut
illingajut nelliutikpetta, tagva Gudib nellonarninga na-
maksijomãrpok, sorlo tapsoma kigligiutigilaungmagit
kivgaminut Profetekuttiminullo.
8 Nippelo killangmit tussartara ama okautivãnga,
okarlunelo: Ailerit, tigusijartorlutillo aglãrsungnik mak-
persimmajunnik Engelib immarbingmelo nunamelo nang-
ertub agganginnit.
9 Tagvale Engele aivigivara okautivlugo: Aglãrsung-
nik ukkoninga tunnitsiviginga. Okautivanga: Pikit
ẽlugillo pĩt, nãtseriniarpãtillo, kannernele igupset ork-
sungititut mamarniarput.
10 Aglãrsuillo makpertet tamakkoa Engelib aggang-

innit pigapkit, ẽvakka, kannimnelo igupset orksungititut mamarlaukput; ẽgapkille natseritilerpãnga.
11 Okautivãngalo: Ama nellautaijuksaugivotit innugaseksoarnut, nellojunnullo, ingmigolingajunniglo okauselingnut, Koeniginullo unnuktunnut.

KAPITEL XI.

Kigligiudsijuk magguk.

TUNNITSIVIOLERPUNGA suvlolingmik ajaupiatun-itomik, okautsauvlungalo: Nikovilutit, õktoruk Gudib Tempelinga, Altarelo, takkamanelo tuksiartut.
2 Tempelible sillatanetok pinago õktorniængilet, nellojunnut tunnijaumangmet, iglugaseksuillo ivsornaitut tulerajaromãrpeit takkit 42 git navlugit.
3 Uvamnik kigligiudsijuk magguk tunnitsivigijomagivakka, nellautainiarkovlugik uvlut 1260 git navlugit, põngnik attisimmavlutik.
4 Taipkoa napartõvuk magguk orksulik, nennerguteojuglo magguk ikkoalamajuk nunab Gudinget sangane nangertuk.
5 Tapkoningalo akkunaijomajokarpet, ikkoma tava kannigingnit anniniarpok, omigijitik nungulugit, tapkoninga akkunaijomajokarpet, tamna taimailiortauvlune tokkoteksauvok.
6 Tapkoa pitsartunekarpuk killak parngnanẽrlugo sillalukonnago nellautaivigijængme uvlunginne, pitsartunekarpuktauk immek aungolertidlugo, nunalo annaulugo kappianartunnut sunatuinarnut, pijomajarangamik.
7 Kigligiudsinitik namaksigunikik, nergjutsub nettekangitorsoarmit nuijub sorsugomãrpak, sãlagivlugiglo tokkoniarlugiglo.
8 Timigiglo tokkungajuk sillatuinarmeniarpuk iglugaseksuit angijoksuit apkosiningænne, annernelingnut taijauvok Sodomamik, Egyptenemiglo, tagvane Nalegavut kikkiektortauvok senningajolingmut.

9 Innugaseksuillo, innukattigēlo ingmigolingajunniglo okausiggit, nellojullo illangita timigik tokkungajuk tækkojomārpakit, uvlune pingasune, sittamangeta koppanga tikkilugo, illijaukojomanatikillo timigik tokkungajuk illuvermut.

10 Nunamelo nunakartut kuviasutigijomārpakit serrilutiglo, tunnergutinniglo tujoktigēgomārput, kigligiudsijuk tapkoa magguk kappiasutilaungmattigik nuname nunakartut.

11 Uvlullo pingasut, sittamangeta koppanga tikkilugo nangmetta, Annernerub omanartub Gudemit tuavidlune illumiktipak, ittiggangmingnullo nangilerlutik, erksinermik angijomik tava illumertaulerput tapkungninga tautuktut.

12 Nippersoarmiglo killangmit tussarpuk, tapkungnunga okartok: Tamaunga majoraritik. Majorarpuk tava nuvujakut killangmut, omigijingita tækkovakit.

13 Tagvaenak nuna sajukpiladlarpok angijomik, iglugaseksuit tellimaujortolilugit tellimaujungit ochovut, tokkotaulerlutik nunab sajukpiladlarninganut innuit 7,000 dit, amiakut koaksangadlalerput, nertordlerlutiglo killaub Gudinganik.

14 Kappianarviub aipanga annigorpok, ahak, kappianarviub pingajuksanget tuavi nelliutilarpok.

15 Engelillo 7 inget tiptulausijarpok. Nippersuit tava tussartaulerput killangme, okartut: Sillaksub attanniovingit perkutautitauvut Nalegaptingnut Kristusinganullo, tamnalo nalegauviksoniarpok issokangitomit issokangitomut.

16 Angajokaunerojullo 24 git, Gudib sangane iksivajut iksivautamingne, pāmakterput Gude tuksiarvigivlugo,

17 Okarpullo: Kujagidlarpaptigit Nalegak, Gude ajugakangitovitojotit, tamattomane itotit, ilauktotillo, itsomārtotillo, pitsartujoksonit attorangne nalegautilutillo;

18 Nellojullo kanningajadlalerput, ningaumajarnille nelliutilerpok, tokkungajullo erkartortauniarvinget, kivgettillo Profetekuttitillo ivsornaitullo, atterniglo nalektut,

mikkijullo angijullo akkileromagangne; asserorlugillo
nunamik asseruilauktut.
19 Gudiblo Tempelinga killangme upkuẽrtaulerpok,
Testamentingello iklervinga tækkuksauvok Tempeling-
ane, kaumalakalerpok, nippersoakalarmelo, kallidlalar-
melo, nuna sajukpidlalarmelo, nettakonadlalarmelo.

KAPITEL XII.

Drachemik aupaluktamik.

KILLANGMELO nellunaikutaksoak sakkerpok: Ar-
nak sekkinermik annorarsimmajok, takkerlo ittiggang-
ita attanetok, niakominelo niakutekarlune uvloritsennik
12 nik.
2 Tamnalo singaijok, nibliadlarlune ernnisukame,
angijomiglo ãniajok ernnivlune.
3 Nellunaikutab assia sakkerpoktauk killangme;
ahak, Drachemik angijomik aupaluktamik niakokarlune
7 nik, naksukalarmelo 10 nik, niakominelo niakotekar-
lune 7 nik.
4 Pamiominullo uvloritset pingasuililugit pingajuingit
nusukpeit, nunamullo egilugit. Drachelo tamna arnab
ernnisuktub sanganut pivok, ernnijarẽrtuarpet, kittorng-
anga nerrijomavlugo.
5 Ernnermiglo angutiãrsungmik ernnivok, nellojun-
nik tamainik aulatsijuksamik sakkomut kikkiengmut.
Kittorngangalo aularudsaulertok Gudemut iksivautanga-
nullo.
6 Arnarlo kemmavok innukajuitomut, tagvane Gudib
inniksarsiortilaukpa, tagvane nerrititaukovlugo uvlut
1260 git navlugit.
7 Angijomiglo sorsuktokalerpok killangme: Michae-
lib Engelingitalo Drache sorsugvigingmatsuk, Drachiblo
engelingitalo sorsugvigiveit,
8 Sãlakalugatik, inniksanginniglonẽt nachvartoka-
rungnẽrpok killangme.
9 Drachelo angijok annititauvlune egitaulerpok, kug-

lugiatokãk attekartõk Teufelemik, Satanasemiglo, sillaksoarmiunnik tamainik asserorsaijok, egitaulerpok nunamut, engelingillo egitaulerivut.

10 Nippersoarlo tussartara, imak okartok killangme: Mana piuliklernek, pitsartunerlo, nalegaunerlo, ajugakanginerlo Gudibta Kristusingalo pigilerpeit, kattangutiptingnik passiklertok kattektitaungmet, tapkoninga passiklertok Gudib sangane uvlotillugolo unnuamelo.

11 Sãlagidlarpælle Saugarsub aunganut, kigligiudsinerijamiglo okausinginnut, innotsitiglo ivlerilaunginamigit tokkomut aglæt.

12 Taimaimet kuviasugitse killait, illipselo tapkonane innekartose. Kappiasungniarpulle nunametut, immarbiksoarmetullo; Satanase akkarmet illipsingnut, angijomik ningausilik kaujimmagame sivikitomik nelliunekarnerminik.

13 Drache nunamut kattektitaunerminik tækkogame, arnak angutiãrsungmik ernnilauktok unangmiva.

14 Nektoraliktun-itunik issarungnik maggungnik arnak tunnitsiviolerpok, tingilerkovlugo innukajuitomut inniksaminut, tagvane nerrititaukovlugo nelliutome attautseme, nelliutungnelo maggungne, nelliutublo koppangane, kuglugiab kẽnanganit.

15 Kuglugiab kannerminit immeksoak (kõksoatunitomik) annipa arnab tunnuagut ipititsomavlugo.

16 Arnarle nunab ikkajorpa, kannine aitarlune kõksoak ẽva, Drachib annitanga kannerminit.

17 Drachib tagva arnak ningaumajarvigiva aivlunelo, tapsoma kinguvangita amiakungit sorsugiartorvigijomavlugit, taipkoa Gudib perkojanginnik nalektut, kigligiudsijullo Jesuse Kristusemik.

KAPITEL XIII.

Nergjumik 7 nik niakokartomik. Immarbiublo sinane siorkane nangilerpunga.

NERGJUMIK tækkovlunga immarbingmit kakkijomik niakokarlune 7 nik, naksukarlunelo 10 nik, niakunginnelo niakotinnik 10 nik pilik, niakunginnelo mittautekarnerub attinginnik (aglaksimajokalaukpok).
2 Nergjullo tækkojara, Pardeletun-itok, ittiggakalarmelo nennoktut, kanningalo Loewib kanningatut. Drachiblo pitsartunerminik tunnitsivigiva, iksivautaksoarminiglo attannionerminiglo.
3 Niakungitalo illanget sorlo tokkonartomut ikkilersimmajok tækkovara, ikkingalo tokkonartogalloak mamilaukpok, nunaksoarmiullo illunatik tattamminiarutigivæt nergjutsoak.
4 Drachelo tuksiarvigivlugo, nergjumik pitsartutitsijok, tuksiarvigigivællo nergjut okarlutik: Nergjut tamna kia adsigivauk? Kialo sorsugvigijungnarkauk?
5 Kannermik tunnitsiviolertok okauseksoakalerlune mittautiksenniglo, tunnitsiviolerlune soærkonnago takkit 42 git navlugit.
6 Kannine angmarpa mittautiksarlune Gudemut, attinganiglo, tupiksoanganiglo, killangmiunniglo mittautekarlune.
7 Tunnitsiviogivek ivsornaitut sorsugvigilugit, sãlagilugillo. Pitsartutitaugivok kinguvarẽnut illunainut, ingmigolingajunniglo okauselingnut, nellojunnullo.
8 Tuksiarvigivættauk nunaksoarmiut illunatik, attingit aglaksimmangitut sillaksub pigiarninganit Saugãrsub tokkotaujub aglanginne omanartunne.
9 Siutelijokarpet tussarle.
10 Parngnanẽrsimmavingmut pititsijok, parngnanẽrsimmavingmut pijeksaugivok; saviksoarmut tokkotsijok,

saviksoarmut tokkoteksaugivok. Tagvane ivsornaitut kennuẽrsariakarput okpernekarlutiglo.

11 Nergjutib assia nunab illuanit nuijok tækkogivara, maggungnik naksukartok saugãrsutut, okausekartok Drachetut.

12 Tamainiglo attanniotitsivok nergjutut sivorliojotut tækkoane, nunalo tapsomanelo nunakartut pitipeit tuksiarvigekovlugo nergjut sivorlek, tokkonartomik ikkilik mamisimmajomik.

13 Nellunaikutaksoarniglo pivok, ikkoma aglæt kil langmit kattektipa nunamut, innuit tækkoane.

14 Nunamiut tammartidlugit nellunaikutet pivlugit, tunnitsivionine piniarkovlugit, nergjutsub tækkoane, okautsivigivlugillo nunab nunagijangit, adsiliniarkovlugo nergjut taimna, saviksoarmut killersimmajok omagalloarlunelo.

15 Tunnitsiviogivok nergjutsub adsinga annernekartilugo, nergjutsub adsinga okarungnarkovlugo, piniarkovlugolo nergjutsub adsinganik tuksiarvekaromangitut tokkotaukovlugit.

16 Tamaitalo imailiortipeit, mikkijullo angijullo, akluitullo aklujullo, kivgaungitullo kivgaujullo nellunaikuserlugit tallerpingittigut kaungittigullonẽt.

17 Pissiniartokarkonnago niuverniartokarkonnagolonẽt, taimak nellunaikusersimmajok kissiane, nergjutsub attinganiglonẽt, attinget nummeringaniglonẽt.

18 Tagvane illissimmanartok, sillatunekartub nellieta tapsoma kittiligit nergjutsub nummeringa, innub nummeringatut-imet, nummeringalo 666 õvok.

KAPITEL XIV.

Saugãrsungmik illagẽngninganiglo.

AMA tækkogivunga Saugãrsungmik Zionib kakkangane nangertomik, tamnalo 144,000 dit illagivæt, tapsomalo atatanget attinganik aglaksimmajokarput kaunginne.

2 Nippelo killangmit tussartara, sorlo koksub nippinga, sorlotauk kallidlartub nippinga, nippelo tussartara Harfesijartotut Harfemingnut nipjausijarangamik.

3 Imgerusertãmik imgerput, iksivautaksub sangane, nergjutillo sittamet, angajokaunerojullo sangine, imgerutalo tamanna assingita illinniarlugo ajorpæt, tapkoa 144,000 dit kissimik illipæt, nunamit pissiãngojut.

4 Tapkoa tagga, arnennut ipektotisimmangitut; uigasungogamik Saugãrsuglo namut pijaranget mallikpæt. Tamakkoa pissiãngovut innungnit, sivorlerpãngolerlutik Gudemut Saugãrsungmullo.

5 Nellangaitomiglo kanningine nachvartokalaungilak, pitlareksausuinamik Gudib iksivautaksoanget sangane.

6 Engeletauk tækkogivara, killaub kerkagut tingijok, issokangitunnik okautsinnik tussarnertunnik pilik, okautigijeksennik nuname nunakartunnut, nellojunnullo, ingmigolingajunniglo okauselingnut, innungnullo tamainut;

7 Nippersoarmullo okarpok: Gude koksasungniarvigissiuk nertorsiuglo, akkiniarviksanga nelliutingmet; tuksiarvigissiuglo killangmiglo, nunamiglo, immarbingmiglo, immiublo puailãvinginnik pingortitsijok.

8 Engelibio assiet mallikpa, okarlune: Ochommavok, ochommavok Babilone iglugaseksuit angijut, nellojullo tamaita immertinamigit assiniarnerme Weininganik.

9 Engeliglo pingajuak tapkoa mallikpakit, nippersoarmullo okarlune: Nelliet nergjut tamna, adsingoangalo tuksiarvigigunikik, nellunaikutaniglo kaungmikut aggangmikullonẽt tigusigune,

10 Tamna immeromãrpok Gudib ningausinget Weininganik, akkulertusimmangitomik ningausinget ermgusiãrsunganut kovijaujomik; ãniatitauniarlunelo ikkomamut orksorotelingmut, Engelit ivsornaitut, Saugãrsublo tækkoane.

11 Anianingello iserlunga kangattaromãrpok issokangitomit issokangitomut; innilangajungnanginivut uvlotillugolo unnuamelo, nergjutemik tapsominga adsingoangalo

tuksiarvekalauktut, attingello nellunaikutanganik nelliet illelliolauktok.

12 Tagvane ivsornaitut kennuẽninget: tagvane Gudib perkojanginnĩk nalektut Jesusemullo okpertut.

13 Killangmillo nippe tussartara, okarvigivãnga: Aglagit: Piulijauvut tokkungajut, Nalekame tokkojut, manamit. Illa Annernek okarpok, merngoẽrserniarmetta sullijamingnit, piniarningitalo mallikpeit.

14 Tækkogivunga, ahaglo, nuvuja kakkortak, nuvujamelo iksivajok attausek, innub erninganik adsekartok, niakomine niakutekartok Goldemik, kibluimiglo ipiktomik tigumiartok.

15 Engeliblo assiet Tempelemit annijub nippersoarmut nibliadlarvigiva, nuvujab kanganetok: Annaulerit kibluitingnut, kattersoilutillo, kattersoiviksak nelliutingmet, nuname kattersorekset pannermetta.

16 Nuvujablo kangane iksivajub nunab kangagut annaulerpa kibluitiminut, nunalo kattersoiviolerpok.

17 Engeletauk assia annigivok Tempelemit killangmetomit, tamnatauk kibluisijarivok ipiktoksoarmik.

18 Engeletauk assia annigivok Altaremit, tamna nãlegaujok ikkomamut, nibliadlarlune ipiktoksoarmik kibluitilingmut okartok: Annaulerit kibluitingnut ipiktorsoarmut, Traubit (kelleksaujet) weiniggit nuname pẽjarlugit, paungangit innersimmangmetta.

19 Engelib tava annaulerpa kibluitiminut nuna kangagut, pẽjarlugit nunab akkerungit weiniggit, ẽgilugillo Gudib nakkitervivaksoanganut ningausilingmut.

20 Nakkiterut tamna nakkitertauvok iglugaseksuit sillatane, auksoak tava kõkpok nakkiterumit horsit kingmiartangit tikkilugo, nunab sivitunerijangit 1600 stadinit. (Meilenik 13 nik).

KAPITEL XV.

Kappianarnernik kingorlernik 7 nik.

NELLUNAIKUTABLO assia tækkovara killangme, tamna angijoksojok tattamnadlarlune: Engelit 7 it, tapkoa kappianartunnik kingorliksennik 7 nik pekartut; tamakkonunga Gudib ningausinga namaksimangmet.

2 Tækkovlungalo sorlo immarbingmik Glasemik, ikkomamik akkusimajomik, tapkoalo sālakalauktut nergjumik adsingoanganiglo, nellunaikutanganiglo, attingello nummeringanik, nangerlutik immarbiub Glasib sinane, Gudiblo Harfinganik tigumiarlutik.

3 Imgerputtauk Mosesib, Gudib kivganget imgerutanik, Saugārsublo imgerutanik, okarlutiglo: Angijoksovut tattamnarlarmiglo piniarnitit Nalegak, Gude ajugakangitovitojotit; idluartovlutiglo miksekartovut apkosinitit, igvit Koenigeojotit ivsornaitunnut.

4 Kia koksasugviginajangilatit Nalegak, akkit nakorilugo? Kissivit heiligeojotogavit. Nellojut illunatik tuksiariartorviginiarmattit, akkiniarnitit nellonērsimmangmetta.

5 Tamakkoa kingorngane tækkogivunga, ahaglo, kigligiudsinerub Tempelinget tupinga killangme mattuērtaulerpok.

6 Engelit 7 it kappianartunnik 7 nik pekartut Tempelemit annivut, attisimmavlutik annoranik satunnik ipektaungitunnik kakkortanik, sagvingmikullo keterusersimmajut keterutinut Goldenut.

7 Nergjutillo ipkoa sittamet illangeta Engelit 7 it tunnitsivigiveit illulerkutinnik Goldenik 7 nik, tættætunnik Gudib issokangitomit issokangitomut innojub ningausinganik.

8 Tempelelo iserlungmik tættælerpok Gudib ānanauninganut pitsartuninganullo. Tempelelo ittervigilugo nellienullonēt ajornarpok, kappianarnerit 7 it, Engelit 7 it najortangit namaksekārtinnagit.

KAPITEL XVI.

Illulerkutit tættætut Gudib ningausinganik.

TEMPELEMILLO nippersoak tussartara, okartok
Engelinut 7 inut: Illulerkutit Gudib ningausinganik im-
maggit kovijartorsigik nunamut.
2 Sivorliub kovijartorpa illulerkutime immanga nu-
namut. Kappianartoksoarmik asserornartomik tava a-
juadlalerput innuit, nergjutsub nellunaikutanganik pekar-
tut, adsingoanganiglo tuksiarvekartut.
3 Engeliblo aipanget illulerkutime immanga koviva
immarbingmut, tamna aungolerpok tokkungajub aunga-
tut; omajomiglo tarnekartut illunatik tokkovut immane.
4 Engeliglo pingajuæk illulerkutime immanga koviva
kõgunnut puailãvingnullo, aungolerput tava.
5 Immiub Engelinga tussartara okartok: Nalegak,
idluartoksovotit tamattomane itotit, ilauktotillo, heiligeo-
jotit taimak erkartuigavit;
6 Ivsornaitut Profetekuttitillo aungit, tapkoa kovi-
laungmagit, aungmik immertilaurivettit, taimaititaujaria-
kangmetta.
7 Engelib assiatauk Altaremit tussartara okartok:
Ahammarik, Nalegak, Gude ajugakangitovitojotit, er-
kartuinitit miksekartovlutiglo idluartovut.
8 Engelillo sittamangeta illulerkutime immanga ko-
viva sekkinermut, tamna pititaulerpok innuit õlugit ikko-
mamut.
9 Innuillo õnadlalerput kieksoarmut, Gudiblo at-
tinga mittautigivæt, kappianartunnut tamakkonunga nale-
gaujok, kakkialingilello tapsominga naleklutik.
10 Engelillo tellimangeta illulerkutime immanga ko-
viva nergjutsub iksivautanganut. Attanniovingalo tãk-
toksolerpok, okkatiglo kẽveit ãniadlarnermut.
11 Gudelo killangmetok mittautigivæt ãniadlarnitik
ajuadlarnitiglo pivlugit. Kakkialinginivut piniarner-
mingnik.

12 Engelillo 6 ingeta illulerkutime immanga koviva kõksoarmut Euphratemut, immeksoanga tava ipterilerpok, apkotiksaulerkovlugo Koeniginut sekkiniub nuilervianit pijunnut.

13 Tækkogivunga Drachib kanninganit, nergjutsublo kanninganit, nellautaijublo nellangaitub kanninganit annernernik makkojungnartunnik pingasunnik annijunnik, narrajetun-itunnik.

14 Annerniovullo Satanasinnik, tapkoa nellunaikutennik piniartut, annivlutiglo Koeniginut nunametunnut, nunaksoarmetunnullo illunainut kattersorlugit sorsungniarkovlugit, Gudib ajugakangitovitojub uvloksoangane ipsomane.

15 Ahak, tikkiniarpunga tigliktotut. Piulijauvok, erkomaniartok annoranelo ãkiksimmatidlugo, annorẽrlune arvertaromanane, kangusutigijeksanga tækkojaukonnago.

16 Kattersulaukpeillo nunab illanganut Ebræerit taijanget Harmageddonemik.

17 Engelillo 7 ingeta illulerkutime immanga koviva sillamut, nippersoak tava killangmit pivok iksivautaksoarmit okartok: pimmajarẽrpok.

18 Nippersoakalerporlo, kallidlalerlunelo, kaumalalerlunelo, angijomiglo nuna sajukpiladlarpok nellekangitomik, nuna innukalermet taimanget, taimak angitigijomik nuna sajukpiladlalauksimmangilak.

19 Iglugaseksuillo angijut pingasuililerput, nellojullo iglogaseksoangit ochovut. Babilonelo angijoksoak Gudemut erkartauvok immertitsomavlugo illungertornadlartub ningautsime ermgusiãrsunget weininganik.

20 Kikkertello illunatik kemmavut, kakkenniglo nachvartokangilak.

21 Netakonarsoarle Zentneretun okumaitigijut killangmit kattekput, innungnut tũput, innuillo Gude mittautigivæt kappianartoksoak netakonartoksoak pivlugo, kappianarninga angijovaksongmet.

KAPITEL XVII.

Aupaluktaksoak anguniartok.

ENGELIT 7 it illulerkutekartut 7 nik illangeta okariartorvigivãnga, okautivãngalo: kait anguniartoksub immaksuit unnuktut kangine iksivajub erkartortauninganik tækkotitsomagapkit;

2 Tamna Koenigit nuname arnarniagarijanget, nunablo innungit tallaput anguniarninget weininganik.

3 Annernekullo pitipãnga innukajuitomut. Arnamik tækkovunga nergjutsub aupaloriktub kangane iksivajomik, illunane atteliksojok mittautiksennik, niakokartok 7 nik, naksukarlunelo 10 nik.

4 Arnarlo annorãrsimmajok Scharlachemik, Purpuremiglo aupaloriktomik; kallersimmajorlo Goldemik, ujarkenniglo pivianartoksoarmik, sappangenniglo, ermgusiãrsungmiglo Goldemik tigumiartok, immalik makkojungnartoksoarmik mamaitoksoarmiglo anguniarutanik;

5 Kaunganelo attek aglaksimmajok: Nellonartok, Babilonersoak, assiniarnerit makkojungnarnerillo illunatik anãnanget nuname.

6 Arnarlo tamna tækkovara tallatok ivsornaitut aunginut, Jesusemiglo kigligiudsijut aunginut. Tækkogapkolo angijomik tattamminiarpunga.

7 Engeliblo okautivanga: Suna pivlugo tattamminiarkĩt? Okautsomavagit arnab tapsoma, nergjutsublo kãmiutanget niakoggub 7 nik, naksuggublo 10 nik nellonarnigingnik.

8 Nergjut tækkojet, ilauktok, itsungnẽrpok, ama annijomãrpok nettekangitorsoarmit, aijomãrlunelo asserortaunartovingmut, nunablo innungit (attingit aglaksimmangitut aglangne omanartune sillaksub pigiarninganit) tattamminiaromãrput, nergjut ilauktok, itsungnẽrtorlo, tækkogunitsuk sulle ĩtok.

9 Tamædsa tukkinganut sillatunekariakarpok. Niakut 7 it kakkangovut 7 it, arnab iksivavinget, tapkoalo Koenigeovut 7 it.

10 Tellimet ochosimmavut, attausek tamattomaneipok, aipa sulle tikkingilak, tikkikune nelliutome annikitometsomârpok.

11 Nergjullo ilauktok, itsungnērtorlo, tamna 8 inget, 7 it illanget, aivorlo asserortaunartovingmut.

12 Naksullo tellimaujortut tækkojettit, Koenigeovut 10 it, sulle attanniovingmik pilaungitut, Koenigetitulle attanningortitaujomârput nergjut illagællugo, nelliutub illangane.

13 Tapkoa attausemik issumakarkattigēkput, ajugakanginitiglo pitsartuuitiglo pititsomârpeit nergjumut.

14 Tapkoa sorsugomârput Saugârsungmut, Saugârsuble sâlagijomârpeit; nalekennut illunainut Nalegaugame, Koeniginnullo illunainut Koenigeogame, illagivællo kaikojaumajut annerimmajullo, okpertullo.

15 Okarvigivângalo: Immeksuit tækkojettit, anguniartub iksivavianetut, tagga innugaseksuit, kattimmajorsuillo, nellojullo, ingmigolingajunniglo okausiggit.

16 Naksuillo tellimaujortut tækkojettit nergjumetut, omigijomârpæt anguniartok, pējarlugolo annorērtidlugo, uviningalo nerrivlugo, ikkomamullo nungutsomârpæt.

17 Omættinginnut Gudib tunnitsivigilaungmagit, issumanga naleklugo, attautsemiglo piniarlutik issumakartidlugit, nergjumullo nalegaunitik pitekovlugo, Gudib okausingit namaksekârtinnagit.

18 Arnarlo tækkojet, tagva iglugaseksuit angijut, attanniojok Koeniginnut nunametunnut.

KAPITEL XVIII.

Babilonib nungutaulerninganik.

KINGORNGANE Engelib assia tækkogivara killangmit akkarsartok, tamna pitsartuneliksoak, nunalo kaumaksartaulerpok tapsoma kaumaninganut.

2 Aksororlune nibliajok nippersoarmut okarlune: O-chommavok, ochommavok Babilone angijoksoak, Teufeliblo innigimmalertanga, itterviolerlunelo annernernut makkojungnartunnut tamainut, itterviolerlunelo tingmitsennut ivsornartunnut, erksinartunnullo tamainut.

3 Assiniarninganut ningausinerub weininganik nellojut illunatik immermetta, Koenigillo nunametut, tapsominga arnarnialaukput, niuverniartullo nunametut akluilerput ikligudlarninganut angijomut.

4 Nippiblo assia tussartara killangmit, okartok: Tapsomanget annititse innukottikka illangiutekonnase ajortullininginnik, illangiutekonnase kappiasuktitauninginnik.

5 Ajortulliningit āpōrmetta killangmut, Gudiblo issumagiveit idluitulliningit.

6 Akkiniarsigik, sorlo akkinialaungmasse, maggoertorluse piniarninginnik; ermgusiārsungmut tapsomunga immertilaungmasse, maggoertorlugo ullipkitartissiuk akkiniarlugit.

7 Kannok angitigijomik ingminik nertornartikame ikligudlalilauklune, taimak angitigijomik immertitsiniaritse kappianartomik kiksanartomiglo. Omamigut okarmet iksivalorikpunga Koenigib nulliarivānga, uigarnioniængilanga, tækkoniarnangalo kiksarnartomik.

8 Tamanna pivlugo kappiasuktitsiningita uvloksame attautseme tikkidlaromārpæt, tokkublo, kappianartublo, kāngnartublo; ōtaudlalerlunelo ikkomamut nungutsomārpok. Pitsartudlarmet Nalegak Gude tapsominga erkartuiniartok.

9 Koenigillo nuname tapsominga arnarnialauktut ikligudlarvigilugolo, keaniarpæt kappiaktoadlarutigivlugolo, ikkomanget iserlunga tækkoleramitsuk.

10 Nangeromārpullo kanningitangane kappianarninga erksigivlugo, okarlutiglo: kappianamek, kappianamek iglugaseksuit angijut Babilon, iglugaseksuit songojut! Stundeme attautseme erkartortaunit nelliutingmet.

11 Niuverniartullo nuname, kealugolo uggoridlaromārpæt, niorvgotiksanginnik pissijomajokarungnērmet.

12 Niorvgotiksangit Goldelo Silberelo, ujarkello pivianartut, sappangello, seidelo, purpurlo, scharlachlo, sunatuinaillo kejungnik thinenik, sunatuinaillo illulerkutit togãt, sunatuinaillo illulerkutit kejungnik pivianartunnik, kakkorlerniglo, kikkiengniglo, marmorniglo;

13 Zinnametelo, Thimianelo, tippigiksoarlo weirauchelo, Weinelo, orksuglo, sennaukello, weizenelo, nergjutillo, saukello, horsillo, kemutiglo, timillo tokkungajut, innuillo tarningit.

14 Paungaksuillo tarnivit ikligijangit, illingnit kemmaksimmavut; tamaitalo namalauktullo ãnanaudlalauktut kemmaksimmavãtit, nennisijungnẽrniarlutillo tamakkoninga.

15 Tamakkoningalo niuvernialauktut, akluitigivlugit kanningitome nangeromãrput kappiasuktitauninga erksigivlugo, kealutiglo uggoridlaromãrpæt,

16 Okarlutiglo: Kappianamek, kappianamek iglugaseksuit angijut, annorarsimmalauktut Seidenik, purpureniglo, scharlacheniglo, Goldenullo kallersimmajut, ujarkenullo pivianartunnut, sappangenullo.

17 Stundeme attautseme akluinerit tamakkoa asserorsimmangmetta. Umiaksuillo angajokangit tamaita, innugiartorsuillo umiaksoarnetut, kippalullo illunatik niuverniartut immarbiksoakut kanningitome nangerput;

18 Nibliadlarlutiglo, ikkomanget iserlunga tækkogamitsuk, okarpullo: Iglogaseksuit angijut, adsingit nauk?

19 Sannillo karngautigiveit niakomingnut, keavlutiglo ogguadlarnerniglo nibliadlarput, okarlutiglo: kappianamek, kappianamek iglogaseksuit angijut, tapkoa niorvgotiksattik akluitigilaukpeit illunatik immarbingme umiaksoakartut! Stundeme attautseme asserorsimmangmetta.

20 Killak kuviasugit tapsominga, illipsetauk Apostelit, Profetillo ivsornaitose, illipse pivluse erkartuinermik Gudib erkartorlaungmagit.

21 Engeliblo sõngojoksub ujaraksoak serkallitsiviub ujaraktangatut kiviklugo immarbingmut egipa, okar-

lunelo: Taimak tagvaenak errinasardlugo Babilone iglogaseksuit angijut egitauniarput nennijauniarungnẽr-lutik.

22 Imgertullo, harfesijartullo, nipjausijartullo, tiptu-lausijartullo nippingit tussartauniarungnẽrput illipsingne; sennajongojut sennajanginnik illipsingne nachvartoka-rungnẽrlune, kaivivillo nippinginnik tussartokarungnẽri-vok illipsingne.

23 Nennerutiblo kaumaninganut kaumaksaijokarung-nẽrivok illipsingne, nullianigosuktublo uinigosuktublo-nẽt nippingit tussartauniarungnẽrivok illipsingne; Niu-vertut illipsingne angajokaksoalaungmetta nuname, ang-akulliarnipsingnut nellojut tamaita tammartitaulaung-metta.

24 Tapkonanetauk nachvartauvut Profetit ivsornaitullo aungit, illunatiglo nuname tokkotaujut aungit.

KAPITEL XIX.

Saugãrsub nakoridlartauninganik.

TAMAKKOA kingorngænne innugiartoksuit nipper-soangit killangme tussarpakka, okarlutik: Halleluja! Piuliklernek nakorijaunerlo, nalengnerlo, pitsartunerlo pigilikit Nalekab, Gudibta.

2 Erkartuiningit miksekartovlutiglo idluartongmetta, anguniartoksoak erkartulaungmago, anguniarnerminut nunamik asseroilauktok, kivgamelo aungit akkiniaruti-gællugit, tamna pitlalaungmago.

3 Aipanganiglo okarivut: Halleluja! iserlungello kongmuatsainarpok issokangitomut.

4 Angajokaunerojullo 24 git, nergjutillo sittamet ip-koa pãmakterput Gude tuksiarvigivlugo iksivautaksoar-me iksivajok, okarlutiglo: Amen, Halleluja!

5 Iksivautaksoarmillo nippe pivok: Gudivut nertor-siuk, tapsomunga kivgaujose nalektullo tamapse, mikki-jullo angijullo.

6 Innugiartorsuillo nippingit tussartakka, kõksub nip-

pingatut, kallublo angijoksub nippingatut okartut: Halleluja! Gudib ajugakangitovitojub nalegauvik pigilermago.

7 Kuviasulerta serrilutalo nalengniarlugo; Saugãrsub kattititauvia okpertokottiminut nelliutingmet, nullieksangalo ingminik ãkiksorsimmavok.

8 Tamnalo tunnitsiviolertok annorarlune ipektoungitomik seidemik ãnanamik. (Seidele tamna, ivsornaitut idluartitauningit.)

9 Okarvigivãngalo: Aglagit: Piulijauvut kaikojaujut Saugãrsub Kommunioninganut kattititauviksanginne. Okarvigigivãnga: Tagga miksekartovut Gudib okausingit.

10 Ittigganginut pãmakterpunga, tuksiarvigijomavlugo. Okautivãngalo: Kammalerit, taimailiornæk kivgaukattigivarma kattangutitillo, (taipkoalo) Jesusemik kigligiudsutekartut. Gude tuksiarvigiuk. (Jesusemigle kigligiudsinek, tagva nellautainerub annerninga.)

11 Killak angmartok tækkojara, ahaglo, horse kakkortak, tapsomalo kangane iksivajok, nertornartomik miksekartomiglo attekartok, erkartuijorlo sorsuklune idluartomik.

12 Ijigiglo ikkomab ikkoalaningatut-ituk, unnuktunniglo niakutekartok niakomine; aglaksimmajomiglo attekartok kialonẽt kaujimmangitanganik, nangminek kissime.

13 Attisimmajorlo annoramik aungmut serparsarsimmajomik, attinga taijauvok, Gudib okausinga.

14 Sorsuktokudsuillo killangmetut mallikpæt horsit kakkortet kanginedlutik, attisimmavut kakkortennik ipektojokangitunnik Seidenik.

15 Kanninganillo annijokarpok saviksoarmik ipiktorsoarmik, tapsomunga nellojut unatarkovlugit, tapsomalo nalektiniarpeit sakkomut kikkiengmut. Gudiblo ajugakangitovitojub illungertorneviksub ningausinget weinib nakkiterutinga tulleromãrpa.

16 Attekarivoktauk annoramigullo sibviamigullo aglaksimmajok, imaitok: Koenigeojok Koeniginnut illunainut, Nalegaujorlo nalekennut illunainut.

17 Engeletauk tækkogivara sekkinerme nangertok; nippersoarmullo nibliadlartok, tingmitsennut illunainut killaub attagut tingijunnut okarlune: Kaititse kattimmalerluse Gudeviksojub nerrimmavianut.

18 Koenigit angajokaunerojullo uvininginnik nerriluse, sõngojullo uvininginnik, horsillo kanginetullo nerkinginnik, kivgaungitullo kivgaujullo, mikkijullo angijullo, illunatik uvininginnik.

19 Nergjullo imna, Koenigillo nuname, sorsuktokudsoangillo tækkogivakka, kattersorsimmajut sorsugomavlutik, horsib kangane iksivajomut, sorsuktokudsoanginnullo.

20 Nergjut tava tigujaulerpok, illagællugolo nellangaidlune nellautaijok, tækkoane tattamnartullidlalauktok, tamakkonunga tammartilaungmagit, nergjutsub nellunaikutanganik tigusimmajut, adsingoanganiglo tuksiarvekalauktut; tapkoa magguk omavlutik egitaulerpuk korkumut orksorotelingmut ikkomamut ikkoalajomut.

21 Assingillo nungulugit tokkotaulerput saviksoarmut, horseme iksivajub kanninganit annijomut, tingmitsello illunatik nerrivut taipkoa uvininginnik kãgungnẽrlutik.

KAPITEL XX.

Tokkungajut makkininginnik, erkartuivingmiglo.

ENGELETAUK tækkogivara killangmit akkarsartok, tamna pẽrumik nettekangitomut pekartok, kellaumgujaksoarniglo aggangminut tigumiartok.

2 Drache tava tigulerpa, kuglugiatokak, tagva Teufele Satanaselo, kellersorlugo Jahrene tausendene.

3 Nettekangitomullo egipa, mattulugolo nellunaikuserlugo mattuet kangagut, nellojunnik tammartitsiniarungnẽrkovlugo Jahrit tausendit nãkãrtinnagit; tamakkoale kingorngane kellerudsartaujariakarpok annikitoãrsungmik.

4 Iksivautet tækkogivakka, tapkonunga ingilerput, erkartuinermiglo tunnitsiviolerput, niakoẽrtaulauktullo

Jesuse kigligiutigilaungmatsuk, Gudiblo okausinga pivlugo, nergjumiglo adsingoanganiglonēt tuksiarvekalaungitut, nellunaikutanganiglonēt tigusilaungitut kaungmigut, aggangmigullo; tapkoa tarningit tækkogivakka: tapkoa omarput Kristuse nalegautekattigivlugo Jahrene tausendene.

5 Tokkungajulle assingit omartitaungilet, Jahrit tausendit nākārtinnagit. Tamædsa makkinerub sivorlinga.

6 Piulijauvok tamna ivsornaitovlunelo makkinerub sivorlinganik illangiutijok, taimaitomut tokkub aipanga pitsartunekangimet, Gudemullo Kristusemullo ajochertuijomārput nalegautekattigællugolo Jahrene tausendene.

7 Jahrit tausendit nākpetta, Satanase kellerudsartaulerpok parngnanērsimmavingminit.

8 Aijomārlunelo nellojut tammartitsartorlugit nunaksub terrekongine sittamanetut, Goglo Magoglo kattersorniarlugit sorsugiartorkovlugit, unnurningit sorlo immarbiub sināt siorangititut.

9 Nunab naternaksoanganut pivut, ivsornaitullo sorsuktokudsoangita tangmarviksangit, iglugaseksuillo næglingnartut illumaveit. Ikkoma tava kattekpok Gudemit killangmit nungutidlugit.

10 Satanaselo tapkoninga tammartitsijok egitaulerpok korkumut ipsomunga ikkomaksoalingmut orksoromut, nergjutsub nellangaidlunelo nellautaijub innigingnut, āniatitauniarivut uvlotillugolo unuamelo issokangitomit issokangitomut.

11 Iksivautaksoak kakkortak tækkogivara, tapsomanelo iksivajok, tapsoma kēnanganit nunalo killaglo kemmavuk, tapkungnungalo inniksamik nachvartokangilak.

12 Tokkungajut tækkogivakka, mikkijullo angijullo Gudib sangane nangertut, aglaillo makpertet makpertaulerput; aglaillo assingit makpertaulerivut, tagga omanartut. Tokkungajut erkartortaulerput, aglait attuarlugit makpertennetunnut piniarninginnut.

13 Immarbiublo tokkungajut illuminetut kaipeit, tok-

kublo tãktoksublo tokkungajut illuminetut kaitiniveit, illunatiglo piniarninginnut erkartortaulerput.
14 Tokkolo tãktoksoarlo egitaulerpuk korkumut ikkomalingmut ipsomunga. Tamædsa tokkub aipanga.
15 Nelliet aglaksimmanane makpertenne omanartub aglanginne nachvartaupet, tamna egitaulerpok korkumut ikkomaksoalingmut.

KAPITEL XXI.

Jerusalemib nutãb illinganinga okautaulerpok.

KILLAK nutãk, nunalo nutãk tækkogivakka. Killak sivorlek, nunalo sivorlek pẽrmennik, immarbiglo itsungnerivok.
2 Uvangalo Johannes tækkovunga iglugaseksoarnik ivsornaitunnik, Jerusalemik nutamik, Gudemit killangmit akkartunnik, ãkiksorsimmajunnik, nullieksatut pinnarnarsititaumajotut uiksaminut.
3 Tussalarmalo nippersoarmik iksivautaksoarmit, okartok: Ahak, tagva Gudib tupinga innungnetok, tapsomalo iglomiokattigijomaveit, tapkoalo innukottigijomaveit; Gudiblo nangminek illaginiarpeit, tapkoalo Gudiginiarpæt.
4 Kugviornerillo tamaita Gudib allarterniarpeit ijinginnit, tokko itsungnẽrpok, kiksarnermiglonẽt, nibliarnermiglonẽt, ãnianarnermiglonẽt pijokarungnẽrniarpok; sivorliojut itsungnẽrmetta.
5 Iksivautaksoarmelo iksivajok, okarpok: Ahak, tamaitarsuit nutãngortipakka. Okarvigivãngatauk: Aglagit; okautsit tamakkoa miksekartovlutik okpernartoksongmetta.
6 Okarvigigivãnga: Pimmajarẽrpok. Alfaovunga Omegauvlungalo, pigiarneovlungalo naggatauvunga. Immeruktok immiub omonartub puailavinganit immertitsomavara akkekangitomik.
7 Sãlakalertok kingormgujijomãrpok tamainik, Gudiginiarpãnga, ernneriniarivaratauk.

8 Nekkilersijulle, okpingitullo, makkojungnartullo,
innuartullo, assiniartullo, angakoniartullo, Gudeungitun-
niglo kivgartortut, sæglojullo tamaita, tapkoa pijeksau-
nerijomărtangit korkume ikkomaksoarme orksorotelingme
ikkoalajomeput; tamædsa tokkub aipanga.

9 Engelit 7 it illulerkuttiggit 7 nik ullipkitartunnik
kappianartut kingorliksanginnik illangeta tikkipănga,
okarvigivlunga, okarlunelo: Kait, tækkotitsomagapkit
arnamik ipsominga Saugărsub nullieksanganik.

10 Aularutipănga annernerme kakkaksoarmut king-
iktoksoarmut kemergotidlunga iglugaseksoarnik Jerusa-
lemik ivsornaitomik, killangmit Gudemit akkartunnik.

11 Gudib ănanăvaksoanganik pilik, kaumaninga uja-
rak pivianarnerpăk adsigiva, Jaspisetut kaumatigijok.

12 Avalukarivok angijunnik pŏktojunnik, 12 nik itter-
tarviksoakartut, ittertarviksuillo kangine 12 nik Engele-
kartut, aglaksimmajunniglo atternik, tagga Israelib kit-
torngangita kinguvarĕningit.

13 Ittertarviksuit unnunga sangmijut pingasolaukput,
ittertarviksuillo avunga sangmijut pingasolaukput, itter-
tarviksuillo aunga sangmijut pingasolaukput, ittertarvik-
suillo paunga sangmijut pingasolaukput.

14 Iglugaseksuillo avaluksoangit tungavikalaukput
12 nik, tamakkonanelo Saugărsub Apostelingita 12 it
attingit aglaksimmavut.

15 Uvamnut okartok suvloliksoarmik Goldemik ajau-
piangojartomik pitalik, iglugaseksuit ittertarviksoangillo
avaluksoangillo ŏktorkovlugit.

16 Iglugaseksuillo sittamænnik terrekokarput, tak-
kiningillo sillingningillo adsigĕkput. Iglugaseksuillo
suvlolingmut ŏktorpeit Stadit 12 tausendit. Takkininga,
sillingningalo pŏktuningalo adsigĕkput.

17 Avalaungittauk ŏktoriveit, 144 Ellenik, innub ŏk-
tutanut, tamna Engelib attorpa.

18 Iglugaseksuillo avalungita sennamaningit Jaspis-
eovut, iglugaseksuillo Goldenauvut, Glasetut kauma-
jotut.

19 Iglugaseksuillo avalungita tungavingit ănanausiti-
tauvut sunatuinarnik ujarkennik pivianartoksoarnik.

Tungavik 1 Jaspisemik, 2 Saphiremik, 3 Chalcedoniere-mik, 4 Smaragdemik,

20 5 Sardonichemik, 6 Sardisemik, 7 Chrysolithemik, 8 Beryllemik, 9 Topasemik, 10 Chrysoprasemik, 11 Hyacintemik, 12 Amethystemik.

21 Ittertarviksuillo sappangangovut 12 it, ittertarviksuillo attunit sappangak attausek, iglogaseksuillo apkosiningit Goldenauvut, Glasetut kaumajotut.

22 Tapkonane Tempelemik tækkungilanga; Nalegak Gude ajugakangitovitojok, Saugãrsuglo Tempelegingmagik.

23 Iglugaseksuillo sekkinermut takkermullonẽt kaumaksartaujariakangilak; Gudib ãnanauninget kaumartimagit, Saugãrsuglo kaumautigivæt.

24 Nellojullo piulijauniartut, arvertarniarput kaumautigællugolo tamna. Nunablo Koenigingita ãnanaunitik tagvunga pititsomãrpeit.

25 Ittertarviksoangillo upkuartauniatsengilet uvlotillugo, tagvane unnuakatsengimet.

26 Nellojogaseksuillo pinnarnarningit nertornarningillo tagvunga pititaujomãrput.

27 Ipektojok nelliet takkamunga piniatsengilak, makkojungnartullijorlo, sæglojomiglonẽt pijut; Saugãrsuble aglanginne makpertenne omanartunne aglaksimmajut kissimik itteromãrput.

KAPITEL XXII.

Immermiglo, napartomiglo omanartungnik.

UNERTUIVORLO uvamnut kõngmik issungitomik omanartub imminganik, allikotut kaumatigijomik, tamna annijok Gudib Saugãrsublo iksivautaksoanganit.

2 Apkosiningita kerkane kõggublo senniængne tamangne napartokalaukpok omanartunnik, tapkoa 12 nik ingmigolingajunnik paungakalaukput, takkinelo tamaine paungennik nutãnik kaitsivut, napartullo millukattangit atsuilijutiksauvut nellojunnut.

3 Ominartokarungnẽrivok, Gudiblo Saugãrsublo iksivautaksoagik tapsomanetsomãrivok, kivgangitalo kivgartoromãrpæt.

4 Kẽnangalŏ tækkojomãrlugo, attingalo kaunginnetsomãrpok.

5 Tágvane unnuakarniængilak, kaumajutiksakariakanginivut sekkerngublonẽt kaumaninganut, Gudib Nalekab kaumaksarniarmagit, attanniojomãrpullo issokangitomit issokangitomut.

6 Okautivãngalo: Okautsit tamakkoa miksekartovlutiglo sæglosuitovut. Gudiblo, Profetit ivsornaitut Nalegangeta Engeline tillilaukpa kivganginnut tækkotitsikovlugo killamik nelliutsomãrtuksennik.

7 Ahak, killamik aggerniarpunga, piulijauvok makpertet tamakkoa okausingit nellautaimajunnik torkoiniartok.

8 Uvanga tagga Johannese, tussarlugillo tækkolauktakka tamakkoa. Tussarlugillo tækkogapkit pamakterpunga, Engelib tamakkoninga uvamnut tækkotitsijub ittigganginnut tuksiarvigivlugo.

9 Okarvigivãngalo: Kammalerit, taimailiornæk, kivgaukattigigamga, kattangutitillo Profetit, tapkoalo makpertennetunnik okautsinnik torkoiniartut; Gude tuksiarvigiuk.

10 Okarvigigivãnga: Nakkiterniængilettit okautsit nellautaimajut makpertet tamakkonanetut, nelliutininga kannimet.

11 Idluitomik piniartok idluitomik pitsainarle; ipektojorlo ipektutsainarle; idluartorle idluartutsainarle, ivsornaitorlo ivsornaitutsainarle.

12 Ahak, killamik aggerniarpunga, akkilliutiksaralo neksarlugo, akkileriartorlugit illunaita piniarninginnik.

13 Alfaovunga Omegauvlungalo, pigiarneovlungalo naggatauvunga, sivorliovlungalo kingorliovunga.

14 Piulijauvut perkojanginnik nalektut, pitsartunekarkovlugit napartomut omanartomut, ittertarvikullo itterkovlugit iglogaseksoarnut.

15 Sillatanemetta kingmit, angakulliartullo, assini-

artullo, innuartullo, Gudeungitunniglo kivgartortut, illunatiglo, sæglunermik ivlersijut, sæglovlutiglo pijut.
16 Uvanga Jesuseovlunga, Engeliga tillilaukpara tamakkoninga kigligiudsekovluse illagēktunnut. Davidib amāgivlungalo kinguvarivānga, kaumautiksarlo uvloriak kausiut.
17 Annernek nullieksarlo okarpuk: Kait! Tamattomingalo tussartok, okarle: kait. Immeruktorlo, kaile, pijomajorlo omanartub imminganik pile, akkekangitomik.
18 Kigligiutivakkale illunaita okautsinnik nellautaimajunnik tamakkoninga tussartut makpertennetunnik: Tamakkonunga illautitsijokarpet, Gudib tava illautitsiniarpok tapsomunga kappianartunnik makpertenne tamakkonane aglaksimmajunnik.
19 Illangaijokarpello aglait tamakkoa okausinginik nellautaimajunnik, Gudib tava illangaititsomārpa piksanganik makpertennit omanartunnit, iglogaseksoarnillo ivsornaitunnit, aglaksimmajunnillo makpertenne tamakkonane.
20 Kigligiudsijok tamakkoninga okarpok: Ahammarik, killamik aggerpunga. Amen, illa, kailaurille, Nalegak Jesuse.
21 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarninget illagilisse illunase. Amen.

TESTAMENTIB NUTAB NAGGATA.

W. M'DOWALLIB, NENILAUKTANGIT.